

Úradný vestník

Európskej únie

L 158

Slovenské vydanie

Právne predpisy

Ročník 62

14. júna 2019

Obsah

I Legislatívne akty

NARIADENIA

- ★ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/941 z 5. júna 2019 o pripravenosti na riziká v sektore elektrickej energie a o zrušení smernice 2005/89/ES ⁽¹⁾ 1
- ★ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/942 z 5. júna 2019, ktorým sa zriaďuje Agentúra Európskej únie pre spoluprácu regulačných orgánov v oblasti energetiky ⁽¹⁾ 22
- ★ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/943 z 5. júna 2019 o vnútornom trhu s elektrinou ⁽¹⁾ 54

SMERNICE

- ★ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/944 z 5. júna 2019 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou a o zmene smernice 2012/27/EÚ ⁽¹⁾ 125

⁽¹⁾ Text s významom pre EHP

I

(Legislatívne akty)

NARIADENIA

NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY (EÚ) 2019/941

z 5. júna 2019

o pripravenosti na riziká v sektore elektrickej energie a o zrušení smernice 2005/89/ES

(Text s významom pre EHP)

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 194 ods.2,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

po postúpení návrhu legislatívneho aktu národným parlamentom,

so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru ⁽¹⁾,so zreteľom na stanovisko Výboru regiónov ⁽²⁾,konajúc v súlade s riadnym legislatívnym postupom ⁽³⁾,

keďže:

- (1) V sektore elektrickej energie v Únii prebieha hlboká transformácia charakterizovaná decentralizovanejšími trhmi s väčším počtom aktérov, vyšším podielom energie z obnoviteľných zdrojov a lepšie prepojenými sústavami. V reakcii na to nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/943 ⁽⁴⁾ a smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/944 ⁽⁵⁾ majú za cieľ modernizovať právny rámec upravujúci vnútorný trh Únie s elektrinou tak, aby trhy a siete fungovali optimálnym spôsobom v prospech podnikov a občanov Únie. Cieľom tohto nariadenia je prispieť k plneniu cieľov energetickej únie, ktorých neoddeliteľnou súčasťou sú energetická bezpečnosť, solidarita, dôvera a ambiciózna politika v oblasti klímy.
- (2) Dobre fungujúce trhy a sústavy s primeranými elektrickými prepojeniami sú najlepšou zárukou bezpečnosti dodávok elektriny. Aj keď trhy a sústavy fungujú dobre a sú prepojené, riziko krízy dodávok elektriny v dôsledku prírodných katastrof, ako sú extrémne poveternostné podmienky, úmyselných útokov alebo nedostatku palív, však nemožno nikdy vylúčiť. Následky kríz dodávok elektriny často siahajú za štátne hranice. Aj v prípade, že takéto krízy vzniknú na miestnej úrovni, ich účinky sa môžu rýchlo rozšíriť za hranice. Niektoré extrémne okolnosti, napríklad chladné obdobia, vlny horúčav alebo kybernetické útoky, môžu naraz zasiahnuť celé regióny.

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ C 288, 31.8.2017, s. 91.⁽²⁾ Ú. v. EÚ C 342, 12.10.2017, s. 79.⁽³⁾ Pozícia Európskeho parlamentu z 26. marca 2019 (zatiaľ neuverejnená v úradnom vestníku) a rozhodnutie Rady z 22. mája 2019.⁽⁴⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/943 z 5. júna 2019 o vnútornom trhu s elektrinou (pozri stranu 54 tohto úradného vestníka).⁽⁵⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/944 z 5. júna 2019 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou a o zmene smernice 2012/27/EÚ (pozri stranu 125 tohto úradného vestníka).

- (3) Vzhľadom na prepojenosť trhov s elektrinou a elektrizačných sústav nemožno prevenciu a riadenie kríz dodávok elektriny považovať za výlučnú úlohu jednotlivých štátov. Mali by sa lepšie preskúmať možnosti efektívnejších a menej nákladných opatrení prostredníctvom regionálnej spolupráce. Je potrebný spoločný rámec pravidiel a lepšie koordinovaných postupov, s cieľom zabezpečiť, aby členské štáty a iní aktéri mohli účinne spolupracovať bez ohľadu na hranice v duchu zvýšenej transparentnosti, dôvery a solidarity medzi členskými štátmi.
- (4) V smernici Európskeho parlamentu a Rady 2005/89/ES ⁽⁶⁾ sa ustanovili potrebné opatrenia, ktoré členské štáty majú prijať na zaistenie bezpečnosti dodávok elektriny vo všeobecnosti. Ustanovenia uvedenej smernice boli do značnej miery prekonané následnými legislatívnymi aktmi, a to najmä pokiaľ ide o to, ako majú byť organizované trhy s elektrinou s cieľom zabezpečiť dostupnosť dostatočnej kapacity, ako majú spolupracovať prevádzkovatelia prenosových sústav v záujme zabezpečenia stability sústavy a pokiaľ ide o potrebu zabezpečiť existenciu primeranej infraštruktúry. Toto nariadenie sa týka konkrétnej otázky prevencie a riadenia kríz dodávok elektriny.
- (5) Nariadenia Komisie (EÚ) 2017/1485 ⁽⁷⁾ a (EÚ) 2017/2196 ⁽⁸⁾ tvoria podrobný súbor pravidiel, ktoré upravujú, ako by mali konať a spolupracovať prevádzkovatelia prenosových sústav a iné relevantné zainteresované strany v záujme zabezpečenia bezpečnosti sústavy. Uvedené technické pravidlá by mali zaistiť, aby sa väčšina incidentov v sektore elektrickej energie riešila účinne na prevádzkovej úrovni. Toto nariadenie sa zameriava na krízy dodávok elektriny, ktoré majú väčší rozsah a vplyv. Stanovuje sa v ňom, čo majú členské štáty robiť, aby takýmto krízam predchádzali a aké opatrenia môžu prijať, ak už samotné pravidlá prevádzkovania sústavy nebudú stačiť. Aj pri krízach dodávok elektriny by sa pravidlá prevádzky sústavy mali naďalej plne dodržiavať a toto nariadenie by malo byť v súlade s nariadením (EÚ) 2017/2196.
- (6) Týmto nariadením sa stanovuje spoločný rámec pravidiel prevencie kríz dodávok elektriny, prípravy na ne a ich riadenia, čím sa zvýši transparentnosť vo fáze prípravy a v priebehu krízy dodávok elektriny a zabezpečí sa, aby sa koordinovane prijímali účinné opatrenia. Od členských štátov sa vyžaduje, aby spolupracovali na regionálnej úrovni, prípadne dvojstranne, v duchu solidarity. Stanovuje sa v ňom aj rámec pre účinné monitorovanie bezpečnosti dodávok elektriny v Únii prostredníctvom skupiny pre koordináciu v oblasti elektrickej energie (ďalej len „ECG“ – Electricity Coordination Group), ktorá bola zriadená rozhodnutím Komisie z 15. novembra 2012 ⁽⁹⁾ ako fórum na výmenu informácií a podporu spolupráce medzi členskými štátmi, najmä v oblasti bezpečnosti dodávok elektriny. Spolupráca medzi členskými štátmi a rámec monitorovania sú určené na dosiahnutie lepšej pripravenosti na riziká pri nižších nákladoch. Toto nariadenie by malo posilniť aj vnútorný trh s elektrinou posilnením vzájomnej dôvery medzi členskými štátmi a vylúčením neprimeraných štátnych zásahov v krízach dodávok elektriny, najmä zamedzením neoprávnenému obmedzovaniu cezhraničných tokov a medzioblastných prenosových kapacít, čím sa zníži riziko negatívnych vedľajších účinkov na susedné členské štáty.
- (7) Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/1148 ⁽¹⁰⁾ stanovuje všeobecné pravidlá bezpečnosti sietí a informačných systémov, zatiaľ čo osobitné pravidlá kybernetickej bezpečnosti sa vypracujú prostredníctvom sieťového predpisu stanoveného v nariadení (EÚ) 2019/943. Týmto nariadením sa dopĺňa smernica (EÚ) 2016/1148 tým, že zabezpečuje, aby kybernetické incidenty, ako sú vymedzené v uvedenej smernici, boli riadne určené ako riziko, a opatrenia prijaté na ich riešenie riadne zohľadnené v plánoch pripravenosti na riziká.
- (8) V smernici Rady 2008/114/ES ⁽¹¹⁾ sa stanovuje proces zvyšovania bezpečnosti označených európskych kritických infraštruktúr vrátane určitej infraštruktúry elektrizačných sústav. Smernica 2008/114/ES spolu s týmto nariadením prispieva k vytvoreniu komplexnej koncepcie energetickej bezpečnosti v Únii.

⁽⁶⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2005/89/ES z 18. januára 2006 o opatreniach na zabezpečenie bezpečnosti dodávok elektrickej energie a investícií do infraštruktúry (Ú. v. EÚ L 33, 4.2.2006, s. 22).

⁽⁷⁾ Nariadenie Komisie (EÚ) 2017/1485 z 2. augusta 2017, ktorým sa stanovuje usmernenie pre prevádzkovanie elektrizačnej prenosovej sústavy (Ú. v. EÚ L 220, 25.8.2017, s. 1).

⁽⁸⁾ Nariadenie Komisie (EÚ) 2017/2196 z 24. novembra 2017, ktorým sa stanovuje sieťový predpis o stavoch núdze a obnovy prevádzky v sektore elektrickej energie (Ú. v. EÚ L 312, 28.11.2017, s. 54).

⁽⁹⁾ Rozhodnutie Komisie z 15. novembra 2012, ktorým sa zriaďuje skupina pre koordináciu v oblasti elektrickej energie (Ú. v. EÚ C 353, 17.11.2012, s. 2).

⁽¹⁰⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/1148 zo 6. júla 2016 o opatreniach na zabezpečenie vysokej spoločnej úrovne bezpečnosti sietí a informačných systémov v Únii (Ú. v. EÚ L 194, 19.7.2016, s. 1).

⁽¹¹⁾ Smernica Rady 2008/114/ES z 8. decembra 2008 o identifikácii a označení európskych kritických infraštruktúr a zhodnotení potreby zlepšiť ich ochranu (Ú. v. EÚ L 345, 23.12.2008, s. 75).

- (9) V rozhodnutí Európskeho parlamentu a Rady č. 1313/2013/EÚ⁽¹²⁾ sa stanovujú požiadavky na členské štáty, aby vypracovali posúdenia rizík na vnútroštátnej úrovni alebo na príslušnej nižšej úrovni každé tri roky a aby rozvíjali a zdokonaľovali svoje plánovanie riadenia rizík v prípade katastrof na vnútroštátnej úrovni alebo na príslušnej nižšej úrovni. Osobitné opatrenia stanovené v tomto nariadení týkajúce sa prevencie rizika, pripravenosti a plánovania by mali byť v súlade so širšími vnútroštátnymi posúdeniami rizík zameranými na viaceré nebezpečenstvá, ktoré sa vyžadujú podľa rozhodnutia č. 1313/2013/EÚ.
- (10) Členské štáty sú zodpovedné za zaručenie bezpečnosti dodávok elektriny na svojom území, a súčasne je bezpečnosť dodávok elektriny spoločnou zodpovednosťou Komisie a ostatných aktérov Únie v ich príslušných oblastiach činnosti a právomocí. Bezpečnosť dodávok elektriny predpokladá efektívnu spoluprácu medzi členskými štátmi, inštitúciami, orgánmi, úradmi a agentúrami Únie a príslušnými zainteresovanými stranami. Prevádzkovatelia prenosových sústav a prevádzkovatelia distribučných sústav zohrávajú kľúčovú úlohu pri zaistovaní bezpečnej, spoľahlivej a účinnej elektrickej sústavy v súlade s článkami 31 a 40 smernice (EÚ) 2019/944. Regulačné orgány a iné príslušné vnútroštátne orgány tiež zohrávajú významnú úlohu pri zabezpečovaní a monitorovaní bezpečnosti dodávok elektriny ako súčasť svojich úloh podľa článku 59 smernice (EÚ) 2019/944. Členské štáty by mali určiť existujúci alebo nový subjekt za svoj jediný príslušný vnútroštátny vládny alebo regulačný orgán s cieľom zabezpečiť transparentnú a inkluzívnu účasť všetkých zapojených aktérov, efektívnu prípravu a riadne vykonávanie plánov pripravenosti na riziká, ako aj uľahčovať predchádzanie a následné hodnotenie kríz dodávok elektriny a výmenu informácií v tejto súvislosti.
- (11) Spoločný prístup k prevencii a riadeniu krízy dodávok elektriny si vyžaduje spoločné porozumenie medzi členskými štátmi, pokiaľ ide o to, čo je krízou dodávok elektriny. Toto nariadenie by malo predovšetkým uľahčovať koordináciu medzi členskými štátmi s cieľom určiť situáciu, v ktorej existuje alebo hrozí potenciálne riziko významného nedostatku elektriny alebo neschopnosti jej dodania odberateľom. Európska sieť prevádzkovateľov prenosových sústav pre elektrinu (ďalej len „ENTSO pre elektrinu“ - The European Network of Transmission System Operators for Electricity) a členské štáty by mali určiť konkrétne regionálne a vnútroštátne scenáre krízy dodávok elektriny. Uvedený prístup by mal zabezpečiť, aby boli pokryté všetky prípadné krízy dodávok elektriny, s prihliadnutím na regionálne a vnútroštátne špecifiká, ako napríklad topografia rozvodnej siete, mix zdrojov elektrickej energie, objem výroby a stupeň hustoty obyvateľstva.
- (12) Spoločný prístup k prevencii a riadeniu krízy dodávok elektriny si tiež vyžaduje, aby členské štáty používali rovnaké metódy a vymedzenie pojmov na určovanie rizík súvisiacich s bezpečnosťou dodávok elektriny a aby dokázali účinne porovnávať svoju výkonnosť a výkonnosť svojich susedov v tejto oblasti. V tomto nariadení sa určujú dva ukazovatele na monitorovanie bezpečnosti dodávok elektriny v Únii: „očakávaná nedodaná energia“ vyjadrená v GWh/rok a „očakávaný výpadok zaťaženia“ vyjadrený v hodinách za rok. Uvedené ukazovatele sú súčasťou európskeho posúdenia primeranosti zdrojov vykonaného zo strany ENTSO pre elektrinu podľa článku 23 nariadenia (EÚ) 2019/943 ECG by mala vykonávať pravidelné monitorovanie bezpečnosti dodávok elektriny na základe výsledkov uvedených ukazovateľov. Uvedené ukazovatele by mala využívať aj Agentúra pre spoluprácu regulačných orgánov v oblasti energetiky (ďalej len „ACER“ - The Agency for the Cooperation of Energy Regulators) pri podávaní správ o výkonnosti členských štátov v oblasti bezpečnosti dodávok elektriny v rámci svojich výročných správ o monitorovaní trhu s elektrinou podľa článku 15 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/942⁽¹³⁾.
- (13) S cieľom zabezpečiť koherentnosť posúdenia rizík spôsobom, ktorým sa vybuduje dôvera medzi členskými štátmi v krízach dodávok elektriny, je potrebný spoločný prístup k identifikácii rizikových scenárov. ENTSO pre elektrinu by preto po konzultácii s príslušnými zainteresovanými stranami mala vypracovať a aktualizovať spoločnú metodiku identifikácie rizík v spolupráci s ACER a s ECG vo svojej zostave zloženej len zo zástupcov členských štátov. ENTSO pre elektrinu by mala túto metodiku navrhnuť a ACER by ju mala schváliť. ACER pri konzultácii s ECG v čo najväčšej miere zohľadňuje názory ECG. ENTSO pre elektrinu by mala aktualizovať spoločnú metodiku identifikácie rizík, ak budú k dispozícii významné nové informácie.
- (14) Na základe spoločnej metodiky identifikácie rizík by ENTSO pre elektrinu mala pravidelne vypracúvať a aktualizovať regionálne scenáre krízy dodávok elektriny a určovať najvýznamnejšie riziká pre každý región,

⁽¹²⁾ Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 1313/2013/EÚ zo 17. decembra 2013 o mechanizme Únie v oblasti civilnej ochrany (Ú. v. EÚ L 347, 20.12.2013, s. 924).

⁽¹³⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/942 z 5. júna 2019, ktorým sa zriaďuje Agentúra pre spoluprácu regulačných orgánov v oblasti energetiky (pozri stranu 22 tohto úradného vestníka).

napríklad extrémne poveternostné podmienky, prírodné katastrofy, nedostatok palív či úmyselné útoky. Pri zvažovaní rizikového scenára nedostatku plynu ako paliva by sa riziko narušenia dodávok plynu malo posudzovať na základe scenárov narušenia dodávok plynu a infraštruktúry vypracovaných Európskou sieťou prevádzkovateľov prepravných sietí pre plyn (ďalej len „ENTSOG“ - the European Network of Transmission System Operators for Gas) podľa článku 7 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1938⁽¹⁴⁾. ENTSO pre elektrinu by mala mať možnosť delegovať úlohy súvisiace s určovaním regionálnych scenárov krízy dodávok elektriny na regionálne koordinačné centrá zriadené podľa článku 35 nariadenia (EÚ) 2019/943. Uvedené delegované úlohy by sa mali vykonávať pod dohľadom ENTSO pre elektrinu. Členské štáty by mali vytvárať a aktualizovať svoje vnútroštátne scenáre krízy dodávok elektriny na základe regionálnych scenárov krízy dodávok elektriny v zásade každé štyri roky. Uvedené scenáre by mali byť základom pre plány pripravenosti na riziká. Pri určovaní rizík na vnútroštátnej úrovni by členské štáty mali opísať akékoľvek riziká, ktoré identifikovali v súvislosti s vlastníctvom infraštruktúry potrebnej pre bezpečnosť dodávok elektriny, a akékoľvek opatrenia prijaté na riešenie týchto rizík, ako napríklad všeobecné alebo sektorové právne predpisy upravujúce preverovanie investícií, osobitné práva pre niektorých akcionárov, pričom by mali uviesť, prečo takéto opatrenia považujú za potrebné a primerané.

- (15) Regionálny prístup k určovaniu rizikových scenárov a vypracúvaniu preventívnych, prípravných a zmierňujúcich opatrení by mal priniesť podstatné výhody z hľadiska účinnosti týchto opatrení a optimálneho využitia zdrojov. V prípade súbežnej krízy dodávok elektriny by navyše koordinovaný a vopred schválený prístup zabezpečil jednotnú reakciu a znížil riziko negatívnych vedľajších účinkov, ktoré by výlučne vnútroštátne opatrenia mohli mať v susedných členských štátoch. Toto nariadenie teda vyžaduje spoluprácu členských štátov na regionálnej úrovni.
- (16) Regionálne koordinačné centrá by mali plniť úlohy regionálneho významu, ktoré im boli pridelené v súlade s nariadením (EÚ) 2019/943. S cieľom zabezpečiť, aby mohli účinne vykonávať svoje úlohy a konať v úzkej spolupráci s príslušnými vnútroštátnymi orgánmi pri prevencii a zmierňovaní rozsiahlejších incidentov s elektrinou, by regionálna spolupráca požadovaná podľa tohto nariadenia mala vychádzať zo štruktúr regionálnej spolupráce využívaných na technickej úrovni, konkrétne s využitím skupín členských štátov, ktoré majú spoločné regionálne koordinačné centrum. Geografické regióny regionálnych koordinačných centier sú preto relevantné pre identifikáciu regionálnych kríz dodávok elektriny a posúdenia rizík. Členské štáty by však mali mať možnosť vytvárať podskupiny v rámci regiónov na účely spolupráce na konkrétnych regionálnych opatreniach alebo spolupracovať v existujúcich fórach regionálnej spolupráce na tieto účely, pretože technická schopnosť poskytovania vzájomnej pomoci pri kríze dodávok elektriny má zásadný význam. Je to preto, že nie všetky členské štáty vo väčšom regióne budú nevyhnutne schopné poskytnúť elektrinu inému členskému štátu počas krízy dodávok elektriny. Nie je teda potrebné, aby všetky členské štáty v regióne uzavreli regionálne dohody o konkrétnych regionálnych opatreniach. Namiesto toho by takéto dohody mali uzavrieť členské štáty, ktoré majú technickú schopnosť poskytovať vzájomnú pomoc.
- (17) V nariadení (EÚ) 2019/943 sa stanovuje používanie spoločnej metodiky pri európskom posúdení strednodobej až dlhodobej primeranosti zdrojov (10 rokov až jeden rok vopred), aby sa zabezpečilo, že rozhodnutia členských štátov, pokiaľ ide o možné investičné potreby, sa prijímajú na transparentnom a spoločne dohodnutom základe. Európske posúdenie primeranosti zdrojov má odlišný účel ako posúdenia krátkodobej primeranosti, ktoré sú určené na odhalenie možných problémov súvisiacich s primeranosťou v krátkom časovom rámci – konkrétne ide o posúdenia sezónnej primeranosti (šesť mesiacov vopred) a posúdenia týždennej až aspoň jednodňovej primeranosti. Pokiaľ ide o krátkodobé posúdenia primeranosti, je potrebný spoločný prístup k spôsobu odhaľovania možných problémov súvisiacich s primeranosťou. ENTSO pre elektrinu by mala vypracúvať zimné a letné posúdenia primeranosti, v ktorých bude upozorňovať členské štáty a prevádzkovateľov prenosových sústav na riziká súvisiace s bezpečnosťou dodávok elektriny, ktoré sa môžu vyskytnúť v nasledujúcich šiestich mesiacoch. S cieľom zlepšiť uvedené posúdenia primeranosti by pre ne mala ENTSO pre elektrinu, po konzultácii s príslušnými zainteresovanými stranami a v spolupráci s ACER a s ECG vo svojej zostave zloženej len zo zástupcov členských štátov, vypracovať spoločnú pravdepodobnostnú metodiku. ENTSO pre elektrinu by mala agentúre ACER navrhnúť túto metodiku a jej aktualizácie a ACER by mala schváliť návrh a aktualizácie. Pri konzultácii s ECG má ACER v čo najväčšej miere zohľadniť názory ECG. ENTSO pre elektrinu by mala aktualizovať metodiku, ak budú k dispozícii významné nové informácie. ENTSO pre elektrinu by mala mať možnosť delegovať úlohy súvisiace s posudzovaním sezónnej primeranosti na regionálne koordinačné centrá, pričom delegované úlohy by sa mali vykonávať pod dohľadom ENTSO pre elektrinu.

⁽¹⁴⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 2017/1938/EÚ z 25. októbra 2017 o opatreniach na zaistenie bezpečnosti dodávok plynu a o zrušení nariadenia (EÚ) č. 994/2010 (Ú. v. EÚ L 280, 28.10.2017, s. 1).

- (18) Prevádzkovatelia prenosových sústav by mali uplatňovať metodiku použitú na vypracovanie posúdení sezónnej primeranosti pri vykonávaní všetkých ostatných druhov krátkodobých posúdení rizík, teda pri prognózach týždennej až aspoň jednodňovej primeranosti výroby stanovených v nariadení (EÚ) 2017/1485.
- (19) S cieľom zabezpečiť spoločný prístup k prevencii a riadeniu kríz dodávok elektriny by mal príslušný orgán každého členského štátu vypracovať plán pripravenosti na riziká na základe regionálnych a vnútroštátnych scenárov krízy dodávok elektriny. Príslušné orgány by mali konzultovať so zainteresovanými stranami alebo so zástupcami skupín zainteresovaných strán, ak sú relevantné z hľadiska prevencie a riešenia krízy dodávok elektriny, ako sú zástupcovia výrobcov alebo ich obchodné orgány či zástupcovia prevádzkovateľov distribučných sústav. Na tento účel by príslušné orgány mali rozhodnúť o vhodných opatreniach na uskutočnenie konzultácií. V plánoch pripravenosti na riziká by mali byť opísané účinné, primerané a nediskriminačné opatrenia týkajúce sa všetkých určených scenárov krízy dodávok elektriny. Mal by sa primerane zohľadniť environmentálny vplyv navrhovaných opatrení v oblasti dopytu a dodávok. Plány by mali zabezpečovať transparentnosť, najmä pokiaľ ide o podmienky, za ktorých možno prijať netrhové opatrenia na zmiernenie kríz dodávok elektriny. Všetky plánované netrhové opatrenia by mali byť v súlade s pravidlami ustanovenými v tomto nariadení. Plány pripravenosti na riziká by sa mali zverejniť, pričom sa zabezpečí dôvernoscť citlivých informácií.
- (20) Plány pripravenosti na riziká by mali obsahovať národné, regionálne a v prípade potreby aj dvojstranné opatrenia. Regionálne a prípadne dvojstranné opatrenia sú nutné najmä v prípade súbežnej krízy dodávok elektriny, keď je potrebný koordinovaný a vopred dohodnutý prístup, ktorý má zabezpečiť jednotnú reakciu a znížiť riziko negatívnych vedľajších účinkov. Na tento účel by sa pred prijatím plánov pripravenosti na riziká mali príslušné orgány poradiť s príslušnými orgánmi relevantných členských štátov. Relevantné členské štáty sú tie, v ktorých by sa mohli vyskytnúť negatívne vedľajšie účinky alebo iné vplyvy na elektroenergetický systém druhej strany bez ohľadu na to, či sú tieto členské štáty v tom istom regióne alebo sú priamo prepojené. Uvedené plány by mali zohľadňovať relevantné vnútroštátne okolnosti, vrátane situácie najvzdialenejších regiónov v zmysle článku 349 Zmluvy o fungovaní Európskej únie a niektorých izolovaných mikrosústav, ktoré nie sú napojené na vnútroštátne prenosové sústavy. Členské štáty by v tejto súvislosti mali vyvodiť primerané závery, pokiaľ ide okrem iného o ustanovenia tohto nariadenia týkajúce sa identifikácie scenárov krízy s dodávkou elektriny na regionálnej úrovni a o regionálne a dvojstranné opatrenia obsiahnuté v plánoch pripravenosti na riziká, ako aj ustanovenia týkajúce sa poskytovania pomoci. V uvedených plánoch by sa mali jasne vymedziť úlohy a povinnosti príslušných orgánov. Vnútroštátne opatrenia by mali v plnej miere zohľadňovať regionálne a dvojstranné opatrenia, ktoré boli dohodnuté, a plne využiť príležitosti, ktoré prináša regionálna spolupráca. Uvedené plány by mali mať technickú a prevádzkovú povahu, pričom ich funkciou by malo byť predchádzať výskytu alebo zhoršeniu krízy dodávok elektriny a zmierňovať jej vplyv.
- (21) Plány pripravenosti na riziká by sa mali pravidelne aktualizovať. S cieľom zabezpečiť, aby uvedené plány boli aktuálne a účinné, by príslušné orgány členských štátov každého regiónu mali v spolupráci s prevádzkovateľmi prenosovej sústavy a inými príslušnými zainteresovanými stranami organizovať raz za dva roky simulácie krízy dodávok elektriny s cieľom overiť ich vhodnosť.
- (22) Vzor stanovený v tomto nariadení je určený na uľahčenie prípravy plánov pripravenosti na riziká, a umožňuje zahrnuť dodatočných informácií špecifických pre jednotlivé členské štáty. Cieľom uvedeného vzoru je tiež uľahčiť konzultácie s inými členskými štátmi v dotknutom regióne a s ECG. Konzultácie v rámci regiónu a v rámci ECG by mali zabezpečiť, aby opatrenia prijaté v jednom členskom štáte alebo regióne neohrozili bezpečnosť dodávok elektriny v iných členských štátoch alebo regiónoch.
- (23) Dôležité je uľahčovať komunikáciu a transparentnosť medzi členskými štátmi vždy, keď majú konkrétne, závažné a spoľahlivé informácie, že môže dôjsť ku kríze dodávok elektriny. Za takýchto okolností by mali dotknuté členské štáty bez zbytočného odkladu informovať Komisiu, susediace členské štáty a ECG, a najmä im poskytnúť informácie o príčinách zhoršenia situácie dodávok elektriny, plánovaných opatreniach na prevenciu krízy dodávok elektriny a možnej potrebe pomoci od iných členských štátov.

- (24) Výmena informácií v prípade krízy dodávok elektriny je rozhodujúca na zabezpečenie koordinovaného postupu a cielenej pomoci. Podľa tohto nariadenia preto musí príslušný orgán informovať členské štáty v regióne, susediace členské štáty a Komisiu bez zbytočného odkladu v prípade krízy dodávok elektriny. Príslušný orgán by takisto mal poskytnúť informácie o príčinách krízy, plánovaných a prijatých opatreniach na jej zmiernenie a nožnej potrebe pomoci od iných členských štátov. Ak uvedená pomoc presahuje rámec bezpečnosti dodávok elektriny, uplatniteľným právnym rámcom by mal zostať mechanizmus Únie v oblasti civilnej ochrany.
- (25) V prípade krízy dodávok elektriny by členské štáty mali spolupracovať v duchu solidarity. Okrem uvedeného všeobecného pravidla by sa mali prijať vhodné ustanovenia, na základe ktorých by si členské štáty navzájom ponúkali pomoc počas krízy dodávok elektriny. Takáto pomoc by mala byť založená na vopred dohodnutých koordinovaných opatreniach stanovených v plánoch pripravenosti na riziká. Toto nariadenie poskytuje členským štátom širokú mieru voľnej úvahy pri dohodách o obsahu takýchto koordinovaných opatrení, a teda o obsahu pomoci, ktorú ponúkajú. Je na členských štátoch, aby sa rozhodli a dohodli sa na takýchto koordinovaných opatreniach, pričom zohľadnia dopyt a ponuku. Týmto nariadením sa zároveň zaisťuje, že elektrina sa na účely dohodnutej pomoci dodáva koordinovaným spôsobom. Členské štáty by sa tiež mali dohodnúť na potrebných technických, právnych a finančných podmienkach týkajúcich sa vykonávania regionálnych a dvojstranných opatrení, ktoré boli dohodnuté. Podľa uvedených technických opatrení by členské štáty mali uviesť maximálne množstvá elektriny, ktoré sa majú dodať a ktoré by sa mali opätovne vyhodnotiť na základe technickej uskutočniteľnosti dodávky elektriny akonáhle je vyžadovaná pomoc počas krízy dodávok elektriny. Následne by členské štáty mali prijať všetky potrebné opatrenia na vykonávanie regionálnych a dvojstranných opatrení, ktoré boli dohodnuté, a technických, právnych a finančných podmienok.
- (26) Pri dohodách o koordinovaných opatreniach a technických, právnych a finančných podmienkach a iných vykonávacích ustanoveniach o pomoci by členské štáty mali zohľadniť sociálne a hospodárske faktory vrátane bezpečnosti občanov Únie, ako aj primeranosť. Nabádajú sa, aby si vymieňali najlepšie postupy a využívali ECG ako diskusnú platformu, prostredníctvom ktorej identifikujú dostupné možnosti pomoci, najmä pokiaľ ide o koordinované opatrenia a potrebné technické, právne a finančné podmienky vrátane spravodlivej náhrady. Komisia môže uľahčovať prípravu regionálnych a dvojstranných opatrení.
- (27) Pomoc, ktorú si členské štáty poskytujú podľa tohto nariadenia, by mala byť predmetom spravodlivej náhrady dohodnutej medzi členskými štátmi. Týmto nariadením sa neharmonizujú všetky aspekty takejto spravodlivej náhrady medzi členskými štátmi. Členské štáty by sa preto na ustanoveniach o spravodlivej náhrade mali dohodnúť pred poskytnutím pomoci. Členský štát žiadajúci o pomoc by mal bezodkladne zaplatiť spravodlivú náhradu členskému štátu poskytujúcemu pomoc alebo zabezpečiť jej bezodkladnú úhradu. Komisia by mala poskytnúť nezáväzné usmernenie týkajúce sa kľúčových prvkov spravodlivej náhrady a ďalších prvkov technických, právnych a finančných opatrení.
- (28) Pri poskytovaní pomoci podľa tohto nariadenia vykonávajú členské štáty právo Únie, a sú preto povinné rešpektovať základné práva zaručené právom Únie. Takáto pomoc preto môže v závislosti od opatrení, na ktorých sa dohodli členské štáty, viesť k vzniku povinnosti členského štátu zaplatiť náhradu tým, na ktorých majú jeho opatrenia dosah. Členské štáty by preto mali zabezpečiť, aby boli v prípade potreby zavedené vnútroštátne pravidlá týkajúce sa náhrady, ktoré sú v súlade s právom Únie, a to najmä s ustanoveniami o základných právach. Okrem toho by členský štát, ktorý prijíma pomoc, mal v konečnom dôsledku znášať všetky primerané náklady, ktoré vznikli inému členskému štátu v dôsledku poskytnutia pomoci podľa takýchto vnútroštátnych pravidiel týkajúcich sa náhrady.
- (29) V prípade krízy dodávok elektriny by sa pomoc mala poskytnúť, aj keď sa členské štáty ešte nedohodli na koordinovaných opatreniach ani technických, právnych a finančných podmienkach podľa ustanovení o pomoci uvedených v tomto nariadení. Aby si členské štáty mohli poskytnúť pomoc v takejto situácii v súlade s týmto nariadením, mali by sa dohodnúť na ad hoc opatreniach a podmienkach namiesto chýbajúcich koordinovaných opatrení a technických, právnych a finančných podmienok.
- (30) Týmto nariadením sa zavádza takýto mechanizmus pomoci medzi členskými štátmi ako nástroj na prevenciu alebo zmiernenie krízy dodávok elektriny v rámci Únie. Komisia by preto mala preskúmať mechanizmus pomoci na základe skúseností s jeho fungovaním v budúcnosti a v prípade potreby navrhnúť jeho úpravu.

- (31) Toto nariadenie by malo energetickým podnikom a odberateľom umožniť, aby pri riešení kríz dodávok elektriny mohli čo najdlhšie využívať trhové mechanizmy ustanovené v nariadení (EÚ) 2019/943 a v smernici (EÚ) 2019/944. Pravidlá, ktorými sa riadi vnútorný trh, ako aj pravidlá prevádzkovania sústavy, by sa mali dodržiavať aj pri krízach dodávok elektriny. Takéto pravidlá zahŕňajú článok 22 ods. 1 písm. i) nariadenia (EÚ) 2017/1485 a článok 35 nariadenia (EÚ) 2017/2196, ktorými sa upravuje krátenie transakcií, obmedzenie poskytovania medzioblastnej kapacity na účely pridelovania kapacity alebo obmedzenie poskytovania plánov. To znamená, že netrhové opatrenia, ako je nútené odpojenie odberu alebo poskytovanie mimoriadnych dodávok mimo bežného fungovania trhu, by sa mali prijať až ako posledná možnosť, keď sa vyčerpali všetky možnosti, ktoré ponúka trh. Nútené odpojenie odberu by sa teda malo zaviesť až po vyčerpaní všetkých možností dobrovoľného odpojenia odberu. Všetky netrhové opatrenia by mali byť okrem toho nevyhnutné, primerané, nediskriminačné a dočasné.
- (32) V záujme zabezpečenia transparentnosti po kríze dodávok elektriny by mal príslušný orgán, ktorý vyhlásil krízu dodávok elektriny, vykonať *ex post* hodnotenie krízy a jej následkov. V uvedenom hodnotení by sa okrem iného mala zohľadniť účinnosť a primeranosť prijatých opatrení, ako aj ich hospodárske náklady. Uvedené hodnotenie by malo zahŕňať aj cezhraničné aspekty, ako je napríklad vplyv opatrení na iné členské štáty a miera pomoci, ktorú členský štát, ktorý vyhlásil krízu dodávok elektriny, od nich prijal.
- (33) Povinnosti týkajúce sa transparentnosti by mali zaistiť, aby všetky opatrenia prijaté na prevenciu alebo riadenie kríz dodávok elektriny boli v súlade s pravidlami vnútorného trhu a so zásadami spolupráce a solidarity, ktoré sú základom energetickej únie.
- (34) Toto nariadenie posilňuje úlohu ECG. Mala by vykonávať osobitné úlohy, najmä v súvislosti s vypracúvaním metodiky identifikácie scenárov krízy dodávok elektriny na regionálnej úrovni a metodiky posúdení krátkodobej a sezónnej primeranosti a v súvislosti s prípravou plánov pripravenosti na riziká, a mala by zohrávať významnú úlohu pri monitorovaní výkonnosti členských štátov v oblasti bezpečnosti dodávok elektrickej energie a pri tvorbe najlepších postupov na tomto základe.
- (35) Je možné, že kríza dodávok elektriny presahuje hranice Únie na územie zmluvných strán Energetického spoločenstva. Ako zmluvná strana zmluvy, ktorou sa ustanovuje Energetické spoločenstvo by Únia mala podporovať zmeny uvedenej zmluvy s cieľom vytvoriť integrovaný trh a jednotný regulačný priestor zabezpečením primeraného a stabilného regulačného rámca. Únia by mala pri prevencii kríz dodávok elektriny, príprave na ne a ich riadení úzko spolupracovať so zmluvnými stranami Energetického spoločenstva s cieľom zabezpečiť efektívne krízové riadenie.
- (36) Ak Komisia, ACER, ECG, ENTSO pre elektrinu, členské štáty a ich príslušné a regulačné orgány alebo akékoľvek iné orgány, subjekty alebo osoby získajú dôverné informácie podľa tohto nariadenia, mali by zabezpečiť dôvernosť týchto informácií. Na tento účel by sa na dôverné informácie mali vzťahovať pravidlá Únie a platné vnútroštátne predpisy o zaobchádzaní s dôvernými informáciami a procesmi.
- (37) Keďže cieľ tohto nariadenia, a to zabezpečiť najúčinnnejšiu a najefektívnejšiu pripravenosť na riziká v Únii, nie je možné uspokojivo dosiahnuť na úrovni členských štátov, ale z dôvodov jeho rozsahu a účinkov ho možno lepšie dosiahnuť na úrovni Únie, môže Únia prijať opatrenia v súlade so zásadou subsidiarity podľa článku 5 Zmluvy o Európskej únii. V súlade so zásadou proporcionality stanovenou v uvedenom článku toto nariadenie neprekračuje rámec nevyhnutný nad dosiahnutie tohto cieľa.
- (38) Cyprus je v súčasnosti jediným členským štátom Únie bez priameho prepojenia s iným členským štátom. V súvislosti s určitými ustanoveniami tohto nariadenia by sa malo objasniť, že pokiaľ táto situácia pretrváva, tieto ustanovenia, najmä ustanovenia o určení regionálnych scenárov krízy dodávok elektriny, o zahrnutí regionálnych a dvojstranných opatrení obsiahnutých v plánoch pripravenosti na riziká a o pomoci sa na Cyprus nevzťahujú. Cyprus a ostatné relevantné členské štáty sa nabádajú, aby s podporou Komisie vypracovali alternatívne opatrenia a postupy v oblastiach, na ktoré sa vzťahujú uvedené ustanovenia, za predpokladu, že takéto alternatívne opatrenia a postupy nebudú mať vplyv na účinné uplatňovanie tohto nariadenia medzi ostatnými členskými štátmi.

(39) Smernica 2005/89/ES by sa mala zrušiť,

PRIJALI TOTO NARIADENIE:

KAPITOLA I

Všeobecné ustanovenia

Článok 1

Predmet úpravy

Týmto nariadením sa stanovujú pravidlá spolupráce medzi členskými štátmi v záujme prevencie kríz dodávok elektriny, prípravy na ne a ich riadenia v duchu solidarity a transparentnosti a s maximálnym prihliadnutím na požiadavky konkurencieschopného vnútorného trhu s elektrinou.

Článok 2

Vymedzenie pojmov

Na účely tohto nariadenia sa uplatňuje toto vymedzenie pojmov:

1. „bezpečnosť dodávok elektriny“ je schopnosť elektrizačnej sústavy zabezpečovať dodávky elektriny odberateľom s jasne vymedzenou úrovňou výkonnosti, ako ju vymedzujú dotknuté členské štáty;
2. „prevádzkovateľ prenosových sústav“ je prevádzkovateľ prenosových sústav vymedzený v článku 2 bode 35 smernice (EÚ) 2019/944;
3. „distribúcia“ je distribúcia vymedzená v článku 2 bode 28 smernice (EÚ) 2019/944;
4. „cezhraničný tok“ je cezhraničný tok vymedzený v článku 2 bode 3 nariadenia (EÚ) 2019/943;
5. „medzioblastná kapacita“ je schopnosť prepojeného systému zaistiť prenos energie medzi ponukovými oblasťami;
6. „odberateľ“ je odberateľ vymedzený v článku 2 bode 1 smernice (EÚ) 2019/944;
7. „prevádzkovateľ distribučnej sústavy“ je prevádzkovateľ distribučnej sústavy vymedzený v článku 2 bode 29 smernice (EÚ) 2019/944;
8. „výroba“ je výroba vymedzená v článku 2 bode 37 smernice (EÚ) 2019/944;
9. „kríza dodávok elektriny“ je existujúca alebo hroziaca situácia, v ktorej nastane významný nedostatok elektriny, ako je vymedzený členskými štátmi a ako je opísaný v ich plánoch pripravenosti na riziká, alebo v ktorej je nemožné dodávať elektrinu odberateľom;
10. „súbežná kríza dodávok elektriny“ je kríza dodávok elektriny, ktorá postihuje naraz viacero členských štátov;
11. „príslušný orgán“ je orgán štátnej správy alebo regulačný orgán určený členským štátom v súlade s článkom 3;
12. „regulačné orgány“ sú regulačné orgány uvedené v článku 57 ods. 1 smernice (EÚ) 2019/944;
13. „krízový koordinátor“ je osoba, skupina osôb, štáb pozostávajúci z príslušných vnútroštátnych manažérov kríz dodávok elektriny alebo inštitúcia poverená konať ako kontaktné miesto a koordinovať informačný tok počas krízy dodávok elektriny;
14. „netrhové opatrenie“ je každé opatrenie na strane dopytu alebo ponuky, ktoré sa odchyľuje od pravidiel trhu alebo obchodných dohôd a ktorého cieľom je zmierniť krízu dodávok elektriny;

15. „výrobca“ je výrobca vymedzený v článku 2 bode 38 smernice (EÚ) 2019/944;
16. „región“ je skupina členských štátov, ktorých prevádzkovatelia prenosovej sústavy majú spoločné regionálne koordinačné centrum, ako sa uvádza v článku 36 nariadenia (EÚ) 2019/943;
17. „podskupina“ je skupina členských štátov v rámci regiónu, ktoré majú technickú schopnosť vzájomne si poskytovať pomoc v súlade s článkom 15;
18. „včasné varovanie“ je poskytnutie konkrétnych, závažných, spoľahlivých informácií o možnej udalosti, ktorá pravdepodobne povedie k výraznému zhoršeniu dodávok elektriny, v dôsledku čoho môže nastať kríza dodávok elektriny;
19. „prenos“ je prenos vymedzený v článku 2 bode 34 smernice (EÚ) 2019/944;
20. „energetický podnik“ je energetický podnik vymedzený v článku 2 bode 57 smernice (EÚ) 2019/944;
21. „pridelovanie kapacity“ je poskytnutie kapacity na prenos medzi oblasťami;
22. „energia z obnoviteľných zdrojov“ je energia z obnoviteľných zdrojov alebo obnoviteľná energia vymedzená v článku 2 bode 31 smernice (EÚ) 2019/944.

Článok 3

Príslušný orgán

1. Každý členský štát čo najskôr a každopádne do 5. januára 2020 určí vnútroštátny vládny alebo regulačný orgán ako svoj príslušný orgán. Príslušné orgány sú zodpovedné a navzájom spolupracujú na účely vykonávania úloh stanovených v tomto nariadení. Pokiaľ nebol určený príslušný orgán, vnútroštátne subjekty zodpovedné za bezpečnosť dodávok elektriny vykonávajú úlohy príslušného orgánu v súlade s týmto nariadením.
2. Členské štáty bezodkladne oznámia Komisii a ECG a uverejnia názov a kontaktné údaje svojich príslušných orgánov určených v súlade s odsekom 1 a každú zmenu ich názvu alebo kontaktných údajov.
3. Členské štáty môžu príslušnému orgánu povoliť, aby prevádzkové úlohy, ktoré sa týkajú vypracovania plánov pripravenosti na riziká a riadenia rizík, stanovené v tomto nariadení, delegoval na iné orgány. Delegované úlohy sa vykonávajú pod dohľadom príslušného orgánu a sú vymedzené v pláne pripravenosti na riziká v súlade s článkom 11 ods. 1 písm. b).

KAPITOLA II

Posúdenie rizík

Článok 4

Posúdenie rizík bezpečnosti dodávok elektriny

Každý príslušný orgán zabezpečí, aby sa všetky relevantné riziká týkajúce sa bezpečnosti dodávok elektriny posudzovali v súlade s pravidlami ustanovenými v tomto nariadení a v kapitole IV nariadenia (EÚ) 2019/943. Na tento účel spolupracuje s prevádzkovateľmi prenosových a distribučných sústav, regulačnými orgánmi, s ENTSO pre elektrinu, s regionálnymi koordinačnými centrami a podľa potreby inými relevantnými zainteresovanými stranami.

Článok 5

Metodika identifikácie regionálnych scenárov krízy dodávok elektriny

1. ENTSO pre elektrinu do 5. januára 2020 predloží agentúre ACER návrh metodiky identifikácie najrelevantnejších regionálnych scenárov krízy dodávok elektriny.

2. Podľa navrhovanej metodiky sa scenáre krízy dodávok elektriny vo vzťahu k primeranosti sústavy, bezpečnosti sústavy a palivovej bezpečnosti identifikujú aspoň na základe týchto rizík:

- a) zriedkavé a extrémne prírodné nebezpečenstvá;
- b) náhodné nebezpečenstvá nad rámec bezpečnostného kritéria N-1 a kombinované neplánované udalosti;
- c) následné nebezpečenstvá vrátane dôsledkov úmyselných útokov a nedostatku palív.

3. Navrhovaná metodika zahŕňa aspoň tieto prvky:

- a) zohľadnenie všetkých relevantných vnútroštátnych a regionálnych okolností vrátane akýchkoľvek podskupín;
- b) interakcia a korelácia cezhraničných rizík;
- c) simulácia súbežných scenárov krízy dodávok elektriny;
- d) klasifikácia rizík podľa ich vplyvu a pravdepodobnosti;
- e) zásady zaobchádzania s citlivými informáciami tak, aby bola zaručená transparentnosť voči verejnosti.

4. Pri posudzovaní rizík narušenia dodávok plynu v rámci určovania rizík podľa odseku 2 písm. c) tohto článku používa ENTSO pre elektrinu scenáre narušenia dodávok zemného plynu a infraštruktúry vypracované sieťou ENTSG podľa článku 7 nariadenia (EÚ) 2017/1938.

5. Pred predložením navrhovanej metodiky agentúre ACER uskutoční ENTSO pre elektrinu konzultáciu zahŕňajúcu aspoň regionálne koordinačné centrá, priemyselné a spotrebiteľské organizácie, výrobcov alebo ich odborové zväzy, prevádzkovateľov prenosových a relevantných distribučných sústav, príslušné orgány, regulačné orgány a iné relevantné vnútroštátne orgány. ENTSO pre elektrinu náležite zohľadní výsledky týchto konzultácií a predloží ich spolu s navrhovanou metodikou na rokovaní ECG.

6. Do dvoch mesiacov od prijatia navrhovanej metodiky musí ACER po konzultácii s ECG vo svojej zostave zloženej len zo zástupcov členských štátov tento návrh schváliť alebo zmeniť. ENTSO pre elektrinu a ACER uverejnia konečnú verziu metodiky na svojich webových stránkach.

7. ENTSO pre elektrinu aktualizuje a vylepšuje metodiku v súlade s odsekmi 1 až 6, keď sa objavia významné nové informácie. ECG vo svojom zložení zloženom iba zo zástupcov členských štátov môže odporučiť a ACER alebo Komisia môžu požadovať takéto aktualizácie a zlepšenia s náležitým odôvodnením. ENTSO pre elektrinu do šiestich mesiacov od doručenia žiadosti predloží agentúre ACER navrhované zmeny. ACER do dvoch mesiacov od prijatia takeého návrhu a po konzultácii s ECG vo svojej zostave zloženej len zo zástupcov členských štátov navrhované zmeny schváli alebo zmení. ENTSO pre elektrinu a ACER uverejnia konečnú verziu aktualizovanej metodiky na svojich webových sídlach.

Článok 6

Identifikácia regionálnych scenárov krízy dodávok elektriny

1. ENTSO pre elektrinu do šiestich mesiacov od schválenia metodiky podľa článku 5 ods. 6 určí na základe metodiky a v úzkej spolupráci s ECG, regionálnymi koordinačnými centrami, príslušnými orgánmi a regulačnými orgánmi najrelevantnejšie scenáre krízy dodávok elektriny pre každý región. Úlohy súvisiace s určovaním regionálnych scenárov krízy dodávok elektriny môže delegovať na regionálne koordinačné centrá.

2. ENTSO pre elektrinu predloží určené regionálne scenáre krízy dodávok elektriny príslušným prevádzkovateľom prenosovej sústavy, regionálnym koordinačným centrom, príslušným orgánom a regulačným orgánom, ako aj ECG. ECG môže odporučiť zmeny.

3. ENTSO pre elektrinu aktualizuje regionálne scenáre krízy dodávok elektriny každé štyri roky, pokiaľ si okolnosti nevyžadujú častejšie aktualizácie.

Článok 7

Identifikácia vnútroštátnych scenárov krízy dodávok elektriny

1. Príslušný orgán do štyroch mesiacov od identifikácie regionálnych scenárov krízy dodávok elektriny v súlade s článkom 6 ods. 1 určí najrelevantnejšie vnútroštátne scenáre krízy dodávok elektriny.
2. Príslušný orgán pri určovaní vnútroštátnych scenárov krízy dodávok elektriny konzultuje s prevádzkovateľmi prenosovej a distribučnej sústavy, ktorých príslušný orgán považuje za relevantných, relevantnými výrobcami alebo ich obchodnými odborovými zväzmi a regulačným orgánom, ak tento nie je príslušným orgánom.
3. Vnútroštátne scenáre krízy dodávok elektriny sa určujú aspoň na základe rizík uvedených v článku 5 ods. 2 a musia byť v súlade s regionálnymi scenármi krízy dodávok elektriny určenými v súlade s článkom 6 ods. 1. Členské štáty aktualizujú vnútroštátne scenáre krízy dodávok elektriny každé štyri roky, pokiaľ si okolnosti nevyžadujú častejšie aktualizácie.
4. Členské štáty do štyroch mesiacov od identifikácie regionálnych scenárov krízy dodávok elektriny v súlade s článkom 6 ods. 1 informujú ECG a Komisiu o ich posúdení rizík v súvislosti s vlastníctvom infraštruktúry významnej z hľadiska bezpečnosti dodávok elektriny, a o všetkých prijatých opatreniach na prevenciu týchto rizík alebo ich zmiernenie, pričom uvedú, prečo tieto opatrenia považujú za nevyhnutné a primerané.

Článok 8

Metodika posúdení krátkodobej a sezónnej primeranosti

1. ENTSO pre elektrinu do 5. januára 2020 predloží agentúre ACER návrh metodiky na posudzovanie sezónnej a krátkodobej primeranosti, konkrétne mesačnej, týždennej až aspoň jednodňovej primeranosti, ktorá obsahuje aspoň tieto údaje:
 - a) neistota vstupných údajov, napríklad pravdepodobnosť výpadku prenosovej kapacity, pravdepodobnosť neplánovanej odstávky elektrární, nepriaznivé poveternostné podmienky, premenlivý odber, najmä jeho kulmináciu v závislosti od poveternostných podmienok, a premenlivosť výroby energie z obnoviteľných zdrojov;
 - b) pravdepodobnosť výskytu krízy dodávok elektriny;
 - c) pravdepodobnosť výskytu súbežnej krízy dodávok elektriny.
2. Metodika uvedená v odseku 1 musí obsahovať koncepciu na základe pravdepodobnosti vrátane viacerých scenárov a zohľadňovať národný, regionálny a celouniový kontext vrátane úrovne prepojenia medzi členskými štátmi a pokiaľ možno aj tretími krajinami v rámci synchronných oblastí Únie. Metodika zohľadňuje špecifiká každého členského štátu v odvetví energetiky vrátane osobitných poveternostných podmienok a vonkajších okolností.
3. ENTSO pre elektrinu pred predložením navrhovanej metodiky uskutoční konzultáciu zahŕňajúcu aspoň regionálne koordinačné centrá, priemyselné a spotrebiteľské organizácie, výrobcov alebo ich odborové zväzy, prevádzkovateľov prenosových a relevantných distribučných sústav, príslušné orgány, regulačné orgány a iné relevantné vnútroštátne orgány. ENTSO pre elektrinu náležite zohľadní výsledky uvedených konzultácií a predloží ich spolu s navrhovanou metodikou na rokovaní ECG.
4. ACER do dvoch mesiacov od prijatia navrhovanej metodiky musí po konzultácii s ECG vo svojej zostave zloženej len zo zástupcov členských štátov tento návrh schváliť alebo zmeniť. ENTSO pre elektrinu a ACER uverejnia konečnú verziu metodiky na svojich webových sídlach.

5. ENTSO pre elektrinu aktualizuje a vylepšuje metodiku v súlade s odsekmi 1 až 4, keď sa objavia významné nové informácie. ECG vo svojej zostave zloženej len zo zástupcov členských štátov môže odporučiť a ACER alebo Komisia môžu požadovať takéto aktualizácie a zlepšenia s náležitým odôvodnením. ENTSO pre elektrinu do šiestich mesiacov od doručenia žiadosti predloží agentúre ACER navrhované zmeny. Do dvoch mesiacov od prijatia takéhoto návrhu ACER, po konzultácii s ECG v zostave zloženej len zo zástupcov členských štátov, navrhované zmeny schváli alebo zmení. ENTSO pre elektrinu a ACER uverejnia konečnú verziu aktualizovanej metodiky na svojich webových sídlach.

Článok 9

Posúdenia krátkodobej a sezónnej primeranosti

1. Všetky posúdenia krátkodobej primeranosti vykonané na vnútroštátnej alebo regionálnej úrovni, či úrovni Únie, sa vykonávajú v súlade s metodikou vypracovanou podľa článku 8.
2. ENTSO pre elektrinu vytvorí posúdenia sezónnej primeranosti v súlade s metodikou vypracovanou podľa článku 8. Výsledky pre zimné posúdenie primeranosti uverejní do 1. decembra každého roku a pre letné posúdenie do 1. júna každého roku. Úlohy súvisiace s posúdeniami primeranosti môže delegovať na regionálne koordinačné centrá. Posúdenie primeranosti predloží na rokovaní ECG, ktorá môže prípadne vydať odporúčania.
3. Regionálne koordinačné centrá vykonávajú posúdenia týždennej až aspoň jednodennej primeranosti v súlade s nariadením (EÚ) 2017/1485, na základe metodiky prijatej podľa článku 8 tohto nariadenia.

KAPITOLA III

Plány pripravenosti na riziká

Článok 10

Zostavenie plánov pripravenosti na riziká

1. Príslušný orgán každého členského štátu zostaví na základe regionálnych a vnútroštátnych scenárov krízy dodávok elektriny určených podľa článkov 6 a 7 plán pripravenosti na riziká, a to po konzultácii s prevádzkovateľmi distribučných sústav, ktorých príslušný orgán považuje za relevantných, prevádzkovateľmi prenosových sústav, relevantnými výrobcami alebo ich odborovými zväzmi, energetickými a plynárenskými podnikmi, relevantnými organizáciami zastupujúcimi záujmy odberateľov elektriny z odvetvia priemyslu i mimo neho a regulačným orgánom, ak ním nie je príslušný orgán.
2. Plán pripravenosti na riziká musí obsahovať vnútroštátne opatrenia, regionálne a prípadne dvojstranné opatrenia stanovené v článkoch 11 a 12. V súlade s článkom 16 musia byť všetky plánované alebo prijaté opatrenia na prevenciu krízy dodávok elektriny, prípravu na ňu a jej zmiernenie v plnom súlade s pravidlami vnútorného trhu s elektrinou a prevádzkovania sústav. Uvedené opatrenia musia byť jasne vymedzené, transparentné, primerané a nediskriminačné.
3. Plán pripravenosti na riziká sa vypracuje v súlade s článkami 11 a 12 a so vzorom stanoveným v prílohe. V prípade potreby môžu členské štáty zahrnúť do plánu pripravenosti na riziká dodatočné informácie.
4. S cieľom zabezpečiť súlad plánov pripravenosti na riziká predložia príslušné orgány pred prijatím svojich plánov pripravenosti na riziká návrh plánov na konzultáciu príslušným orgánom relevantných členských štátov v regióne, a ak nie sú v tom istom regióne, príslušným orgánom priamo prepojených členských štátov, ako aj ECG.
5. Príslušné orgány uvedené v odseku 4 a ECG môžu do šiestich mesiacov od doručenia návrhu plánu pripravenosti na riziká vydať odporúčania týkajúce sa návrhov plánov predložených podľa odseku 4.

6. Dotknuté príslušné orgány do deviatich mesiacov od predloženia svojich návrhov plánov prijímú svoje plány pripravenosti na riziká, pričom zohľadnia výsledky konzultácií podľa odseku 4 a akékoľvek odporúčania vydané podľa odseku 5. Svoje plány pripravenosti na riziká bezodkladne oznámia Komisii.

7. Príslušné orgány a Komisia uverejnia plány pripravenosti na riziká na svojich webových sídlach, pričom zabezpečia zachovanie dôvernosti citlivých informácií, najmä informácií o opatreniach týkajúcich sa prevencie alebo zmiernenia dôsledkov úmyselných útokov. Ochrana dôvernosti citlivých informácií sa zakladá na zásadách stanovených podľa článku 19.

8. Príslušné orgány prijímú a uverejnia svoje prvé plány pripravenosti na riziká do 5. januára 2022. Plány musia následne aktualizovať každé štyri roky, pokiaľ si okolnosti nevyžadujú častejšie aktualizácie.

Článok 11

Obsah plánov pripravenosti na riziká v súvislosti s vnútroštátnymi opatreniami

1. Plán pripravenosti na riziká každého členského štátu musí obsahovať všetky plánované alebo prijaté vnútroštátne opatrenia na prevenciu kríz dodávok elektriny určených podľa článkov 6 a 7, prípravu na ne a ich zmiernenie. Plán musí aspoň:

- a) obsahovať zhrnutie scenára krízy dodávok elektriny stanoveného pre príslušný členský štát a región v súlade s postupom ustanoveným v článkoch 6 a 7;
- b) stanovovať úlohu a povinnosti príslušného orgánu a obsahovať opis úloh, ktoré boli prípadne delegované na iné orgány;
- c) opisovať vnútroštátne opatrenia zamerané na predchádzanie rizikám identifikovaným podľa článkov 6 a 7 a na prípravu na ne;
- d) určiť vnútroštátneho krízového koordinátora a stanoviť jeho úlohy;
- e) stanovovať podrobné postupy, ktoré sa majú dodržiavať pri krízach dodávok elektriny, vrátane zodpovedajúcich režimov informačných tokov;
- f) určiť prínos trhových opatrení k riešeniu kríz dodávok elektriny, najmä pokiaľ ide o opatrenia na strane dopytu a ponuky;
- g) identifikovať možné netrhové opatrenia, ktoré sa majú prijímať v kríze dodávok elektriny, s uvedením impulzov na ich aktiváciu, podmienok a postupov ich vykonávania a toho, akým spôsobom spĺňajú požiadavky ustanovené v článku 16 a s regionálnymi a dvojstrannými opatreniami;
- h) poskytnúť rámec pre manuálne odľahčenie, v ktorom sa stanovia podmienky, za ktorých má k odľahčeniu dôjsť, a v súvislosti s bezpečnosťou verejnosti a osobnou bezpečnosťou, spresniť, ktoré kategórie odberateľov elektrickej energie sú v súlade s vnútroštátnym právom oprávnené získať osobitnú ochranu pred odpojením, s odôvodnením potreby takejto ochrany, a určiť, ako prevádzkovatelia prenosovej a distribučnej sústavy príslušných členských štátov majú znížiť spotrebu;
- i) opisovať mechanizmy používané na informovanie verejnosti o kríze dodávok elektriny;
- j) opisovať vnútroštátne opatrenia potrebné na implementáciu a presadzovanie regionálnych a prípadne dvojstranných opatrení dohodnutých podľa článku 12;
- k) zahŕňať informácie o súvisiacich a potrebných plánoch pre rozvoj budúcej siete, ktoré pomôžu vyrovnať sa s dôsledkami určených scenárov krízy dodávok elektriny.

2. Vnútroštátne opatrenia musia v plnej miere prihliadať na regionálne a prípadne dvojstranné opatrenia dohodnuté podľa článku 12 a nesmú ohroziť prevádzkovú bezpečnosť prenosovej sústavy ani bezpečnosť dodávok elektriny v iných členských štátoch.

Článok 12

Obsah plánov pripravenosti na riziká v súvislosti s regionálnymi a dvojstrannými opatreniami

1. Okrem vnútroštátnych opatrení uvedených v článku 11 musí plán pripravenosti na riziká každého členského štátu obsahovať regionálne a prípadne dvojstranné opatrenia na zabezpečenie riadnej prevencie alebo riadenia krízy dodávok elektriny s cezhraničným dosahom. Regionálne opatrenia sa dohodnú v rámci dotknutého regiónu medzi členskými štátmi, ktoré majú technickú schopnosť poskytovať si navzájom pomoc v súlade s článkom 15. Na tento účel môžu členské štáty vytvoriť aj podskupiny v rámci regiónu. Na dvojstranných opatreniach sa dohodnú členské štáty, ktoré sú priamo prepojené, ale nepatria do rovnakého regiónu. Členské štáty zabezpečia súlad medzi regionálnymi a dvojstrannými opatreniami. Regionálne a dvojstranné opatrenia zahŕňajú aspoň:

- a) určenie koordinátora krízy;
- b) mechanizmy výmeny informácií a spolupráce;
- c) koordinované opatrenia na zmiernenie vplyvu krízy dodávok elektriny vrátane situácie súbežnej krízy dodávok elektriny na účely pomoci v súlade s článkom 15;
- d) postupy vykonávania ročných alebo dvojročných skúšok plánov pripravenosti na riziká;
- e) mechanizmy aktivácie netrhových opatrení, ktoré sa majú aktivovať v súlade s článkom 16 ods. 2.

2. Dotknuté členské štáty sa dohodnú na regionálnych a dvojstranných opatreniach, ktoré budú súčasťou plánu pripravenosti na riziká, a to po konzultovaní s relevantnými regionálnymi koordinačnými centrami. Komisia môže zohrávať pomocnú úlohu pri príprave dohody o regionálnych a dvojstranných opatreniach. Komisia môže požiadať agentúru ACER a ENTSO pre elektrinu o poskytnutie technickej pomoci členským štátom s cieľom uľahčiť dosiahnutie takejto dohody. Príslušné orgány aspoň osem mesiacov pred termínom na prijatie alebo aktualizáciu plánu pripravenosti na riziká podajú ECG správu o dosiahnutých dohodách. Ak členské štáty nedokážu dosiahnuť dohodu, dotknuté príslušné orgány informujú Komisiu o dôvodoch tejto nezhody. V takomto prípade Komisia navrhne opatrenia vrátane mechanizmu spolupráce pre uzavretie dohody o regionálnych a dvojstranných opatreniach.

3. Príslušné orgány členských štátov, so zapojením príslušných zainteresovaných strán každého regiónu, pravidelne testujú účinnosť postupov vyvinutých v rámci plánov pripravenosti na riziká pri predchádzaní krízy dodávok elektriny vrátane mechanizmov uvedených v odseku 1 písm. b) a každé dva roky vykonávajú simulácie krízy dodávok elektriny, najmä testovanie týchto mechanizmov.

Článok 13

Posúdenie zo strany Komisie týkajúce sa plánov pripravenosti na riziká

1. Komisia do štyroch mesiacov od oznámenia prijatého plánu pripravenosti na riziká príslušným orgánom posúdi plán, pričom náležite zohľadní stanoviská, ktoré vyjadrila ECG.

2. Komisia po konzultácii s ECG vydá nezáväznú stanovisko, v ktorom uvedie podrobné dôvody a predloží ho príslušnému orgánu s odporúčaním preskúmať jeho plán pripravenosti na riziká, ak tento plán:

- a) nie je účinný na zmiernenie rizík zistených v scenároch krízy dodávok elektriny;
- b) nie je v súlade s identifikovanými scenármi krízy dodávok elektriny alebo s plánom pripravenosti na riziká iného členského štátu;
- c) nie je v súlade s požiadavkami stanovenými v článku 10 ods. 2;
- d) stanovuje opatrenia, ktoré môžu ohroziť bezpečnosť dodávok elektriny iných členských štátov;
- e) nenáležite naruša hospodársku súťaž alebo efektívne fungovanie vnútorného trhu; alebo
- f) nie je v súlade s ustanoveniami tohto nariadenia alebo inými ustanoveniami práva Únie.

3. Dotknutý príslušný orgán do troch mesiacov od doručenia stanoviska Komisie uvedeného v odseku 2 plne zohľadní odporúčanie Komisie a buď oznámi Komisii zmenený plán pripravenosti na riziká alebo jej oznámi dôvody, pre ktoré nesúhlasí s odporúčaním.

4. V prípade, že príslušný orgán vznesie námietku proti odporúčaniu Komisie, Komisia môže do štyroch mesiacov od doručenia oznámenia dôvodov námietky príslušného orgánu stiahnuť svoje odporúčanie alebo zvolať rokovanie s príslušným orgánom, a ak to Komisia považuje za potrebné, s ECG, s cieľom vec posúdiť. Komisia svoju žiadosť o akúkoľvek zmenu plánu pripravenosti na riziká podrobne zdôvodní. Ak sa konečné stanovisko dotknutého príslušného orgánu líši od podrobných dôvodov Komisie, tento príslušný orgán poskytne Komisii dôvody svojho stanoviska do dvoch mesiacov od doručenia podrobných dôvodov Komisie.

KAPITOLA IV

Riadenie krízy dodávok elektriny

Článok 14

Včasné varovanie a vyhlásenie krízy dodávok elektriny

1. Ak zo sezónneho posúdenia primeranosti alebo z iných kvalifikovaných zdrojov vyplynú konkrétne, závažné a spoľahlivé informácie, že môže nastať kríza dodávok elektriny v členskom štáte, príslušný orgán tohto členského štátu bez zbytočného odkladu vydá včasné varovanie Komisii, príslušným orgánom členských štátov v rámci toho istého regiónu a v prípade, ak nie sú v tom istom regióne, príslušným orgánom priamo prepojených členských štátov. Dotknutý príslušný orgán informuje aj o príčinách možnej krízy dodávok elektriny, plánovaných alebo prijatých opatreniach na prevenciu krízy dodávok elektriny a možnej potrebe pomoci od iných členských štátov. Informácie musia zahŕňať možný vplyv opatrení na vnútorný trh s elektrinou. Komisia poskytne uvedené informácie ECG.

2. V prípade krízy dodávok elektriny príslušný orgán po konzultácii s príslušným prevádzkovateľom prenosovej sústavy vyhlási krízu dodávok elektriny a informuje o tom príslušné orgány členských štátov v rámci toho istého regiónu a v prípade, že nie sú v tom istom regióne, príslušné orgány priamo prepojených členských štátov ako aj Komisiu, bez zbytočného odkladu. Uvedené informácie zahŕňajú príčiny zhoršenia dodávok elektriny, príčiny vyhlásenia krízy dodávok elektriny, plánované alebo prijaté opatrenia pri zmierňovaní dôsledkov a potrebu akejkoľvek pomoci od iných členských štátov.

3. Ak Komisia, ECG alebo príslušné orgány členských štátov v rámci toho istého regiónu a v prípade, že nie sú v tom istom regióne, príslušné orgány priamo prepojených členských štátov, považujú informácie poskytnuté podľa odseku 1 alebo 2 za nedostatočné, môžu požiadať dotknutý členský štát o poskytnutie dodatočných informácií.

4. Ak príslušný orgán vydá včasné varovanie alebo vyhlási krízu dodávok elektriny, v maximálnom možnom rozsahu sa vykonávajú opatrenia stanovené v pláne pripravenosti na riziká.

Článok 15

Spolupráca a pomoc

1. Členské štáty konajú a spolupracujú v duchu solidarity pri prevencii alebo riadení kríz dodávok elektriny.

2. Ak majú členské štáty potrebnú technickú schopnosť, navzájom si poskytujú pomoc prostredníctvom regionálnych alebo dvojstranných opatrení dohodnutých podľa tohto článku a článku 12 pred poskytnutím pomoci. Na tento účel a v záujme ochrany verejnej a osobnej bezpečnosti sa členské štáty dohodnú na regionálnych alebo dvojstranných opatreniach podľa vlastného výberu s cieľom koordinovane dodávať elektrinu.

3. Členské štáty sa dohodnú aj na potrebných technických, právnych a finančných podmienkach týkajúcich sa vykonávania regionálnych alebo dvojstranných opatrení pred poskytnutím pomoci. V takýchto podmienkach sa stanovujú okrem iného maximálne množstvá elektriny, ktorá sa dodá na regionálnej alebo dvojstrannej úrovni, impulz na aktiváciu pomoci a jej pozastavenie, spôsob dodávania elektriny, a ustanovenia o spravodlivej náhrade medzi členskými štátmi v súlade s odsekmi 4, 5 a 6.

4. Pomoc je predmetom predchádzajúcej dohody medzi dotknutými členskými štátmi, pokiaľ ide o spravodlivú náhradu, ktorá zahŕňa aspoň:

- a) náklady na elektrinu dodanú na územie členského štátu, ktorý žiada o pomoc, ako aj súvisiace náklady na prenos; a
- b) akékoľvek iné primerané náklady, ktoré vznikli členskému štátu poskytujúcemu pomoc, a to aj pokiaľ ide o refundáciu pomoci pripravenej bez účinnej aktivácie, ako aj akékoľvek náklady vyplývajúce zo súdnych konaní, z arbitrážnych konaní alebo podobných konaní a urovnaní.

5. Spravodlivá náhrada podľa odseku 4 zahŕňa všetky opodstatnené náklady, ktoré členskému štátu poskytujúcemu pomoc vznikajú z dôvodu povinnosti vyplatiť náhradu na základe základných práv zaručených právom Únie a na základe platných medzinárodných záväzkov pri vykonávaní ustanovení tohto nariadenia, ktoré sa týkajú pomoci, ako aj ďalšie opodstatnené náklady, ktoré vznikli v dôsledku vyplatenia náhrady podľa vnútroštátnych pravidiel týkajúcich sa náhrady.

6. Členský štát žiadajúci o pomoc bezodkladne zaplatí spravodlivú náhradu členskému štátu poskytujúcemu pomoc alebo zabezpečí jej bezodkladnú úhradu.

7. Komisia do 5. januára 2020 po konzultácii s ECG a ACER, stanoví nezáväzné usmernenie týkajúce sa hlavných prvkov spravodlivej náhrady uvedenej v odsekoch 3 až 6 a iných hlavných prvkov technických, právnych a finančných podmienok uvedených v odseku 3, ako aj všeobecných zásad vzájomnej pomoci uvedených v odseku 2.

8. V prípade, že nastane kríza dodávok elektriny a členské štáty sa ešte nedohodli na regionálnych alebo dvojstranných opatreniach ani technických, právnych a finančných podmienkach podľa tohto článku, sa členské štáty v záujme uplatňovania tohto článku dohodnú na ad hoc opatreniach a podmienkach, a to aj pokiaľ ide o spravodlivú náhradu podľa odsekov 4, 5 a 6. Ak členský štát požiada o pomoc predtým, ako sa dohodnú takéto ad hoc opatrenia a podmienky, pred prijatím pomoci sa zaviazá, že vyplatí primeranú náhradu v súlade s odsekmi 4, 5 a 6.

9. Členské štáty zabezpečia, aby sa ustanovenia tohto nariadenia, ktoré sa týkajú pomoci, vykonávali v súlade so zmluvami, s Chartou základných práv Európskej únie a ostatnými platnými medzinárodnými záväzkami. Na tento účel prijímú potrebné opatrenia.

Článok 16

Dodržiavanie trhových pravidiel

1. Opatrenia prijaté na prevenciu alebo zmiernenie kríz dodávok elektriny musia byť v súlade s pravidlami vnútorného trhu s elektrinou a prevádzkovania sústavy.

2. Netrhové opatrenia sa pri krízach dodávok elektriny aktivujú až ako posledná možnosť, len keď sa vyčerpali všetky možnosti, ktoré poskytuje trh, alebo keď je zrejmé, že samotné trhové opatrenia nepostačujú na zabránenie ďalšiemu zhoršeniu dodávok elektriny. Netrhové opatrenia nesmú neprímerane narušať hospodársku súťaž a účinné fungovanie vnútorného trhu s elektrinou. Musia byť nevyhnutné, primerané, nediskriminačné a dočasné. Príslušný orgán informuje relevantné zainteresované strany vo svojom členskom štáte o uplatnení akýchkoľvek netrhových opatrení.

3. Obmedzenie transakcií vrátane obmedzenia už pridelenej medzioblastnej kapacity, obmedzenia poskytovania medzioblastnej kapacity na účely pridelovania kapacity alebo obmedzenia poskytovania plánov sa využijú len v súlade článkom 16 ods. 2 nariadenia (EÚ) 2019/943 a pravidlami prijatými na vykonávanie tohto ustanovenia.

KAPITOLA V

Hodnotenie a monitorovanie

Článok 17

Ex post hodnotenie

1. Čo najskôr, najneskôr však tri mesiace po ukončení krízy dodávok elektriny, príslušný orgán členského štátu, ktorý vyhlásil krízu dodávok elektriny, predloží ECG a Komisii *ex post* hodnotiacu správu, a to po konzultácii s regulačným orgánom v prípade, ak regulačným orgánom nie je príslušný orgán.
2. *Ex post* hodnotiacu správu musí obsahovať aspoň:
 - a) opis udalosti, ktorá spôsobila krízu dodávok elektriny;
 - b) opis akýchkoľvek prijatých preventívnych, prípravných a zmierňujúcich opatrení a posúdenie ich primeranosti a účinnosti;
 - c) posúdenie cezhraničného vplyvu prijatých opatrení;
 - d) prehľad pripravenej pomoci (s účinnou aktiváciou alebo bez nej) poskytnutej susedným členským štátom a tretím krajinám alebo pomoci prijatej od nich;
 - e) hospodársky vplyv krízy dodávok elektriny a vplyv prijatých opatrení na sektor elektrickej energie v rozsahu, ktorý umožňujú dostupné údaje v čase posúdenia, najmä pokiaľ ide o objemy nedodanej energie a úroveň manuálneho odpájania odberu (vrátane porovnania úrovni dobrovoľného a núteného odpájania odberu);
 - f) dôvody uplatnenia akýchkoľvek netrhových opatrení;
 - g) akékoľvek možné zlepšenia alebo navrhované zlepšenia plánu pripravenosti na riziká;
 - h) prehľad možných zlepšení rozvoja siete v prípadoch, keď nedostatočný rozvoj siete bol príčinou krízy dodávok elektriny alebo k nej prispel.
3. Ak ECG a Komisia považujú informácie poskytnuté v *ex post* hodnotiacej správe za nedostatočné, môžu požiadať dotknutý príslušný orgán o poskytnutie dodatočných informácií.
4. Dotknutý príslušný orgán predloží výsledky *ex post* hodnotenia na rokovaní ECG. Uvedené výsledky sa zohľadnia pri aktualizácii plánu pripravenosti na riziká.

Článok 18

Monitorovanie

1. ECG popri vykonávaní iných osobitných úloh stanovených v tomto nariadení prerokuje:
 - a) výsledky 10-ročného plánu rozvoja elektrizačnej sústavy, ktorý vypracúva ENTSO pre elektrinu;
 - b) súdržnosť plánov pripravenosti na riziká prijatých príslušnými orgánmi v súlade s postupom uvedeným v článku 10;
 - c) výsledky európskeho posúdenia primeranosti zdrojov, ktoré vykonáva ENTSO pre elektrinu, uvedeného v článku 23 ods. 4 nariadenia (EÚ) 2019/943;
 - d) výkonnosť členských štátov v oblasti bezpečnosti dodávok elektriny s ohľadom aspoň na ukazovatele vypočítané v rámci európskeho posúdenia primeranosti zdrojov, konkrétne očakávanej nedodanej energie a očakávaného výpadku zaťaženia;
 - e) výsledky posúdení sezónnej primeranosti uvedených v článku 9 ods. 2;
 - f) informácie prijaté od členských štátov v súlade s článkom 7 ods. 4;

- g) výsledky *ex post* hodnotení uvedených v článku 17 ods. 4;
 - h) metodiku posúdenia krátkodobej primeranosti uvedenú v článku 8;
 - i) metodiku identifikácie regionálnych scenárov krízy dodávok elektriny uvedenú v článku 5.
2. ECG môže členským štátom, ako aj združeniu ENTSO pre elektrinu vydávať odporúčania týkajúce sa otázok uvedených v odseku 1.
3. ACER priebežne monitoruje bezpečnosť dodávok elektriny a pravidelne podáva správy ECG.
4. Komisia do 1. septembra 2025, na základe skúseností z uplatňovania tohto nariadenia, vyhodnotí možné spôsoby na zvýšenie bezpečnosti dodávok elektriny na úrovni Únie a predloží správu Európskemu parlamentu a Rade o uplatňovaní tohto nariadenia a v prípade potreby aj legislatívne návrhy na zmenu tohto nariadenia.

Článok 19

Nakladanie s dôvernými informáciami

1. Členské štáty a príslušné orgány vykonávajú postupy uvedené v tomto nariadení v súlade s platnými pravidlami vrátane vnútroštátnych pravidiel týkajúcich sa nakladania s dôvernými informáciami a postupov. Ak je výsledkom vykonávania uvedených pravidiel nezverejnenie informácie, okrem iného ako súčasť plánov pripravenosti na riziká, členský štát alebo orgán môže poskytnúť ich zhrnutie, ktoré nemá dôverný charakter, a to na požiadanie.
2. Komisia, ACER, ECG, ENTSO pre elektrinu, členské štáty, príslušné orgány, regulačné orgány a ostatné relevantné orgány, subjekty alebo osoby, ktoré získajú dôverné informácie podľa tohto nariadenia, zabezpečia dôvernú povahu citlivých informácií.

KAPITOLA VI

Záverečné ustanovenia

Článok 20

Spolupráca so zmluvnými stranami Energetického spoločenstva

Ak členské štáty a zmluvné strany Energetického spoločenstva spolupracujú v oblasti bezpečnosti dodávok elektriny, táto spolupráca môže zahŕňať vymedzenie krízy dodávok elektriny, proces určovania scenárov krízy dodávok elektriny a zostavovania plánov pripravenosti na riziká, aby sa neprijímali žiadne opatrenia, ktoré by ohrozili bezpečnosť dodávok elektriny v členských štátoch, zmluvných stranách Energetického spoločenstva alebo Únii. V tomto ohľade sa zmluvné strany Energetického spoločenstva môžu na pozvanie Komisie zapojiť do ECG v súvislosti so všetkými záležitosťami, ktoré sa ich týkajú.

Článok 21

Výnimka

Kým Cyprus nie je priamo prepojený s iným členským štátom, články 6 a 12 a článok 15 ods. 2 až 9 sa neuplatňujú ani medzi Cypru a ostatnými členskými štátmi ani na ENTSO pre elektrinu vo vzťahu k Cypru. Cyprus a ostatné príslušné členské štáty môžu s podporou Komisie vypracovať alternatívne opatrenia a postupy k tým, ktoré sú ustanovené v článkoch 6 a 12 a v článku 15 ods. 2 až 9, ak takéto alternatívne opatrenia a postupy nemajú vplyv na účinné uplatňovanie tohto nariadenia medzi ostatnými členskými štátmi.

Článok 22

Prechodné ustanovenie do zriadenia regionálnych koordinačných centier

Až do dátumu, keď sa zriadia regionálne koordinačné centrá podľa článku 35 nariadenia (EÚ) 2019/943, regióny odkazujú buď na členský štát, alebo na skupinu členských štátov, ktoré sa nachádzajú v tej istej synchronnej oblasti.

Článok 23

Zrušenie

Smernica 2005/89/ES sa zrušuje.

Článok 24

Nadobudnutie účinnosti

Toto nariadenie nadobúda účinnosť dvadsiatym dňom po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Toto nariadenie je záväzné v celom rozsahu a priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch.

V Bruseli 5. júna 2019

Za Európsky parlament
predseda
A. TAJANI

Za Radu
predseda
G. CIAMBA

PRÍLOHA

VZOR PLÁNU PRIPRAVENOSTI NA RIZIKÁ

Tento vzor sa vyplňa v angličtine.

Všeobecné informácie

- Názov príslušného orgánu zodpovedného za prípravu tohto plánu.
- Členské štáty v regióne

1. ZHRNUTIE SCENÁROV KRÍZY DODÁVOK ELEKTRINY

Stručne opíšte scenáre krízy dodávok elektriny identifikované na regionálnej a vnútroštátnej úrovni v súlade s postupom ustanoveným v článkoch 6 a 7 vrátane opisu použitých predpokladov.

2. ÚLOHY A POVINNOSTI PRÍSLUŠNÉHO ORGÁNU

Vymedzte úlohu a povinnosti príslušného orgánu a orgánov, na ktoré boli delegované úlohy.

Opíšte, ktoré úlohy boli prípadne delegované na iné orgány.

3. POSTUPY A OPATRENIA V PRÍPADE KRÍZY DODÁVOK ELEKTRINY

3.1. Vnútroštátne postupy a opatrenia

- a) Opíšte postupy, ktoré sa majú dodržiavať v prípade krízy dodávok elektriny, vrátane zodpovedajúcich režimov informačných tokov.
- b) Opíšte preventívne a prípravné opatrenia.
- c) Opíšte opatrenia na zmiernenie kríz dodávok elektriny, najmä opatrenia na strane dopytu a na strane ponuky, a uveďte, za akých okolností možno takéto opatrenia použiť, najmä pokiaľ ide o aktiváciu každého opatrenia. Ak sa uvažuje o netrhových opatreniach, musia byť riadne odôvodnené s ohľadom na požiadavky stanovené v článku 16 a musia byť v súlade s regionálnymi a prípadne dvojstrannými opatreniami.
- d) Stanovte rámec pre manuálne odľahčenie a uveďte podmienky, za ktorých má k odľahčeniu dôjsť. Špecifikujte vzhľadom na verejnú bezpečnosť a osobnú bezpečnosť, ktoré kategórie odberateľov elektrickej energie majú nárok na osobitnú ochranu pred odpojením, a zdôvodnite potrebu takejto ochrany. Špecifikujte, ako by prevádzkovatelia prenosových a distribučných sústav mali konať s cieľom znížiť spotrebu.
- e) Opíšte mechanizmy používané na informovanie verejnosti o kríze dodávok elektriny.

3.2. Regionálne a dvojstranné postupy a opatrenia

- a) Opíšte dohodnuté mechanizmy spolupráce v rámci regiónu a zabezpečenia primeranej koordinácie pred krízou dodávok elektriny a počas nej vrátane postupov rozhodovania o primeranej reakcii na regionálnej úrovni.
- b) Opíšte akékoľvek regionálne a dvojstranné opatrenia, ktoré boli dohodnuté, vrátane akýchkoľvek potrebných technických, právnych a finančných podmienok týkajúcich sa vykonávania koordinovaných opatrení. Pri opise týchto podmienok poskytnite informácie okrem iného o maximálnych množstvách elektriny, ktorá sa dodá na regionálnej alebo dvojstrannej úrovni, impulze na aktiváciu pomoci a možnosti požiadať o jej pozastavenie, spôsobe dodávania elektriny, a o ustanoveniach o spravodlivej náhrade medzi členskými štátmi. Opíšte vnútroštátne opatrenia potrebné na implementáciu a presadzovanie dohodnutých regionálnych a dvojstranných opatrení.
- c) Opíšte zavedené mechanizmy spolupráce a koordinácie činností pred krízou dodávok elektriny a počas nej s ostatnými členskými štátmi z regiónu, ako aj s tretími krajinami v príslušnej synchrónnej oblasti.

4. KOORDINÁTOR KRÍZY

Uveďte a vymedzte úlohu koordinátora krízy. Uveďte kontaktné údaje.

5. KONZULTÁCIE SO ZAINTERESOVANÝMI STRANAMI

V súlade s článkom 10 ods. 1 opíšte mechanizmus a výsledky konzultácií uskutočnených v súvislosti s vypracovaním tohto plánu s:

- a) príslušnými elektrárenskými a plynárskymi podnikmi vrátane príslušných výrobcov alebo ich obchodných orgánov;
- b) príslušnými organizáciami zastupujúcimi záujmy odberateľov elektrickej energie mimo priemyslu;
- c) príslušnými organizáciami zastupujúcimi záujmy priemyselných odberateľov elektrickej energie;
- d) regulačnými orgánmi;
- e) prevádzkovateľmi prenosových sústav;
- f) príslušnými prevádzkovateľmi distribučných sústav.

6. SKÚŠKY STAVU NÚDZE

- a) Uveďte harmonogram dvojročných regionálnych (prípadne aj vnútroštátnych) simulácií reakcie na krízy dodávok elektriny v reálnom čase.
- b) V súlade s článkom 12 ods. 1 písm. d) uveďte dohodnuté postupy a zúčastnených aktérov.

V prípade aktualizácií plánu: stručne opíšte skúšky vykonané od prijatia posledného núdzového plánu a hlavné výsledky. Uveďte, aké opatrenia boli prijaté na základe uvedených skúšok.

NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY (EÚ) 2019/942**z 5. júna 2019,****ktorým sa zriaďuje Agentúra Európskej únie pre spoluprácu regulačných orgánov v oblasti energetiky****(prepracované znenie)****(Text s významom pre EHP)**

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej Únie, a najmä na jej článok 194 ods. 2,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

po postúpení návrhu legislatívneho aktu národným parlamentom,

so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru ⁽¹⁾,so zreteľom na stanovisko Výboru regiónov ⁽²⁾,konajúc v súlade s riadnym legislatívnym postupom ⁽³⁾,

keďže:

- (1) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 713/2009 ⁽⁴⁾, ktorým sa zriadila Agentúra pre spoluprácu regulačných orgánov v oblasti energetiky (ďalej len „ACER“), bolo podstatným spôsobom zmenené ⁽⁵⁾. Keďže sa majú vykonať ďalšie zmeny, z dôvodu prehľadnosti je vhodné uvedené nariadenie prepracovať.
- (2) Vznikom agentúry ACER sa preukázateľne zlepšila koordinácia medzi regulačnými orgánmi v cezhraničných záležitostiach. Agentúre ACER boli od jej vzniku zverené nové významné úlohy v oblasti monitorovania veľkoobchodných trhov nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1227/2011 ⁽⁶⁾ a v oblastiach cezhraničnej energetickej infraštruktúry nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 347/2013 ⁽⁷⁾ a bezpečnosti dodávok plynu nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1938 ⁽⁸⁾.
- (3) Očakáva sa, že potreba koordinácie vnútroštátnych regulačných činností v nadchádzajúcich rokoch ešte narastie. Energetický systém Únie prechádza najzásadnejšou zmenou za posledné desaťročia. Posilnená integrácia trhov a prechod na variabilnejšiu výrobu elektriny si vyžadujú viac úsilia o koordináciu vnútroštátnych energetických politík so susediacimi štátmi a viac úsilia o využitie príležitostí na cezhraničné obchodovanie s elektrinou.
- (4) Skúsenosti s realizáciou vnútorného trhu ukázali, že nekoordinované kroky jednotlivých štátov môžu trhu spôsobiť závažné problémy, najmä v úzko prepojených oblastiach, kde majú rozhodnutia členských štátov často hmatateľný vplyv na ich susedov. V záujme dosiahnutia pozitívnych účinkov vnútorného trhu s elektrinou na životnú úroveň spotrebiteľov, bezpečnosť dodávok a dekarbonizáciu sa od členských štátov, a najmä od ich nezávislých regulačných orgánov vyžaduje spolupráca v otázkach regulačných opatrení, ktoré majú cezhraničný dosah.

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ C 288, 31.8.2017, s. 91.

⁽²⁾ Ú. v. EÚ C 342, 12.10.2017, s. 79.

⁽³⁾ Pozícia Európskeho parlamentu z 26. marca 2019 (zatiaľ neuverejnená v úradnom vestníku) a rozhodnutie Rady z 22. mája 2019.

⁽⁴⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 713/2009 z 13. júla 2009, ktorým sa zriaďuje Agentúra pre spoluprácu regulačných orgánov v oblasti energetiky (Ú. v. EÚ L 211, 14.8.2009, s. 1).

⁽⁵⁾ Pozri prílohu I.

⁽⁶⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1227/2011 z 25. októbra 2011 o integrite a transparentnosti veľkoobchodného trhu s energiou (Ú. v. EÚ L 326, 8.12.2011, s. 1).

⁽⁷⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 347/2013 zo 17. apríla 2013 o usmerneniach pre transeurópsku energetickú infraštruktúru, ktorým sa zrušuje rozhodnutie č. 1364/2006/ES a menia a dopĺňajú nariadenia (ES) č. 713/2009, (ES) č. 714/2009 a (ES) č. 715/2009 (Ú. v. EÚ L 115, 25.4.2013, s. 39).

⁽⁸⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1938 z 25. októbra 2017 o opatreniach na zaistenie bezpečnosti dodávok plynu a o zrušení nariadenia (EÚ) č. 994/2010 (Ú. v. EÚ L 280, 28.10.2017, s. 1).

- (5) Fragmentované štátne zásahy na energetických trhoch znamenajú zvýšené riziko pre riadne fungovanie cezhraničných trhov s elektrinou. Agentúra ACER by preto mala prevziať úlohu v príprave koordinovaného európskeho posudzovania primeranosti zdrojov v úzkej spolupráci s Európskou sieťou prevádzkovateľov prenosových sústav pre elektrinu (ďalej len „ENTSO pre elektrinu“), aby sa predišlo problémom fragmentovaných vnútroštátnych posúdení, ktoré vychádzajú z odlišných a nekoordinovaných metód a dostatočne nezohľadňujú situáciu v susediacich krajinách. Agentúra ACER by zároveň mala dohliadať nad technickými parametrami vypracovanými sieťou ENTSO pre elektrinu v záujme efektívnej účasti cezhraničných kapacít a ďalších technických aspektov kapacitných mechanizmov.
- (6) Napriek výraznému pokroku v integrácii a prepojení vnútorného trhu s elektrinou niektoré členské štáty alebo regióny stále ostávajú izolované alebo nie sú dostatočne prepojené, najmä pokiaľ ide o ostrovné členské štáty a členské štáty, ktoré sa nachádzajú v okrajových oblastiach Únie. Agentúra ACER by mala vo svojej práci podľa potreby zohľadňovať osobitnú situáciu týchto členských štátov alebo regiónov.
- (7) Bezpečnosť dodávok elektriny si vyžaduje koordinovaný prístup k príprave na neočakávané krízové situácie v oblasti dodávok. Agentúra ACER by preto mala koordinovať vnútroštátne kroky spojené s pripravenosťou na riziká v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/941 ⁽⁹⁾.
- (8) Z dôvodu výraznej prepojenosti elektrizačnej sústavy Únie a narastajúcej potreby spolupráce so susediacimi krajinami pri zaisťovaní stability sústavy a integrácii veľkého objemu energie z obnoviteľných zdrojov zohrajú regionálne koordinačné centrá významnú úlohu pri koordinácii prevádzkovateľov prenosových sústav. Agentúra ACER by mala podľa potreby zaručiť regulačný dohľad nad regionálnymi koordinačnými centrami.
- (9) Keďže veľký podiel nových kapacít výroby elektriny bude pripojený na lokálnej úrovni, prevádzkovatelia distribučných sústav zohrajú významnú úlohu z hľadiska flexibilnej a efektívnej prevádzky elektrizačnej sústavy Únie.
- (10) Členské štáty by mali úzko spolupracovať a odstrániť prekážky cezhraničných výmen elektriny a zemného plynu, aby bolo možné dosiahnuť ciele energetickej politiky Únie. Agentúra ACER bola zriadená s cieľom zaplniť medzeru v právnych predpisoch na úrovni Únie a prispieť k účinnému fungovaniu vnútorných trhov s elektrinou a zemným plynom. Agentúra ACER umožňuje regulačným orgánom, aby posilnili svoju spoluprácu na úrovni Únie a spoločne sa podieľali na výkone funkcií súvisiacich s Úniou.
- (11) Agentúra ACER by mala zabezpečiť, aby regulačné funkcie vykonávané regulačnými orgánmi v súlade so smernicou Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/944 ⁽¹⁰⁾ a smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/73/ES ⁽¹¹⁾ boli správne koordinované a v prípade potreby dopĺňané na úrovni Únie. Na tento účel je potrebné zaručiť nezávislosť agentúry ACER od výrobcov elektriny a plynu, prevádzkovateľov prenosových sústav, prevádzkovateľov prepravných sietí a prevádzkovateľov distribučných sústav, či už verejných, alebo súkromných, a od spotrebiteľov a zabezpečiť súlad jej činnosti s právom Únie, jej technické a regulačné kapacity a jej transparentnosť, podriadenosť demokratickej kontrole vrátane zodpovednosti voči Európskemu parlamentu, a efektívnosť.
- (12) Agentúra ACER by mala monitorovať regionálnu spoluprácu medzi prevádzkovateľmi prenosových sústav a prepravných sietí v odvetví elektroenergetiky a plynu, ako aj plnenie úloh siete ENTSO pre elektrinu a Európskej siete prevádzkovateľov prepravných sietí pre plyn (ďalej len „ENTSO pre plyn“). Agentúra ACER by tiež mala monitorovať vykonávanie úloh ďalších subjektov s regulovanými funkciami celounijnového rozsahu, ako sú energetické burzy. Zapojenie agentúry ACER je nevyhnutné na zabezpečenie účinnej a transparentnej spolupráce medzi prevádzkovateľmi prenosových sústav či prepravných sietí a prevádzky ďalších subjektov s celounijnými funkciami v prospech vnútorných trhov s elektrinou a zemným plynom.

⁽⁹⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/941 z 5. júna 2019 o pripravenosti na riziká v sektore elektrickej energie a o zrušení smernice 2005/89/ES (pozri stranu 1 tohto úradného vestníka).

⁽¹⁰⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/944 z 5. júna 2019 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou a o zmene smernice 2012/27/EÚ (pozri stranu 125 tohto úradného vestníka).

⁽¹¹⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/73/ES z 13. júla 2009 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh so zemným plynom, ktorou sa zrušuje smernica 2003/55/ES (Ú. v. EÚ L 211, 14.8.2009, s. 94).

- (13) Regulačné orgány by mali pri vykonávaní svojich úloh vzájomne koordinovať svoju činnosť s cieľom zabezpečiť, aby sieť ENTSO pre elektrinu, európsky subjekt prevádzkovateľov distribučných sústav (ďalej len „subjekt PDS EÚ“) a regionálne koordinačné centrá plnili svoje povinnosti vyplývajúce z regulačného rámca vnútorného trhu s energiou a dodržiavali rozhodnutia agentúry ACER. Vzhľadom na rozšírenie prevádzkových povinností siete ENTSO pre elektrinu, subjektu PDS EÚ a regionálnych koordinačných centier je potrebné posilniť dohľad nad takýmito subjektmi pôsobiacimi na regionálnej úrovni alebo na úrovni Únie. Postupom stanoveným v tomto nariadení sa zabezpečuje, aby agentúra ACER pri vykonávaní uvedených funkcií v zmysle smernice (EÚ) 2019/944 podporovala regulačné orgány.
- (14) S cieľom zabezpečiť, aby agentúra ACER mala informácie, ktoré potrebuje na plnenie svojich úloh, mala by mať možnosť požadovať a dostávať uvedené informácie od regulačných orgánov, siete ENTSO pre elektrinu, siete ENTSO pre plyn, regionálnych koordinačných centier, subjektu PDS EÚ, prevádzkovateľov prenosových sústav či prepravných sietí a nominovaných organizátorov trhu s elektrinou.
- (15) Agentúra ACER by mala v spolupráci s Komisiou, členskými štátmi a príslušnými národnými orgánmi monitorovať vnútorné trhy s elektrinou a zemným plynom a o svojich zisteniach v náležitom prípade informovať Európsky parlament, Komisiu a vnútroštátne orgány. Monitorovacie úlohy agentúry ACER by nemali zdvojsť monitorovanie zo strany Komisie alebo národných orgánov, najmä orgánov pre hospodársku súťaž, ani by nemali takémuto monitorovaniu brániť.
- (16) Agentúra ACER zabezpečuje integrovaný rámec umožňujúci účasť a spoluprácu regulačných orgánov. Tento rámec uľahčuje jednotné uplatňovanie právnych predpisov o vnútornom trhu s elektrinou a zemným plynom v celej Únii. Pokiaľ ide o situácie týkajúce sa viac ako jedného členského štátu, agentúra ACER dostala právomoc prijímať individuálne rozhodnutia. Táto právomoc by mala za jasne stanovených podmienok zahŕňať technické a regulačné otázky, ktoré si vyžadujú regionálnu koordináciu, najmä tie, ktoré si vyžadujú vykonávanie sieťových predpisov a usmernení, spoluprácu v rámci regionálnych koordinačných centier, regulačné rozhodnutia potrebné na efektívne monitorovanie integrity a transparentnosti veľkoobchodného trhu s energiou a rozhodnutia zahŕňajúce elektroenergetické a plynárenské infraštruktúry, ktoré spájajú alebo ktoré by mohli spájať najmenej dva členské štáty, a ako poslednú možnosť výnimky z pravidiel vnútorného trhu pre nové prepojenie elektrizačné vedenia a nové plynárenské infraštruktúry umiestnené vo viac ako jednom členskom štáte.
- (17) Revízia sieťových predpisov a usmernení sa vzťahuje na zmeny, ktoré je potrebné vykonať s cieľom zohľadniť vývoj na trhu bez podstatnej zmeny uvedených sieťových predpisov a usmernení alebo vytvorenia nových právomocí agentúry ACER.
- (18) Agentúra ACER zohráva dôležitú úlohu pri príprave rámcových usmernení, ktoré nie sú záväznej povahy. Sieťové predpisy by mali byť v súlade s týmito rámcovými usmerneniami. Ďalej sa považuje za vhodné a v súlade s účelom agentúry ACER, aby sa podieľala na posudzovaní a zmene návrhov sieťových predpisov s cieľom zabezpečiť ich súlad s rámcovými usmerneniami a potrebnú mieru harmonizácie skôr, ako ich predloží Komisii na prijatie.
- (19) S prijatím súboru sieťových predpisov a usmernení, ktoré stanovujú postupné vykonávanie a ďalšie zdokonaľovanie spoločných regionálnych a celounijných pravidiel, vzrástol význam agentúry ACER z hľadiska monitorovania a prispievania k vykonávaniu sieťových predpisov a usmernení. Účinné monitorovanie sieťových predpisov a usmernení je kľúčovou funkciou agentúry ACER a pre vykonávanie pravidiel vnútorného trhu má rozhodujúci význam.
- (20) Počas vykonávania sieťových predpisov a usmernení sa ukázalo, že by bolo užitočné zefektívniť postupy regulačného schvaľovania regionálnych či celounijných podmienok alebo metodík, ktoré sú vypracované na základe sieťových predpisov a usmernení, a to priamo ich predložením agentúre ACER, aby mohli regulačné orgány zastúpené v rade regulačných orgánov rozhodnúť o takýchto podmienkach alebo metodikách.
- (21) Keďže postupná harmonizácia energetických trhov Únie pravidelne zahŕňa ako medzikrok hľadanie regionálnych riešení a keďže mnohé podmienky a metodiky musí schvaľovať obmedzený počet regulačných orgánov pre konkrétny región, je vhodné zohľadniť regionálny rozmer vnútorného trhu v tomto nariadení a zabezpečiť primerané mechanizmy riadenia. Rozhodnutia o návrhoch spoločných regionálnych podmienok alebo metodík by preto mali prijímať príslušné regulačné orgány dotknutého regiónu, pokiaľ tieto rozhodnutia nemajú hmatateľný vplyv na vnútorný trh s energiou mimo dotknutého regiónu.

- (22) Keďže agentúra ACER má prehľad o regulačných orgánoch, mala by plniť úlohu poradcu Komisie, ostatných orgánov Únie a regulačných orgánov, pokiaľ ide o otázky súvisiace s účelom, na ktorý bola zriadená. Jej povinnosťou by tiež malo byť informovať Komisiu, ak zistí, že spolupráca medzi prevádzkovateľmi prenosových sústav či prepravných sietí neprináša potrebné výsledky alebo že regulačný orgán, ktorého rozhodnutie porušuje sieťové predpisy a usmernenia, primeraným spôsobom nezohľadnil stanovisko, odporúčanie alebo rozhodnutie agentúry ACER.
- (23) Agentúra ACER by mala mať aj možnosť predkladať odporúčania, ktoré budú regulačným orgánom a účastníkom trhu pomáhať pri výmene osvedčených postupov.
- (24) Sieť ENTSO pre elektrinu, sieť ENTSO pre plyn, subjekt PDS EÚ, prevádzkovatelia prenosových sústav či prepravných sietí, regionálne koordináčne centrá a nominovaní organizátori trhu s elektrinou by mali venovať maximálnu pozornosť stanoviskám a odporúčaniam agentúry ACER pre ne určeným podľa tohto nariadenia.
- (25) V prípade potreby by agentúra ACER mala konzultovať so zainteresovanými stranami a poskytnúť im primeranú možnosť vyjadriť sa k navrhovaným opatreniam, ako sú sieťové predpisy a pravidlá.
- (26) Agentúra ACER by mala prispievať k vykonávaniu usmernení týkajúcich sa transeurópskych energetických sietí, ako je stanovené v nariadení (EÚ) č. 347/2013, najmä pri vydávaní svojho stanoviska k nezáväzným desaťročným plánom rozvoja siete či sústavy pre celú Úniu (plány rozvoja siete či sústavy pre celú Úniu).
- (27) Agentúra ACER by mala prispievať k snahám o posilnenie energetickej bezpečnosti.
- (28) Činnosti agentúry ACER by mali byť konzistentné s cieľmi a zámermi energetickej únie, ktorá má päť úzko prepojených a navzájom sa posilňujúcich rozmerov vrátane dekarbonizácie, ako sa uvádza v článku 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1999 ⁽¹²⁾.
- (29) Agentúra ACER by v súlade so zásadou subsidiarity mala prijímať individuálne rozhodnutia len za jasne vymedzených podmienok a v otázkach súvisiacich výlučne s účelmi, na ktoré bola zriadená.
- (30) S cieľom zaistiť, aby bol rámec fungovania agentúry ACER efektívny a v súlade s ostatnými decentralizovanými agentúrami, by sa mali pravidlá riadenia agentúry ACER zosúladiť so spoločným prístupom k decentralizovaným agentúram dohodnutým medzi Európskym parlamentom, Radou EÚ a Európskou komisiou ⁽¹³⁾ (ďalej len „spoločný prístup“). Štruktúra agentúry ACER by však v potrebnom rozsahu mala vyhovovať špecifickým potrebám regulácie v oblasti energetiky. V plnej miere je potrebné prihliadať najmä na osobitnú úlohu regulačných orgánov a zabezpečiť ich nezávislosť.
- (31) V budúcnosti možno uvažovať aj o ďalších zmenách tohto nariadenia na účely jeho plného zosúladenia so spoločným prístupom. Vzhľadom na aktuálne potreby regulácie v odvetví energetiky sú odchýlky od spoločného prístupu potrebné. Komisia by mala vykonať hodnotenie s cieľom posúdiť výsledky agentúry ACER vzhľadom na ciele, mandát a úlohy agentúry ACER a Komisia by mala mať možnosť po tomto hodnotení navrhnúť zmeny tohto nariadenia.
- (32) Správna rada by mala mať potrebné právomoci na zostavenie rozpočtu, kontrolu jeho plnenia, vypracúvanie vnútorných pravidiel, prijímanie finančných opatrení a vymenovanie riaditeľa. V prípade obnovy členov správnej rady vymenúvaných Radou by sa mal používať rotačný mechanizmus, aby sa v priebehu času zabezpečila vyvážená účasť členských štátov. Správna rada by mala konať nezávisle a objektívne vo verejnom záujme a nemala by požadovať ani zohľadňovať politické pokyny.

⁽¹²⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1999 z 11. decembra 2018 o riadení energetickej únie a opatrení v oblasti klímy, ktorým sa menia nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 663/2009 a (ES) č. 715/2009, smernice Európskeho parlamentu a Rady 94/22/ES, 98/70/ES, 2009/31/ES, 2009/73/ES, 2010/31/EÚ, 2012/27/EÚ a 2013/30/EÚ, smernice Rady 2009/119/ES a (EÚ) 2015/652 a ktorým sa zrušuje nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 525/2013 (Ú. v. EÚ L 328, 21.12.2018, s. 1).

⁽¹³⁾ Spoločné vyhlásenie Európskeho parlamentu, Rady EÚ a Európskej komisie o decentralizovaných agentúrach z 19.7.2012.

- (33) Agentúra ACER by mala mať právomoci potrebné na účinný, transparentný, odôvodnený a predovšetkým nezávislý výkon svojich regulačných funkcií. Nezávislosť agentúry ACER od výrobcov elektriny a plynu a prevádzkovateľov prenosových sústav či prepravných sietí a prevádzkovateľov distribučných sústav, ako aj od iných súkromných a korporátnych záujmov, nie je len kľúčovou zásadou dobrého riadenia, ale aj základnou podmienkou zabezpečenia dôvery trhu. Preto bez toho, aby bolo dotknuté konanie členov rady regulačných orgánov v mene ich národných orgánov, by mala rada regulačných orgánov konať nezávisle od akýchkoľvek trhových záujmov, mala by sa vyhýbať akémukoľvek konfliktu záujmov a nemala by požadovať alebo zohľadňovať pokyny ani prijímať odporúčania od žiadnej vlády členského štátu, inštitúcií Únie ani iného verejného či súkromného subjektu alebo osoby. Rozhodnutia rady regulačných orgánov by zároveň mali byť v súlade s právom Únie v oblasti energie, ako je právo vnútorného trhu s energiou, životného prostredia a hospodárskej súťaže. Rada regulačných orgánov by mala podávať správy o svojich stanoviskách, odporúčaníach a rozhodnutiach inštitúciám Únie.
- (34) V oblastiach, kde má agentúra ACER rozhodovaciu právomoc, by sa zainteresovaným stranám malo z dôvodu zjednodušenia postupov poskytnúť právo odvolať sa na odvolaciu radu, ktorá by mala byť súčasťou agentúry ACER, ale mala by byť nezávislou od jej administratívnej a regulačnej štruktúry. V záujme zaistenia jej fungovania a úplnej nezávislosti by odvolacia rada mala mať v rozpočte agentúry ACER samostatný rozpočtový riadok. V záujme kontinuity by sa pri vymenúvaní alebo opätovnom vymenúvaní členov odvolacej rady malo umožniť čiastočné nahrádzanie členov odvolacej rady. Proti rozhodnutiam odvolacej rady možno podať odvolanie na Súdnom dvore Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“).
- (35) Agentúra ACER by mala svoje rozhodovacie právomoci uplatňovať v súlade so zásadami spravodlivého, transparentného a rozumného rozhodovania. Procedurálne pravidlá agentúry ACER by mali byť stanovené v jej rokovacom poriadku.
- (36) Riaditeľ by mal byť zodpovedný za vypracovanie a prijímanie dokumentov obsahujúcich stanoviská, odporúčania a rozhodnutia. Niektoré stanoviská, odporúčania a rozhodnutia uvedené v článku 22 ods. 5 písm. a) a článku 24 ods. 2 by mali pred svojím prijatím vyžadovať súhlasné stanovisko rady regulačných orgánov. Rada regulačných orgánov by mala mať možnosť predložiť stanoviská a v prípade potreby pripomienky k zneniu návrhov riaditeľa a ich zmeny, ktoré by mal riaditeľ zohľadniť. Ak sa riaditeľ od pripomienok a zmien predložených radou regulačných orgánov odchýli alebo ich zamietne, mal by v záujme konštruktívneho dialógu predložiť riadne odôvodnené písomné zdôvodnenie. Ak rada regulačných orgánov nevydá súhlasné stanovisko k opätovne predloženému zneniu, riaditeľ by mal mať možnosť znenie ďalej revidovať v súlade s navrhovanými zmenami a pripomienkami rady regulačných orgánov s cieľom získať jej súhlasné stanovisko. Riaditeľ by mal mať možnosť stiahnuť predložené návrhy stanovísk, odporúčaní a rozhodnutí, ak nesúhlasí so zmenami predloženými radou regulačných orgánov, a predložiť nové znenie v súlade s určitými postupmi uvedenými v článku 22 ods. 5 písm. a) a článku 24 ods. 2. Riaditeľ by mal mať možnosť požiadať radu regulačných orgánov o súhlasné stanovisko k novému alebo revidovanému návrhu znenia v ktorejkoľvek fáze postupu.
- (37) Agentúra ACER by mala mať dostatok zdrojov na plnenie svojich úloh. Agentúra ACER by mala byť financovaná najmä zo všeobecného rozpočtu Únie. Poplatky slúžia na podporu financovania agentúry ACER a mali by predovšetkým pokrývať jej náklady na služby poskytované účastníkom trhu alebo subjektom, ktoré konajú v ich mene, ktoré im umožnia účinne, efektívne a bezpečne nahlasovať údaje podľa článku 8 nariadenia (EÚ) č. 1227/2011. Agentúra ACER by mala mať naďalej k dispozícii zdroje, ktorými regulačné orgány v súčasnosti prispievajú na účely vzájomnej spolupráce na úrovni Únie. Pokiaľ ide o akékoľvek príspevky hradené zo všeobecného rozpočtu Únie, naďalej by sa mal uplatňovať rozpočtový postup Únie. Navyše, v súlade s článkom 107 delegovaného nariadenia Komisie (EÚ) č. 1271/2013⁽¹⁴⁾ by mal vykonať audit účtovnej závierky nezávislý externý audítor.
- (38) Rozpočtový orgán by mal priebežne hodnotiť rozpočet agentúry ACER zohľadňujúc jej pracovnú záťaž, jej výkonnosť a ciele pracovať na dosiahnutí vnútorného trhu s energiou a prispievať k energetickej bezpečnosti v prospech spotrebiteľov v Únii. Rozpočtový orgán by mal zabezpečiť, aby boli splnené najvyššie normy účinnosti.

⁽¹⁴⁾ Delegované nariadenie Komisie (EÚ) č. 1271/2013 z 30. septembra 2013 o rámcovom nariadení o rozpočtových pravidlách pre subjekty uvedené v článku 208 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) č. 966/2012 (Ú. v. EÚ L 328, 7.12.2013, s. 42).

- (39) Prekladateľské stredisko pre orgány Európskej únie (ďalej len „prekladateľské stredisko“) by malo zabezpečovať preklad pre agentúry Únie. Ak má agentúra ACER osobitné výhrady voči službám prekladateľského strediska, mala by mať možnosť uplatniť mechanizmus stanovený v nariadení Rady (ES) č. 2965/94 ⁽¹⁵⁾, čo by v konečnom dôsledku mohlo viesť k využitiu služieb iných poskytovateľov pod záštitou prekladateľského strediska.
- (40) Agentúra ACER by mala mať zamestnancov na vysokej odbornej úrovni. Mala by využívať najmä spôsobilosti a skúsenosti zamestnancov vyslaných regulačnými orgánmi, Komisiou a členskými štátmi. Na zamestnancov agentúry ACER by sa mal vzťahovať Služobný poriadok úradníkov Európskych spoločenských (ďalej len „služobný poriadok“) a Podmienky zamestnávania ostatných zamestnancov Európskych spoločenských (ďalej len „podmienky zamestnávania“) stanovené v nariadení Rady (EHS, Euratom, ESUO) č. 259/68 ⁽¹⁶⁾ a pravidlá prijaté spoločne inštitúciami Únie na účely uplatňovania týchto predpisov. Správna rada by mala prijať po dohode s Komisiou vhodné vykonávacie predpisy.
- (41) Malo by byť možné, aby regulačné činnosti riaditeľa a rady regulačných orgánov podľa tohto nariadenia boli podporené pracovnými skupinami.
- (42) Agentúra ACER by mala uplatňovať všeobecné pravidlá o prístupe verejnosti k dokumentom v držbe orgánov Únie. Správna rada by mala zaviesť praktické opatrenia na ochranu citlivých obchodných údajov a osobných údajov.
- (43) Zo spolupráce regulačných orgánov s agentúrou ACER vyplýva, že väčšinové rozhodnutia sú kľúčovým predpokladom dosiahnutia pokroku v otázkach týkajúcich sa vnútorného trhu s energiou, ktoré majú výrazný hospodársky vplyv vo viacerých členských štátoch. Regulačné orgány by preto v rade regulačných orgánov mali naďalej hlasovať dvojtretinovou väčšinou. Agentúra ACER by v náležitých prípadoch mala byť zodpovedná Európskemu parlamentu, Rade a Komisii.
- (44) Krajiny, ktoré nie sú členmi Únie, by mali mať možnosť podieľať sa v súlade s príslušnými dohodami, ktoré uzatvorí Únia, na práci agentúry ACER.
- (45) Keďže ciele tohto nariadenia, a to spolupráca regulačných orgánov na úrovni Únie a ich zapojenie do výkonu funkcií týkajúcich sa Únie, nie je možné uspokojivo dosiahnuť na úrovni členských štátov, ale možno ich lepšie dosiahnuť na úrovni Únie, môže Únia prijať opatrenia v súlade so zásadou subsidiarity podľa článku 5 Zmluvy o Európskej únii (ďalej len „Zmluva o EÚ“). V súlade so zásadou proporcionality podľa uvedeného článku toto nariadenie neprekračuje rámec nevyhnutný na dosiahnutie týchto cieľov.
- (46) V zmysle rozhodnutia 2009/913/EÚ ⁽¹⁷⁾ je sídlom agentúry ACER Ľubľana. Sídlo agentúry ACER je centrom jej činností a jej štatutárnych funkcií.
- (47) Hostiteľský členský štát agentúry ACER by mal vytvoriť najlepšie možné podmienky na zabezpečenie jej bezproblémového a efektívneho fungovania vrátane viacjazyčného a európsky orientovaného školského vzdelávania a vhodných dopravných spojení. Dohoda o sídle medzi vládou Slovenskej republiky a agentúrou ACER, ktorá sa vzťahuje na uvedené požiadavky, bola spolu s jej vykonávacími dojednaniaми uzavretá 26. novembra 2010 a nadobudla platnosť 10. januára 2011,

PRIJALI TOTO NARIADENIE:

Kapitola I

Ciele a úlohy

Článok 1

Zriadenie a ciele

1. Týmto nariadením sa zriaďuje Agentúra Európskej únie pre spoluprácu regulačných orgánov v oblasti energetiky (ďalej len „ACER“).

⁽¹⁵⁾ Nariadenie Rady (ES) č. 2965/94 o zriadení Prekladateľského strediska pre orgány Európskej únie (Ú. v. ES L 314, 7.12.1994, s. 1).

⁽¹⁶⁾ Nariadenie Rady (EHS, Euratom, ESUO) č. 259/68 z 29. februára 1968, ktorým sa ustanovuje Služobný poriadok úradníkov a Podmienky zamestnávania ostatných zamestnancov Európskych spoločenských, a ktorým sa stanovujú osobitné opatrenia dočasne uplatniteľné na úradníkov Komisie (Ú. v. ES L 56, 4.3.1968, s. 1).

⁽¹⁷⁾ Rozhodnutie prijaté spoločnou dohodou zástupcov vlád členských štátov zo 7. decembra 2009 o mieste sídla Agentúry pre spoluprácu regulačných orgánov v oblasti energetiky (Ú. v. EÚ L 322, 9.12.2009, s. 39).

2. Účelom agentúry ACER je na úrovni Únie pomáhať regulačným orgánom uvedeným v článku 57 smernice (EÚ) 2019/944 a článku 39 smernice 2009/73/ES pri plnení regulačných úloh, ktoré sa vykonávajú v členských štátoch, a podľa potreby koordinovať ich činnosť a pôsobiť ako mediátor a urovnávať spory medzi nimi v súlade s článkom 6 ods. 10 tohto nariadenia. Agentúra ACER zároveň prispieva k vytváraniu vysokokvalitných spoločných regulačných a kontrolných postupov, čím prispieva k jednotnému, efektívnemu a účinnému uplatňovaniu práva Únie v záujme dosiahnutia cieľov Únie v oblasti klímy a energetiky.

3. Agentúra ACER pri vykonávaní svojich úloh koná nezávisle a objektívne a v záujme Únie. Agentúra ACER prijíma samostatné rozhodnutia nezávisle od súkromných a korporátnych záujmov.

Článok 2

Druhy aktov agentúry ACER

Agentúra ACER:

- a) vydáva stanoviská a odporúčania určené prevádzkovateľom prenosových sústav či prepravných sietí, siete ENTSO pre elektrinu, siete ENTSO pre plyn, subjektu PDS EÚ, regionálnym koordinačným centrá a nominovaným organizátorom trhu s elektrinou;
- b) vydáva stanoviská a odporúčania určené regulačným orgánom;
- c) vydáva stanoviská a odporúčania určené Európskemu parlamentu, Rade alebo Komisii;
- d) vydáva individuálne rozhodnutia o poskytovaní informácií v súlade s článkom 3 ods. 2, článkom 7 ods. 2 písm. b) a článkom 8 písm. c); o schvaľovaní metodík a podmienok v súlade s článkom 4 ods. 4, článkom 5 ods. 2, 3 a 4; o preskúmaní ponukových oblastí uvedených v článku 5 ods. 7; o technických otázkach podľa článku 6 ods. 1; o rozhodcovskom konaní medzi regulačnými orgánmi v súlade s článkom 6 ods. 10; týkajúce sa regionálnych koordinačných centier uvedených v článku 7 ods. 2 písm. a); o schválení a zmene metodík a výpočtov a technických špecifikácií podľa článku 9 ods. 1; o schválení a zmene metodík podľa článku 9 ods. 3; o výnimkách podľa článku 10; o infraštruktúre podľa článku 11 písm. d); a o otázkach súvisiacich s integritou a transparentnosťou veľkoobchodného trhu podľa článku 12;
- e) predkladá Komisii nezáväzné rámcové usmernenia v súlade s článkom 59 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/943 ⁽¹⁸⁾ a článkom 6 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 715/2009 ⁽¹⁹⁾.

Článok 3

Všeobecné úlohy

1. Agentúra ACER môže na žiadosť Európskeho parlamentu, Rady alebo Komisie alebo z vlastnej iniciatívy poskytnúť Európskemu parlamentu, Rade a Komisii stanovisko alebo odporúčanie ku všetkým otázkam súvisiacim s účelom, na ktorý bola zriadená.

2. Na žiadosť agentúry ACER regulačné orgány, sieť ENTSO pre elektrinu, sieť ENTSO pre plyn, regionálne koordinačné centrá, subjekt PDS EÚ, prevádzkovatelia prenosových sústav či prepravných sietí a nominovaní organizátori trhu s elektrinou poskytnú agentúre ACER informácie potrebné na vykonávanie jej úloh podľa tohto nariadenia okrem prípadov, keď už agentúra ACER o takéto informácie požiadala a aj ich dostala.

Na účel žiadostí o informácie, ako sa uvádza v prvom pododseku, je agentúra ACER oprávnená vydávať rozhodnutia. Agentúra ACER vo svojich rozhodnutiach uvedie dôvod svojej žiadosti, odkaz na právny základ, podľa ktorého sa informácie požadujú, a stanoví lehotu, v rámci ktorej sa majú informácie poskytnúť. Uvedená lehota musí byť primeraná žiadosti.

Agentúra ACER používa dôverné informácie získané podľa tohto nariadenia iba na účel plnenia úloh jej vyplývajúcich z tohto nariadenia. Agentúra ACER zabezpečí primeranú ochranu údajov podľa článku 41.

⁽¹⁸⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/943 z 5. júna 2019 o vnútornom trhu s elektrinou (pozri stranu 54 tohto úradného vestníka).

⁽¹⁹⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 715/2009 z 13. júla 2009 o podmienkach prístupu do prepravných sietí pre zemný plyn, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1775/2005 (Ú. v. EÚ L 211, 14.8.2009, s. 36).

Článok 4

Úlohy agentúry ACER týkajúce sa spolupráce prevádzkovateľov prenosových sústav či prepravných sietí a prevádzkovateľov distribučných sústav

1. Agentúra ACER poskytuje Komisii stanovisko k návrhu stanov, zoznamu členov a návrhu rokovacieho poriadku siete ENTSO pre elektrinu v súlade s článkom 29 ods. 2 nariadenia (EÚ) 2019/943 a siete ENTSO pre plyn v súlade s článkom 5 ods. 2 nariadenia (ES) č. 715/2009 a subjektu PDS EÚ v súlade s článkom 53 ods. 3 nariadenia (EÚ) 2019/943.
 2. Agentúra ACER monitoruje plnenie úloh siete ENTSO pre elektrinu v súlade s článkom 32 nariadenia (EÚ) 2019/943, siete ENTSO pre plyn v súlade s článkom 9 nariadenia (ES) č. 715/2009 a subjektu PDS EÚ, ako je stanovené v článku 55 nariadenia (EÚ) 2019/943.
 3. Agentúra ACER môže poskytnúť stanovisko:
 - a) sieti ENTSO pre elektrinu podľa článku 30 ods. 1 písm. a) nariadenia (EÚ) 2019/943 a sieti ENTSO pre plyn podľa článku 8 ods. 2 nariadenia (ES) č. 715/2009 k návrhom sieťových predpisov;
 - b) sieti ENTSO pre elektrinu podľa článku 32 ods. 2 prvého pododseku nariadenia (EÚ) 2019/943 a sieti ENTSO pre plyn podľa článku 9 ods. 2 prvého pododseku nariadenia (ES) č. 715/2009 k návrhu ročného pracovného programu, k návrhu plánu rozvoja siete či sústavy pre celú Úniu a ďalším príslušným dokumentom uvedeným v článku 30 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2019/943 a článku 8 ods. 3 nariadenia (ES) č. 715/2009 s ohľadom na ciele nediskriminácie, efektívnej hospodárskej súťaže a účinného a bezpečného fungovania vnútorných trhov s elektrinou a zemným plynom;
 - c) subjektu PDS EÚ k návrhu ročného pracovného programu a ďalším príslušným dokumentom uvedeným v článku 55 ods. 2 nariadenia (EÚ) 2019/943, pričom zohľadní ciele nediskriminácie, efektívnej hospodárskej súťaže a účinného a bezpečného fungovania vnútorného trhu s elektrinou.
 4. V náležitých prípadoch agentúra ACER po vyžiadaní aktualizácií k návrhom predloženým prevádzkovateľmi prenosových sústav či prepravných sietí schváli metodiku použitia príjmov z preťaženia podľa článku 19 ods. 4 nariadenia (EÚ) 2019/943.
 5. Agentúra ACER poskytne na základe skutkových okolností sieti ENTSO pre elektrinu, sieti ENTSO pre plyn, Európskemu parlamentu, Rade a Komisii riadne odôvodnené stanovisko a odporúčania, ak usúdi, že návrh ročného pracovného programu alebo návrh plánu rozvoja siete či sústavy pre celú Úniu, ktorý jej bol predložený v súlade s článkom 32 ods. 2 druhým pododsekom nariadenia (EÚ) 2019/943 a s článkom 9 ods. 2 druhým pododsekom nariadenia (ES) č. 715/2009 neprispieva k nediskriminačnej, efektívnej hospodárskej súťaži a efektívnemu fungovaniu trhu, ani k dostatočnej úrovni cezhraničných prepojení otvorených pre prístup tretích strán alebo nie je v súlade s príslušnými ustanoveniami nariadenia (EÚ) 2019/944 a smernice (EÚ) 2019/943 alebo nariadenia (ES) č. 715/2009 a smernice 2009/73/ES.
 6. Príslušné regulačné orgány koordinujú svoj postup s cieľom spoločne zistiť, či existuje nesúlad subjektu EÚ PDS, siete ENTSO pre elektrinu alebo regionálnych koordinačných centier s ich povinnosťami vyplývajúcimi z práva Únie, a podniknú vhodné opatrenia v súlade s článkom 59 ods. 1 písm. c) a článkom 62 ods. 1 písm. f) smernice (EÚ) 2019/944.
- Agentúra ACER na žiadosť jedného alebo viacerých regulačných orgánov alebo z vlastnej iniciatívy vydá odôvodnené stanovisko, ako aj odporúčanie pre sieť ENTSO pre elektrinu, subjekt PDS EÚ alebo regionálne koordinačné centrá ohľadom súladu s ich povinnosťami.
7. V prípade, že sa v odôvodnenom stanovisku agentúry ACER uvádza potenciálny nesúlad siete ENTSO pre elektrinu, subjektu PDS EÚ alebo regionálneho koordinačného centra s ich povinnosťami, dotknuté regulačné orgány jednomyseľne prijímajú koordinované rozhodnutia, ktorými stanovujú, či existuje nesúlad s príslušnými povinnosťami a prípadne určujú opatrenia, ktoré má sieť ENTSO pre elektrinu, subjekt PDS EÚ alebo regionálne koordinačné centrum prijať na nápravu tohto nesúladu. Ak regulačné orgány jednomyseľne neprijímajú takéto koordinované rozhodnutia do štyroch mesiacov od dátumu, kedy regulačné orgány dostali odôvodnené stanovisko agentúry ACER, vec sa postúpi agentúre ACER na rozhodnutie podľa článku 6 ods. 10.

8. Ak nedošlo k náprave nesúladu zo strany siete ENTSO pre elektrinu, subjektu PDS EÚ alebo regionálneho koordinačného centra, ktorý bol identifikovaný podľa odseku 6 alebo 7 tohto článku, do troch mesiacov, alebo ak regulačný orgán v členskom štáte, v ktorom má subjekt sídlo, neprijal žiadne opatrenia na zabezpečenie súladu, agentúra ACER vydá pre regulačný orgán odporúčanie, aby prijal opatrenie v súlade s článkom 59 ods. 1 písm. c) a článkom 62 ods. 1 písm. f) smernice (EÚ) 2019/944 s cieľom zabezpečiť, aby si sieť ENTSO pre elektrinu, subjekt PDS EÚ alebo regionálne koordinačné centrum splnili svoje povinnosti, a informuje o tom Komisiu.

Článok 5

Úlohy agentúry ACER z hľadiska prípravy a vykonávania sieťových predpisov a usmernení

1. Agentúra ACER sa podieľa na vypracúvaní sieťových predpisov v súlade s článkom 59 nariadenia (EÚ) 2019/943 a článkom 6 nariadenia (ES) č. 715/2009 a usmernení v súlade s článkom 61 ods. 6 nariadenia (EÚ) 2019/943. Agentúra ACER najmä:

- a) predkladá nezáväzné rámcové usmernenia Komisii, ak je o to požiadaná podľa článku 59 ods. 4 nariadenia (EÚ) 2019/943 alebo článku 6 ods. 2 nariadenia (ES) č. 715/2009. Agentúra ACER prepracuje rámcové usmernenia a opätovne ich predkladá Komisii, ak je o to požiadaná podľa článku 59 ods. 7 nariadenia (EÚ) 2019/943 alebo článku 6 ods. 4 nariadenia (ES) č. 715/2009;
- b) poskytuje sieti ENTSO pre plyn odôvodnené stanovisko k sieťovému predpisu v súlade s článkom 6 ods. 7 nariadenia (ES) č. 715/2009;
- c) reviduje sieťový predpis v súlade s článkom 59 ods. 11 nariadenia (EÚ) 2019/943 a článkom 6 ods. 9 nariadenia (ES) č. 715/2009. Pri revízii agentúra ACER zohľadní názory všetkých zúčastnených strán poskytnuté počas prípravy daného zrevidovaného sieťového predpisu pod vedením siete ENTSO pre elektrinu, siete ENTSO pre plyn alebo subjektu PDS EÚ a znenie, ktoré sa má predložiť Komisii, konzultuje s príslušnými zainteresovanými subjektmi. Na tento účel môže agentúra ACER podľa vhodnosti využiť výbor zriadený podľa sieťových predpisov. Agentúra ACER podá správu Komisii o výsledku týchto konzultácií. Agentúra ACER následne predloží zrevidovaný sieťový predpis Komisii v súlade s článkom 59 ods. 11 nariadenia (EÚ) 2019/943 a článkom 6 ods. 9 nariadenia (ES) č. 715/2009. Ak sieť ENTSO pre elektrinu, sieť ENTSO pre plyn alebo subjekt PDS EÚ nevypracujú sieťový predpis, agentúra ACER vypracuje a predloží návrh sieťového predpisu Komisii, ak je o to požiadaná podľa článku 59 ods. 12 nariadenia (EÚ) 2019/943 alebo článku 6 ods. 10 nariadenia (ES) č. 715/2009;
- d) poskytuje Komisii riadne odôvodnené stanovisko v súlade s článkom 32 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2019/943 alebo článkom 9 ods. 1 nariadenia (ES) č. 715/2009, ak sieť ENTSO pre elektrinu, sieť ENTSO pre plyn alebo subjekt PDS EÚ nevykonali sieťový predpis vypracovaný podľa článku 30 ods. 1 písm. a) nariadenia (EÚ) 2019/943 alebo článku 8 ods. 2 nariadenia (ES) č. 715/2009, alebo sieťový predpis vypracovaný v súlade s článkom 59 ods. 3 až 12 nariadenia (EÚ) 2019/943 a článkom 6 ods. 1 až 10 nariadenia (ES) č. 715/2009, ale ktorý neprijala Komisia podľa článku 59 ods. 13 nariadenia (EÚ) 2019/943 a článku 6 ods. 11 nariadenia (ES) č. 715/2009;
- e) monitoruje a analyzuje vykonávanie sieťových predpisov prijatých Komisiou v súlade s článkom 59 nariadenia (EÚ) 2019/943 a článkom 6 nariadenia (ES) č. 715/2009 a usmernení prijatých v súlade s článkom 61 nariadenia (EÚ) 2019/943 a ich účinkov na harmonizáciu uplatniteľných pravidiel zameraných na uľahčovanie integrácie trhov, ako aj ich účinkov na nediskrimináciu, efektívnu hospodársku súťaž a efektívne fungovanie trhu, a podáva o ňom správy Komisii.

2. Ak sa v jednom z týchto právnych aktov stanovuje vypracovanie návrhov spoločných podmienok alebo metodík vykonávania sieťových predpisov a usmernení, ktoré si vyžadujú schválenie všetkými regulačnými orgánmi, návrhy týchto spoločných podmienok alebo metodiky sa predložia agentúre ACER na revíziu a schválenie:

- a) legislatívny akt Únie prijatý riadnym legislatívnym postupom;
- b) sieťové predpisy a usmernenia prijaté pred 4. júlom 2019 a neskoršie revízie týchto sieťových predpisov a usmernení, alebo
- c) sieťové predpisy a usmernenia prijaté ako vykonávacie akty podľa článku 5 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 182/2011 ⁽²⁰⁾.

⁽²⁰⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 182/2011 zo 16. februára 2011, ktorým sa ustanovujú pravidlá a všeobecné zásady mechanizmu, na základe ktorého členské štáty kontrolujú vykonávanie vykonávacích právomocí Komisie (Ú. v. EÚ L 55, 28.2.2011, s. 13).

3. Ak sa v jednom z týchto právnych aktov stanovuje vypracovanie návrhov podmienok alebo metodík vykonávania sieťových predpisov a usmernení, ktoré si vyžadujú schválenie všetkými regulačnými orgánmi dotknutého regiónu, uvedené regulačné orgány sa musia jednomyselne dohodnúť na podmienkach alebo metodikách, ktoré má každý z týchto regulačných orgánov schváliť:

- a) legislatívny akt Únie prijatý riadnym legislatívnym postupom;
- b) sieťové predpisy a usmernenia prijaté pred 4. júlom 2019 alebo neskôršie revízie týchto sieťových predpisov a usmernení, alebo
- c) sieťové predpisy a usmernenia prijaté ako vykonávacie akty podľa článku 5 nariadenia (EÚ) č. 182/2011.

Návrhy uvedené v prvom pododseku sa oznámia agentúre ACER do jedného týždňa od ich predloženia uvedeným regulačným orgánom. Regulačné orgány môžu návrhy postúpiť agentúre ACER na schválenie podľa článku 6 ods. 10 druhého pododseku písm. b) a urobiť tak podľa článku 6 ods. 10 druhého pododseku písm. a) v prípade, že sa nedosiahne jednomyselná dohoda uvedená v prvom pododseku.

Riaditeľ alebo rada regulačných orgánov môže z vlastnej iniciatívy alebo na návrh jedného alebo viacerých jej členov požadovať, aby regulačné orgány dotknutého regiónu postúpili návrh agentúre ACER na schválenie. Takáto žiadosť sa obmedzuje na prípady, keď by mal návrh dohodnutý na regionálnej úrovni hmatateľný vplyv na vnútorný trh s energiou alebo na bezpečnosť dodávok mimo tohto regiónu.

4. Bez toho, aby boli dotknuté odseky 2 a 3, je agentúra ACER oprávnená prijať rozhodnutie podľa článku 6 ods. 10, ak sa príslušné regulačné orgány nedohodnú na podmienkach alebo metodikách vykonávania nových sieťových predpisov a usmernení prijatých ako delegované akty po 4. júli 2019, ak si uvedené podmienky alebo metodiky vyžadujú schválenie všetkými regulačnými orgánmi alebo všetkými regulačnými orgánmi dotknutého regiónu.

5. Komisia do 31. októbra 2023 a následne každé tri roky predloží Európskemu parlamentu a Rade správu o zapojení agentúry ACER do vypracovania a prijímania podmienok alebo metodík vykonávania sieťových predpisov a usmernení prijatých ako delegované akty po 4. júli 2019. V náležitých prípadoch sa k správe pripojí legislatívny návrh na presun potrebných právomocí na agentúru ACER alebo na ich zmenu.

6. Pred schválením podmienok alebo metodík uvedených v odsekoch 2 a 3 regulačné orgány alebo agentúra ACER, ak je príslušná, ich v prípade potreby zrevidujú po konzultácii so sieťou ENTSO pre elektrinu, sieťou ENTSO pre plyn alebo subjektom PDS EÚ s cieľom zaistiť, aby boli v súlade s účelom sieťového predpisu alebo usmernenia a prispievali k integrácii trhov, nediskriminácii, efektívnej hospodárskej súťaži a riadnemu fungovaniu trhu. Agentúra ACER rozhodne o schválení v lehote stanovenej v príslušných sieťových predpisoch a usmerneniach. Táto lehota začne plynúť dňom nasledujúcim po dni, v ktorom bol návrh postúpený agentúre ACER.

7. Agentúra ACER vykonáva svoje úlohy týkajúce sa preskúmania ponukových oblastí podľa článku 14 ods. 5 nariadenia (EÚ) 2019/943.

8. Agentúra ACER monitoruje regionálnu spoluprácu prevádzkovateľov prenosových sústav či prepravných sietí podľa článku 34 nariadenia (EÚ) 2019/943 a článku 12 nariadenia (ES) č. 715/2009 a pri formulovaní svojich stanovísk, odporúčaní a rozhodnutí zohľadňuje výsledky tejto spolupráce.

Článok 6

Úlohy agentúry ACER týkajúce sa regulačných orgánov

- 1. Agentúra ACER prijíma individuálne rozhodnutia o technických otázkach, ak sú tieto rozhodnutia ustanovené v nariadení (EÚ) 2019/943, nariadení (ES) č. 715/2009, smernici (EÚ) 2019/944 alebo smernici 2009/73/ES.
- 2. Agentúra ACER môže v súlade so svojím pracovným programom, na žiadosť Komisie alebo z vlastnej iniciatívy predložiť odporúčania na pomoc regulačným orgánom a účastníkom trhu pri výmene osvedčených postupov.
- 3. Komisia predloží do 5. júla 2022 a následne každé štyri roky Európskemu parlamentu a Rade správu o nezávislosti regulačných orgánov podľa článku 57 ods. 7 smernice (EÚ) 2019/944.

4. Agentúra ACER vytvorí rámec, v rámci ktorého budú môcť regulačné orgány spolupracovať s cieľom zabezpečiť efektívne prijímanie rozhodnutí v otázkach s cezhraničným významom. Podporuje spoluprácu medzi regulačnými orgánmi a medzi regulačnými orgánmi na regionálnej úrovni a na úrovni Únie a výsledky tejto spolupráce zohľadňuje pri formulovaní svojich stanovísk, odporúčaní a rozhodnutí. Ak agentúra ACER usúdi, že sú pre takúto spoluprácu potrebné záväzné pravidlá, predloží Komisii príslušné odporúčania.

5. Agentúra ACER na žiadosť jedného alebo viacerých regulačných orgánov alebo Komisie vydá faktické stanovisko, či je rozhodnutie prijaté regulačným orgánom v súlade so sieťovými predpismi a usmerneniami uvedenými v nariadení (EÚ) 2019/943, nariadení (ES) č. 715/2009, smernici (EÚ) 2019/944 alebo smernici 2009/73/ES, alebo s inými príslušnými ustanoveniami uvedených smerníc alebo nariadení.

6. Pokiaľ regulačný orgán nevyhovie stanovisku agentúry ACER uvedenému v odseku 5 do štyroch mesiacov od dátumu jeho doručenia, agentúra ACER o tom informuje Komisiu a dotknutý členský štát.

7. Ak sa regulačný orgán v konkrétnom prípade stretne s ťažkosťami pri uplatňovaní sieťových predpisov a usmernení uvedených v nariadení (EÚ) 2019/943, nariadení (ES) č. 715/2009, smernici (EÚ) 2019/944 alebo smernici 2009/73/ES, môže požiadať agentúru ACER o vydanie stanoviska. Agentúra ACER po konzultácii s Komisiou vydá stanovisko do troch mesiacov od dátumu prijatia takejto žiadosti.

8. Na žiadosť regulačného orgánu mu môže agentúra ACER poskytnúť operatívnu pomoc v súvislosti s vyšetrovaním podľa nariadenia (EÚ) č. 1227/2011.

9. Agentúra ACER predkladá stanoviská príslušnému regulačnému orgánu a Komisii podľa článku 16 ods. 3 nariadenia (EÚ) 2019/943.

10. Agentúra ACER je príslušná prijímať individuálne rozhodnutia o regulačných otázkach, ktoré majú vplyv na cezhraničný obchod alebo cezhraničnú bezpečnosť sústav a ktoré si vyžadujú spoločné rozhodnutie najmenej dvoch regulačných orgánov, pričom takéto právomoci boli regulačným orgánom zverené jedným z týchto právnych aktov:

- a) legislatívny akt Únie prijatý riadnym legislatívnym postupom;
- b) sieťové predpisy a usmernenia prijaté pred 4. júlom 2019 a neskoršie revízie týchto sieťových predpisov a usmernení, alebo
- c) sieťové predpisy a usmernenia prijaté ako vykonávacie akty podľa článku 5 nariadenia (EÚ) č. 182/2011.

Agentúra ACER je príslušná prijímať individuálne rozhodnutia uvedené v prvom pododseku v týchto situáciách:

- a) keď príslušné regulačné orgány neboli schopné dosiahnuť dohodu v lehote šiestich mesiacov po postúpení veci poslednému z týchto regulačných orgánov alebo v lehote štyroch mesiacov v prípadoch podľa článku 4 ods. 7 tohto nariadenia alebo podľa článku 59 ods. 1 písm. c) alebo článku 62 ods. 1 písm. f) smernice (EÚ) 2019/944, alebo
- b) na základe spoločnej žiadosti príslušných regulačných orgánov.

Príslušné regulačné orgány môžu spoločne požiadať, aby sa lehota uvedená v druhom pododseku písm. a) tohto odseku predĺžila o najviac šesť mesiacov, okrem prípadov podľa článku 4 ods. 7 tohto nariadenia alebo článku 59 ods. 1 písm. c) alebo článku 62 ods. 1 písm. f) smernice (EÚ) 2019/944.

Ak boli v nových sieťových predpisoch alebo usmerneniach prijatých ako delegované akty po 4. júli 2019 zverené regulačným orgánom právomoci rozhodovať o cezhraničných otázkach uvedených v prvom pododseku, agentúra ACER je príslušná len na dobrovoľnom základe podľa druhého pododseku písm. b) tohto odseku na základe žiadosti najmenej 60 % príslušných regulačných orgánov. V prípade, že ide len o dva regulačné orgány, každý z nich môže postúpiť vec agentúre ACER.

Komisia predloží do 31. októbra 2023 a následne každé tri roky Európskemu parlamentu a Rade správu o možnej potrebe ďalšieho posilnenia zapojenia agentúry ACER do riešenia prípadov nezhody medzi regulačnými orgánmi, pokiaľ ide o spoločné rozhodnutia v otázkach, pre ktoré boli regulačným orgánom zverené delegovaným aktom právomoci po 4. júli 2019. V náležitých prípadoch sa k správe pripojí legislatívny návrh na zmenu týchto právomocí alebo na presun potrebných právomocí na agentúru ACER.

11. Agentúra ACER pri príprave svojich rozhodnutí podľa odseku 10 konzultuje s dotknutými regulačnými orgánmi a prevádzkovateľmi prenosových sústav či prepravných sietí a musí byť informovaná o návrhoch a pripomienkach všetkých dotknutých prevádzkovateľov prenosových sústav či prepravných sietí.

12. Ak sa vec postúpi agentúre ACER podľa odseku 10, agentúra ACER:

- a) vydá rozhodnutie do šiestich mesiacov od dátumu postúpenia alebo do štyroch mesiacov od dátumu postúpenia v prípadoch podľa článku 4 ods. 7 tohto nariadenia alebo podľa článku 59 ods. 1 písm. c) alebo článku 62 ods. 1 písm. f) smernice (EÚ) 2019/944, a
- b) môže v prípade potreby vydať predbežné rozhodnutie, ktorým zabezpečí ochranu bezpečnosti dodávok alebo ochranu prevádzkovej bezpečnosti.

13. V prípade, keď regulačné otázky uvedené v odseku 10 zahŕňajú výnimky v zmysle článku 63 nariadenia (EÚ) 2019/943 alebo článku 36 smernice 2009/73/ES, lehoty stanovené v tomto nariadení sa nekumulujú s lehotami stanovenými v uvedených ustanoveniach.

Článok 7

Úlohy agentúry ACER týkajúce sa regionálnych koordinačných centier

1. Agentúra ACER v úzkej spolupráci s regulačnými orgánmi a sieťou ENTSO pre elektrinu monitoruje a analyzuje výsledky regionálnych koordinačných centier, pričom prihliada na správy stanovené v článku 46 ods. 3 nariadenia (EÚ) 2019/943.
2. V záujme efektívneho a promptného výkonu úloh uvedených v odseku 1 agentúra ACER najmä:
 - a) rozhoduje o konfigurácii regiónov prevádzky sústavy v zmysle článku 36 ods. 3 a 4 a schvaľuje návrhy podľa článku 37 ods. 2 nariadenia (EÚ) 2019/943;
 - b) podľa potreby si vyžaduje informácie od regionálnych koordinačných centier podľa článku 46 nariadenia (EÚ) 2019/943;
 - c) vydáva stanoviská a odporúčania určené Európskemu parlamentu, Rade a Komisii;
 - d) vydáva stanoviská a odporúčania pre regionálne koordinačné centrá.

Článok 8

Úlohy agentúry ACER týkajúce sa nominovaných organizátorov trhu s elektrinou

Na uistenie sa, že nominovaní organizátori trhu s elektrinou vykonávajú svoje funkcie v zmysle nariadenia (EÚ) 2019/943 a nariadenia Komisie (EÚ) 2015/1222 ⁽²¹⁾, agentúra ACER:

- a) monitoruje pokrok nominovaných organizátorov trhu s elektrinou pri zriaďovaní funkcií podľa nariadenia (EÚ) 2015/1222;
- b) vydáva Komisii odporúčania v súlade s článkom 7 ods. 5 nariadenia (EÚ) 2015/1222;
- c) podľa potreby žiada od nominovaných organizátorov trhu s elektrinou informácie.

Článok 9

Úlohy agentúry ACER z hľadiska primeranosti výroby a pripravenosti na riziká

1. Agentúra ACER schvaľuje a podľa potreby mení:
 - a) návrhy metodík a výpočtov súvisiacich s posudzovaním primeranosti zdrojov na európskej úrovni podľa článku 23 ods. 3, 4, 6 a 7 nariadenia (EÚ) 2019/943;
 - b) návrhy technických špecifikácií cezhraničnej účasti na kapacitných mechanizmoch podľa článku 26 ods. 11 nariadenia (EÚ) 2019/943.
2. Agentúra ACER vydá stanovisko podľa článku 24 ods. 3 nariadenia (EÚ) 2019/941, či rozdiely medzi vnútroštátnym posúdením primeranosti zdrojov a posudzovaním primeranosti zdrojov na európskej úrovni sú opodstatnené.

⁽²¹⁾ Nariadenie Komisie (EÚ) 2015/1222 z 24. júla 2015, ktorým sa stanovuje usmernenie pre pridelovanie kapacity a riadenie preťaženia (Ú. v. EÚ L 197, 25.7.2015, s. 24).

3. Agentúra ACER schvaľuje a podľa potreby mení metodiky:
- a) identifikácie regionálnych scenárov krízy dodávok elektriny podľa článku 5 nariadenia (EÚ) 2019/941
 - b) posudzovania krátkodobej a sezónnej primeranosti podľa článku 8 nariadenia (EÚ) 2019/941.
4. Pokiaľ ide o bezpečnosť dodávok plynu, agentúra ACER je zastúpená v Koordinačnej skupine pre plyn podľa článku 4 nariadenia (EÚ) 2017/1938 a vykonáva svoje povinnosti týkajúce sa stálej obojsmernej kapacity prepojení pre plyn podľa prílohy III k nariadeniu (EÚ) 2017/1938.

Článok 10

Úlohy agentúry ACER týkajúce sa výnimiek

Agentúra ACER rozhoduje o výnimkách podľa článku 63 ods. 5 nariadenia (EÚ) 2019/943. Agentúra ACER taktiež rozhoduje o výnimkách podľa článku 36 ods. 4 smernice 2009/73/ES, ak sa príslušná infraštruktúra nachádza na území viac ako jedného členského štátu.

Článok 11

Úlohy agentúry ACER týkajúce sa infraštruktúry

Pokiaľ ide o transeurópsku energetickú infraštruktúru, agentúra ACER v úzkej spolupráci s regulačnými orgánmi a sieťami ENTSO pre elektrinu a ENTSO pre plyn:

- a) monitoruje pokrok dosiahnutý pri realizácii projektov na vytvorenie novej prepojovacej kapacity;
- b) monitoruje vykonávanie plánov rozvoja siete či sústavy pre celú Úniu. Ak agentúra ACER zistí nezrovnalosti medzi týmito plánmi a ich vykonávaním, preskúma, aké sú dôvody týchto nezrovnalostí, a predloží odporúčania prevádzkovateľom prenosových sústav či prepravných sietí, regulačným orgánom alebo iným dotknutým príslušným orgánom s cieľom uskutočňovať investície v súlade s plánmi rozvoja siete či sústavy pre celú Úniu;
- c) vykonáva povinnosti stanovené v článkoch 5, 11 a 13 nariadenia (EÚ) č. 347/2013;
- d) prijíma rozhodnutia o investičných žiadostiach podľa článku 12 ods. 6 nariadenia (EÚ) č. 347/2013.

Článok 12

Úlohy agentúry ACER týkajúce sa integrity a transparentnosti veľkoobchodných trhov

Na účinné monitorovanie integrity a transparentnosti veľkoobchodných trhov agentúra ACER v úzkej spolupráci s regulačnými orgánmi a ďalšími národnými orgánmi:

- a) monitoruje veľkoobchodné trhy, zbiera a zdieľa údaje a zriadi európsky register účastníkov trhu v súlade s článkami 7 až 12 nariadenia (EÚ) č. 1227/2011;
- b) vydáva Komisii odporúčania v súlade s článkom 7 nariadenia (EÚ) č. 1227/2011;
- c) koordinuje vyšetrovania podľa článku 16 ods. 4 nariadenia (EÚ) č. 1227/2011.

Článok 13

Poverenie agentúry ACER novými úlohami

Agentúra ACER môže za okolností jasne vymedzených Komisiou v sieťových predpisoch prijatých podľa článku 59 nariadenia (EÚ) 2019/943 a v usmerneniach prijatých podľa článku 61 uvedeného nariadenia alebo článku 23 nariadenia (ES) č. 715/2009 a v otázkach súvisiacich s účelom, na ktorý bola zriadená, byť poverená ďalšími úlohami, ktoré nezahŕňajú rozhodovacie právomoci.

Článok 14

Konzultácie, transparentnosť a procesné záruky

1. Agentúra ACER pri plnení svojich úloh, najmä pri vypracúvaní rámcových usmernení podľa článku 59 nariadenia (EÚ) 2019/943 alebo článku 6 nariadenia (ES) č. 715/2009, a pri navrhovaní zmien sieťových predpisov podľa článku 60 nariadenia (EÚ) 2019/943 alebo článku 7 nariadenia (ES) č. 715/2009 dôkladne a včas konzultuje s účastníkmi trhu, prevádzkovateľmi prenosových sústav či prepravných sietí, spotrebiteľmi, koncovými užívateľmi, a ak je to vhodné, orgánmi pre hospodársku súťaž, bez toho, aby boli dotknuté ich právomoci, pričom koná otvorene a transparentne, najmä ak sa jej úlohy týkajú prevádzkovateľov prenosových sústav či prepravných sietí.

2. Agentúra ACER zabezpečí, aby verejnosť a akékoľvek zainteresované strany dostávali v náležitých prípadoch objektívne, spoľahlivé a ľahko dostupné informácie, najmä o výsledkoch jej práce.

Zverejnia sa všetky dokumenty a zápisnice z konzultácií uskutočnených počas vypracúvania rámcových usmernení podľa článku 59 nariadenia (EÚ) 2019/943 alebo článku 6 nariadenia (ES) č. 715/2009 alebo zmien sieťových predpisov uvedených v odseku 1.

3. Pred prijatím rámcových usmernení alebo pred navrhnutím zmien sieťových predpisov podľa odseku 1 agentúra ACER uvedie, ako sa zohľadnili pripomienky doručené počas konzultácií, a ak pripomienky neboli zohľadnené, uvedie dôvody.

4. Agentúra ACER zverejní na svojom webovom sídle prinajmenšom program, podkladové dokumenty a v prípade potreby zápisnice zo schôdzí správnej rady, rady regulačných orgánov a odvolacej rady.

5. Agentúra ACER prijme a zverejní vhodný a primeraný rokovací poriadok v súlade s postupom stanoveným v článku 19 ods. 1. písm. t). Uvedený rokovací poriadok obsahuje ustanovenia, ktorými sa zabezpečí transparentný a primeraný rozhodovací proces zaručujúci základné procesné práva založené na zásadách právneho štátu vrátane práva byť vypočutý, práva na prístup k spisom a štandardov uvedených v odsekoch 6, 7 a 8.

6. Pred prijatím individuálneho rozhodnutia podľa tohto nariadenia agentúra ACER informuje všetky dotknuté strany o svojom zámere prijať toto rozhodnutie a stanoví lehotu, v ktorej môže dotknutá strana vyjadriť svoje stanovisko k veci, pričom v plnej miere zohľadní naliehavosť, zložitosť a prípadné následky celej veci.

7. Agentúra ACER v individuálnych rozhodnutiach uvedie dôvody, z ktorých pri rozhodovaní vychádzala, aby bolo možné odvolať sa vo veci samej.

8. Strany, ktorú sú individuálnymi rozhodnutiami dotknuté, sú informované o zákonných opravných prostriedkoch dostupných podľa tohto nariadenia.

Článok 15

Monitorovanie energetického sektora a sektora zemného plynu a podávanie správ o nich

1. Agentúra ACER v úzkej spolupráci s Komisiou, členskými štátmi a príslušnými vnútroštátnymi orgánmi vrátane regulačných orgánov a bez toho, aby boli dotknuté právomoci príslušných orgánov, monitoruje veľkoobchodné a maloobchodné trhy s elektrinou a so zemným plynom, najmä maloobchodné ceny elektriny a zemného plynu, dodržiavanie práv spotrebiteľov stanovených v smernici (EÚ) 2019/944 a smernici 2009/73/ES, vplyv vývoja trhu na domácnosti, prístup k sieťam vrátane prístupu elektriny vyrobenej z obnoviteľných zdrojov, dosiahnutý pokrok v súvislosti s prepojeniami, potenciálne prekážky cezhraničného obchodu, regulačné prekážky vstupu nových a malých subjektov na trh vrátane občianskych energetických spoločenstiev, štátne zásahy brániace tomu, aby ceny odrážali skutočný nedostatok, ako sú tie stanovené v článku 10 ods. 4 nariadenia (EÚ) 2019/943, výsledky členských štátov v oblasti bezpečnosti dodávok elektriny na základe výsledkov posudzovania primeranosti zdrojov na európskej úrovni uvedeného v článku 23 uvedeného nariadenia, najmä pri zohľadnení hodnotení ex-post uvedených v článku 17 nariadenia (EÚ) 2019/941.

2. Agentúra ACER každoročne zverejňuje správu s výsledkami monitorovania uvedeného v odseku 1. V tejto správe uvedie všetky prekážky dokončenia vnútorných trhov s elektrinou a zemným plynom.

3. Pri zverejnení svojej výročnej správy môže agentúra ACER predložiť Európskemu parlamentu a Komisii stanovisko k prípadným opatreniam na odstránenie prekážok uvedených v odseku 2.

4. Agentúra ACER vypracuje správu o najlepších postupoch týkajúcich sa metodík určovania prenosových a distribučných taríf podľa článku 18 ods. 9 nariadenia (EÚ) 2019/943.

Kapitola II

Organizácia agentúry ACER

Článok 16

Právne postavenie

1. Agentúra ACER je orgánom Únie s právnou subjektivitou.
2. Agentúra ACER má v každom členskom štáte najširšiu právnú spôsobilosť, akú jeho právo priznáva právnickým osobám. Môže najmä nadobúdať hnuteľný a nehnuteľný majetok alebo ho scudzovať, ako aj byť účastníkom súdneho konania.
3. Agentúru ACER zastupuje jej riaditeľ.
4. Sídлом agentúry ACER je Lubľana v Slovinsku.

Článok 17

Administratívna a riadiaca štruktúra

Agentúru ACER tvorí:

- a) správna rada, ktorá vykonáva úlohy uvedené v článku 19;
- b) rada regulačných orgánov, ktorá vykonáva úlohy uvedené v článku 22;
- c) riaditeľ, ktorý vykonáva úlohy uvedené v článku 24, a
- d) odvolacia rada, ktorá vykonáva úlohy uvedené v článku 28.

Článok 18

Zloženie správnej rady

1. Správna rada pozostáva z deviatich členov. Každý člen má náhradníka. Dvoch členov a ich náhradníkov vymenúva Komisia, dvoch členov a ich náhradníkov vymenúva Európsky parlament a piatich členov a ich náhradníkov vymenúva Rada. Členom správnej rady nemôže byť poslanec Európskeho parlamentu. Člen správnej rady nesmie byť členom rady regulačných orgánov.
2. Funkčné obdobie členov správnej rady a ich náhradníkov je štyri roky a môže sa jedenkrát obnoviť. Pri prvom mandáte bude toto obdobie pre polovicu členov správnej rady a ich náhradníkov šesťročné.
3. Správna rada si spomedzi svojich členov dvojtretinovou väčšinou zvolí svojho predsedu a podpredsedu. Podpredseda automaticky nahradí predsedu, ak predseda nie je schopný vykonávať svoje povinnosti. Funkčné obdobie predsedu a podpredsedu je dva roky a môže sa jedenkrát obnoviť. Funkčné obdobie predsedu a podpredsedu však skončí, keď prestanú byť členmi správnej rady.

4. Zasadnutia správnej rady zvoláva jej predseda. Predseda rady regulačných orgánov alebo osoba poverená radou regulačných orgánov a riaditeľ sa bez hlasovacieho práva zúčastňujú na rokovaní, ak správna rada, pokiaľ ide o riaditeľa, nerozhodne inak. Správna rada sa stretáva najmenej dvakrát ročne na riadnom zasadnutí. Zasadá aj na podnet svojho predsedu, na žiadosť Komisie alebo na žiadosť aspoň tretiny svojich členov. Správna rada môže prizvať kohokoľvek, koho stanovisko môže byť dôležité, aby sa zúčastnil na jej zasadnutiach ako pozorovateľ. Členom správnej rady môžu s prihliadnutím na jej rokovací poriadok pomáhať poradcovia alebo experti. Administratívne služby poskytuje správnej rade agentúra ACER.

5. Rozhodnutia správnej rady sa prijímajú na základe dvojtretinovej väčšiny prítomných členov, ak sa v tomto nariadení neuvádza inak. Každý člen správnej rady alebo náhradník má jeden hlas.

6. Rokovací poriadok podrobnejšie určí:

- a) mechanizmus hlasovania, najmä podmienky, na základe ktorých môže jeden člen konať v mene iného, a podľa potreby aj pravidlá upravujúce uznávaniaschopnosť, a
- b) rotačný mechanizmus na obnovu členov správnej rady vymenúvaných Radou, aby sa v priebehu času zabezpečila vyvážená účasť členských štátov.

7. Bez toho, aby tým bola dotknutá úloha členov vymenovaných Komisiou, sa členovia správnej rady zaväzujú konať nezávisle a objektívne v záujme Únie ako celku a nevyhľadávajú a ani neprijímajú pokyny od inštitúcií, orgánov, úradov alebo agentúr Únie, od žiadnej vlády členského štátu, ani od iného verejného alebo súkromného orgánu. Na tento účel každý člen správnej rady podá písomné vyhlásenie o záväzkoch a písomné vyhlásenie o záujmoch, v ktorom buď uvedie, že neexistujú žiadne záujmy, ktoré by sa mohli považovať za prekážku jeho nezávislosti, alebo uvedie priame alebo nepriame záujmy, ktoré by sa mohli považovať za prekážku jeho nezávislosti. Agentúra ACER tieto vyhlásenia každoročne zverejní.

Článok 19

Funkcie správnej rady

1. Správna rada:

- a) po konzultácii s radou regulačných orgánov a po získaní jej súhlasného stanoviska podľa článku 22 ods. 5 písm. c) vymenuje riaditeľa v súlade s článkom 23 ods. 2 a v relevantných prípadoch predĺži jeho funkčné obdobie alebo ho z funkcie odvolá;
- b) formálne vymenuje členov rady regulačných orgánov nominovaných v súlade s článkom 21 ods. 1;
- c) formálne vymenuje členov odvolacej rady v súlade s článkom 25 ods. 2;
- d) zabezpečí, aby agentúra ACER vykonávala svoje poslanie a plnila úlohy, ktoré jej boli pridelené, v súlade s týmto nariadením;
- e) prijíma programový dokument uvedený v článku 20 ods. 1 dvojtretinovou väčšinou svojich členov a v náležitých prípadoch ho zmení v súlade s článkom 20 ods. 3;
- f) prijíma dvojtretinovou väčšinou ročný rozpočet agentúry ACER a vykonáva svoje ostatné rozpočtové funkcie v súlade s článkami 31 až 35;
- g) po získaní súhlasu Komisie rozhoduje o prijatí akéhokoľvek odkázaného majetku, darov alebo príspevkov z iných zdrojov Únie, alebo akýchkoľvek dobrovoľných príspevkov od členských štátov alebo regulačných orgánov. Stanovisko správnej rady vydané podľa článku 35 ods. 4 musí obsahovať odkaz na zdroje financovania uvedené v tomto odseku;
- h) po konzultácii s radou regulačných orgánov vykonáva disciplinárnu právomoc vo vzťahu k riaditeľovi. Okrem toho vo vzťahu k zamestnancom agentúry ACER vykonáva v súlade s odsekom 2 právomoci zverené služobným poriadkom menovaciemu orgánu a na základe podmienok zamestnávania orgánu splnomocnenému uzatvárať pracovné zmluvy;
- i) vypracúva vykonávacie predpisy agentúry ACER na uplatňovanie služobného poriadku a podmienok zamestnávania v súlade s článkom 110 služobného poriadku podľa článku 39 ods. 2;
- j) prijíma praktické opatrenia o prístup k dokumentom agentúry ACER v súlade s článkom 41;

- k) prijíma a uverejňuje výročnú správu o činnosti agentúry ACER na základe návrhu výročnej správy uvedenej v článku 24 ods. 1 písm. i) a predloží túto správu Európskemu parlamentu, Rade, Komisii, a Dvoru audítorov do 1. júla každého roku. Táto výročná správa o činnosti agentúry ACER obsahuje samostatnú časť schválenú radou regulačných orgánov, ktorá sa týka regulačných činností agentúry ACER počas daného roka;
 - l) prijíma a uverejní svoj rokovací poriadok;
 - m) prijíma rozpočtové pravidlá uplatniteľné na agentúru ACER v súlade s článkom 36;
 - n) prijíma stratégiu boja proti podvodom, ktorá musí byť primeraná riziku podvodov, pričom zohľadňuje náklady a prínosy opatrení, ktoré sa majú vykonať;
 - o) vo vzťahu k svojim členom, ako aj k členom odvolacej rady prijíma pravidlá na zamedzenie konfliktom záujmov a ich riadenie;
 - p) prijíma a pravidelne aktualizuje plány komunikácie a šírenia informácií uvedené v článku 41;
 - q) vymenúva účtovníka podliehajúceho služobnému poriadku a podmienkam zamestnávania, ktorý je pri vykonávaní svojich povinností úplne nezávislý;
 - r) zabezpečuje primerané nadväzné opatrenia na zistenia a odporúčania vyplývajúce zo správ o vnútornom či externom audite a z hodnotení, ako aj vyšetrovaní Európskeho úradu pre boj proti podvodom (ďalej len „OLAF“);
 - s) schvaľuje uzavretie pracovných dojednaní v súlade s článkom 43;
 - t) na základe návrhu riaditeľa v súlade s článkom 24 ods. 1 písm. b) a po konzultácii s radou regulačných orgánov a po získaní jej súhlasného stanoviska v súlade s článkom 22 ods. 5 písm. f) prijíma a uverejní rokovací poriadok uvedený v článku 14 ods. 5.
2. Správna rada prijíma v súlade s článkom 110 služobného poriadku rozhodnutie na základe článku 2 ods. 1 služobného poriadku a článku 6 podmienok zamestnávania, ktorým deleguje príslušné právomoci menovacieho orgánu na riaditeľa a ktorým vymedzuje podmienky, za ktorých možno toto delegovanie právomoci pozastaviť. Riaditeľ je oprávnený tieto právomoci delegovať ďalej.
3. Ak si to vyžadujú mimoriadne okolnosti, správna rada môže rozhodnutím dočasne pozastaviť delegovanie právomoci menovacieho orgánu na riaditeľa a na subjekty, ktorým riaditeľ ďalej delegoval právomoc, a tieto právomoci vykonávať sama alebo ich delegovať na jedného zo svojich členov alebo na zamestnanca iného ako riaditeľa. Za mimoriadne okolnosti sa považujú výlučne administratívne, rozpočtové alebo riadiace záležitosti a nie je nimi dotknutá úplná nezávislosť riaditeľa, pokiaľ ide o plnenie jeho úloh podľa článku 24 ods. 1 písm. c).

Článok 20

Ročné a viacročné plánovanie

1. Riaditeľ každoročne pripraví návrh programového dokumentu, ktorý obsahuje ročné a viacročné plánovanie, a predkladá návrh programového dokumentu správnej rade a rade regulačných orgánov.

Správna rada prijíma návrh programového dokumentu po získaní súhlasného stanoviska rady regulačných orgánov a najneskôr do 31. januára predloží návrh programového dokumentu Európskemu parlamentu, Rade a Komisii.

Návrh programového dokumentu musí byť v súlade s predbežným návrhom odhadu vypracovaným v súlade s článkom 33 ods. 1, 2 a 3.

Správna rada prijíma programový dokument po zohľadnení stanoviska Komisie a po získaní súhlasného stanoviska rady regulačných orgánov a po tom, ako ho riaditeľ predloží Európskemu parlamentu. Správna rada predloží programový dokument Európskemu parlamentu, Rade a Komisii do 31. decembra.

Programový dokument sa prijíma bez toho, aby bol dotknutý ročný rozpočtový postup, a zverejní sa.

Programový dokument nadobúda definitívnu podobu po konečnom prijatí všeobecného rozpočtu, pričom sa v prípade potreby zodpovedajúcim spôsobom upraví.

2. Ročné plánovanie v rámci programového dokumentu zahŕňa podrobné ciele a očakávané výsledky vrátane ukazovateľov výkonnosti. Obsahuje aj opis opatrení, ktoré sa majú financovať, a odhad finančných a ľudských zdrojov vyčlenených na každé opatrenie vrátane odkazu na pracovné skupiny agentúry ACER poverené podieľaním sa na vypracúvaní návrhov príslušných dokumentov v súlade so zásadami zostavovania rozpočtu a riadenia podľa činností. Ročné plánovanie je koherentné s viacročným plánovaním uvedeným v odseku 4. Jasne sa v ňom musia stanoviť úlohy, ktoré boli doplnené, zmenené alebo vypustené v porovnaní s predchádzajúcim rozpočtovým rokom.

3. Správna rada zmení prijatý programový dokument, keď sa agentúre ACER prideli nová úloha.

Každá podstatná zmena v programovom programe sa prijíma rovnakým postupom ako pôvodný programový program. Správna rada môže delegovať právomoc vykonávať nepodstatné zmeny v programovom dokumente na riaditeľa.

4. Vo viacročnom plánovaní v rámci programového dokumentu sa stanoví všeobecné strategické plánovanie vrátane cieľov, očakávaných výsledkov a ukazovateľov výkonnosti. Ďalej sa v ňom stanoví plánovanie zdrojov vrátane viacročného rozpočtu a personálu.

Plánovanie zdrojov sa každoročne aktualizuje. Strategické plánovanie sa aktualizuje v prípade potreby, a najmä s cieľom zamerať sa na výsledky hodnotenia uvedeného v článku 45.

Článok 21

Zloženie rady regulačných orgánov

1. Rada regulačných orgánov je zložená z:

- a) vysokých predstaviteľov regulačných orgánov podľa článku 57 ods. 1 smernice (EÚ) 2019/944 a článku 39 ods. 1 smernice 2009/73/ES a jedného náhradníka za každý členský štát spomedzi súčasných vysokých predstaviteľov týchto orgánov pričom v oboch prípadoch ich nominuje regulačný orgán;
- b) jedného nehlasujúceho zástupcu Komisie.

Členom rady regulačných orgánov môže byť len jeden zástupca každého členského štátu z regulačného orgánu.

2. Rada regulačných orgánov si spomedzi svojich členov zvolí predsedu a podpredsedu. Podpredseda nahradí predsedu, ak predseda nie je schopný vykonávať svoje povinnosti. Funkčné obdobie predsedu a podpredsedu je dva a pol roka a môže sa obnoviť. Funkčné obdobie predsedu a podpredsedu však v každom prípade skončí, keď prestanú byť členmi rady regulačných orgánov.

Článok 22

Funkcie rady regulačných orgánov

1. Rada regulačných orgánov koná dvojtretinovou väčšinou prítomných členov, pričom každý člen má jeden hlas.

2. Rada regulačných orgánov prijme a uverejní svoj rokovací poriadok, v ktorom sa určia podrobnejšie podmienky hlasovania, najmä podmienky zastupovania jedného člena iným a prípadne pravidlá uznávaniaschopnosti. V rokovacom poriadku sa môžu ustanoviť osobitné pracovné metódy pre posudzovanie otázok vyplývajúcich z regionálnych iniciatív spolupráce.

3. Rada regulačných orgánov pri výkone úloh, ktoré sa jej ukladajú v tomto nariadení, a bez toho, aby tým bola dotknutá činnosť jej členov v mene príslušných regulačných orgánov, koná nezávisle a nevyžaduje ani nezohľadňuje pokyny od žiadnej vlády členského štátu, Komisie ani od žiadneho súkromného alebo verejného subjektu.

4. Administratívne služby poskytuje rade regulačných orgánov agentúra ACER.

5. Rada regulačných orgánov:

- a) vydáva stanoviská a v prípade potreby pripomienky a zmeny k zneniu návrhov stanovísk, odporúčaní a rozhodnutí vypracovaných riaditeľom podľa článku 3 ods. 1, článkov 4 až 8, článku 9 ods. 1 a 3, článku 10, článku 11 písm. c), článku 13, článku 15 ods. 4 a článkov 30 a 43, ktoré sa predkladajú na prijatie;

- b) v rámci svojej pôsobnosti poskytuje riaditeľovi usmernenia pri výkone jeho úloh s výnimkou úloh agentúry ACER podľa nariadenia (EÚ) č. 1227/2011 a poskytuje usmernenia pracovným skupinám agentúry ACER zriadeným podľa článku 30;
 - c) vydáva stanovisko pre správnu radu ku kandidátovi, ktorý má byť v súlade s článkom 19 ods. 1 písm. a) a článkom 23 ods. 2 vymenovaný za riaditeľa;
 - d) schvaľuje programový dokument v súlade s článkom 20 ods. 1;
 - e) schvaľuje samostatný oddiel výročnej správy o regulačných činnostiach v súlade s článkom 19 ods. 1 písm. k) a článkom 24 ods. 1 písm. i);
 - f) vydáva stanovisko pre správnu radu k rokovaciemu poriadku podľa článku 14 ods. 5 a článku 30 ods. 3;
 - g) vydáva stanovisko pre správnu radu k plánom komunikácie a šírenia informácií uvedeným v článku 41;
 - h) vydáva stanovisko pre správnu radu k rokovaciemu poriadku pre vzťahy s tretími krajinami alebo medzinárodnými organizáciami uvedenému v článku 43.
6. Európsky parlament je o návrhu programu nadchádzajúcich zasadnutí rady regulačných orgánov informovaný aspoň dva týždne vopred. Návrh zápisnice sa zašle Európskemu parlamentu do dvoch týždňov od predmetného zasadnutia. Európsky parlament môže pri plnom rešpektovaní jeho nezávislosti vyzvať predsedu rady regulačných orgánov alebo jej podpredsedu, aby vystúpil pred jeho príslušným výborom a odpovedal na otázky členov tohto výboru.

Článok 23

Riaditeľ

1. Agentúru ACER riadi jej riaditeľ, ktorý koná v súlade s usmerneniami uvedenými v článku 22 ods. 5 písm. b) druhej vete, a ak tak ustanovuje toto nariadenie, v súlade so stanoviskami rady regulačných orgánov. Bez toho, aby boli dotknuté príslušné úlohy správnej rady a rady regulačných orgánov vo vzťahu k úlohám riaditeľa, riaditeľ nevyžaduje ani nezohľadňuje pokyny od žiadnej vlády, inštitúcií Únie, ani od žiadneho súkromného alebo verejného subjektu alebo osoby. Riaditeľ sa zodpovedá správnej rade, pokiaľ ide o administratívne, rozpočtové a riadiace záležitosti, ale zostáva úplne nezávislý, pokiaľ ide o jeho úlohy podľa článku 24 ods. 1 písm. c). Riaditeľ sa môže zúčastňovať na zasadnutiach rady regulačných orgánov ako pozorovateľ.
2. Riaditeľa vymenúva správna rada po získaní súhlasného stanoviska rady regulačných orgánov na základe kvalít, ako aj schopností a skúseností týkajúcich sa energetického odvetvia, zo zoznamu najmenej troch kandidátov navrhnutých Komisiou na základe otvoreného a transparentného výberového konania. Pred vymenovaním prednesie kandidát, ktorého vybrala správna rada, vyhlásenie pred príslušným výborom Európskeho parlamentu a odpovie na otázky jeho členov. Na účely uzatvorenia zmluvy s riaditeľom zastupuje agentúru ACER predseda správnej rady.
3. Funkčné obdobie riaditeľa je päťročné. V priebehu deviatich mesiacov pred koncom tohto obdobia Komisia vykoná hodnotenie. V rámci tohto hodnotenia Komisia preskúma najmä:
 - a) výsledky činnosti riaditeľa;
 - b) povinnosti agentúry ACER a požiadavky na nasledujúce roky.
4. Správna rada môže na návrh Komisie, po konzultácii s radou regulačných orgánov a čo najdokladnejšom zohľadnení hodnotenia a stanoviska rady regulačných orgánov a jedine v prípadoch, keď to možno odôvodniť úlohami agentúry ACER a jej potrebami, jedenkrát predĺžiť funkčné obdobie riaditeľa najviac o päť rokov. Riaditeľ, ktorého funkčné obdobie bolo predĺžené, sa nemôže na konci predĺženého obdobia zúčastniť na ďalšom výberovom konaní na tú istú funkciu.
5. Správna rada informuje Európsky parlament o svojom úmysle predĺžiť funkčné obdobie riaditeľa. Mesiac pred predĺžením jeho funkčného obdobia môže byť riaditeľ vyzvaný, aby vystúpil pred príslušným výborom Európskeho parlamentu a odpovedal na otázky členov tohto výboru.

6. Ak sa jeho funkčné obdobie nepredĺži, riaditeľ ostáva vo funkcii až do vymenovania svojho nástupcu.
7. Riaditeľa možno odvolať z funkcie len na základe rozhodnutia správnej rady po získaní súhlasného stanoviska rady regulačných orgánov. Správna rada prijme toto rozhodnutie na základe dvojtreťinovej väčšiny svojich členov.
8. Európsky parlament a Rada môžu vyzvať riaditeľa, aby predložil správu o výkone svojich povinností. Európsky parlament môže vyzvať riaditeľa, aby vystúpil pred jeho príslušným výborom a odpovedal na otázky členov tohto výboru.

Článok 24

Úlohy riaditeľa

1. Riaditeľ:
 - a) je právnym zástupcom agentúry ACER a zodpovedá za jej každodenné riadenie;
 - b) pripravuje prácu správnej rady, zúčastňuje sa na práci správnej rady bez práva hlasovať, a je zodpovedný za vykonávanie rozhodnutí prijatých správnu radou;
 - c) pripravuje, konzultuje, prijíma a uverejňuje stanoviská, odporúčania a rozhodnutia;
 - d) je zodpovedný za realizáciu ročného pracovného programu agentúry ACER pod dohľadom rady regulačných orgánov a pod administratívnou kontrolou správnej rady;
 - e) prijíma potrebné opatrenia, predovšetkým pokiaľ ide o prijímanie interných administratívnych pokynov a uverejňovanie oznámení v záujme zabezpečenia fungovania agentúry ACER v súlade s týmto nariadením;
 - f) každý rok pripraví návrh pracovného programu agentúry ACER na nasledujúci rok a po prijatí daného návrhu správnu radou ho predloží rade regulačných orgánov, Európskemu parlamentu a Komisii do 31. januára každého roka;
 - g) je zodpovedný za vykonávanie programového dokumentu a za informovanie správnej rady o jeho vykonávaní;
 - h) vypracúva predbežný návrh odhadu agentúry ACER podľa článku 33 ods. 1 a plní rozpočet agentúry ACER v súlade s článkami 34 a 35;
 - i) každý rok pripraví a predloží správnej rade návrh výročnej správy, ktorá obsahuje samostatný oddiel o regulačných činnostiach agentúry ACER a oddiel o finančných a administratívnych záležitostiach;
 - j) pripravuje akčný plán v nadväznosti na závery zo správ a z hodnotení v rámci vnútorného alebo vonkajšieho auditu, ako aj vyšetrovania úradu OLAF, a predkladá správu o pokroku dvakrát ročne Komisii a v pravidelných intervaloch správnej rade;
 - k) je zodpovedný za rozhodnutie, či je na účinné a efektívne plnenie úloh agentúry ACER potrebné umiestniť jedného alebo viacerých zamestnancov v jednom alebo viacerých členských štátoch.

Na účely prvého pododseku písm. k) si riaditeľ pred prijatím rozhodnutia o zriadení miestnej kancelárie vyžiada stanovisko dotknutých členských štátov vrátane členského štátu, v ktorom sa nachádza sídlo agentúry ACER, a získa predchádzajúci súhlas Komisie a správnej rady. Uvedené rozhodnutie musí vychádzať z príslušnej analýzy nákladov a prínosov a určí rozsah činností, ktoré sa majú vykonávať v miestnej kancelárii, a to spôsobom, ktorý zabraňuje zbytočným nákladom a duplicité administratívnych funkcií agentúry ACER.

2. Na účely odseku 1 písm. c) tohto článku sa stanoviská, odporúčania a rozhodnutia uvedené v článku 3 ods. 1, článkoch 4 až 8, článku 9 ods. 1 a 3, článku 10, článku 11 písm. c), článku 13, článku 15 ods. 4 a článkoch 30 a 43 prijímajú iba po získaní súhlasného stanoviska rady regulačných orgánov.

Pred predložením návrhov stanovísk, odporúčaní alebo rozhodnutí na hlasovanie v rade regulačných orgánov riaditeľ predloží návrhy stanovísk, odporúčaní alebo rozhodnutí príslušnej pracovnej skupine dostatočne včas na konzultáciu.

Riaditeľ:

- a) zohľadní pripomienky a zmeny predložené radou regulačných orgánov a opätovne predloží revidovaný návrh stanoviska, odporúčania alebo rozhodnutia rade regulačných orgánov na zaujatie súhlasného stanoviska;
- b) môže vziať späť predložené návrhy stanovísk, odporúčaní alebo rozhodnutí, ak predloží riadne písomné vysvetlenie svojho nesúhlasu so zmenami, ktoré predložila rada regulačných orgánov.

Riaditeľ môže v prípade späťvzatia návrhu stanoviska, odporúčania alebo rozhodnutia vydať nový návrh stanoviska, odporúčania alebo rozhodnutia podľa postupu stanoveného v článku 22 ods. 5 písm. a) a v druhom pododseku tohto odseku. Na účely tretieho pododseku písm. a) tohto odseku, ak sa riaditeľ odchýli od pripomienok a zmien predložených radou regulačných orgánov alebo ich zamietne, tiež predloží riadne zdôvodnené písomné vysvetlenie.

Ak rada regulačných orgánov nevydá súhlasné stanovisko k opätovne predloženému zneniu návrhu stanoviska, odporúčaní alebo rozhodnutí, pretože jej pripomienky a zmeny neboli v opätovne predloženom znení náležite zohľadnené, môže riaditeľ znenie návrhu stanoviska, odporúčania alebo rozhodnutia ďalej prepracovať v súlade so zmenami a pripomienkami navrhnutými radou regulačných orgánov s cieľom získať jej súhlasné stanovisko bez toho, aby znovu konzultoval s príslušnou pracovnou skupinou alebo musel poskytnúť ďalšie písomné odôvodnenie.

Článok 25

Zriadenie a zloženie odvolacej rady

1. Agentúra ACER zriadi odvolaciu radu.
2. Odvolacia rada je zložená zo šiestich členov a šiestich náhradníkov vybraných spomedzi súčasných alebo bývalých vysokých predstaviteľov regulačných orgánov, orgánov pre hospodársku súťaž alebo iných inštitúcií Únie alebo vnútroštátnych inštitúcií s príslušnými skúsenosťami v energetickom sektore. Odvolacia rada vymenúva svojho predsedu.

Členov odvolacej rady vymenúva formálne správna rada na návrh Komisie na základe verejnej výzvy na vyjadrenie záujmu a po konzultácii s radou regulačných orgánov.

3. Odvolacia rada prijme a uverejní svoj rokovací poriadok. V tomto poriadku sa podrobne stanoví mechanizmy organizácie a fungovania odvolacej rady, ako aj pravidlá platné pre odvolania predložené rade podľa článku 28. Návrh svojho rokovacieho poriadku, ako aj jeho každú významnú zmenu oznámi odvolacia rada Komisii. Komisia môže vydať k rokovacieho poriadku stanovisko do troch mesiacov odo dňa, keď jej bolo doručené oznámenie.

Rozpočet agentúry ACER obsahuje osobitný rozpočtový riadok na financovanie registra odvolacej rady.

4. Rozhodnutia odvolacej rady sa prijímajú na základe väčšiny najmenej štyroch zo šiestich jej členov. Odvolacia rada sa schádza podľa potreby.

Článok 26

Členovia odvolacej rady

1. Funkčné obdobie členov odvolacej rady je päť rokov. Toto obdobie možno raz obnoviť.
2. Členovia odvolacej rady sú pri svojom rozhodovaní nezávislí. Nesmú byť viazaní žiadnymi pokynmi. Nesmú vykonávať žiadne iné funkcie v agentúre ACER, v jej správnej rade ani v rade regulačných orgánov, ani v žiadnej z jej pracovných skupín. Člena odvolacej rady možno odvolať počas jeho funkčného obdobia, len ak bol usvedčený zo závažného protiprávneho konania, pričom o tom musí rozhodnúť správna rada po konzultácii s radou regulačných orgánov.

Článok 27

Vylúčenie a námietky v odvolacej rade

1. Členovia odvolacej rady sa nesmú zúčastniť na odvolacom konaní, ak sú na ňom osobne zainteresovaní, ak sa predtým angažovali ako zástupcovia jedného z účastníkov konania, alebo ak sa podieľali na rozhodnutí, ktoré je predmetom odvolania.
2. Ak člen odvolacej rady v dôsledku niektorého z dôvodov uvedených v odseku 1 alebo akýchkoľvek iných dôvodov usúdi, že by sa iný člen odvolacej rady nemal zúčastniť na niektorom odvolacom konaní, náležite o tom informuje odvolaciu radu. Proti účasti člena odvolacej rady môže namietť ktorýkoľvek účastník odvolacieho konania z ktoréhokoľvek z dôvodov uvedených v odseku 1, alebo ak existuje podozrenie zo zaujatosti. Takáto námietka je neprípustná, ak sa zakladá na štátnej príslušnosti člena alebo ak namietajúci účastník odvolacieho konania, aj keď vedel o dôvode na namietanie, vykonal v odvolacom konaní procesný úkon, iný ako je námietka voči zloženiu odvolacej rady.
3. Odvolacia rada rozhodne o krokoch, ktoré sa majú podniknúť v prípadoch uvedených v odsekoch 1 a 2, bez účasti príslušného člena. Na účely prijatia tohto rozhodnutia sa príslušný člen v odvolacej rade nahradí jeho náhradníkom. Ak sa tento náhradník sám nachádza v podobnej situácii, predseda určí náhradu spomedzi dostupných náhradníkov.
4. Členovia odvolacej rady sa zaväzujú konať nezávisle a vo verejnom záujme. Na tento účel urobia písomné vyhlásenie o záväzkoch a písomné vyhlásenie o záujmoch, v ktorom buď uvedú, že neexistujú žiadne záujmy, ktoré by sa mohli považovať za prekážku ich nezávislosti, alebo uvedú priame alebo nepriame záujmy, ktoré by sa mohli považovať za prekážku ich nezávislosti. Tieto vyhlásenia sa každoročne zverejnia.

Článok 28

Rozhodnutia, voči ktorým sa možno odvolať

1. Ktorákoľvek fyzická alebo právnická osoba vrátane regulačných orgánov sa môže odvolať proti rozhodnutiu uvedenému v článku 2 písm. d), ktoré je určené tejto osobe, alebo proti rozhodnutiu, ktoré sa priamo a konkrétne týka tejto osoby, hoci má formu rozhodnutia určeného inej osobe.
2. Odvolanie musí obsahovať odôvodnenie, prečo sa podáva, a podáva sa agentúre ACER písomne v lehote dvoch mesiacov od oznámenia rozhodnutia príslušnej osobe, respektíve v prípade absencie tohto oznámenia do dvoch mesiacov odo dňa, keď agentúra ACER uverejnila svoje rozhodnutie. Odvolacia rada rozhodne o odvolaní do štyroch mesiacov od jeho podania.
3. Odvolanie podané podľa odseku 1 nemá odkladný účinok. Odvolacia rada však môže pozastaviť uplatňovanie napadnutého rozhodnutia, ak usúdi, že si to situácia vyžaduje.
4. Ak je odvolanie prípustné, odvolacia rada preskúma, či je opodstatnené. Účastníkov odvolacieho konania vyzve tak často, ako je potrebné, aby v rámci stanovených lehôt predložili svoje stanoviská k ňou vydaným oznámeniam alebo k oznámeniam iných účastníkov odvolacieho konania. Účastníci odvolacieho konania majú právo podať ústne vysvetlenie.
5. Odvolacia rada môže rozhodnutie potvrdiť, alebo môže postúpiť vec príslušnému orgánu agentúry ACER. Príslušný orgán agentúry ACER je viazaný rozhodnutím odvolacej rady.
6. Rozhodnutia odvolacej rady uverejňuje agentúra ACER.

Článok 29

Žaloby podané na Súdnom dvore

Žaloby o neplatnosť rozhodnutí agentúry ACER podľa tohto nariadenia a žaloby o nekonaní v uplatniteľných lehotách sa môžu podávať na Súdnom dvore až po vyčerpaní postupu odvolacieho konania uvedeného v článku 28. Agentúra ACER prijme opatrenia potrebné na vykonanie rozsudkov Súdneho dvora.

Článok 30

Pracovné skupiny

1. V odôvodnených prípadoch a najmä s cieľom podporiť činnosť riaditeľa a rady regulačných orgánov v regulačných otázkach a na účely prípravy stanovísk, odporúčaní a rozhodnutí uvedených v článku 3 ods. 1, článkoch 4 až 8, článku 9 ods. 1 a 3, článku 10, článku 11 písm. c), článku 13, článku 15 ods. 4 a článkoch 30 a 43 správna rada zriadi alebo zruší pracovnú skupinu na základe spoločného návrhu riaditeľa a rady regulačných orgánov.

Zriadenie a zrušenie pracovnej skupiny podlieha súhlasnému stanovisku rady regulačných orgánov.

2. Pracovné skupiny pozostávajú z expertov spomedzi zamestnancov agentúry ACER a regulačných orgánov. Experti z Komisie sa môžu zúčastňovať na práci pracovných skupín. Agentúra ACER nenesie zodpovednosť za náklady na účasť expertov spomedzi zamestnancov regulačných orgánov v pracovných skupinách agentúry ACER. Pracovné skupiny zohľadnia názory expertov z ostatných relevantných vnútroštátnych orgánov, ak sú tieto orgány príslušné.

3. Správna rada prijme na základe návrhu riaditeľa a po konzultácii s radou regulačných orgánov a získaní jej súhlasného stanoviska vnútorný rokovací poriadok upravujúci fungovanie pracovných skupín a uverejní ho.

4. Pracovné skupiny agentúry ACER vykonávajú činnosti, ktoré sú im pridelené v programovom dokumente prijatom podľa článku 20, a všetky činnosti podľa tohto nariadenia, ktoré im pridelí rada regulačných orgánov a riaditeľ.

Kapitola III**Zostavovanie a štruktúra rozpočtu**

Článok 31

Štruktúra rozpočtu

1. Bez toho, aby boli dotknuté iné zdroje, príjmy agentúry ACER tvoria:
 - a) príspevok Únie;
 - b) poplatky platené agentúre ACER podľa článku 32;
 - c) dobrovoľné príspevky členských štátov alebo regulačných orgánov podľa článku 19 ods. 1 písm. g);
 - d) odkázaný majetok, dary alebo príspevky podľa článku 19 ods. 1 písm. g).
2. Výdavky agentúry ACER zahŕňajú personálne, administratívne, infraštruktúrne a prevádzkové výdavky.
3. Príjmy a výdavky agentúry ACER musia byť vyvážené.
4. Všetky príjmy a výdavky agentúry ACER sú predmetom odhadov na každý rozpočtový rok, ktorý sa zhoduje s kalendárnym rokom, a musia byť zanesené do jej rozpočtu.
5. Príjmy, ktoré agentúra ACER získa, nesmú ohroziť jej neutralitu, nezávislosť ani objektivitu.

Článok 32

Poplatky

1. Poplatky sú splatné agentúre ACER za každý z týchto úkonov:
 - a) žiadosť o rozhodnutie o výnimke podľa článku 10 tohto nariadenia a za rozhodnutia o cezhraničnom rozdelení nákladov, ktoré agentúra ACER poskytne podľa článku 12 nariadenia (EÚ) č. 347/2013;

b) zber, nakladanie, spracúvanie a analýza informácií nahlásených účastníkmi trhu alebo subjektmi, ktoré podávajú správy v ich mene podľa článku 8 nariadenia (EÚ) č. 1227/2011.

2. Poplatky uvedené v odseku 1 a spôsob, akým sa majú uhrádzať, stanoví Komisia po vykonaní verejnej konzultácie a po konzultácii so správnu radou a radou regulačných orgánov. Poplatky musia byť primerané nákladom na príslušné služby poskytované nákladovo efektívnym spôsobom a musia byť dostatočne vysoké, aby tieto náklady pokryli. Tieto poplatky sa stanovujú na takej úrovni, aby sa zabezpečilo, že nebudú diskriminačné a že sa nimi predídne neprimeranej finančnej alebo administratívnej záťaži účastníkov trhu alebo subjektov, ktoré konajú v ich mene.

Komisia pravidelne preskúmava výšku uvedených poplatkov na základe hodnotenia a v prípade potreby upraví výšku uvedených poplatkov a spôsob, akým sa majú uhrádzať.

Článok 33

Zostavovanie rozpočtu

1. Riaditeľ vypracuje každý rok predbežný návrh odhadu zahŕňajúci prevádzkové výdavky a program predpokladanej práce na nasledujúci rozpočtový rok a predloží tento predbežný návrh odhadu správnej rade spolu s predbežným zoznamom pracovných miest.

2. Predbežný návrh odhadu sa zakladá na cieľoch a očakávaných výsledkoch v programovom dokumente uvedenom v článku 20 ods. 1 a zohľadňuje finančné zdroje potrebné na splnenie týchto cieľov a dosiahnutie očakávaných výsledkov.

3. Na základe predbežného návrhu odhadu vypracovaného riaditeľom prijme správna rada každý rok predbežný návrh odhadu príjmov a výdavkov agentúry ACER na nasledujúci rozpočtový rok.

4. Predbežný návrh odhadu vrátane navrhovaného plánu pracovných miest zašle správna rada Komisii do 31. januára každého roka. Návrh vypracovaný riaditeľom sa pred prijatím odhadu postúpi rade regulačných orgánov, ktorá k nemu môže zaujať odôvodnené stanovisko.

5. Odhad uvedený v odseku 3 Komisia postúpi Európskemu parlamentu a Rade spolu s návrhom všeobecného rozpočtu Únie.

6. Komisia na základe návrhu odhadu začlení do návrhu všeobecného rozpočtu Únie odhady, ktoré považuje za nevyhnutné v nadväznosti na plán pracovných miest, a sumu príspevku, ktorá sa má vyplatiť zo všeobecného rozpočtu Únie, v súlade s článkami 313 až 316 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“).

7. Rada ako rozpočtový orgán prijme plán pracovných miest agentúry ACER.

8. Rozpočet agentúry ACER prijíma správna rada. Rozpočet sa stáva konečným po konečnom prijatí všeobecného rozpočtu Únie. V prípade potreby sa zodpovedajúcim spôsobom upraví.

9. Každá úprava rozpočtu vrátane plánu pracovných miest podlieha rovnakému postupu.

10. Komisia do 5. júla 2020 posúdi, či finančné a personálne zdroje, ktoré má agentúra ACER k dispozícii, postačujú na plnenie jej úloh podľa tohto nariadenia, pokiaľ ide o dosiahnutie vnútorného trhu s energiou a jej prínos k energetickej bezpečnosti v prospech spotrebiteľov Únie.

11. Správna rada bezodkladne oznámi rozpočtovému orgánu svoj úmysel realizovať akýkoľvek projekt, ktorý môže mať výrazný finančný vplyv na financovanie rozpočtu agentúry ACER, najmä akýkoľvek projekt týkajúci sa nehnuteľností. O tomto úmysle správna rada informuje aj Komisiu. Ak niektorá zložka rozpočtového orgánu plánuje vydať stanovisko, v priebehu dvoch týždňov od získania informácií o projekte informuje agentúru ACER o tomto svojom zámere. Ak agentúra ACER nedostane odpoveď, môže pokračovať v plánovanom projekte.

Článok 34

Plnenie a kontrola rozpočtu

1. Riaditeľ koná ako povolujujúci úradník a plní rozpočet agentúry ACER.
2. Účtovník agentúry ACER do 1. marca po skončení každého rozpočtového roka predloží účtovníkovi Komisie a Dvoru audítorov predbežnú účtovnú závierku spolu so správou o rozpočtovom a finančnom hospodárení za daný rozpočtový rok. Účtovník agentúry ACER predloží okrem toho správu o rozpočtovom a finančnom hospodárení do 31. marca nasledujúceho roku Európskemu parlamentu a Rade. Účtovník Komisie potom konsoliduje predbežné účtovné závierky inštitúcií a decentralizovaných orgánov v súlade s článkom 245 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) 2018/1046 ⁽²²⁾ (ďalej len „nariadenie o rozpočtových pravidlách“).

Článok 35

Predkladanie účtovnej závierky a absolútórium

1. Účtovník agentúry ACER predloží účtovníkovi Komisie a Dvoru audítorov predbežnú účtovnú závierku za rozpočtový rok (rok N) do 1. marca nasledujúceho rozpočtového roka (rok N + 1).
2. Agentúra ACER predloží Európskemu parlamentu, Rade, Komisii a Dvoru audítorov správu o rozpočtovom a finančnom hospodárení za rok N do 31. marca roku N + 1.

Účtovník Komisie predloží Dvoru audítorov do 31. marca roka N+1 predbežnú účtovnú závierku agentúry ACER. Komisia predloží tiež správu o rozpočtovom a finančnom hospodárení za daný rozpočtový rok Európskemu parlamentu a Rade.

3. Po prijatí pripomienok Dvora audítorov k predbežnej účtovnej závierke agentúry ACER za rok N v súlade s ustanoveniami článku 246 nariadenia o rozpočtových pravidlách účtovník na vlastnú zodpovednosť zostaví konečnú účtovnú závierku agentúry ACER za daný rok. Riaditeľ ju predloží správnej rade s vyžiadaním jej stanoviska.
4. Správna rada zaujme stanovisko ku konečnej účtovnej závierke agentúry ACER za rok N.
5. Účtovník agentúry ACER predloží konečnú účtovnú závierku za rok N spolu so stanoviskom správnej rady do 1. júla roku N+1 Európskemu parlamentu, Rade, Komisii a Dvoru audítorov.
6. Konečná účtovná závierka sa uverejní v *Úradnom vestníku Európskej únie* do 15. novembra roku N+1.
7. Riaditeľ predloží Dvoru audítorov odpoveď na jeho pripomienky do 30. septembra roku N+1. Riaditeľ predloží kópiu tejto odpovede aj správnej Rade a Komisii.
8. Riaditeľ predloží Európskemu parlamentu na jeho žiadosť akékoľvek informácie potrebné pre bezproblémový postup udelenia absolútória za rok N v súlade s článkom 109 ods. 3 delegovaného nariadenia (EÚ) č. 1271/2013.
9. Európsky parlament na základe odporúčania Rady konajúcej na základe kvalifikovanej väčšiny udelí riaditeľovi do 15. mája roku N + 2 absolútórium za plnenie rozpočtu za rozpočtový rok N.

⁽²²⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) 2018/1046 z 18. júla 2018 o rozpočtových pravidlách, ktoré sa vzťahujú na všeobecný rozpočet Únie, o zmene nariadení (EÚ) č. 1296/2013, (EÚ) č. 1301/2013, (EÚ) č. 1303/2013, (EÚ) č. 1304/2013, (EÚ) č. 1309/2013, (EÚ) č. 1316/2013, (EÚ) č. 223/2014, (EÚ) č. 283/2014 a rozhodnutia č. 541/2014/EÚ a o zrušení nariadenia (EÚ, Euratom) č. 966/2012 (Ú. v. EÚ L 193, 30.7.2018, s. 1).

Článok 36

Rozpočtové pravidlá

Rozpočtové pravidlá uplatniteľné na agentúru ACER prijme správna rada po konzultácii s Komisiou. Uvedené pravidlá sa môžu odchyľovať od delegovaného nariadenia (EÚ) č. 1271/2013, ak si to vyžadujú osobitné potreby fungovania agentúry ACER a len ak na to vopred dá súhlas Komisia.

Článok 37

Boj proti podvodom

1. V záujme uľahčenia boja proti podvodom, korupcii a inému protiprávnemu konaniu podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) č. 883/2013 ⁽²³⁾ agentúra ACER pristúpi k medziinštitucionálnej dohode z 25. mája 1999, ktorá sa týka vnútorných vyšetrovaní úradom OLAF ⁽²⁴⁾, a prijme primerané ustanovenia uplatniteľné na zamestnancov agentúry ACER s použitím vzoru stanoveného v prílohe k uvedenej dohode.
2. Dvor audítorov má právomoc vykonať audit na mieste, ako aj audit na základe kontrol dokumentov u príjemcov grantov, dodávateľov a subdodávateľov, ktorí od agentúry ACER prijali finančné prostriedky Únie.
3. Úrad OLAF môže vykonávať vyšetrovania vrátane kontrol a inšpekcií na mieste v súlade s ustanoveniami a postupmi stanovenými v nariadení (EÚ, Euratom) č. 883/2013 a v nariadení Rady (Euratom, ES) č. 2185/96 ⁽²⁵⁾ s cieľom zistiť, či v súvislosti s grantom alebo zmluvou financovanou agentúrou ACER nedošlo k podvodu, korupcii alebo akémukoľvek inému protiprávnemu konaniu poškodzujúcemu finančné záujmy Únie.
4. Bez toho, aby boli dotknuté odseky 1, 2 a 3, dohody o spolupráci s tretími krajinami a s medzinárodnými organizáciami, zmluvy, dohody o grante a rozhodnutia o grante agentúry ACER obsahujú ustanovenia, ktoré výslovne udeľujú Dvoru audítorov a úradu OLAF právomoc na vykonávanie auditov a vyšetrovaní uvedených v tomto článku v súlade s ich právomocami.

Kapitola IV**Všeobecné a záverečné ustanovenia**

Článok 38

Výsady a imunity a dohoda o sídle

1. Na agentúru ACER a jej zamestnancov sa vzťahuje Protokol č. 7 o výsadách a imunitách Európskej únie, ktorý je pripojený k Zmluve o EÚ a ZFEÚ.
2. Potrebné ustanovenia o poskytnutí sídla agentúre ACER v hostiteľskom členskom štáte a o zariadeniach, ktoré tento členský štát sprístupní, ako aj osobitné pravidlá, ktoré sa v hostiteľskom členskom štáte uplatňujú na riaditeľa, členov správnej rady, zamestnancov agentúry ACER a členov ich rodín, sa vymedzia v dohode o sídle medzi agentúrou ACER a členským štátom, v ktorom sa sídlo nachádza. Uvedená dohoda sa uzavrie po získaní súhlasu správnej rady.

Článok 39

Zamestnanci

1. Na účely uplatňovania služobného poriadku a podmienok zamestnávania sa na zamestnancov agentúry ACER vrátane jej riaditeľa vzťahuje služobný poriadok, podmienky zamestnávania a pravidlá prijaté spoločne inštitúciami Únie.

⁽²³⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) č. 883/2013 z 11. septembra 2013 o vyšetrovaniach vykonávaných Európskym úradom pre boj proti podvodom (OLAF) a ktorým sa zrušuje nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1073/1999 a nariadenie Rady (Euratom) č. 1074/1999 (Ú. v. EÚ L 248, 18.9.2013, s. 1).

⁽²⁴⁾ Ú. v. ES L 136, 31.5.1999, s. 15.

⁽²⁵⁾ Nariadenie Rady (Euratom, ES) č. 2185/96 z 11. novembra 1996 o kontrolách a inšpekciách na mieste, vykonávaných Komisiou s cieľom ochrany finančných záujmov Európskych spoločenstiev pred spreneverou a inými podvodmi (Ú. v. ES L 292, 15.11.1996, s. 2).

2. Správna rada po dohode s Komisiou prijme vhodné vykonávacie predpisy v súlade s článkom 110 služobného poriadku.
3. Agentúra ACER vo vzťahu k svojim zamestnancom vykonáva právomoci zverené služobným poriadkom menovaciemu orgánu a podmienkami zamestnávania orgánu poverenému uzatváraním zmlúv.
4. Správna rada môže prijať ustanovenia umožňujúce zamestnať národných expertov, ktorých do agentúry ACER dočasne vyšlú členské štáty.

Článok 40

Zodpovednosť agentúry ACER

1. Zmluvná zodpovednosť agentúry ACER sa riadi právom uplatniteľným na príslušnú zmluvu.

Každá rozhodcovská doložka v zmluve, ktorú uzatvorí agentúra ACER, spadá pod jurisdikciu Súdneho dvora.

2. V prípade mimozmluvnej zodpovednosti agentúra ACER v súlade so všeobecnými zásadami spoločnými pre právne predpisy členských štátov uhradí akúkoľvek škodu, ktorú spôsobí ona alebo jej zamestnanci pri plnení svojich povinností.
3. V sporoch o náhradu škôd uvedených v odseku 2 je príslušný rozhodovať Súdny dvor.
4. Osobná finančná zodpovednosť a disciplinárna zodpovednosť zamestnancov agentúry ACER voči nej sa spravuje príslušnými ustanoveniami vzťahujúcimi sa na zamestnancov agentúry ACER.

Článok 41

Transparentnosť a komunikácia

1. Na dokumenty, ktoré sú v držbe agentúry ACER, sa vzťahuje nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1049/2001 ⁽²⁶⁾.
2. Správna rada prijme praktické opatrenia na uplatňovanie nariadenia (ES) č. 1049/2001.
3. Rozhodnutia prijaté agentúrou ACER podľa článku 8 nariadenia (ES) č. 1049/2001 môžu byť predmetom sťažnosti ombudsmanovi alebo predmetom konania na Súdnom dvore za podmienok stanovených v článkoch 228 a 263 ZFEÚ.
4. Na spracovanie osobných údajov agentúrou ACER sa vzťahuje nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1725 ⁽²⁷⁾. Správna rada stanoví opatrenia na uplatňovanie nariadenia (EÚ) 2018/1725 agentúrou ACER vrátane opatrení týkajúcich sa menovania úradníka agentúry ACER pre ochranu údajov. Uvedené opatrenia sa stanovujú po konzultácii s európskym dozorným úradníkom pre ochranu údajov.
5. Agentúra ACER môže v oblasti svojej pôsobnosti vykonávať komunikačné činnosti z vlastnej iniciatívy. Prídeľovanie zdrojov na komunikačné činnosti nesmie ísť na úkor účinného plnenia úloh uvedených v článkoch 3 až 13. Komunikačné činnosti sa vykonávajú v súlade s príslušnými plánmi komunikácie a šírenia informácií, ktoré prijala správna rada.

⁽²⁶⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1049/2001 z 30. mája 2001 o prístupe verejnosti k dokumentom Európskeho parlamentu, Rady a Komisie (Ú. v. ES L 145, 31.5.2001, s. 43).

⁽²⁷⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1725 z 23. októbra 2018 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov inštitúciami, orgánmi, úradmi a agentúrami Únie a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 45/2001 a rozhodnutie č. 1247/2002/ES (Ú. v. EÚ L 295, 21.11.2018, s. 39).

Článok 42

Ochrana utajovaných skutočností a citlivých neutajovaných skutočností

1. Agentúra ACER prijme svoje vlastné bezpečnostné pravidlá rovnocenné s bezpečnostnými pravidlami Komisie na ochranu utajovaných skutočností Európskej únie a citlivých neutajovaných skutočností, vrátane ustanovení týkajúcich sa výmeny, spracovania a uchovávaní takýchto informácií, ako sa stanovuje v rozhodnutiach Komisie (EÚ, Euratom) 2015/443 ⁽²⁸⁾ a 2015/444 ⁽²⁹⁾.
2. Agentúra ACER sa tiež môže rozhodnúť uplatňovať *mutatis mutandis* rozhodnutia Komisie uvedené v odseku 1. Bezpečnostné pravidlá agentúry ACER musia zahŕňať okrem iného ustanovenia týkajúce sa výmeny, spracovania a uchovávaní utajovaných skutočností Európskej únie a citlivých neutajovaných skutočností.

Článok 43

Dohody o spolupráci

1. Agentúra ACER je otvorená účasti tretích krajín, ktoré uzatvorili s Úniou dohody a ktoré prijali a uplatňujú príslušné pravidlá práva Únie v oblasti energetiky, a to najmä pravidlá týkajúce sa nezávislých regulačných orgánov, prístupu tretích strán k infraštruktúre a oddelenia, obchodovania s energiou a prevádzky sústavy a účasti spotrebiteľov a ochrany spotrebiteľov, ako aj príslušné pravidlá v oblastiach životného prostredia a hospodárskej súťaže.
2. S výhradou uzavretia dohody na tento účel medzi Úniou a tretími krajinami, ako je uvedené v odseku 1, môže agentúra ACER vykonávať svoje úlohy podľa článkov 3 až 13 aj vo vzťahu k tretím krajinám za podmienky, že tieto tretie krajiny prijali a uplatňujú príslušné pravidlá v súlade s odsekom 1 a poverili agentúru ACER, aby koordinovala činnosti ich regulačných orgánov s činnosťami regulačných orgánov členských štátov. Výlučne v takýchto prípadoch sa odkazy na otázky cezhraničného charakteru týkajú hraníc medzi Úniou a tretími krajinami, a nie hraníc medzi dvoma členskými štátmi.
3. Dohody uvedené v odseku 1 stanovujú mechanizmy stanovujúce najmä povahu, rozsah a procesné aspekty účasti týchto krajín na práci agentúry ACER vrátane ustanovení týkajúcich sa finančných príspevkov a zamestnancov.
4. Správna rada po získaní kladného stanoviska rady regulačných orgánov prijme procedurálne pravidlá pre vzťahy s tretími krajinami uvedené v odseku 1. Komisia zaistí, aby agentúra ACER vykonávala činnosti v rámci svojho mandátu a existujúceho inštitucionálneho rámca, a to uzavretím primeraných pracovných dojednaní s riaditeľom agentúry ACER.

Článok 44

Jazykový režim

1. Na agentúru ACER sa vzťahujú ustanovenia nariadenia Rady č. 1 ⁽³⁰⁾.
2. O vnútornom jazykovom režime agentúry ACER rozhodne správna rada.
3. Prekladateľské služby potrebné na chod agentúry ACER zabezpečuje Prekladateľské stredisko pre orgány Európskej únie.

Článok 45

Hodnotenie

1. Komisia vykoná do 5. júla 2024 a následne každých päť rokov s pomocou nezávislého externého experta hodnotenie, ktorého cieľom je posúdiť výsledky agentúry ACER vzhľadom na jej ciele, mandát a úlohy. V rámci hodnotenia sa rieši najmä prípadná potreba zmeniť mandát agentúry ACER a finančný vplyv každej takejto zmeny.

⁽²⁸⁾ Rozhodnutie Komisie (EÚ, Euratom) 2015/443 z 13. marca 2015 o bezpečnosti v Komisii (Ú. v. EÚ L 72, 17.3.2015, s. 41).

⁽²⁹⁾ Rozhodnutie Komisie (EÚ, Euratom) 2015/444 z 13. marca 2015 o bezpečnostných predpisoch na ochranu utajovaných skutočností EÚ (Ú. v. EÚ L 72, 17.3.2015, s. 53).

⁽³⁰⁾ Nariadenie Rady č. 1 o používaní jazykov v Európskom hospodárskom spoločenstve (Ú. v. EÚ 17, 6.10.1958, s. 385).

2. Ak Komisia po primeranej konzultácii so zainteresovanými stranami a s radou regulačných orgánov dospeje k záveru, že ďalšie pôsobenie agentúry ACER už nie je vzhľadom na jej stanovené ciele, mandát a úlohy odôvodnené, môže navrhnúť, aby sa toto nariadenie zmenilo zodpovedajúcim spôsobom alebo zrušilo.
3. Komisia predloží zistenia z hodnotenia uvedeného v odseku 1 spolu so svojimi závermi Európskemu parlamentu, Rade a rade regulačných orgánov agentúry ACER. Zistenia z hodnotenia by sa mali uverejniť.
4. Komisia predloží do 31. októbra 2025 a následne aspoň každých päť rokov Európskemu parlamentu a Rade správu hodnotiacu toto nariadenie, a najmä úlohy agentúry ACER, ktoré zahŕňajú individuálne rozhodnutia. V uvedenej správe sa podľa potreby zohľadnia výsledky posúdenia podľa článku 69 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2019/943.

Komisia v náležitých prípadoch predloží spolu so svojou správou aj legislatívny návrh.

Článok 46

Zrušenie

Nariadenie (ES) č. 713/2009 sa zrušuje.

Odkazy na zrušené nariadenie sa považujú za odkazy na toto nariadenie a znejú v súlade s tabuľkou zhody uvedenou v prílohe II.

Článok 47

Nadobudnutie účinnosti

Toto nariadenie nadobúda účinnosť dvadsiatym dňom po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Toto nariadenie je záväzné v celom rozsahu a priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch.

V Bruseli 5. júna 2019

Za Európsky parlament
predseda
A. TAJANI

Za Radu
predseda
G. CIAMBA

PRÍLOHA I

Zrušené nariadenie s neskoršou zmenou

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 713/2009 z 13. júla 2009, ktorým sa zriaďuje Agentúra pre spoluprácu regulačných orgánov v oblasti energetiky (Ú. v. EÚ L 211, 14.8.2009, s. 1)	
Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 347/2013 zo 17. apríla 2013 o usmerneniach pre transeurópsku energetickú infraštruktúru, ktorým sa zrušuje rozhodnutie č. 1364/2006/ES a menia a dopĺňajú nariadenia (ES) č. 713/2009, (ES) č. 714/2009 a (ES) č. 715/2009	Iba odkaz na článok 22 ods. 1 nariadenia (ES) č. 713/2009 obsiahnutý v článku 20 nariadenia (EÚ) č. 347/2013.

PRÍLOHA II

Tabuľka zhody

Nariadenie (ES) č. 713/2009	Toto nariadenie
Článok 1	Článok 1
Článok 4	Článok 2
Článok 5	Článok 3
Článok 6 ods. 1 až 3 a ods. 4 prvý pododsek	Článok 4
Článok 6 ods. 4 druhý až piaty pododsek a odseky 5, 6 a 9	Článok 5
Článok 7 a 8	Článok 6
—	Článok 7
—	Článok 8
—	Článok 9
Článok 9 ods. 1 až 2 prvý pododsek	Článok 10
Článok 6 ods. 7 a 8	Článok 11
—	Článok 12
Článok 9 ods. 2 druhý pododsek	Článok 13
Článok 10	Článok 14
Článok 11	Článok 15
Článok 2	Článok 16
Článok 3	Článok 17
Článok 12	Článok 18
Článok 13	Článok 19
—	Článok 20
Článok 14 ods. 1 a 2	Článok 21
Článok 14 ods. 3 až 6	Článok 22 ods. 1 až 4
Článok 15	Článok 22 ods. 5 a 6
Článok 16	Článok 23
Článok 17	Článok 24
Článok 18 ods. 1 a 2	Článok 25 ods. 1, 2 a 4
Článok 19 ods. 6	Článok 25 ods. 3
Článok 18 ods. 3	Článok 26
Článok 18 ods. 4 až 7	Článok 27
Článok 19 ods. 1 až 5 a 7	Článok 28
Článok 20	—
—	Článok 29
—	Článok 30
Článok 21	Článok 31
Článok 22	Článok 32
Článok 23	Článok 33
Článok 24 ods. 1 a 2	Článok 34

Nariadenie (ES) č. 713/2009	Toto nariadenie
Článok 24 ods. 3 a nasl.	Článok 35
Článok 25	Článok 36
—	Článok 37
Článok 27	Článok 38
Článok 28	Článok 39
Článok 29	Článok 40
Článok 30	Článok 41 ods. 1 až 3
—	Článok 42
Článok 31	Článok 43
Článok 33	Článok 44
Článok 34	Článok 45
—	Článok 46
Článok 35	Článok 47

NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY (EÚ) 2019/943**z 5. júna 2019****o vnútornom trhu s elektrinou****(prepracované znenie)****(Text s významom pre EHP)**

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 194 ods. 2,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

po postúpení návrhu legislatívneho aktu národným parlamentom,

so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru ⁽¹⁾,

so zreteľom na stanovisko Výboru regiónov ⁽²⁾,

konajúc v súlade s riadnym legislatívnym postupom ⁽³⁾,

keďže:

- (1) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 714/2009 ⁽⁴⁾ bolo opakovane podstatným spôsobom zmenené. Pri príležitosti ďalších zmien je z dôvodu prehľadnosti vhodné uvedené nariadenie prepracovať.
- (2) Cieľom energetickej únie je poskytnúť koncovým odberateľom – domácnostiam i podnikom – bezpečnú, udržateľnú, konkurencieschopnú a cenovo dostupnú energiu. Historicky v elektrizačnej sústave prevládali vertikálne integrované monopoly s veľkými centralizovanými elektrárnami na jadrové palivo alebo na fosílné palivá, ktoré boli často vo verejnom vlastníctve. Cieľom vnútorného trhu s elektrinou, ktorý sa postupne zavádza od roku 1999, je ponúknuť všetkým spotrebiteľom v Únii nové podnikateľské príležitosti a väčší objem cezhraničného obchodu v snahe získať výhody vyplývajúce z vyššej efektívnosti, konkurenčných cien a vyšších štandardov služieb za prispieť k bezpečnosti dodávok a trvalej udržateľnosti. Vnútorný trh s elektrinou posilnil hospodársku súťaž, a to najmä na veľkoobchodnej úrovni, ako aj medzioblastný obchod. Naďalej zostáva základom efektívneho trhu s energiou.
- (3) Energetický systém Únie prechádza najzásadnejšou zmenou za posledné desaťročia a trh s elektrinou zohráva v tejto zmene ústrednú úlohu. Spoločný cieľ dekarbonizovať energetický systém vytvára pre účastníkov trhu nové príležitosti a výzvy. Zároveň technologický vývoj umožňuje nové formy účasti odberateľov a cezhraničnej spolupráce.
- (4) Toto nariadenie stanovuje pravidlá na zabezpečenie fungovania vnútorného trhu s elektrinou a obsahuje požiadavky týkajúce sa rozvoja obnoviteľných zdrojov energie a environmentálnej politiky, najmä osobitné pravidlá pre určité zariadenia, ktoré vyrábajú elektrinu z obnoviteľných zdrojov energie, a to v súvislosti so zodpovednosťou za vyrovnanie odchýlok, s dispečingom a redispečingom, ako aj prahová hodnota pre emisie CO₂ z novej výrobnéj kapacity, ak sa na takúto kapacitu vzťahujú opatrenia na zabezpečenie potrebnej úrovne primeranosti zdrojov, a to kapacitný mechanizmus.
- (5) Elektrina z obnoviteľných zdrojov z malých zariadení na výrobu elektriny by mala mať zabezpečený prednostný dispečing buď prostredníctvom osobitného prednostného poradia v metodike dispečingu, alebo prostredníctvom

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ C 288, 31.8.2017, s. 91.

⁽²⁾ Ú. v. EÚ C 342, 12.10.2017, s. 79.

⁽³⁾ Pozícia Európskeho parlamentu z 26. marca 2019 (zatiaľ neuverejnená v úradnom vestníku) a rozhodnutie Rady z 22. mája 2019.

⁽⁴⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 714/2009 z 13. júla 2009 o podmienkach prístupu do sústavy pre cezhraničné výmeny elektriny, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1228/2003 (Ú. v. EÚ L 211, 14.8.2009, s. 15).

právných alebo regulačných požiadaviek pre organizátorov trhu s cieľom poskytnúť túto elektrinu na trhu. Prednostný dispečing, ktorý bol zabezpečený v rámci služieb prevádzky sústavy za rovnakých hospodárskych podmienok by mal byť považovaný za poskytovaný v súlade s týmto nariadením. Prednostný dispečing by sa v každom prípade mal považovať za zlučiteľný s účasťou zariadení na výrobu elektriny využívajúcich obnoviteľné zdroje energie na trhu s elektrinou.

- (6) Štátne zásahy (často nekoordinované) vedú k čoraz silnejšiemu narušaniu veľkoobchodného trhu s elektrinou, čo má nepriaznivé dôsledky na investície a cezhraničný obchod.
- (7) Odberatelia elektriny boli v minulosti výlučne pasívni, pričom často nakupovali elektrinu za regulované ceny, ktoré nemali žiadny priamy vzťah k trhu. V budúcnosti by sa spotrebiteľom malo umožniť, aby sa mohli na trhu zúčastňovať plnohodnotne a v rovnocennom postavení s ostatnými účastníkmi trhu, a malo by sa im umožniť riadiť svoju spotrebu elektriny. Aby budúca elektrizačná sústava mohla integrovať rastúci podiel energie z obnoviteľných zdrojov, mala by využívať všetky dostupné zdroje flexibility, najmä riešenia v oblasti riadenia odberu a uskladňovanie energie, a mala by využívať digitalizáciu prostredníctvom začleňovania inovatívnych technológií do elektrizačnej sústavy. Na dosiahnutie efektívnej dekarbonizácie pri čo najnižších nákladoch, budúca elektrizačná sústava zároveň musí podnecovať energetickú efektívnosť. Dovŕšenie vytvorenia vnútorného trhu s energiou prostredníctvom účinnej integrácie energie z obnoviteľných zdrojov môže z dlhodobého hľadiska stimulovať investície a prispieť k dosiahnutiu cieľov energetickej únie a rámca politík v oblasti klímy a energetiky na obdobie do roku 2030, ako sa stanovuje v oznámení Komisie z 22. januára 2014 s názvom „Rámec politík v oblasti klímy a energetiky na obdobie rokov 2020 až 2030“, a ako sa schválilo v záveroch prijatých Európskou radou na jej zasadnutí 23. a 24. októbra 2014.
- (8) Posilnená trhová integrácia a prechod na výrobu elektriny s väčšími výkyvmi si vyžadujú viac úsilia o koordináciu vnútroštátnych energetických politík so susediacimi štátmi a využitie príležitostí na cezhraničné obchodovanie s elektrinou.
- (9) Regulačné rámce prešli určitým vývojom a umožňujú, aby sa s elektrinou obchodovalo v rámci celej Únie. Tento vývoj bol podporený prijatím viacerých sieťových predpisov a usmernení na integráciu trhov s elektrinou. Uvedené sieťové predpisy a usmernenia obsahujú ustanovenia o trhových pravidlách, prevádzke sústavy a o pripojení k sústave. Aby sa zabezpečila úplná transparentnosť a posilnila právna istota, mali by sa v súlade s riadnym legislatívnym postupom prijať hlavné zásady fungovania trhu a pridelovania kapacity v časových rámcoch vyrovnávacieho, vnútrodenného, denného a forwardového trhu, ktoré by sa mali začleniť do jedného legislatívneho aktu Únie.
- (10) V článku 13a nariadenia Komisie (EÚ) 2017/2195 ⁽⁵⁾ sa ustanovuje proces, ktorým sa prevádzkovateľom prenosových sústav umožňuje delegovať všetky svoje úlohy alebo ich časť na tretiu stranu. Delegujúci prevádzkovatelia prenosových sústav by mali byť naďalej zodpovední za zabezpečenie dodržiavania tohto nariadenia. Členské štáty mali mať ďalej možnosť pridelovať úlohy a povinnosti tretej strane. Také pridelovanie by sa malo obmedziť na úlohy a povinnosti vykonávané na vnútroštátnej úrovni, ako napríklad zúčtovanie odchýlok. Obmedzenie takéhoto pridelovania by nemalo viesť k zbytočným zmenám existujúcich vnútroštátnych opatrení. Prevádzkovatelia prenosových sústav by však mali byť naďalej zodpovední za úlohy, ktoré im boli zverené podľa článku 40 smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/944 ⁽⁶⁾.
- (11) Efektívna tvorba cien, ktorá nedeformuje vyrovnávacie trhy, v rámci obstarávania disponibilít a regulačnej energie si vyžaduje, aby sa ceny za regulačnú energiu neurčovali na základe zmlúv na disponibilitu. Týmto nie sú dotknuté systémy dispečingu využívajúce integrovaný postup plánovania prevádzky v súlade s nariadením (EÚ) 2017/2195.
- (12) V článkoch 18, 30 a 32 nariadenia (EÚ) 2017/2195 sa ustanovuje, že metódou tvorby cien pre tak štandardné ako aj osobitné produkty v oblasti regulačnej energie sa vytvárajú pozitívne stimuly pre účastníkov trhu na to, aby udržiavali svoju vlastnú rovnováhu alebo pomáhali obnovovať rovnováhu sústavy v oblasti ceny odchýlky, a tým znižovali odchýlky v sústave, ako aj náklady spoločnosti. Takýmto prístupom k tvorbe cien by sa malo usilovať o hospodársky efektívne využívanie riadenia odberu a ostatných vyrovnávacích zdrojov, a to pri dodržiavaní limitov prevádzkovej bezpečnosti.

⁽⁵⁾ Nariadenie Komisie (EÚ) 2017/2195 z 23. novembra 2017, ktorým sa stanovuje usmernenie o zabezpečovaní rovnováhy v elektrizačnej sústave (Ú. v. EÚ L 312, 28.11.2017, s. 6).

⁽⁶⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/944 z 5. júna 2019 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou a o zmene smernice 2012/27/EÚ (pozri stranu 125 tohto úradného vestníka).

- (13) Integráciou trhov s regulačnou energiou by sa malo uľahčiť účinné fungovanie vnútrodenného trhu s cieľom umožniť účastníkom trhu, aby si sami zabezpečovali vyrovnanie, a to čo najbližšie k reálnemu času, umožnené časom uzávierky pre regulačnú energiu stanovenou v článku 24 nariadenia (EÚ) 2017/2195. Prevádzkovatelia prenosových sústav by mali prostredníctvom vyrovnávacieho trhu vyrovnávať iba odchýlky pretrvávajúce po čase uzávierky obchodovania na vnútrodennom trhu. V článku 53 nariadenia (EÚ) 2017/2195 sa tiež stanovuje, že interval zúčtovania odchýlok sa má v Únii harmonizovať na 15 minút. Uvedená harmonizácia je určená na podporu vnútrodenného obchodovania a na posilnenie vývoja viacerých obchodných produktov s rovnakými intervalmi dodávky.
- (14) S cieľom umožniť, aby prevádzkovatelia prenosových sústav obstarávali a využívali disponibilitu účinným, hospodárnym a trhovým spôsobom, je potrebné, aby sa podporila integrácia trhu. V uvedenej súvislosti sa v hlave IV nariadenia (EÚ) 2017/2195 stanovujú tri metodiky, prostredníctvom ktorých prevádzkovatelia prenosových sústav sú oprávnení pridelovať medzioblastnú kapacitu na výmenu disponibility a spoločné využívanie rezerv za predpokladu, že sa použije analýza nákladov a prínosov: spoločne optimalizovaný postup, trhový postup pridelovania a pridelovanie na základe analýzy hospodárskej efektívnosti. Spoločne optimalizovaný postup pridelovania sa má vykonávať s jednoduchým predstihom. Oproti tomu možno vykonávať trhový postup pridelovania vtedy, keď sa zmluva uzatvára najskôr jeden týždeň pred poskytnutím disponibility, a pridelovanie na základe analýzy hospodárskej efektívnosti možno vykonávať v prípade, keď sa zmluva uzatvára skôr ako jeden týždeň pred poskytnutím disponibility pod podmienkou, že pridelené objemy sú obmedzené a že posúdenie sa uskutočňuje každoročne. Po tom, čo príslušné regulačné orgány schvália metodiku postupu pridelovania medzioblastnej kapacity, mohli by ju dvaja alebo viacerí prevádzkovatelia prenosových sústav hneď začať uplatňovať, aby sa im umožnilo získať skúsenosti a bezproblémové uplatňovanie uvedenej metodiky v budúcnosti ďalšími prevádzkovateľmi prenosových sústav. Uplatňovanie takejto metodiky by sa však malo zosúladiť medzi všetkými prevádzkovateľmi prenosových sústav s cieľom podporiť integráciu trhu.
- (15) Hlava V nariadenia (EÚ) 2017/2195 stanovuje, že všeobecným cieľom zúčtovania odchýlok je zabezpečiť, aby subjekty zúčtovania účinným spôsobom udržiavali svoju vlastnú rovnováhu alebo pomáhali obnovovať rovnováhu sústavy a účastníkom trhu poskytovali stimuly na to, aby udržiavali alebo pomáhali obnoviť rovnováhu sústavy. S cieľom zabezpečiť, aby vyrovnávacie trhy a celková energetická sústava boli pripravené na integráciu narastajúceho podielu variabilnej energie z obnoviteľných zdrojov, ceny odchýlok by mali zodpovedať hodnote elektriny v reálnom čase. Všetci účastníci trhu by mali byť finančne zodpovední za odchýlky, ktoré v sústave spôsobia a ktoré predstavujú rozdiel medzi prideleným objemom a konečnou pozíciou na trhu. V prípade agregátorov riadenia odberu pridelený objem pozostáva z objemu energie fyzicky aktivovanej na odberných miestach zúčastnených odberateľov, na základe určeného merania a referenčnej metodiky.
- (16) Nariadenie Komisie (EÚ) 2015/1222 ⁽⁷⁾ stanovuje podrobné usmernenia pre pridelovanie medzioblastnej kapacity a riadenie preťaženia na denných a vnútrodenných trhoch vrátane požiadaviek na vytvorenie spoločných metodík na stanovenie objemov kapacity súčasne dostupnej medzi ponukovými oblasťami, kritérií na posúdenie efektívnosti a procesu preskúmania na účely vymedzenia ponukových oblastí. V článkoch 32 a 34 nariadenia (EÚ) 2015/1222 sa stanovujú pravidlá týkajúce sa preskúmania konfigurácie ponukových oblastí, v jeho článkoch 41 a 54 sa stanovujú harmonizované limity pre maximálne a minimálne zúčtovacie ceny pre denné a vnútrodenné časové rámce, v jeho článku 59 sa stanovujú pravidlá týkajúce sa času uzávierky vnútrodenného medzioblastného trhu, zatiaľ čo v jeho článku 74 sa stanovujú pravidlá týkajúce sa metodík zdieľania nákladov na redispečing a protiobchod.
- (17) Nariadením Komisie (EÚ) 2016/1719 ⁽⁸⁾ sa stanovujú podrobné pravidlá týkajúce sa pridelovania medzioblastnej kapacity na forwardových trhoch, zavedenia spoločnej metodiky na určenie dlhodobej medzioblastnej kapacity, zriadenia jednotnej pridelovacej platformy na európskej úrovni s ponukou dlhodobých prenosových práv, ako aj možnosti vrátiť dlhodobé prenosové práva na účely následného pridelovania dlhodobej kapacity alebo prevodu dlhodobých prenosových práv medzi účastníkmi trhu. V článku 30 nariadenia (EÚ) 2016/1719 sa stanovujú pravidlá týkajúce sa forwardových zaistovacích produktov.

⁽⁷⁾ Nariadenie Komisie (EÚ) 2015/1222 z 24. júla 2015, ktorým sa stanovuje usmernenie pre pridelovanie kapacity a riadenie preťaženia (Ú. v. EÚ L 197, 25.7.2015, s. 24).

⁽⁸⁾ Nariadenie Komisie (EÚ) 2016/1719 z 26. septembra 2016, ktorým sa stanovuje usmernenie pre pridelovanie dlhodobých kapacít (Ú. v. EÚ L 259, 27.9.2016, s. 42).

- (18) V nariadení Komisie (EÚ) 2016/631 ⁽⁹⁾ sa stanovujú požiadavky na pripojenie zariadení na výrobu elektriny do prepojenej sústavy, najmä pokiaľ ide o synchrónne zariadenia na výrobu elektriny, jednotiek parku zdrojov a jednotiek parku zdrojov prevádzkovaných na mori. Uvedené požiadavky pomáhajú zabezpečiť spravodlivé podmienky hospodárskej súťaže na vnútornom trhu s elektrinou, zaistiť bezpečnosť sústav a integráciu elektriny z obnoviteľných zdrojov, ako aj uľahčovať obchod s elektrinou v celej Únii. V článkoch 66 a 67 nariadenia (EÚ) 2016/631 sa stanovujú pravidlá týkajúce sa nových technológií v oblasti výroby elektriny.
- (19) Ponukové oblasti, ktoré odrážajú rozdelenie ponuky a dopytu, sú základným kameňom trhového obchodovania s elektrinou a sú podmienkou využitia úplného potenciálu metód pridelenia kapacity vrátane prístupu na základe toku. Ponukové oblasti by sa preto mali vymedziť tak, aby sa zabezpečila trhová likvidita, efektívne riadenie preťaženia a celková efektívnosť trhu. Ak regulačný orgán alebo prevádzkovateľ prenosovej sústavy so súhlasom príslušného regulačného orgánu začne preskúvanie existujúcej konfigurácie ponukových oblastí, a to v súvislosti s ponukovými oblasťami v rámci regulačnej oblasti prevádzkovateľa prenosovej sústavy, ak má konfigurácia ponukovej oblasti zanedbateľný vplyv na susedné regulačné oblasti prevádzkovateľov prenosových sústav vrátane spojovacích vedení, a preskúvanie konfigurácie ponukových oblastí je potrebné v záujme zlepšenia efektívnosti, maximalizácie cezhraničných obchodných príležitostí alebo zachovania bezpečnosti prevádzky, mal by byť prevádzkovateľ prenosovej sústavy v príslušnej regulačnej oblasti jediným prevádzkovateľom prenosovej sústavy a príslušný regulačný orgán jediným regulačným orgánom zúčastňujúcim sa preskúmania. Príslušný prevádzkovateľ prenosovej sústavy a príslušný regulačný orgán by mali susedným prevádzkovateľom prenosových sústav preskúvanie vopred oznámiť a výsledky preskúmania by mali byť zverejnené. Malo by byť možné začať regionálne preskúvanie ponukových oblastí na základe technickej správy o preťažení v súlade s článkom 14 tohto nariadenia alebo v súlade s existujúcimi postupmi stanovenými v nariadení (EÚ) 2015/1222.
- (20) Ak regionálne koordinačné centrá vykonávajú výpočet kapacity, mali by maximalizovať kapacitu pri zohľadnení nenákladových nápravných opatrení a dodržiavať limity prevádzkovej bezpečnosti prevádzkovateľov prenosových sústav v regióne výpočtu kapacity. Ak výsledkom výpočtu nebude kapacita, ktorá sa rovná aspoň minimálnej kapacite stanovenej v tomto nariadení, regionálne koordinačné centrá by mali zvážiť všetky dostupné nákladové nápravné opatrenia na ďalšie zvýšenie kapacity až na úroveň minimálnej kapacity, a to vrátane potenciálu pre redistribúciu v rámci regiónov výpočtu kapacity a medzi nimi, pričom by sa mali dodržať limity prevádzkovej bezpečnosti prevádzkovateľov prenosových sústav v regióne výpočtu kapacity. Prevádzkovatelia prenosových sústav by mali podávať presné a transparentné správy o všetkých aspektoch výpočtu kapacity v súlade s týmto nariadením a mali by zabezpečiť, aby všetky informácie zaslané regionálnym koordinačným centrámi boli presné a vhodné na daný účel.
- (21) Pri výpočte kapacity by regionálne koordinačné centrá mali počítať medzioblastné kapacity s použitím údajov od prevádzkovateľov prenosových sústav, ktorí dodržiavajú limity prevádzkovej bezpečnosti príslušných regulačných oblastí prevádzkovateľov prenosových sústav. Prevádzkovatelia prenosových sústav by mali mať možnosť rozhodnúť sa pre odchýlku od koordinovaného výpočtu kapacity, ak by viedol k porušeniu limitov prevádzkovej bezpečnosti sieťových prvkov v ich regulačnej oblasti. Uvedené odchýlky by sa mali starostlivo monitorovať a transparentne oznamovať, aby sa predchádzalo zneužívaniu a aby sa zabezpečilo, že objem kapacity spojovacích vedení, ktorý sa má sprístupniť účastníkom trhu, nebude obmedzený, aby bolo možné vyriešiť preťaženie vo vnútri ponukovej oblasti. Ak je zavedený akčný plán, mal by zohľadniť odchýlky a riešiť ich príčinu.
- (22) V základných trhových zásadách by sa malo stanoviť, že ceny elektriny musia byť určované dopytom a ponukou. Tieto ceny by mali odrážať potrebu elektriny a tým poskytovať trhové stimuly pre investície do zdrojov flexibility, ako sú flexibilná výroba, prepojenosť, riadenie odberu alebo uskladňovanie energie.

⁽⁹⁾ Nariadenie Komisie (EÚ) 2016/631 zo 14. apríla 2016, ktorým sa stanovuje sieťový predpis pre požiadavky na pripojenie výrobcov elektriny do elektrizačnej sústavy (Ú. v. EÚ L 112, 27.4.2016, s. 1).

- (23) Zatiaľ čo dekarbonizácia odvetvia elektrickej energie je jedným z cieľov energetickej únie, pričom sa energia z obnoviteľných zdrojov stáva hlavnou súčasťou trhu, je dôležité, aby boli z trhu odstránené existujúce prekážky cezhraničného obchodu a aby trh podnecoval k investíciám do podpornej infraštruktúry, napríklad do flexibilnejšej výroby, prepojení, riadenia odberu a uskladňovania energie. Na podporu tohto posunu smerom k variabilnej a decentralizovanej výrobe a na zabezpečenie toho, aby zásady trhu s elektrinou boli základom budúcich trhov s elektrinou v Únii, je kľúčové, aby sa pozornosť opäť zamerala na krátkodobé trhy a na tvorbu cien pri nedostatočnej ponuke.
- (24) Krátkodobé trhy zvyšujú likviditu a posilňujú hospodársku súťaž tým, že umožňujú, aby sa na trhu plnohodnotne zúčastňovalo viac zdrojov, a to najmä takých zdrojov, ktoré sa vyznačujú väčšou flexibilitou. Efektívna tvorba cien pri nedostatočnej ponuke podnetí účastníkov trhu k tomu, aby reagovali na signály trhu a aby boli dostupní vtedy, keď ich trh najviac potrebuje, a zabezpečí návratnosť ich nákladov na veľkoobchodnom trhu. Preto je kľúčové zabezpečiť, aby boli odstránené administratívne a implicitné cenové stropy s cieľom umožniť tvorbu cien pri nedostatočnej ponuke. Ak sa krátkodobé trhy a tvorba cien pri nedostatočnej ponuke stanú pevnou súčasťou trhovej štruktúry, prispievajú k odstráneniu iných opatrení narúšajúcich trh, ako sú napríklad kapacitné mechanizmy, a k zaisteniu bezpečnosti dodávok. Tvorba cien pri nedostatočnej ponuke na veľkoobchodnom trhu bez cenových stropov by zároveň nemala ohrozovať možnosť ponuky spoľahlivých a stabilných cien pre koncových odberateľov, hlavne pre odberateľov v domácnosti, malé a stredné podniky (ďalej len „MSP“) a priemyselných odberateľov.
- (25) Bez toho, aby tým boli dotknuté články 107, 108 a 109 Zmluvy o fungovaní Európskej Únie (ďalej len „ZFEÚ“), výnimky zo základných trhových zásad, ako je zodpovednosť za vyrovnanie odchýlky, trhový dispečing alebo redispečing, obmedzujú signály flexibility a fungujú ako prekážky tvorby riešení, ako sú uskladňovanie energie, riadenie alebo agregácia odberu. Výnimky sú síce stále potrebné na to, aby niektorí účastníci trhu, najmä odberatelia v domácnosti a MSP, ne boli vystavení zbytočnej administratívnej záťaži, rozsiahle výnimky, ktoré sa týkajú celých technológií, však nie sú zlučiteľné s cieľom dosiahnuť efektívne trhové procesy dekarbonizácie a mali by sa preto nahradiť cielenejšími opatreniami.
- (26) Predpokladom efektívnej hospodárskej súťaže na vnútornom trhu s elektrinou sú nediskriminačné, transparentné a primerané poplatky za používanie sústavy vrátane spojovacích vedení v prenosovej sústave.
- (27) Nekoordinované obmedzovanie kapacít spojovacích vedení čoraz viac obmedzuje výmenu elektriny medzi členskými štátmi a stalo sa vážnou prekážkou rozvoja fungujúceho vnútorného trhu s elektrinou. Dostupná by preto mala byť maximálna úroveň kapacity spojovacích vedení a kritických prvkov siete, ktorá je v súlade s bezpečnostnými normami spoľahlivej prevádzky sústavy vrátane dodržania bezpečnostnej normy pre nepredvídateľné udalosti (N-1). Existujú však určité obmedzenia pre stanovenie úrovne kapacity v zahustenej sieti. Musia sa zaviesť jasná minimálna úroveň dostupnej kapacity pre medzioblastný obchod s cieľom znížiť vplyv kruhových tokov a vnútorného preťaženia na medzioblastný obchod a poskytnúť účastníkom trhu predvídateľnú hodnotu kapacity. Ak sa používa prístup na základe toku, mal by sa uvedenou minimálnou kapacitou stanoviť minimálny podiel kapacity medzioblastného alebo vnútorného kritického prvku siete s dodržaním limitov prevádzkovej bezpečnosti, ktorý sa má použiť ako podklad pre koordinovaný výpočet kapacity podľa nariadenia (EÚ) 2015/1222 s prihliadnutím na nepredvídateľné udalosti. Celkový zvyšný podiel kapacity sa môže použiť na bezpečnostné rezervy, kruhové toky a vnútorné toky. Okrem toho sa v prípade predvídateľných problémov, pokiaľ ide o zaručenie bezpečnosti sústavy, mali by byť možné výnimky počas obmedzenej prechodnej fázy. Takéto výnimky by mali byť doplnené o metodiku a projekty umožňujúce dlhodobé riešenie.
- (28) Prenosová kapacita, na ktorú sa kritérium 70 % minimálnej kapacity pri prístupe založenom na čistej prenosovej kapacite (NTC), je maximálny prenos aktívneho výkonu, ktorý rešpektuje limity prevádzkovej bezpečnosti a zohľadňuje nepredvídané udalosti. Koordinovaný výpočet tejto kapacity berie do úvahy aj to, že toky elektrickej energie sú rozdelené nerovnomerne medzi jednotlivé komponenty a nie je to len zvyšovanie kapacity spojovacích vedení. Táto kapacita nezohľadňuje bezpečnostnú rezervu, kruhové toky alebo vnútorné toky, ktoré sa zohľadňujú v zostávajúcich 30 %.

- (29) Je dôležité zabrániť narušeniu hospodárskej súťaže v dôsledku rozdielnych bezpečnostných, prevádzkových a plánovacích noriem používaných prevádzkovateľmi prenosových sústav v členských štátoch. Okrem toho by účastníci trhu mali mať transparentné informácie, pokiaľ ide o dostupné prenosové kapacity a bezpečnostné, plánovacie a prevádzkové normy, ktoré majú vplyv na dostupné prenosové kapacity.
- (30) V záujme efektívneho usmerňovania nevyhnutných investícií by ceny mali signalizovať, kde je potreba elektriny najväčšia. Aby boli lokačné signály v elektrizačnej sústave rozdelené na oblasti správne, musí byť určovanie ponukových oblastí jednotné, objektívne a spoľahlivé a jeho priebeh musí byť transparentný. Ponukové oblasti by mali zohľadňovať štrukturálne preťaženie, aby sa zabezpečila efektívna prevádzka a plánovanie elektrizačnej sústavy Únie a aby sa umožnili účinné cenové signály pre novú výrobnú kapacitu, riadenie odberu a prenosovú infraštruktúru. Najmä by sa v záujme riešenia vnútorného preťaženia nemala znižovať medzioblastná kapacita.
- (31) S cieľom zohľadniť rozdielne zásady optimalizácie ponukových oblastí bez ohrozenia likvidných trhov a investícií do sústav by sa na riešenie preťaženia mali stanoviť dve možnosti. Členské štáty by mali mať možnosť sa rozhodnúť buď pre zmenu konfigurácie ponukovej oblasti, alebo pre opatrenia, ako je napríklad posilnenie sústavy a optimalizácia sústavy. Východiskovým bodom pre takéto rozhodnutie by mala byť identifikácia dlhodobých štrukturálnych preťažení prevádzkovateľom alebo prevádzkovateľmi prenosovej sústavy členského štátu, na základe správy Európskej siete prevádzkovateľov prenosových sústav pre elektrinu (ďalej len „ENTSO pre elektrinu“) o preťažení alebo preskúmaním ponukových oblastí. Členské štáty by sa mali najprv pokúsiť nájsť spoločné optimálne riešenie preťaženia. Počas toho by členské štáty mohli prijať mnohonárodné alebo národné akčné plány na riešenie preťaženia. V členských štátoch, ktoré prijmu akčný plán na riešenie preťaženia prostredníctvom opatrení, by sa malo uplatňovať prechodné obdobie vo forme lineárnej trajektórie na zvýšenie kapacity. Na konci vykonávania takéhoto akčného plánu by mali mať členské štáty možnosť výberu, či sa rozhodnú pre zmenu konfigurácie ponukovej oblasti, resp. oblastí alebo pre riešenie zostávajúceho preťaženia nápravnými opatreniami, v súvislosti s ktorými budú znášať náklady. V druhom prípade by sa zmena konfigurácie ponukovej oblasti nemala uskutočniť proti vôli daného členského štátu, pod podmienkou, že sa dosiahne minimálna kapacita. Minimálna úroveň kapacity, ktorá by sa mala použiť pri koordinovanom výpočte kapacity, by mala predstavovať percentuálny podiel kapacity kritického prvku siete tak, ako je vymedzený na základe procesu výberu podľa nariadenia (EÚ) 2015/1222, alebo v prípade prístupu na základe toku, pri dodržaní limitov prevádzkovej bezpečnosti v nepredvídaných situáciách. Rozhodnutie Komisie o konfigurácii ponukovej oblasti by sa malo umožniť ako posledná možnosť a malo by zmeniť len konfiguráciu ponukovej oblasti v tých členských štátoch, ktoré sa rozhodli pre rozdelenie alebo v ktorých nebola dosiahnutá minimálna úroveň kapacity.
- (32) Efektívna dekarbonizácia elektrizačnej sústavy integráciou trhov si vyžaduje systematické odstraňovanie prekážok cezhraničného obchodovania, aby sa prekonala fragmentácia trhu a aby odberatelia elektriny v Únii mohli v plnej miere ťažiť z výhod integrovaných trhov s elektrinou a hospodárskej súťaže.
- (33) Toto nariadenie by malo stanoviť základné zásady týkajúce sa tarifikácie a pridelenia kapacity a súčasne zabezpečiť prijatie usmernení upresňujúcich ďalšie relevantné zásady a metodiky s cieľom umožniť rýchle prispôbovanie sa zmeneným podmienkam.
- (34) Riešenie problémov súvisiacich s preťažením by malo poskytovať korektné ekonomické signály pre prevádzkovateľov prenosových sústav a účastníkov trhu a malo by byť založené na trhovách mechanizmoch.
- (35) Na otvorenom konkurencieschopnom trhu by mali byť prevádzkovateľom prenosových sústav kompenzované náklady, ktoré im vznikli v dôsledku prenosu cezhraničných tokov elektriny cez ich sústavy, a to zo strany prevádzkovateľov prenosových sústav, z ktorých cezhraničné toky pochádzajú, a sústav, v ktorých tieto toky končia.
- (36) Platby a príjmy pochádzajúce z kompenzácií medzi prevádzkovateľmi prenosových sústav by sa mali zohľadňovať pri stanovovaní taríf v národných sústavách.
- (37) Skutočné splatné sumy za cezhraničný prístup do sústav môžu výrazne kolísať v závislosti od zúčastnených prevádzkovateľov prenosových sústav a v dôsledku rozdielov v štruktúre tarifných systémov uplatňovaných v členských štátoch. Preto je potrebný istý stupeň harmonizácie s cieľom zabrániť deformáciám obchodu.

- (38) Mali by existovať pravidlá o využívaní príjmov z postupov riadenia preťaženia, pokiaľ špecifická povaha dotknutého spojovacieho vedenia neoprávňuje k uplatneniu výnimky z takýchto pravidiel.
- (39) Aby sa pre všetkých účastníkov trhu vytvorili rovnaké podmienky, mali by sa sieťové tarify uplatňovať spôsobom, ktorý ani pozitívne ani negatívne nediskriminuje výrobu pripojenú na úrovni distribúcie a výrobu pripojenú na úrovni prenosu. Sieťové tarify by nemali diskriminovať uskladňovanie energie ani vytvárať prvky odrádzajúce od účasti na riadení odberu, ani by nemali byť prekážkou zvyšovania energetickej efektívnosti.
- (40) S cieľom zvýšiť transparentnosť a porovnateľnosť stanovovania taríf v prípadoch, v ktorých sa záväzná harmonizácia nepovažuje za vhodnú, by mala európska Agentúra pre spoluprácu regulačných orgánov v oblasti energetiky (ďalej len „ACER“) zriadená nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/942⁽¹⁰⁾ vydať správu o najlepších postupoch v súvislosti s metodikami stanovovania taríf.
- (41) V záujme lepšieho zabezpečenia optimálnych investícií do transeurópskej sústavy a lepšieho riešenia problémov v prípadoch, keď nemožno realizovať životaschopné projekty prepojení z dôvodu nedostatočného určenia priorít na vnútroštátnej úrovni, by sa malo prehodnotiť používanie poplatkov za preťaženie, ktorými by sa malo prispievať k zaručeniu dostupnosti a zachovaniu alebo zvýšeniu kapacity spojovacích vedení.
- (42) S cieľom zabezpečiť optimálne riadenie elektrizačnej prenosovej sústavy a umožniť obchodovanie s elektrinou a dodávky elektriny cez hranice v Únii by sa mala zriadiť ENTSO pre elektrinu. Úlohy ENTSO pre elektrinu by sa mali vykonávať v súlade s predpismi Únie o hospodárskej súťaži, ktoré sa uplatňujú aj na rozhodnutia ENTSO pre elektrinu. Úlohy ENTSO pre elektrinu by mali byť dostatočne vymedzené a spôsob práce by mal byť taký, aby zabezpečil efektívnosť a transparentnosť. Cieľom sieťových predpisov vypracovaných ENTSO pre elektrinu nie je nahradiť potrebné vnútroštátne sieťové predpisy pre záležitosti, ktoré nemajú cezhraničný rozmer. Vzhľadom na to, že pokrok možno účinnejšie dosiahnuť prostredníctvom regionálneho prístupu, prevádzkovatelia prenosových sústav by mali vytvoriť v rámci celkovej štruktúry spolupráce regionálne štruktúry, čím sa zabezpečí kompatibilita výsledkov na regionálnej úrovni so sieťovými predpismi a nezáväznými 10-ročnými plánmi rozvoja sústavy na úrovni Únie. Členské štáty by mali podporovať spoluprácu a monitorovať efektívnosť sústavy na regionálnej úrovni. Spolupráca na regionálnej úrovni by mala byť zlučiteľná s pokrokom dosiahnutým smerom ku konkurencieschopnému a efektívnemu vnútornému trhu s elektrinou.
- (43) ENTSO pre elektrinu by mala vykonať dôkladné strednodobé až dlhodobé posudzovanie primeranosti zdrojov na európskej úrovni s cieľom poskytnúť objektívny základ pre posúdenie obáv týkajúcich sa ich primeranosti. Poznanie problému primeranosti zdrojov, ktorý riešia kapacitné mechanizmy, by malo vychádzať z posudzovania primeranosti na európskej na úrovni. Uvedené posudzovanie môže byť doplnené vnútroštátnym posudzovaním.
- (44) Metodika dlhodobého posudzovania primeranosti zdrojov (od 10 rokov až do jedného roka vopred) stanovená v tomto nariadení má iný účel ako sezónne posudzovanie primeranosti (šesť mesiacov vopred) stanovené v článku 9 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/941⁽¹¹⁾. Strednodobé až dlhodobé posudzovania sa využívajú hlavne na zistenie obáv týkajúcich sa primeranosti a na posúdenie potreby kapacitných mechanizmov, zatiaľ čo sezónne posudzovania primeranosti sa používajú na upozorňovanie na krátkodobé riziká, ktoré sa môžu vyskytnúť počas nasledujúcich šiestich mesiacov a ktoré môžu viesť k výraznému zhoršeniu dodávok elektriny. Regionálne koordinačné centrá okrem toho vykonávajú aj regionálne posudzovanie primeranosti prevádzky elektrizačnej prenosovej sústavy. Ide o veľmi krátkodobé posudzovanie primeranosti (od jedného týždňa až po jeden deň vopred) využívané v rámci prevádzky sústavy.
- (45) Pred zavedením kapacitných mechanizmov by členské štáty mali posúdiť regulačné deformácie prispievajúce k súvisiacemu problému primeranosti zdrojov. Členské štáty by mali mať povinnosť prijať opatrenia na odstránenie akýchkoľvek zistených deformácií, a mali by prijať harmonogram ich vykonávania. Kapacitné mechanizmy by sa mali zaviesť iba na riešenie problémov primeranosti, ktoré nemožno vyriešiť odstránením takýchto deformácií.

⁽¹⁰⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/942 z 5. júna 2019, ktorým sa zriaďuje Agentúra Európskej únie pre spoluprácu regulačných orgánov v oblasti energetiky (pozri stranu 22 tohto úradného vestníka).

⁽¹¹⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/941 z 5. júna 2019 o pripravenosti na riziká v sektore elektrickej energie a o zrušení smernice 2005/89/ES (pozri stranu 1 tohto úradného vestníka).

- (46) Členské štáty, ktoré plánujú zaviesť kapacitné mechanizmy, by mali svoje ciele v oblasti primeranosti zdrojov určovať na základe transparentného a overiteľného postupu. Členské štáty by mali mať možnosť stanoviť svoju vlastnú želanú úroveň bezpečnosti dodávok.
- (47) V súlade s článkom 108 ZFEÚ má Komisia výlučnú právomoc posudzovať zlučiteľnosť opatrení štátnej pomoci s vnútorným trhom, ktoré môžu členské štáty zaviesť. Uvedené posúdenie sa má vykonať na základe článku 107 ods. 3 ZFEÚ a v súlade s príslušnými ustanoveniami a usmerneniami, ktoré môže Komisia prijať na uvedený účel. Týmto nariadením nie je dotknutá výlučná právomoc Komisie, ktorú jej udeľuje ZFEÚ.
- (48) Už zavedené kapacitné mechanizmy by sa mali prehodnotiť v zmysle tohto nariadenia.
- (49) Týmto nariadením by sa mali stanoviť podrobné pravidlá na uľahčenie účinnej cezhraničnej účasti na kapacitných mechanizmoch. Prevádzkovatelia prenosových sústav by mali uľahčovať cezhraničnú účasť výrobcov, ktorí majú záujem, na kapacitných mechanizmoch v iných členských štátoch. Preto by mali vypočítat úrovne kapacít, do ktorých by bola možná cezhraničná účasť, mali by túto účasť umožniť a mali by zistiť dostupnosť. Regulačné orgány by mali presadzovať cezhraničné predpisy v členských štátoch.
- (50) Kapacitné mechanizmy by nemali viesť k nadmernej kompenzácii, pričom súčasne by mali zaistiť bezpečnosť dodávok. V tejto súvislosti by kapacitné mechanizmy iné ako strategické rezervy mali byť vytvorené tak, aby sa zabezpečilo, že cena platená za dostupnosť sa bude automaticky blížiť k nule, ak sa bude očakávať, že úroveň kapacity, ktorá by bola zisková na trhu s elektrinou v prípade absencie kapacitného mechanizmu, bude primeraná na dosiahnutie požadovanej úrovne kapacity.
- (51) Na podporu členských štátov a regiónov, ktoré čelia sociálnym, priemyselným a hospodárskym problémom v dôsledku energetickej transformácie, Komisia vytvorila iniciatívu pre uhoľné regióny a regióny s vysokými emisiami uhlíka. V uvedenej súvislosti by mala Komisia pomôcť členským štátom podľa možnosti aj cieľovou finančnou podporou, aby umožnila „spravodlivú transformáciu“ v týchto regiónoch.
- (52) Vzhľadom na rozdiely medzi vnútroštátnymi energetickými sústavami a na technické obmedzenia existujúcich električných sústav sa pokrok pri integrácii trhu často najlepšie dosahuje na regionálnej úrovni. Preto by sa mala posilniť regionálna spolupráca medzi prevádzkovateľmi prenosových sústav. Na zabezpečenie efektívnej spolupráce by nový regulačný rámec mal zabezpečiť silnejšie riadenie a regulačný dohľad na regionálnej úrovni vrátane posilnenia rozhodovacej právomoci ACER s ohľadom na cezhraničné záležitosti. Aby sa zvýšila bezpečnosť dodávok a obmedzilo narušenie trhu je možné, že je potrebná užšia spolupráca členských štátov aj v krízových situáciách.
- (53) Koordinácia medzi prevádzkovateľmi prenosových sústav na regionálnej úrovni bola formalizovaná prostredníctvom ich povinnej účasti v regionálnych koordinátoroch bezpečnosti. Regionálna koordinácia prevádzkovateľov prenosových sústav by sa mala ďalej rozvíjať prostredníctvom posilneného inštitucionálneho rámca založením regionálnych koordináčnych centier. Pri vytváraní regionálnych koordináčnych centier by sa mali zohľadniť existujúce alebo plánované regionálne koordináčne iniciatívy a mala by sa podporiť čoraz užšia integrácia prevádzky električných sústav v celej únii a tým zabezpečiť ich účinné a bezpečné fungovanie. Z uvedeného dôvodu je potrebné zabezpečiť, aby koordinácia prevádzkovateľov prenosových sústav prostredníctvom regionálnych koordináčnych centier prebiehala v celej únii. Ak prevádzkovatelia prenosových sústav určitého regiónu zatiaľ nie sú koordinovaní existujúcim alebo plánovaným regionálnym koordináčnym centrom, mali by prevádzkovatelia prenosových sústav v uvedenom regióne zriadiť alebo určiť regionálne koordináčne centrum.
- (54) Geografický rozsah pôsobnosti regionálnych koordináčnych centier by im mal umožniť účinne prispievať ku koordinácii činností prevádzkovateľov prenosových sústav v rámci regiónov a mal by viesť k posilneniu bezpečnosti sústavy a efektívnosti trhu. Regionálne koordináčne centrá by mali disponovať flexibilitou umožňujúcou vykonávať ich úlohy v regióne spôsobom čo najlepšie prispôbeným charakteru jednotlivých úloh, ktoré sú im zverené.

- (55) Regionálne koordinačné centrá by mali vykonávať úlohy, pri ktorých ich regionalizácia prináša pridanú hodnotu v porovnaní s úlohami vykonávanými na vnútroštátnej úrovni. Úlohy regionálnych koordinačných centier by mali zahŕňať úlohy vykonávané regionálnymi koordinátormi bezpečnosti podľa nariadenia Komisie (EÚ) 2017/1485 ⁽¹²⁾, ako aj ďalšie úlohy súvisiace s prevádzkou sústavy, fungovaním trhu a pripravenosťou na riziká. Úlohy vykonávané regionálnymi koordinačnými centrami by nemali zahŕňať prevádzku elektrizačnej sústavy v reálnom čase.
- (56) Regionálne koordinačné centrá by mali pri plnení svojich úloh prispievať k dosahovaniu cieľov stanovených v politickom rámci v oblasti klímy a energetiky na roky 2030 a 2050.
- (57) Regionálne koordinačné centrá by mali v prvom rade konať v záujme prevádzky sústavy a fungovania trhu v regióne. Preto by regionálnym koordinačným centrom mali byť v prípade určitých funkcií zverené právomoci potrebné na koordináciu činností, ktoré majú vykonávať prevádzkovatelia prenosových sústav v regióne prevádzky sústavy, a v prípade zostávajúcich funkcií by sa mala posilniť ich poradná úloha.
- (58) Ľudské, technické, materiálne a finančné zdroje pre regionálne koordinačné centrá by nemali presahovať to, čo je nevyhnutne potrebné na plnenie ich úloh.
- (59) ENTSO pre elektrinu by mala zabezpečiť, aby činnosti regionálnych koordinačných centier boli koordinované aj naprieč hranicami regiónov.
- (60) S cieľom zvýšiť efektívnosť v rámci distribučných sústav elektriny v Únii a zabezpečiť úzku spoluprácu medzi prevádzkovateľmi prenosových sústav a ENTSO pre elektrinu by sa mal zriadiť subjekt prevádzkovateľov distribučných sústav v Únii (ďalej len „subjekt PDS EÚ“). Úlohy subjektu PDS EÚ by mali byť náležite vymedzené a jeho spôsob práce by mal byť taký, aby zabezpečil efektívnosť, transparentnosť a reprezentatívnosť medzi prevádzkovateľmi distribučných sústav v Únii. Subjekt PDS EÚ by mal podľa potreby úzko spolupracovať s ENTSO pre elektrinu pri tvorbe a vykonávaní sieťových predpisov a mal by pracovať na poskytovaní usmernení týkajúcich sa okrem iného integrácie decentralizovanej výroby a uskladňovania energie do distribučných sústav alebo iných oblastí, ktoré súvisia s riadením distribučných sústav. Subjekt PDS EÚ by mal tiež náležite zohľadniť osobitosti vlastné distribučným sústavám spojeným s nadväzujúcimi elektrizačnými sústavami na ostrovoch, ktoré nie sú spojené prostredníctvom spojovacích vedení s ostatnými elektrizačnými sústavami.
- (61) Je potrebná zvýšená spolupráca a koordinácia medzi prevádzkovateľmi prenosových sústav, aby sa vypracúvali sieťové predpisy pre poskytovanie a riadenie efektívneho a transparentného cezhraničného prístupu k prenosovým sústavám a zaručilo koordinované plánovanie dostatočne zamerané na budúcnosť, ako aj zdravý technický rozvoj prenosových sústav v Únii vrátane vytvárania kapacít spojovacích vedení pri riadnom zohľadnení životného prostredia. Tieto sieťové predpisy by mali byť v súlade s nezáväznými rámcovými usmerneniami, ktoré vypracovala ACER. ACER by sa mala podieľať na preskúvaní návrhov sieťových predpisov na základe skutočného stavu, a to vrátane ich súladu s rámcovými usmerneniami, a mala by mať možnosť ich odporúčať Komisii na prijatie. ACER by mala posudzovať navrhované úpravy sieťových predpisov a mala by mať možnosť odporúčať Komisii ich prijatie. Prevádzkovatelia prenosových sústav by mali prevádzkovať svoje siete v súlade s týmito sieťovými predpismi.
- (62) Zo skúseností s vypracúvaním a prijímaním sieťových predpisov vyplýva, že je užitočné zjednodušiť postup vypracúvania spresnením, že ACER má právo preskúmať návrhy sieťových predpisov v oblasti elektriny pred ich predložením Komisii.
- (63) Aby sa zabezpečilo hladké fungovanie vnútorného trhu s elektrinou, mali by sa stanoviť postupy, ktoré umožnia Komisii prijímať rozhodnutia a usmernenia týkajúce sa okrem iného tarifikácie a prideľovania kapacity, pričom by sa súčasne mala zabezpečiť účasť regulačných orgánov na tomto procese, pokiaľ možno cez ich združenie na úrovni Únie. Regulačné orgány, v spolupráci s ostatnými príslušnými orgánmi v členských štátoch, zohrávajú dôležitú úlohu pri prispievaní k správne fungovaniu vnútorného trhu s elektrinou.

⁽¹²⁾ Nariadenie Komisie (EÚ) 2017/1485 z 2. augusta 2017, ktorým sa stanovuje usmernenie pre prevádzkovanie elektrizačnej prenosovej sústavy (Ú. v. EÚ L 220, 25.8.2017, s. 1).

- (64) Všetci účastníci trhu majú záujem na činnosti, ktorá sa očakáva od ENTSO pre elektrinu. Preto sú nevyhnutné efektívne konzultácie, pri ktorých by mali dôležitú úlohu zohrávať existujúce štruktúry vytvorené na ich uľahčenie a zjednodušenie, a to prostredníctvom regulačných orgánov alebo ACER.
- (65) Na zabezpečenie väčšej transparentnosti týkajúcej sa celej elektrizačnej prenosovej sústavy v Únii by ENTSO pre elektrinu mala vypracovať, zverejniť a pravidelne aktualizovať nezáväzný 10-ročný plán rozvoja sústavy pre celú Úniu. Do tohto plánu rozvoja sústavy by sa mali zahrnúť prevádzkyschopné prenosové sústavy a potrebné regionálne spojovacie vedenia, ktoré majú význam z obchodného hľadiska alebo z hľadiska bezpečnosti dodávok.
- (66) Mali by sa výrazne podporovať investície do významnej novej infraštruktúry a zároveň by sa malo zaručiť správne fungovanie vnútorného trhu s elektrinou. Vo fáze prípravy projektu by sa mal testovať záujem trhu a mali by sa prijať pravidlá pre riadenie preťaženia, aby sa zvýšil pozitívny účinok spojovacích vedení jednosmerného prúdu, ktorým bola udelená výnimka, na hospodársku súťaž a bezpečnosť dodávok. Ak sa spojovacie vedenia jednosmerného prúdu nachádzajú na území viac ako jedného členského štátu, žiadosti o výnimky by mala vybavovať ACER ako posledná inštancia, aby sa lepšie zohľadnili cezhraničné dôsledky žiadosti a aby sa uľahčilo jej administratívne vybavenie. Vzhľadom na výnimočný rizikový profil výstavby takýchto významných projektov infraštruktúry, ktorým bola udelená výnimka, by sa navyše malo umožniť, aby bolo podnikom so záujmami v oblasti dodávky a výroby v prípade dotknutých projektov dočasne umožnené odchyliť sa od dodržiavania pravidiel úplného oddelenia. Výnimky udelené na základe nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1228/2003⁽¹³⁾ sa naďalej uplatňujú až do stanoveného dátumu skončenia ich platnosti, ktorý je uvedený v rozhodnutí o udelení výnimky. Elektroenergetická infraštruktúra na otvorenom mori s duálnou funkčnosťou (tzv. offshore hybridné aktíva) kombinujúca prepravu veternej energie vyrobenej na mori na pobrežie a do spojovacích vedení by mala byť tiež oprávnená na vyňatie z určitých povinností, ako napríklad z pravidiel vzťahujúcich sa na nové spojovacie vedenia jednosmerného prúdu. V prípade potreby by mal regulačný rámec náležite zohľadniť osobitnú situáciu týchto aktív a tak prekonať prekážky pri realizácii spoločensky nákladovo efektívnych hybridných aktív na otvorenom mori.
- (67) V záujme posilnenia dôvery v trh si musia byť jeho účastníci istí, že správanie vedúce k zneužívaniu možno účinne, primerane a odrádzajúcim spôsobom sankcionovať. Príslušné orgány by mali mať právomoc účinne vyšetriť obvinenia zo zneužívania trhu. Preto je potrebné, aby príslušné orgány mali prístup k údajom, ktoré obsahujú informácie o prevádzkových rozhodnutiach dodávateľov. Na trhu s elektrinou prijímajú mnohé závažné rozhodnutia výrobcovia, ktorí by mali na stanovené obdobie sprístupňovať informácie v súvislosti s uvedenými rozhodnutiami príslušným orgánom a umožňovať, aby im boli ľahko dostupné. Príslušné orgány by okrem toho mali pravidelne monitorovať, či prevádzkovatelia prenosových sústav dodržiavajú pravidlá. Od tejto povinnosti by mali byť oslobodení malí výrobcovia, ktorí nemajú reálnu schopnosť narušiť trh.
- (68) Členské štáty a príslušné orgány by mali mať povinnosť poskytovať relevantné informácie Komisii. Komisia by mala s týmito informáciami zaobchádzať ako s dôvernými. Pokiaľ to bude nevyhnutné, Komisia by mala mať možnosť vyžiadať si v prípade potreby relevantné informácie priamo od dotknutých podnikov pod podmienkou, že to oznámi príslušným orgánom.
- (69) Členské štáty by mali ustanoviť pravidlá ukladania sankcií za porušenie ustanovení tohto nariadenia a zabezpečiť ich vykonanie. Takéto sankcie by mali byť účinné, primerané a odrádzajúce.
- (70) Členské štáty, zmluvné strany Energetického spoločenstva a ďalšie tretie krajiny, ktoré uplatňujú toto nariadenie alebo sú súčasťou synchronnej oblasti kontinentálnej Európy, by mali úzko spolupracovať vo všetkých otázkach týkajúcich sa rozvoja integrovaného regiónu obchodovania s elektrinou a nemali by prijímať opatrenia, ktoré by ohrozili ďalšiu integráciu trhov s elektrinou alebo bezpečnosť dodávok členských štátov a zmluvných strán.
- (71) V čase prijatia nariadenia (ES) č. 714/2009 existovalo na úrovni Únie len málo pravidiel vzťahujúcich sa na vnútorný trh s elektrinou. Odvtedy sa vnútorný trh Únie stal zložitejším, pretože trhy prechádzajú zásadnou zmenou, najmä pokiaľ ide o zavádzanie výroby elektriny z rôznych obnoviteľných zdrojov. Sieťové predpisy a usmernenia sa preto stali rozsiahlymi a komplexnými a zahŕňajú technické, ako aj všeobecné otázky.

⁽¹³⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1228/2003 z 26. júna 2003 o podmienkach prístupu do sústavy pre cezhraničnú výmenu elektriny (Ú. v. EÚ L 176, 15.7.2003, s. 1).

- (72) S cieľom zabezpečiť minimálny stupeň harmonizácie potrebný na účinné fungovanie trhu by sa mala na Komisiu delegovať právomoc prijímať akty v súlade s článkom 290 ZFEÚ, pokiaľ ide o nepodstatné prvky určitých osobitných oblastí, ktoré majú zásadný význam pre integráciu trhu. Uvedené akty by mali zahŕňať prijatie a zmenu určitých sieťových predpisov a usmernení v prípadoch, keď sa nimi dopĺňa toto nariadenie, regionálnu spoluprácu prevádzkovateľov prenosových sústav a regulačných orgánov, finančné kompenzácie medzi prevádzkovateľmi prenosových sústav, ako aj uplatňovanie ustanovení o výnimkách pre nové spojovacie vedenia. Je osobitne dôležité, aby Komisia počas prípravných prác uskutočnila príslušné konzultácie, a to aj na úrovni odborníkov, a aby tieto konzultácie vykonávala v súlade so zásadami stanovenými v Medziinštitucionálnej dohode z 13. apríla 2016 ⁽¹⁴⁾ o lepšej tvorbe práva. Predovšetkým, v záujme rovnakého zastúpenia pri príprave delegovaných aktov, sa všetky dokumenty doručujú Európskemu parlamentu a Rade v rovnakom čase ako odborníkom z členských štátov, a odborníci Európskeho parlamentu a Rady majú systematický prístup na zasadnutia skupín odborníkov Komisie, ktoré sa zaoberajú prípravou delegovaných aktov.
- (73) S cieľom zabezpečiť jednotné podmienky vykonávania tohto nariadenia by sa mali v súlade s článkom 291 ZFEÚ na Komisiu preniesť vykonávacie právomoci. Uvedené právomoci by sa mali vykonávať v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 182/2011 ⁽¹⁵⁾. Pri prijímaní týchto vykonávacích aktov by sa mal uplatňovať postup preskúmania.
- (74) Keďže cieľ tohto nariadenia, ktorým je stanovenie harmonizovaného rámca pre cezhraničné výmeny elektriny, nie je možné uspokojivo dosiahnuť na úrovni členských štátov, ale z dôvodu jeho rozsahu a dôsledkov ho možno lepšie dosiahnuť na úrovni Únie, môže Únia prijať opatrenia v súlade so zásadou subsidiarity podľa článku 5 Zmluvy o Európskej únii. V súlade so zásadou proporcionality podľa uvedeného článku toto nariadenie neprekračuje rámec nevyhnutný na dosiahnutie uvedeného cieľa.
- (75) Z dôvodov súdržnosti a právnej istoty by sa žiadnym ustanovením tohto nariadenia nemalo brániť v uplatňovaní výnimiek vyplývajúcich z článku 66 smernice (EÚ) 2019/944,

PRIJALI TOTO NARIADENIE:

KAPITOLA I

PREDMET ÚPRAVY, ROZSAH PÔSOBNOSTI A VYMEDZENIE POJMOV

Článok 1

Predmet úpravy a rozsah pôsobnosti

Cieľom tohto nariadenia je:

- stanoviť základ pre efektívne dosahovanie cieľov energetickej únie, a najmä rámca politík v oblasti klímy a energetiky do roku 2030, umožnením vysielania trhových signálov v záujme zvýšenia efektívnosti, podielu obnoviteľných zdrojov energie, bezpečnosti dodávok, flexibility, udržateľnosti, dekarbonizácie a inovácie;
- stanoviť základné zásady dobre fungujúcich integrovaných trhov s elektrinou, ktoré umožnia všetkým poskytovateľom zdrojov a odberateľom elektriny nediskriminačný prístup na trh, posilnia postavenie spotrebiteľov, zabezpečia konkurencieschopnosť na globálnom trhu, ako aj riadenie odberu, uskladňovanie energie a energetickú efektívnosť a uľahčia agregáciu distribuovaného dopytu a ponuky, a umožnia integráciu trhu a odvetvia a trhové odmeňovanie za elektrinu vyrobenú z obnoviteľných zdrojov;

⁽¹⁴⁾ Ú. v. EÚ L 123, 12.5.2016, s. 1.

⁽¹⁵⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 182/2011 zo 16. februára 2011, ktorým sa ustanovujú pravidlá a všeobecné zásady mechanizmu, na základe ktorého členské štáty kontrolujú vykonávanie vykonávacích právomocí Komisie (Ú. v. EÚ L 55, 28.2.2011, s. 13).

- c) stanoviť spravodlivé pravidlá pre cezhraničnú výmenu elektriny a tým podporiť hospodársku súťaž na vnútornom trhu s elektrinou, berúc do úvahy špecifiká vnútroštátnych a regionálnych trhov, vrátane zriadenia kompenzačného mechanizmu pre cezhraničné toky elektriny a určenia harmonizovaných zásad pre poplatky za cezhraničný prenos a prideľovania dostupných kapacít spojovacích vedení medzi národnými prenosovými sústavami;
- d) uľahčiť vznik dobre fungujúceho a transparentného veľkoobchodného trhu prispievajúceho k vysokej úrovni bezpečnosti dodávok elektriny a stanovujúceho mechanizmy na harmonizáciu pravidiel pre cezhraničné výmeny elektriny.

Článok 2

Vymedzenie pojmov

Uplatňuje sa toto vymedzenie pojmov:

1. „spojovacie vedenie“ je prenosové vedenie, ktoré prechádza cez hranicu medzi členskými štátmi alebo ju preklenuje a ktoré spája národné prenosové sústavy členských štátov;
2. „regulačný orgán“ je regulačný orgán určený každým členským štátom podľa článku 57 ods. 1 smernice (EÚ) 2019/944;
3. „cezhraničný tok“ je fyzický tok elektriny cez prenosovú sústavu členského štátu, ktorý vyplýva z vplyvu činnosti výrobcov a/alebo odberateľov mimo tohto členského štátu na jeho prenosovú sústavu;
4. „preťaženie“ je situácia, pri ktorej nie je možné prijať všetky požiadavky účastníkov trhu na obchodovanie medzi sieťovými oblasťami, pretože by významným spôsobom ovplyvnili fyzické toky na prvkoch siete, ktoré tieto toky nedokážu prijať;
5. „nové spojovacie vedenie“ je spojovacie vedenie, ktoré k 4. augustu 2003 ešte nebolo dokončené;
6. „štrukturálne preťaženie“ je preťaženie v prenosovej sústave, ktoré je možné jednoznačne vymedziť, je predvídateľné, v priebehu času geograficky stabilné a ktoré sa často opakovanne vyskytuje v bežných podmienkach elektrizačnej sústavy;
7. „organizátor trhu“ je subjekt poskytujúci službu, v rámci ktorej sa ponuky na predaj elektriny spárujú s ponukami na nákup elektriny;
8. „nominovaný organizátor trhu s elektrinou“ je organizátor trhu, ktorého príslušný orgán určil, aby vykonával úlohy týkajúce sa jedného prepojenia denných trhov alebo jedného prepojenia vnútrodoménnych trhov;
9. „hodnota nedodanej elektriny“ je odhad maximálnej ceny elektriny, ktorú sú odberatelia ochotní zaplatiť, aby sa vyhlí odstavke, vyjadrený v EUR/MWh;
10. „zabezpečovanie rovnováhy“ sú všetky činnosti a procesy vo všetkých časových rámcoch, prostredníctvom ktorých prevádzkovatelia prenosových sústav priebežne zabezpečujú udržiavanie frekvencie v sústave vo vopred určenom rozsahu stability a v súlade s výškou rezerv potrebných na dodržiavanie požadovanej kvality;
11. „regulačná energia“ je elektrina využívaná prevádzkovateľmi prenosových sústav na zabezpečovanie rovnováhy;
12. „poskytovateľ regulačných služieb“ je účastník trhu poskytujúci prevádzkovateľom prenosových sústav buď regulačnú energiu, alebo disponibilitu, alebo regulačnú energiu aj disponibilitu;
13. „disponibilita“ je objem rezervnej kapacity, s ktorého dodržaním súhlasil poskytovateľ regulačných služieb a vzhľadom na ktorý poskytovateľ regulačných služieb súhlasil s tým, že prevádzkovateľovi prenosovej sústavy počas trvania zmluvy predloží ponuky na zodpovedajúci objem regulačnej energie;
14. „samostatný subjekt zúčtovania“ je účastník trhu alebo jeho vybraný zástupca zodpovedný za odchýlky na trhu s elektrinou, ktoré účastník trhu spôsobil;
15. „interval zúčtovania odchýlok“ je časová jednotka, za ktorú sa samostatným subjektom zúčtovania vypočítava odchýlka;

16. „cena odchýlky“ je cena, či už kladná, nulová alebo záporná, za odchýlku v každom smere v jednotlivých intervaloch zúčtovania odchýlok;
17. „oblasť ceny odchýlky“ je oblasť, v ktorej sa vypočítava cena odchýlky;
18. „postup predbežného schválenia“ je postup na overenie toho, či poskytovateľ disponibilít vyhovuje požiadavkám stanoveným prevádzkovateľmi prenosových sústav;
19. „rezervná kapacita“ je výška rezerv na zachovanie frekvencie, rezerv na obnovenie frekvencie alebo nahradzujúcich rezerv, ktoré musia byť k dispozícii prevádzkovateľovi prenosovej sústavy;
20. „prednostný dispečing“ je so zreteľom na model decentralizovaného dispečingu nasadzovanie elektrární na základe kritérií, ktoré sú odlišné od ekonomického poradia ponúk a so zreteľom na model centralizovaného dispečingu nasadzovanie elektrární na základe kritérií odlišných od ekonomického poradia a od obmedzení siete a ktoré uprednostňujú nasadzovanie určitých technológií výroby;
21. „región výpočtu kapacity“ je geografická oblasť, v ktorej sa uplatňuje koordinovaný výpočet kapacity;
22. „kapacitný mechanizmus“ je dočasné opatrenie s cieľom zabezpečiť dosiahnutie potrebnej úrovne primeranosti zdrojov prostredníctvom odmeňovania zdrojov za ich dostupnosť, s výnimkou opatrení týkajúcich sa podporných služieb alebo riadenia preťaženia;
23. „vysoko účinná kogenerácia“ je kogenerácia, ktorá spĺňa kritériá stanovené v prílohe II k smernici Európskeho parlamentu a Rady 2012/27/EÚ ⁽¹⁶⁾;
24. „demonštračný projekt“ je projekt, na ktorom sa demonštruje technológia ako prvá svojho druhu v Únii, ktorá predstavuje významnú inováciu výrazne prekračujúcu rámec aktuálneho stavu technologického vývoja;
25. „účastník trhu“ je fyzická alebo právnická osoba, ktorá kupuje, predáva alebo vyrába elektrinu, sprostredkováva agregáciu alebo je prevádzkovateľom riadenia odberu alebo služieb uskladňovania energie aj prostredníctvom zadávania pokynov na obchodovanie na jednom alebo viacerých trhoch s elektrinou vrátane trhov s regulačnou energiou;
26. „redispečing“ je opatrenie vrátane obmedzenia distribúcie, ktoré aktivuje jeden alebo viacerí prevádzkovatelia prenosových sústav alebo prevádzkovatelia distribučných sústav prostredníctvom zmeny modelu výroby a/alebo zaťaženia s cieľom zmeniť fyzické toky v elektrizačnej sústave a zmierniť fyzické preťaženie alebo inak zabezpečiť bezpečnosť sústavy;
27. „protiobchod“ je medzioblastná výmena, ktorú iniciovali prevádzkovatelia sústav medzi dvoma ponukovými oblasťami s cieľom zmierniť fyzické preťaženie;
28. „zariadenie na výrobu elektriny“ je zariadenie, ktoré premieňa primárnu energiu na energiu elektrickú a ktoré sa skladá z jedného alebo viacerých zariadení na výrobu elektriny pripojených do sústavy;
29. „model centralizovaného dispečingu“ je model plánovania prevádzky a dispečingu, v rámci ktorého plány výroby a spotreby, ako aj dispečing zariadení na výrobu elektriny a odberných zariadení, pokiaľ ide o nasaditeľné zariadenia, určuje prevádzkovateľ prenosovej sústavy v rámci integrovaného postupu plánovania prevádzky;
30. „model decentralizovaného dispečingu“ je model plánovania prevádzky a dispečingu, v rámci ktorého plány výroby a spotreby, ako aj dispečing zariadení na výrobu elektriny a odberných zariadení, určuje agent plánovania týchto zariadení;
31. „štandardný produkt regulácie“ je harmonizovaný produkt regulácie, ktorý je určený všetkými prevádzkovateľmi prenosových sústav na výmenu regulačných služieb;
32. „osobitný produkt regulácie“ je produkt regulácie, ktorý sa líši od štandardného produktu regulácie;
33. „delegovaný prevádzkovateľ“ je subjekt, na ktorý prevádzkovateľ prenosovej sústavy alebo nominovaný organizátor trhu s elektrinou preniesol konkrétne úlohy alebo povinnosti, ktorými bol tento prevádzkovateľ prenosovej sústavy alebo nominovaný organizátor trhu s elektrinou podľa tohto nariadenia alebo iného právneho aktu Únie poverený alebo ktoré mu určil členský štát alebo regulačný orgán;

⁽¹⁶⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2012/27/EÚ z 25. októbra 2012 o energetickej efektívnosti, ktorou sa menia a dopĺňajú smernice 2009/125/ES a 2010/30/EÚ a ktorou sa zrušujú smernice 2004/8/ES a 2006/32/ES (Ú. v. EÚ L 315, 14.11.2012, s. 1).

34. „odberateľ“ je odberateľ ako je uvedené v článku 2 bode 1 smernice (EÚ) 2019/944;
35. „koncový odberateľ“ je koncový odberateľ ako je uvedené v článku 2 bode 3 smernice (EÚ) 2019/944;
36. „veľkoobchodný odberateľ“ je veľkoobchodný odberateľ ako je uvedené v článku 2 bode 2 smernice (EÚ) 2019/944;
37. „odberateľ v domácnosti“ je odberateľ v domácnosti ako je uvedené v článku 2 bode 4 smernice (EÚ) 2019/944;
38. „malý podnik“ je malý podnik ako je uvedené v článku 2 bode 7 smernice (EÚ) 2019/944;
39. „aktívny odberateľ“ je aktívny odberateľ ako je uvedené v článku 2 bode 8 smernice (EÚ) 2019/944;
40. „trh s elektrinou“ je trh s elektrinou ako je uvedené v článku 2 bode 9 smernice (EÚ) 2019/944;
41. „dodávka“ je dodávka ako je uvedené v článku 2 bode 12 smernice (EÚ) 2019/944;
42. „zmluva o dodávke elektriny“ je zmluva o dodávke elektriny ako je uvedené v článku 2 bode 13 smernice (EÚ) 2019/944;
43. „agregácia“ je agregácia ako je uvedené v článku 2 bode 18 smernice (EÚ) 2019/944;
44. „riadenie odberu“ je riadenie odberu ako je uvedené v článku 2 bode 20 smernice (EÚ) 2019/944;
45. „systém inteligentného merania“ je systém inteligentného merania ako je uvedené v článku 2 bode 23 smernice (EÚ) 2019/944;
46. „interoperabilita“ je interoperabilita ako je uvedené v článku 2 bode 24d smernice (EÚ) 2019/944;
47. „distribúcia“ je distribúcia ako je uvedené v článku 2 bode 28 smernice (EÚ) 2019/944;
48. „prevádzkovateľ distribučnej sústavy“ je prevádzkovateľ distribučnej sústavy ako je uvedené v článku 2 bode 29 smernice (EÚ) 2019/944;
49. „energetická účinnosť“ je energetická účinnosť ako je uvedené v článku 2 bode 30 smernice (EÚ) 2019/944;
50. „energia z obnoviteľných zdrojov“ je energia z obnoviteľných zdrojov ako je uvedené v článku 2 bode 31 smernice (EÚ) 2019/944;
51. „distribučovaná výroba“ je distribučovaná výroba ako je uvedené v článku 2 bode 32 smernice (EÚ) 2019/944;
52. „prenos“ je prenos ako je uvedené v článku 2 bode 34 smernice (EÚ) 2019/944;
53. „prevádzkovateľ prenosovej sústavy“ je prevádzkovateľ prenosovej sústavy ako je uvedené v článku 2 bode 35 smernice (EÚ) 2019/944;
54. „užívateľ sústavy“ je užívateľ sústavy ako je uvedené v článku 2 bode 36 smernice (EÚ) 2019/944;
55. „výroba“ je výroba ako je uvedené v článku 2 bode 37 smernice (EÚ) 2019/944;
56. „výrobca“ výrobca ako je uvedené v článku 2 bode 38 smernice (EÚ) 2019/944;
57. „prepojená sústava“ je prepojená sústava ako je uvedené v článku 2 bode 40 smernice (EÚ) 2019/944;
58. „malá izolovaná sústava“ je malá izolovaná sústava ako je uvedené v článku 2 bode 42 smernice (EÚ) 2019/944;
59. „malá prepojená sústava“ je malá prepojená sústava ako je uvedené v článku 2 bode 43 smernice (EÚ) 2019/944;
60. „podporná služba“ je podporná služba ako je uvedené v článku 2 bode 48 smernice (EÚ) 2019/944;
61. „nefrekvenčná podporná služba“ je nefrekvenčná podporná služba ako je uvedené v článku 2 bode 49 smernice (EÚ) 2019/944;

62. „uskladňovanie energie“ je uskladňovanie energie ako je uvedené v článku 2 bode 59 smernice (EÚ) 2019/944;
63. „regionálne koordinačné centrum“ je regionálne koordinačné centrum zriadené podľa článku 35 tohto nariadenia;
64. „veľkoobchodný trh s energiou“ je veľkoobchodný trh s energiou ako je uvedené v článku 2 bode 6 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1227/2011 ⁽¹⁷⁾;
65. „ponuková oblasť“ je najväčšie zemepisné územie, v rámci ktorého si účastníci trhu môžu vymieňať elektrickú energiu bez pridelenia kapacity;
66. „pridelenie kapacity“ je poskytnutie medzioblastnej kapacity;
67. „regulačná oblasť“ je súvislá časť prepojenej sústavy prevádzkovaná jediným prevádzkovateľom sústavy a zahŕňa aj prípadné fyzické zaťaženie a/alebo výrobné bloky;
68. „koordinovaná čistá prenosová kapacita“ je metóda výpočtu kapacity založená na zásade vyhodnotenia a určenia maximálnej výmeny energie *ex ante* medzi príslušnými ponukovými oblasťami;
69. „kritický prvok siete“ je prvok siete buď v rámci ponukovej oblasti alebo medzi ponukovými oblasťami zohľadnený vo výpočte kapacity, ktorý obmedzuje množstvo energie, s ktorou sa môže obchodovať;
70. „medzioblastná kapacita“ je schopnosť prepojeného systému zaistiť prenos energie medzi ponukovými oblasťami;
71. „výrobný blok“ je jeden generátor elektrickej energie, ktorý je súčasťou výrobnéj jednotky.

KAPITOLA II

VŠEOBECNÉ PRAVIDLÁ PRE TRH S ELEKTRINOU

Článok 3

Zásady týkajúce sa fungovania trhov s elektrinou

Členské štáty, regulačné orgány, prevádzkovatelia prenosových sústav, prevádzkovatelia distribučných sústav, organizátori trhu a delegovaní prevádzkovatelia zabezpečia, aby trhy s elektrinou fungovali v súlade s týmito zásadami:

- ceny sa musia tvoriť na základe dopytu a ponuky;
- trhové pravidlá musia podporovať voľnú tvorbu cien a musia predchádzať opatreniam, ktoré bránia tvorbe cien na základe dopytu a ponuky;
- trhové pravidlá musia podporovať rozvoj pružnejšej výroby, udržateľnej nízkouhlíkovej výroby a pružnejšieho dopytu;
- odberatelia musia mať možnosť ťažiť z trhových príležitostí a zvýšenej hospodárskej súťaže na maloobchodných trhoch a musia mať právo vystupovať ako účastníci trhu s energiou a energetickej transformácie;
- v súlade s právom Únie v oblasti hospodárskej súťaže sa musí umožniť účasť koncových odberateľov a malých podnikov na trhu agregáciou výroby z viacerých zariadení na výrobu elektriny alebo odberu z viacerých zariadení odberu energie, aby mohli poskytovať spoločné ponuky na trhu s elektrinou a aby mohli byť spoločne prevádzkované v elektrizačnej sústave;
- trhové pravidlá musia umožniť dekarbonizáciu elektrizačnej sústavy, a teda aj hospodárstva vrátane umožnenia integrácie elektriny z obnoviteľných zdrojov a poskytnutia stimulov na zvyšovanie energetickej efektívnosti;
- trhové pravidlá musia poskytovať vhodné investičné stimuly pre výrobu – najmä pre dlhodobé investície do dekarbonizovanej a udržateľnej elektrizačnej sústavy – uskladňovanie energie, energetickú efektívnosť a riadenie odberu s cieľom napĺňať potreby trhu a musia uľahčovať spravodlivú hospodársku súťaž, čím zaručia bezpečnosť dodávok;

⁽¹⁷⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1227/2011 z 25. októbra 2011 o integrite a transparentnosti veľkoobchodného trhu s energiou (Ú. v. EÚ L 326, 8.12.2011, s. 1).

- h) musia sa postupne odstrániť prekážky pre cezhraničné toky elektriny medzi ponukovými oblasťami alebo členskými štátmi a cezhraničné transakcie na trhoch s elektrinou a trhoch so súvisiacimi službami;
- i) trhové pravidlá musia zabezpečiť regionálnu spoluprácu, kde je efektívna;
- j) na bezpečnú a udržateľnú výrobu, uskladňovanie energie a riadenie odberu sa na trhu musia uplatňovať rovnaké podmienky podľa požiadaviek ustanovených v práve Únie;
- k) všetci výrobcovia musia byť priamo alebo nepriamo zodpovední za predaj elektriny, ktorú vyrobia;
- l) trhové pravidlá musia umožniť rozvoj demonštračných projektov v oblasti udržateľných, bezpečných a nízkouhlíkových zdrojov energie, technológií alebo systémov, ktorých realizácia a využitie bude prospešné pre spoločnosť;
- m) trhové pravidlá musia umožniť efektívny dispečing výrobných kapacít, uskladňovanie energie a riadenie odberu;
- n) trhové pravidlá musia umožniť vstup a odchod podnikov vyrábajúcich elektrinu, podnikov uskladňujúcich energiu a podnikov dodávajúcich elektrinu na základe ich posúdenia hospodárskej a finančnej životaschopnosti ich pôsobenia;
- o) s cieľom umožniť účastníkom trhu, aby boli chránení pred rizikami kolísania cien na trhovom základe, a zmierniť neistotu budúcej návratnosti investícií sa na burzách musí dať obchodovať s dlhodobými zaisťovacími produktmi transparentným spôsobom a o zmluvách o dlhodobých dodávkach elektriny sa musí dať vyjednávať mimo burzu, a to pod podmienkou dodržania pravidiel práva Únie v oblasti hospodárskej súťaže;
- p) trhové pravidlá musia uľahčovať obchodovanie s výrobkami v celej Únii a regulačné zmeny musia zohľadňovať vplyvy na krátkodobé aj dlhodobé trhy a produkty s forwardmi a futuritami;
- q) účastníci trhu majú právo na prístup do prenosových a distribučných sústav na základe objektívnych, transparentných a nediskriminačných podmienok.

Článok 4

Spravodlivá transformácia

Komisia podporuje členské štáty, ktoré zavádzajú národnú stratégiu postupného znižovania existujúcej kapacity na výrobu elektriny z uhlia a iných tuhých fosílnych palív a na ťažbu uhlia a iných tuhých fosílnych palív všetkými dostupnými prostriedkami, aby sa umožnila tzv. spravodlivá transformácia v regiónoch zasiahnutých štrukturálnou zmenou. Komisia pomáha členským štátom riešiť sociálne a hospodárske dôsledky prechodu na čistú energiu.

Komisia úzko spolupracuje so zainteresovanými stranami v uhoľných regiónoch a regiónoch s vysokými emisiami uhlíka, uľahčuje prístup k dostupným finančným prostriedkom a programom a ich využívanie a podporuje výmenu osvedčených postupov vrátane diskusií o priemyselných plánoch a potrebách rekvalifikácie.

Článok 5

Zodpovednosť za vyrovňovanie odchýlky

1. Všetci účastníci trhu musia byť zodpovední za odchýlky, ktoré v sústave spôsobia (ďalej len „zodpovednosť za vyrovňovanie odchýlky“). Na tento účel musia byť účastníci trhu buď samostatnými subjektmi zúčtovania, alebo svoju zodpovednosť musia zmluvne preniesť na samostatný subjekt zúčtovania podľa vlastného výberu. Každý subjekt zúčtovania musí byť finančne zodpovedný za svoje odchýlky a musí sa usilovať o rovnováhu alebo prispievať k rovnováhe elektrizačnej sústavy.

2. Členské štáty môžu stanoviť výnimky zo zodpovednosti za vyrovňovanie odchýlok iba pre:

- a) demonštračné projekty pre inovačné technológie, ktoré podliehajú schváleniu zo strany regulačného orgánu za predpokladu, že uvedené výnimky sa obmedzujú na čas a rozsah potrebný na demonštračné účely;

- b) zariadenia na výrobu elektriny využívajúce obnoviteľné zdroje energie s inštalovaným elektrickým výkonom menším než 400 kW;
- c) zariadenia využívajúce podporu schválenú Komisiou na základe pravidiel Únie o štátnej pomoci podľa článkov 107, 108 a 109 ZFEÚ a uvedené do prevádzky pred 4. júlom 2019.

Členské štáty môžu bez toho, aby boli dotknuté články 107 a 108 ZFEÚ, motivovať účastníkov trhu, ktorí sú úplne alebo čiastočne oslobodení od zodpovednosti za vyrovnávanie odchýlok, aby takú zodpovednosť prevzali v plnom rozsahu.

3. Ak členský štát poskytne výnimku podľa článku 5 ods. 2, zabezpečí, aby finančnú zodpovednosť za odchýlky prevzal iný účastník trhu.

4. V prípade zariadení na výrobu elektriny uvedených do prevádzky od 1. januára 2026 sa odsek 2 písm. b) uplatňuje len na zariadenia na výrobu elektriny využívajúce obnoviteľné zdroje energie s inštalovaným elektrickým výkonom menším než 200 kW.

Článok 6

Vyrovňovací trh

1. Vyrovňavacie trhy vrátane postupov predbežného schválenia sa organizujú takým spôsobom, aby sa:
 - a) zaistila účinná nediskriminácia účastníkov trhu a aby sa zároveň brali do úvahy rozličné technické potreby elektrizačnej sústavy a rozdielne technické možnosti výrobných zdrojov, uskladňovania energie a riadenia odberu;
 - b) zabezpečilo, aby boli služby vymedzené transparentným a technologicky neutrálnym spôsobom a obstarané transparentným, trhovo orientovaným spôsobom;
 - c) zabezpečil nediskriminačný prístup ku všetkým účastníkom trhu, či už individuálne, alebo prostredníctvom agregácie, vrátane elektrickej energie vyrobenej z variabilných obnoviteľných zdrojov energie, riadenia odberu a uskladňovania energie;
 - d) rešpektovala potreba umiestniť rastúce podiely variabilnej výroby, zohľadňovala zvýšená schopnosť riadenia odberu a nástup nových technológií.
2. Cena regulačnej energie sa nestanovuje vopred v zmluve na disponibilitu. Postupy obstarávania musia byť transparentné v súlade s článkom 40 ods. 4 smernice (EÚ) 2019/944, pri súčasnej ochrane dôvernosti citlivých obchodných informácií.
3. Vyrovňavacie trhy musia zaručiť prevádzkovú bezpečnosť a pritom umožniť maximálne využívanie a efektívne pridelovanie medzioblastnej kapacity v rôznych časových rámcoch v súlade s článkom 17.
4. Zúčtovanie regulačnej energie musí byť v prípade štandardných produktov regulácie a osobitných produktov regulácie založené na cene na základe marginálnych nákladov, tzv. pay-as-cleared, okrem prípadu, ak všetky regulačné orgány schvália alternatívnu metódu oceňovania na základe spoločného návrhu prevádzkovateľov prenosových sústav podloženého analýzou, ktorá preukáže, že uvedená alternatívna metóda oceňovania je efektívnejšia.

Účastníkom trhu sa umožní predkladať ponuky čo najbližšie k reálnemu času a čas uzávierky pre regulačnú energiu nesmie byť pred časom uzávierky vnútrodeného medzioblastného trhu.

Prevádzkovateľ prenosovej sústavy uplatňujúci model centralizovaného dispečingu môže stanoviť ďalšie pravidlá v súlade s usmerneniami o zabezpečení rovnováhy v elektrizačnej sústave prijatými na základe článku 6 ods. 11 nariadenia (ES) č. 714/2009.

5. Odchýlky sa účtujú za cenu, ktorá zodpovedá hodnote elektriny v reálnom čase.
6. Oblasť ceny odchýlky sa musí rovnať ponukovej oblasti okrem prípadu modelu centralizovaného dispečingu, keď oblasť ceny odchýlky môže predstavovať časť ponukovej oblasti.
7. Dimenzovanie rezervnej kapacity uskutočňujú prevádzkovatelia prenosových sústav a musí byť podporované na regionálnej úrovni.

8. Obstarávanie disponibilít uskutočňuje prevádzkovateľ prenosovej sústavy a môže byť podporované na regionálnej úrovni. Rezervácia cezhraničnej kapacity na tento účel môže byť obmedzená. Obstarávanie disponibilít musí byť trhové a zorganizované tak, aby bolo k účastníkom trhu v rámci postupu predbežného schválenia nediskriminačné v súlade s článkom 40 ods. 4 smernice (EÚ) 2019/944, bez ohľadu na to, či sa ho účastníci trhu zúčastňujú jednotlivo alebo prostredníctvom agregácie.

Obstarávanie disponibilít musí byť založené na primárnom trhu okrem prípadu, keď regulačný orgán stanovil výnimku, aby umožnil používanie iných foriem trhovo orientovaného obstarávania z dôvodu nedostatočnej hospodárskej súťaže na trhu s regulačnými službami. Výnimky z povinnosti založiť obstarávanie disponibilít na využívaní primárnych trhov sa preskúmajú každé tri roky.

9. Obstarávanie kladnej disponibilít a zápornej disponibilít sa vykonáva oddelene, pokiaľ regulačný orgán neschváli výnimku z tejto zásady na základe toho, že hodnotením vykonaným prevádzkovateľom prenosovej sústavy sa preukáže, že by to viedlo k vyššej hospodárskej efektívnosti. Zmluvy na disponibilitu sa nesmú uzatvárať viac než jeden deň pred poskytnutím disponibilít a zmluvné obdobie nesmie byť dlhšie než jeden deň, okrem prípadu, keď regulačný orgán schváli skoršie uzatváranie zmlúv alebo dlhšie zmluvné obdobia na zaistenie bezpečnosti dodávok alebo zlepšenie hospodárskej efektívnosti.

Ak sa udelí výnimka, pre aspoň pre 40 % štandardných produktov regulácie a minimálne 30 % všetkých produktov používaných pre disponibilitu sa zmluvy na disponibilitu nesmú uzatvárať viac než jeden deň pred poskytnutím disponibilít a zmluvné obdobie nesmie byť dlhšie než jeden deň. Zmluvy týkajúce sa zostávajúcej časti disponibilít sa uzatvárajú najviac jeden mesiac pred poskytnutím disponibilít na zmluvné obdobie maximálne jeden mesiac.

10. Na žiadosť prevádzkovateľa prenosovej sústavy môže regulačný orgán rozhodnúť o predĺžení zmluvného obdobia zostávajúcej časti disponibilít uvedenej v odseku 9 na maximálne obdobie dvanástich mesiacov za predpokladu, že takéto rozhodnutie je časovo obmedzené a že pozitívne účinky z hľadiska znižovania nákladov pre konečných odberateľov prevážia negatívne dôsledky pre trh. Žiadosť musí obsahovať:

- a) konkrétne obdobie, počas ktorého by výnimka platila;
- b) konkrétny objem disponibilít, pre ktorý by výnimka platila;
- c) analýzu vplyvu výnimky na účasť vyrovnávacích zdrojov; a
- d) odôvodnenie výnimky preukazujúce, že takouto výnimkou by sa dosiahli nižšie náklady pre koncových odberateľov.

11. Bez ohľadu na odsek 10, nesmú byť od 1. januára 2026 zmluvné obdobia dlhšie ako šesť mesiacov.

12. Do 1. januára 2028 regulačné orgány oznámia Komisii a ACER podiel celkovej disponibilít zahrnutej v zmluvách s trvaním alebo obdobím obstarávania viac než jeden deň.

13. Prevádzkovatelia prenosových sústav alebo ich delegovaní prevádzkovatelia zverejnia čo najskôr k reálnemu času, nie však viac než s 30 minútovým oneskorením po dodávke regulačnej energie informáciu o aktuálnej rovnováhe sústavy vo svojich plánovacích oblastiach, odhadované ceny odchýlok a odhadované ceny regulačnej energie.

14. V prípade, že štandardné produkty regulácie nie sú dostatočné na zaistenie prevádzkovej bezpečnosti alebo v prípade, ak sa niektoré vyrovnávacie zdroje nemôžu zúčastňovať vyrovnávacieho trhu prostredníctvom štandardných produktov regulácie, môžu prevádzkovatelia prenosových sústav navrhnúť, a regulačné orgány môžu schváliť, výnimky z odsekov 2 a 4 pre osobitné produkty regulácie, ktoré sa aktivujú na miestnej úrovni bez toho, aby si ich vymieňali s inými prevádzkovateľmi prenosových sústav.

Návrhy na výnimky musia obsahovať opis opatrení navrhnutých na minimalizáciu používania osobitných produktov v závislosti od hospodárskej efektívnosti, pričom sa musí preukázať, že osobitné produkty nespôsobujú významnú neefektívnosť a nenarušujú vyrovnávací trh ani vo vnútri plánovacej oblasti ani mimo nej, a v prípade potreby aj pravidlá a informácie týkajúce sa procesu konverzie ponúk regulačnej energie z osobitných produktov regulácie na ponuky regulačnej energie zo štandardných produktov regulácie.

Článok 7

Denné a vnútrodenne trhy

1. Prevádzkovatelia prenosových sústav a nominovaní organizátori trhu s elektrinou spoločne organizujú riadenie integrovaných denných a vnútrodených trhov v súlade s nariadením (EÚ) 2015/1222. Prevádzkovatelia prenosových sústav a nominovaní organizátori trhu s elektrinou spolupracujú na úrovni Únie, alebo ak je to vhodnejšie, na regionálnej úrovni s cieľom maximalizovať efektívnosť a účinnosť obchodovania na dennom a vnútrodenom trhu s elektrinou v Únii. Povinnosť spolupracovať platí bez toho, aby bolo dotknuté uplatňovanie práva Únie v oblasti hospodárskej súťaže. Vo svojich funkciách týkajúcich sa obchodovania s elektrinou podliehajú prevádzkovatelia prenosových sústav a nominovaní organizátori trhu s elektrinou regulačnému dohľadu regulačných orgánov a ACER podľa článku 59 smernice (EÚ) 2019/944 a ACER podľa článkov 4 a 8 nariadenia (EÚ) 2019/942.

2. Denné a vnútrodenne trhy

- a) musia byť organizované tak, aby boli nediskriminačné;
- b) musia maximalizovať schopnosť všetkých účastníkov trhu riešiť svoje odchýlky;
- c) musia maximalizovať príležitosti pre všetkých účastníkov trhu zúčastňovať sa na medzioblastnom obchode čo najbližšie k reálnemu času vo všetkých ponukových oblastiach;
- d) musia zabezpečiť, aby ceny odrážali základné danosti trhu vrátane hodnoty elektriny v reálnom čase, na ktoré sa účastníci trhu môžu spoliehať pri dohodách o dlhodobějších zaistovacích produktoch;
- e) musia zabezpečiť prevádzkovú bezpečnosť a zároveň umožniť maximálne využitie prenosovej kapacity;
- f) musia byť transparentné a zároveň chrániť dôvernú citlivých obchodných informácií a musí sa zabezpečiť, aby sa na nich obchodovalo anonymným spôsobom;
- g) nesmú robiť rozdiely medzi obchodmi realizovanými v rámci ponukovej oblasti a medzi ponukovými oblasťami; a
- h) musia byť organizované tak, aby sa zabezpečilo, že všetci účastníci trhu budú mať prístup na trh individuálne alebo prostredníctvom agregácie.

Článok 8

Obchodovanie na denných a vnútrodených trhoch

1. Nominovaní organizátori trhu s elektrinou umožnia účastníkom trhu obchodovať s elektrinou čo najbližšie k reálnemu času a prinajmenšom až do času uzávierky vnútrodeného medzioblastného trhu.

2. Nominovaní organizátori trhu s elektrinou poskytnú účastníkom trhu príležitosť obchodovať s elektrinou v časových intervaloch, ktoré sú aspoň také krátke, ako je interval zúčtovania odchýlok na denných a vnútrodených trhoch.

3. Nominovaní organizátori trhu s elektrinou musia na obchodovanie na denných a vnútrodených trhoch poskytovať produkty, ktoré sú dostatočne malé, pričom minimálna veľkosť ponuky je najviac 500 kW, aby sa umožnila efektívna účasť na riadení odberu, uskladňovaní energie a výrobe z drobných obnoviteľných zdrojov, a to aj priamou účasťou zo strany odberateľov.

4. Do 1. januára 2021 musí interval zúčtovania odchýlok predstavovať 15 minút vo všetkých plánovacích oblastiach, ak regulačné orgány neudelia výnimku. Výnimky sa môžu udeliť iba do 31. decembra 2024.

Od 1. januára 2025 obdobie zúčtovania odchýlok nesmie prekročiť 30 minút, ak bude udelená výnimka všetkými regulačnými orgánmi synchronnej oblasti.

Článok 9

Forwardové trhy

1. V súlade s nariadením (EÚ) 2016/1719 musia prevádzkovatelia prenosových sústav vydávať dlhodobé prenosové práva alebo mať zavedené rovnocenné opatrenia s cieľom umožniť účastníkom trhu vrátane vlastníkov zariadení na výrobu elektriny využívajúcich obnoviteľné zdroje energie zaistiť sa proti cenovým rizikám naprieč hranicami ponukových oblastí, pokiaľ sa posúdením forwardového trhu na hraniciach ponukovej oblasti, ktoré vykonávajú príslušné regulačné orgány, nepreukáže, že existujú dostatočné možnosti zaistenia v dotknutých ponukových oblastiach.
2. Dlhodobé prenosové práva sa pridelujú transparentným, trhovo orientovaným a nediskriminačným spôsobom prostredníctvom jednotnej pridelovacej platformy.
3. Pod podmienkou dodržiavania práva Únie v oblasti hospodárskej súťaže musia mať organizátori trhu možnosť vyvíjať forwardové zaistovacie produkty, a to aj dlhodobé forwardové zaistovacie produkty, aby mohli účastníkom trhu vrátane vlastníkov zariadení na výrobu elektriny využívajúcich obnoviteľné zdroje energie poskytnúť vhodné možnosti zaistiť sa proti finančným rizikám z dôvodu kolísania cien. Členské štáty nesmú vyžadovať, aby takéto zaistovacie činnosti boli obmedzené na obchody v členskom štáte alebo ponukovej oblasti.

Článok 10

Technické ponukové limity

1. Nesmie existovať ani maximálny ani minimálny limit veľkoobchodnej ceny elektriny. Toto ustanovenie sa uplatňuje okrem iného na ponuky a zúčtovania vo všetkých časových rámcoch a vzťahuje sa aj na ceny regulačnej energie a ceny odchýlok bez toho, aby boli dotknuté technické cenové limity, ktoré sa môžu uplatňovať v časovom rámci vyrovnávania a v dennom a vnútrodennom časovom rámci, v súlade s odsekom 2.
2. Nominovaní organizátori trhu s elektrinou môžu uplatňovať harmonizované limity týkajúce sa maximálnych a minimálnych zúčtovacích cien pre denné a vnútrodenné časové rámce. Uvedené limity musia byť dostatočne vysoké, aby zbytočne neobmedzovali obchod, musia byť harmonizované pre oblasť vnútorného trhu a musia zohľadňovať maximálnu hodnotu nedodanej elektriny. Nominovaní organizátori trhu s elektrinou uplatňujú transparentný mechanizmus na včasné automatické nastavovanie technických ponukových limitov, ak sa očakáva dosiahnutie stanovených limitov. Limity nastavené na vyššiu úroveň zostanú uplatniteľné dovtedy, kým budú potrebné ďalšie zvýšenia podľa uvedeného mechanizmu.
3. Prevádzkovatelia prenosových sústav nesmú prijať žiadne opatrenia na účely zmeny veľkoobchodných cien.
4. Regulačné orgány alebo v prípade, ak členský štát určí iný príslušný orgán na uvedený účel, takéto určené orgány identifikujú politiky a opatrenia uplatňované na svojom území, ktoré by mohli prispievať k nepriamemu obmedzeniu tvorby veľkoobchodných cien vrátane obmedzení ponúk týkajúcich sa aktivácie regulačnej energie, kapacitných mechanizmov, opatrení prevádzkovateľov prenosových sústav, opatrení určených na spochybnenie fungovania trhu alebo zamedzenie zneužívania dominantného postavenia alebo neefektívneho vymedzenia ponukových oblastí.
5. Ak regulačný orgán alebo iný určený príslušný orgán identifikuje politiku alebo opatrenie, ktoré by mohlo obmedzovať tvorbu veľkoobchodných cien, prijme všetky primerané opatrenia s cieľom odstrániť uvedenú politiku alebo opatrenie, alebo ak to nie je možné, zmierniť vplyv uvedenej politiky alebo opatrenia na ponukové správanie. Členské štáty predložia Komisii do 5. januára 2020 správu, v ktorej podrobne uvedú opatrenia, ktoré prijali alebo sa chystajú prijať.

Článok 11

Hodnota nedodanej elektriny

1. Do 5. júla 2020 – v prípade potreby na účel stanovenia štandardu spoľahlivosti v súlade s článkom 25 – regulačné orgány alebo v prípade, ak členský štát určil iný príslušný orgán na uvedený účel, takéto určené príslušné orgány, stanovia jednotný odhad hodnoty nedodanej elektriny pre svoje územie. Uvedený odhad sa sprístupní verejnosti. Regulačné orgány alebo iné určené príslušné orgány môžu pre jednotlivé ponukové oblasti stanoviť rôzne odhady, ak

majú na svojom území viac než jednu ponukovú oblasť. Ak sa ponuková oblasť skladá z území viac ako jedného členského štátu, dotknuté regulačné orgány alebo iné určené príslušné orgány určia pre túto ponukovú oblasť jednotný odhad hodnoty nedodanej elektriny. Pri určení jednotného odhadu hodnoty nedodanej elektriny regulačné orgány alebo iné určené príslušné orgány uplatňujú metodiku uvedenú v článku 23 ods. 6.

2. Regulačné orgány a určené príslušné orgány aktualizujú svoje odhady hodnoty nedodanej elektriny najmenej raz za päť rokov alebo skôr, ak zistia podstatnú zmenu.

Článok 12

Dispečing výrobných kapacít a riadenie odberu

1. Ak nie je v odsekoch 2 až 6 stanovené inak, musia byť dispečing zariadení na výrobu elektriny a riadenie odberu nediskriminačné, transparentné a trhovo orientované.

2. Bez toho, aby boli dotknuté články 107, 108 a 109 ZFEÚ, členské štáty zabezpečia, aby pri nasadzovaní zariadení vyrábajúcich elektrinu prevádzkovatelia sústav uprednostnili zariadenia na výrobu elektriny, ktoré vyrábajú elektrinu z obnoviteľných zdrojov energie, v rozsahu umožňujúcom bezpečnú prevádzku vnútroštátnej elektrizačnej sústavy, na základe transparentných a nediskriminačných kritérií, a ak takéto zariadenia na výrobu elektriny sú buď:

- a) zariadenie na výrobu elektriny, ktoré využíva obnoviteľné zdroje energie a má inštalovaný elektrický výkon menší než 400 kW; alebo
- b) demonštračné projekty pre inovačné technológie, ktoré podliehajú schváleniu zo strany regulačného orgánu, za predpokladu, že takáto prednosť je obmedzená na čas a rozsah, do akého je potrebná na dosiahnutie účelu demonštrácie.

3. Členský štát sa môže rozhodnúť neuplatňovať prednostný dispečing zariadení na výrobu elektriny uvedený v odseku 2 písm. a), so začiatkom prevádzky aspoň šesť mesiacov po prijatí uvedeného rozhodnutia alebo uplatniť nižšiu minimálnu kapacitu, ako je stanovená v odseku 2 písm. a), ak:

- a) má fungujúce vnútrodenné a iné veľkoobchodné a vyrovnávacie trhy a tieto trhy sú plne prístupné pre všetkých účastníkov trhu v súlade s týmto nariadením;
- b) pravidlá redispečingu a riadenia preťaženia sú transparentné pre všetkých účastníkov trhu;
- c) príspevok členského štátu k celkovému záväznému cieľu Únie týkajúcemu sa podielu energie z obnoviteľných zdrojov podľa článku 3 ods. 2 smernice (EÚ) 2018/2001 ⁽¹⁸⁾ a článkom 4 písm. a) bodom 2 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1999 ⁽¹⁹⁾ sa prinajmenšom rovná zodpovedajúcemu výsledku vzorca uvedeného v prílohe II k nariadeniu (EÚ) 2018/1999 a podiel energie z obnoviteľných zdrojov členského štátu nie je pod úrovňou referenčných hodnôt podľa článku 4 písm. a) bodu 2 nariadenia (EÚ) 2018/1999, alebo prípadne podiel energie z obnoviteľných zdrojov členského štátu na hrubej konečnej spotrebe elektriny je aspoň 50 %;
- d) členský štát oznámi Komisii plánovanú výnimku a podrobne uvedie, ako sú podmienky stanovené v písmenách a), b) a c) splnené;
- e) členský štát uverejní plánovanú výnimku vrátane podrobného odôvodnenia pre udelenie tejto výnimky, pričom podľa potreby náležite zohľadní ochranu citlivých obchodných informácií.

Pri každej výnimke je nutné vyhýbať sa retroaktívnym zmenám, ktoré majú vplyv na výrobné zariadenia, ktoré už využívajú prednostný dispečing, bez ohľadu na akékoľvek dohody uzatvorené na dobrovoľnom základe medzi členským štátom a výrobným zariadením.

⁽¹⁸⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/2001 z 11. decembra 2018 o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov (Ú. v. EÚ L 328, 21.12.2018, s. 82).

⁽¹⁹⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1999 z 11. decembra 2018 o riadení energetickej únie a opatrení v oblasti klímy, ktorým sa menia nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 663/2009 a (ES) č. 715/2009, smernice Európskeho parlamentu a Rady 94/22/ES, 98/70/ES, 2009/31/ES, 2009/73/ES, 2010/31/EÚ, 2012/27/EÚ a 2013/30/EÚ, smernice Rady 2009/119/ES a (EÚ) 2015/652 a ktorým sa zrušuje nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 525/2013 (Ú. v. EÚ L 328, 21.12.2018, s. 1).

Bez toho, aby boli dotknuté články 107, 108 a 109 ZFEÚ, členské štáty môžu poskytnúť stimuly pre zariadenia, ktoré sú oprávnené využívať prednostný dispečing, aby sa prednostného dispečingu dobrovoľne vzdali.

4. Bez toho, aby boli dotknuté články 107, 108 a 109 ZFEÚ, členské štáty môžu stanoviť prednostný dispečing pre elektrinu vyrobenú v zariadeniach na výrobu elektriny, ktoré využívajú vysoko účinnú kogeneráciu, s inštalovaným elektrickým výkonom nižším než 400 kW.

5. V prípade zariadení na výrobu elektriny uvedených do prevádzky od 1. januára 2026 sa odsek 2 písm. a) uplatňuje len na zariadenia na výrobu elektriny využívajúce obnoviteľné zdroje energie a majú inštalovaný elektrický výkon menší než 200 kW.

6. Bez toho, aby boli dotknuté zmluvy uzavreté pred 4. júlom 2019, zariadenia na výrobu elektriny využívajúce obnoviteľné zdroje energie alebo vysoko účinnú kogeneráciu a ktoré boli uvedené do prevádzky pred 4. júlom 2019, pri uvedení do prevádzky a podliehali prednostnému dispečingu podľa článku 15 ods. 5 smernice 2012/27/EÚ alebo článku 16 ods. 2 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/28/ES ⁽²⁰⁾, majú naďalej výhody z prednostného dispečingu. Prednostný dispečing sa už neuplatňuje na takéto zariadenia na výrobu elektriny odo dňa, v ktorom sa na zariadení na výrobu elektriny uskutočnia významné úpravy, za ktoré sa považuje prinajmenšom, keď je potrebná nová zmluva o pripojení alebo keď sa zvýši výrobná kapacita zariadenia na výrobu elektriny.

7. Prednostný dispečing nesmie ohroziť bezpečnú prevádzku elektrizačnej sústavy, nesmie sa používať ako zdôvodnenie na obmedzenie medzioblastných kapacít nad rámec toho, čo sa stanovuje v článku 16, a musí byť založený na transparentných a nediskriminačných kritériách.

Článok 13

Redispečing

1. Redispečing výroby a redispečing riadenia odberu sa musí zakladať na objektívnych, transparentných a nediskriminačných kritériách. Musí byť otvorený pre všetky technológie výroby, všetky uskladňovania energie a všetky riadenia odberu vrátane nachádzajúcich sa v iných členských štátoch, pokiaľ to nie je technicky nerealizovateľné.

2. Zdroje na redispečing sa vyberajú spomedzi výrobných zariadení, uskladňovania energie alebo riadenia odberu na základe trhových mechanizmov a musia byť finančne kompenzované. V ponukách regulačnej energie na redispečing sa nesmie stanoviť cena regulačnej energie.

3. Netrhový redispečing výroby, uskladňovanie energie a riadenia odberu energie sa môžu používať, iba pokiaľ:

a) nie je k dispozícii žiadna trhovú alternatíva;

b) boli použité všetky dostupné trhovú zdroje;

c) počet dostupných zariadení na výrobu elektriny, uskladňovanie energie a riadenie odberu energie je príliš nízky na zabezpečenie efektívnej hospodárskej súťaže v oblasti, kde sa nachádzajú vhodné zariadenia na poskytovanie tejto služby; alebo

d) aktuálny stav sústavy spôsobuje pravidelným a predvídateľným spôsobom preťaženie do takej miery, že trhovú redispečing by mal za následok pravidelné strategické ponuky, v dôsledku ktorých by sa zvýšila úroveň vnútorného preťaženia, a dotknutý členský štát buď prijal akčný plán na riešenie tohto preťaženia alebo by zabezpečil, aby minimálna kapacita dostupná pre medzioblastný obchod bola v súlade s článkom 16 ods. 8.

4. Príslušní prevádzkovatelia prenosových sústav alebo prevádzkovatelia distribučných sústav podávajú aspoň raz ročne príslušnému regulačnému orgánu správu o:

a) úrovni rozvoja a efektívnosti trhových mechanizmov redispečingu pre zariadenia na výrobu elektriny, uskladňovanie energie a riadenie odberu energie;

⁽²⁰⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/28/ES z 23. apríla 2009 o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov energie a o zmene a doplnení a následnom zrušení smerníc 2001/77/ES a 2003/30/ES (Ú. v. EÚ L 140, 5.6.2009, s. 16).

- b) dôvodoch, objemoch v MWh a typoch výrobného zdroja, na ktorý sa vzťahuje redispečing;
- c) opatreniach prijatých s cieľom znížiť potrebu zostupného redispečingu výrobných zariadení využívajúcich energiu z obnoviteľných zdrojov alebo vysoko účinnú kogeneráciu v budúcnosti vrátane investícií do digitalizácie infraštruktúry siete a do služieb, ktoré zvyšujú flexibilitu.

Príslušný regulačný orgán predloží agentúre ACER správu a uverejní súhrn údajov uvedených v prvom pododseku, písm. a), b) a c) spolu s odporúčaniami na zlepšenie, ak je to potrebné.

5. Pod podmienkou splnenia požiadaviek súvisiacich so zachovaním spoľahlivosti a bezpečnosti elektrizačnej sústavy, ktoré sú založené na transparentných a nediskriminačných kritériách stanovených regulačnými orgánmi, musia prevádzkovatelia prenosových sústav a prevádzkovatelia distribučných sústav:

- a) zaručiť schopnosť prenosových sústav a distribučných sústav prenášať elektrinu vyrobenú z obnoviteľných zdrojov energie alebo vysoko účinnou kogeneráciou pri čo najmenšom možnom redispečingu, ktorý nebráni tomu, aby sa pri plánovaní siete zohľadnil limitovaný redispečing v prípade, ak prevádzkovateľ prenosovej sústavy alebo prevádzkovateľ distribučnej sústavy je schopný transparentným spôsobom preukázať, že je to ekonomicky efektívnejšie a nepresiahne 5 % ročne vyrobenej elektriny v zariadeniach, ktoré využívajú obnoviteľné zdroje energie a sú priamo prepojené s príslušnou sústavou, pokiaľ členský štát, v ktorom elektrina zo zariadení na výrobu elektriny využívajúcich obnoviteľné zdroje energie alebo z vysoko účinnej kogenerácie predstavuje viac než 50 % ročnej hrubej konečnej spotreby elektriny, nestanovuje inak;
- b) prijať vhodné sieťové a trhové prevádzkové opatrenia s cieľom minimalizovať zostupný redispečing elektriny vyrobenej z obnoviteľných zdrojov energie alebo z vysoko účinnej kogenerácie;
- c) zabezpečiť, aby ich siete boli flexibilné do tej miery, aby ich boli schopní riadiť.

6. Ak sa používa netrhový zostupný redispečing, uplatňujú sa tieto zásady:

- a) zostupný redispečing sa na zariadenia na výrobu elektriny využívajúce obnoviteľné zdroje energie uplatní len vtedy, ak neexistuje žiadna iná alternatíva alebo ak by iné riešenia mali za následok významne neprimerané náklady alebo závažné riziká pre bezpečnosť siete;
- b) zostupný redispečing sa na elektrinu vyrobenú prostredníctvom procesu vysoko účinnej kogenerácie uplatní len vtedy, ak okrem zostupného redispečingu zariadení na výrobu elektriny využívajúcich obnoviteľné zdroje energie neexistuje žiadna iná alternatíva alebo ak by iné riešenia mali za následok neprimerané náklady alebo závažné riziká pre bezpečnosť siete;
- c) ak sa problémy s bezpečnosťou siete dajú riešiť iným spôsobom, nesmie elektrina vyrobená vlastnou výrobou vo výrobných zariadeniach využívajúcich obnoviteľné zdroje energie alebo vysoko účinnú kogeneráciu, ktorá sa neprivádza do prenosovej alebo distribučnej sústavy, podliehať zostupnému redispečingu;
- d) zostupný redispečing podľa písmen a), b) a c) musí byť riadne a transparentne odôvodnený. Odôvodnenie sa uvedie v správe podľa odseku 3.

7. Ak sa používa netrhový redispečing, musí byť podmienený finančnou kompenzáciou zo strany prevádzkovateľa sústavy, ktorý redispečing požaduje, prevádzkovateľovi zariadenia na výrobu, uskladňovanie alebo riadenie odberu energie, v ktorého prípade sa použil redispečing, s výnimkou prípadu výrobcov, ktorí akceptujú zmluvu o pripojení, v ktorej nie je zaručené záväzné zásobovanie elektrinou. Takáto finančná kompenzácia sa musí prinajmenšom rovnať tomu z nasledujúcich prvkov, ktorý má vyššiu hodnotu, alebo ich kombinácii, ak by uplatnenie iba prvku s vyššou hodnotou malo za následok neopodstatnene nízku alebo neopodstatnene vysokú kompenzáciu:

- a) dodatočné prevádzkové náklady spôsobené redispečingom, ako sú dodatočné náklady na palivo v prípade vzostupného redispečingu alebo zabezpečenie záložného tepla v prípade zostupného redispečingu zariadení na výrobu elektriny využívajúcich vysoko účinnú kogeneráciu;
- b) čisté príjmy z predaja elektrickej energie na dennom trhu, ktorú by zariadenie na výrobu elektriny, uskladňovanie energie alebo riadenie odberu energie vyrobilo, ak by nebol požadovaný redispečing; ak sa zariadeniam na výrobu energie, uskladňovanie energie a riadenie odberu energie poskytuje finančná podpora na základe objemu vyrobenej alebo spotrebovanej elektrickej energie, finančná podpora, ktorá by sa prijala bez požadovaného redispečingu sa považuje za súčasť čistých príjmov.

KAPITOLA III

PRÍSTUP DO SÚSTAVY A RIADENIE PREŤAŽENIA

ODDIEL 1

Pridelovanie kapacity

Článok 14

Preskúmanie ponukových oblastí

1. Členské štáty prijímajú vhodné opatrenia na riešenie preťaženia. Hranice ponukových oblastí musia byť založené na dlhodobých štrukturálnych preťaženiach v prenosovej sústave. Ponukové oblasti nesmú vykazovať takéto štrukturálne preťaženia, okrem prípadu, keď nemajú vplyv na susedné ponukové oblasti, alebo v prípade dočasnej výnimky, keď je ich vplyv zmierňovaný využitím nápravných opatrení a tieto štrukturálne preťaženia nevedú k zníženiu medzioblastnej obchodnej kapacity v súlade s požiadavkami článku 16. Konfigurácia ponukových oblastí v Únii musí byť koncipovaná tak, aby sa maximalizovala hospodárska efektívnosť a aby sa maximalizovali medzioblastné obchodné príležitosti v súlade s článkom 16, a to pri zachovaní bezpečnosti dodávky.

2. ENTSO pre elektrinu podáva každé tri roky správu o štrukturálnych preťaženiach a iných významných fyzických preťaženiach medzi ponukovými oblasťami a v rámci nich vrátane miesta a frekvencie takéhoto preťaženia v súlade s usmerneniami pre pridelovanie kapacity a riadenie preťaženia prijatými na základe článku 18 ods. 5 nariadenia (ES) č. 714/2009. Uvedená správa obsahuje posúdenie toho, či sa v rámci medzioblastnej obchodnej kapacity dosiahla lineárna trajektória podľa článku 15 alebo minimálna kapacita podľa článku 16 tohto nariadenia.

3. Aby sa zabezpečila optimálna konfigurácia ponukových oblastí, musí sa vykonať ich preskúmanie. Týmto preskúmaním sa zistia všetky štrukturálne preťaženia a preskúmanie zahŕňa analýzu rôznych konfigurácií ponukových oblastí koordinovaným spôsobom so zapojením dotknutých zainteresovaných strán zo všetkých príslušných členských štátov v súlade s usmernením pre pridelovanie kapacity a riadenie preťaženia prijatým na základe článku 18 ods. 5 nariadenia (ES) č. 714/2009. Existujúce ponukové oblasti sa posúdia na základe ich schopnosti vytvoriť spoľahlivé trhové prostredie, zabezpečiť flexibilitu výroby a odberu, ktorá je rozhodujúca nato, aby sa predišlo sieťovým úzkym miestam, vyrovnal dopyt elektriny s jej ponukou a zabezpečila dlhodobá bezpečnosť investícií do sieťovej infraštruktúry.

4. Na účely tohto článku a v článku 15 tohto nariadenia príslušnými členskými štátmi, prevádzkovateľmi prenosových sústav alebo regulačnými orgánmi sú členské štáty, prevádzkovatelia prenosových sústav a regulačné orgány, ktoré sa zúčastňujú na preskúmaní konfigurácie ponukových oblastí a ktoré patria do toho istého regiónu výpočtu kapacity podľa usmernenia pre pridelovanie kapacity a riadenie preťaženia prijatého na základe článku 18 ods. 5 nariadenia (ES) č. 714/2009.

5. Do 5. októbra 2019 všetci príslušní prevádzkovatelia prenosových sústav predložia príslušným regulačným orgánom na schválenie návrh metodiky a predpoklady, ktoré sa majú použiť v procese preskúmania ponukových oblastí a zväziť alternatívne konfigurácie ponukových oblastí, ktoré sa posudzujú. Príslušné regulačné orgány prijímajú k návrhu jednomyselné rozhodnutie v lehote 3 mesiacov od predloženia návrhu. V prípade, ak regulačné orgány v uvedenej lehote nedokážu dosiahnuť jednomyselné rozhodnutie o návrhu, rozhodne ACER v rámci dodatočnej lehoty troch mesiacov o metodike a predpokladoch a o zvažovaných alternatívnych konfiguráciách. Metodika by mala vychádzať zo štrukturálnych preťažení, v súvislosti s ktorými sa neočakáva, že budú v nasledujúcich troch rokoch prekonané, ak sa náležite zohľadní hmatateľný pokrok dosiahnutý v súvislosti s projektmi v oblasti rozvoja infraštruktúry, ktoré sa majú realizovať v priebehu nasledujúcich troch rokov.

6. Na základe metodiky a predpokladov schválených podľa odseku 5 prevádzkovatelia prenosových sústav, ktorí sa zúčastňujú na preskúmaní ponukových oblastí, predložia spoločný návrh príslušným členským štátom alebo ich určeným príslušným orgánom, či majú zmeniť alebo zachovať konfiguráciu ponukových oblastí, a to najneskôr 12 mesiacov po schválení metodiky a predpokladov podľa odseku 5. Iné členské štáty, zmluvné strany Energetického spoločenstva alebo iné tretie krajiny, ktoré sú v tej istej synchronnej oblasti s niektorým príslušným členským štátom, môžu predložiť pripomienky.

7. Ak bolo zistené štrukturálne preťaženie na základe správy podľa odseku 2 tohto článku alebo na základe preskúmania ponukových oblastí podľa tohto článku alebo zo strany jedného alebo viacerých prevádzkovateľov

prenosových sústav v ich regulačných oblastiach v správe schválenej príslušným regulačným orgánom, členský štát so zisteným štrukturálnym preťažením v spolupráci so svojimi prevádzkovateľmi prenosových sústav rozhodne v lehote 6 mesiacov od doručenia správy buď o vymedzení národných alebo nadnárodných akčných plánov podľa článku 15 alebo o preskúmaní alebo zmene konfigurácie ich ponukových oblastí. Tieto rozhodnutia sa bezodkladne oznámia Komisii a ACER.

8. Členské štáty, ktoré sa rozhodli pre zmenu konfigurácie ponukových oblastí podľa odseku 7, dospejú k jednomyselnému rozhodnutiu v lehote šiestich mesiacov od oznámenia podľa odseku 7. Ostatné členské štáty môžu predložiť pripomienky príslušným členským štátom, ktoré by mali tieto pripomienky pri svojom rozhodovaní zohľadniť. Rozhodnutie sa odôvodní a oznámi Komisii a ACER. V prípade, ak sa príslušným členským štátom nepodarí v uvedenej lehote šiestich mesiacov dosiahnuť jednomyselné rozhodnutie, bezodkladne to oznámia Komisii. Komisia po konzultácii s ACER do šiestich mesiacov po prijatí takého oznámenia prijme – ako krajné opatrenie – rozhodnutie, či treba zmeniť alebo zachovať konfiguráciu ponukových oblastí v týchto členských štátoch, ako aj medzi nimi.

9. Členské štáty a Komisia musia pred prijatím akéhokoľvek rozhodnutia podľa tohto článku viesť konzultácie s príslušnými zainteresovanými stranami.

10. V každom rozhodnutí prijatom podľa tohto článku sa uvedie dátum vykonania akýchkoľvek zmien. Uvedený dátum vykonania musí zohľadňovať potrebu účelnosti a praktické aspekty vrátane forwardového obchodu s elektrinou. V rozhodnutí sa môžu určiť vhodné prechodné opatrenia.

11. Ak sa začne ďalšie preskúmanie ponukových oblastí podľa usmernenia pre pridelovanie kapacity a riadenie preťaženia prijatého na základe článku 18 ods. 5 nariadenia (ES) č. 714/2009, uplatní sa tento článok.

Článok 15

Akčné plány

1. Na základe prijatia rozhodnutia podľa článku 14 ods. 7 členský štát so zisteným štrukturálnym preťažením vypracuje akčný plán v spolupráci so svojim regulačným orgánom. Uvedený akčný plán obsahuje konkrétny časový harmonogram prijatia opatrení na zníženie zistených štrukturálnych preťažení v lehote štyroch rokov od prijatia rozhodnutia podľa článku 14 ods. 7.

2. Bez ohľadu na konkrétny pokrok pri vykonávaní akčného plánu, členské štáty zabezpečia bez toho, aby boli dotknuté výnimky udelené podľa článku 16 ods. 10 alebo článku 16 ods. 3, že medzioblastné obchodné kapacity sa každoročne zvýšia, až pokiaľ sa nedosiahne minimálna úroveň kapacity v článku 16 ods. 8. Uvedená minimálna kapacita sa musí dosiahnuť do 31. decembra 2025.

Uvedený každoročný nárast sa dosahuje prostredníctvom lineárnej trajektórie. Východiskovým bodom tejto trajektórie je buď kapacita pridelená na hranici alebo na kritickom prvku siete v roku pred prijatím akčného plánu, alebo priemerná kapacita počas troch rokov pred prijatím akčného plánu, podľa toho, ktorá hodnota je vyššia. Členské štáty zabezpečia, aby sa počas vykonávania ich akčných plánov, kapacita, ktorá bude daná k dispozícii na účely medzioblastného obchodu v súlade s článkom 16 ods. 8, aspoň rovnala hodnotám lineárnej trajektórie, a to aj uplatnením nápravných opatrení v regióne výpočtu kapacity.

3. Náklady na nápravné opatrenia potrebné na dosiahnutie lineárnej trajektórie uvedenej v odseku 2 alebo na sprístupnenie medzioblastnej kapacity na hraniciach alebo kritických prvkoch siete dotknutých akčným plánom znáša členský štát alebo členské štáty, ktoré akčný plán vykonávajú.

4. Príslušní prevádzkovatelia prenosových sústav každoročne počas vykonávania akčného plánu a v lehote šiestich mesiacov po jeho skončení posúdia, či dostupná cezhraničná kapacita dosiahla za predchádzajúcich 12 mesiacov úroveň lineárnej trajektórie alebo od 1. januára 2026 minimálne kapacity stanovené v článku 16 ods. 8. Predložia svoju hodnotiacu správu agentúre ACER a príslušným regulačným orgánom. Pred vypracovaním návrhu správy každý prevádzkovateľ prenosovej sústavy predloží svoj príspevok k správe vrátane všetkých relevantných údajov svojim regulačným orgánom na schválenie.

5. V prípade členských štátov, v súvislosti s ktorými posúdenie uvedené v odseku 4 preukáže, že prevádzkovateľ prenosovej sústavy nedodržiaval lineárnu trajektóriu, príslušné členské štáty v lehote šiestich mesiacov od doručenia hodnotiacej správy uvedenej v odseku 4 jednomyselne rozhodnú o zmene alebo zachovaní konfigurácie ponukových oblastí v príslušných členských štátoch, ako aj medzi nimi. Pri tomto rozhodovaní by príslušné členské štáty mali zohľadniť všetky pripomienky predložené inými členskými štátmi. Rozhodnutie príslušných členských štátov musí byť odôvodnené a musí sa oznámiť Komisii a ACER.

Ak príslušné členské štáty nedosiahnu jednomyselné rozhodnutie v stanovenej lehote v súlade s prvým pododsekom, bezodkladne to oznámia Komisii. Komisia po konzultácii s ACER a príslušnými zainteresovanými stranami v lehote do šiestich mesiacov od doručenia takého oznámenia prijme – ako krajné opatrenie – rozhodnutie o zmene alebo zachovaní konfigurácie ponukových oblastí v príslušných členských štátoch, ako aj medzi nimi.

6. Šesť mesiacov pred skončením akčného plánu členský štát so zisteným štrukturálnym preťažením rozhodne, či vyrieši zostávajúce preťaženie zmenou svojej ponukovej oblasti alebo využitím nápravných opatrení na riešenie zostávajúcich vnútorných preťažení, ktorých náklady pokryje.

7. Ak v lehote šiestich mesiacov od zistenia štrukturálneho preťaženia podľa článku 14 ods. 7 nie je vypracovaný žiadny akčný plán, príslušní prevádzkovatelia prenosových sústav v lehote dvanástich mesiacov od zistenia štrukturálneho preťaženia posúdia, či dostupná cezhraničná kapacita dosiahla v období uplynulých 12 mesiacov minimálnu kapacitu stanovenú v článku 16 ods. 8, a predložia hodnotiacu správu príslušným regulačným orgánom a ACER.

Pred vypracovaním správy každý prevádzkovateľ prenosovej sústavy zašle svoje príspevky k správe vrátane všetkých relevantných údajov svojmu regulačnému orgánu na schválenie. V prípade keď posúdenie preukáže, že prevádzkovateľ prenosovej sústavy nedosiahol minimálnu úroveň kapacity, uplatňuje sa rozhodovací proces uvedený v odseku 5 tohto článku.

Článok 16

Všeobecné zásady pridelovania kapacity a riadenia preťaženia

1. Problémy preťaženia sústavy sa riešia nediskriminačnými, trhovu orientovanými riešeniami, ktoré poskytujú účinné ekonomické signály dotknutým účastníkom trhu a prevádzkovateľom prenosových sústav. Problémy preťaženia sústavy sa riešia prostredníctvom metód, ktoré nie sú založené na transakciách, konkrétne metódami, ktoré nezahŕňajú výber medzi zmluvami jednotlivých účastníkov trhu. Prevádzkovateľ prenosovej sústavy musí pri prijímaní prevádzkových opatrení na zabezpečenie toho, aby jeho prevádzková sústava zostala v normálnom stave, brať do úvahy účinok týchto opatrení na susedné regulačné oblasti a koordinovať tieto opatrenia s inými dotknutými prevádzkovateľmi prenosových sústav, ako sa stanovuje v nariadení (EÚ) 2015/1222.

2. Postup obmedzenia transakcií sa používa len v núdzových situáciách, keď prevádzkovateľ prenosovej sústavy musí konať rýchlo a redispečing alebo protiobchod nie sú možné. Všetky takéto postupy sa uplatňujú nediskriminačným spôsobom. S výnimkou prípadov zásahu vyššej moci sú účastníci trhu, ktorým bola pridelená kapacita, za každé takéto obmedzenie kompenzovaní.

3. Regionálne koordinačné centrá vykonávajú koordinovaný výpočet kapacity v súlade s odsekmi 4 a 8 tohto článku, ako je stanovené v článku 37 ods. 1 písm. a) a v článku 42 ods. 1.

Regionálne koordinačné centrá vypočítavajú medzioblastné kapacity pri dodržiavaní limitov prevádzkovej bezpečnosti s použitím údajov od prevádzkovateľov prenosových sústav vrátane údajov o technickej dostupnosti nápravných opatrení bez zahrnutia odľahčovania záťaže. Ak regionálne koordinačné centrá dospejú k záveru, že uvedené dostupné nápravné opatrenia v regióne výpočtu kapacity alebo medzi regiónmi výpočtu kapacity nie sú dostatočné na dosiahnutie lineárnej trajektórie podľa článku 15 ods. 2 alebo minimálnej kapacity stanovenej v odseku 8 tohto článku pri dodržaní limitov prevádzkovej bezpečnosti, môžu v krajnom prípade prijať koordinované opatrenia na náležité zníženie medzioblastných kapacít. Prevádzkovatelia prenosových sústav sa odchyľia od koordinovaných opatrení, len pokiaľ ide o koordinovaný výpočet kapacity a koordinovanú bezpečnostnú analýzu v súlade s článkom 42 ods. 2.

Do troch mesiacov po uvedení do prevádzky regionálnych koordinačných centier podľa článku 35 ods. 2 tohto nariadenia a následne každé tri mesiace, regionálne koordinačné centrá predložia príslušným regulačným orgánom a ACER správu o všetkých zníženích kapacity alebo odchýlkach od koordinovaných opatrení podľa druhého pododseku a posúdia ich výskyt a v prípade potreby odporučia, ako takýmto odchýlkam v budúcnosti zabrániť. Ak ACER dospeje k záveru, že podmienky pre odchýlku podľa tohto odseku nie sú splnené alebo že sú štrukturálnej povahy, predloží stanovisko príslušným regulačným orgánom a Komisii. Príslušné regulačné orgány prijímajú primerané opatrenia voči prevádzkovateľom prenosových sústav alebo regionálnym koordinačným centráм podľa článkov 59 alebo 62 smernice (EÚ) 2019/944, ak podmienky pre odchýlku podľa tohto odseku neboli splnené.

Odchýlky štrukturálnej povahy sa riešia v akčnom pláne uvedenom v článku 14 ods. 7 alebo v aktualizácii existujúceho akčného plánu.

4. Účastníkom trhu splňajúcim bezpečnostné normy spoľahlivej prevádzky sústavy sa sprístupní maximálna úroveň kapacity spojovacích vedení a prenosových sústav, na ktoré vplyva kapacita cezhraničných tokov. V záujme maximalizácie dostupných kapacít na dosiahnutie minimálnych úrovní kapacity podľa odseku 8 sa použije protiobchod a redispečing, a to aj cezhraničný redispečing. S cieľom umožniť takúto maximalizáciu sa uplatní koordinovaný a nediskriminačný proces cezhraničných nápravných opatrení, ktorý nadviaže na zavedenie metodiky zdieľania nákladov na redispečing a protiobchod.

5. Kapacita sa prideluje prostredníctvom explicitných aukcií kapacity alebo implicitných aukcií týkajúcich sa kapacity aj elektriny. Na tom istom spojovacom vedení môžu súčasne existovať obidve metódy. Pre vnútrodenné obchody sa použije priebežné obchodovanie, ktoré môže byť doplnené aukciami.

6. V prípade preťaženia môžu byť úspešné len platné ponuky na kapacitu sústavy, ktoré majú najvyššiu hodnotu, sú predložené implicitne alebo explicitne, a ktorými sa ponúka najvyššia hodnota pre (nedostatočnú) prenosovú kapacitu v danom časovom rámci. Okrem prípadu nových spojovacích vedení, pre ktoré platí výnimka podľa článku 7 nariadenia (ES) č. 1228/2003, článku 17 nariadenia (ES) č. 714/2009 alebo článku 63 tohto nariadenia, stanovovanie vyvolávacích cien v metódach pridelovania kapacity je zakázané.

7. Kapacita musí byť na sekundárnej báze voľne obchodovateľná za predpokladu, že prevádzkovateľ prenosovej sústavy je informovaný v dostatočnom predstihu. Ak prevádzkovateľ prenosovej sústavy odmietne akýkoľvek sekundárny obchod (transakciu), musí to jasne a transparentne oznámiť a vysvetliť všetkým účastníkom trhu a musí o tom upovedomiť regulačný orgán.

8. Prevádzkovatelia prenosových sústav nesmú obmedziť objem kapacity spojovacích vedení, ktorý má byť sprístupnený účastníkom trhu, ako spôsob riešenia preťaženia vo svojej ponukovej oblasti alebo ako prostriedok riadenia tokov, ktoré vyplývajú z transakcií v rámci ponukových oblastí. Bez toho, aby bolo dotknuté uplatňovanie výnimiek podľa odsekov 3 a 9 tohto článku a uplatňovanie článku 15 ods. 2, sa považujú ustanovenia tohto odseku za splnené, pokiaľ sa dosiahnu tieto minimálne úrovne dostupnej kapacity pre medzioblastný obchod:

- a) v prípade hraníc, v súvislosti s ktorými sa využíva prístup založený na koordinovanej čistej prenosovej kapacite, predstavuje minimálnu kapacitu 70 % prenosovej kapacity pri dodržaní limitov prevádzkovej bezpečnosti a zohľadnení nepredvídaných udalostí, ako je stanovené v súlade s usmerneniami pre pridelovanie kapacity a riadenie preťaženia prijatého na základe článku 18 ods. 5 nariadenia (ES) č. 714/2009;
- b) v prípade hraníc, v súvislosti s ktorými sa využíva prístup na základe toku, predstavuje minimálnu prahovú hodnotu rozpätie stanovené výpočtom kapacity dostupnej pre toky vyvolané medzioblastnou výmenou. Rozpätie sa stanoví ako 70 % kapacity pri dodržaní limitov prevádzkovej bezpečnosti vnútorných a medzioblastných kritických prvkov siete a zohľadnení nepredvídaných udalostí stanoveným v súlade s usmerneniami pre pridelovanie kapacity a riadenie preťaženia prijatého na základe článku 18 ods. 5 nariadenia (ES) č. 714/2009.

Na bezpečnostné rezervy, kruhové toky a vnútorné toky na každom kritickom prvku siete sa môže použiť 30 %.

9. Na žiadosť prevádzkovateľov prenosových sústav v regióne výpočtu kapacity môžu príslušné regulačné orgány tam, kde je to potrebné na zachovanie prevádzkovej bezpečnosti, udeliť výnimku z odseku 8 z predvídateľných dôvodov. Takéto výnimky, ktoré sa nesmú vzťahovať na obmedzenie už pridelenej kapacity podľa odseku 2, sa udelia na obdobie najviac jedného roka alebo pod podmienkou, že rozsah výnimky sa po prvom roku výrazne zníži, najviac na obdobie dvoch rokov. Rozsah takýchto výnimiek je obmedzený výlučne na to, čo je nevyhnutné na udržanie operačnej bezpečnosti, a musia zamedziť diskriminácii medzi internými výmenami a medzioblastnými výmenami.

Pred udelením výnimky sa príslušný regulačný orgán poradí s regulačnými orgánmi ostatných členských štátov, ktoré tvoria časť dotknutého regiónu výpočtu kapacity. V prípade, že niektorý regulačný orgán nesúhlasí s navrhovanou výnimkou, či sa výnimka udelí, rozhodne ACER podľa článku 6 ods. 10 nariadenia (EÚ) 2019/942. Odôvodnenie a dôvody výnimky sa uverejnia.

Ak sa výnimka udelí, príslušní prevádzkovatelia prenosových sústav vypracujú a uverejnia metodiku a projekty, ktoré zabezpečia dlhodobé riešenie problému, ktorý sa má výnimkou riešiť. Platnosť výnimky sa skončí po uplynutí stanovenej lehoty výnimky alebo keď sa dosiahne riešenie, podľa toho, čo nastane skôr.

10. Účastníci trhu v primeranej lehote vopred pred príslušným prevádzkovým obdobím informujú dotknutých prevádzkovateľov prenosových sústav, či mienia využiť pridelenú kapacitu. Akákoľvek nevyužitá pridelená kapacita sa opätovne sprístupní na trh otvoreným, transparentným a nediskriminačným spôsobom.

11. Pokiaľ je to technicky možné, prevádzkovatelia prenosových sústav, započítavajú požiadavky na kapacitu všetkých tokov elektriny v opačnom smere na preťaženom spojovacom vedení tak, aby využili maximálnu kapacitu tohto vedenia. Po úplnom zohľadnení bezpečnosti sústavy sa nesmú transakcie, ktorými sa uvoľňuje preťaženie, zamietnuť.

12. Finančné dôsledky neplnenia záväzkov súvisiacich s pridelením kapacity ponesú prevádzkovatelia prenosovej sústavy alebo nominovaný organizátor trhu s elektrinou, ktorí sú za neplnenie zodpovední. Ak účastníci trhu nevyužijú kapacitu, ktorú sa zaviazali využiť, alebo ak v prípade explicitne draženej kapacity neuskutočnia obchod s kapacitou na sekundárnej báze alebo nevrátia kapacitu načas, uvedení účastníci trhu stratia na túto kapacitu práva a uhradia poplatok odrážajúci výšku nákladov. Akékoľvek poplatky odrážajúce výšku nákladov za nevyužívanie kapacity musia byť odôvodnené a primerané. Ak prevádzkovateľ prenosovej sústavy nesplní svoju povinnosť poskytnutia pevnej prenosovej kapacity, je povinný odškodniť účastníka trhu za stratu práv na kapacitu. Na tento účel sa nesmú brať do úvahy vedľajšie straty. Kľúčové pojmy a metódy na určenie zodpovednosti, ktorá vznikne pri neplnení záväzkov, musia byť vopred stanovené s ohľadom na finančné dôsledky a musia podliehať preskúmaniu príslušným regulačným orgánom.

13. Pri rozdeľovaní nákladov na nápravné opatrenia medzi prevádzkovateľov prenosových sústav regulačné orgány analyzujú, v akom rozsahu prispievajú toky vyplývajúce z transakcií v rámci ponukových oblastí k preťaženiu medzi dvoma ponukovými oblasťami, a rozdeľia náklady na základe príspevku k preťaženiu medzi prevádzkovateľov prenosových sústav ponukových oblastí vytvárajúcich takéto toky, s výnimkou nákladov vyvolaných tokmi vyplývajúcimi z transakcií v rámci ponukových oblastí pod úrovňou, ktorú by bolo možné očakávať bez štrukturálneho preťaženia v ponukovej oblasti.

Uvedenú úroveň spoločne analyzujú a určia všetci prevádzkovatelia prenosových sústav v regióne výpočtu kapacity pre každú jednotlivú hranicu ponukovej oblasti a následne ju schvália všetky regulačné orgány v regióne výpočtu kapacity.

Článok 17

Pridelovanie medzioblastnej kapacity v rôznych časových rámcoch

1. Prevádzkovatelia prenosových sústav prepočítajú dostupnú medzioblastnú kapacitu aspoň po čase uzávierky denného a uzávierky vnútrodennej medzioblastného trhu. Prevádzkovatelia prenosových sústav pridelia dostupnú medzioblastnú kapacitu plus zostávajúcu medzioblastnú kapacitu, ktorá predtým nebola pridelená, a medzioblastnú kapacitu uvoľnenú držiteľmi fyzických prenosových práv z predošlých pridelení v predchádzajúcom procese pridelovania medzioblastnej kapacity.

2. Prevádzkovatelia prenosových sústav navrhnu vhodnú štruktúru na pridelenie medzioblastnej kapacity v rôznych časových rámcoch vrátane denných, vnútrodenných a vyrovnávacích. Uvedená štruktúra pridelenia podlieha preskúmaniu príslušných regulačných orgánov. Pri zostavovaní návrhov prevádzkovatelia prenosových sústav zohľadnia:

a) vlastnosti trhov;

- b) prevádzkové podmienky elektrizačnej sústavy, ako napríklad dôsledky započítania stabilne deklarovaných harmonogramov;
 - c) úroveň harmonizácie percentuálnych podielov pridelených rôznym časovým rámcom a časových rámcov prijatých pre rozličné mechanizmy prideľovania medzioblastnej kapacity, ktoré už existujú.
3. Ak je po čase uzávierky vnútrodenného medzioblastného trhu dostupná medzioblastná kapacita, prevádzkovatelia prenosových sústav ju použijú na výmenu regulačnej energie alebo na vykonanie vzájomného započítania odchýlok.
4. Ak je medzioblastná kapacita pridelená na účely výmeny disponibilít alebo spoločného využívania rezerv podľa článku 6 ods. 8 tohto nariadenia, prevádzkovatelia prenosových sústav použijú metodiky vypracované v súlade s usmerneniami o zabezpečení rovnováhy v elektrizačnej sústave prijatými na základe článku 6 ods. 11 nariadenia (ES) č. 714/2009.
5. Prevádzkovatelia prenosových sústav nesmú z dôvodu výmeny disponibilít alebo spoločného využívania rezerv zvýšiť bezpečnostnú rezervu vypočítanú podľa nariadenia (EÚ) 2015/1222.

ODDIEL 2

Sieťové poplatky a príjmy z preťaženia

Článok 18

Poplatky za prístup do sústav, používanie sústav a ich posilnenie

1. Poplatky účtované prevádzkovateľmi sústav za prístup do sústav vrátane poplatkov za pripojenie do sústavy, poplatkov za používanie sústav, prípadne poplatkov za súvisiace posilnenia sústav musia byť nákladovo orientované, transparentné, zohľadňovať potrebu bezpečnosti a flexibility sústavy, odzrkadľovať skutočné vzniknuté náklady, pokiaľ tieto korešpondujú s nákladmi efektívneho a štrukturálne porovnateľného prevádzkovateľa sústavy, a byť uplatňované nediskriminačným spôsobom. Tieto poplatky nesmú zahŕňať nesúvisiace náklady na podporu nesúvisiacich politických cieľov.

Bez toho, aby bol dotknutý článok 15 ods. 1 a 6 smernice 2012/27/EÚ a kritériá uvedené v prílohe XI k uvedenej smernici, musí metóda používaná na určenie sieťových poplatkov neutrálne podporovať celkovú efektívnosť systému v dlhodobom horizonte prostredníctvom cenových signálov odberateľom a výrobcom a predovšetkým sa musí uplatňovať tak, aby nedochádzalo k diskriminácii, a to ani v pozitívnom, ani v negatívnom zmysle medzi výrobou pripojenou na úrovni distribúcie a výrobou pripojenou na úrovni prenosu. Sieťové poplatky nesmú ani pozitívne ani negatívne diskriminovať uskladňovanie energie alebo agregáciu a nesmú vytvárať negatívne stimuly pre vlastnú výrobu, vlastnú spotrebu alebo účasť na riadení odberu. Bez toho, aby bol dotknutý odsek 3 tohto článku, tieto poplatky nesúvisia so vzdialenosťou.

2. Metodiky stanovovania taríf musia zohľadňovať fixné náklady prevádzkovateľov prenosovej sústavy a prevádzkovateľov distribučnej sústavy a musia poskytovať vhodné stimuly, a to v krátkodobom aj dlhodobom horizonte, s cieľom zvyšovať efektívnosť vrátane energetickej efektívnosti, posilňovať integráciu trhu a bezpečnosť dodávok, podporu efektívnych investícií, podporu súvisiacich výskumných činností a uľahčovať inovácie v záujme odberateľov v oblastiach, ako je digitalizácia, flexibilné služby a prepojenie.

3. Pokiaľ je to vhodné, výška taríf účtovaných výrobcom a/alebo koncovým odberateľom, poskytuje lokálne signály na úrovni Únie a zohľadňuje objem strát v sieťach a spôsobené preťaženie, ako aj investičné náklady na infraštruktúru.

4. Pri stanovovaní poplatkov za prístup do sústavy sa zohľadňujú:

- a) platby a príjmy vyplývajúce z kompenzačného mechanizmu medzi prevádzkovateľmi prenosových sústav;
- b) skutočne realizované a prijaté platby, ako aj platby očakávané v budúcich obdobiach, odhadované na základe minulých období.

5. Stanovovaním poplatkov za prístup do sústavy podľa tohto článku nie sú dotknuté poplatky vyplývajúce z riadenia preťaženia uvedeného v článku 16.

6. Za individuálne transakcie medzioblastného obchodovania s elektrinou sa nesmú stanovovať žiadne špecifické sieťové poplatky.

7. Distribučné tarify musia odrážať náklady a zohľadňovať používanie distribučnej sústavy jej používateľmi vrátane aktívnych odberateľov. Distribučné tarify môžu obsahovať zložky založené na kapacite pripojenia k sústave a môžu byť diferencované na základe profilov spotreby alebo výroby používateľov sústavy. Ak členské štáty zaviedli inteligentné meracie systémy, regulačné orgány pri stanovovaní alebo schvaľovaní prenosových taríf a distribučných taríf alebo metodík v súlade s článkom 59 smernice (EÚ) 2019/944 zväžia a v prípade potreby zavedú časovo diferencované sieťové tarify odrážajúce využitie siete, a to transparentným, nákladovo efektívnym a pre koncového odberateľa predvídateľným spôsobom.

8. Metodiky určovania distribučných taríf musia poskytovať prevádzkovateľom distribučných sústav stimuly pre nákladovo najefektívnejšiu prevádzku a rozvoj ich sietí, a to aj prostredníctvom obstarávania služieb. Na tento účel regulačné orgány uznajú príslušné náklady za oprávnené a zahrnú ich do distribučných taríf a môžu zaviesť výkonnostné ciele, aby podnietili prevádzkovateľov distribučných sústav k zvyšovaniu efektívnosti, a to aj prostredníctvom energetickej efektívnosti v ich sústavách, flexibility a rozvoja inteligentných sietí a inteligentných meracích systémov.

9. Do 5. októbra 2019 ACER s cieľom zmierniť riziko fragmentácie trhu predloží správu o najlepších postupoch týkajúcich sa metodík určovania prenosových a distribučných taríf, pri zohľadnení vnútroštátnych osobitostí. V uvedenej správe o najlepších postupoch sa riešia aspoň tieto otázky:

- a) pomer taríf účtovaných výrobcom a taríf účtovaných koncovým odberateľom;
- b) náklady, ktoré sa majú vrátiť prostredníctvom taríf;
- c) časovo diferencované sieťové tarify;
- d) lokačné signály;
- e) vzťah medzi prenosovými tarifami a distribučnými tarifami;
- f) metódy na zabezpečenie transparentnosti pri stanovovaní a štruktúre taríf;
- g) skupiny používateľov siete, ktorým sa účtujú tarify, a v prípade potreby aj charakteristiky týchto skupín, formy spotreby, ako aj akékoľvek výnimky z uplatňovania taríf;
- h) straty v sieťach s vysokým, stredným a nízkym napätím.

ACER aktualizuje svoju správu o najlepších postupoch aspoň raz za dva roky.

10. Regulačné orgány náležite zohľadňujú správu o najlepších postupoch pri stanovovaní alebo schvaľovaní prenosových taríf a distribučných taríf alebo ich metodiky v súlade s článkom 59 smernice (EÚ) 2019/944.

Článok 19

Príjem z preťaženia

1. Postupy riadenia preťaženia spojené s vopred špecifikovaným časovým rámcom môžu generovať príjem iba v prípade preťaženia vzniknutého v tomto časovom rámci, okrem prípadu nových spojovacích vedení, pre ktoré platí výnimka podľa článku 63 tohto nariadenia, článku 17 nariadenia (ES) č. 714/2009 alebo článku 7 nariadenia (ES) č. 1228/2003. Postup rozdeľovania týchto príjmov podlieha preskúmaniu regulačnými orgánmi a tento postup nesmie skresľovať postup prideľovania v prospech ktorejkoľvek strany, ktorá žiada o kapacitu alebo elektrinu, ani odrádzať od znižovania preťaženia.

2. Nasledujúce ciele majú prioritu, pokiaľ ide o rozdelenie všetkých príjmov vyplývajúcich z prideľovania medzioblastnej kapacity:

- a) garantovanie skutočnej dostupnosti prideľenej kapacity vrátane kompenzácie za garantovateľnosť; alebo
- b) udržiavanie alebo zvyšovanie medzioblastných kapacít prostredníctvom optimalizácie využívania existujúcich spojovacích vedení v prípade potreby koordinovanými nápravnými opatreniami; alebo pokrytie nákladov vyplývajúcich z investícií do sústav, ktoré sú relevantné pre znižovanie preťaženia spojovacích vedení.

3. Ak prioritné ciele stanovené v odseku 2 boli dostatočne splnené, príjmy sa môžu použiť ako zisk, ktorý zohľadnia regulačné orgány pri schvaľovaní metodiky výpočtu sieťových taríf a/alebo stanovenia sieťových taríf. Zvyšné príjmy sa uložia na osobitný interný účet, pokiaľ ho nebude možné použiť na účely uvedené v odseku 2.

4. Na použitie príjmov v súlade s odsekom 2 písm. a) alebo b) sa vzťahuje metodika navrhnutá prevádzkovateľmi prenosovej sústavy po konzultácii s regulačnými orgánmi a príslušnými zainteresovanými stranami a po schválení agentúrou ACER. Prevádzkovatelia prenosových sústav predložia navrhovanú metodiku agentúre ACER do 5. júla 2020 a ACER rozhodne o navrhovanej metodike v lehote šiestich mesiacov od jej doručenia.

ACER môže požiadať prevádzkovateľov prenosových sústav, aby zmenili alebo aktualizovali metodiku uvedenú v prvom pododseku. ACER rozhodne o zmenenej alebo aktualizovanej metodike najneskôr šesť mesiacov po jej predložení.

V metodike sa musia stanoviť aspoň podmienky, za ktorých sa príjmy môžu použiť na účely uvedené v odseku 2, podmienky, za ktorých sa môžu uvedené príjmy umiestniť na osobitný interný účet pre budúce použitie na tieto účely, a na ako dlho sa uvedené príjmy môžu umiestniť na takýto účet.

5. Prevádzkovatelia prenosových sústav vopred jasne stanovia spôsob, akým budú použité príjmy z preťaženia, a predložia správy regulačným orgánom o skutočnom použití tohto príjmu. Do 1. marca každého roka regulačné orgány informujú ACER a zverejnia správu, v ktorej uvedú:

- a) výšku príjmov získaných za 12-mesačné obdobie končiacie 31. decembra predchádzajúceho roka;
- b) spôsob, akým boli tieto príjmy použité podľa odseku 2 vrátane konkrétnych projektov, na ktoré sa príjmy použili, a sumu umiestnenú na osobitnom účte;
- c) sumu, ktorá sa použila pri výpočte sieťových taríf; a
- d) overenie, že táto suma uvedená v písmene c) je v súlade s týmto nariadením a metodikou vypracovanou podľa odsekov 3 a 4.

V prípade, že sa časť príjmov z preťaženia použije pri výpočte sieťových taríf, v správe sa v prípade potreby uvedie, ako prevádzkovatelia prenosových sústav dosiahli prioritné ciele uvedené v článku 2.

KAPITOLA IV

PRIMERANOSŤ ZDROJOV

Článok 20

Primeranosť zdrojov vnútorného trhu s elektrinou

1. Členské štáty monitorujú primeranosť zdrojov na svojom území na základe posudzovania primeranosti zdrojov na európskej úrovni uvedenej v článku 23. Na účel doplnenia posúdenia primeranosti zdrojov na európskej úrovni môžu členské štáty tiež vykonávať vnútroštátne posúdenia primeranosti zdrojov podľa článku 24.

2. Ak sa pri posudzovaní primeranosti zdrojov na európskej úrovni uvedenej v článku 23 alebo posudzovaní primeranosti zdrojov na vnútroštátnej úrovni uvedených v článku 24 zistí problém primeranosti zdrojov, dotknutý členský štát musí identifikovať všetky regulačné deformácie alebo zlyhania trhu, ktoré spôsobili vznik problému alebo k nemu prispeli.

3. Členský štát so zistenými problémami, pokiaľ ide o posudzovanie primeranosti zdrojov, vypracuje a uverejní plán vykonávania s harmonogramom prijímania opatrení na odstránenie zistených regulačných deformácií alebo zlyhaní trhu v rámci procesu štátnej pomoci. Pri riešení problémov primeranosti zdrojov členské štáty zohľadňujú najmä zásady stanovené v článku 3 a zväzka:

- a) odstránenie regulačných deformácií;
- b) odstránenie cenových stropov v súlade s článkom 10;

- c) zavedenie funkcie tvorby ceny na základe nedostatku regulačnej energie podľa článku 44 ods. 3 nariadenia (EÚ) 2017/2195;
 - d) zvýšenie kapacity prepojenia a vnútorných sietí s cieľom dosiahnuť aspoň ciele v oblasti prepojenia uvedené v článku 4 ods. 1 písm. d) nariadenia (EÚ) 2018/1999;
 - e) umožnenie vlastnej výroby energie, uskladňovania energie, opatrení riadenia odberu a energetickej efektívnosti prijatím opatrení na odstránenie zistených regulačných deformácií;
 - f) zabezpečenie nákladovo efektívneho a trhovo orientovaného obstarávania vyrovňovacích a doplnkových služieb;
 - g) odstránenie regulovaných cien, ak sa to vyžaduje v článku 5 smernice (EÚ) 2019/944.
4. Dotknuté členské štáty predložia ich plány vykonávania Komisii na preskúmanie.
5. V lehote štyroch mesiacov od doručenia plánu vykonávania Komisia vydá stanovisko k tomu, či sú opatrenia dostatočné na odstránenie regulačných deformácií alebo zlyhaní trhu, ktoré boli identifikované podľa odseku 2 a môže členské štáty požiadať, aby zodpovedajúcim spôsobom svoje plány vykonávania pozmenili.
6. Dotknuté členské štáty monitorujú uplatňovanie svojich plánov vykonávania a výsledky monitorovania zverejňujú vo výročnej správe a uvedenú správu predložia Komisii.
7. Komisia vydá stanovisko k tomu, či boli plány vykonávania v dostatočnej miere vykonané a či sa problém primeranosti zdrojov vyriešil.
8. Členské štáty musia dodržiavať plán vykonávania aj po vyriešení problému primeranosti zdrojov.

Článok 21

Všeobecné zásady kapacitných mechanizmov

1. V záujme odstránenia zostávajúcich problémov primeranosti zdrojov môžu členské štáty v krajnom prípade pri vykonávaní opatrení uvedených v článku 20 ods. 3 tohto nariadenia v súlade s článkami 107, 108 a 109 ZFEÚ zaviesť kapacitné mechanizmy.
2. Pred zavedením kapacitných mechanizmov vykonajú dotknuté členské štáty komplexnú štúdiu o možných vplyvoch takýchto mechanizmov na susedné členské štáty, a to aspoň prostredníctvom konzultovania so susednými členskými štátmi, s ktorými majú priame prepojenie sústav, a zainteresovanými stranami týchto členských štátov.
3. Členské štáty posúdia, či sa problémy primeranosti zdrojov môžu riešiť kapacitným mechanizmom vo forme strategickej rezervy. V opačnom prípade môžu členské štáty zaviesť iný typ kapacitného mechanizmu.
4. Členské štáty nezavedú kapacitné mechanizmy v prípade, že sa posúdením primeranosti zdrojov na európskej úrovni a posúdením primeranosti zdrojov na vnútroštátnej úrovni, alebo ak neexistuje vnútroštátne posúdenie primeranosti zdrojov, európskym posúdením primeranosti zdrojov nezistil problém primeranosti zdrojov.
5. Členské štáty nezavedú kapacitné mechanizmy skôr, ako Komisia vydá stanovisko uvedené v článku 20 ods. 5 k plánu vykonávania uvedenému v článku 20 ods. 3.
6. Ak členský štát uplatňuje kapacitný mechanizmus, tento kapacitný mechanizmus preskúma a zabezpečí, že sa v rámci tohto mechanizmu neuzatvoria žiadne nové zmluvy, ak sa posúdením primeranosti zdrojov na európskej, ako aj posúdením primeranosti zdrojov na vnútroštátnej úrovni, alebo ak neexistuje vnútroštátne posúdenie primeranosti zdrojov, európskym posúdením primeranosti zdrojov nezistí problém primeranosti zdrojov alebo ak Komisia nevydá stanovisko uvedené v článku 20 ods. 5 k plánu vykonávania uvedenému v článku 20 ods. 3.
7. Do návrhu kapacitných mechanizmov členské štáty zahrnú ustanovenie umožňujúce účinné postupné administratívne ukončenie kapacitného mechanizmu, ak sa podľa odseku 6 neuzatvoria žiadne nové zmluvy v priebehu troch za sebou nasledujúcich rokov.

8. Kapacitné mechanizmy sú dočasné. Schvaľuje Komisia, a to najviac na 10 rokov. Kapacitné mechanizmy sa postupne ukončujú alebo sa objem viazaných kapacít znižuje na základe plánov vykonávania uvedených v článku 20. Členské štáty pokračujú v uplatňovaní plánu vykonávania po zavedení kapacitného mechanizmu.

Článok 22

Zásady koncipovania kapacitných mechanizmov

1. Kapacitné mechanizmy:

- a) musia byť dočasné;
- b) nesmú zbytočne deformovať trh a obmedzovať medzioblastný obchod;
- c) nesmú ísť nad rámec toho, čo je potrebné na riešenie problému primeranosti uvedených v článku 20;
- d) musia vyberať poskytovateľov kapacity transparentným, nediskriminačným a súťažným spôsobom;
- e) musia poskytovať stimuly pre poskytovateľov kapacity, aby boli k dispozícii v čase očakávaného preťaženia sústavy;
- f) musia zabezpečovať, aby sa odmena stanovovala súťažným spôsobom;
- g) musia stanovovať technické podmienky účasti poskytovateľov kapacity pred procesom výberu;
- h) musia byť otvorené účasti všetkých zdrojov, ktoré sú schopné poskytnúť požadovaný technický výkon, vrátane uskladňovania a riadenia odberu;
- i) musia uplatňovať primerané sankcie voči poskytovateľom kapacity, ktoré nie sú k dispozícii v časoch preťaženia sústavy.

2. Koncipovanie strategických rezerv musí spĺňať tieto požiadavky:

- a) ak bol kapacitný mechanizmus navrhnutý ako strategická rezerva, jej zdroje sa nasadzujú len v prípade, ak je pravdepodobné, že prevádzkovatelia prenosových sústav vyčerpajú svoje vyrovnávacie zdroje na vytvorenie rovnováhy medzi dopytom a ponukou;
- b) počas obdobia zúčtovania odchýlok, keď boli nasadené zdroje strategickej rezervy, sa odchýlky na trhu zúčtujú minimálne v hodnote nedodanej elektriny alebo v hodnote vyššej, ako je vnútrodenný technický cenový limit uvedený v článku 10 ods. 1, podľa toho, ktorá hodnota je vyššia;
- c) výkon strategickej rezervy po nasadení sa priradí stranám zodpovedným za vyrovnávanie prostredníctvom mechanizmu zúčtovania odchýlok;
- d) zdroje, ktoré sú súčasťou strategickej rezervy, sa neodmeňujú z veľkoobchodných trhov s elektrinou alebo vyrovnávacích trhov;
- e) zdroje strategickej rezervy sa držia mimo trhu aspoň počas zmluvného obdobia.

Požiadavkou uvedenou v písmene a) prvého pododseku nie je dotknutá aktivácia zdrojov pred ich nasadením, aby sa zohľadnilo obmedzenie rýchlosti nábegu a prevádzkové požiadavky. Výkon strategickej rezervy počas aktivácie sa nesmie priradiť skupinám zabezpečujúcim vyrovnávanie prostredníctvom veľkoobchodných trhov ani nesmie meniť ich odchýlky.

3. Okrem požiadaviek stanovených v odseku 1 iné kapacitné mechanizmy ako strategické rezervy:

- a) musia byť koncipované tak, aby sa zabezpečilo, že cena zaplatená za dostupnosť sa automaticky približuje nule, keď sa očakáva, že úroveň dodávanej kapacity bude postačujúca na uspokojenie úrovne požadovanej kapacity;
- b) musia odmeňovať zúčastnené zdroje iba za ich dostupnosť a zabezpečovať, že odmena nebude ovplyvňovať rozhodnutia poskytovateľa kapacity, či má energiu vyrábať alebo nie;
- c) musia zabezpečovať prenosnosť povinností týkajúcich sa kapacity medzi oprávnenými poskytovateľmi kapacity.

4. Kapacitné mechanizmy musia zapracovať tieto požiadavky týkajúce sa emisných limitov CO₂:
- a) najneskôr od 4. júla 2019, výrobná kapacita, ktorá začala komerčnú výrobu v daný deň, alebo po tomto dátume a ktorá vypúšťa emisie vyššie ako 550 g CO₂ z fosílnych palív na kWh elektriny, nesmie byť nasadená alebo nesmie prijímať platby alebo vytvárať záväzky pre budúce platby v rámci kapacitného mechanizmu;
 - b) najneskôr od 1. júla 2025, výrobná kapacita, ktorá začala komerčnú výrobu pred 4. júlom 2019 a ktorá vypúšťa emisie vyššie ako 550 g CO₂ z fosílnych palív na kWh elektriny a viac než 350 kg CO₂ z fosílnych palív v priemere za rok na nainštalovaný kW_e, ktorá začala komerčnú výrobu pred... [dátum nadobudnutia účinnosti tohto nariadenia], nesmie byť nasadená alebo prijímať platby alebo vytvárať záväzky pre budúce platby v rámci kapacitného mechanizmu.

Výpočet emisného limitu 550 g CO₂ z fosílnych palív na kWh elektriny a limitu v priemere ročne 350 kg CO₂ z fosílnych palív v priemere za rok na nainštalovaný kW uvedený v prvom pododseku písm. a) a b) sa vykonáva na základe konštrukčnej účinnosti výrobných jednotiek, teda z čistej účinnosti pri menovitej kapacite za príslušných noriem stanovených Medzinárodnou organizáciou pre normalizáciu.

Do 5. januára 2020 ACER uverejní stanovisko poskytujúce technické usmernenia súvisiace s výpočtom hodnôt uvedených v prvom pododseku.

5. Členské štáty, ktoré k 4. júlu 2019 uplatňujú kapacitné mechanizmy, ich prispôbia tak, aby boli v súlade s kapitolou 4 bez toho, aby tým boli dotknuté záväzky alebo zmluvy uzatvorené do 31. decembra 2019.

Článok 23

Posudzovanie primeranosti zdrojov na európskej úrovni

1. Posudzovaním primeranosti zdrojov na európskej úrovni sa určia problémy primeranosti zdrojov tak, že sa posúdi celková primeranosť elektrizačnej sústavy z hľadiska schopnosti uspokojovať súčasný a projektovaný dopyt po elektrine na úrovni Únie, na úrovni členských štátov a podľa potreby na úrovni jednotlivých ponukových oblastí. Posúdenie primeranosti zdrojov na európskej úrovni sa každý rok vzťahuje na obdobie 10 rokov odo dňa posudzovania.
2. Posudzovanie primeranosti zdrojov na európskej úrovni vykonáva ENTSO pre elektrinu.
3. Návrh metodiky posudzovania primeranosti zdrojov na európskej úrovni na základe zásad stanovených v odseku 5 tohto článku predloží ENTSO pre elektrinu skupine pre koordináciu v oblasti elektrickej energie zriadenej podľa článku 1 rozhodnutia Komisie z 15. novembra 2012 ⁽²¹⁾ a ACER do 5. januára 2020.
4. Údaje, ktoré ENTSO pre elektrinu potrebuje na posudzovanie primeranosti zdrojov na európskej úrovni, mu poskytnú prevádzkovatelia prenosových sústav.

ENTSO pre elektrinu vykonáva posudzovanie primeranosti zdrojov na európskej úrovni každý rok. Výrobcovia a ďalší účastníci trhu poskytujú prevádzkovateľom prenosových sústav údaje týkajúce sa očakávaného využitia výrobných zdrojov, a to pri zohľadnení dostupnosti primárnych zdrojov a vhodných scenárov predpokladaného dopytu a ponuky.

5. Posudzovanie primeranosti zdrojov na európskej úrovni sa musí zakladať na transparentnej metodike, ktorá musí zabezpečiť, aby:
 - a) sa posudzovanie vykonávalo na úrovni každej ponukovej oblasti pokrývajúcej aspoň všetky členské štáty;
 - b) sa posudzovanie zakladalo na vhodných hlavných referenčných scenároch predpokladaného dopytu a ponuky vrátane ekonomického posúdenia pravdepodobnosti vyradenia výrobných zariadení, zakonzervovania prevádzky, postavenia nových výrobných zariadení a opatrení na dosiahnutie cieľov energetickej efektívnosti a prepojenia elektrických sietí a zahŕňalo primeranú citlivosťnú analýzu, ktorá zohľadňuje extrémne poveternostné a hydrologické podmienky, veľkoobchodné ceny a vývoj cien uhlíka;
 - c) posudzovanie obsahovalo samostatné scenáre odzrkadľujúce rôznu pravdepodobnosť výskytu problémov primeranosti výroby, ktoré majú rôzne druhy kapacitných mechanizmov riešiť;

⁽²¹⁾ Rozhodnutie Komisie z 15. novembra 2012, ktorým sa zriaďuje skupina pre koordináciu v oblasti elektrickej energie (Ú. v. EÚ C 353, 17.11.2012, s. 2).

- d) posudzovanie náležite zohľadňovalo príspevok všetkých zdrojov vrátane možností existujúcej aj budúcej výroby, uskladňovania energie, odvetvovej integrácie, riadenia odberu, ako aj dovozných a vývozných možností a ich príspevok k flexibilnej prevádzke sústavy;
 - e) posudzovanie predpokladalo pravdepodobný vplyv opatrení uvedených v článku 20 ods. 3;
 - f) posudzovanie obsahovalo varianty bez existujúcich alebo plánovaných kapacitných mechanizmov a v relevantnom prípade s takýmito mechanizmami;
 - g) sa posudzovanie zakladalo na trhovom modeli, ktorý v relevantných prípadoch používa prístup na základe toku;
 - h) posudzovanie uplatňovalo pravdepodobnostné výpočty;
 - i) sa v posudzovaní uplatňoval jednotný nástroj na tvorbu modelov;
 - j) posudzovanie zahŕňalo prinajmenšom tieto ukazovatele uvedené v článku 25:
 - „očakávaná nedodaná energia“, a
 - „očakávaný výpadok zaťaženia“;
 - k) posudzovanie identifikovalo zdroje možných problémov primeranosti zdrojov, najmä to, či ide o obmedzenie sústavy, zdrojov, alebo oboje;
 - l) posudzovanie zohľadňuje reálny rozvoj sústav;
 - m) sa posudzovaním zabezpečilo, že sa vnútroštátne charakteristiky týkajúce sa výroby, flexibility na strane spotreby a uskladňovania energie, dostupnosti primárnych zdrojov a úrovne prepojenia náležite zohľadnia.
6. ENTSO pre elektrinu predloží ACER do 5. januára 2020 návrh metodiky výpočtu:
- a) hodnoty nedodanej elektriny;
 - b) nákladov na nový vstup výroby alebo riadenia odberu; a
 - c) štandardu spoľahlivosti uvedeného v článku 25.

Metodika je založená na transparentných, objektívnych a overiteľných kritériách.

7. Návrhy podľa odsekov 3 a 6 na účely návrhu metodiky, scenáre, citlivostné analýzy a predpoklady, na ktorých sú založené, a výsledky posudzovania primeranosti zdrojov na európskej úrovni podľa odseku 4 musia byť predmetom predchádzajúcej konzultácie s členskými štátmi, so skupinou pre koordináciu v oblasti elektrickej energie a s príslušnými zainteresovanými stranami a podliehať schváleniu agentúrou ACER podľa postupu stanoveného v článku 27.

Článok 24

Posudzovanie primeranosti zdrojov na vnútroštátnej úrovni

1. Posudzovanie primeranosti zdrojov na vnútroštátnej úrovni musí mať regionálny rozsah a musí vychádzať z metodiky uvedenej v článku 23 ods. 3, a to najmä článku 23 ods. 5 písm. b) až m).

Posudzovanie primeranosti zdrojov na vnútroštátnej úrovni musí obsahovať hlavné referenčné scenáre, ako sa uvádza v článku 23 ods. 5 písm. b).

Posudzovanie primeranosti zdrojov na vnútroštátnej úrovni môže zohľadniť dodatočné citlivostné analýzy okrem tých, ktoré sú uvedené v článku 23 ods. 5 písm. b). V takýchto prípadoch môže posudzovanie primeranosti zdrojov na vnútroštátnej úrovni:

- a) vychádzať z predpokladov s prihliadnutím na osobitosti dopytu po elektrine a jej ponuky na vnútroštátnej úrovni;
- b) používať doplňujúce nástroje a najnovšie údaje konzistentné s tými, ktoré používa ENTSO pre elektrinu pri posudzovaní primeranosti zdrojov na európskej úrovni.

Okrem toho pri posudzovaní primeranosti zdrojov na vnútroštátnej úrovni, v prípade posudzovania príspevku poskytovateľov kapacity umiestnených v inom členskom štáte k bezpečnosti dodávok v ponukových oblastiach, ktoré pokrývajú, sa použije metodika stanovená v článku 26 ods. 11 písm. a).

2. Posudzovanie primeranosti zdrojov na vnútroštátnej úrovni a v relevantných prípadoch posudzovanie primeranosti zdrojov na európskej úrovni, ako aj stanovisko ACER podľa odseku 3 sa zverejňujú.

3. Ak sa posúdením primeranosti zdrojov na vnútroštátnej úrovni zistia problémy primeranosti, vo vzťahu k ponukovej oblasti, ktoré neboli identifikované v posúdení primeranosti zdrojov na európskej úrovni, posúdenie primeranosti zdrojov na vnútroštátnej úrovni zahrnie do správy dôvody rozdielu medzi dvoma posúdeniami primeranosti zdrojov vrátane podrobností využitej citlivostnej analýzy a súvisiace predpoklady. Členské štáty uvedené posúdenie uverejnia a predložia ho ACER.

Do dvoch mesiacov odo dňa doručenia správy poskytne ACER stanovisko k tomu, či sú rozdiely medzi vnútroštátnym posúdením primeranosti zdrojov a európskym posúdením primeranosti zdrojov odôvodnené.

Orgán, ktorý je zodpovedný za posudzovanie primeranosti zdrojov na vnútroštátnej úrovni, náležite zohľadní stanovisko ACER a v prípade potreby zmení svoje posúdenie. Ak sa rozhodne nezohľadniť v plnej miere stanovisko ACER, zverejní správu s podrobným odôvodnením.

Článok 25

Štandard spoľahlivosti

1. Pri uplatňovaní kapacitných mechanizmov musia mať členské štáty zavedený štandard spoľahlivosti. Štandard spoľahlivosti transparentným spôsobom uvádza nevyhnutnú úroveň bezpečnosti dodávok členského štátu. V prípade cezhraničných ponukových oblastí tieto štandardy spoľahlivosti zavedú príslušné orgány spoločne.

2. Štandard spoľahlivosti stanovuje členský štát alebo príslušný orgán určený členským štátom na základe návrhu regulačného orgánu. Štandard spoľahlivosti sa zakladá na metodike stanovenej v článku 23 ods. 6.

3. Štandard spoľahlivosti sa vypočítava aspoň pomocou hodnoty nedodanej elektriny a nákladov na nový vstup v určitom časovom rámci a má byť vyjadrený ako „očakávaná nedodaná energia“ a „očakávaný výpadok zaťaženia“.

4. Ak sa kapacitné mechanizmy uplatňujú, parametre určujúce objem kapacity obstaranej v rámci kapacitných mechanizmov schvaľuje členský štát alebo iný príslušný orgán určený členským štátom na základe návrhu regulačného orgánu.

Článok 26

Cezhraničná účasť na kapacitných mechanizmoch

1. Kapacitné mechanizmy okrem strategických rezerv a, ak je to technicky uskutočniteľné, strategické rezervy, musia byť otvorené priamej cezhraničnej účasti poskytovateľov kapacity z iných členských štátov za podmienok stanovených v tomto článku.

2. Členské štáty zabezpečia, aby zahraničná kapacita schopná poskytovať rovnocenný technický výkon ako domáce kapacity mala možnosť zúčastniť sa na tom istom súťažnom konaní ako domáce kapacity. V prípade kapacitných mechanizmov v prevádzke dňa 4. júla 2019 môžu členské štáty povoliť prevádzkovateľom spojovacích vedení zúčastniť sa priamo vo funkcii zahraničnej kapacity na tom istom súťažnom konaní na obdobie maximálne štyroch rokov od 4. júla 2019 alebo dvoch rokov odo dňa schválenia metodík uvedených v odseku 11, podľa toho, čo nastane skôr.

Členské štáty môžu vyžadovať, aby sa zahraničná kapacita nachádzala v členskom štáte, ktorý má priame prepojenie sústav s členským štátom uplatňujúcim mechanizmus.

3. Členské štáty nesmú brániť účasť kapacity, ktorá sa nachádza na ich území, na kapacitných mechanizmoch iných členských štátov.

4. Cezhraničná účasť na kapacitných mechanizmoch nesmie meniť, upravovať ani inak ovplyvňovať medzioblastné harmonogramy alebo fyzické toky medzi členskými štátmi. Tieto harmonogramy a toky sa určujú výhradne na základe výsledkov pridelovania kapacity podľa článku 16.

5. Poskytovatelia kapacity musia mať možnosť zúčastňovať sa viac než jedného kapacitného mechanizmu.

Ak sa poskytovatelia kapacity zúčastňujú na viac než jednom kapacitnom mechanizme v rámci toho istého obdobia dodávok, môžu sa zúčastňovať maximálne do očakávanej dostupnosti spojovacích vedení a za pravdepodobného súbežného výskytu preťaženia sústavy medzi sústavou, kde sa uplatňuje mechanizmus, a sústavou, v ktorej sa nachádza zahraničná kapacita, v súlade s metodikou uvedenou v odseku 11.

6. Poskytovatelia kapacity musia uhradiť platby za nedostupnosť, keď ich kapacity neboli dostupné.

Ak sa poskytovatelia kapacity v rovnakom dodacom období zúčastňujú na viac ako jednom kapacitnom mechanizme, musia uhradiť viaceré platby za nedostupnosť, ak nie sú schopní splniť viaceré záväzky.

7. Na účely poskytnutia odporúčania pre prevádzkovateľov prenosovej sústavy, regionálne koordinačné centrá zriadené podľa článku 35 vypočítajú každoročne maximálnu vstupnú kapacitu dostupnú pre účasť zahraničnej kapacity. Uvedený výpočet zohľadní očakávanú dostupnosť spojovacích vedení a pravdepodobný súbežný výskyt preťaženia sústavy v sústave, kde sa uplatňuje mechanizmus, a sústave, v ktorej sa nachádza zahraničná kapacita. Takýto výpočet sa musí požadovať pre každú hranicu ponukovej oblasti.

Prevádzkovatelia prenosovej sústavy každoročne stanovujú maximálnu vstupnú kapacitu dostupnú pre účasť zahraničnej kapacity na základe odporúčania regionálneho koordinačného centra.

8. Členské štáty zabezpečia, aby bola vstupná kapacita uvedená v odseku 7 transparentným, nediskriminačným a trhovým spôsobom pridelená oprávneným poskytovateľom kapacity.

9. Ak kapacitné mechanizmy umožňujú cezhraničnú účasť v dvoch susedných členských štátoch, akékoľvek príjmy vyplývajúce z pridelovania uvedeného v odseku 8 prináležia príslušným prevádzkovateľom prenosových sústav, ktorí si ich rozdelia v súlade s metodikou uvedenou v odseku 11 písm. b) tohto článku alebo v súlade so spoločnou metodikou schválenou oboma príslušnými regulačnými orgánmi. Ak susedný členský štát neuplatňuje kapacitný mechanizmus alebo uplatňuje kapacitný mechanizmus, ktorý nie je otvorený cezhraničnej účasti, rozdelenie príjmov schváli príslušný vnútroštátny orgán členského štátu, v ktorom sa kapacitný mechanizmus uplatňuje, po vyžiadaní stanoviska regulačných orgánov susediacich členských štátov. Tieto príjmy použijú prevádzkovatelia prenosových sústav na účely stanovené v článku 19 ods. 2.

10. Prevádzkovateľ prenosovej sústavy, kde sa nachádza zahraničná kapacita:

- a) zistí, či poskytovateľ kapacity, ktorý má záujem, dokáže poskytnúť technický výkon podľa požiadaviek kapacitného mechanizmu, na ktorom sa chce zúčastniť, a zaregistruje daného poskytovateľa kapacity ako oprávneného poskytovateľa kapacity v registri, ktorý sa na tento účel zriadil;
- b) vykonáva kontroly dostupnosti;
- c) oznámi prevádzkovateľovi prenosovej sústavy v členskom štáte uplatňujúcom kapacitný mechanizmus informácie, ktoré získa podľa písmena a) a b) tohto pododseku a druhého pododseku.

Príslušný poskytovateľ kapacity bezodkladne informuje prevádzkovateľa prenosovej sústavy o jeho účasti na zahraničnom kapacitnom mechanizme.

11. ENTSO pre elektrinu predloží ACER do 5. júla 2020:

- a) metodiku výpočtu maximálnej vstupnej kapacity pre cezhraničnú účasť podľa odseku 7;

- b) metodiku rozdelenia príjmov uvedených v odseku 9;
- c) spoločné pravidlá na vykonávanie kontrol dostupnosti uvedených v odseku 10 písm. b);
- d) spoločné pravidlá na určovanie prípadov, v ktorých je splatná platba za nedostupnosť;
- e) podmienky prevádzky registra uvedeného v odseku 10 písm. a);
- f) spoločné pravidlá na určenie kapacity oprávnenej na účasť na kapacitnom mechanizme uvedenej v odseku 10 písm. a).

Tento návrh musí byť predmetom predchádzajúcej konzultácie a schválenia agentúrou ACER v súlade s článkom 27.

12. Príslušné regulačné orgány overia, či kapacity boli vypočítané v súlade s metodikou uvedenou v odseku 11 písm. a).

13. Regulačné orgány zabezpečia, aby cezhraničná účasť na kapacitných mechanizmoch bola organizovaná efektívne a nediskriminačne. Predovšetkým musia zabezpečiť primerané administratívne opatrenia na vynucovanie platieb za nedostupnosť v zahraničí.

14. Kapacity pridelené v súlade s odsekom 8 sú medzi oprávnenými poskytovateľmi kapacity prenosné. Oprávnení poskytovatelia kapacity oznámia registru akýkoľvek takýto prenos, ako je uvedené v odseku 10 písm. a).

15. ENTSO pre elektrinu najneskôr do 5. júla 2021 zriadi a uvedie do prevádzky register uvedený v odseku 10 písm. a). Register musí byť otvorený pre všetkých oprávnených poskytovateľov kapacity, sústavy uplatňujúce mechanizmy a prevádzkovateľov týchto prenosových sústav.

Článok 27

Postup schvaľovania

1. Ak sa odkazuje na tento článok, uplatňuje sa na schválenie návrhu predloženého sieťou ENTSO pre elektrinu postup stanovený v odsekoch 2, 3 a 4.
2. Pred predložením návrhu ENTSO pre elektrinu vykoná konzultácie, do ktorých zapojí všetky relevantné zainteresované strany, vrátane regulačných orgánov a iných vnútroštátnych orgánov. Výsledky uvedených konzultácií náležite zohľadní vo svojom návrhu.
3. Do troch mesiacov odo dňa doručenia návrhu uvedeného v odseku 1 ACER uvedený návrh buď schváli alebo zmení. Ak ho zmení, pred schválením zmeneného návrhu sa poradí s ENTSO pre elektrinu. ACER uverejní prijatý návrh sa uverejní na svojej webovej stránke v lehote troch mesiacov od dátumu doručenia navrhovaných dokumentov.
4. ACER môže kedykoľvek požiadať o zmenu schváleného návrhu. Návrh s navrhovanými zmenami predloží ENTSO pre elektrinu agentúre ACER v lehote šiestich mesiacov odo dňa doručenia takejto žiadosti. ACER zmeny pozmení alebo schváli a tieto zmeny uverejní na svojej webovej stránke v lehote troch mesiacov odo dňa doručenia návrhu.

KAPITOLA V

PREVÁDZKOVANIE PRENOSOVEJ SÚSTAVY

Článok 28

Európska sieť prevádzkovateľov prenosových sústav pre elektrinu

1. Prevádzkovatelia prenosových sústav spolupracujú na úrovni Únie prostredníctvom ENTSO pre elektrinu s cieľom podporovať dobudovanie a fungovanie vnútorného trhu s elektrinou a medzioblastný obchod a zabezpečiť optimálne riadenie, koordinovanú prevádzku a vhodný technický vývoj európskej elektrizačnej prenosovej sústavy.

2. ENTSO pre elektrinu pri vykonávaní svojich funkcií podľa práva Únie na účely vytvorenia fungujúceho a integrovaného vnútorného trhu s elektrinou prispieva k efektívnemu a udržateľnému dosahovaniu cieľov stanovených v rámci politík v oblasti klímy a energetiky na obdobie rokov 2020 až 2030, a to najmä prispievaním k účinnej integrácii elektriny vyrobenej z obnoviteľných zdrojov energie a k zvyšovaniu energetickej efektívnosti, a to pri zachovaní bezpečnosti sústavy. ENTSO pre elektrinu musí byť vybavené primeranými ľudskými a finančnými zdrojmi na vykonávanie svojich úloh.

Článok 29

ENTSO pre elektrinu

1. Prevádzkovatelia prenosových sústav pre elektrinu predložia Komisii a ACER všetky návrhy zmien stanov, zoznamu členov alebo rokovacieho poriadku ENTSO pre elektrinu.
2. ACER poskytne Komisii stanovisko k návrhu zmien stanov, zoznamu členov alebo rokovacieho poriadku do dvoch mesiacov od doručenia návrhu zmien stanov, zoznamu členov alebo rokovacieho poriadku po porade s organizáciami zastupujúcimi všetky zainteresované subjekty, najmä užívateľov sústavy vrátane odberateľov.
3. Komisia vydá stanovisko k návrhu zmien stanov, zoznamu členov alebo rokovacieho poriadku po zohľadnení stanoviska ACER stanoveného v odseku 2, a to do troch mesiacov od doručenia stanoviska ACER.
4. Prevádzkovatelia prenosových sústav do troch mesiacov od doručenia priaznivého stanoviska Komisie, prijímú a uverejnia zmenené stanovy alebo rokovací poriadok.
5. V prípade zmien alebo na základe odôvodnenej žiadosti Komisie alebo ACER sa dokumenty uvedené v odseku 1 predložia Komisii a ACER. Komisia a ACER vydajú stanovisko v súlade s odsekmi 2, 3 a 4.

Článok 30

Úlohy ENTSO pre elektrinu

1. ENTSO pre elektrinu:
 - a) vypracúva sieťové predpisy pre oblasti uvedené v článku 59 ods. 1 a 2 v záujme splnenia cieľov stanovených v článku 28;
 - b) prijíma a uverejňuje každé dva roky nezáväzný 10-ročný plán rozvoja sústavy pre celú Úniu (ďalej len „plán rozvoja sústavy pre celú Úniu“);
 - c) vypracúva a prijíma návrhy týkajúce sa posúdenia primeranosti zdrojov na európskej úrovni podľa článku 23 a návrhy technických špecifikácií cezhraničnej účasti na kapacitných mechanizmoch podľa článku 26 ods. 11;
 - d) prijíma odporúčania o koordinácii technickej spolupráce medzi prevádzkovateľmi prenosových sústav Únie a prevádzkovateľmi prenosových sústav tretích krajín;
 - e) prijíma rámec pre spoluprácu a koordináciu medzi regionálnymi koordináčnymi centrami;
 - f) prijíma návrh vymedzujúci región prevádzky sústavy v súlade s článkom 36;
 - g) spolupracuje s prevádzkovateľmi distribučných sústav a so subjektom PDS EÚ;
 - h) podporuje digitalizáciu prenosových sústav vrátane zavádzania inteligentných sietí, efektívneho získavania údajov v reálnom čase a inteligentných meracích systémov;
 - i) prijíma spoločné nástroje na prevádzku sústavy na zabezpečenie koordinácie prevádzky sústavy za normálnych a núdzových podmienok vrátane spoločnej stupnice na klasifikáciu poruchových udalostí a výskumné plány vrátane realizácie týchto plánov prostredníctvom efektívneho výskumného programu. Tieto nástroje konkretizujú okrem iného:
 - i) informácie vrátane vhodných denných a vnútrodenných informácií, ako aj informácií v reálnom čase, ktoré sú užitočné na zlepšenie prevádzkovej koordinácie, ako aj optimálnu frekvenciu zberu a zverejňovania týchto informácií;

- ii) technologickú platformu na výmenu informácií v reálnom čase a podľa potreby technologické platformy na zber, spracovanie a prenos ďalších informácií uvedených v bode i), ako aj na uplatňovanie postupov, ktoré dokážu posilniť prevádzkovú koordináciu medzi prevádzkovateľmi prenosových sústav s cieľom dospieť k takej koordinácii v celej únii;
 - iii) ako prevádzkovatelia prenosových sústav poskytujú prevádzkové informácie ďalším prevádzkovateľom prenosových sústav alebo akémukoľvek subjektu, ktorý je riadne poverený ich podporou pri dosahovaní prevádzkovej koordinácie, ako aj ACER; a
 - iv) že prevádzkovatelia prenosových sústav navrhnu miesto kontaktu zodpovedné za riešenie žiadostí iných prevádzkovateľov prenosových sústav alebo subjektu, ktorý je riadne poverený, ako sa uvádza v bode iii), alebo ACER v súvislosti s týmito informáciami;
- j) prijíma ročný pracovný program;
 - k) prispieva k vytvoreniu požiadaviek na interoperabilitu a nediskriminačných a transparentných postupov prístupu k údajom, ako sa stanovuje v článku 24 smernice (EÚ) 2019/944;
 - l) prijíma výročnú správu;
 - m) vykonáva a prijíma sezónne posudzovania primeranosti podľa článku 9 ods. 2 nariadenia (EÚ) 2019/941;
 - n) podporuje kybernetickú bezpečnosť a ochranu údajov v spolupráci s príslušnými orgánmi a regulovanými subjektmi;
 - o) pri plnení svojich úloh zohľadňuje vývoj riadenia odberu.
2. ENTSO pre elektrinu predloží ACER správu o zistených nedostatkoch týkajúcich sa zriadenia a fungovania regionálnych koordinačných centier.
3. ENTSO pre elektrinu uverejňuje zápisnice zo zasadnutí svojho valného zhromaždenia, zasadnutia správnej rady a zasadnutí výborov a pravidelne poskytuje verejnosti informácie o svojom rozhodovaní a svojich činnostiach.
4. Ročný pracovný program uvedený v odseku 1 písm. j) obsahuje zoznam a opis sieťových predpisov, ktoré sa majú vypracovať, plán koordinácie prevádzky sústavy a výskumno-vývojové činnosti, ktoré sa majú vykonať v danom roku, ako aj orientačný harmonogram.
5. ENTSO pre elektrinu poskytne ACER informácie, ktoré ACER požaduje na účely plnenia jej úloh podľa článku 32 ods. 1. S cieľom umožniť ENTSO pre elektrinu splniť uvedenú požiadavku, prevádzkovatelia prenosových sústav poskytujú ENTSO pre elektrinu požadované informácie.
6. Na žiadosť Komisie poskytuje ENTSO pre elektrinu Komisii stanoviská k prijímaniu usmernení uvedených v článku 61.

Článok 31

Konzultácie

1. ENTSO pre elektrinu pri vypracúvaní návrhov v súlade s úlohami uvedenými v článku 30 ods. 1 uskutoční rozsiahly konzultačný proces. Konzultačný proces musí byť štruktúrovaný tak, aby sa umožnilo vyhovieť pripomienkam zainteresovaných strán pred konečným prijatím návrhu a otvoreným a transparentným spôsobom, so zapojením všetkých relevantných zainteresovaných subjektov, a najmä s organizáciami zastupujúcimi takéto zainteresované subjekty, a to v súlade s rokovacím poriadkom uvedeným v článku 29. Týchto konzultácií sa zúčastňujú aj regulačné orgány a ostatné vnútroštátne orgány, dodávateľské a výrobné podniky, užívatelia sústavy vrátane odberateľov, prevádzkovatelia distribučných sústav vrátane relevantných odvetvových združení, technických orgánov a platforiem zainteresovaných subjektov. Cieľom konzultácií je zistiť stanoviská a návrhy všetkých relevantných účastníkov počas rozhodovacieho procesu.
2. Všetky dokumenty a zápisnice zo zasadnutí týkajúce sa konzultácií uvedených v odseku 1 sa zverejnia.

3. ENTSO pre elektrinu pred prijatím návrhov uvedených v článku 30 ods. 1 uvedie spôsob, akým boli zohľadnené pripomienky, ktoré dostala v priebehu konzultácií. Ak pripomienky neboli zohľadnené, uvedie dôvody.

Článok 32

Monitorovanie agentúrou ACER

1. ACER monitoruje plnenie úloh ENTSO pre elektrinu uvedených v článku 30 ods. 1, 2 a 3 a informuje o svojich zisteniach Komisiu.

ACER monitoruje, ako ENTSO pre elektrinu vykonáva sieťové predpisy vypracované podľa článku 59. V prípade, že ENTSO pre elektrinu nevykonala ktorýkoľvek z uvedených sieťových predpisov, ACER požiada ENTSO pre elektrinu, aby poskytla riadne vysvetlenie dôvodov, pre ktoré takéto predpisy nevykonala. ACER informuje Komisiu o tomto vysvetlení a poskytne k nemu stanovisko.

ACER monitoruje a analyzuje vykonávanie sieťových predpisov a usmernení prijatých Komisiou podľa článku 58 ods. 1 a ich účinok na harmonizáciu uplatniteľných pravidiel zameraných na uľahčovanie integrácie trhu, ako aj ich účinok na nediskrimináciu, skutočnú hospodársku súťaž a efektívne fungovanie trhu a podáva o tom správy Komisii.

2. ENTSO pre elektrinu predloží agentúre návrh plánu rozvoja sústavy pre celú Úniu, návrh ročného pracovného programu vrátane informácií týkajúcich sa konzultačného postupu a ďalšie dokumenty uvedené v článku 30 ods. 1, aby k nim ACER zaujala stanovisko.

Ak ACER usúdi, že návrh ročného pracovného programu alebo návrh plánu rozvoja sústavy pre celú Úniu predložený ENTSO pre elektrinu neprispieva k nediskriminácii, skutočnej hospodárskej súťaži a efektívnemu fungovaniu trhu, ani k dostatočnej úrovni cezhraničných spojovacích vedení otvorených pre prístup tretích strán, do dvoch mesiacov odo dňa doručenia návrhov poskytne pre ENTSO pre elektrinu a Komisiu riadne odôvodnené stanovisko, ako aj odporúčania.

Článok 33

Náklady

Náklady spojené s činnosťami ENTSO pre elektrinu uvedenými v článkoch 28 až 32 a 58 až 61 tohto nariadenia a v článku 11 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 347/2013 ⁽²³⁾ hradia prevádzkovatelia prenosových sústav a zohľadňujú sa pri výpočte taríf. Regulačné orgány tieto náklady schvália, iba ak sú rozumné a vhodné.

Článok 34

Regionálna spolupráca prevádzkovateľov prenosových sústav

1. Prevádzkovatelia prenosových sústav nadviažu regionálnu spoluprácu v rámci ENTSO pre elektrinu s cieľom podieľať sa na činnostiach uvedených v článku 30 ods. 1, 2 a 3. Konkrétne, každé dva roky uverejnia regionálny investičný plán a môžu prijímať investičné rozhodnutia, ktoré sú na ňom založené. ENTSO pre elektrinu podporuje spoluprácu medzi prevádzkovateľmi prenosových sústav na regionálnej úrovni a zabezpečuje interoperabilitu, komunikáciu a monitorovanie regionálnych výsledkov v oblastiach, ktoré ešte neboli harmonizované na úrovni Únie.

2. Prevádzkovatelia prenosových sústav podporujú prevádzkové opatrenia, ktorých cieľom je zabezpečiť optimálne riadenie sústavy, ako aj rozvoj výmen energie, koordinované prideľovanie cezhraničnej kapacity prostredníctvom nediskriminačných trhovo orientovaných riešení, v ktorých sa venuje náležitá pozornosť špecifickým výhodám implicitných aukcií pri krátkodobom prideľovaní, a integráciu vyrovnávajúcich a rezervných energetických mechanizmov.

⁽²³⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 347/2013 zo 17. apríla 2013 o usmerneniach pre transeurópsku energetickú infraštruktúru, ktorým sa zrušuje rozhodnutie č. 1364/2006/ES a menia a dopĺňajú nariadenia (ES) č. 713/2009, (ES) č. 714/2009 a (ES) č. 715/2009 (Ú. v. EÚ L 115, 25.4.2013, s. 39).

3. V záujme dosiahnutia cieľov uvedených v odsekoch 1 a 2 môže Komisia ustanoviť geografickú oblasť, na ktorú sa vzťahujú jednotlivé štruktúry regionálnej spolupráce, pričom zohľadní existujúce štruktúry regionálnej spolupráce. Každý členský štát môže podporovať spoluprácu vo viacerých geografických oblastiach.

Komisia je splnomocnená prijímať delegované akty v súlade s článkom 68, ktorým sa dopĺňa toto nariadenie, ktorým sa ustanovujú geografické oblasti spadajúce do pôsobnosti jednotlivých štruktúr regionálnej spolupráce. Na tento účel Komisia konzultuje s regulačnými orgánmi, ACER a ENTSO pre elektrinu.

Delegovanými aktami, ktoré sa uvádzajú v tomto odseku, nie je dotknutý článok 36.

Článok 35

Zriadenie a poslanie regionálnych koordinačných centier

1. Všetci prevádzkovatelia prenosových sústav regiónu prevádzky sústavy do 5. júla 2020 predložia návrh na zriadenie regionálnych koordinačných centier k dotknutým regulačným orgánom v súlade s kritériami uvedenými v tejto kapitole.

Regulačné orgány v regióne prevádzky sústavy preskúmajú a schvália návrh.

Návrh musí obsahovať aspoň tieto prvky:

- a) členský štát prípadného sídla regionálnych koordinačných centier a zúčastnených prevádzkovateľov prenosovej sústavy;
 - b) organizačné, finančné a prevádzkové podmienky nevyhnutné na zabezpečenie efektívnej, bezpečnej a spoľahlivej prevádzky prepojenej prenosovej sústavy;
 - c) plán realizácie začatia prevádzky regionálnych koordinačných centier;
 - d) stanovy a rokovací poriadok regionálnych koordinačných centier;
 - e) opis postupov spolupráce v súlade s článkom 38;
 - f) opis opatrení týkajúcich sa zodpovednosti regionálnych koordinačných centier v súlade s článkom 47;
 - g) ak pôsobia dve regionálne koordinačné centrá na princípe rotácie v súlade s článkom 36 ods. 2, opis opatrení na vymedzenie jasných zodpovedností týchto regionálnych koordinačných centier a postupov pri plnení ich úloh.
2. Po schválení návrhu podľa odseku 1 regulačnými orgánmi regionálne koordinačné centrá nahradia regionálnych koordinátorov bezpečnosti zriadených podľa usmernenia pre prevádzkovanie sústavy prijatého na základe článku 18 ods. 5 nariadenia (ES) č. 714/2009 a svoju činnosť začnú do 1. júla 2022.
3. Regionálne koordinačné centrá musia mať právnu formu uvedenú v Prílohe II k smernici Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1132 ⁽²³⁾.
4. Regionálne koordinačné centrá pri plnení svojich úloh podľa práva Únie konajú nezávisle od jednotlivých vnútroštátnych záujmov a záujmov prevádzkovateľov prenosových sústav.
5. Regionálne koordinačné centrá dopĺňajú úlohu prevádzkovateľov prenosových sústav tým, že vykonávajú úlohy regionálneho významu, ktoré im boli zverené v súlade s článkom 37. Prevádzkovatelia prenosových sústav zodpovedajú za riadenie tokov elektriny a zaistenie bezpečnej, spoľahlivej a efektívnej elektrizačnej sústavy v súlade s článkom 40 ods. 1 písm. d) smernice (EÚ) 2019/944.

⁽²³⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1132 zo 14. júna 2017 týkajúca sa niektorých aspektov práva obchodných spoločností (Ú. v. EÚ L 169, 30.6.2017, s. 46).

Článok 36

Geografická pôsobnosť regionálnych koordinačných centier

1. ENTSO pre elektrinu do 5. januára 2020 predloží ACER návrh, v ktorom sa stanoví, na ktorých prevádzkovateľov prenosových sústav, ponukové oblasti, hranice ponukových oblastí, regióny výpočtu kapacity a regióny koordinácie výpadkov sa vzťahujú jednotlivé regióny prevádzky sústavy. V návrhu sa zohľadní topológia siete vrátane stupňa prepojenia a vzájomnej závislosti elektrizačnej sústavy z hľadiska tokov a veľkosti regiónu, ktorá musí pokrývať aspoň jeden región výpočtu kapacity.
2. Prevádzkovatelia prenosovej sústavy v regióne prevádzky sústavy sa zapoja do regionálneho koordinačného centra zriadeného v tomto regióne. Vo výnimočných prípadoch, ak je regulačná oblasť prevádzkovateľa prenosovej sústavy súčasťou rôznych synchronných oblastí, prevádzkovateľ prenosovej sústavy sa môže zapojiť do dvoch regionálnych koordinačných centier. V návrhu uvedenom v odseku 1 sa v súvislosti s hranicami ponukovej oblasti susediacej s regiónmi prevádzky sústavy stanoví, akým spôsobom sa má uskutočňovať koordinácia medzi regionálnymi koordinačnými centrami, pokiaľ ide o tieto hranice. Pre synchronnú oblasť Kontinentálna Európa, kde sa činnosti dvoch regionálnych koordinačných centier môžu prekrývať v rámci jedného regiónu prevádzky sústavy, prevádzkovatelia prenosovej sústavy tohto regiónu prevádzky sústavy rozhodnú, či určia jediné regionálne koordinačné centrum v danom regióne, alebo či budú dve regionálne koordinačné centrá vykonávať niektoré alebo všetky úlohy regionálneho významu v celom regióne prevádzky sústavy na princípe rotácie a iné úlohy bude vykonávať jedno určené regionálne koordinačné centrum.
3. ACER do troch mesiacov od doručenia návrhu uvedeného v odseku 1 tento návrh vymedzujúci regióny prevádzky sústavy schváli alebo navrhne jeho zmeny. Ak ACER navrhne zmeny návrhu, poradí sa pred ich prijatím s ENTSO pre elektrinu. Prijatý návrh sa uverejní na webovom sídle ACER.
4. Príslušní prevádzkovatelia prenosových sústav môžu ACER predložiť návrh na zmenu regiónov prevádzky sústavy vymedzených podľa odseku 1. Uplatní sa postup stanovený v odseku 3.

Článok 37

Úlohy regionálnych koordinačných centier

1. Každé regionálne koordinačné centrum vykonáva minimálne všetky tieto úlohy regionálneho významu v celom regióne prevádzky sústavy, kde je zriadené:
 - a) vykonávanie koordinovaného výpočtu kapacity v súlade s metodikami vypracovanými podľa usmernenia pre pridelovanie kapacity a riadenie preťaženia prijatého na základe článku 18 ods. 5 nariadenia (ES) č. 714/2009;
 - b) vykonávanie koordinovanej analýzy bezpečnosti v súlade s metodikami vypracovanými podľa usmernenia pre prevádzku sústavy prijatého na základe článku 18 ods. 5 nariadenia (ES) č. 714/2009;
 - c) vytváranie spoločných modelov sústavy v súlade s metodikami a postupmi vypracovanými podľa usmernenia pre prevádzku sústavy prijatého na základe článku 18 ods. 5 nariadenia (ES) č. 714/2009;
 - d) podpora posudzovania súladu plánov obrany a plánov obnovy prevádzkovateľov prenosových sústav v súlade s postupom stanoveným v sieťovom predpise o stavoch núdze a obnovy prijatom na základe článku 6 ods. 11 nariadenia (ES) č. 714/2009;
 - e) vykonávanie týždenných až denných regionálnych predpovedí primeranosti sústavy a prípravy opatrení na zníženie rizika v súlade s metodikou stanovenou v článku 8 nariadenia (EÚ) 2019/941 a v súlade s postupmi stanovenými v usmernení pre prevádzku sústavy prijatom na základe článku 18 ods. 5 nariadenia (ES) č. 714/2009;
 - f) vykonávanie regionálnej koordinácie plánovania s ohľadom na výpadky v súlade s postupmi a metodikami stanovenými v usmernení pre prevádzku sústavy prijatom na základe článku 18 ods. 5 nariadenia (ES) č. 714/2009;
 - g) odborná príprava personálu pracujúceho pre regionálne koordinačné centrá a udeľovanie osvedčení tomuto personálu;
 - h) podpora koordinácie a optimalizácie regionálnej obnovy podľa požiadaviek prevádzkovateľov prenosových sústav;

- i) vykonávanie poprevádzkovej a poporuchovej analýzy a podávania správ;
- j) stanovenie veľkosti rezervnej kapacity na regionálnej úrovni;
- k) podpora obstarávania disponibilít na regionálnej úrovni;
- l) podpora prevádzkovateľov prenosovej sústavy na ich žiadosť pri optimalizácii zúčtovania medzi prevádzkovateľmi prenosových sústav;
- m) vykonávanie úloh týkajúcich sa identifikácie regionálnych scenárov krízy dodávok elektriny, ak sú nimi regionálne koordinačné centrá poverené podľa článku 6 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2019/941, a v rozsahu, v akom sú nimi poverené;
- n) vykonávanie úloh týkajúcich sa sezónnych posudzovaní primeranosti, ak sú nimi regionálne koordinačné centrá poverené podľa článku 9 ods. 2 nariadenia (EÚ) 2019/941;
- o) výpočet hodnoty maximálnej vstupnej kapacity dostupnej pre účasť zahraničnej kapacity na kapacitných mechanizmoch na účely vydania odporúčania v súlade s článkom 26 ods. 7;
- p) vykonávanie úloh súvisiacich s podporou prevádzkovateľom prenosových sústav pri určovaní potrieb, pokiaľ ide o novú prenosovú kapacitu, modernizáciu existujúcej prenosovej kapacity alebo ich alternatívy, ktoré sa majú predložiť regionálnym skupinám zriadeným podľa nariadenia (EÚ) č. 347/2013 a zahrnúť do desaťročného plánu rozvoja siete uvedeného v článku 51 smernice (EÚ) 2019/944.

Úlohy uvedené v prvom pododseku sú podrobne uvedené v prílohe I.

2. Na základe návrhu Komisie alebo členského štátu výbor zriadený článkom 68 smernice (EÚ) 2019/944 vydá stanovisko k prideleniu nových poradných úloh regionálnym koordinačným centrá. V prípade, že výbor vydá priaznivé stanovisko k prideleniu nových poradných úloh, regionálne koordinačné centrá vykonávajú tieto úlohy na základe návrhu, ktorý vypracuje ENTSO pre elektrinu a schváli ACER v súlade s postupom stanoveným v článku 27.

3. Informácie potrebné na plnenie úloh regionálnych koordinačných centier poskytujú svojim regionálnym koordinačným centrá prevádzkovatelia prenosových sústav.

4. Regionálne koordinačné centrá poskytujú prevádzkovateľom prenosových sústav v regióne prevádzky sústavy všetky informácie potrebné na vykonávanie koordinovaných opatrení a odporúčaní vydanými regionálnymi koordinačnými centrami.

5. Pokiaľ ide o úlohy uvedené v tomto článku a na ktoré sa ešte nevzťahujú príslušné sieťové predpisy alebo usmernenia, ENTSO pre elektrinu vypracuje návrh v súlade s postupom stanoveným v článku 27. Regionálne koordinačné centrá vykonávajú tieto úlohy na základe návrhu po jeho schválení ACER.

Článok 38

Spolupráca v rámci regionálnych operačných centier a medzi regionálnymi koordinačnými centrami

Každodenná koordinácia v rámci regionálnych koordinačných centier a medzi nimi sa riadi prostredníctvom kooperatívnych procesov medzi prevádzkovateľmi prenosových sústav v regióne vrátane opatrení na koordináciu medzi regionálnymi koordinačnými centrami tam, kde je to potrebné. Kooperatívny proces sa zakladá na:

- a) pracovných postupoch na riešenie aspektov plánovania a prevádzky relevantných z hľadiska úloh uvedených v článku 37;
- b) postupoch výmeny analýz a konzultácií o návrhoch regionálnych koordinačných centier s prevádzkovateľmi prenosových sústav v regióne prevádzky sústavy a s relevantnými zainteresovanými stranami a inými regionálnymi koordinačnými centrami efektívnym a inkluzívnym spôsobom pri výkone prevádzkových funkcií a úloh v súlade s článkom 40;
- c) postupe prijímania koordinovaných opatrení a odporúčaní v súlade s článkom 42.

Článok 39

Pracovné postupy

1. Regionálne koordinačné centrá vypracujú pracovné postupy, ktoré sú efektívne, inkluzívne, transparentné a uľahčujú konsenzus, na riešenie aspektov plánovania a prevádzky súvisiacich s úlohami, ktoré treba vykonať, pričom berú do úvahy najmä špecifiká a požiadavky týchto úloh uvedené v prílohe I. Regionálne koordinačné centrá vyvinú tiež spôsob revízie týchto pracovných postupov.
2. Regionálne koordinačné centrá zabezpečia, aby pracovné postupy uvedené v odseku 1 obsahovali pravidlá na informovanie dotknutých strán.

Článok 40

Poradný postup

1. Regionálne koordinačné centrá vypracujú postup na organizáciu primeraných a pravidelných konzultácií s prevádzkovateľmi prenosových sústav v regióne prevádzky sústavy, inými regionálnymi koordinačnými centrami a príslušnými zainteresovanými subjektmi pri výkone svojich každodenných prevádzkových povinností a úloh. S cieľom zabezpečiť, aby sa dali riešiť regulačné otázky, musia byť v prípade potreby zapojené regulačné orgány.
2. Regionálne koordinačné centrá musia v prípade potreby konzultovať s členskými štátmi v regióne prevádzky sústavy a v prípade existencie regionálneho fóra s regionálnymi fórami o záležitostiach politického významu s výnimkou každodenných činností regionálnych koordinačných centier a vykonávania ich úloh. Regionálne koordinačné centrá náležite zohľadnia odporúčania členských štátov a prípadne ich regionálnych fór.

Článok 41

Transparentnosť

1. Regionálne koordinačné centrá vypracujú proces zapojenia zainteresovaných strán a organizujú pravidelné stretnutia s nimi s cieľom diskutovať o otázkach súvisiacich s efektívnou, bezpečnou a spoľahlivou prevádzkou prepojenej sústavy a identifikovať nedostatky a navrhovať zlepšenia.
2. ENTSO pre elektrinu a regionálne koordinačné centrá pôsobia v plnej miere transparentne voči zainteresovaným stranám a verejnosti. Uverejňujú akúkoľvek príslušnú dokumentáciu na svojom webovom sídle.

Článok 42

Prijímanie a preskúmanie koordinovaných opatrení a odporúčaní

1. Prevádzkovatelia prenosových sústav v regióne prevádzky sústavy vytvoria postup na prijímanie a preskúmanie koordinovaných opatrení a odporúčaní vydaných regionálnymi koordinačnými centrami v súlade s kritériami stanovenými v odsekoch 2, 3 a 4.
2. Regionálne koordinačné centrá vydajú koordinované opatrenia prevádzkovateľom prenosových sústav v súvislosti s úlohami uvedenými v článku 37 ods. 1 písm. a) a b). Prevádzkovatelia prenosových sústav vykonávajú koordinované opatrenia, okrem tých, ktorých vykonávanie by viedlo k porušeniu limitov prevádzkovej bezpečnosti vymedzených jednotlivými prevádzkovateľmi prenosových sústav v súlade s usmernením pre prevádzku sústavy prijatým na základe článku 18 ods. 5 nariadenia (ES) č. 714/2009.

Ak sa prevádzkovateľ prenosovej sústavy rozhodne nevykonávať koordinované opatrenie z dôvodov uvedených v tomto odseku, bez zbytočného odkladu oznámi transparentným spôsobom podrobné dôvody regionálnemu koordinačnému centru a prevádzkovateľom prenosových sústav v regióne prevádzky sústavy. V takýchto prípadoch regionálne koordinačné centrum posúdi vplyv uvedeného rozhodnutia na iných prevádzkovateľov prenosových sústav v regióne prevádzky sústavy a môže na základe postupu stanoveného v odseku 1 navrhnúť iný súbor koordinovaných opatrení.

3. Regionálne koordinačné centrá vydajú odporúčania prevádzkovateľom prenosových sústav v súvislosti s úlohami uvedenými v článku 37 ods. 1 písm. c) až p), alebo pridelenými v súlade s článkom 37 ods. 2.

Ak sa prevádzkovateľ prenosovej sústavy rozhodne odchyliť od odporúčania ako sa uvádza v odseku 1, predloží regionálnemu koordinačnému centru a ostatným prevádzkovateľom prenosových sústav v regióne prevádzky sústavy odôvodnenie svojho rozhodnutia bez zbytočného odkladu.

4. Preskúmanie koordinovaných opatrení alebo odporúčania sa spustí na žiadosť jedného alebo viacerých prevádzkovateľov prenosových sústav v regióne prevádzky sústavy. Po preskúmaní koordinovaných opatrení alebo odporúčaní regionálni koordinátori bezpečnosti dané opatrenie potvrdia alebo upravia.

5. Ak koordinované opatrenie je predmetom preskúmania v súlade s odsekom 4 tohto článku, žiadosť o preskúmanie nesmie mať za následok pozastavenie vykonávania koordinovaného opatrenia okrem prípadov, ak by vykonávanie koordinovaných opatrení viedlo k porušeniu limitov prevádzkovej bezpečnosti vymedzených každým jednotlivým prevádzkovateľom prenosovej sústavy v súlade s usmernením pre prevádzku sústavy prijatým na základe článku 18 ods. 5 nariadenia (ES) č. 714/2009.

6. Na návrh členského štátu alebo Komisie a po konzultácii s výborom zriadeným článkom 68 smernice (EÚ) 2019/944 môžu členské štáty regiónu prevádzky sústavy spoločne rozhodnúť o udelení právomoci na stanovovanie koordinovaných opatrení svojmu regionálnemu koordinačnému centru v súvislosti s jednou alebo viacerými úlohami určenými v článku 37 ods. 1 písm. c) až p) tohto nariadenia.

Článok 43

Správna rada regionálnych koordinačných centier

1. Regionálne koordinačné centrá zriadia správnu radu s cieľom prijímať opatrenia v súvislosti s ich riadením a na monitorovanie ich fungovania.

2. Správna rada sa skladá z členov zastupujúcich všetkých prevádzkovateľov prenosových sústav, ktorí sa zúčastňujú činnosti príslušných regionálnych koordinačných centier.

3. Správna rada je zodpovedná za:

- a) navrhovanie a schvaľovanie stanov a rokovacieho poriadku regionálnych koordinačných centier;
- b) rozhodovanie o zavedení organizačnej štruktúry;
- c) prípravu a schvaľovanie ročného rozpočtu;
- d) vypracúvanie a schvaľovanie postupov spolupráce v súlade s článkom 38.

4. Medzi právomoci správnej rady nepatria tie, ktoré sa týkajú každodenných činností regionálnych koordinačných centier a plnenia ich úloh.

Článok 44

Organizačná štruktúra

1. Prevádzkovatelia prenosovej sústavy v regióne prevádzky sústavy zriadia organizačnú štruktúru regionálnych koordinačných centier, ktorá podporí bezpečnosť ich úloh.

V ich organizačnej štruktúre sa musia špecifikovať:

- a) právomoci, povinnosti a zodpovednosť pracovníkov;
- b) vzťahy a hierarchické vzťahy medzi jednotlivými časťami a postupmi organizácie.

2. Regionálne koordinačné centrá môžu zriadiť regionálne kancelárie na riešenie subregionálnych špecifik alebo zriadiť záložné regionálne koordinačné centrá na efektívne a spoľahlivé plnenie svojich úloh, keď je dokázané, že je to nevyhnutne potrebné.

Článok 45

Vybavenie a personál

Regionálne koordinačné centrá musia byť vybavené všetkými ľudskými, technickými, materiálnymi a finančnými zdrojmi potrebnými na plnenie svojich povinností podľa tohto nariadenia a na nezávislé a nestranné vykonávanie svojich úloh.

Článok 46

Monitorovanie a podávanie správ

1. Regionálne koordinačné centrá zavedú postup na priebežné monitorovanie aspoň:
 - a) svojej prevádzkovej výkonnosti;
 - b) koordinovaných opatrení a vydaných odporúčaní, rozsahu, v ktorom sa koordinované opatrenia a odporúčania majú vykonávať prevádzkovateľmi prenosových sústav, a dosiahnutých výsledkov;
 - c) efektívnosti a účinnosti všetkých úloh, za ktoré sú zodpovední, a prípadne rotácie týchto úloh.
2. Regionálne koordinačné centrá transparentným spôsobom účtujú svoje náklady a podávajú o nich správy ACER a regulačným orgánom regiónu prevádzky sústavy.
3. Regionálne koordinačné centrá predkladajú ENTSO pre elektrinu, ACER, regulačným orgánom regiónu prevádzky sústavy a skupine pre koordináciu v oblasti elektrickej energie výročnú správu o výsledku monitorovania stanoveného v odseku 1 a informácie o svojej činnosti.
4. Regionálne koordinačné centrá podávajú správy o všetkých nedostatkoch, ktoré zistili pri monitorovaní podľa odseku 1 ENTSO pre elektrinu, regulačným orgánom regiónu prevádzky sústavy, ACER a iným príslušným orgánom členských štátov zodpovedným za prevenciu a riadenie krízových situácií. Na základe uvedenej správy môžu príslušné regulačné orgány regiónu prevádzky sústavy navrhnúť regionálnym koordinačným centráм opatrenia na vyriešenie týchto nedostatkov.
5. Bez toho, aby bola dotknutá nutnosť chrániť bezpečnosť a dôvernosť citlivých obchodných informácií, regionálne koordinačné centrá zverejnia správy uvedené v odsekoch 4 a 5.

Článok 47

Zodpovednosť

Do návrhov na zriadenie regionálnych koordinačných centier v súlade s článkom 35 prevádzkovateľa prenosových sústav v regióne prevádzky sústavy zahrnú potrebné kroky na poistenie zodpovednosti v súvislosti s výkonom úloh regionálnych koordinačných centier. Metóda, ktorá sa použije na zabezpečenie krytia, musí zohľadňovať právne postavenie regionálnych koordinačných centier a úroveň dostupného komerčného poistného krytia.

Článok 48

Desaťročný plán rozvoja sústavy

1. Plán rozvoja sústavy pre celú Úniu uvedený v článku 30 ods. 1 písmene b) musí obsahovať modelovanie integrovanej sústavy, vypracúvanie scenárov a hodnotenie odolnosti sústavy.

Plán rozvoja sústavy pre celú Úniu najmä:

- a) vychádza z národných investičných plánov, zohľadňujúc regionálne investičné plány uvedené v článku 34 ods. 1 tohto nariadenia a podľa potreby aspekty Únie týkajúce sa plánovania siete, ako sa stanovuje v nariadení (EÚ) č. 347/2013; vypracuje sa analýza nákladov a prínosov s využitím metodiky stanovenej v článku 11 uvedeného nariadenia;

- b) vychádza, pokiaľ ide o cezhraničné prepojenia, aj z primeraných potrieb jednotlivých užívateľov sústavy a integruje dlhodobé záväzky investorov uvedené v článkoch 44 a 51 smernice (EÚ) 2019/944; a
- c) identifikuje investičné medzery, najmä pokiaľ ide o cezhraničné kapacity.

So zreteľom na písmeno c) prvého pododseku k plánu rozvoja sústavy pre celú Úniu môže byť priložený prehľad prekážok zvyšovania cezhraničnej kapacity sústavy vyplývajúcich z rozličných postupov schvaľovania alebo rozličnej praxe.

2. ACER vypracuje stanovisko k národným desaťročným plánom rozvoja sústavy s cieľom posúdiť ich súlad s plánom rozvoja sústavy pre celú Úniu. Ak ACER zistí nesúlad medzi národným desaťročným plánom rozvoja sústavy a plánom rozvoja sústavy pre celú Úniu, navrhne vhodným spôsobom zmeniť národný plán rozvoja sústavy alebo plán rozvoja sústavy pre celú Úniu. Ak je takýto národný plán rozvoja sústavy vypracovaný v súlade s článkom 51 smernice (EÚ) 2019/944, ACER odporučí regulačnému orgánu zmeniť národný desaťročný plán rozvoja sústavy v súlade s článkom 51 ods. 7 uvedenej smernice a informuje o tom Komisiu.

Článok 49

Kompenzačný mechanizmus medzi prevádzkovateľmi prenosových sústav

1. Prevádzkovatelia prenosových sústav dostávajú kompenzáciu za náklady, ktoré im vzniknú v dôsledku prenosu cezhraničných tokov elektriny cez ich sústavy.
2. Kompenzáciu uvedenú v odseku 1 platia prevádzkovatelia národných prenosových sústav, z ktorých cezhraničné toky pochádzajú, a sústav, v ktorých tieto toky končia.
3. Kompenzačné platby sa uskutočňujú pravidelne a za dané časové obdobie v minulosti. Ak je to potrebné, vykonajú sa dodatočné úpravy zaplatených kompenzácií, aby zodpovedali skutočne vzniknutým nákladom.

Prvé obdobie, za ktoré sa majú uskutočniť kompenzačné platby, sa určí v usmerneniach uvedených v článku 61.

4. Komisia prijme delegované akty v súlade s článkom 68 dopĺňajúce toto nariadenie, stanovujúce výšky splatných kompenzačných platieb.

5. Objem prenášaných cezhraničných tokov a objem cezhraničných tokov, ktoré sa označia ako toky, ktoré pochádzajú alebo končia v národných prenosových sústavách, sa určia na základe fyzických tokov elektriny skutočne nameraných v danom období.

6. Náklady, ktoré vznikli v dôsledku prenosu cezhraničných tokov, sa stanovujú na základe projektovaných dlhodobých priemerných prírastkových nákladov, pričom sa zohľadnia straty, investície do novej infraštruktúry a primeraný podiel nákladov na existujúcu infraštruktúru, pokiaľ sa táto infraštruktúra využíva na prenos cezhraničných tokov, obzvlášť pri zvažovaní potreby garantovať bezpečnosť dodávky. Pri stanovovaní vzniknutých nákladov sa použijú uznávané, štandardné metodiky stanovovania nákladov. Prijímaná kompenzácia sa znižuje zohľadnením výhod, ktoré sústave vzniknú v dôsledku prenosu cezhraničných tokov.

7. Pokiaľ sú prenosové sústavy dvoch alebo viacerých členských štátov úplne alebo čiastočne súčasťou jedného riadiaceho bloku, iba na účely kompenzačného mechanizmu medzi prevádzkovateľmi prenosových sústav sa riadiaci blok ako celok považuje za časť prenosovej sústavy jedného z dotknutých členských štátov, aby sa zabránilo tomu, aby sa toky v rámci riadiaceho bloku považovali za cezhraničné toky podľa článku 2 ods. 2 písm. b), čo by viedlo k vzniku kompenzačných platieb podľa odseku 1 tohto článku. Regulačné orgány dotknutých členských štátov môžu rozhodnúť o tom, za súčasť ktorého členského štátu sa bude považovať riadiaci blok ako celok.

Článok 50

Poskytovanie informácií

1. Prevádzkovatelia prenosových sústav vytvoria mechanizmy na koordináciu a výmenu informácií s cieľom zabezpečiť bezpečnosť sústav v kontexte riadenia preťaženia.

2. Bezpečnostné, prevádzkové a plánovacie normy používané prevádzkovateľmi prenosových sústav sa zverejnia. Uverejnené informácie musia zahŕňať všeobecný model pre výpočet celkovej prenosovej kapacity a bezpečnostnú rezervu prenosu založené na elektrických a fyzikálnych vlastnostiach sústavy. Tieto modely podliehajú schváleniu regulačnými orgánmi.
3. Prevádzkovatelia prenosových sústav zverejňujú odhady dostupnej prenosovej kapacity pre každý deň, pričom uvádzajú všetku už rezervovanú prenosovú kapacitu. Takéto zverejňovanie sa vykonáva v určených časových úsekoch pred dňom prenosu a v každom prípade zahŕňa odhady na týždeň a mesiac vopred, ako aj kvantitatívne určenie očakávanej spoľahlivosti dostupnej kapacity.
4. Prevádzkovatelia prenosových sústav uverejňujú príslušné údaje o súhrnnom predpoklade a skutočnom dopyte, o dostupnosti a skutočnom využívaní výrobných aktív a aktív na strane odberu, o dostupnosti a využití sústav a spojovacích vedení a o regulačnej energii, rezervnej kapacite a dostupnosti flexibility. Pokiaľ ide o dostupnosť a skutočné využívanie malých výrobných blokov a aktív na strane odberu, možno použiť súhrnné odhady.
5. Dotknutí účastníci trhu poskytnú prevádzkovateľom prenosových sústav relevantné údaje.
6. Výrobné podniky, ktoré vlastnia alebo prevádzkujú výrobné aktíva, z ktorých aspoň jedno má inštalovaný výkon minimálne 250 MW, alebo ktoré majú portfólio zahŕňajúce výrobné aktíva s výkonom aspoň 400 MW, uchovávajú pre regulačný orgán, národný orgán pre hospodársku súťaž a Komisiu po dobu piatich rokov všetky hodinové údaje za jednotlivé elektrárne, ktoré sú potrebné na overovanie všetkých prevádzkových dispečerských rozhodnutí a ponukového správania na burzách s elektrinou, aukciách kapacity spojovacích vedení, rezervných trhoch a mimoburzových trhoch. Medzi informácie za jednotlivé elektrárne a za každú hodinu, ktoré sa majú uchovávať, patria okrem iného údaje o dostupnej výrobnej kapacite a viazaných rezervách vrátane rozdelenia týchto viazaných rezerv medzi jednotlivé elektrárne v čase uvedenia ponuky a v čase výroby.
7. Prevádzkovatelia prenosových sústav si musia pravidelne vymieňať súbor dostatočne presných údajov o sústave a výkonových tokoch, aby bolo možné uskutočniť výpočty výkonových tokov pre každého prevádzkovateľa prenosovej sústavy v jeho príslušnej oblasti. Rovnaký súbor údajov sa na požiadanie sprístupní regulačným orgánom, Komisii a členským štátom. Regulačné orgány, členské štáty a Komisia zaobchádzajú s údajmi v tomto súbore ako s dôvernými a zabezpečia, aby s nimi takto zaobchádzal aj akýkoľvek poradný subjekt, ktorý na ich žiadosť vykonáva analytické práce na základe týchto údajov.

Článok 51

Certifikácia prevádzkovateľov prenosových sústav

1. Komisia preskúma oznámenie o rozhodnutí o certifikácii prevádzkovateľa prenosovej sústavy podľa článku 52 ods. 6 smernice (EÚ) 2019/944 hneď, ako jej ho doručia. Komisia do dvoch mesiacov od doručenia takéhoto oznámenia doručí príslušnému regulačnému orgánu svoje stanovisko o dodržaní ustanovení článku 43 a buď článku 52 ods. 2 alebo článku 53 smernice (EÚ) 2019/944.

Pri príprave stanoviska uvedeného v prvom pododseku si môže Komisia vyžiadať od ACER stanovisko k rozhodnutiu regulačného orgánu. V takomto prípade sa dvojmesačná lehota uvedená v prvom pododseku predlžuje o ďalšie dva mesiace.

Ak Komisia v lehote uvedenej v prvom a druhom pododseku nevydá stanovisko, považuje sa to za nevznesenie námietky voči rozhodnutiu regulačného orgánu.

2. Regulačný orgán prijme do dvoch mesiacov od doručenia stanoviska Komisie konečné rozhodnutie ohľadom certifikácie prevádzkovateľa prenosovej sústavy, pričom v najväčšej možnej miere zohľadní stanovisko Komisie. Rozhodnutie regulačného orgánu a stanovisko Komisie sa uverejňujú spoločne.
3. Regulačné orgány alebo Komisia môžu kedykoľvek počas tohto postupu od prevádzkovateľa prenosovej sústavy alebo podniku, ktorý vykonáva výrobnú alebo dodávateľskú činnosť, žiadať akékoľvek informácie dôležité pre plnenie svojich úloh podľa tohto článku.

4. Regulačné orgány a Komisia zachovávajú dôvernosc citlivých obchodných informácií.
5. Ak je Komisii doručené oznámenie o certifikácii prevádzkovateľa prenosovej sústavy podľa článku 43 ods. 9 smernice (EÚ) 2019/944, Komisia prijme rozhodnutie o certifikácii. Regulačný orgán rozhodnutiu Komisie vyhovie.

KAPITOLA VI

PREVÁDZKOVANIE DISTRIBUČNEJ SÚSTAVY

Článok 52

Európsky subjekt prevádzkovateľov distribučných sústav

1. Prevádzkovatelia distribučných sústav spolupracujú na úrovni Únie prostredníctvom subjektu PDS EÚ s cieľom podporovať dobudovanie a fungovanie vnútorného trhu s elektrinou a optimálne riadenie a koordinovanú prevádzku distribučných a prenosových sústav. Prevádzkovatelia distribučných sústav, ktorí sa chcú podieľať na subjekte PDS EÚ, sú oprávnení stať sa registrovanými členmi subjektu.

Registrovaní členovia sa môžu zúčastňovať na činnosti subjektu PDS EÚ priamo alebo prostredníctvom zastúpenia vnútroštátnym združením, ktoré určí členský štát, alebo prostredníctvom združenia na úrovni Únie.

2. Subjekt PDS EÚ vykonáva svoje úlohy a postupy v súlade s článkom 55. Ako odborný subjekt pracujúci v prospech spoločného záujmu Únie, subjekt PDS EÚ nezastupuje osobitné záujmy ani sa nesnaží ovplyvňovať rozhodovací proces s cieľom podporovať osobitné záujmy.

3. Členovia subjektu PDS EÚ sú povinní zaregistrovať sa a platiť spravodlivý a primeraný členský poplatok, ktorý zohľadňuje počet odberateľov pripojených k dotknutému prevádzkovateľovi distribučnej sústavy.

Článok 53

Zriadenie subjektu PDS EÚ

1. Subjekt PDS EÚ pozostáva najmenej z valného zhromaždenia, správnej rady, skupiny strategických poradcov, expertných skupín a generálneho tajomníka.

2. Prevádzkovatelia distribučných sústav do 5. júla 2020 predložia Komisii a ACER návrh stanov v súlade s článkom 54 vrátane kódexu správania, zoznam registrovaných členov a návrh rokovacieho poriadku vrátane rokovacieho poriadku pre konzultácie s ENTSO pre elektrinu a ostatnými zainteresovanými subjektmi a pravidlá financovania subjektu PDS EÚ, ktorý sa má zriadiť.

Návrh rokovacieho poriadku subjektu PDS EÚ zabezpečuje vyvážené zastúpenie všetkých zúčastnených prevádzkovateľov distribučných sústav.

3. ACER poskytne Komisii stanovisko k návrhu stanov, zoznamu členov a návrhu rokovacieho poriadku do dvoch mesiacov od ich doručenia a po porade s organizáciami zastupujúcimi všetky zainteresované subjekty, najmä používateľov distribučnej sústavy.

4. Komisia vydá stanovisko k návrhu stanov, zoznamu členov a návrhu rokovacieho poriadku po zohľadnení stanoviska ACER stanoveného v odseku 3, a to do troch mesiacov od doručenia stanoviska ACER.

5. Prevádzkovatelia distribučných sústav do troch mesiacov od doručenia priaznivého stanoviska Komisie zriadia subjekt PDS EÚ, prijímú jeho stanovy a rokovací poriadok a uverejnia ich.

6. V prípade zmien alebo na základe odôvodnenej žiadosti Komisie alebo ACER sa dokumenty uvedené v odseku 2 predložia Komisii a agentúre. Komisia a ACER vydajú stanovisko v súlade s postupom uvedeným v odsekoch 2, 3 a 4.

7. Náklady spojené s činnosťami subjektu PDS EÚ hradia prevádzkovatelia distribučných sústav, ktorí sú registrovanými členmi, a zohľadňujú sa pri výpočte taríf. Regulačné orgány tieto náklady schvália, iba ak sú rozumné a primerané.

Článok 54

Základné pravidlá a postupy pre subjekt PDS EÚ

1. Stanovy subjektu PDS EÚ prijaté v súlade s článkom 53 zachovávajú tieto zásady:
 - a) účasť na činnosti subjektu PDS EÚ je obmedzená na registrovaných členov s možnosťou delegovania v rámci členstva;
 - b) strategické rozhodnutia týkajúce sa činností subjektu PDS EÚ, ako aj politické usmernenia pre správnu radu prijíma valné zhromaždenie;
 - c) rozhodnutia valného zhromaždenia sa prijímajú v súlade s týmito pravidlami:
 - i) každý člen má počet hlasov primerane k príslušnému počtu odberateľov tohto člena;
 - ii) bolo odovzdaných 65 % hlasov pridelených členom; a
 - iii) rozhodnutie sa prijíma väčšinou 55 % členov;
 - d) rozhodnutia valného zhromaždenia sa zamietnu v súlade s týmito pravidlami:
 - i) každý člen disponuje počtom hlasov primerane k príslušnému počtu odberateľov tohto člena;
 - ii) bolo odovzdaných 35 % hlasov pridelených členom; a
 - iii) rozhodnutie je zamietnuté najmenej 25 % členov;
 - e) správnu radu volí valné zhromaždenie na funkčné obdobie najviac štyroch rokov;
 - f) správna rada vymenúva spomedzi svojich členov predsedu a troch podpredsedov;
 - g) spoluprácu medzi prevádzkovateľmi prenosových sústav a prevádzkovateľmi distribučných sústav podľa článkov 56 a 57 vedie správna rada;
 - h) rozhodnutia správnej rady sa prijímajú absolútnou väčšinou;
 - i) generálneho tajomníka vymenúva na základe návrhu správnej rady valné zhromaždenie spomedzi svojich členov na funkčné obdobie štyroch rokov, ktoré je jedenkrát obnoviteľné;
 - j) valné zhromaždenie vymenúva na základe návrhu správnej rady expertné skupiny, ktoré môžu mať najviac 30 členov s možnosťou tretiny členov, ktorí nie sú členmi subjektu PDS EÚ. Okrem toho sa zriadi expertná skupina „jedna krajina“ pozostávajúca z jedného zástupcu prevádzkovateľov distribučných sústav z každého členského štátu.
2. Postupmi, ktoré prijme subjekt PDS EÚ, sa chráni spravodlivé a primerané zaobchádzanie s jeho členmi a zohľadňuje sa nimi rôzna geografická a hospodárska štruktúra jeho členstva. V postupoch sa najmä stanovuje, že:
 - a) správna rada je zložená z predsedu rady a 27 zástupcov členov, z toho:
 - i) deväti sú zástupcovia členov s viac ako 1 miliónom používateľov siete;
 - ii) deväti sú zástupcovia členov s viac ako 100 000 a menej ako 1 miliónom používateľov siete; a
 - iii) deväti sú zástupcovia členov s menej ako 100 000 používateľmi siete;
 - b) zástupcom existujúcich združení PDS je na zasadnutiach správnej rady povolené zúčastňovať sa ako pozorovatelia;
 - c) správnu radu nesmú tvoriť viac ako traja zástupcovia členov pôsobiach v tom istom členskom štáte alebo v tej istej priemyselnej skupine;

- d) každý podpredseda správnej rady musí byť nominovaný spomedzi zástupcov členov v každej kategórii opísanej v písmene a);
- e) zástupcovia členov so sídlom v jednom členskom štáte alebo pôsobiaci v tej istej priemyselnej skupine nesmú tvoriť väčšinu účastníkov expertnej skupiny;
- f) správna rada zriadi skupinu strategických poradcov, ktorá poskytuje stanovisko správnej rade a expertným skupinám a pozostáva zo zástupcov európskych združení PDS a zástupcov tých členských štátov, ktoré nie sú zastúpené v správnej rade.

Článok 55

Úlohy subjektu PDS EÚ

1. Subjekt PDS EÚ má tieto úlohy:
 - a) podpora prevádzkovania a plánovania distribučných sústav v koordinácii s prevádzkovaním a plánovaním prenosových sústav;
 - b) uľahčenie integrácie obnoviteľných zdrojov energie, decentralizovanej výroby a iných zdrojov zapojených do distribučnej siete, ako je napríklad uskladňovanie energie;
 - c) uľahčovanie flexibility a riadenia odberu, ako aj prístupu používateľov distribučných sústav na trhy;
 - d) prispievanie k digitalizácii distribučných sústav vrátane zavádzania inteligentných sietí a inteligentných meracích systémov;
 - e) podpora rozvoja spravovania údajov, kybernetickej bezpečnosti a ochrany údajov v spolupráci s príslušnými orgánmi a regulovanými subjektmi;
 - f) účasť na vypracúvaní sieťových predpisov, ktoré sú relevantné pre prevádzku a plánovanie distribučných sústav a koordinovanú prevádzku prenosových sústav a distribučných sústav, podľa článku 59.
2. Okrem toho subjekt PDS EÚ:
 - a) spolupracuje s ENTSO pre elektrinu pri monitorovaní vykonávania sieťových predpisov a usmernení prijatých podľa tohto nariadenia, ktoré sú relevantné pre prevádzku a plánovanie distribučných sústav a koordinovanú prevádzku prenosových sústav a distribučných sústav;
 - b) spolupracuje s ENTSO pre elektrinu a prijíma osvedčené postupy v oblasti koordinovanej prevádzky a plánovania prenosových a distribučných sústav vrátane otázok, ako je výmena údajov medzi prevádzkovateľmi a koordinácia distribuovaných zdrojov energie;
 - c) pracuje na identifikácii osvedčených postupov v oblastiach určených v odseku 1 a s cieľom zaviesť zlepšenia energetickej efektívnosti v distribučnej sústave;
 - d) prijíma ročný pracovný program a výročnú správu;
 - e) pôsobí v súlade s právom v oblasti hospodárskej súťaže a zabezpečuje neutralitu.

Článok 56

Konzultácie v rámci procesu tvorby sieťových predpisov

1. Subjekt PDS EÚ pri účasti na vypracúvaní nových sieťových predpisov podľa článku 59 dôkladne, včas, otvorene a transparentne konzultuje so všetkými relevantnými zainteresovanými subjektmi, a najmä s organizáciami zastupujúcimi takéto zainteresované subjekty, a to v súlade s rokovacím poriadkom konzultácií uvedeným v článku 53. Týchto konzultácií sa zúčastňujú aj regulačné orgány a ostatné vnútroštátne orgány, dodávateľské a výrobné podniky, používatelia sústavy vrátane odberateľov, technické orgány a platformy zainteresovaných subjektov. Cieľom konzultácií je zistiť stanoviská a návrhy všetkých relevantných strán počas rozhodovacieho procesu.

2. Všetky dokumenty a zápisnice zo zasadnutí týkajúce sa konzultácií uvedených v odseku 1 sa zverejnia.
3. Názory predložené počas konzultácií berie subjekt PDS EÚ do úvahy. Subjekt PDS EÚ pred prijatím návrhov sieťových predpisov uvedených v článku 59 uvedie spôsob, akým boli zohľadnené pripomienky, ktoré dostal v priebehu konzultácií. Ak pripomienky neboli zohľadnené, uvedie dôvody.

Článok 57

Spolupráca medzi prevádzkovateľmi distribučných sústav a prevádzkovateľmi prenosových sústav

1. Prevádzkovatelia prenosových sústav a prevádzkovatelia distribučných sústav navzájom spolupracujú pri plánovaní a prevádzke svojich sústav. Prevádzkovatelia prenosových sústav a prevádzkovatelia distribučných sústav si predovšetkým vymieňajú všetky potrebné informácie a údaje týkajúce sa fungovania výrobných aktív a riadenia odberu, každodennej prevádzky svojich sústav a dlhodobého plánovania investícií do sústav s cieľom zabezpečiť nákladovo efektívny, bezpečný a spoľahlivý rozvoj a prevádzku svojich sústav.
2. Prevádzkovatelia prenosových sústav a prevádzkovatelia distribučných sústav navzájom spolupracujú s cieľom dosiahnuť koordinovaný prístup k zdrojom, ako sú decentralizovaná výroba, uskladňovanie energie alebo riadenie odberu, ktoré môžu uspokojovať osobitné potreby tak prevádzkovateľov prenosovej sústavy, ako aj prevádzkovateľov distribučnej sústavy.

KAPITOLA VII

SIEŤOVÉ PREDPISY A USMERNENIA

Článok 58

Prijímanie sieťových predpisov a usmernení

1. Komisia môže na základe poverení uvedených v článkoch 59, 60 a 61 prijímať vykonávacie alebo delegované akty. Takéto akty môže prijať ako sieťové predpisy na základe návrhov znení, ktoré vypracuje ENTSO pre elektrinu, alebo ak sa tak stanovuje v zozname priorít podľa článku 59 ods. 3, subjekt PDS EÚ v prípade potreby v spolupráci so sieťou ENTSO pre elektrinu a ACER v súlade s postupom uvedeným v článku 59, alebo sa môžu prijímať ako usmernenia v súlade s postupom uvedeným v článku 61.
2. Sieťové predpisy a usmernenia:
 - a) stanovujú minimálny stupeň harmonizácie potrebný na dosiahnutie cieľov tohto nariadenia;
 - b) podľa potreby zohľadňujú regionálne špecifiká;
 - c) nesmú prekračovať rámec toho, čo je potrebné na účely písmena a); a
 - d) nesmie nimi byť dotknuté právo členských štátov stanoviť národné sieťové predpisy, ktoré neovplyvňujú medzioblastný obchod.

Článok 59

Vypracúvanie sieťových predpisov

1. Komisia je splnomocnená prijímať vykonávacie akty s cieľom zabezpečiť jednotné podmienky vykonávania tohto nariadenia vypracúvaním sieťových predpisov v týchto oblastiach:
 - a) pravidlá týkajúce sa bezpečnosti a spoľahlivosti siete vrátane pravidiel pre technickú prenosovú rezervnú kapacitu pre prevádzkovú bezpečnosť siete, ako aj pravidlá interoperability, ktorými sa vykonávajú články 34 až 47 a článok 57 tohto nariadenia a článok 40 smernice (EÚ) 2019/944, vrátane pravidiel stavov sústavy, nápravných opatrení a limitov prevádzkovej bezpečnosti, regulácie napätia a riadenia jalového výkonu, riadenia skratového prúdu, riadenia tokov výkonu, analýzy a riešenia neplánovaných udalostí, ochranných prostriedkov a systémov, výmeny údajov, súladu, odbornej prípravy, operačného plánovania a analýzy bezpečnosti, regionálnej koordinácie prevádzkovej bezpečnosti, koordinácie v prípade výpadkov, plánov dostupnosti relevantných zariadení, analýzy primeranosti, podporných služieb, plánovania a dátových prostredí pre plánovanie prevádzky;

- b) pravidiel pridelovania kapacity a riadenia preťaženia, ktorými sa vykonáva článok 6 smernice (EÚ) 2019/944 a články 7 až 10, články 13 a 17 a články 35 až 37 tohto nariadenia, vrátane pravidiel metodík a postupov výpočtu dennej, vnútrodennej a dlhodobej kapacity, modelov sústav, konfigurácie ponukovej oblasti, redispečingu a protiobchodu, algoritmov obchodovania, jednotného prepojenia denných a vnútrodenných trhov, garantovateľnosti pridelenej medzioblastnej kapacity, rozdelenia príjmu z preťaženia, zaistenia rizika pri medzioblastnom prenose, postupov určovania a náhrady nákladov na pridelovanie kapacity a riadenie preťaženia;
- c) pravidiel, ktorými sa vykonávajú články 5, 6 a 17 vo vzťahu k obchodovaniu týkajúceho sa technickej a prevádzkovej stránky poskytovania služieb prístupu k sústave a vyrovnávania odchýlok v sústave, vrátane pravidiel týkajúcich sa výkonovej rezervy pre potreby sústavy vrátane funkcií a zodpovedností, platforiem na výmenu regulačnej energie, uzávierok, požiadaviek na štandardné a osobitné produkty regulácie, obstarávania regulačných služieb, pridelovania medzioblastnej kapacity na výmenu regulačných služieb alebo spoločné využívanie rezerv, zúčtovania regulačnej energie, zúčtovania výmeny energie medzi prevádzkovateľmi sústav, zúčtovania odchýlok a zúčtovania disponibilít, regulácie frekvencie, určujúcich a cieľových parametrov kvality frekvencie, rezerv na zachovanie frekvencie, rezerv na obnovenie frekvencie, nahradzujúcich rezerv, výmeny a zdieľania disponibilít, postupov cezhraničnej aktivácie rezerv, postupov časovej kontroly a transparentnosti informácií;
- d) pravidiel, ktorými sa vykonávajú články 36, 40 a 54 smernice (EÚ) 2019/944 v súvislosti s nediskriminačným, transparentným poskytovaním nefrekvenčných podporných služieb, vrátane pravidiel regulácie napätia v ustálenom stave, zotrvačnosti, rýchleho prívodu prúdu, zotrvačnosti pre stabilitu siete, skratového prúdu, schopnosti štartu z tmy a schopnosti ostrovej prevádzky;
- e) pravidiel, ktorými sa vykonáva článok 57 tohto nariadenia a články 17, 31, 32, 36, 40 a 54 smernice (EÚ) 2019/944 v súvislosti s riadením odberu vrátane pravidiel agregácie, uskladňovania energie a obmedzenia odberu.

Tieto vykonávacie akty sa prijímú v súlade s postupom preskúmania uvedeným v článku 67 ods. 2.

2. Komisia je splnomocnená prijímať delegované akty v súlade s článkom 68, ktorými sa dopĺňa toto nariadenie, pokiaľ ide o vypracúvanie sieťových predpisov v týchto oblastiach:

- a) pravidiel pripojenia k sústave vrátane pravidiel pripojenia odberných zariadení pripojených do prenosovej sústavy, distribučných zariadení pripojených do prenosovej sústavy a distribučných sústav, pripojenia odberných jednotiek používaných na riadenie odberu, požiadaviek na pripojenie výrobcov elektriny do elektrizačnej sústavy, požiadaviek na pripojenie sietí jednosmerného prúdu vysokého napätia do elektrizačnej sústavy, požiadaviek na jednosmerne pripojené jednotky parku zdrojov do elektrizačnej sústavy a vzdialené meniarne jednosmerného prúdu vysokého napätia, ako aj postupov prevádzkových oznamov o pripojení do elektrizačnej sústavy;
- b) pravidiel výmeny údajov, zúčtovania a transparentnosti, najmä vrátane pravidiel prenosových kapacít pre príslušné časové horizonty, odhady a skutočné hodnoty pridelovania a využívania prenosových kapacít, prognózy a skutočný dopyt po zariadeniach a ich agregácie vrátane nedostupnosti zariadení, prognóz a skutočnej výroby výrobných jednotiek a ich agregácie vrátane nedostupnosti jednotiek, dostupnosti a využívania sústav, opatrení na riadenie preťaženia a údajov o vyrovnávacom trhu. Pravidlá by mali zahŕňať spôsoby, akými sa informácie uverejňujú, načasovanie ich uverejnenia, subjekty zodpovedné za nakladanie s nimi;
- c) pravidiel prístupu pre tretie strany;
- d) prevádzkové havarijné postupy a postupy obnovy vrátane plánov obrany sústavy, plánov obnovy sústavy, trhovej interakcie, výmeny informácií a komunikácie, ako aj nástrojov a zariadení;
- e) odvetvové pravidlá týkajúce sa aspektov kybernetickej bezpečnosti cezhraničných tokov elektriny, vrátane pravidiel spoločných minimálnych požiadaviek, plánovania, monitorovania, podávania správ a krízového riadenia.

3. Komisia po porade s ACER, ENTSO pre elektrinu, subjektom PDS EÚ a ostatnými relevantnými zainteresovanými subjektmi každé tri roky vypracuje zoznam priorít, v ktorom sa určia oblasti uvedené v odsekoch 1 a 2, ktoré sa zohľadnia pri vypracúvaní sieťových predpisov.

Ak predmet sieťového predpisu priamo súvisí s prevádzkou distribučnej sústavy a primárne nesúvisí s prenosovou sústavou, Komisia môže požiadať subjekt PDS EÚ v spolupráci s ENTSO pre elektrinu o zvolanie prípravného výboru a predloženie návrhu sieťového predpisu ACER.

4. Komisia požiada ACER, aby jej v primeranej lehote nepresahujúcej šesť mesiacov od doručenia žiadosti Komisie predložila nezáväznú rámcovú usmernenia s jasnými a objektívnymi zásadami pre vypracovanie sieťových predpisov, ktoré súvisia s oblasťami určenými v zozname priorít ďalej len rámcové usmernenia“). Žiadosť Komisie môže obsahovať podmienky, ktorými sa rámcové usmernenia majú zaoberať. Všetky rámcové usmernenia musia prispievať k integrácii trhu, nediskriminácii, skutočnej hospodárskej súťaži a efektívnemu fungovaniu trhu. Komisia môže na základe odôvodnenej žiadosti ACER lehotu na predloženie usmernení predĺžiť.
5. ACER sa po dobu najmenej dvoch mesiacov otvorene a transparentne radí o rámcových usmerneniach s ENTSO pre elektrinu, so subjektom PDS EÚ a s ostatnými relevantnými zainteresovanými stranami.
6. Na žiadosť podľa odseku 4 predloží ACER Komisii nezáväznú rámcovú usmernenia.
7. Ak Komisia usúdi, že rámcové usmernenia neprispievajú k integrácii trhu, nediskriminácii, skutočnej hospodárskej súťaži a efektívnemu fungovaniu trhu, môže ACER požiadať, aby rámcové usmernenia v primeranej lehote prepracovala a opätovne ich predložila Komisii.
8. Ak ACER nepredloží alebo opätovne nepredloží rámcové usmernenia v lehote stanovenej Komisiou podľa odseku 4 alebo 7, príslušné rámcové usmernenia vypracuje Komisia.
9. Komisia požiada ENTSO pre elektrinu, alebo v prípadoch, v ktorých tak bolo rozhodnuté v zozname priorít uvedených v odseku 3, subjekt PDS EÚ v spolupráci s ENTSO pre elektrinu, aby agentúre v primeranej lehote nepresahujúcej 12 mesiacov od doručenia žiadosti Komisie predložili návrh sieťového predpisu, ktorý je v súlade s príslušnými rámcovými usmerneniami.
10. ENTSO pre elektrinu, alebo v prípadoch, v ktorých tak bolo rozhodnuté v zozname priorít uvedených v odseku 3, subjekt PDS EÚ, zvolajú prípravný výbor, ktorý im má poskytovať podporu pri vypracúvaní sieťového predpisu. Prípravný výbor sa skladá zo zástupcov ACER, ENTSO pre elektrinu, v prípade potreby subjektu PDS EÚ, prípadne nominovaných organizátorov trhu s elektrinou a obmedzeného počtu hlavných dotknutých zainteresovaných subjektov. ENTSO pre elektrinu alebo v prípadoch, v ktorých tak bolo stanovené v zozname priorít podľa odseku 3, subjekt PDS EÚ v spolupráci s ENTSO pre elektrinu vypracúva na žiadosť Komisie podľa odseku 9 návrhy sieťových predpisov pre oblasti uvedené v odseku 1 a 2.
11. ACER navrhnutý sieťový predpis prepracuje a zabezpečí, aby sieťový predpis, ktorý sa má prijať, bol v súlade s príslušnými rámcovými usmerneniami a prispieval k integrácii trhu, nediskriminácii, skutočnej hospodárskej súťaži a efektívnemu fungovaniu trhu, a do šiestich mesiacov od doručenia návrhu predloží prepracovaný sieťový predpis Komisii. V návrhu predloženom Komisii ACER zohľadní názory všetkých zúčastnených strán poskytnuté počas prípravy návrhu pod vedením ENTSO pre elektrinu alebo subjektu PDS EÚ a znenie, ktoré sa má predložiť Komisii, konzultuje s príslušnými zainteresovanými subjektmi.
12. Ak ENTSO pre elektrinu alebo subjekt PDS EÚ nevypracovali sieťový predpis v lehote stanovenej Komisiou podľa odseku 9, Komisia môže požiadať ACER, aby na základe príslušných rámcových usmernení vypracovala návrh sieťového predpisu. ACER môže počas vypracovávania návrhu sieťového predpisu na základe tohto odseku začať ďalšie konzultácie. ACER predloží Komisii návrh sieťového predpisu, ktorý vypracovala na základe tohto odseku, a môže odporučiť jeho prijatie.
13. Komisia môže z vlastného podnetu, ak ENTSO pre elektrinu alebo subjekt PDS EÚ nevypracovali sieťový predpis, alebo ak ACER nevypracovala návrh sieťového predpisu uvedený v odseku 12, alebo na návrh ACER podľa odseku 11 prijať jeden alebo viaceré sieťové predpisy v oblastiach uvedených v odseku 1 a 2.
14. Ak Komisia navrhuje prijatie sieťového predpisu z vlastného podnetu, najmenej počas obdobia dvoch mesiacov konzultuje návrh sieťového predpisu s ACER, ENTSO pre elektrinu a všetkými relevantnými zainteresovanými stranami.
15. Týmto článkom nie je dotknuté právo Komisie prijímať a meniť usmernenia uvedené v článku 61. Nie je ním dotknuté to, že ENTSO pre elektrinu môže vypracúvať nezáväznú usmernenia v oblastiach uvedených v odseku 1 a 2, ak sa takéto usmernenia netýkajú uvedených ENTSO pre elektrinu v žiadosti Komisie. ENTSO pre elektrinu predloží všetky takéto usmernenia ACER, aby k nim zaujala stanovisko a uvedené stanovisko riadne zohľadnil.

Článok 60

Zmeny sieťových predpisov

1. Komisia je splnomocnená meniť sieťové predpisy v oblastiach uvedených v článku 59 ods. 1 a ods. 2 a v súlade s príslušným postupom stanoveným v článku 59. Zmeny sieťových predpisov môže predložiť aj ACER v súlade s postupom stanoveným v odsekoch 2 až 3 tohto článku.
2. Osoby, u ktorých sa dá predpokladať záujem o akýkoľvek sieťový predpis prijatý podľa článku 59, vrátane ENTSO pre elektrinu, subjekt PDS EU, regulačné orgány, prevádzkovatelia prenosových sústav, prevádzkovatelia distribučných sústav, užívatelia sústav a odberatelia môžu ACER predkladať návrhy na zmeny sieťového predpisu. ACER môže predkladať zmeny aj z vlastného podnetu.
3. ACER môže predložiť odôvodnené návrhy zmien Komisii, pričom uvedie, ako sú tieto návrhy v súlade s cieľmi sieťových predpisov stanovenými v článku 59 ods. 3 tohto nariadenia. Ak ACER považuje návrh na zmenu za prípustný a v prípade zmien z vlastného podnetu ACER konzultuje so všetkými zainteresovanými stranami v súlade s článkom 14 nariadenia (EÚ) 2019/942.

Článok 61

Usmernenia

1. Komisia je splnomocnená prijať záväzné usmernenia v oblastiach uvedených v tomto článku.
2. Komisia je splnomocnená prijímať usmernenia v oblastiach, kde by sa takéto akty mohli vypracovať aj na základe postupu prijímania sieťového predpisu podľa článku 59 ods. 1 a 2. Tieto usmernenia sa prijímajú vo forme delegovaných alebo vykonávacích aktov v závislosti od príslušného splnomocnenia podľa tohto nariadenia.
3. Komisia je splnomocnená prijímať delegované akty v súlade s článkom 68, ktorým sa dopĺňa toto nariadenie stanovením usmernení týkajúcich sa mechanizmu kompenzácie medzi prevádzkovateľmi prenosových sústav. Tieto usmernenia sa určujú v súlade so zásadami stanovenými v článkoch 18 a 49 obsahujú:
 - a) informácie o postupe na určenie prevádzkovateľov prenosových sústav, ktorí sú povinní zaplatiť kompenzáciu za cezhraničné toky, aj pokiaľ ide o rozdelenie medzi prevádzkovateľov národných prenosových sústav, z ktorých cezhraničné toky pochádzajú, a sústav, v ktorých tieto toky končia, v súlade s článkom 49 ods. 2;
 - b) informácie o platobnom postupe, ktorý sa má dodržiavať, vrátane určenia prvého obdobia, za ktoré sa má kompenzácia zaplatiť, v súlade s druhým pododsekom článku 49 ods. 3;
 - c) informácie o metodikách na určovanie prenesených cezhraničných tokov, za ktoré sa má podľa článku 49 zaplatiť kompenzácia, pokiaľ ide o množstvo aj druh takýchto tokov, a stanovenie objemu tokov, ktoré pochádzajú z prenosových sústav jednotlivých členských štátov alebo v nich končia v súlade s článkom 49 ods. 5;
 - d) informácie o metodike na určovanie nákladov a výnosov vzniknutých v dôsledku prenosu tranzitných cezhraničných tokov v súlade s článkom 49 ods. 6;
 - e) informácie o postupe pre toky elektriny, ktoré pochádzajú z krajín mimo Európskeho hospodárskeho priestoru alebo v nich končia v súvislosti s kompenzačným mechanizmom uplatňovaným medzi prevádzkovateľmi; a
 - f) dojednania týkajúce sa účasti národných sústav, ktoré sú prepojené vedeniami jednosmerného prúdu, v súlade s článkom 49.
4. Ak je to vhodné, môže Komisia prijať vykonávacie akty, ktorými sa stanovia usmernenia stanovujúce minimálny stupeň harmonizácie potrebný na dosiahnutie cieľov tohto nariadenia. Tieto usmernenia môžu obsahovať:
 - a) podrobné pravidlá obchodovania s elektrickou energiou, ktorými sa vykonáva článok 6 smernice (EÚ) 2019/944 a články 5 až 10, 13 až 17, 35, 36 a 37 tohto nariadenia;
 - b) informácie o pravidlách stimulovania investícií pre kapacitu spojovacích vedení vrátane lokačných signálov, ktorými sa vykonáva článok 19.

Uvedené vykonávacie akty sa prijímú v súlade s postupom preskúmania uvedeným v článku 67 ods. 2.

5. Komisia môže prijať vykonávacie akty, ktorými sa stanoví usmernenia o prevádzkovej koordinácii medzi prevádzkovateľmi prenosových sústav na úrovni Únie. Tieto usmernenia musia byť v súlade so sieťovými predpismi uvedenými v článku 59, vychádzať z nich, ako aj z prijatých špecifikácií uvedených v článku 30 ods. 1 písm. i). Pri prijímaní týchto usmernení Komisia berie do úvahy líšiace sa regionálne a národné prevádzkové požiadavky.

Tieto vykonávacie akty sa prijímajú v súlade s postupom preskúmania uvedeným v článku 67 ods. 2.

6. Pri prijímaní alebo zmene usmernení Komisia vedie konzultácie s ACER, ENTSO pre elektrinu, subjektom PDS EÚ a prípadne s ostatnými zainteresovanými subjektmi.

Článok 62

Právo členských štátov vydať podrobnejšie opatrenia

Týmto nariadením nie sú dotknuté práva členských štátov udržiavať alebo zavádzať opatrenia, ktoré obsahujú podrobnejšie ustanovenia ako tie, ktoré sú stanovené v tomto nariadení, v usmerneniach uvedených v článku 61 alebo v sieťových predpisoch uvedených v článku 59, ak sú tieto opatrenia v súlade s právom Únie.

KAPITOLA VIII

ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

Článok 63

Nové spojovacie vedenia

1. Novým spojovacím vedeniam jednosmerného prúdu možno na základe žiadosti udeliť na obmedzenú dobu výnimku z uplatňovania ustanovení článku 19 ods. 2 a 3 tohto nariadenia a článkov 6, 43, 59 ods. 7 a článku 60 ods. 1 smernice (EÚ) 2019/944, ak sú splnené tieto podmienky:

- a) investícia zvyšuje hospodársku súťaž v oblasti dodávok elektriny;
- b) úroveň rizika spojeného s investíciou je taká, že investícia by sa bez udelenia výnimky neuskutočnila;
- c) spojovacie vedenie vlastní fyzická alebo právnická osoba, ktorá je, minimálne pokiaľ ide o jej právnu formu, oddelená od prevádzkovateľov sústav, v ktorých sa takéto spojovacie vedenie má vybudovať;
- d) od užívateľov takéhoto spojovacieho vedenia sa vyberajú poplatky;
- e) od čiastočného otvorenia trhu uvedeného v článku 19 smernice Európskeho parlamentu a Rady 96/92/ES ⁽²⁴⁾ sa žiadna časť kapitálových alebo prevádzkových nákladov na spojovacie vedenie nezískala späť zo žiadnej zložky poplatkov za využívanie prenosových alebo distribučných sústav spojených daným spojovacím vedením; a
- f) výnimka by nebola v prospech hospodárskej súťaže, efektívneho fungovania vnútorného trhu s elektrinou, ani účinného fungovania regulovanej sústavy, na ktorú je spojovacie vedenie napojené.

2. Odsek 1 sa vo výnimočných prípadoch uplatňuje aj na spojovacie vedenia striedavého prúdu, pokiaľ sú náklady a riziko danej investície obzvlášť vysoké v porovnaní s nákladmi a rizikom, ktoré normálne vzniknú pri spájaní dvoch susediacich národných prenosových sústav spojovacím vedením striedavého prúdu.

3. Odsek 1 sa vzťahuje aj na prípady výrazného zvyšovania kapacity existujúcich spojovacích vedení.

⁽²⁴⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 96/92/ES z 19. decembra 1996 o spoločnej právnej úprave vnútorného trhu s elektrickou energiou (Ú. v. ES L 27, 30.1.1997, s. 20).

4. Regulačné orgány dotknutých členských štátov prijímajú rozhodnutie o udelení výnimky uvedenej v odsekoch 1, 2 a 3 v každom jednotlivom prípade osobitne. Výnimka sa môže vzťahovať na celú kapacitu nového spojovacieho vedenia alebo existujúceho spojovacieho vedenia s výrazne zvýšenou kapacitou, alebo na časť ich kapacity.

Do dvoch mesiacov od doručenia žiadosti o výnimku poslednému z dotknutých regulačných orgánov môže ACER poskytnúť týmto regulačným orgánom stanovisko. regulačné orgány môžu založiť svoje rozhodnutie na uvedenom stanovisku.

Pri rozhodovaní o udelení výnimky regulačné orgány zohľadnia v každom jednotlivom prípade potrebu stanoviť podmienky týkajúce sa doby trvania výnimky a nediskriminačného prístupu k spojovaciemu vedeniu. Pri rozhodovaní o uvedených podmienkach regulačné orgány vezmú do úvahy predovšetkým dodatočnú kapacitu, ktorá sa má vybudovať, alebo modifikáciu existujúcej kapacity, časový horizont projektu a okolnosti v danom štáte.

Regulačné orgány dotknutých členských štátov pred udelením výnimky rozhodnú o pravidlách a mechanizmoch riadenia a pridelovania kapacity. Tieto pravidlá riadenia preťaženia zahŕňajú povinnosť ponúknuť nevyužitú kapacitu na trhu a užívatelia zariadenia majú právo obchodovať so svojimi zmluvnými kapacitami na sekundárnom trhu. Pri posudzovaní kritérií uvedených v odseku 1 písm. a), b) a f) sa zohľadňujú výsledky postupu pridelovania kapacity.

Ak všetky dotknuté regulačné orgány dosiahli dohodu týkajúcu sa rozhodnutia o výnimke do šiestich mesiacov od doručenia žiadosti, informujú o tomto rozhodnutí ACER.

Rozhodnutie o udelení výnimky vrátane podmienok uvedených v treťom pododseku tohto odseku sa musí riadne odôvodniť a uverejniť.

5. Rozhodnutie uvedené v odseku 4 prijíma ACER:

- a) ak dotknuté regulačné orgány neboli schopné dosiahnuť dohodu do šiestich mesiacov od dátumu doručenia žiadosti o výnimku poslednému z uvedených regulačných orgánov, alebo
- b) na základe spoločnej žiadosti dotknutých regulačných orgánov.

Pred prijatím takéhoto rozhodnutia uskutočňuje ACER konzultácie s dotknutými regulačnými orgánmi a žiadateľmi.

6. Bez ohľadu na odseky 4 a 5 môžu členské štáty ustanoviť, že regulačné orgány, prípadne ACER, musia na účely formálneho rozhodnutia predkladať príslušnému orgánu v členskom štáte svoje stanovisko k žiadosti o udelenie výnimky. Uvedené stanovisko sa uverejní spolu s rozhodnutím.

7. Regulačné orgány pošlú kópiu každej žiadosti o výnimku bezodkladne po jej doručení Komisii a ACER na informačné účely. Dotknuté regulačné orgány alebo ACER (ďalej len „oznamujúce orgány“) ihneď oznámia rozhodnutie Komisii spolu so všetkými relevantnými informáciami týkajúcimi sa daného rozhodnutia. Tieto informácie môžu byť Komisii zaslané v súhrnnej forme, čo umožní Komisii prijať dostatočne podložené rozhodnutie. Tieto informácie obsahujú najmä:

- a) podrobné zdôvodnenie, na základe ktorého sa výnimka udelila alebo zamietla, vrátane finančných informácií, ktoré odôvodňujú potrebu výnimky;
- b) analýzu vplyvu udelenia výnimky na hospodársku súťaž a efektívne fungovanie vnútorného trhu s elektrinou;
- c) zdôvodnenie časového obdobia a podielu na celkovej kapacite spojovacieho vedenia, pre ktoré sa udeľuje výnimka; a
- d) výsledok konzultácie s dotknutými regulačnými orgánmi.

8. Do 50 pracovných dní odo dňa nasledujúceho po doručení oznámenia podľa odseku 7 môže Komisia vydať rozhodnutie, ktorým požiada oznamujúce orgány o zmenu alebo stiahnutie rozhodnutia o udelení výnimky. Táto lehota 50 pracovných dní sa môže predĺžiť o ďalších 50 pracovných dní, ak Komisia požaduje dodatočné informácie. Táto dodatočná lehota začína plynúť dňom nasledujúcim po doručení úplných informácií. Pôvodná lehota sa môže predĺžiť aj na základe súhlasu Komisie a oznamujúcich orgánov.

Ak sa požadované informácie neposkytnú v lehote stanovenej v žiadosti Komisie, oznámenie sa považuje za stiahnuté, pokiaľ sa pred uplynutím danej lehoty táto lehota so súhlasom Komisie a oznamujúcich orgánov nepredĺži, alebo pokiaľ oznamujúce orgány v riadne odôvodnenom vyhlásení neinformujú Komisiu o tom, že oznámenie považujú za úplné.

Oznamujúce orgány vyhoviejú rozhodnutiu Komisie zmeniť alebo stiahnuť rozhodnutie o výnimke v lehote jedného mesiaca od doručenia rozhodnutia Komisie a informujú o tom Komisiu.

Komisia chráni dôvernosc' citlivých obchodných informácií.

Schválenie rozhodnutia o udelení výnimky Komisiou stráca účinnosc' dva roky po jeho prijatí, ak sa výstavba spojovacieho vedenia dovtedy nezačala, a po piatich rokoch od jeho prijatia, ak sa spojovacie vedenie dovtedy nesprevádzkovalo, pokiaľ Komisia na základe odôvodnenej žiadosti oznamujúcich orgánov nerozhodne, že omeškanie je spôsobené závažnými prekážkami mimo kontroly osoby, ktorej bola výnimka udelená.

9. Ak regulačné orgány dotknutých členských štátov rozhodnú o zmene rozhodnutia o udelení, oznámia svoje rozhodnutie bezodkladne Komisii spolu so všetkými relevantnými informáciami týkajúcimi sa daného rozhodnutia. Na rozhodnutie o udelení výnimky sa uplatňujú odseky 1 až 8, pričom sa berú do úvahy osobitosti existujúcej výnimky.

10. Komisia môže na žiadosť alebo na vlastný podnet obnoviť konanie týkajúce sa žiadosti o výnimku ak:

- a) po riadnom zohľadnení legitímnych očakávaní strán a ekonomickej rovnováhy dosiahnutej v pôvodnom rozhodnutí o výnimke usúdi, že nastala podstatná zmena niektorej zo skutočností, na ktorých bolo rozhodnutie založené;
- b) dotknuté podniky konajú v rozpore so svojimi záväzkami; alebo
- c) bolo rozhodnutie založené na neúplných, nesprávnych alebo zavádzajúcich informáciách poskytnutých stranami.

11. Komisia je splnomocnená prijímať delegované akty v súlade s článkom 68, ktorými sa doplnení toho nariadenia a ktorými sa stanoví usmernenia o uplatňovaní podmienok uvedených v odseku 1 tohto článku a na stanovenie postupu, ktorý sa má dodržiavať pri uplatňovaní odsekov 4 a 7 až 10 tohto článku.

Článok 64

Výnimky

1. Členské štáty môžu požiadať o výnimky z príslušných ustanovení článkov 3 a 6, článku 7 ods. 1, článku 8 ods. 1 a 4, článkov 9, 10 a 11, článkov 14 až 17, článkov 19 až 27, článkov 35 až 47 a článku 51, a to v týchto prípadoch:

- a) členský štát môže preukázať, že existujú závažné problémy pri prevádzke jeho malých izolovaných sústav a malých prepojených sústav;
- b) najvzdialenejšie regióny v zmysle článku 349 ZFEÚ nemôžu byť prepojené s trhom s energiou v Únii zo zjavných fyzických dôvodov.

V prípade uvedenom v písmene a) prvého pododseku, je výnimka časovo obmedzená a podlieha podmienkam, ktorých cieľom je zvýšiť hospodársku súťaž a integráciu s vnútorným trhom s elektrinou.

V prípade uvedenom v písmene b) prvého pododseku, výnimka nie je časovo obmedzená.

Komisia pred prijatím rozhodnutia informuje o týchto žiadostiach členské štáty, pričom chráni dôvernosc' citlivých obchodných informácií.

Cieľom výnimky udelenej podľa tohto článku je zabezpečiť, aby nevytvárala prekážky prechodu na energiu z obnoviteľných zdrojov, zvýšeniu flexibility, uskladňovaniu energie, elektromobilite a riadeniu odberu.

Komisia vo svojom rozhodnutí udeliť výnimku stanoví, do akej miery má výnimka zohľadniť uplatňovanie sieťových predpisov a usmernení.

2. Články 3, 5 a 6, článok 7 ods. 1, článok 7 ods. 2 písm. c) a g), články 8 až 17, článok 18 ods. 5 a 6, články 19 a 20, článok 21 ods. 1, 2 a 4 až 8, článok 22 ods. 1 písm. c), článok 22 ods. 2 písm. b) a c), článok 22 ods. 2 posledný pododsek, články 23 až 27, článok 34 ods. 1, 2 a 3, články 35 až 47, článok 48 ods. 2 a články 49 a 51 sa nevzťahujú na Cyprus, kým sa jeho prenosová sústava prostredníctvom spojovacích vedení nepripojí k prenosovým sústavám iných členských štátov.

Ak sa prenosová sústava Cypru do 1. januára 2026 nepripojí k prenosovým sústavám iných členských štátov prostredníctvom spojovacích vedení, Cyprus posúdi potrebu výnimky z týchto ustanovení a môže Komisii predložiť žiadosť o predĺženie uplatňovania výnimky. Komisia posúdi, či uplatňovanie ustanovení môže spôsobiť závažné problémy pre prevádzku elektrizačnej sústavy na Cypre, alebo či sa očakáva, že ich uplatňovanie na Cypre bude prínosom pre fungovanie trhu. Na základe uvedeného posúdenia Komisia vydá odôvodnené rozhodnutie o úplnom alebo čiastočnom predĺžení uplatňovania výnimky. Rozhodnutie sa uverejní v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

3. Tohto nariadenie nemá vplyv na uplatňovanie výnimiek udelených podľa článku 66 smernice (EÚ) 2019/944.

4. V súvislosti s dosiahnutím cieľa prepojenia do roku 2030, ako sa stanovuje v nariadení (EÚ) 2018/1999, sa musí náležite zohľadniť prepojenie elektrickej siete medzi Maltou a Talianskom.

Článok 65

Poskytovanie informácií a dôvernosť

1. Členské štáty a regulačné orgány poskytujú Komisii na požiadanie všetky informácie potrebné na účely presadzovania tohto nariadenia.

Komisia stanoví primeranú lehotu, v ktorej sa majú tieto informácie poskytnúť, pričom berie do úvahy komplexnosť a naliehavosť požadovanej informácie.

2. Pokiaľ dotknutý členský štát alebo regulačný orgán neposkytne informácie uvedené v odseku 1 v stanovenej lehote uvedenej v odseku 1, Komisia môže požiadať priamo dotknuté podniky o všetky informácie potrebné na účely presadzovania tohto nariadenia.

Komisia pri posielaní žiadosti o informácie podniku zároveň pošle kópiu žiadosti regulačným orgánom členského štátu, na ktorého území sa nachádza sídlo podniku.

3. Vo svojej žiadosti o informácie podľa odseku 1 Komisia uvedie právny základ žiadosti, lehotu, v rámci ktorej sa majú informácie poskytnúť, účel žiadosti, ako aj sankcie uvedené v článku 66 ods. 2 za poskytnutie nesprávnych, neúplných alebo zavádzajúcich informácií.

4. Požadované informácie poskytujú vlastníci podniku alebo ich zástupcovia a v prípade právnických osôb, fyzické osoby oprávnené na zastupovanie podniku zo zákona alebo ich zakladateľským dokumentom. Ak informáciu za svojho klienta poskytujú riadne splnomocnení právni zástupcovia, klient ostáva v plnej miere zodpovedný za to, ak sú poskytnuté informácie neúplné, nesprávne alebo zavádzajúce.

5. Pokiaľ podnik neposkytne požadované informácie v rámci lehoty stanovenej Komisiou alebo poskytne neúplné informácie, Komisia môže rozhodnutím požiadať o poskytnutie informácií. V rozhodnutí sa uvedie, aké informácie sa požadujú, a stanoví sa v ňom primeraná lehota, v rámci ktorej sa majú informácie poskytnúť. Uvedú sa v ňom sankcie ustanovené v článku 66 ods. 2. Takisto sa v ňom uvedie právo na preskúmanie rozhodnutia Súdny dvorom Európskej únie.

Komisia zároveň pošle kópiu tohto rozhodnutia regulačným orgánom členského štátu, na území ktorého sa nachádza bydlisko osoby alebo sídlo podniku.

6. Informácie uvedené v odsekoch 1 a 2 sa používajú len na účely presadzovania tohto nariadenia.

Komisia zachováva mlčanlivosť o informáciách získaných podľa tohto nariadenia, na ktoré sa vzťahuje služobné tajomstvo.

Článok 66

Sankcie

1. Bez toho, aby bol dotknutý odsek 2 tohto článku, členské štáty stanovujú pravidlá, pokiaľ ide o sankcie uplatniteľné pri porušení tohto nariadenia, sieťových predpisov prijatých podľa článku 59 a usmernení prijatých podľa článku 61 a prijímajú všetky opatrenia potrebné na zabezpečenie ich uplatňovania. Stanovené sankcie musia byť účinné, primerané a odrádzajúce. Členské štáty bezodkladne informujú Komisiu o týchto pravidlách a opatreniach a bezodkladne jej oznámia každú nasledujúcu zmenu, ktorá ich ovplyvní.
2. Komisia môže rozhodnutím uložiť podnikom pokuty neprevyšujúce 1 % z ich celkového obratu za predchádzajúci obchodný rok, pokiaľ v odpovedi na žiadosť podľa článku 65 ods. 3 tieto podniky zámerne alebo z nedbanlivosti poskytnú nesprávne, neúplne, alebo zavádzajúce informácie alebo neposkytnú informácie v lehote stanovenej rozhodnutím prijatým podľa prvého pododseku článku 65 ods. 5. Pri stanovovaní výšky pokuty Komisia prihliada na závažnosť nedodržania požiadaviek uvedených v odseku 1 tohto článku.
3. Sankcie podľa odseku 1 a všetky rozhodnutia prijaté podľa odseku 2 nemajú trestnoprávnu povahu.

Článok 67

Postup výboru

1. Komisii pomáha výbor zriadený článkom 68 smernice (EÚ) 2019/944. Uvedený výbor je výborom v zmysle nariadenia (EÚ) č. 182/2011.
2. Ak sa odkazuje na tento odsek, uplatňuje sa článok 5 nariadenia (EÚ) č. 182/2011.

Článok 68

Vykonávanie delegovania právomoci

1. Komisii sa udeľuje právomoc prijímať delegované akty za podmienok stanovených v tomto článku.
2. Právomoc prijímať delegované akty uvedené v článku 34 ods. 3, článku 49 ods. 4, článku 59 ods. 2, článku 61 ods. 2 a článku 63 ods. 11 sa Komisii udeľuje do 31. decembra 2028. Komisia vypracuje správu týkajúcu sa delegovania právomoci najneskôr deväť mesiacov pred uplynutím tohto obdobia a v náležitých prípadoch pred uplynutím nasledujúcich období. Delegovanie právomoci sa automaticky predlžuje o osemročné obdobia, pokiaľ Európsky parlament alebo Rada nevzniesú voči takémuto predĺženiu námietku najneskôr tri mesiace pred koncom každého obdobia.
3. Delegovanie právomoci uvedené v článku 34 ods. 3, článku 49 ods. 4, článku 59 ods. 2, článku 61 ods. 2 a článku 63 ods. 11 môže Európsky parlament alebo Rada kedykoľvek odvolať. Rozhodnutím o odvolaní sa ukončuje delegovanie právomoci, ktoré sa v ňom uvádza. Rozhodnutie nadobúda účinnosť dňom nasledujúcim po uverejnení rozhodnutia v *Úradnom vestníku Európskej únie* alebo k neskoršiemu dátumu, ktorý je v ňom určený. Nie je ním dotknutá platnosť delegovaných aktov, ktoré už nadobudli účinnosť.
4. Komisia pred prijatím delegovaného aktu konzultuje s odborníkmi určenými jednotlivými členskými štátmi v súlade so zásadami stanovenými v Medziinštitucionálnej dohode z 13. apríla 2016 o lepšej tvorbe práva.
5. Komisia oznamuje delegovaný akt hneď po prijatí súčasne Európskemu parlamentu a Rade.
6. Delegovaný akt prijatý podľa článku 34 ods. 3, článku 49 ods. 4, článku 59 ods. 2, článku 61 ods. 2 a článku 63 ods. 11 nadobudne účinnosť, len ak Európsky parlament alebo Rada voči nemu nevzniesli námietku v lehote dvoch mesiacov odo dňa oznámenia uvedeného aktu Európskemu parlamentu a Rade alebo ak pred uplynutím uvedenej lehoty Európsky parlament a Rada informovali Komisiu o svojom rozhodnutí nevzniesť námietku. Na podnet Európskeho parlamentu alebo Rady sa táto lehota predĺži o dva mesiace.

Článok 69

Preskúmanie a správy Komisie

1. Komisia do 1. júla 2025 preskúma existujúce sieťové predpisy a usmernenia s cieľom posúdiť, ktoré z ich ustanovení by sa mohli vhodne zaviesť do legislatívnych aktov Únie týkajúcich sa vnútorného trhu s elektrinou, a ako by sa mohli revidovať splnomocnenia, ktoré sa týkajú sieťových predpisov a usmernení uvedených v článkoch 59 a 61.

Komisia predloží podrobnú správu o svojom posúdení Európskemu parlamentu a Rade do rovnakého dátumu.

Do 31. decembra 2026 Komisia v prípade potreby predloží legislatívne návrhy na základe svojho posúdenia.

2. Do 31. decembra 2030 Komisia preskúma toto nariadenie a na základe tohto preskúmania predloží Európskemu parlamentu a Rade správu spolu s prípadným legislatívnym návrhom.

Článok 70

Zrušenie

Nariadenie (ES) č. 714/2009 sa zrušuje. Odkazy na zrušené nariadenie sa považujú za odkazy na toto nariadenie a znejú v súlade s tabuľkou zhody uvedenou v prílohe II.

Článok 71

Nadobudnutie účinnosti

1. Toto nariadenie nadobúda účinnosť dvadsiatym dňom po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.
2. Uplatňuje sa od 1. januára 2020.

Bez ohľadu na prvý pododsek, sa články 14, 15, 22 ods. 4, 23 ods. 3 a 6, 35, 36 a 62 uplatňujú od dátumu nadobudnutia účinnosti tohto nariadenia. Na účely vykonávania článku 14 ods. 7 a článku 15 ods. 2 sa článok 16 uplatňuje od uvedeného dátumu.

Toto nariadenie je záväzné v celom rozsahu a priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch.

V Bruseli 5. júna 2019

Za Európsky parlament
predseda
A. TAJANI

Za Radu
predseda
G. CIAMBA

PRÍLOHA I

ÚLOHY REGIONÁLNYCH KOORDINAČNÝCH CENTIER

1. Koordinovaný výpočet kapacity
 - 1.1 Regionálne koordinačné centrá vykonávajú koordinovaný výpočet medzioblastných kapacít.
 - 1.2 Koordinovaný výpočet kapacity sa vykonáva pre denné a vnútrodenné časové rámce.
 - 1.3 Koordinovaný výpočet kapacity sa uskutočňuje v súlade s metodikami vypracovanými podľa usmernenia pre pridelovanie kapacity a riadenie preťaženia prijatého na základe článku 18 ods. 5 nariadenia (ES) č. 714/2009.
 - 1.4 Koordinovaný výpočet kapacity sa vykonáva na základe spoločného modelu sústavy v súlade s bodom 3.
 - 1.5 Koordinovaným výpočtom kapacity sa má zabezpečiť efektívne riadenie preťaženia v súlade so zásadami riadenia preťaženia vymedzenými v tomto nariadení.
2. Koordinovaná analýza bezpečnosti
 - 2.1 Regionálne koordinačné centrá vykonávajú koordinovanú bezpečnostnú analýzu s cieľom zaistiť bezpečnú prevádzku sústavy.
 - 2.2 Analýza bezpečnosti sa vykonáva pre všetky časové rámce prevádzkového plánovania, a to pre vnútrodenné až po ročné časové rámce, využívajúc spoločné modely sústavy.
 - 2.3 Koordinovaná analýza bezpečnosti sa uskutočňuje v súlade s metodikami vypracovanými podľa usmernenia pre prevádzku sústavy prijatými na základe článku 18 ods. 5 nariadenia (ES) č. 714/2009.
 - 2.4 Regionálne koordinačné centrá si vymieňajú výsledky koordinovanej bezpečnostnej analýzy aspoň s prevádzkovateľmi prenosových sústav regiónu prevádzky sústavy.
 - 2.5 Ak regionálne koordinačné centrum na základe výsledku koordinovanej analýzy bezpečnosti zistí možné obmedzenie, navrhne nápravné opatrenia, ktorými sa maximalizujú účinnosť a hospodárska efektívnosť.
3. Vytváranie spoločných modelov sústavy
 - 3.1 Regionálne koordinačné centrá zavedú účinné postupy na vytvorenie spoločných modelov sústavy pre každý časový rámec plánovania prevádzky, a to v rozmedzí od vnútrodenných až po ročné časové rámce.
 - 3.2 Prevádzkovatelia prenosových sústav určia jedno regionálne koordinačné centrum na účely vypracovania spoločných modelov sústavy pre celú Úniu.
 - 3.3 Spoločné modely sústavy sa uskutočňujú v súlade s metodikami vypracovanými podľa usmernenia pre prevádzku sústavy a usmernenia pre pridelovanie kapacity a riadenie preťaženia prijatého na základe článku 18 ods. 5 nariadenia (ES) č. 714/2009.
 - 3.4 Spoločné modely sústavy obsahujú údaje, ktoré sú relevantné z hľadiska efektívneho prevádzkového plánovania a výpočtu kapacity vo všetkých časových rámcoch prevádzkového plánovania, a to od vnútrodenných až po ročné časové rámce.
 - 3.5 Spoločné modely sústavy musia byť na požiadanie k dispozícii všetkým regionálnym koordinačným centrá, prevádzkovateľom prenosových sústav, ENTSO pre elektrinu a ACER.
4. Podpora plánov obrany a plánov obnovy prevádzkovateľov prenosových sústav s ohľadom na posudzovanie súladu
 - 4.1 Regionálne koordinačné centrá podporujú prevádzkovateľov prenosových sústav v regióne prevádzky sústavy pri posudzovaní súladu plánov obrany a plánov obnovy prevádzkovateľov prenosových sústav podľa postupov stanovených v sieťovom predpise o stavoch núdze a obnovy prevádzky v sektore elektrickej energie prijatom na základe článku 6 ods. 11 nariadenia (ES) č. 714/2009.

- 4.2. Všetci prevádzkovatelia prenosových sústav sa dohodnú, aká bude prahová hodnota, pri prekročení ktorej sa vplyv opatrení jedného alebo viacerých prevádzkovateľov prenosových sústav v stave núdze, stave bez napätia alebo stave obnovy považuje za významný z hľadiska iných synchronne alebo nesynchronne prepojených prevádzkovateľov prenosových sústav.
- 4.3. Pri poskytovaní podpory prevádzkovateľom prenosových sústav regionálne koordinačné centrum:
 - a) identifikuje prípadné nezrovnalosti;
 - b) navrhne zmierňujúce opatrenia.
- 4.4. Prevádzkovatelia prenosových sústav posúdia a zohľadnia navrhnuté zmierňujúce opatrenia.
5. Podpora koordinácie a optimalizácie regionálnej obnovy
 - 5.1. Každé príslušné regionálne koordinačné centrum podporuje prevádzkovateľov prenosových sústav vymenovaných za správcov frekvencie a správcov resynchronizácie podľa sieťového predpisu o stavoch núdze a obnovy prevádzky prijatého na základe článku 6 ods. 11 nariadenia (ES) č. 714/2009 s cieľom zlepšiť efektívnosť a účinnosť obnovy sústavy. Prevádzkovatelia prenosových sústav v regióne prevádzky sústavy stanovia úlohu regionálneho koordinačného centra týkajúcu sa podpory koordinácie a optimalizácie regionálnej obnovy.
 - 5.2. Prevádzkovatelia prenosových sústav môžu požiadať o pomoc regionálne koordinačné centrá, ak sa ich sústava nachádza v stave bez napätia alebo stave obnovy.
 - 5.3. Regionálne koordinačné centrá sú vybavené systémami kontrolného riadenia a zberu údajov blízкими k reálnemu času s pozorovateľnosťou vymedzenou na základe prahovej hodnoty uvedenej v bode 4.1.
6. Poprevádzková a poporuchová analýza a podávanie správ
 - 6.1. Regionálne koordinačné centrá prešetria každú poruchovú udalosť nad prahovou hodnotou uvedenou v bode 4.1 a vypracujú o nej správu. Na základe vlastnej žiadosti môžu byť do prešetrovania zapojené regulačné orgány regiónu prevádzky sústavy a agentúra. Správa musí obsahovať odporúčania zamerané na predchádzanie podobným poruchovým udalostiam v budúcnosti.
 - 6.2. Regionálne koordinačné centrá správu uverejnia. ACER môže vydať odporúčania zamerané na predchádzanie podobným poruchovým udalostiam v budúcnosti.
7. Stanovenie veľkosti rezervnej kapacity na regionálnej úrovni
 - 7.1. Regionálne koordinačné centrá vypočítajú požiadavky na rezervnú kapacitu pre región prevádzky sústavy. Stanovenie požiadaviek na rezervnú kapacitu musí:
 - a) sledovať všeobecný cieľ zachovať prevádzkovú bezpečnosť nákladovo najefektívnejším spôsobom;
 - b) byť vykonané pre denný a/alebo vnútrodenný časový rámec;
 - c) vypočítať celkovú výšku požadovanej rezervnej kapacity pre región prevádzky sústavy;
 - d) určiť minimálne požiadavky na rezervnú kapacitu pre každý typ rezervnej kapacity;
 - e) zohľadniť možné zámeny medzi rôznymi typmi rezervnej kapacity s cieľom minimalizovať náklady na obstarávanie;
 - f) stanoviť prípadné nevyhnutné požiadavky týkajúce sa geografického rozmiestnenia požadovanej rezervnej kapacity.
8. Podpora obstarávania disponibilít na regionálnej úrovni
 - 8.1. Regionálne koordinačné centrá podporujú prevádzkovateľov prenosových sústav regiónu prevádzky sústavy pri určovaní objemu disponibilít, ktorú je potrebné obstaráť. Stanovenie objemu disponibilít:
 - a) sa musí vykonať pre denný a/alebo vnútrodenný časový rámec;

- b) musí zohľadniť možné zámeny medzi rôznymi typmi rezervnej kapacity s cieľom minimalizovať náklady na obstarávanie;
 - c) musí zohľadniť objemy požadovanej rezervnej kapacity, o ktorých sa predpokladá, že sa získajú z ponúk regulačnej energie, ktoré sa nepredkladajú na základe zmluvy na disponibilitu.
- 8.2. Regionálne koordinačné centrá podporujú prevádzkovateľov prenosových sústav regiónu prevádzky sústavy pri obstarávaní požadovaného objemu disponibilít určeného v súlade s bodom 8.1. Obstarávanie disponibilít:
- a) sa musí vykonať pre denný a/alebo vnútrodenný časový rámec;
 - b) musí zohľadniť možné zámeny medzi rôznymi typmi rezervnej kapacity s cieľom minimalizovať náklady na obstarávanie.
9. Týždenné alebo aspoň denné regionálne posúdenia primeranosti sústavy a príprava opatrení na zníženie rizika.
- 9.1 Regionálne koordinačné centrá vykonávajú týždenné alebo aspoň denné regionálne posudzovania primeranosti v súlade s postupmi stanovenými v nariadení (EÚ) 2017/1485a na základe metodiky vypracovanej podľa článku 8 nariadenia (EÚ) 2019/941.
- 9.2 Regionálne koordinačné centrá uskutočnia krátkodobé regionálne posudzovanie primeranosti na základe informácií poskytovaných prevádzkovateľmi prenosových sústav regiónu prevádzky sústavy s cieľom odhaľovať situácie, v ktorých sa v regulačných oblastiach alebo na regionálnej úrovni predpokladá nedostatočná primeranosť. Regionálne koordinačné centrá musia brať do úvahy možné medzioblastné výmeny a limity prevádzkovej bezpečnosti vo všetkých príslušných časových rámcoch prevádzkového plánovania.
- 9.3 Každé regionálne koordinačné centrum vykonáva regionálne posudzovanie primeranosti sústavy v koordinácii s ostatnými regionálnymi koordinačnými centrami s cieľom:
- a) overiť východiskové predpoklady a prognózy;
 - b) zistiť možné medziregionálne prípady nedostatočnej primeranosti.
- 9.4 Každé regionálne koordinačné centrum predloží výsledky regionálneho posudzovania primeranosti systému spolu s opatreniami, ktoré navrhuje na zníženie rizík nedostatočnej primeranosti, prevádzkovateľom prenosových sústav regiónu prevádzky sústavy a ostatným regionálnym koordinačným centrami.
10. Koordinácia plánovania výpadkov na regionálnej úrovni
- 10.1 Každé regionálne koordinačné centrum vykonáva regionálnu koordináciu výpadkov v súlade s postupmi stanovenými v usmernení pre prevádzku sústavy prijatom na základe článku 18 ods. 5 nariadenia (ES) č. 714/2009 s cieľom monitorovať stav dostupnosti relevantných zariadení a koordinovať ich plány dostupnosti na účely zabezpečenia prevádzkovej bezpečnosti prenosovej sústavy a zároveň maximalizovať kapacitu spojovacích vedení a prenosových sústav ovplyvňujúcich medzioblastné toky.
- 10.2 Každé regionálne koordinačné centrum vedie jednotný zoznam relevantných prvkov siete, zariadení na výrobu elektrickej energie a odberných zariadení regiónu prevádzky sústavy a sprístupní ho v dátovom prostredí pre plánovanie prevádzky ENTSO pre elektrinu.
- 10.3 Každé regionálne koordinačné centrum vykonáva tieto činnosti týkajúce sa koordinácie pri výpadkoch v regióne prevádzky sústavy:
- a) posudzovanie súladu plánovania výpadkov s využitím ročných plánov dostupnosti všetkých prevádzkovateľov prenosových sústav;
 - b) poskytovanie zoznamu zistených nesúládov v plánovaní a navrhovaných opatrení na ich riešenie prevádzkovateľom prenosových sústav v regióne prevádzky sústavy.
11. Optimalizácia kompenzačného mechanizmu medzi prevádzkovateľmi prenosových sústav
- 11.1 Prevádzkovatelia prenosových sústav v regióne prevádzky sústavy môžu spoločne rozhodnúť o tom, že od regionálneho koordinátora bezpečnosti získajú podporu v súvislosti so spravovaním finančných tokov týkajúcich sa zúčtovaní medzi prevádzkovateľmi prenosových sústav, do ktorých sú zapojení viac ako dvaja prevádzkovatelia prenosových sústav, ako sú napríklad náklady na redispečing, príjmy z preťaženia, neúmyselné odchýlky alebo náklady na obstarávanie disponibilít.

12. Odborná príprava a udeľovanie osvedčení personálu pracujúceho pre regionálne koordinačné centrá
 - 12.1. Regionálne koordinačné centrá pripravujú a vykonávajú programy odbornej prípravy zameranej na prevádzku regionálnej sústavy pre personál pracujúci pre regionálne koordinačné centrá, ako aj programy udeľovania osvedčení tomuto personálu.
 - 12.2 Programy odbornej prípravy zahŕňajú všetky relevantné zložky prevádzky sústavy, v ktorej regionálne koordinačné centrum plní úlohy, vrátane scenárov regionálnej krízy.
 13. Identifikácia regionálnych krízových scenárov dodávok elektriny
 - 13.1 Ak ENTSO pre elektrinu deleguje túto funkciu, regionálne koordinačné centrá identifikujú regionálne krízové scenáre dodávok elektriny v súlade s kritériami uvedenými v článku 6 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2019/941.

Identifikácia regionálnych krízových scenárov dodávok elektriny sa vykonáva v súlade s metodikou stanovenou v článku 5 nariadenia (EÚ) 2019/941.
 - 13.2 Regionálne koordinačné centrá podporujú na požiadanie príslušné orgány každého regiónu prevádzky sústavy pri príprave a realizácii dvojročnej simulácie kríz v súlade s článkom 12 ods. 3 nariadenia (EÚ) 2019/941.
 14. Identifikácia potrieb, pokiaľ ide o novú prenosovú kapacitu, modernizáciu existujúcej prenosovej kapacity alebo ich alternatívy.
 - 14.1 Regionálne koordinačné centrá poskytujú prevádzkovateľom prenosových sústav podporu pri určovaní potrieb, pokiaľ ide o novú prenosovú kapacitu, modernizáciu existujúcej prenosovej kapacity alebo ich alternatívy, ktoré sa predložia regionálnym skupinám zriadeným podľa nariadenia (EÚ) č. 347/2013 a ktoré sa zahrnú do desaťročného plánu rozvoja siete podľa článku 51 smernice (EÚ) 2019/944.
 15. Výpočet maximálnej vstupnej kapacity dostupnej pre účasť zahraničnej kapacity na kapacitných mechanizmoch.
 - 15.1 Regionálne koordinačné centrá, berúc do úvahy očakávanú dostupnosť spojovacích vedení a pravdepodobný súbežný výskyt preťaženia sústavy medzi sústavou, kde sa uplatňuje mechanizmus, a sústavou, v ktorej sa geograficky nachádza zahraničná kapacita, podporujú prevádzkovateľa prenosovej sústavy pri výpočte maximálnej vstupnej kapacity dostupnej pre účasť zahraničnej kapacity na kapacitných mechanizmoch.
 - 15.2 Výpočet sa vykonáva v súlade s metodikou stanovenou v článku 26 ods. 11 písm. a).
 - 15.3 Regionálne koordinačné centrá vykonávajú výpočet pre každú hranicu ponukovej oblasti zahrnutej do regiónu prevádzky sústavy.
 16. Vypracúvanie sezónneho posudzovania primeranosti.
 - 16.1 Ak ENTSO pre elektrinu deleguje túto funkciu podľa článku 9 nariadenia (EÚ) 2019/941, regionálne koordinačné centrá budú pripravovať regionálne sezónne posudzovanie primeranosti.
 - 16.2 Vypracúvanie sezónneho posudzovania primeranosti sa vykonáva na základe metodiky vytvorenej podľa článku 8 nariadenia (EÚ) 2019/941.
-

PRÍLOHA II

ZRUŠENÉ NARIADENIE SO ZOZNAMOM NESKORŠÍCH ZMIEN

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 347/2013 zo 17. apríla 2013 o usmerneniach pre transeurópsku energetickú infraštruktúru, ktorým sa zrušuje rozhodnutie č. 1364/2006/ES a menia a dopĺňajú nariadenia (ES) č. 713/2009, (ES) č. 714/2009 a (ES) č. 715/2009 (Ú. v. EÚ L 115, 25.4.2013, s. 39)	Článok 8 ods. 3 písm. a) Článok 8 ods. 10 písm. a) Článok 11 Článok 18 ods. 4a Článok 23 ods. 3
Nariadenie Komisie (EÚ) č. 543/2013 zo 14. júna 2013 o predkladaní a uverejňovaní údajov na trhoch s elektrickou energiou, ktorým sa mení a dopĺňa príloha I k nariadeniu Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 714/2009 (Ú. v. EÚ L 163, 15.6.2013, s. 1)	Body 5.5 až 5.9 prílohy I

PRÍLOHA III

TABUĽKA ZHODY

Nariadenie (ES) č. 714/2009	Toto nariadenie
—	článok 1 písm. a)
—	článok 1 písm. b)
článok 1 písm. a)	článok 1 písm. c)
článok 1 písm. b)	článok 1 písm. d)
článok 2 ods. 1	článok 2 bod 1
článok 2 ods. 2 písm. a)	článok 2 bod 2
článok 2 ods. 2 písm. b)	článok 2 bod 3
článok 2 ods. 2 písm. c)	článok 2 bod 4
článok 2 ods. 2 písm. d)	—
článok 2 ods. 2 písm. e)	—
článok 2 ods. 2 písm. f)	—
článok 2 ods. 2 písm. g)	článok 2 bod 5
—	článok 2 body 6 až 71
—	článok 3
—	článok 4
—	článok 5
—	článok 6
—	článok 7
—	článok 8
—	článok 9
—	článok 10
—	článok 11
—	článok 12
—	článok 13
—	článok 14
—	článok 15
článok 16 ods. 1 až 3	článok 16 ods. 1 až 4
—	článok 16 ods. 5 až 8
článok 16 ods. 4 až 5	článok 16 ods. 9 až 11
—	článok 16 ods. 12 a 13
—	článok 17
článok 14 ods. 1	článok 18 ods. 1
—	článok 18 ods. 2
článok 14 ods. 2 až 5	článok 18 ods. 3 až 6
—	článok 18 ods. 7 až 11
—	článok 19 ods. 1
článok 16 ods. 6	článok 19 ods. 2 a 3
—	článok 19 ods. 4 a 5
—	článok 20

Nariadenie (ES) č. 714/2009	Toto nariadenie
—	článok 21
—	článok 22
článok 8 ods. 4	článok 23 ods. 1
—	článok 23 ods. 2 až 7
—	článok 25
—	článok 26
—	článok 27
článok 4	článok 28 ods. 1
—	článok 28 ods. 2
článok 5	článok 29 ods. 1 až 4
—	článok 29 ods. 5
článok 8 ods. 2 prvá veta	článok 30 ods. 1 písm. a)
článok 8 ods. 3 písm. b)	článok 30 ods. 1 písm. b)
—	článok 30 ods. 1 písm. c)
článok 8 ods. 3 písm. c)	článok 30 ods. 1 písm. d)
—	článok 30 ods. 1 písm. e) až f)
—	článok 30 ods. 1 písm. g) a h)
článok 8 ods. 3 písm. a)	článok 30 ods. 1 písm. i)
článok 8 ods. 3 písm. d)	článok 30 ods. 1 písm. j)
—	článok 30 ods. 1 písm. k)
článok 8 ods. 3 písm. e)	článok 30 ods. 1 písm. l)
—	článok 30 ods. 1 písm. m) až o)
—	článok 30 ods. 2 a 3
článok 8 ods. 5	článok 30 ods. 4
článok 8 ods. 9	článok 30 ods. 5
článok 10	článok 31
článok 9	článok 32
článok 11	článok 33
článok 12	článok 34
—	článok 35
—	článok 36
—	článok 37
—	článok 38
—	článok 39
—	článok 40
—	článok 41
—	článok 42
—	článok 43
—	článok 44
—	článok 45
—	článok 46
—	článok 47
článok 8 ods. 10	článok 48

Nariadenie (ES) č. 714/2009	Toto nariadenie
článok 13	článok 49
článok 2 ods. 2 posledný pododsek	článok 49 ods. 7
článok 15	článok 50 ods. 1 až 6
príloha I bod 5.10	článok 50 ods. 7
článok 3	článok 51
—	článok 52
—	článok 53
—	článok 54
—	článok 55
—	článok 56
—	článok 57
—	článok 58
článok 8 ods. 6	článok 59 ods. 1 písm. a), b) a c)
—	článok 59 ods. 1 písm. d) a e)
—	článok 59 ods. 2
článok 6 ods. 1	článok 59 ods. 3
článok 6 ods. 2	článok 59 ods. 4
článok 6 ods. 3	článok 59 ods. 5
—	článok 59 ods. 6
článok 6 ods. 4	článok 59 ods. 7
článok 6 ods. 5	článok 59 ods. 8
článok 6 ods. 6	článok 59 ods. 9
článok 8 ods. 1	článok 59 ods. 10
článok 6 ods. 7	—
článok 6 ods. 8	—
článok 6 ods. 9 a 10	článok 59 ods. 11 a 12
článok 6 ods. 11	článok 59 ods. 13 a 14
článok 6 ods. 12	článok 59 ods. 15
článok 8 ods. 2	článok 59 ods. 15
—	článok 60 ods. 1
článok 7 ods. 1	článok 60 ods. 2
článok 7 ods. 2	článok 60 ods. 3
článok 7 ods. 3	—
článok 7 ods. 4	—
—	článok 61 ods. 1
—	článok 61 ods. 2
článok 18 ods. 1	článok 61 ods. 3
článok 18 ods. 2	—
článok 18 ods. 3	článok 61 ods. 4
článok 18 ods. 4	—
článok 18 ods. 4a	článok 61 ods. 5
článok 18 ods. 5	článok 61 ods. 5 a 6
článok 19	—

Nariadenie (ES) č. 714/2009	Toto nariadenie
článok 21	článok 62
článok 17	článok 63
—	článok 64
článok 20	článok 65
článok 22	článok 66
článok 23	článok 67
článok 24	—
—	článok 68
—	článok 69
článok 25	článok 70
článok 26	článok 71

SMERNICE

SMERNICA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY (EÚ) 2019/944

z 5. júna 2019

o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou a o zmene smernice 2012/27/EÚ

(prepracované znenie)

(Text s významom pre EHP)

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 194 ods. 2,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

po postúpení návrhu legislatívneho aktu národným parlamentom,

so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru ⁽¹⁾,

so zreteľom na stanovisko Výboru regiónov ⁽²⁾,

konajúc v súlade s riadnym legislatívnym postupom ⁽³⁾,

keďže:

- (1) V smernici Európskeho parlamentu a Rady 2009/72/ES ⁽⁴⁾ je potrebné vykonať viacero zmien. Z dôvodu prehľadnosti by sa mala uvedená smernica prepracovať.
- (2) Cieľom vnútorného trhu s elektrinou, ktorý sa postupne zavádza v celej Únii od roku 1999, je organizáciou konkurenčných cezhraničných trhov s elektrinou ponúknuť všetkým koncovým odberateľom Únie, či ide o občanov alebo podniky, skutočný výber, nové obchodné príležitosti, konkurenčné ceny, efektívne investičné signály a vyšší štandard služieb a prispieť k bezpečnosti dodávok a trvalej udržateľnosti.
- (3) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2003/54/ES ⁽⁵⁾ a smernica 2009/72/ES významne prispeli k vytvoreniu vnútorného trhu s elektrinou. Energetický systém Únie však prechádza hlbokou zmenou. Spoločný cieľ dekarbonizovať energetický systém prináša účastníkom trhu nové príležitosti a výzvy. Zároveň technologický vývoj umožňuje nové formy účasti spotrebiteľov a cezhraničnej spolupráce. Trhové pravidlá Únie treba prispôsobiť novým trhovým okolnostiam.
- (4) Oznámenie Komisie z 25. februára 2015 s názvom Rámcová stratégia odolnej energetickej únie s výhľadovou politikou v oblasti zmeny klímy ponúka víziu energetickej únie, v ktorej srdci je občan a v ktorej občania preberajú zodpovednosť za transformáciu energetického systému, vďaka novým technológiám platia menej za energie a aktívne sa zúčastňujú na trhu, a ktorá chráni zraniteľných spotrebiteľov.

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ C 288, 31.8.2017, s. 91.

⁽²⁾ Ú. v. EÚ C 342, 12.10.2017, s. 79.

⁽³⁾ Pozícia Európskeho parlamentu z 26. marca 2019 (zatiaľ neuverejnená v úradnom vestníku) a rozhodnutie Rady z 22. mája 2019.

⁽⁴⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/72/ES z 13. júla 2009 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou, ktorou sa zrušuje smernica 2003/54/ES (Ú. v. EÚ L 211, 14.8.2009, s. 55).

⁽⁵⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2003/54/ES z 26. júna 2003 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrickou energiou a o zrušení smernice 96/92/ES (Ú. v. ES L 176, 15.7.2003, s. 37), zrušená a nahradená s účinnosťou od 2. marca 2011 smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/72/ES z 13. júla 2009 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou, ktorou sa zrušuje smernica 2003/54/ES (Ú. v. EÚ L 211, 14.8.2009, s. 55).

- (5) Oznámenie Komisie z 15. júla 2015 s názvom Vytváranie nového prístupu s dôrazom na spotrebiteľov energie predstavilo víziu Komisie o maloobchodnom trhu, ktorý lepšie plní potreby spotrebiteľov energie, a to aj lepším prepojením veľkoobchodných a maloobchodných trhov. Využitím nových technológií by nové a inovačné spoločnosti poskytujúce energetické služby mali všetkým spotrebiteľom umožniť plnú účasť na energetickej transformácii prostredníctvom riadenia vlastnej spotreby s cieľom vytvoriť energeticky efektívne riešenia, ktoré im ušetrí peniaze a prispievajú k celkovému zníženiu spotreby energie.
- (6) Oznámenie Komisie z 15. júla 2015 s názvom Otvorenie verejnej konzultácie o novej koncepcii trhu s energiou poukázalo na to, že odklon od výroby vo veľkých centrálnych výrobných zariadeniach smerom k decentralizovanej výrobe elektriny z obnoviteľných zdrojov a smerom k dekarbonizovaným trhom si vyžaduje prispôsobenie súčasných pravidiel obchodovania s elektrinou a zmeny existujúcich trhových rolí. V oznámení sa zdôraznila potreba organizovať trhy s elektrinou flexibilnejšie a plne integrovať všetkých trhových aktérov vrátane výrobcov energie z obnoviteľných zdrojov, poskytovateľov nových energetických služieb, uskladňovania energie a flexibilnej spotreby. Rovnako dôležité je, aby Únia okamžite investovala do prepojenosti na úrovni Únie s cieľom zabezpečiť transfer elektriny prostredníctvom vysokonapäťových elektrických prenosových sústav.
- (7) S cieľom vytvoriť vnútorný trh s elektrinou by členské štáty mali posilňovať integráciu svojich vnútroštátnych trhov a spoluprácu medzi prevádzkovateľmi sústav na úrovni Únie a regiónov, a zahŕňať pretrvávajúce izolované sústavy, ktoré vytvárajú energetické ostrovy, ktoré v Únii pretrvávajú.
- (8) Okrem riešenia nových výziev je cieľom tejto smernice aj odstránenie pretrvávajúcich prekážok dobudovania vnútorného trhu s elektrinou. Vylepšený regulačný rámec musí prispievať k prekonaniu súčasných problémov fragmentovaných národných trhov, ktoré sa stále často vyznačujú vysokou mierou regulačných zásahov. Takéto zásahy bránia dodávke elektriny za rovnakých podmienok a spôsobujú zvýšené náklady v porovnaní s riešeniami založenými na cezhraničnej spolupráci a trhovych zásadách.
- (9) Únii by sa najefektívnejšie podarilo splniť ciele v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov vytvorením trhového rámca, ktorý bude odmeňovať flexibilitu a inováciu. Kľúčovým faktorom umožňujúcim využívanie energie z obnoviteľných zdrojov je dobre fungujúci trh s elektrinou.
- (10) Pri dosahovaní flexibility potrebnej na prispôsobenie elektrizačnej sústavy variabilnej a distribuovanej výrobe elektriny z obnoviteľných zdrojov má zásadnú úlohu spotrebiteľ. Technologický pokrok v riadení siete a vo výrobe elektriny z obnoviteľných zdrojov prináša spotrebiteľom mnohé príležitosti. Zdravá hospodárska súťaž na maloobchodných trhoch je kľúčom k zaisteniu trhového zavádzania nových inovačných služieb, ktoré riešia meniace sa potreby a možnosti spotrebiteľov a zároveň zvyšujú flexibilitu sústavy. Nedostatok informácií o spotrebe energie v reálnom alebo takmer v reálnom čase bráni spotrebiteľom stať sa aktívnymi účastníkmi trhu s energiami a aktívnymi účastníkmi energetickej transformácie. Tým, že sa spotrebiteľom umožní väčšia účasť na trhu s energiami a poskytnú sa im na tento účel nástroje, vrátane nových foriem účasti, občania v Únii by mali pocítiť výhody vnútorného trhu s elektrinou a zároveň by sa mali dosiahnuť ciele Únie v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov.
- (11) Slobody, ako sú voľný pohyb tovaru, sloboda usadiť sa a sloboda poskytovať služby, ktoré občanom Európskej únie zaručuje Zmluva o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“), sú dosiahnuteľné len na úplne otvorenom trhu, ktorý umožňuje všetkým spotrebiteľom slobodný výber dodávateľov a všetkým dodávateľom slobodu zásobovať odberateľov.
- (12) Posilňovanie spravodlivej hospodárskej súťaže a ľahkého prístupu rozličných dodávateľov na trh je pre členské štáty mimoriadne dôležité, aby tým umožnili spotrebiteľom plne využiť príležitosti liberalizovaného vnútorného trhu s elektrinou. Je však možné, že zlyhávajúce trhy pretrvávajú v súvislosti s okrajovými malými elektrizačnými sústavami a sústavami, ktoré nie sú spojené s ostatnými členskými štátmi, kde ceny elektriny neposkytujú správny signál pre stimuláciu investícií, a preto si vyžaduje špecifické riešenia na zabezpečenie primeranej úrovne bezpečnosti dodávok.
- (13) Členské štáty a regulačné orgány by s cieľom posilnenia hospodárskej súťaže a zabezpečenia dodávky elektriny za čo najlepšie ceny mali uľahčovať cezhraničný prístup nových dodávateľov elektriny z rôznych energetických zdrojov, ako aj nových výrobcov a poskytovateľov energetických úložísk a riadenia odberu.

- (14) Členské štáty by mali zabezpečiť, aby v rámci vnútorného trhu s elektrinou neexistovali nadmerné prekážky pre vstup na trh, jeho fungovanie a opustenie. Zároveň by malo byť jasné, že uvedenou povinnosťou nie sú dotknuté právomoci, ktoré si členské štáty zachovávajú vo vzťahu k tretím krajinám. Uvedené objasnenie by sa nemalo vykladať tak, že umožňuje členskému štátu vykonávať výlučnú právomoc Únie. Malo by sa tiež objasniť, že účastníci trhu z tretích krajín, ktorí pôsobia na vnútornom trhu, majú dodržiavať príslušné právo Únie a vnútroštátne právo rovnako ako všetci ostatní účastníci trhu.
- (15) Trhové pravidlá umožňujú vstup výrobcov a dodávateľov na trh a jeho opustenie na základe ich vlastného posúdenia hospodárskej a finančnej životaschopnosti prevádzky. Uvedená zásada nie je v rozpore s možnosťou, aby členské štáty vo všeobecnom hospodárskom záujme ukladali podnikom pôsobiacim v sektore elektrickej energie povinnosti služby vo verejnom záujme v súlade so zmluvami, a to najmä s článkom 106 ZFEÚ, a s touto smernicou a nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/943 ⁽⁶⁾.
- (16) Európska rada z 23. a 24. októbra 2014 vo svojich záveroch uviedla, že Komisia s podporou členských štátov má prijať naliehavé opatrenia na zaistenie dosiahnutia minimálneho cieľa na úrovni 10 % súčasných elektri-začných prepojení, a to urýchlene a najneskôr do roku 2020, aspoň v prípade členských štátov, ktoré ešte nedosiahli minimálnu úroveň začlenenia do vnútorného trhu s energiami, čo sú pobaltské štáty, Portugalsko a Španielsko, a v prípade členských štátov, ktoré predstavujú ich hlavné prístupové miesto k vnútornému trhu s energiami. Ďalej uviedla, že Komisia má Európsku radu pravidelne informovať s cieľom dosiahnuť úroveň 15 % do roku 2030.
- (17) Dostatočné fyzické prepojenie so susednými krajinami je dôležité pre to, aby mohli členské štáty a susedné krajiny využívať pozitívne účinky vnútorného trhu, ako sa zdôrazňuje v oznámení Komisie z 23. novembra 2017 s názvom Oznámenie o posilňovaní európskych energetických sietí a ako sa odráža v integrovaných národných plánoch v oblasti energetiky a klímy podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1999 ⁽⁷⁾.
- (18) Trhy s elektrinou sa líšia od iných trhov, napríklad trhov so zemným plynom, pretože zahŕňajú obchodovanie s produktom ktorý v súčasnosti nie je možné ľahko skladovať a ktorý sa vyrába v širokej škále výrobných zariadení vrátane distribuovanej výroby. To sa odrazilo v rôznych prístupoch k regulácii spojovacích vedení v elektroenergetike a plynárenstve. Integrácia trhov s elektrinou si vyžaduje vysoký stupeň spolupráce medzi prevádzkovateľmi sústav, účastníkmi trhu a regulačnými orgánmi, najmä v prípadoch, keď sa s elektrinou obchoduje prostredníctvom prepojenia trhov.
- (19) Ďalším z hlavných cieľov tejto smernice by malo byť zabezpečenie spoločných pravidiel pre skutočne vnútorný trh a široká ponuka elektriny dostupná každému. Na tento účel by nedeformované trhové ceny poskytli stimuly pre cezhraničné prepojenia a investície do nových spôsobov výroby elektriny, ktoré by z dlhodobého hľadiska viedli ku konvergencii cien.
- (20) Trhové ceny by mali poskytovať vhodné stimuly na rozvoj sústavy a investície do nových spôsobov výroby elektriny.
- (21) Na vnútornom trhu s elektrinou existujú rozdielne druhy organizácie trhu. Opatrenia, ktoré by mohli členské štáty prijať na zabezpečenie rovnakých podmienok hospodárskej súťaže, by mali vychádzať z nadradených požiadaviek všeobecného záujmu. Otázka súladu uvedených opatrení so ZFEÚ a iným právom Únie by sa mala konzultovať s Komisiou.
- (22) V záujme dosahovania cieľov všeobecného hospodárskeho záujmu by sa členským štátom mala ponechať veľká miera voľnosti v ukladaní povinností služby vo verejnom záujme elektroenergetickým podnikom. Členské štáty by mali zabezpečiť, aby odberatelia elektriny v domácnosti, a pokiaľ to členské štáty považujú za vhodné, aj malé podniky, mali právo byť zásobovaní elektrinou stanovenej kvality za jasne porovnateľné, transparentné

⁽⁶⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/943 z 5. júna 2019 o vnútornom trhu s elektrinou (pozri stranu 54 tohto úradného vestníka).

⁽⁷⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1999 z 11. decembra 2018 o riadení energetickej únie a opatrení v oblasti klímy, ktorým sa menia nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 663/2009 a (ES) č. 715/2009, smernice Európskeho parlamentu a Rady 94/22/ES, 98/70/ES, 2009/31/ES, 2009/73/ES, 2010/31/EÚ, 2012/27/EÚ a 2013/30/EÚ, smernice Rady 2009/119/ES a (EÚ) 2015/652 a ktorým sa zrušuje nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 525/2013 (Ú. v. EÚ L 328, 21.12.2018, s. 1).

a konkurencieschopné ceny. Povinnosti služby vo verejnom záujme v podobe stanovovania cien dodávok elektriny sú však v zásade rušivým opatrením, ktoré často vedie k hromadeniu tarifných deficitov, obmedzovaniu voľby spotrebiteľa, slabšej stimulácii úspor energie a investícií do energetickej efektívnosti, nižšej úrovni služieb, nižšej miere zapojenia a spokojnosti spotrebiteľov, a obmedzovaniu hospodárskej súťaže ako aj menšiemu počtu inovačných produktov a služieb na trhu. Členské štáty by preto mali na zaistenie cenovej dostupnosti dodávok elektriny pre svojich občanov uplatňovať iné politické nástroje, a to najmä ciele opatrenia sociálnej politiky. Verejné zásahy v oblasti stanovovania cien dodávok elektriny by sa mali uplatňovať len ako povinnosti služby vo verejnom záujme a za predpokladu splnenia osobitných podmienok uvedených v tejto smernici. Plne liberalizovaný funkčný maloobchodný trh s elektrinou bude stimulovať cenovú i necenovú súťaž jestvujúcich dodávateľov, ako aj vstup nových subjektov na trh, čím sa pre spotrebiteľov zlepšia možnosti výberu a zvýši ich spokojnosť.

- (23) Povinnosti služby vo verejnom záujme vo forme stanovovania cien dodávok elektriny by sa mali využívať za jasne vymedzených podmienok a s jasne vymedzeným okruhom tých, ktorí budú mať z toho prospech, a bez toho, aby sa obišla zásada otvorených trhov, a mali by mať obmedzené trvanie. Takéto situácie by mohli nastať, napríklad keď dodávky by boli vážne obmedzené, spôsobujúce výrazne vyššie ceny elektriny ako obvykle alebo v prípade zlyhania trhu, keď sa zásahy regulačných orgánov a orgánov na ochranu hospodárskej súťaže ukážu ako neúčinné. Malo by to neprimeraný vplyv na domácnosti, a najmä na zraniteľných odberateľov, ktorí v porovnaní so spotrebiteľmi s vysokým príjmom vydávajú vyšší podiel svojho disponibilného príjmu na energiu. S cieľom zmierniť rušivý vplyv povinností služby vo verejnom záujme na stanovovanie cien za dodávky elektriny by členské štáty uplatňujúce takéto zásahy mali zaviesť dodatočné opatrenia vrátane opatrení, ktorými by sa zabránilo narušeniu cenotvorby na veľkoobchodnom trhu. Členské štáty by mali zabezpečiť, aby všetci príjemcovia, na ktorých sa vzťahujú regulované ceny, mohli plne využívať ponuky konkurenčného trhu, ak sa tak rozhodnú. Na uvedený účel musia byť uvedení príjemcovia vybavení inteligentnými meracími systémami a mať prístup k zmluvám s dynamickou cenou elektriny. Navyše, mali by byť priamo a pravidelne informovaní o ponukách a úsporách dostupných na konkurenčnom trhu, najmä v súvislosti so zmluvami s dynamickou cenou elektriny, a malo by sa im poskytovať poradenstvo, aby reagovali na trhové ponuky a využívali ich.
- (24) Nárok na získanie inteligentného meracieho zariadenia bez dodatočných nákladov, ktorý majú tí, na ktorých sa vzťahujú regulované ceny, by nemal členským štátom zabrániť upraviť funkcie inteligentných meracích systémov, ak infraštruktúra inteligentného merania neexistuje z dôvodu, že výsledok posúdenia nákladov a prínosov zavedenia inteligentných meracích systémov bol negatívny.
- (25) Verejné zásahy do stanovovania cien dodávok elektriny by nemali viesť k priamym krížovým dotáciám medzi rôznymi kategóriami odberateľov. Podľa tejto zásady nesmú systémy cien výslovne spôsobovať, aby určité kategórie odberateľov znášali náklady súvisiace s cenovými zásahmi ovplyvňujúcimi iné kategórie odberateľov. Napríklad, systém cien, v ktorom náklady nediskriminačným spôsobom znášajú dodávatelia alebo iní prevádzkovatelia, by sa nemal považovať za priamu krížovú dotáciu.
- (26) S cieľom zabezpečiť udržiavanie vysokého štandardu služby vo verejnom záujme v Únii by sa mali všetky opatrenia prijaté členskými štátmi na dosiahnutie cieľov tejto smernice pravidelne oznamovať Komisii. Komisia by mala pravidelne uverejňovať správy, v ktorých sa budú analyzovať opatrenia prijaté na vnútroštátnej úrovni s cieľom dosiahnuť ciele služby vo verejnom záujme a v ktorých sa bude porovnávať ich efektívnosť, aby mohla vydať odporúčania týkajúce sa opatrení, ktoré by sa mali prijať na vnútroštátnej úrovni s cieľom dosiahnuť vysoký štandard služby vo verejnom záujme.
- (27) Členské štáty by mali mať možnosť určiť dodávateľa poslednej inštancie. Týmto dodávateľom by mohlo byť obchodné oddelenie vertikálne integrovaného podniku, ktorý je aj distribútorom, za podmienky, že spĺňa požiadavky tejto smernice na oddelenie.
- (28) Opatrenia na účely dosiahnutia cieľov sociálnej a hospodárskej súdržnosti vykonané členskými štátmi by mohli zahŕňať najmä zabezpečenie primeraných hospodárskych stimulov, podľa potreby prostredníctvom všetkých existujúcich vnútroštátnych nástrojov a nástrojov Únie. Medzi takéto nástroje môžu patriť aj mechanizmy zodpovednosti na zaručenie nevyhnutných investícií.
- (29) Pokiaľ opatrenia prijaté členskými štátmi na splnenie povinností služby vo verejnom záujme predstavujú štátnu pomoc podľa článku 107 ods. 1 ZFEÚ, podľa článku 108 ods. 3 ZFEÚ sú členské štáty povinné oznamovať ich Komisii.

- (30) Medziodvetvové právo tvorí pevný základ ochrany spotrebiteľa v rámci širokej škály energetických služieb, ktoré existujú a pravdepodobne sa budú rozvíjať. Aj napriek tomu by sa však mali jasne stanoviť určité základné zmluvné práva odberateľov.
- (31) Spotrebiteľia by mali mať jednoduché a jednoznačné informácie o svojich právach v oblasti sektora elektrickej energie. Komisia po porade s príslušnými zainteresovanými stranami vrátane členských štátov, regulačných orgánov, spotrebiteľských organizácií a elektroenergetických podnikov vypracovala zoznam pre spotrebiteľov energie, ktorý poskytuje spotrebiteľom praktické informácie o ich právach. Tento zoznam by sa mal pravidelne aktualizovať, poskytnúť všetkým spotrebiteľom a mal by byť verejne prístupný.
- (32) Existuje viacero faktorov, ktoré znemožňujú spotrebiteľom pristupovať k rôznym zdrojom trhových informácií, ktoré majú k dispozícii, rozumieť im a reagovať na ne. To znamená, že by sa mala zlepšiť porovnateľnosť ponúk a prekážky zmeny dodávateľa by sa mali minimalizovať v najväčšej praktickej miere, ktorá neprimerane neobmedzí spotrebiteľove možnosti voľby.
- (33) Menším odberateľom sa pri zmene dodávateľa energie stále účtuje množstvo rôznych priamych či nepriamych poplatkov. Takéto poplatky sťažujú identifikáciu najvýhodnejšieho produktu či služby a znižujú bezprostrednú finančnú výhodnosť takejto zmeny. Hoci odstránenie takýchto poplatkov by mohlo spotrebiteľom obmedziť možnosti voľby, keďže sa eliminujú produkty založené na odmeňovaní verných odberateľov, ďalšie obmedzenie ich uplatňovania by malo spotrebiteľom prospieť a posilniť ich aktívnu účasť, ako aj súťaž na trhu.
- (34) Kratší čas potrebný na zmenu dodávateľa s pravdepodobnosťou môže podnietiť spotrebiteľov, aby hľadali lepšie zmluvné podmienky a zmenili dodávateľa. S intenzívnejším využívaním informačných technológií, technický proces zmeny dodávateľa pozostávajúci z registrácie nového dodávateľa v meracom bode u prevádzkovateľa by do roku 2026 malo byť možné uzavrieť obvykle v priebehu 24 hodín v ktorýkoľvek pracovný deň. Bez ohľadu na ďalšie kroky procesu zmeny dodávateľa, ktoré treba vykonať pred tým, ako sa začne technický proces zmeny, zabezpečením toho, aby bolo do uvedeného dátumu možné vykonať technický proces v priebehu 24 hodín, by sa minimalizovala doba potrebná na zmenu dodávateľa, čím by sa prispelo k zvýšeniu angažovanosti spotrebiteľa a zlepšeniu konkurencie na maloobchodnom trhu. Celé trvanie procesu zmeny dodávateľa by v každom prípade nemalo presiahnuť tri týždne od dátumu oznámenia odberateľa.
- (35) Nezávislé nástroje na porovnávanie vrátane webových stránok sú pre menších odberateľov účinným nástrojom vyhodnocovania jednotlivých energetických ponúk dostupných na trhu. Takéto nástroje znižujú náklady na vyhľadávanie, keďže odberatelia už nemusia zhromažďovať informácie od jednotlivých dodávateľov a poskytovateľov služieb. Takéto nástroje môžu priniesť správnu rovnováhu medzi potrebou, aby boli informácie jasné a stručné, ale zároveň úplné a komplexné. Mali by sa usilovať o zahrnutie čo najširšieho spektra dostupných ponúk a čo najúplnejšie pokrytie trhu, aby mal odberateľ reprezentatívny prehľad. Je kľúčové, aby mali menší odberatelia prístup k aspoň jednému nástroju na porovnávanie a aby boli informácie poskytované takýmito nástrojmi dôveryhodné, nestranné a transparentné. Na uvedený účel by členské štáty mohli zabezpečiť nástroj na porovnávanie prevádzkovaný vnútroštátnym orgánom alebo súkromnou spoločnosťou.
- (36) Dostupnosť efektívnych, nezávislých mechanizmov mimosúdneho urovnania sporov pre všetkých spotrebiteľov, napríklad energetický ombudsman, spotrebiteľský orgán alebo regulačný orgán, zaručuje lepšiu ochranu spotrebiteľa. Členské štáty by mali zaviesť rýchle a efektívne postupy na vybavovanie sťažností.
- (37) Všetci spotrebiteľia by mali mať možnosť priamo sa zúčastňovať na trhu, najmä úpravou svojej spotreby v závislosti od trhových signálov, a následne ťažiť z nižších cien elektriny alebo iných stimulačných platieb. Prínosy takejto aktívnej účasti sa pravdepodobne prehĺbia časom, keď sa zvýši informovanosť inak pasívnych spotrebiteľov o ich možnostiach ako aktívnych odberateľov a keď sa stanú informácie o možnostiach aktívnej účasti dostupnejšie a známejšie. Spotrebiteľia by mali mať možnosť zúčastňovať sa na všetkých formách riadenia odberu. Preto by mali mať možnosť čerpať výhody z plného zavedenia inteligentných meracích systémov, a ak sa takéto zavedenie posúdi negatívne, rozhodnúť sa pre inteligentný merací systém, ako aj zmluvu o dodávke elektriny s dynamickou cenou. To by im malo umožniť prispôbovanie ich spotreby v závislosti od cenových signálov v reálnom čase, ktoré odrážajú hodnotu elektriny a náklady na ňu alebo prenos v rôznych časových obdobiach, pričom členské štáty by mali zabezpečiť primerané vystavenie spotrebiteľov riziku veľkoobchodných

cien. Spotrebiteľia by mali byť informovaní o výhodách a potenciálnych cenových rizikách pri zmluvách o dodávke elektriny s dynamickou cenou. Členské štáty by zároveň mali zabezpečiť, aby spotrebiteľia, ktorí sa rozhodnú aktívne nezúčastňovať na trhu, neboli penalizovaní. Namiesto toho, ich schopnosť urobiť informované rozhodnutia o dostupných možnostiach by mala byť posilnená spôsobom, ktorý je najvhodnejší vzhľadom na domáce trhové podmienky.

- (38) S cieľom maximalizovať výhody a účinnosť dynamickej ceny za elektrinu by členské štáty mali posúdiť potenciál dynamizácie fixných zložiek na faktúrach za elektrinu alebo zníženia ich podielu a ak takýto potenciál existuje, mali by prijať vhodné opatrenia.
- (39) Všetky skupiny odberateľov (priemyselní, komerční a domácnosti) by mali mať prístup k trhom s elektrinou a možnosť obchodovať so svojou flexibilitou a vlastnou vyrobenou elektrinou. Odberateľom by sa malo umožniť plné využitie výhod agregácie výroby a dodávky vo väčších regiónoch, ako aj cezhraničnej hospodárskej súťaže. Významnú úlohu sprostredkovateľov medzi skupinami odberateľov a trhom pravdepodobne zohrajú účastníci trhu zapojení do agregácie. Členské štáty by mali mať možnosť vybrať si vhodný model implementácie a prístup k riadeniu v záujme nezávislej agregácie, pričom musia dodržiavať všeobecné zásady stanovené v tejto smernici. Takýto model alebo prístup by mohol zahŕňať možnosť vybrať si trhové alebo regulačné zásady, ktoré poskytujú riešenia na dosiahnutie súladu s touto smernicou, ako sú modely vyrovnávania odchýlky alebo zavedenie úprav profilu spotreby. Vybraný model by mal obsahovať transparentné a spravodlivé pravidlá, aby sa umožnilo nezávislým agregátorom plniť si svoje úlohy ako sprostredkovateľov a aby sa zabezpečilo, že koncový odberateľ bude mať z ich činností primerané výhody. Na všetkých trhoch s elektrinou vrátane podporných služieb a kapacitných trhov by sa mali vymedziť produkty, aby sa podporila účasť subjektov s riadením odberu.
- (40) V oznámení Komisie z 20. júla 2016 s názvom Európska stratégia pre nízkoemisnú mobilitu sa zdôrazňuje potreba dekarbonizácie odvetvia dopravy a zníženia jeho emisií, najmä v mestských oblastiach, a poukazuje sa na potenciálny význam roly elektromobility pri naplňaní uvedených cieľov. Zavádzanie elektromobility je zároveň významným prvkom energetickej transformácie. Trhové pravidlá stanovené v tejto smernici by preto mali prispievať k vytvoreniu priaznivých podmienok pre všetky druhy elektrických vozidiel. Mali by najmä zabezpečiť účinné zavádzanie verejne dostupných i súkromných nabíjacích staníc pre elektrické vozidlá a zaistiť efektívnu integráciu nabíjania vozidiel do sústavy.
- (41) Riadenie odberu je kľúčové k umožneniu inteligentného nabíjania elektrických vozidiel, a tým aj k umožneniu ich efektívnej integrácie do elektrizačnej siete, čo má rozhodujúci význam pre proces dekarbonizácie dopravy.
- (42) Spotrebiteľia by mali mať možnosť spotrebúvať, uskladiť a predávať na trhu vlastnú vyrobenú elektrinu a zúčastňovať sa na všetkých trhoch s elektrinou poskytovaním flexibility systému, napríklad prostredníctvom uskladňovania energie akým je uskladňovanie s použitím elektrických vozidiel, prostredníctvom riadenia odberu alebo prostredníctvom systémov energetickej efektívnosti. V budúcnosti uvedené činnosti podporí nový technologický vývoj. Existujú však právne a obchodné bariéry, ako napríklad neprimerané poplatky za interne spotrebovanú elektrinu, povinnosť odovzdávať vlastnú vyrobenú elektrinu do energetického systému a administratívne prekážky, ako napríklad povinnosť spotrebiteľov, ktorí vyrábajú vlastnú elektrinu a predávajú ju do systému, splňať požiadavky na dodávateľov atď. Takéto prekážky, ktoré bránia spotrebiteľom vo vlastnej výrobe elektriny a v spotrebe, uskladení či trhovom predaji vlastnej vyrobenej elektriny by sa mali odstrániť, pričom by sa malo zabezpečiť, aby takíto spotrebiteľia primerane prispievali na systémové náklady. Členské štáty by mali mať možnosť, aby vo svojom vnútroštátnom práve mali rôzne ustanovenia, ktorými sa spravuje oblasť daní a poplatkov pre individuálnych a spoločne konajúcich odberateľov, ako aj pre domácnosti a iných koncových odberateľov.
- (43) Vďaka technológiám distribuovanej energie a posilneniu postavenia spotrebiteľov sa energetické spoločstvo stalo účinným a úsporným modelom naplňovania potrieb a očakávaní občanov z hľadiska energetických zdrojov, služieb a účasti na miestnej úrovni. Energetické spoločstvo ponúka všetkým spotrebiteľom inkluzívnu možnosť získať priamy podiel na výrobe, spotrebe či spoločnom využívaní energie. Namiesto tvorby zisku, ako je to pri tradičných energetických podnikoch, sa iniciatívy energetického spoločstva zameriavajú v prvom rade na poskytovanie cenovo dostupnej energie určitého druhu (napríklad energie z obnoviteľných zdrojov) svojim členom alebo spoločníkom. Priamym vzťahom so spotrebiteľmi iniciatívy energetického spoločstva preukazujú

svoj potenciál podpory integrovaného zavádzania nových technológií a vzorov spotrebiteľského správania vrátane inteligentných distribučných sietí a riadenia odberu. Energetické spoločenstvo môže zvýšiť aj energetickú efektívnosť na úrovni domácností a pomôcť v boji proti energetickej chudobe obmedzením spotreby a znižovaním taríf za dodávky elektriny. Energetické spoločenstvo tiež umožňuje účasť na trhoch s elektrinou určitým skupinám odberateľov elektriny v domácnosti, ktorí by to inak neboli schopní robiť. Tam, kde sa takéto iniciatívy úspešne zaviedli, priniesli danému spoločenstvu okrem zrejmých prínosov z poskytovania energetických služieb aj hospodárske, sociálne i environmentálne prínosy. Cieľom tejto smernice je uznať určité kategórie občianskych iniciatív v oblasti energetiky na úrovni Únie za „občianske energetické spoločenstvá“, aby sa im poskytol podporný rámec, spravodlivé zaobchádzanie, rovnaké podmienky a dobre vymedzený súbor práv a povinností. Odberatelia elektriny v domácnosti by mali mať možnosť dobrovoľnej účasti na iniciatívach energetického spoločenstva, ako aj možnosť ich opustiť bez toho, aby stratili prístup k sieti prevádzkovej iniciatívou energetického spoločenstva či svoje spotrebiteľské práva. Prístup k sieti občianskeho energetického spoločenstva by sa mal poskytovať za spravodlivých podmienok a so zreteľom na náklady.

- (44) Účasť v občianskych energetických spoločenstvách by mala byť otvorená pre všetky kategórie subjektov. Rozhodovacie právomoci v občianskom energetickom spoločenstve by sa však mali obmedziť na tých členov alebo spoločníkov, ktorí nevykonávajú komerčné aktivity veľkého rozsahu a pre ktorých sektor energetiky nepredstavuje hlavnú oblasť hospodárskej činnosti. Občianske energetické spoločenstvá sa považujú za kategóriu spolupráce občanov alebo miestnych aktérov, ktorá by mala byť uznaná a chránená právom Únie. Ustanovenia o občianskych energetických spoločenstvách nebránia existencii iných občianskych iniciatív, ako napríklad iniciatív, ktoré vyplývajú zo súkromnoprávných zmlúv. Členské štáty by preto mali mať možnosť stanoviť, že občianske energetické spoločenstvá môžu mať akýkoľvek druh právnej formy, napríklad združenie, družstvo, partnerstvo, nezisková organizácia alebo malý alebo stredný podnik, pokiaľ môže takýto subjekt vykonávať práva a povinnosti vo svojom vlastnom mene.
- (45) Ustanovenia tejto smernice o občianskych energetických spoločenstvách obsahujú práva a povinnosti, ktoré možno vyvodiť z iných, už existujúcich práv a povinností, ako sú zmluvná sloboda, právo na zmenu dodávateľov, úlohy prevádzkovateľa distribučnej sústavy, pravidlá o sieťových poplatkoch a povinnosti zabezpečovať rovnováhu.
- (46) Občianske energetické spoločenstvá predstavujú nový typ subjektu vzhľadom na štruktúru ich členstva, požiadaviek na správu a účel. Mali by mať možnosť pôsobiť na trhu za rovnakých podmienok bez narušania hospodárskej súťaže a rovnaké práva a povinnosti uplatniteľné na ostatné elektroenergetické podniky by sa mali vzťahovať na občianske energetické spoločenstvá nediskriminačným a primeraným spôsobom. Uvedené práva a povinnosti by sa mali uplatňovať v súlade s vykonávanými úlohami, ako je napríklad úloha koncových odberateľov, výrobcov, dodávateľov alebo prevádzkovateľov distribučných sústav. Občianske energetické spoločenstvá by nemali čeliť regulačným obmedzeniam, keď využívajú existujúce alebo budúce informačné a komunikačné technológie na účely spoločného využívania elektriny z výrobných kapacít občianskeho energetického spoločenstva ich členmi alebo spoločníkmi, a to na základe trhových zásad, napríklad kompenzáciou energetickej zložky členov alebo spoločníkmi využitím výroby, ktorá je dispozíciou v rámci spoločenstva, a to aj cez verejnú sústavu, za predpokladu, že obidva meracie body patria spoločenstvu. Spoločné využívanie elektriny umožňuje členom alebo spoločníkom zásobovanie elektrinou z výrobných zariadení v spoločenstve bez toho, aby boli v priamej fyzickej blízkosti výrobného zariadenia a bez toho, aby boli za spoločným meracím bodom. Spoločné využívanie elektriny by nemalo mať vplyv na výber sieťových poplatkov, taríf a odvodov vzťahujúcich sa na toky elektriny. Spoločné využívanie by sa malo zjednodušiť v súlade s povinnosťami a správnymi lehotami na zabezpečovanie rovnováhy, meranie a vyúčtovanie. Ustanoveniami tejto smernice o občianskych energetických spoločenstvách nie je dotknutá právomoc členských štátov vypracúvať a realizovať politiky v sektore energetiky týkajúce sa sieťových poplatkov a taríf alebo vypracúvať a realizovať energetickú politiku financovania systémov a rozdelenia nákladov, pokiaľ sú uvedené politiky nediskriminačné a v súlade so zákonom.
- (47) V tejto smernici sa stanovuje, že členské štáty môžu povoliť občianskym energetickým spoločenstvám stať sa prevádzkovateľmi distribučnej sústavy buď v rámci všeobecného režimu, alebo ako „prevádzkovatelia uzavretej distribučnej sústavy“. Ak sa občianskemu energetickému spoločenstvu udelí štatút prevádzkovateľa distribučnej sústavy, malo by sa s ním zaobchádzať rovnako ako s prevádzkovateľmi distribučných sústav a mali by sa naň vzťahovať rovnaké povinnosti. Ustanoveniami tejto smernice o občianskych energetických spoločenstvách sa vyjasňujú len aspekty prevádzky distribučnej sústavy, u ktorých je pravdepodobné, že budú pre ne relevantné, pričom iné aspekty týkajúce sa prevádzky distribučnej sústavy sa uplatňujú v súlade s pravidlami týkajúcimi sa prevádzkovateľov distribučných sústav.

- (48) Významným kanálom na informovanie koncových odberateľov sú faktúry za elektrinu. Popri údajoch o spotrebe a nákladoch môžu sprostredkovať aj ďalšie informácie, ktoré spotrebiteľom pomôžu porovnať ich aktuálne zmluvné podmienky s inými ponukami. Spory spojené s fakturáciou sú však veľmi bežným zdrojom spotrebiteľských sťažností, čo prispieva k pretrvávajúcej nízkej miere spokojnosti a zapojenia spotrebiteľov v sektore elektrickej energie. Preto je potrebné zabezpečiť, aby boli faktúry jasnejšie a zrozumiteľnejšie a aby sa na faktúrach a v rámci informácií o vyúčtovaní zreteľne uvádzalo obmedzené množstvo dôležitých informácií, ktoré spotrebiteľom pomôžu regulovať ich spotrebu energie, porovnávať ponuky a meniť dodávateľov. Ostatné informácie by sa mali koncovým odberateľom sprístupniť v rámci vyúčtovania, spolu s ním alebo odkazom vo vyúčtovaní. Takéto informácie by mali byť zobrazené na faktúre, uvedené v samostatnom dokumente priloženom k faktúre alebo by sa na faktúre mal uviesť odkaz na to, kde môže koncový odberateľ jednoducho nájsť informácie na webových stránkach, prostredníctvom mobilnej aplikácie alebo iným spôsobom.
- (49) Pravidelné poskytovanie presných informácií o vyúčtovaní založených na skutočnej spotrebe elektriny za pomoci inteligentného merania významným spôsobom pomáha odberateľom získať kontrolu nad spotrebou elektriny a nákladmi. Odberatelia, a predovšetkým odberatelia elektriny v domácnosti, by však mali mať prístup k flexibilným spôsobom samotnej úhrady ich faktúr. Umožní sa tak, napríklad, aby mali odberatelia k dispozícii pravidelné informácie o vyúčtovaní aj v prípade, keď platia len štvrťročne, alebo by mohli existovať produkty, pri ktorých uhrádza odberateľ každý mesiac rovnakú sumu nezávisle od skutočnej spotreby.
- (50) Ustanovenia o vyúčtovaní v smernici Európskeho parlamentu a Rady 2012/27/EÚ⁽⁸⁾ by sa mali aktualizovať, zjednodušiť a presunúť do tejto smernice, kam svojim kontextom zapadajú lepšie.
- (51) Členské štáty by mali podporovať modernizáciu distribučných sústav napríklad prostredníctvom zavádzania inteligentných sietí, ktoré by sa mali budovať tak, aby podporovali decentralizovanú výrobu a energetickú efektívnosť.
- (52) Na zaangažovanie spotrebiteľov sú potrebné primerané stimuly a technológie ako napríklad inteligentné meracie systémy. Inteligentné meracie systémy posilňujú postavenie spotrebiteľov, pretože im takmer v reálnom čase poskytujú presnú spätnú väzbu o ich spotrebe či výrobe a umožňujú im lepšie riadiť svoju spotrebu, zapájať sa do programov riadenia spotreby a iných služieb a využívať ich výhody a znížiť si faktúry za elektrinu. Okrem toho inteligentné meracie systémy poskytujú prevádzkovateľom distribučných sústav lepší prehľad o ich sieťach, čím znižuje ich náklady na prevádzku a údržbu a umožňuje tieto úspory preniesť na spotrebiteľov vo forme nižších distribučných taríf.
- (53) Pri rozhodovaní o zavádzaní inteligentných meracích systémov na vnútroštátnej úrovni by malo byť možné vychádzať z ekonomického posúdenia. V uvedenom ekonomickom posúdení by mali byť zohľadnené dlhodobé prínosy zo zavedenia inteligentných meracích systémov pre spotrebiteľov a celý hodnotový reťazec, ako napríklad lepšie riadenie sústavy, presnejšie plánovanie a určenie sieťových strát. Ak by toto posúdenie dospelo k záveru, že zavedenie takýchto meracích systémov je nákladovo efektívne iba pre spotrebiteľov s určitou výškou spotreby elektriny, členské štáty by mali mať možnosť zohľadniť túto informáciu pri zavádzaní inteligentných meracích systémov. Takéto posudzovanie by sa však malo uskutočňovať pravidelne v reakcii na zásadné zmeny v základných predpokladoch alebo aspoň každé štyri roky vzhľadom na rýchly technologický vývoj.
- (54) Členské štáty, ktoré systematicky nezavádzajú inteligentné meracie systémy, by mali spotrebiteľom umožniť čerpanie výhod z inštalácie inteligentného meracieho zariadenia na požiadanie a za spravodlivých a primeraných podmienok, pričom by im mali poskytnúť všetky relevantné informácie. Ak spotrebiteľia inteligentné meracie zariadenia nemajú, mali by mať nárok na meracie zariadenia, ktoré spĺňajú minimálne požiadavky potrebné na to, aby im poskytovali informácie o vyúčtovaní uvedené v tejto smernici.

⁽⁸⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2012/27/EÚ z 25. októbra 2012 o energetickej efektívnosti, ktorou sa menia a dopĺňajú smernice 2009/125/ES a 2010/30/EÚ a ktorou sa zrušujú smernice 2004/8/ES a 2006/32/ES (Ú. v. EÚ L 315, 14.11.2012, s. 1).

- (55) S cieľom pomôcť spotrebiteľom pri aktívnej účasti na trhoch s elektrinou by mali byť inteligentné meracie systémy, ktoré majú zaviesť členské štáty na svojom území, interoperabilné a schopné zabezpečovať údaje potrebné pre odberateľské systémy energetického manažérstva. Na uvedený účel by členské štáty mali náležite prihliadať na uplatňovanie príslušných dostupných noriem vrátane noriem umožňujúcich interoperabilitu na úrovni dátových modelov a aplikácií, ako aj na osvedčené postupy a dôležitosť vývoja výmeny údajov, budúce a inovačné energetické služby, zavádzanie inteligentných sietí a vnútorný trh s elektrinou. Zavádzané inteligentné meracie systémy by nemali byť prekážkou pri zmene dodávateľa a mali by byť vybavené účelnými funkciami, ktoré spotrebiteľom umožnia takmer v reálnom čase pristupovať k údajom o spotrebe, upravovať spotrebu energie a (pokiaľ to umožňuje podporná infraštruktúra) ponúkať sústave a elektroenergetickým podnikom svoju flexibilitu, získavať za ňu odmenu a dosahovať úspory nákladov na elektrinu.
- (56) Kľúčovým aspektom pri dodávke elektriny odberateľom je poskytovanie prístupu k objektívnym a transparentným údajom o spotrebe. Spotrebiteľia by preto mali mať prístup k údajom o svojej spotrebe a k súvisiacim cenám a nákladom na služby, aby mohli vyzvať konkurenčné podniky na predloženie ponuky na základe uvedených informácií. Spotrebiteľia by takisto mali mať právo na náležité informácie o svojej spotrebe energie. Preddávkové platby by nemali používať nepripravené znevýhodňovať a rôzne platobné systémy by nemali byť diskriminačné. Dostatočne časté poskytovanie informácií spotrebiteľom o nákladoch na energiu by bolo motiváciou na úsporu energie, pretože by to odberateľom poskytlo priamu spätnú väzbu o účinkoch investícií do energetickej efektívnosti a o zmene správania. V uvedenej súvislosti pomôže spotrebiteľom znižovať ich náklady na energiu úplné vykonávanie smernice 2012/27/EÚ.
- (57) V nadväznosti na zavádzanie inteligentných meracích systémov sa v členských štátoch vyvinuli alebo sa v súčasnosti vyvíjajú rôzne modely spravovania údajov. Nezávisle od modelu spravovania údajov je dôležité, aby členské štáty zaviedli transparentné pravidlá, na základe ktorých možno k údajom pristupovať za nediskriminačných podmienok, a zabezpečili maximálnu mieru kybernetickej bezpečnosti a ochrany údajov, ako aj neustrannosť subjektov, ktoré údaje spracúvajú.
- (58) Členské štáty by mali prijať opatrenia potrebné na ochranu zraniteľných a energeticky chudobných odberateľov na vnútornom trhu s elektrinou. Takéto opatrenia sa môžu líšiť podľa konkrétnych okolností v jednotlivých členských štátoch a môžu zahŕňať opatrenia sociálnej alebo energetickej politiky týkajúce sa platenia faktúr za elektrinu, investícií do energetickej hospodárnosti obytných budov, alebo ochrany spotrebiteľov, ako napríklad ochrana pred odpojením. Ak sa univerzálna služba poskytuje aj malým podnikom, môžu sa opatrenia na zabezpečenie jej poskytovania odlišovať podľa toho, či sú uvedené opatrenia zamerané na odberateľov elektriny v domácnosti alebo na malé podniky.
- (59) Energetické služby sú základom zabezpečenia blahobytu občanov Únie. Primerané vykurovanie, chladenie a osvetlenie a energia napájajúca spotrebiče sú nevyhnutnými službami na zaistenie dôstojnej životnej úrovne a zdravia občanov. Okrem toho prístup k uvedeným energetickým službám umožňuje občanom Únie naplniť svoj potenciál a podporuje sociálne začlenenie. Energeticky chudobné domácnosti si uvedené energetické služby nemôžu dovoliť pre kombináciu nízkeho príjmu, vysokých výdavkov na energiu a vysokej energetickej náročnosti ich domovov. Členské štáty by mali zhromažďovať správne informácie na monitorovanie počtu domácností žijúcich v energetickej chudobe. Presné meranie by malo členským štátom pomôcť identifikovať domácnosti postihnuté energetickou chudobou v záujme cielej podpory. Komisia by mala aktívne podporovať vykonávanie ustanovení tejto smernice o energetickej chudobe uľahčovaním šírenia osvedčených postupov medzi členskými štátmi.
- (60) Ak sa členských štátov týka energetická chudoba a nevypracovali národné akčné plány a iné primerané rámce na riešenie energetickej chudoby, mali by tak urobiť s cieľom znížiť počet energeticky chudobných odberateľov. Nízke príjmy, vysoké výdavky na energiu a nízka energetická hospodárnosť domovov sú relevantnými faktormi pri stanovení kritérií na meranie energetickej chudoby. Členské štáty by mali v každom prípade zabezpečiť nevyhnutné dodávky pre zraniteľných a energeticky chudobných odberateľov. V tejto súvislosti by sa mohol uplatniť integrovaný prístup, napríklad v rámci energetickej a sociálnej politiky, a k opatreniam by mohli patriť sociálne politiky alebo zvyšovanie energetickej efektívnosti v oblasti bývania. Táto smernica by mala skvalitniť vnútroštátne politiky, pri ktorých sa uprednostňujú zraniteľní a energeticky chudobní odberatelia.

- (61) Prevádzkovatelia distribučných sústav musia nákladovo efektívne integrovať novú výrobu elektriny, najmä zariadenia vyrábajúce elektrinu z obnoviteľných zdrojov, ako aj nové odbery ako napríklad odbery z tepelných čerpadiel a elektrických vozidiel. Na uvedený účel by prevádzkovatelia distribučných sústav mali dostať možnosť a stimuly využívať na základe trhových postupov služby distribuovaných zdrojov energie ako riadenie odberu a uskladňovanie energie, aby mohli efektívne prevádzkovať svoje siete a vyhnúť sa ich nákladnému rozširovaniu. Členské štáty by mali zaviesť primerané opatrenia ako napríklad vnútroštátne sieťové predpisy a trhové pravidlá a motivovať prevádzkovateľov distribučných sústav sieťovými tarifami, ktoré nebránia flexibilita či zlepšovaniu energetickej efektívnosti v sieti. Členské štáty by takisto mali zaviesť plány rozvoja siete pre distribučné sústavy v záujme podpory integrácie zariadení vyrábajúcich elektrinu z obnoviteľných zdrojov energie, uľahčenia rozvoja zariadení na uskladňovanie energie a elektrifikácie odvetvia dopravy, ako aj náležitého informovania užívateľov sústavy o predpokladanom rozšírení či modernizácii siete, keďže vo väčšine členských štátov takéto postupy v súčasnosti absentujú.
- (62) Prevádzkovatelia sústav by nemali vlastniť, vyvíjať, spravovať alebo prevádzkovať zariadenia na uskladňovanie energie. V rámci novej koncepcie trhu s elektrinou by služby uskladňovania energie mali byť trhovito orientované a konkurencieschopné. Malo by sa preto zabrániť krízovým dotáciami medzi uskladňovaním energie a regulovanými funkciami distribúcie alebo prenosu. Takýmito obmedzeniami vlastníctva zariadení na uskladňovanie energie sa má zabrániť narušeniu hospodárskej súťaže, odstrániť riziko diskriminácie, zabezpečiť spravodlivý prístup k službám uskladňovania energie pre všetkých účastníkov trhu a podporiť účinné a efektívne využívanie zariadení na uskladňovanie energie nad rámec prevádzky distribučnej alebo prenosovej sústavy. Uvedená požiadavka by sa mala vykladať a uplatňovať v súlade s právami a zásadami stanovenými v Charte základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“), najmä so slobodou podnikania a vlastníckym právom, ktoré sú zaručené v článkoch 16 a 17 charty.
- (63) Ak sú zariadenia na uskladňovanie energie plne integrovanými prvkami sústavy, ktoré sa nepoužívajú na zabezpečovanie rovnováhy alebo riadenie preťaženia, nemali by sa na ne vzťahovať rovnako prísne obmedzenia, aké platia pre prevádzkovateľov sústav v súvislosti s vlastníctvom, vývojom, riadením alebo prevádzkou týchto zariadení, ak to schváli regulačný orgán. Takéto plne integrované prvky sústavy môžu zahŕňať zariadenia na uskladňovanie energie, ako sú kondenzátory alebo zotrvačníky, ktoré poskytujú dôležité služby pre bezpečnosť a spoľahlivosť siete a prispievajú k synchronizácii rôznych súčastí systému.
- (64) S cieľom dosiahnuť pokrok a vybudovať sektor elektrickej energie úplne zbavený uhlíkových emisií je potrebné dosiahnuť pokrok v oblasti sezónneho uskladňovania energie. Takéto uskladňovanie energie je prvkom, ktorý by slúžil ako nástroj prevádzky elektrizačnej sústavy umožňujúci krátkodobé a sezónne úpravy, s cieľom vyrovnávať sa s variabilitou výroby elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov a s tým spojenými nepredvídanými okolnosťami, ktoré z toho vyplývajú.
- (65) Nediskriminačný prístup k distribučnej sústave určuje prístup k odberateľom na maloobchodnej úrovni. Na vytvorenie rovnakých podmienok na úrovni maloobchodu by sa teda mala činnosť prevádzkovateľov distribučných sústav monitorovať tak, aby sa im zabránilo využívať vertikálnu integráciu, pokiaľ ide o ich konkurenčné postavenie na trhu, a to najmä vo vzťahu k odberateľom elektriny v domácnosti i k malým odberateľom elektriny mimo domácnosti.
- (66) Ak sa uzavretá distribučná sústava využíva na zabezpečovanie optimálnej efektívnosti integrovanej dodávky, ktorá si vyžaduje konkrétne prevádzkové štandardy, alebo ak sa uzavretá distribučná sústava prevádzkuje najmä na využívanie vlastníkom sústavy, mala by z dôvodu osobitnej povahy vzťahu medzi prevádzkovateľom distribučnej sústavy a užívateľmi tejto sústavy existovať možnosť oslobodiť prevádzkovateľa distribučnej sústavy od povinností, ktoré by boli zbytočnou administratívnou záťažou. Priemyselné zóny, obchodné zóny alebo zóny spoločných služieb, ako sú napríklad budovy železničných staníc, letiská, nemocnice, veľké táboriská s integrovanými zariadeniami a chemické závody, môžu mať uzavretú distribučnú sústavu vzhľadom na osobitnú povahu ich činnosti.
- (67) Bez účinného oddelenia sústav od výrobných a dodávateľských činností (ďalej len „účinné oddelenie“) existuje prirodzené riziko diskriminácie nielen pri prevádzkovaní sústavy, ale aj v súvislosti so stimulmi pre vertikálne integrované podniky primerane investovať do svojich sústav.

- (68) Účinné oddelenie sa môže zabezpečiť len odstránením stimulov pre vertikálne integrované podniky vedúcich k diskriminácii konkurentov, pokiaľ ide o prístup k sústave a investície. Oddelenie vlastníctva, ktoré v sebe zahŕňa vymenovanie vlastníka sústavy za prevádzkovateľa sústavy a jeho nezávislosť od akýchkoľvek záujmov týkajúcich sa dodávky alebo výroby, jednoznačne predstavuje účinný a stabilný spôsob, ako vyriešiť vnútorný konflikt záujmov a zaistiť bezpečnosť dodávok. Z tohto dôvodu Európsky parlament vo svojom uznesení z 10. júla 2007 o vyhlídkach vnútorného trhu s plynom a elektrickou energiou označil oddelenie vlastníctva na úrovni prenosu za najúčinnnejší nástroj pre nediskriminačnú podporu investícií do infraštruktúry, spravodlivého prístupu k sústave pre nové subjekty a transparentnosti na trhu. Členské štáty by preto v rámci oddelenia vlastníctva mali byť povinné zabezpečiť, aby tá istá osoba alebo osoby neboli oprávnené vykonávať kontrolu nad výrobcom alebo dodávateľom a súčasne nad prevádzkovateľom prenosovej sústavy alebo prenosovou sústavou a ani v súvislosti s nimi neuplatňovali žiadne práva. Naopak, kontrola nad prevádzkovateľom prenosovej sústavy alebo prenosovou sústavou by mala vylučovať možnosť vykonávať kontrolu nad výrobcom alebo dodávateľom alebo v súvislosti s ním uplatňovať akékoľvek právo. Výrobca alebo dodávateľ by mal mať možnosť v rámci týchto obmedzení vlastníť v prevádzkovateľovi prenosovej sústavy alebo prenosovej sústave minoritný podiel.
- (69) Akýkoľvek systém oddelenia by mal účinne odstraňovať každý konflikt záujmov medzi výrobcami, dodávateľmi a prevádzkovateľmi prenosovej sústavy s cieľom vytvoriť stimuly na potrebné investície a zaručiť prístup novým subjektom na trhu v transparentnom a účinnom regulačnom režime a nemal by vytvárať príliš zložitý regulačný režim pre regulačné orgány.
- (70) Keďže v niektorých prípadoch si oddelenie vlastníctva vyžaduje reštrukturalizáciu podnikov, mal by sa členským štátom, ktoré sa rozhodnú uplatniť oddelenie vlastníctva, poskytnúť dodatočný čas na uplatnenie príslušných ustanovení. Vzhľadom na vertikálne prepojenia medzi odvetviami elektriny a plynu by sa ustanovenia o oddelení mali uplatňovať v oboch týchto odvetviach.
- (71) V snahe zabezpečiť oddelením vlastníctva úplnú nezávislosť prevádzky sústavy od záujmov dodávateľov a výrobcov a zabrániť výmene dôverných informácií by tá istá osoba nemala byť členom správnych rád prevádzkovateľa prenosovej sústavy alebo prenosovej sústavy a zároveň podniku, ktorý vykonáva akúkoľvek výrobnú alebo dodávateľskú činnosť. Z toho istého dôvodu by tá istá osoba nemala byť oprávnená vymenúvať členov správnych rád prevádzkovateľa prenosovej sústavy alebo prenosovej sústavy a zároveň vykonávať kontrolu nad výrobcom alebo dodávateľom alebo v súvislosti s ním uplatňovať akékoľvek právo.
- (72) Zriadenie prevádzkovateľa sústavy alebo prevádzkovateľa prenosovej sústavy nezávislého od dodávateľských a výrobných záujmov by malo vertikálne integrovanému podniku umožniť zachovať si vlastníctvo aktív sústavy a súčasne zabezpečiť účinné oddelenie záujmov za predpokladu, že takýto nezávislý prevádzkovateľ sústavy alebo nezávislý prevádzkovateľ prenosovej sústavy vykonáva všetky funkcie prevádzkovateľa sústavy a že sa zaviedla dôkladná regulácia a rozsiahly regulačný kontrolný mechanizmus.
- (73) Ak bol podnik, ktorý vlastní prenosovú sústavu, k 3. septembru 2009 súčasťou vertikálne integrovaného podniku, členské štáty by mali mať možnosť vybrať si medzi oddelením vlastníctva a zriadením prevádzkovateľa sústavy alebo prevádzkovateľa prenosovej sústavy, ktorý je nezávislý od dodávateľských a výrobných záujmov.
- (74) S cieľom v plnej miere chrániť záujmy akcionárov/spoločníkov vertikálne integrovaných podnikov by členské štáty mali mať možnosť vybrať si, či uskutočnia oddelenie vlastníctva priamo zbavením sa majetku alebo rozdelením akcií integrovaného podniku na akcie podniku prevádzkovateľa sústavy a zvyšné akcie dodávateľského a výrobného podniku, pričom sa musia dodržať požiadavky vyplývajúce z oddelenia vlastníctva.
- (75) Úplná účinnosť alternatívy zriadenia nezávislého prevádzkovateľa sústavy alebo nezávislého prevádzkovateľa prenosovej sústavy by sa mala zabezpečiť prostredníctvom osobitných dodatočných pravidiel. Pravidlá týkajúce sa nezávislých prevádzkovateľov prenosovej sústavy sú vhodným regulačným rámcom na zaručenie spravodlivej hospodárskej súťaže, dostatočných investícií, prístupu pre nové subjekty na trhu a integrácie trhov s elektrinou. Účinné oddelenie prostredníctvom ustanovení o nezávislých prevádzkovateľoch prenosovej sústavy by sa malo opierať o organizačné opatrenia, opatrenia týkajúce sa riadenia prevádzkovateľov prenosových sústav a o opatrenia týkajúce sa investícií, pripojenia nových výrobných kapacít k sústave a integrácie trhu prostredníctvom regionálnej spolupráce. Nezávislosť prevádzkovateľov prenosovej sústavy by sa mala okrem iného zabezpečiť tiež určitými prechodnými obdobiami, počas ktorých nebude vo vertikálne integrovanom podniku možné vykonávať žiadnu riadiacu alebo inú relevantnú činnosť, ktorá by poskytovala prístup k rovnakým informáciám ako riadiaca činnosť.

- (76) Členské štáty majú právo rozhodnúť sa, že budú na svojom území vyžadovať úplné oddelenie vlastníctva. V takomto prípade podnik nemá právo zriadiť nezávislého prevádzkovateľa sústavy alebo nezávislého prevádzkovateľa prenosovej sústavy. Podnik, ktorý vykonáva výrobnú alebo dodávateľskú činnosť, navyše nesmie priamo ani nepriamo vykonávať kontrolu nad prevádzkovateľom prenosovej sústavy z členského štátu, ktorý si zvolil úplné oddelenie vlastníctva, ani v súvislosti s ním uplatňovať akékoľvek právo.
- (77) Pri vykonávaní účinného oddelenia by sa mala dodržiavať zásada nediskriminácie medzi verejným a súkromným sektorom. Na uvedený účel by tá istá osoba nemala mať možnosť sama alebo spoločne vykonávať v rozpore so zásadami oddelenia vlastníctva alebo s alternatívou nezávislého prevádzkovateľa sústavy kontrolu zloženia, hlasovania alebo rozhodovania orgánov prevádzkovateľov prenosových sústav alebo prenosových sústav a súčasne orgánov výrobných alebo dodávateľských podnikov, ani v súvislosti s nimi uplatňovať akékoľvek právo. Pokiaľ ide o oddelenie vlastníctva a alternatívu nezávislého prevádzkovateľa sústavy, za predpokladu, že príslušný členský štát môže preukázať, že sa príslušné požiadavky dodržiavajú, dva samostatné subjekty verejnej moci by mali byť schopné kontrolovať výrobné a dodávateľské činnosti na jednej strane a činnosti prenosu na druhej strane.
- (78) Plne účinné oddelenie sieťových činností od dodávateľských a výrobných činností by sa malo uplatňovať v celej Únii na podniky Únie, ako aj na podniky, ktoré nie sú podniky Únie. Regulačné orgány by mali mať na zabezpečenie zachovania vzájomnej nezávislosti sieťových činností a dodávateľských a výrobných činností v celej Únii právomoc zamietnuť certifikáciu prevádzkovateľov prenosových sústav, ktorí nedodržiavajú pravidlá oddelenia. Regulačné orgány by mali pri rozhodovaní o certifikácii v čo najväčšej miere prihliadať na stanoviská Komisie, aby sa zabezpečilo jednotné uplatňovanie uvedených pravidiel v celej Únii. Komisia by mala mať právo vyjadriť svoje stanovisko k certifikácii vo vzťahu k vlastníkovi prenosovej sústavy alebo prevádzkovateľovi prenosovej sústavy kontrolovaných osobou alebo osobami z tretej krajiny alebo tretích krajín, aby sa zabezpečilo aj dodržiavanie medzinárodných záväzkov Únie a solidarita a energetická bezpečnosť v rámci Únie.
- (79) Postupy na udeľovanie povolení by nemali viesť k administratívne mu zaťaženiu, ktoré nezodpovedá veľkosti a potenciálnemu vplyvu výrobcov. Neodôvodnene dlhé postupy udeľovania povolení môžu byť prekážkou prístupu na trh pre nové subjekty.
- (80) Ak má vnútorný trh s elektrinou správne fungovať, regulačné orgány musia mať možnosť prijímať rozhodnutia vo všetkých relevantných regulačných záležitostiach a musia byť úplne nezávislí od akýchkoľvek iných verejných alebo súkromných záujmov. Toto nebráni súdnemu preskúmaniu ani parlamentnému dohľadu v súlade s ústavným právom členských štátov. Navyše, schvaľovanie rozpočtu regulačného orgánu zákonodarným orgánom členského štátu nepredstavuje prekážku rozpočtovej nezávislosti. Ustanovenia týkajúce sa nezávislosti pri implementácii vyčlenených rozpočtových prostriedkov regulačného orgánu by sa mali uplatňovať v rámci stanovenom vnútroštátnymi právnymi predpismi a pravidlami v oblasti rozpočtu. Členské štáty by mali podporovať nezávislosť regulačných orgánov od akýchkoľvek politických alebo ekonomických záujmov prostredníctvom vhodného rotačného systému, pričom by mali mať možnosť pritom náležite zohľadňovať dostupnosť ľudských zdrojov a veľkosť príslušného orgánu.
- (81) Regulačné orgány by mali mať možnosť stanovovať a schvaľovať tarify alebo metodiky na výpočet taríf na základe návrhu prevádzkovateľa prenosovej sústavy alebo prevádzkovateľov distribučných sústav alebo na základe návrhu dohodnutého medzi týmito prevádzkovateľmi a užívateľmi sústavy. Pri vykonávaní uvedených úloh by regulačné orgány mali zabezpečiť, aby prenosové a distribučné tarify neboli diskriminačné a odzrkadľovali náklady, a mali by zohľadňovať dlhodobé marginálne náklady sústavy, ktorým sa subjekt vyhol prostredníctvom distribuovanej výroby energie a opatrení riadenia na strane spotreby.
- (82) Regulačné orgány by mali stanoviť alebo schváliť individuálne sieťové tarify pre prenosové a distribučné sústavy alebo metodiku alebo oboje. Vo všetkých prípadoch by sa mala pri stanovovaní sieťových taríf podľa článku 57 ods. 4 písm. b) bodu ii) zachovať nezávislosť regulačných orgánov.
- (83) Regulačné orgány by mali zabezpečiť, aby prevádzkovatelia prenosových sústav a prevádzkovatelia distribučných sústav prijali primerané opatrenia na zvýšenie odolnosti a pružnosti svojej siete. Na uvedený účel by mali monitorovať výkonnosť uvedených prevádzkovateľov na základe ukazovateľov, ako napríklad spôsobilosť prevádzkovateľov prenosových sústav a prevádzkovateľov distribučných sústav prevádzkovať vedenia na základe dynamického ratingu vedení, rozvoj diaľkového monitorovania a riadenie rozvodní v reálnom čase, zníženie strát v sieti a frekvencia a trvanie prerušení dodávok.

- (84) Regulačné orgány by mali mať právomoc vydávať záväzné rozhodnutia pre elektroenergetické podniky a ukladať elektroenergetickým podnikom, ktoré si neplnia svoje povinnosti, účinné, primerané a odrádzajúce sankcie, alebo navrhnúť, aby takéto sankcie uložil príslušný súd. Na uvedený účel by regulačné orgány mali mať možnosť požadovať od elektroenergetických podnikov relevantné informácie, uskutočňovať primerané a dostatočné vyšetrovanie a urovnávať spory. Regulačné orgány by mali mať aj právomoc rozhodovať bez ohľadu na uplatňovanie pravidiel hospodárskej súťaže o vhodných opatreniach zabezpečujúcich prospech pre odberateľov prostredníctvom podpory efektívnej hospodárskej súťaže potrebnej pre riadne fungovanie vnútorného trhu s elektrinou.
- (85) Regulačné orgány by mali pri vykonávaní svojich úloh koordinovať svoju činnosť s cieľom zabezpečiť, aby Európska sieť prevádzkovateľov prenosových sústav pre elektrinu (ďalej len „ENTSO pre elektrinu“), subjekt prevádzkovateľov distribučných sústav EÚ (ďalej len „subjekt PDS EÚ“) a regionálne koordinačné centrá dodržiavali svoje povinnosti vyplývajúce z regulačného rámca vnútorného trhu s elektrinou a rozhodnutia Agentúry pre spoluprácu regulačných orgánov v oblasti energetiky (ďalej len „ACER“), zriadená nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/942 ⁽⁹⁾. Vzhľadom na rozšírenie prevádzkových povinností ENTSO pre elektrinu, subjektu PDS EÚ a regionálnych koordinačných centier je potrebné posilniť dohľad nad subjektmi pôsobiacimi na úrovni Únie a na regionálnej úrovni. Regulačné orgány by sa mali navzájom radiť a koordinovať svoj dohľad s cieľom spoločne identifikovať situácie, keď si ENTSO pre elektrinu, subjekt PDS EÚ alebo regionálne koordinačné centrá neplnia svoje príslušné povinnosti.
- (86) Regulačným orgánom by sa rovnako mala udeliť právomoc prispievať k zabezpečovaniu vysokej úrovne univerzálnej služby a služby vo verejnom záujme v súlade s otvorením sa trhu, ochrane zraniteľných odberateľov a úplnej účinnosti opatrení na ochranu spotrebiteľov. Uvedenými ustanoveniami by nemali byť dotknuté právomoci Komisie týkajúce sa uplatňovania pravidiel hospodárskej súťaže vrátane skúmania splnenia a zlúčení na úrovni Únie, ani predpisy o vnútornom trhu, napríklad o voľnom pohybe kapitálu. Nezávislým orgánom, na ktorý má právo odvolať sa subjekt dotknutý rozhodnutím regulačného orgánu, by mohol byť súd alebo iný súdny orgán s právomocou viesť súdne preskúmanie.
- (87) Touto smernicou a smernicou Európskeho parlamentu a rady 2009/73/ES ⁽¹⁰⁾ členské štáty neprídu o možnosť stanoviť a prijímať svoju národnú energetickú politiku. Znamená to, že v závislosti od ústavného poriadku členských štátov by mohlo byť určovanie politického rámca pre pôsobenie regulačných orgánov, napríklad pokiaľ ide o bezpečnosť dodávok, v kompetencii členských štátov. Všeobecnými usmerneniami v oblasti energetickej politiky, ktoré vydá členský štát, však nesmie byť dotknutá nezávislosť alebo autonómia regulačných orgánov.
- (88) V nariadení (EÚ) 2019/943 sa stanovuje, aby Komisia prijímala usmernenia alebo sieťové predpisy na dosiahnutie potrebného stupňa harmonizácie. Takéto usmernenia a sieťové predpisy sú záväznými vykonávacími opatreniami a pokiaľ ide o niektoré ustanovenia tejto smernice, predstavujú užitočný nástroj, ktorý sa môže v prípade potreby rýchlo upraviť.
- (89) Členské štáty a zmluvné strany Zmluvy o založení Energetického spoločenstva ⁽¹¹⁾ by mali úzko spolupracovať vo všetkých otázkach týkajúcich sa rozvoja integrovaného regiónu obchodovania s elektrinou a nemali by prijímať opatrenia, ktoré by ohrozili ďalšiu integráciu trhov s elektrinou alebo bezpečnosť dodávok členských štátov a zmluvných strán.
- (90) Táto smernica by sa mala vykladať v spojení s nariadením (EÚ) 2019/943, kde sa stanovujú hlavné zásady novej koncepcie trhu s elektrinou, ktorá umožní lepšie odmeňovanie za flexibilitu, poskytne primerané cenové signály a zaisť rozvoj fungujúcich integrovaných krátkodobých trhov. Nariadením (EÚ) 2019/943 sa zároveň stanovujú nové pravidlá v rôznych oblastiach vrátane kapacitných mechanizmov a spolupráce medzi prevádzkovateľmi prenosových sústav.

⁽⁹⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/942 z 5. júna 2019, ktorým sa zriaďuje Agentúra Európskej únie pre spoluprácu regulačných orgánov v oblasti energetiky (pozri stranu 22 tohto úradného vestníka).

⁽¹⁰⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/73/ES z 13. júla 2009 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh so zemným plynom, ktorou sa zrušuje smernica 2003/55/ES (Ú. v. EÚ L 211, 14.8.2009, s. 94).

⁽¹¹⁾ Ú. v. EÚ L 198, 20.7.2006, s. 18.

- (91) Táto smernica rešpektuje základné práva a dodržiava zásady uznané najmä chartou. Táto smernica by sa preto mala vykladať a uplatňovať v súlade s uvedenými právami a zásadami, najmä s právom na ochranu osobných údajov zaručeným v článku 8 charty. Je nevyhnutné, aby každé spracúvanie osobných údajov podľa tejto smernice bolo v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 ⁽¹²⁾.
- (92) S cieľom poskytnúť minimálnu mieru harmonizácie potrebnú na dosiahnutie cieľa tejto smernice by sa mala na Komisiu delegovať právomoc prijímať akty v súlade s článkom 290 ZFEÚ na stanovenie pravidiel o rozsahu povinností regulačných orgánov v oblasti ich vzájomnej spolupráce a spolupráce s agentúrou ACER, ako aj podrobností postupu pre dodržiavanie sieťových predpisov a usmernení. Je osobitne dôležité, aby Komisia počas prípravných prác uskutočnila príslušné konzultácie, a to aj na úrovni odborníkov, a aby tieto konzultácie vykonávala v súlade so zásadami stanovenými v Medziinštitucionálnej dohode z 13. apríla 2016 o lepšej tvorbe práva ⁽¹³⁾. Predovšetkým, v záujme rovnakého zastúpenia pri príprave delegovaných aktov, sa všetky dokumenty doručujú Európskemu parlamentu a Rade v rovnakom čase ako odborníkom z členských štátov a odborníci Európskeho parlamentu a Rady majú systematický prístup na zasadnutia skupín odborníkov Komisie, ktoré sa zaoberajú prípravou delegovaných aktov.
- (93) S cieľom zabezpečiť jednotné podmienky vykonávania tejto smernice by sa mali na Komisiu preniesť vykonávacie právomoci na určenie požiadaviek interoperability a nediskriminačných a transparentných postupov prístupu k údajom o meraní, spotrebe, ako aj údajov potrebných na zmenu dodávateľa odberateľom, riadenie odberu a iné služby. Uvedené právomoci by sa mali vykonávať v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 182/2011 ⁽¹⁴⁾.
- (94) Ak sa uplatňuje výnimka podľa článku 66 ods. 3, 4 alebo 5, mala by sa vzťahovať aj na všetky ustanovenia v tejto smernici, ktoré sú doplnkové k ustanoveniam, z ktorých sa udelí výnimka, alebo ktoré si vyžadujú predchádzajúce uplatňovanie ustanovení, z ktorých sa udelí výnimka.
- (95) Ustanovenia smernice 2012/27/EÚ týkajúce sa trhov s elektrinou, ako sú ustanovenia o meraní a vyúčtovaní elektriny, riadení odberu, prednostnom prístupe a prístupe k sieti pre vysokoúčinnú kombinovanú výrobu, sa aktualizujú ustanoveniami stanovenými v tejto smernici a v nariadení (EÚ) 2019/943. Smernica 2012/27/EÚ by sa preto mala zodpovedajúcim spôsobom zmeniť.
- (96) Keďže cieľ tejto smernice, a to vytvorenie plne funkčného vnútorného trhu s elektrinou, nie je možné uspokojivo dosiahnuť na úrovni členských štátov, ale z dôvodov jej rozsahu a dôsledkov ho možno lepšie dosiahnuť na úrovni Únie, môže Únia prijať opatrenia v súlade so zásadou subsidiarity podľa článku 5 zmluvy o Európskej únii. V súlade so zásadou proporcionality podľa uvedeného článku táto smernica neprekračuje rámec nevyhnutný na dosiahnutie tohto cieľa.
- (97) V súlade so spoločným politickým vyhlásením členských štátov a Komisie z 28. septembra 2011 k vysvetľujúcim dokumentom ⁽¹⁵⁾ sa členské štáty zaviazali v odôvodnených prípadoch pripojiť k svojim oznámeniam o transpozíčných opatreniach jeden alebo viacero dokumentov vysvetľujúcich vzťah medzi prvkami smernice a zodpovedajúcimi časťami vnútroštátnych transpozíčných nástrojov. V súvislosti s touto smernicou sa zákonodarcia domnieva, že zasielanie takýchto dokumentov je odôvodnené.
- (98) Povinnosť transponovať túto smernicu do vnútroštátneho práva by sa mala obmedziť na tie ustanovenia, ktoré predstavujú podstatnú zmenu v porovnaní so smernicou 2009/72/ES. Povinnosť transponovať ustanovenia, ktoré sa nezmenili, vyplýva zo smernice 2009/72/ES.
- (99) Táto smernica by sa mala uplatňovať bez toho, aby boli dotknuté povinnosti členských štátov týkajúce sa lehôt na transpozíciu smernice 2009/72/ES do vnútroštátneho práva a na jej dátum uplatňovania uvedených v prílohe III,

⁽¹²⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES (všeobecné nariadenie o ochrane údajov) (Ú. v. EÚ L 119, 4.5.2016, s. 1).

⁽¹³⁾ Ú. v. EÚ L 123, 12.5.2016, s. 1.

⁽¹⁴⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 182/2011 zo 16. februára 2011, ktorým sa ustanovujú pravidlá a všeobecné zásady mechanizmu, na základe ktorého členské štáty kontrolujú vykonávanie vykonávacích právomocí Komisie (Ú. v. EÚ L 55, 28.2.2011, s. 13).

⁽¹⁵⁾ Ú. v. EÚ C 369, 17.12.2011, s. 14.

PRIJALI TÚTO SMERNICU:

KAPITOLA I

PREDMET ÚPRAVY A VYMEDZENIE POJMOV

Článok 1

Predmet úpravy

Táto smernica stanovuje spoločné pravidlá výroby, prenosu, distribúcie, uskladňovania energie a dodávky elektriny spolu s ustanoveniami týkajúcimi sa ochrany spotrebiteľa s cieľom vytvoriť skutočne integrované konkurenčné, spotrebiteľsky orientované, flexibilné, spravodlivé a transparentné trhy s elektrinou v Únii.

Zámerom tejto smernice je využiť výhody integrovaného trhu na zabezpečenie dostupných a transparentných cien energie a nákladov pre spotrebiteľov, vysokej miery bezpečnosti dodávok a hladkého prechodu na udržateľný nízkouhlíkový energetický systém. Stanovuje hlavné pravidlá pre organizáciu a fungovania sektora elektrickej energie Únie – najmä pravidlá o posilnení postavenia a ochrane spotrebiteľa, o otvorenom prístupe na integrovaný trh, o prístupe tretích strán k prenosovej a distribučnej infraštruktúre, pravidlá pre oddelenie a pravidlá o nezávislosti regulačných orgánov v členských štátoch.

Touto smernicou sa vymedzujú aj spôsoby spolupráce medzi členskými štátmi, regulačnými orgánmi a prevádzkovateľmi prenosových sústav zameranej na vytvorenie plnohodnotne prepojeného vnútorného trhu s elektrinou, na ktorom sa zlepší začlenenie elektriny z obnoviteľných zdrojov, slobodná hospodárska súťaž a bezpečnosť dodávok.

Článok 2

Vymedzenie pojmov

Na účely tejto smernice sa uplatňujú tieto vymedzenia pojmov:

1. „odberateľ“ je veľkoobchodný alebo koncový odberateľ elektriny;
2. „veľkoobchodný odberateľ“ je fyzická alebo právnická osoba, ktorá nakupuje elektrinu na účely ďalšieho predaja v rámci alebo mimo sústavy, na ktorej území je usadená;
3. „koncový odberateľ“ je odberateľ, ktorý nakupuje elektrinu pre vlastnú spotrebu;
4. „odberateľ elektriny v domácnosti“ je odberateľ, ktorý nakupuje elektrinu pre svoju vlastnú spotrebu v domácnosti, okrem obchodných a profesionálnych činností;
5. „odberateľ elektriny mimo domácnosti“ je fyzická alebo právnická osoba, ktorá nakupuje elektrinu, ktorá nie je určená pre vlastnú spotrebu v domácnosti, vrátane výrobcov, priemyselných odberateľov, malých a stredných podnikov, podnikateľských subjektov a veľkoobchodných odberateľov;
6. „mikropodnik“ je podnik, ktorý zamestnáva menej než 10 osôb a ktorého ročný obrat a/alebo celková ročná súvaha nepresahuje 2 milióny EUR;
7. „malý podnik“ je podnik, ktorý zamestnáva menej ako 50 osôb a ktorého ročný obrat a/alebo celková ročná súvaha nepresahuje 10 miliónov EUR;
8. „aktívny odberateľ“ je koncový odberateľ alebo skupina spoločne konajúcich koncových odberateľov, ktorí spotrebúvajú alebo uskladňujú elektrinu vyrobenú vo svojich priestoroch nachádzajúcich sa vo vymedzených hraniciach, alebo ak to povolí členský štát, v iných priestoroch, alebo ktorí predávajú vlastnú vyrobenú elektrinu alebo sa podieľajú na schémach flexibility alebo energetickej efektívnosti za predpokladu, že uvedené činnosti nie sú ich hlavnou obchodnou alebo profesijnou činnosťou;
9. „trhy s elektrinou“ sú trhy pre elektrinu, vrátane mimoburzových trhov a búrz s elektrinou, trhy pre obchodovanie s energiou, kapacitou, regulačnými a podpornými službami vo všetkých časových rámcoch vrátane forwardových, denných a vnútrodenných trhov;

10. „účastník trhu“ je účastník trhu v zmysle článku 2 bodu 25 nariadenia (EÚ) 2019/943;
11. „občianske energetické spoločenstvo“ je právny subjekt, ktorý:
- a) je založený na dobrovoľnej a otvorenej účasti a pod faktickou kontrolou členov alebo spoločníkov, ktorými sú fyzické osoby, miestne orgány vrátane obcí alebo malé podniky;
 - b) má ako svoj hlavný cieľ poskytovať svojim členom alebo spoločníkom alebo miestnym oblastiam, v ktorých pôsobí, environmentálne, hospodárske alebo sociálne komunitné prínosy skôr než tvorenie finančného zisku; a
 - c) môže sa zapojiť do výroby vrátane výroby z obnoviteľných zdrojov, distribúcie, dodávky, spotreby, agregácie, uskladňovania energie, služieb energetickej efektívnosti alebo služieb nabíjania elektrických vozidiel alebo do poskytovania iných energetických služieb svojim členom alebo spoločníkom;
12. „dodávka“ je predaj elektriny odberateľom vrátane jej ďalšieho predaja;
13. „zmluva o dodávke elektriny“ je zmluva na dodávku elektriny, nezahŕňa však deriváty elektriny;
14. „derivát elektriny“ je finančný nástroj špecifikovaný v bode 5, 6 alebo 7 oddielu C prílohy I k smernici Európskeho parlamentu a Rady 2014/65/EÚ ⁽¹⁶⁾, ak sa tento nástroj týka elektriny;
15. „zmluva s dynamickou cenou elektriny“ je zmluva o dodávke elektriny medzi dodávateľom a koncovým odberateľom, ktorá odráža zmeny cien na spotových trhoch vrátane denných a vnútrodných trhov v intervaloch, ktoré prinajmenšom zodpovedajú frekvencii zúčtovania trhu;
16. „poplatok za vypovedanie zmluvy“ je poplatok alebo sankcia, ktorú odberateľom uložia dodávateľia alebo účastníci trhu zapojení do agregácie za vypovedanie zmluvy o dodávke elektriny alebo zmluvy o poskytovaní služby;
17. „poplatok spojený so zmenou dodávateľa“ je poplatok alebo sankcia za zmenu dodávateľov alebo účastníkov trhu zapojených do agregácie, vrátane poplatkov za vypovedanie zmluvy, ktorú odberateľom uložia dodávateľia alebo účastníci trhu zapojení do agregácie, alebo prevádzkovatelia sústav;
18. „agregácia“ je funkcia, ktorú vykonáva fyzická alebo právnická osoba, ktorá zlučuje viacerých odberných miest alebo vyrobenej elektriny na účely predaja, nákupu alebo aukcie na akomkoľvek trhu s elektrinou;
19. „nezávislý agregátor“ je účastník trhu sprostredkujúci agregáciu a ktorý nie je vlastnícky prepojený s dodávateľom odberateľa;
20. „riadenie odberu“ je zmena odberu elektriny zo strany koncových odberateľov, ktorá je odklonom od ich bežných alebo aktuálnych vzorov spotreby v reakcii na trhové signály vrátane časovo variabilných cien elektriny alebo stimulačných platieb, alebo v reakcii na akceptáciu ponuky koncového odberateľa na predaj zníženia alebo zvýšenia odberu za odplatu na organizovanom trhu v zmysle článku 2 bodu 4 vykonávacieho nariadenia Komisie (EÚ) č. 1348/2014 ⁽¹⁷⁾, či už samostatne alebo prostredníctvom agregácie;
21. „informácie o vyúčtovaní“ sú informácie poskytnuté na faktúrach koncových odberateľov okrem žiadosti o platbu;
22. „bežné meracie zariadenie“ je analógové alebo elektronické meracie zariadenie bez schopnosti vysielat' a prijímat' údaje;
23. „inteligentný merací systém“ je elektronický systém schopný merať elektrinu napájanú do siete alebo elektrinu spotrebovanú zo siete, ktorý poskytuje viac informácií než bežné meracie zariadenie a ktorý je schopný formou elektronickej komunikácie vysielat' a prijímat' údaje na účely informovania, monitorovania a regulácie;

⁽¹⁶⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/65/EÚ z 15. mája 2014 o trhoch s finančnými nástrojmi, ktorou sa mení smernica 2002/92/ES a smernica 2011/61/EÚ (Ú. v. EÚ L 173, 12.6.2014, s. 349).

⁽¹⁷⁾ Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) č. 1348/2014 zo 17. decembra 2014 o oznamovaní údajov, ktorým sa vykonáva článok 8 ods. 2 a 6 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1227/2011 o integrite a transparentnosti veľkoobchodného trhu s energiou (Ú. v. EÚ L 363, 18.12.2014, s. 121).

24. „interoperabilita“ je v kontexte inteligentného merania schopnosť dvoch alebo viacerých energetických alebo komunikačných sietí, systémov, zariadení, aplikácií alebo prvkov fungovať vo vzájomnej súčinnosti, vymieňať si a využívať údaje na výkon požadovaných funkcií;
25. „interval zúčtovania odchýlok“ je interval zúčtovania odchýlok v zmysle článku 2 bodu 15 nariadenia (EÚ) 2019/943;
26. „takmer v reálnom čase“ je v kontexte inteligentného merania krátke časové obdobie, obvyčajne v rozsahu sekúnd alebo až po interval zúčtovania odchýlok na vnútroštátnom trhu;
27. „najlepšie dostupné techniky“ znamenajú v kontexte ochrany a bezpečnosti údajov v prostredí inteligentného merania najúčinnnejšie, pokročilé a prakticky vhodné techniky na zabezpečenie v princípe základu súladu s pravidlami Únie v oblasti ochrany a bezpečnosti údajov;
28. „distribúcia“ je preprava elektriny vo vysokonapäťových, strednonapäťových a nízkonapäťových distribučných sústavách s cieľom jej distribuovania odberateľom, nezahŕňa však dodávku;
29. „prevádzkovateľ distribučnej sústavy“ je fyzická alebo právnická osoba zodpovedná za prevádzku, zabezpečovanie údržby a v prípade potreby rozvoj distribučnej sústavy v danej oblasti a prípadne aj rozvoj jej prepojení s inými sústavami a za zabezpečovanie dlhodobej schopnosti sústavy uspokojovať primeraný dopyt po distribúcii elektriny;
30. „energetická účinnosť“ je pomer výstupu výkonnosti, služby, tovaru alebo energie k energetickému vstupu;
31. „energia z obnoviteľných zdrojov“ je energia z obnoviteľných nefosílnych zdrojov, a to veterná, solárna (solárna tepelná a solárna fotovoltická) a geotermálna energia, energia z okolia, energia z prílivu, vln a inej formy z oceánu, vodná energia, energia z biomasy, skládkového plynu, plynu z čističiek odpadových vôd a bioplynu;
32. „distribuovaná výroba“ sú výrobné zariadenia pripojené do distribučnej sústavy;
33. „nabíjacia stanica“ je rozhranie, ktoré v určitom čase umožňuje nabíjanie jedného elektrického vozidla alebo výmenu batérie jedného elektrického vozidla;
34. „prenos“ je preprava elektriny v prepojenej sústave veľmi vysokého napätia a vysokého napätia s cieľom jej prepravy koncovým odberateľom alebo distribútorom, nezahŕňa však dodávku;
35. „prevádzkovateľ prenosovej sústavy“ je fyzická alebo právnická osoba, ktorá je zodpovedná za prevádzku, zabezpečovanie údržby a v prípade potreby rozvoj prenosovej sústavy v danej oblasti a prípadne aj rozvoj jej prepojení s inými sústavami a za zabezpečovanie dlhodobej schopnosti sústavy uspokojovať primeraný dopyt po prenose elektriny;
36. „užívateľ sústavy“ je fyzická alebo právnická osoba, ktorá dodáva elektrinu do prenosovej alebo distribučnej sústavy, alebo ktorej je elektrina z týchto sústav dodávaná;
37. „výroba“ je výroba elektriny;
38. „výrobca“ je fyzická alebo právnická osoba vyrábajúca elektrinu;
39. „spojovacie vedenie“ je zariadenie používané na prepájanie elektrizačných sústav;
40. „prepojená sústava“ je niekoľko prenosových a distribučných sústav navzájom prepojených prostredníctvom jedného alebo viacerých spojovacích vedení;
41. „priame vedenie“ je buď elektrické vedenie spájajúce izolované miesto výroby s izolovaným odberateľom, alebo elektrické vedenie spájajúce výrobcu a podnik dodávajúci elektrinu, ktorý priamo zásobuje svoje vlastné zariadenia, dcérske spoločnosti alebo odberateľov;
42. „malá izolovaná sústava“ je každá sústava, ktorá mala v roku 1996 spotrebu menšiu ako 3 000 GWh, ak sa menej ako 5 % jej ročnej spotreby získava prostredníctvom prepojenia s inými sústavami;

43. „malá prepojená sústava“ je každá sústava, ktorá mala v roku 1996 spotrebu menšiu ako 3 000 GWh, ak sa viac ako 5 % jej ročnej spotreby získava prostredníctvom prepojenia s inými sústavami;
44. „preťaženie“ je preťaženie v zmysle článku 2 bodu 4 nariadenia (EÚ) 2019/943;
45. „zabezpečovanie rovnováhy je zabezpečovanie rovnováhy v zmysle článku 2 bodu 10 nariadenia (EÚ) 2019/943;
46. „regulačná energia“ je regulačná energia v zmysle článku 2 bodu 11 nariadenia (EÚ) 2019/943;
47. „samostatný subjekt zúčtovania“ je samostatný subjekt zúčtovania v zmysle článku 2 bodu 14 nariadenia (EÚ) 2019/943;
48. „podporná služba“ je služba potrebná na prevádzku prenosovej alebo distribučnej sústavy vrátane zabezpečovania rovnováhy a nefrekvenčných podporných služieb, nezahŕňa však riadenie preťaženia;
49. „nefrekvenčná podporná služba“ je služba, ktorú využíva prevádzkovateľ prenosovej sústavy alebo prevádzkovateľ distribučnej sústavy na zabezpečenie regulácie napätia v ustálenom stave, rýchleho prívodu jalového prúdu, zotrvačnosti pre lokálnu stabilitu siete, skratového prúdu, schopnosti štartu z tmy a schopnosti ostrovej prevádzky;
50. „regionálne koordinačné centrum“ je regionálne koordinačné centrum zriadené podľa článku 35 nariadenia (EÚ) 2019/943;
51. „plne integrované prvky sústavy“ sú prvky sústavy, ktoré sú integrované do prenosovej alebo distribučnej sústavy vrátane zariadení na uskladňovanie a ktoré sa využívajú výhradne na zaistenie bezpečnej a spoľahlivej prevádzky prenosovej alebo distribučnej sústavy, a nie na zabezpečovanie rovnováhy ani riadenie preťaženia;
52. „integrovaný elektroenergetický podnik“ je vertikálne integrovaný podnik alebo horizontálne integrovaný podnik;
53. „vertikálne integrovaný podnik“ je elektroenergetický podnik alebo skupina elektroenergetických podnikov, v ktorých je na vykonávanie kontroly priamo alebo nepriamo oprávnená tá istá osoba alebo osoby a kde podnik alebo skupina podnikov vykonáva v súvislosti s elektrinou aspoň jednu z týchto činností: prenos alebo distribúcia elektriny, a zároveň aspoň jednu z činností: výroba alebo dodávka;
54. „horizontálne integrovaný podnik“ je elektroenergetický podnik, ktorý vykonáva aspoň jednu z týchto činností: výroba elektriny na účely predaja, alebo prenos, alebo distribúcia alebo dodávka; a inú činnosť nesúvisiacu s elektrinou;
55. „príbuzné podniky“ sú prepojené podniky v zmysle článku 2 bodu 12 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2013/34/EÚ⁽¹⁸⁾ a podniky, ktoré patria tým istým akcionárom/spoločníkom;
56. „kontrola“ sú práva, zmluvy alebo iné prostriedky, ktoré samostatne alebo v kombinácii a vzhľadom na príslušné skutočnosti alebo právne predpisy dávajú možnosť vykonávať rozhodujúci vplyv nad podnikom predovšetkým prostredníctvom:
- a) vlastníckych alebo užívacích práv k všetkým aktívam podniku alebo k ich časti;
 - b) práv alebo zmlúv, ktoré umožňujú vykonávať rozhodujúci vplyv na zloženie, hlasovanie alebo rozhodovanie orgánov podniku.
57. „elektroenergetický podnik“ je fyzická alebo právnická osoba, ktorá vykonáva aspoň jednu z týchto činností – výroba, prenos, distribúcia, agregácia, riadenie odberu, uskladňovanie energie, dodávka alebo nákup elektriny – a ktorá je v súvislosti s týmito činnosťami zodpovedná za obchodné a technické úlohy alebo údržbu; nezahŕňa však koncových odberateľov;
58. „bezpečnosť“ je bezpečnosť dodávky a poskytovania elektriny, ako aj technická bezpečnosť;

⁽¹⁸⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2013/34/EÚ z 26. júna 2013 o ročných účtovných závierkach, konsolidovaných účtovných závierkach a súvisiacich správach určitých druhov podnikov, ktorou sa mení smernica Európskeho parlamentu a Rady 2006/43/ES a zrušujú smernice Rady 78/660/EHS a 83/349/EHS (Ú. v. EÚ L 182, 29.6.2013, s. 19).

59. „uskladňovanie energie“ v kontexte elektrizačnej sústavy je oddialenie okamihu konečného použitia elektriny na neskorší moment po jej výrobe, alebo premena elektrickej energie na formu energie, ktorú možno skladovať, uskladňovanie takejto energie a následná premena takejto energie na elektrickú energiu alebo použitie ako iný energetický nosič.
60. „zariadenie na uskladňovanie energie“ v elektrizačnej sústave je zariadenie, v ktorom sa vykonáva uskladňovanie energie.

KAPITOLA II

VŠEOBECNÉ PRAVIDLÁ ORGANIZÁCIE SEKTORA ELEKTRICKEJ ENERGIE

Článok 3

Konkurenčné, spotrebiteľsky orientované, flexibilné a nediskriminačné trhy s elektrinou

1. Členské štáty zabezpečia, aby ich vnútroštátne právo neprimerane nebránilo cezhraničnému obchodu s elektrinou, účasti spotrebiteľov, a to aj riadením odberu, investíciám do výroby energie, najmä výroby variabilným a flexibilným spôsobom, uskladňovania energie, alebo zavádzania elektromobility či nových spojovacích vedení medzi členskými štátmi, a aby ceny elektriny odrážali skutočný dopyt a ponuku.
2. Členské štáty pri rozvoji nových spojovacích vedení zohľadnia ciele prepojenia elektrických sietí uvedené v článku 4 písm. d) bode 1 nariadenia (EÚ) 2018/1999.
3. Členské štáty zabezpečia, aby v rámci vnútorného trhu s elektrinou neexistovali žiadne neopodstatnené prekážky súvisiace so vstupom na trh, fungovaním na trhu a jeho opustením, a to bez toho, aby boli dotknuté právomoci, ktoré si členské štáty zachovávajú vo vzťahu k tretím krajinám.
4. Členské štáty zabezpečia rovnaké podmienky pri uplatňovaní transparentných, primeraných a nediskriminačných pravidiel a poplatkov na elektroenergetické podniky a pri zaobchádzaní s nimi, najmä v oblasti zodpovednosti za zabezpečovanie rovnováhy, ich prístupu na veľkoobchodné trhy, prístupu k údajom, postupov zmeny dodávateľa a režimov vyúčtovania a podľa potreby udeľovania povolení.
5. Členské štáty zabezpečia, aby účastníci trhu z tretích krajín pôsobiaci na vnútornom trhu s elektrinou dodržiavali príslušné právo Únie a vnútroštátne právo vrátane práva, ktoré sa týka politiky v oblasti životného prostredia a bezpečnosti.

Článok 4

Slobodná voľba dodávateľa

Členské štáty zabezpečia, aby všetci odberatelia mohli slobodne nakupovať elektrinu od dodávateľa, ktorého si sami vyberú, a zabezpečia, aby všetci odberatelia mohli mať súčasne viac ako jednu zmluvu o dodávke elektriny za predpokladu, že sa stanovia požadované pripojovacie a meracie body.

Článok 5

Trhové ceny dodávky

1. Dodávatelia majú voľnosť v určovaní ceny, za ktorú dodávajú elektrinu odberateľom. Členské štáty prijímú primerané kroky na zabezpečenie účinnej hospodárskej súťaže medzi dodávateľmi.
2. Členské štáty zabezpečia ochranu energeticky chudobných a zraniteľných odberateľov elektriny v domácnosti v zmysle článkov 28 a 29 prostredníctvom sociálnej politiky alebo inak než verejnými zásahmi do stanovovania cien dodávok elektriny.
3. Odchyľne od odsekov 1 a 2 môžu členské štáty uplatňovať verejné zásahy do stanovovania cien dodávok elektriny pre energeticky chudobných alebo zraniteľných odberateľov elektriny v domácnosti. Na takéto verejné zásahy sa vzťahujú podmienky uvedené v odsekoch 4 a 5.
4. Verejné zásahy do stanovovania cien dodávok elektriny:
 - a) musia sledovať všeobecný hospodársky záujem a nepresahovať rámec toho, čo je potrebné na dosiahnutie všeobecného hospodárskeho záujmu;

- b) musia byť jasne vymedzené, transparentné, nediskriminačné a overiteľné;
- c) elektroenergetickým firmám z Únie musia zaručovať rovnocenný prístup k odberateľom;
- d) musia byť časovo obmedzené a primerané z hľadiska príjemcov;
- e) účastníkom trhu nesmú spôsobovať dodatočné diskriminačné náklady.

5. Každý členský štát, ktorý uplatňuje verejné zásahy do stanovovania cien dodávok elektriny v súlade s odsekom 3 tohto článku, dodržiava aj článok 3 ods. 3 písm. d) a článok 24 nariadenia (EÚ) 2018/1999 bez ohľadu na to, či má dotknutý členský štát významný počet domácností v energetickej chudobe.

6. Na účely prechodného obdobia s cieľom vytvoriť účinnú hospodársku súťaž medzi dodávateľmi o zmluvy o dodávke elektriny a dosiahnuť plne účinné trhovú orientované stanovovanie maloobchodných cien elektriny v súlade s odsekom 1 môžu členské štáty uplatniť verejné zásahy do stanovovania cien dodávok elektriny pre odberateľov elektriny v domácnosti a pre mikropodniky, ktoré neužívajú výhody spojené s verejnými zásahmi podľa odseku 3.

7. Verejné zásahy podľa odseku 6 musia byť v súlade s podmienkami stanovenými v odseku 4 a:

- a) musia byť sprevádzané súborom opatrení na dosiahnutie účinnej hospodárskej súťaže a metodiky na posudzovanie pokroku v súvislosti s nimi;
- b) musia byť stanovené metodikou, ktorá zabezpečuje nediskriminačné zaobchádzanie s dodávateľmi;
- c) musia mať stanovenú cenu nad výškou nákladov, a to na úrovni, na ktorej môže dochádzať k skutočnej cenovej súťaži;
- d) musia byť navrhnuté tak, aby nemali negatívny vplyv na veľkoobchodný trh s elektrickou energiou;
- e) musia zabezpečiť, aby všetci tí, ktorých sa takéto verejné zásahy týkajú, mali možnosť vybrať si z ponúk konkurenčného trhu a boli o dostupnosti ponúk a úspor na konkurenčnom trhu, a to najmä o zmluvách s dynamickou cenou elektriny, priamo informovaní aspoň raz za štvrtrok, a aby sa im poskytovala pomoc pri zmene dodávateľa na základe trhovej ponuky;
- f) musia zabezpečiť, aby v súlade s článkom 19 a 21 mali všetci príjemcovia takýchto verejných zásahov, právo mať nainštalované inteligentné meracie zariadenia bez dodatočných nákladov pre odberateľov a aby im takáto možnosť bola ponúknutá a boli o nej priamo informovaní a aby im bola poskytnutá potrebná pomoc;
- g) nesmú viesť k priamym krížovým dotáciám medzi odberateľmi, ktorí elektrinu odberajú za ceny na voľnom trhu, a odberateľmi, ktorí ju odberajú za regulované ceny.

8. Členské štáty oznámia opatrenia prijaté v súlade s odsekmi 3 a 6 Komisii do jedného mesiaca od ich prijatia a môžu ich uplatniť okamžite. Oznámenie sprevádza vysvetlenie, prečo sa ostatnými nástrojmi nedal dostatočne dosiahnuť sledovaný cieľ, ako sú splnené požiadavky uvedené v odsekoch 4 a 7 a aké sú účinky oznámených opatrení na hospodársku súťaž. V oznámení sa uvedie, koho sa opatrenia týkajú, ich trvanie a počet odberateľov elektriny v domácnosti ovplyvnených opatreniami, a vysvetlí sa, ako boli stanovené regulované ceny.

9. Do 1. januára 2022 a 1. januára 2025 členské štáty predložia Komisii správy o vykonávaní tohto článku, nevyhnutnosti a primeranosti verejných zásahov podľa tohto článku a hodnotení pokroku pri dosahovaní účinnej hospodárskej súťaže medzi dodávateľmi a prechode k trhovým cenám. Členské štáty, ktoré uplatňujú regulované ceny v súlade s odsekom 6, podávajú správy o dodržiavaní podmienok stanovených v odseku 7 vrátane povinnosti dodávateľov uplatňovať takéto zásahy, ako aj o vplyve regulovaných cien na hospodárenie týchto dodávateľov.

10. Komisia do 31. decembra 2025 preskúma a predloží Európskemu parlamentu a Rade správu o vykonávaní tohto článku s cieľom dosiahnuť trhovú cenotvorbu na maloobchodnom trhu elektriny a podľa okolností súčasne aj legislatívny návrh alebo predloží následný legislatívny návrh. Súčasťou uvedeného legislatívneho návrhu môže byť aj stanovenie dátumu ukončenia uplatňovania regulovaných cien.

Článok 6

Prístup tretích strán

1. Členské štáty zabezpečia zavedenie systému pre prístup tretích strán do prenosových a distribučných sústav na základe uverejnených taríf platných pre všetkých odberateľov a uplatňovaných objektívne a bez diskriminácie medzi užívateľmi sústavy. Členské štáty zabezpečia, aby uvedené tarify alebo metodiky ich výpočtu boli pred nadobudnutím účinnosti schválené v súlade s článkom 59, a aby uvedené tarify a metodiky – ak sú schvaľované iba metodiky – boli pre nadobudnutím účinnosti uverejnené.
2. Prevádzkovateľ prenosovej alebo distribučnej sústavy môže odmietnuť prístup, ak chýba potrebná kapacita. Pre takéto odmietnutia sa musia uviesť náležité opodstatnené dôvody, najmä so zreteľom na článok 9, a musia byť založené na objektívnych a technicky a ekonomicky odôvodnených kritériách. Členské štáty, alebo ak tak členské štáty stanovia, regulačné orgány členských štátov zabezpečia, aby sa tieto kritériá dôsledne uplatňovali a aby užívateľ sústavy, ktorému bol odmietnutý prístup, mohol využiť postup na urovnanie sporu. V prípade odmietnutia prístupu regulačné orgány tiež zabezpečia, pokiaľ je to vhodné, aby prevádzkovateľ prenosovej sústavy alebo prevádzkovateľ distribučnej sústavy poskytol príslušné informácie o opatreniach, ktoré budú potrebné pre posilnenie sústavy. Takéto informácie sa poskytnú vo všetkých prípadoch odmietnutia prístupu pre nabíjacie stanice. Strane, ktorá o takéto informácie požiada, môže byť vyúčtovaný primeraný poplatok odrážajúci náklady na poskytnutie takýchto informácií.
3. Tento článok sa vzťahuje aj na občianske energetické spoločenstvá, ktoré spravujú distribučné sústavy.

Článok 7

Priame vedenia

1. Členské štáty prijímajú potrebné opatrenia, ktoré umožnia, aby:
 - a) všetci výrobcovia a dodávatelia elektriny so sídlom na ich území mohli zásobovať vlastné priestory, dcérske spoločnosti a odberateľov prostredníctvom priameho vedenia bez toho, aby podliehali neprimeraným administratívnym postupom alebo nákladom;
 - b) všetci odberatelia na ich území boli zásobovaní prostredníctvom priameho vedenia výrobcami a dodávateľmi elektriny, a to individuálne alebo spoločne s ďalšími odberateľmi.
2. Členské štáty stanovia kritériá pre udeľovanie povolení na výstavbu priamych vedení na svojom území. Uvedené kritériá musia byť objektívne a nediskriminačné.
3. Možnosť zásobovania elektrinou prostredníctvom priameho vedenia podľa odseku 1 tohto článku neovplyvňuje možnosť uzatvárania zmlúv na dodávku elektriny podľa článku 6.
4. Členské štáty môžu vydať povolenie na výstavbu priameho vedenia za predpokladu odmietnutia prístupu do sústavy podľa potreby na základe článku 6, alebo začatia konania na urovnanie sporu podľa článku 60.
5. Členské štáty môžu odmietnuť udeliť povolenie na priame vedenie, ak by udelenie takéhoto povolenia bránilo uplatňovaniu ustanovení o povinnostiach služby vo verejnom záujme v článku 9. Takéto odmietnutie musí byť náležité odôvodnené.

Článok 8

Postup na udeľovanie povolení pre nové kapacity

1. Na výstavbu nových výrobných kapacít prijímajú členské štáty postup na udeľovanie povolení, ktorý sa musí uplatňovať v súlade s objektívnymi, transparentnými a nediskriminačnými kritériami.
2. Členské štáty ustanovia kritériá udeľovania povolení na výstavbu výrobných kapacít na svojom území. Pri určovaní príslušných kritérií členské štáty zohľadnia:
 - a) bezpečnosť a zabezpečenie elektrizačnej sústavy, zariadení a príslušenstva;
 - b) ochranu verejného zdravia a bezpečnosti;
 - c) ochranu životného prostredia;

- d) využívanie územia a umiestnenie stavieb;
- e) využitie verejných pozemkov;
- f) energetickú účinnosť;
- g) povahu primárnych zdrojov;
- h) údaje o žiadateľovi, ako je technická, ekonomická a finančná spôsobilosť;
- i) súlad s opatreniami prijatými podľa článku 9;
- j) prínos výrobnnej kapacity k splneniu všeobecného cieľa Únie na úrovni aspoň 32 % podielu energie z obnoviteľných zdrojov energie na hrubej konečnej energetickej spotrebe Únie v roku 2030 uvedeného v článku 3 ods. 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/2001 ⁽¹⁹⁾;
- k) prínos výrobnnej kapacity k úspore emisií; a
- l) alternatívy k budovaniu nových výrobných kapacít, napríklad riešenia v oblasti riadenia odberu a uskladňovania energie.

3. Členské štáty musia zabezpečiť, aby pre malú decentralizovanú a/alebo distribuovanú výrobu bol osobitný zjednodušený a racionalizovaný postup povoľovania, ktorý by zohľadňoval ich obmedzenú veľkosť a potenciálny vplyv.

Členské štáty môžu pre tento osobitný postup udeľovania povolení stanoviť usmernenia. Regulačné orgány alebo iné príslušné vnútroštátne orgány vrátane plánovacích orgánov tieto usmernenia revidujú a môžu odporučiť zmeny.

Ak členské štáty stanovili osobitné postupy územného konania uplatňujúce sa na hlavné nové projekty infraštruktúry výrobnnej kapacity, členské štáty v prípade potreby zahrnú výstavbu nových výrobných kapacít do rozsahu týchto postupov a implementujú ich nediskriminačným spôsobom a v príslušnom časovom horizonte.

4. Postupy na udeľovanie povolení a kritériá sa uverejňujú. Žiadatelia musia byť informovaní o dôvodoch akéhokoľvek odmietnutia udeliť povolenie. Tieto dôvody musia byť objektívne, nediskriminačné, riadne podložené a náležite odôvodnené. Žiadateľom sa umožňuje podať odvolanie.

Článok 9

Povinnosti služby vo verejnom záujme

1. Bez toho, aby bol dotknutý odsek 2, členské štáty na základe svojej inštitucionálnej organizácie a s náležitým zreteľom na zásadu subsidiarity zabezpečia, aby elektroenergetické podniky fungovali v súlade so zásadami tejto smernice s cieľom dosiahnuť konkurencieschopný, bezpečný a vzhľadom na životné prostredie udržateľný trh s elektrinou, a aby tieto podniky neboli diskriminované z hľadiska ich práv alebo povinností.

2. So zreteľom na príslušné ustanovenia ZFEÚ, najmä na jej článok 106, členské štáty môžu podnikom pôsobiacim v sektore elektrickej energie z hľadiska všeobecného hospodárskeho záujmu uložiť povinnosti služby vo verejnom záujme, ktoré sa môžu vzťahovať na bezpečnosť, vrátane bezpečnosti dodávky, pravidelnosti, kvality a ceny dodávok a ochrany životného prostredia, vrátane energetickej efektívnosti, energie z obnoviteľných zdrojov a ochrany klímy. Takéto povinnosti musia byť jasne definované, transparentné, nediskriminačné a overiteľné a pre elektroenergetické podniky Únie musia zaručovať rovnosť prístupu k spotrebiteľom v členskom štáte. Povinnosti služby vo verejnom záujme, ktoré sa týkajú stanovovania cien dodávok elektriny, musia byť v súlade s požiadavkami stanovenými v článku 5 tejto smernice.

3. Finančná kompenzácia, iné formy kompenzácie a exkluzívne práva, ktoré členský štát udeľuje za plnenie povinností stanovených v odseku 2 tohto článku alebo za poskytovanie univerzálnej služby podľa článku 27, sa poskytujú nediskriminačným a transparentným spôsobom.

4. Členské štáty pri vykonávaní tejto smernice informujú Komisiu o všetkých opatreniach prijatých na plnenie povinností univerzálnej služby a služby vo verejnom záujme vrátane ochrany spotrebiteľa a životného prostredia a o ich možnom vplyve na vnútroštátnu a medzinárodnú hospodársku súťaž bez ohľadu na to, či tieto opatrenia vyžadujú výnimku z ustanovení tejto smernice alebo nie. Následne každé dva roky Komisiu informujú o všetkých zmenách týchto opatrení bez ohľadu na to, či vyžadujú výnimku z tejto smernice alebo nie.

⁽¹⁹⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/2001 z 11. decembra 2018 o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov (Ú. v. EÚ L 328, 21.12.2018, s. 82).

5. Členské štáty sa môžu rozhodnúť, že nebudú uplatňovať články 6, 7 a 8 tejto smernice do tej miery, pokiaľ by ich uplatňovanie z právnych alebo skutkových dôvodov bránilo plneniu povinností uložených elektroenergetickým podnikom vo všeobecnom hospodárskom záujme a pokiaľ by nebol ovplyvnený rozvoj obchodu v takom rozsahu, že by to bolo v rozpore so záujmami Únie. Medzi záujmy Únie okrem iného patrí hospodárska súťaž vzhľadom na odberateľov v súlade s článkom 106 ZFEÚ a touto smernicou.

KAPITOLA III

POSILNENIE POSTAVENIA SPOTREBITEĽOV A ICH OCHRANA

Článok 10

Základné zmluvné práva

1. Členské štáty zabezpečia, aby všetci koncoví odberatelia mali právo na to, aby im dodávateľ dodával elektrinu, ak s tým tento súhlasí, nezávisle od toho, v akom členskom štáte je tento dodávateľ zaregistrovaný za predpokladu, že sa dodávateľ riadi príslušnými obchodnými pravidlami a pravidlami vyrovnávania. V uvedenej súvislosti prijímajú členské štáty všetky opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby administratívne postupy nediskriminovali dodávateľov, ktorí sú zaregistrovaní v inom členskom štáte.

2. Bez toho, aby boli dotknuté pravidlá Únie v oblasti ochrany spotrebiteľov, najmä smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/83/EÚ ⁽²⁰⁾ a smernica Rady 93/13/EHS ⁽²¹⁾, členské štáty zabezpečia, aby koncoví odberatelia mali práva uvedené v odsekoch 3 až 12 tohto článku.

3. Koncoví odberatelia majú právo uzavrieť so svojim dodávateľom zmluvu, ktorá obsahuje:

- a) totožnosť a adresu dodávateľa;
- b) poskytované služby, ponúkanú úroveň kvality služieb, ako aj lehotu na počiatočné pripojenie;
- c) ponúkané druhy služieb údržby;
- d) prostriedky na získavanie aktuálnych informácií o všetkých príslušných tarifách, poplatkoch za údržbu a produktoch alebo službách v balíčkoch;
- e) dobu trvania zmluvy, podmienky obnovenia alebo vypovedania zmluvy a služieb vrátane produktov alebo služieb, ktoré sú v balíčkoch s uvedenými službami a informácie o tom, či je možné vypovedať zmluvu bez poplatkov;
- f) všetky dojednania týkajúce sa kompenzácie a vrátenia nákladov, ktoré sa uplatňujú v prípade, že sa nedodržia dohodnuté úrovne kvality služieb, vrátane chybného alebo oneskoreného účtovania;
- g) spôsob začatia postupu na mimosúdne urovnanie sporov v súlade s článkom 26;
- h) informácie o právach spotrebiteľa vrátane informácií o vybavovaní sťažností a všetkých informácií uvedených v tomto odseku, ktoré sú jasne oznamované prostredníctvom faktúr alebo internetovej stránky elektroenergetického podniku.

Podmienky musia byť spravodlivé a vopred dobre známe. V každom prípade sa tieto informácie poskytnú pred uzatvorením alebo potvrdením uzatvorenia zmluvy. Pokiaľ sa zmluvy uzatvárajú cez sprostredkovateľov, informácie týkajúce sa záležitostí uvedených v tomto bode sa takisto poskytujú pred uzatvorením zmluvy.

Koncovým odberateľom musí byť poskytnutý výstižný a jednoduchý súhrn hlavných zmluvných podmienok viditeľným spôsobom.

4. Koncoví odberatelia dostanú primerané oznámenie o každom úmysle zmeniť zmluvné podmienky a musia byť informovaní o svojom práve vypovedať v tomto prípade zmluvu. Dodávateľia svojim koncovým odberateľom transparentným a zrozumiteľným spôsobom priamo oznamujú každú úpravu ceny za dodávku a dôvody a predpoklady danej

⁽²⁰⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/83/EÚ z 25. októbra 2011 o právach spotrebiteľov, ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 93/13/EHS a smernica Európskeho parlamentu a Rady 1999/44/ES a ktorou sa zrušuje smernica Rady 85/577/EHS a smernica Európskeho parlamentu a Rady 97/7/ES (Ú. v. EÚ L 304, 22.11.2011, s. 64).

⁽²¹⁾ Smernica Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (Ú. v. ES L 95, 21.4.1993, s. 29).

úpravy a jej rozsah v náležitom čase a najneskôr do dvoch týždňov a v prípade odberateľov elektriny v domácnosti najneskôr do jedného mesiaca pred tým, ako táto úprava nadobudne účinnosť. Členské štáty zabezpečia, aby koncoví odberatelia mohli slobodne vypovedať zmluvu, ak nesúhlasia s novými zmluvnými podmienkami alebo úpravami ceny za dodávky, ktoré im oznámil ich dodávateľ.

5. Dodávateľia poskytujú koncovým odberateľom transparentné informácie o uplatňovaných cenách a tarifikách a o štandardných podmienkach týkajúcich sa prístupu k elektroenergetickým službám a ich využívania;

6. Dodávateľia poskytujú koncovým odberateľom širokú ponuku spôsobov platby. Takéto spôsoby platby nesmú neprimerane diskriminovať odberateľov. Akýkoľvek rozdiel v poplatkoch spojených so spôsobmi platby alebo systémami preddavkových platieb musí byť objektívny, nediskriminačný a primeraný a nesmie prevyšovať priame náklady, ktoré znáša príjemca platby pri konkrétnom spôsobe platby alebo systéme preddavkovej platby, v súlade s článkom 62 smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/2366 ⁽²³⁾.

7. Odberatelia elektriny v domácnosti, ktorí majú prístup k systémom preddavkových platieb, nesmú byť v zmysle odseku 6 takýmito systémami preddavkových platieb znevýhodňovaní.

8. Dodávateľia ponúkajú koncovým odberateľom spravodlivé a transparentné všeobecné podmienky, ktoré poskytujú jasným a jednoznačným jazykom a ktoré nesmú obsahovať mimozmluvné prekážky výkonu práv odberateľa, napríklad nadmernú zmluvnú dokumentáciu. Odberatelia musia byť chránení pred nespravodlivými alebo zavádzajúcimi spôsobmi predaja.

9. Koncoví odberatelia majú právo na dobrú kvalitu služieb a vybavovania sťažností zo strany ich dodávateľa. Dodávateľia musia sťažnosti vybavovať jednoducho, spravodlivo a promptne.

10. Pri prístupe k univerzálnej službe podľa ustanovení prijatých členskými štátmi podľa článku 27 musia byť koncoví odberatelia informovaní o svojich právach týkajúcich sa univerzálnej služby.

11. Dodávateľia primerane informujú odberateľov v domácnosti o alternatívnych opatreniach k odpojeniu v dostatočnom predstihu pred plánovaným odpojením. Pri takýchto alternatívnych opatreniach môže ísť o možnosti podpory na predídenie odpojeniu, systémy preddavkových platieb, energetické audity, energetické poradenstvo, alternatívne platobné plány, poradenstvo v oblasti riadenia dlhu či moratórium na odpojenie, pričom by pre odberateľov, ktorým hrozí odpojenie, nemali znamenať dodatočné náklady.

12. Dodávateľia poskytnú koncovým odberateľom konečné zúčtovanie po každej zmene dodávateľa najneskôr do šiestich týždňov po takejto zmene.

Článok 11

Nárok na zmluvu s dynamickou cenou elektriny

1. Členské štáty zabezpečia, aby národný regulačný rámec umožňoval dodávateľom ponúknuť zmluvy s dynamickou cenou elektriny. Členské štáty zabezpečia, aby koncoví odberatelia, ktorí majú nainštalované inteligentné meracie zariadenie, mohli požiadať o uzavretie zmluvy s dynamickou cenou elektriny aspoň jedného dodávateľa a každého dodávateľa, ktorý má viac než 200 000 koncových odberateľov.

2. Členské štáty zabezpečia, aby dodávateľia koncových odberateľov v plnom rozsahu informovali o príležitostiach, nákladoch a rizikách takýchto zmlúv s dynamickou cenou elektriny a aby sa od dodávateľov vyžadovalo, aby koncovým odberateľom náležitým spôsobom poskytovali informácie vrátane informácií o nutnosti inštalácie vhodného elektromera. Regulačné orgány monitorujú vývoj trhu a posudzujú riziká, ktoré môžu priniesť nové produkty a služby, a riešia nekalé praktiky.

3. Dodávateľia musia získať súhlas koncového odberateľa pred prechodom tohto odberateľa na zmluvu s dynamickou cenou elektriny.

⁽²³⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/2366 z 25. novembra 2015 o platobných službách na vnútornom trhu, ktorou sa menia smernice 2002/65/ES, 2009/110/ES a 2013/36/EÚ a nariadenie (EÚ) č. 1093/2010, a ktorou sa zrušuje smernica 2007/64/ES (Ú. v. EÚ L 337, 23.12.2015, s. 35).

4. Členské štáty alebo ich národné regulačné orgány aspoň počas desiatich rokov od umožnenia zmlúv s dynamickou cenou elektriny monitorujú a podávajú ročné správy o hlavných trendoch v tejto oblasti vrátane trhových ponúk a vplyvu na faktúry spotrebiteľov, a najmä na úroveň cenovej volatility.

Článok 12

Právo na zmenu dodávateľa a pravidiel pre poplatky s ňou spojené

1. Zmena dodávateľa alebo účastníka trhu, ktorý je zapojený do agregácie, sa musí uskutočniť v čo najkratšom čase. Členské štáty zabezpečia, aby odberateľ, ktorý si želá zmeniť dodávateľa alebo účastníka trhu zapojeného do agregácie, mohol pri dodržaní zmluvných podmienok takúto zmenu uskutočniť do maximálne troch týždňov od dátumu žiadosti. Najneskôr do roku 2026 sa zabezpečí, aby technický proces zmeny dodávateľa netrval dlhšie ako 24 hodín a aby sa mohol uskutočniť každý pracovný deň.
2. Členské štáty zabezpečia, aby sa aspoň odberateľom elektriny v domácnosti, a malým podnikom v súvislosti so zmenou neúčtovali poplatky.
3. Odchylne od odseku 2 môžu členské štáty povoliť dodávateľom alebo účastníkom trhu zapojeným do agregácie, aby účtovali poplatky za vypovedanie zmluvy odberateľom, ktorí dobrovoľne vypovedia zmluvu o dodávke s pevnou cenou elektriny, ktoré boli uzavreté na dobu určitú, pred uplynutím ich platnosti, ak sú tieto poplatky súčasťou zmluvy, ktorú odberateľ dobrovoľne uzavrel, a odberateľ bol o týchto poplatkoch pred uzavretím zmluvy jasne oboznámený. Takéto poplatky musia byť primerané a nesmú presiahnuť priamu hospodársku stratu vzniknutú dodávateľovi alebo účastníkovi trhu zapojeného do agregácie v súvislosti s odberateľom, ktorý zmluvu vypovedal, vrátane nákladov vyplývajúcich z prípadných spojených investícií alebo zo služieb už poskytnutých odberateľovi v rámci zmluvy. Dôkazné bremeno priamej hospodárskej straty má vždy dodávateľ alebo účastník trhu zapojený do agregácie a prípustnosť poplatkov za vypovedanie zmluvy monitoruje regulačný orgán alebo ktorýkoľvek iný príslušný vnútroštátny orgán.
4. Členské štáty zabezpečia, aby právo zmeniť dodávateľa alebo účastníkov trhu zapojených do agregácie bolo odberateľom priznané nediskriminačne z hľadiska nákladov, úsilia a času.
5. Odberatelia elektriny v domácnosti sú oprávnení meniť dodávateľa kolektívne. Členské štáty odstránia všetky regulačné alebo administratívne prekážky kolektívnemu uskutočňovaniu zmeny dodávateľa a zároveň poskytnú rámec, ktorým sa zabezpečí maximálna ochrana spotrebiteľov s cieľom zamedziť nekalým praktikám.

Článok 13

Zmluva o agregácii

1. Členské štáty zabezpečia, aby všetci odberatelia mohli slobodne nakupovať a predávať elektroenergetické služby, vrátane agregácie, s výnimkou dodávky, a to nezávisle od ich zmluvy o dodávke elektriny a zvoleného elektroenergetického podniku.
 2. Členské štáty zabezpečia, aby v prípade, keď chce koncový odberateľ uzavrieť zmluvu o agregácii, bol tento koncový odberateľ oprávnený tak urobiť bez súhlasu elektroenergetických podnikov tohto koncového odberateľa.
- Členské štáty zabezpečia, aby účastníci trhu zapojení do agregácie v plnom rozsahu informovali koncových odberateľov o podmienkach zmlúv, ktoré im ponúkajú.
3. Členské štáty zabezpečia, aby koncoví odberatelia mali na požiadanie nárok dostávať aspoň raz za každé fakturačné obdobie bezplatne všetky relevantné údaje o riadení odberu alebo údaje o dodanej a predanej elektrine.
 4. Členské štáty zabezpečia, aby práva uvedené v odsekoch 2 a 3 boli koncovým odberateľom priznané nediskriminačne z hľadiska nákladov, úsilia alebo času. Členské štáty zabezpečia najmä to, aby dodávatelia neukladali odberateľom diskriminačné technické a administratívne požiadavky, postupy alebo poplatky na základe toho, či majú zmluvu s účastníkom trhu zapojeným do agregácie.

Článok 14

Nástroje na porovnávanie

1. Členské štáty zabezpečia, aby mali aspoň odberatelia elektriny v domácnosti a mikropodniky s očakávanou ročnou spotrebou nižšou ako 100 000 kWh bezplatný prístup aspoň k jednému nástroju na porovnávanie ponúk dodávateľov vrátane ponúk zmlúv s dynamickou cenou elektriny. Odberateľom sa informácie o dostupnosti takýchto nástrojov poskytnú v rámci ich faktúr alebo sa k faktúre priložia, alebo iným spôsobom. Nástroje musia spĺňať minimálne tieto požiadavky:

- a) musia byť nezávislé od účastníkov trhu a všetkým elektroenergetickým podnikom musia zaistiť rovnaké podmienky z hľadiska výsledkov vyhľadávania;
- b) musia jasne uvádzať ich vlastníkov a fyzické alebo právnické osoby, ktoré nástroje prevádzkujú alebo kontrolujú, ako aj informácie o tom, ako sú tieto nástroje financované;
- c) musia stanoviť jasné a objektívne kritériá, na ktorých má byť porovnávanie založené, a to vrátane služieb, a tieto kritériá sa musia zverejniť;
- d) musia používať jednoduchý a jednoznačný jazyk;
- e) musia poskytovať presné a aktuálne informácie a uvádzať čas poslednej aktualizácie;
- f) musia byť prístupné pre osoby so zdravotným postihnutím tým, že sú vnímateľné, ovládateľné, zrozumiteľné a odolné;
- g) musia umožňovať účinné nahlasovanie nesprávnych informácií o zverejnených ponukách; a
- h) musia uskutočňovať porovnávanie, pričom obmedzia požadované osobné údaje na údaje, ktoré sú pre porovnávanie nevyhnutné.

Členské štáty zabezpečia, aby sa aspoň jeden nástroj vzťahoval na celý trh. V prípade, že na trhu existujú viaceré nástroje, musia zahŕňať čo najvyčerpávajúcejším spôsobom spektrum elektroenergetických ponúk na podstatnej časti trhu a ak tieto nástroje neposkytujú úplný prehľad o trhu, táto skutočnosť musí byť pred zobrazením výsledkov jasne uvedená.

2. Nástroje uvedené v odseku 1 môže prevádzkovať ktorýkoľvek subjekt vrátane súkromných spoločností a verejných orgánov alebo subjektov.

3. Členské štáty ustanovia príslušný orgán, ktorý bude zodpovedný za označovanie nástrojov na porovnávanie, ktoré spĺňajú požiadavky stanovené v odseku 1, a zabezpečia, aby nástroje na porovnávanie so značkou dôveryhodnosti spĺňali požiadavky stanovené v odseku 1. Uvedený orgán musí byť nezávislý od všetkých účastníkov trhu a prevádzkovateľov nástroja na porovnávanie.

4. Členské štáty môžu vyžadovať, aby nástroje na porovnávanie uvedené v odseku 1 zahŕňali komparatívne kritéria spojené s povahou služieb ponúkaných dodávateľmi.

5. Pre každý nástroj porovnávajúci ponuky účastníkov trhu musí byť možné žiadať o značku dôveryhodnosti v súlade s týmto článkom na dobrovoľnom a nediskriminačnom základe.

6. Odchylne od odsekov 3 a 5 môžu členské štáty rozhodnúť, že nezabezpečia označovanie nástrojov na porovnávanie značkou dôveryhodnosti, ak verejný orgán alebo subjekt poskytne nástroj na porovnávanie spĺňajúci požiadavky stanovené v odseku 1.

Článok 15

Aktívni odberatelia

1. Členské štáty zabezpečia, aby koncoví odberatelia boli oprávnení konať ako aktívni odberatelia bez toho, aby boli vystavení neprimeraným alebo diskriminačným technickým požiadavkám, administratívnym požiadavkám, postupom a poplatkom a sieťovým poplatkom, ktoré neodrážajú náklady;

2. Členské štáty zabezpečia, aby aktívni odberatelia:

- a) boli oprávnení vykonávať činnosť buď priamo, alebo prostredníctvom agregácie;
- b) boli oprávnení predávať vlastnú vyrobenú elektrinu, a to aj prostredníctvom zmlúv o nákupe elektriny;

- c) boli oprávnení zúčastňovať sa na schémach flexibility a energetickej efektívnosti;
 - d) boli oprávnení poveriť tretiu stranu správou zariadení, ktoré sú potrebné na vykonávanie ich činností, vrátane inštalácie, prevádzky, spracúvania údajov a údržby, bez toho, aby sa táto tretia strana považovala za aktívneho odberateľa;
 - e) podliehali transparentným a nediskriminačným sieťovým poplatkom, ktoré musia odrážať náklady a byť účtované osobitne pre elektrinu dodanú do siete a elektrinu spotrebovanú zo siete, v súlade s článkom 59 ods. 9 tejto smernice a článkom 18 nariadenia (EÚ) 2019/943, čím sa zabezpečí, že budú primeraným a vyváženým spôsobom prispievať k rozdeleniu celkových nákladov na systém;
 - f) boli finančne zodpovední za odchýlky, ktoré spôsobia v elektrizačnej sústave; v uvedenom rozsahu sú osobami zodpovednými za vyrovnanie odchýlok alebo svoju zodpovednosť za zabezpečovanie rovnováhy prenášajú v súlade s článkom 5 nariadenia (EÚ) 2019/943.
3. Členské štáty môžu mať vo svojom vnútroštátnom práve rôzne ustanovenia pre individuálnych a spoločne konajúcich aktívnych odberateľov za predpokladu, že všetky práva a povinnosti stanovené v tomto článku sa uplatňujú na všetkých aktívnych odberateľov. Akékoľvek rozdielne zaobchádzanie so spoločne konajúcimi aktívnymi odberateľmi musí byť primerané a riadne odôvodnené.
4. Členské štáty, ktoré majú v súčasnosti zavedené systémy, v rámci ktorých sa neúčtuje osobitne za elektrinu dodanú do siete a elektrinu spotrebovanú zo siete, nesmú po 31. decembri 2023 udeľovať nové práva v rámci takýchto systémov. V každom prípade, odberatelia, na ktorých sa vzťahujú existujúce systémy, musia mať kedykoľvek možnosť rozhodnúť sa pre nový systém účtovania osobitne za elektrinu dodanú do siete a elektrinu spotrebovanú zo siete ako základ pre výpočet sieťových poplatkov.
5. Členské štáty zabezpečia, aby aktívni odberatelia, ktorí vlastnia zariadenia na uskladňovanie energie:
- a) mali právo na pripojenie do siete v primeranom čase po podaní žiadosti, ak sú splnené všetky potrebné podmienky, ako je zodpovednosť za zabezpečovanie rovnováhy a primerané meranie;
 - b) nepodliehali dvojitému spoplatneniu – vrátane sieťových poplatkov – za uskladnenú elektrinu, ktorá zostala v ich priestoroch, alebo ak poskytujú služby flexibility prevádzkovateľom sústav;
 - c) nepodliehali neprimeraným požiadavkám alebo poplatkom za vydanie povolenia;
 - d) mali povolené poskytovať viacero služieb naraz, ak to je technicky možné.

Článok 16

Občianske energetické spoločenstvá

1. Členské štáty zriadia regulačný rámec umožňujúci vznik občianskych energetických spoločenstiev tým, že zabezpečia, aby:
- a) bola účasť v občianskom energetickom spoločenstve otvorená a dobrovoľná;
 - b) členovia alebo spoločníci boli oprávnení z občianskeho energetického spoločenstva vystúpiť; v takom prípade sa uplatňuje článok 12;
 - c) členovia alebo spoločníci občianskeho energetického spoločenstva nestratili svoje práva a povinnosti odberateľa elektriny v domácnosti alebo aktívneho odberateľa;
 - d) príslušní prevádzkovatelia distribučnej sústavy spolupracovali s občianskymi energetickými spoločenstvami za primeranú odplatu podľa posúdenia regulačného orgánu, s cieľom uľahčiť transfer elektriny v občianskych energetických spoločenstvách;
 - e) občianske energetické spoločenstvá podliehali nediskriminačným, spravodlivým, primeraným a transparentným postupom a poplatkom vrátane registrácie a udeľovania povolení a transparentným a nediskriminačným sieťovým poplatkom odrážajúcim náklady v súlade s článkom 18 nariadenia (EÚ) 2019/943, aby sa zabezpečilo, že prispievajú primeraným a vyváženým spôsobom k celkovému rozdeleniu nákladov v systéme.

2. Členské štáty môžu v tomto podpornom regulačnom rámci stanoviť, že občianske energetické spoločenstvá:
 - a) musia byť otvorené cezhraničnej účasti;
 - b) sú oprávnené vlastniť, zriaďovať, kupovať alebo prenajímať si distribučné sústavy a samostatne ich spravovať podľa podmienok stanovených v odseku 4 tohto článku;
 - c) podliehajú výnimkám podľa článku 38 ods. 2.
3. Členské štáty zabezpečia, aby občianske energetické spoločenstvá:
 - a) mohli mať nediskriminačný prístup ku všetkým trhom s elektrinou, buď priamo, alebo prostredníctvom agregácie;
 - b) neboli diskriminované a zaobchádzalo sa s nimi primerane z hľadiska ich činností, práv a povinností v postavení koncových odberateľov, výrobcov, dodávateľov, prevádzkovateľov distribučných sústav alebo účastníkov trhu zapojených do agregácie;
 - c) boli finančne zodpovedné za odchýlky, ktoré spôsobia v elektrizačnej sústave; v uvedenom rozsahu sú osobami zodpovednými za vyrovnávanie odchýlok alebo svoju zodpovednosť za zabezpečovanie rovnováhy prenášajú v súlade s článkom 5 nariadenia (EÚ) 2019/943;
 - d) boli v súvislosti so spotrebou vlastnej vyrobenej elektriny považované za aktívnych odberateľov v súlade s článkom 15 ods. 2 písm. e);
 - e) boli oprávnené zabezpečiť v rámci občianskeho energetického spoločenstva spoločné využívanie elektriny vyrobenej výrobnými jednotkami, ktoré spoločenstvo vlastní, a to v súlade s inými požiadavkami stanovenými v tomto článku a pri zachovaní práv a povinností členov spoločenstva ako koncových odberateľov.

Na účely prvého pododseku písm. e), v prípade spoločného využívania elektriny týmto nie sú dotknuté uplatniteľné sieťové poplatky, tarify a odvody v súlade s transparentnou analýzou nákladov a výnosov distribuovaných zdrojov energie, ktorú vypracuje príslušný vnútroštátny orgán.

4. Členské štáty sa môžu rozhodnúť, že občianskym energetickým spoločenstvám udelia právo spravovať distribučné sústavy v oblasti ich pôsobenia, a vymedziť príslušné postupy bez toho, aby bola dotknutá kapitola IV alebo iné pravidlá a predpisy vzťahujúce sa na prevádzkovateľov distribučných sústav. Ak sa takéto právo udelí, členské štáty zabezpečia, aby:
 - a) občianske energetické spoločenstvá boli oprávnené uzatvoriť dohodu o prevádzke ich sústavy s príslušným prevádzkovateľom distribučnej sústavy alebo prevádzkovateľom prenosovej sústavy, do ktorej je ich sieť pripojená;
 - b) sa na občianske energetické spoločenstvá vzťahovali primerané sieťové poplatky v miestach pripojenia medzi ich sieťou a distribučnou sústavou mimo občianskeho energetického spoločenstva a aby sa takéto sieťové poplatky vzťahovali oddelene na elektrinu poskytnutú do distribučnej sústavy a elektrinu spotrebovanú z distribučnej sústavy mimo občianskeho energetického spoločenstva v súlade s článkom 59 ods. 7;
 - c) občianske energetické spoločenstvá nediskriminovali ani nepoškodzovali odberateľov, ktorí zostanú pripojení do distribučnej sústavy.

Článok 17

Riadenie odberu prostredníctvom agregácie

1. Členské štáty umožnia a podporia účasť na riadení odberu prostredníctvom agregácie. Členské štáty umožnia koncovým odberateľom vrátane tých, ktorí ponúkajú riadenie odberu prostredníctvom agregácie, spoločnú účasť s výrobcami na všetkých trhoch s elektrinou, a to na nediskriminačnom základe.
2. Členské štáty zabezpečia, aby prevádzkovatelia prenosových sústav a prevádzkovatelia distribučných sústav pri obstarávaní podporných služieb posudzovali účastníkov trhu zapojených do agregácie riadenia odberu nediskriminačne a rovnakým spôsobom ako výrobcov na základe ich technickej spôsobilosti.
3. Členské štáty zabezpečia, aby ich príslušný regulačný rámec zahŕňal aspoň tieto prvky:
 - a) právo každého účastníka trhu zapojeného do agregácie, vrátane nezávislých agregátorov, vstúpiť na trhy s elektrinou bez potreby súhlasu iných účastníkov trhu;

- b) nediskriminačné a transparentné pravidlá, ktoré jasne stanovujú úlohy a povinnosti všetkých elektroenergetických podnikov a odberateľov;
- c) nediskriminačné a transparentné pravidlá a postupy výmeny údajov medzi účastníkmi trhu zapojenými do agregácie a ostatnými elektroenergetickými podnikmi, ktoré zaisťujú jednoduchý prístup k údajom za rovnakých a nediskriminačných podmienok pri plnej ochrane citlivých obchodných údajov a osobných údajov odberateľov;
- d) povinnosť účastníkov trhu zapojených do agregácie byť finančne zodpovední za odchýlky, ktoré spôsobia v električnej sústave; v uvedenom rozsahu sú osobami zodpovednými za vyrovňovanie odchýlok alebo svoju zodpovednosť za zabezpečovanie rovnováhy prenášajú v súlade s článkom 5 nariadenia (EÚ) 2019/943;
- e) ustanovenie pre koncových odberateľov, ktorí majú zmluvu s nezávislým agregátorom, na základe ktorého im ich dodávateľia nebudú môcť ukladať neoprávnené platby, sankcie alebo iné neprimerané zmluvné obmedzenia;
- f) mechanizmus urovnávania sporov medzi účastníkmi trhu zapojenými do agregácie a ostatnými účastníkmi trhu, vrátane zodpovednosti za odchýlky.

4. Členské štáty môžu vyžadovať, aby elektroenergetické podniky alebo zúčastnení koncoví odberatelia platili finančnú kompenzáciu iným účastníkom trhu alebo ich osobám zodpovedným za vyrovňovanie ich odchýlok, ktorí sú priamo ovplyvnení aktiváciou riadenia odberu. Takáto finančná kompenzácia nesmie vytvárať prekážku pre vstup účastníkov zapojených do agregácie na trh ani prekážku flexibility. V takýchto prípadoch sa finančná kompenzácia obmedzuje výhradne na pokrytie nákladov, ktoré vznikli dodávateľom zúčastnených odberateľov alebo osobám dodávateľa zodpovedných za vyrovňovanie odchýlok počas aktivácie riadenia odberu. Spôsob výpočtu kompenzácie môže zohľadňovať výhody, ktoré poskytujú nezávislí agregátori pre iných účastníkov trhu, a v takomto prípade sa od agregátorov alebo zúčastnených odberateľov môže vyžadovať, aby k takejto kompenzácií prispeli len vtedy a v takom rozsahu, aby výhody pre všetkých dodávateľov, odberateľov a osoby zodpovedné za vyrovňovanie ich odchýlok neprekročili priame náklady, ktoré im vznikli. Metóda výpočtu podlieha schváleniu regulačným orgánom alebo iným vnútroštátnym príslušným orgánom.

5. Členské štáty zabezpečia, aby regulačné orgány, alebo ak to vyžaduje ich vnútroštátny právny systém, prevádzkovatelia prenosových sústav a prevádzkovatelia distribučných sústav v úzkej spolupráci s účastníkmi trhu a koncovými odberateľmi stanovili technické požiadavky účasti riadenia odberu na všetkých trhoch s elektrinou, a to na základe technických charakteristík týchto trhov a možností riadenia odberu. Takéto požiadavky musia zahŕňať účasť agregovaných odberov.

Článok 18

Faktúry a informácie o vyúčtovaní

1. Členské štáty zabezpečia, aby faktúry a informácie o vyúčtovaní boli presné, zrozumiteľné, prehľadné, stručné a užívateľsky prístupné a upravené tak, aby ich koncoví odberatelia mohli porovnávať. Koncovým odberateľom sa poskytuje na požiadanie jasné a zrozumiteľné vysvetlenie toho, akým spôsobom bola ich faktúra vyhotovená, a to najmä ak faktúry nie sú založené na skutočnej spotrebe.
2. Členské štáty zabezpečia, aby koncoví odberatelia dostali všetky faktúry a informácie o vyúčtovaní bezplatne.
3. Členské štáty zabezpečia, aby koncovým odberateľom bola ponúknutá možnosť poskytovania faktúr a informácií o vyúčtovaní elektronicky, ako aj možnosť flexibilných spôsobov samotnej platby faktúry.
4. Ak je súčasťou zmluvy zmena produktu alebo ceny, či zľavy v budúcnosti, malo by sa to na faktúre uvádzať spolu s dátumom uskutočnenia zmeny.
5. Ak členské štáty hodlajú zmeniť obsah požiadaviek na faktúry, uskutočnia konzultácie so spotrebiteľskými organizáciami.
6. Členské štáty zabezpečia, aby faktúry a informácie o vyúčtovaní spĺňali minimálne požiadavky stanovené v prílohe I.

Článok 19

Inteligentné meracie systémy

1. V záujme podpory energetickej efektívnosti a posilnenia postavenia koncových odberateľov členské štáty alebo regulačný orgán, ak tak členský štát určí, dôrazne odporučia, aby elektroenergetické podniky a iní účastníci trhu optimalizovali využívanie elektriny, okrem iného poskytovaním služieb energetickeho manažérstva, vyvíjaním pokrokových cenových vzorcov a podľa potreby zavádzaním inteligentných meracích systémov, ktoré sú interoperabilné, najmä s odberateľskými systémami energetickeho hospodárenia a s inteligentnými sieťami v súlade s príslušnými pravidlami Únie v oblasti ochrany údajov.
2. Členské štáty zabezpečia na svojom území zavedenie inteligentných meracích systémov, ktoré odberateľom pomôžu v aktívnej účasti na trhu s elektrinou. Takéto zavedenie môže podliehať posúdeniu nákladov a prínosov, ktoré sa vykoná podľa zásad stanovených v prílohe II.
3. Členské štáty, ktoré pristúpia k zavedeniu inteligentných meracích systémov, prijímajú a uverejnia minimálne funkčné a technické požiadavky na inteligentné meracie systémy, ktoré sa majú zaviesť na ich území, v súlade s článkom 20 a prílohou II. Členské štáty zabezpečia interoperabilitu uvedených inteligentných meracích systémov, ako aj ich schopnosť poskytnúť výstupy pre odberateľské systémy energetickeho hospodárenia. V tomto smere musia členské štáty náležite prihliadať na využitie dostupných relevantných noriem vrátane tých, ktoré umožňujú interoperabilitu, ako aj na osvedčené postupy a význam vývoja inteligentných sietí a vnútorného trhu s elektrinou.
4. Členské štáty, ktoré pristúpia k zavedeniu inteligentných meracích systémov, zabezpečia, aby koncoví odberatelia transparentne a nediskriminačne prispeli na náklady súvisiace s ich zavedením, pričom zohľadnia dlhodobý prínos pre celý hodnotový reťazec. Členské štáty alebo nimi určené príslušné orgány pravidelne monitorujú takéto zavádzanie na svojom území s cieľom sledovať zabezpečovanie prínosov pre spotrebiteľov.
5. Ak je výsledok posúdenia nákladov a prínosov zavedenia inteligentných meracích systémov podľa odseku 2 negatívny, členské štáty zabezpečia, aby sa toto posúdenie revidovalo aspoň každé štyri roky alebo častejšie v reakcii na významné zmeny východiskových predpokladov, ako aj na technologický a trhový vývoj. Členské štáty Komisii oznámia výsledok aktualizovaného posúdenia nákladov a prínosov, keď bude k dispozícii.
6. Ustanovenia tejto smernice týkajúce sa inteligentných meracích systémov sa vzťahujú na budúce zariadenia a na zariadenia, ktorými sa nahradia staršie inteligentné meracie zariadenia. Inteligentné meracie systémy, ktoré sú už nainštalované, alebo pre ktoré začali práce pred 4. júlom 2019, môžu zostať v prevádzke počas ich doby životnosti, ale v prípade inteligentných meracích systémov, ktoré nespĺňajú požiadavky článku 20 a prílohy II, nemôžu zostať v prevádzke po 5. júli 2031.

Na účely tohto odseku „začatie prác“ je buď začiatok stavebných prác na investícii, alebo prvý záväzok firmy na objednávku zariadenia alebo iný záväzok, na základe ktorého je investícia nezvratná, podľa toho, čo je prvé v časovom slede. Kúpa pozemku a prípravné práce, ako napríklad získavanie povolení a uskutočňovanie predbežných štúdií uskutočniteľnosti sa nepovažujú za začatie prác. V prípade prevzatia podniku znamená „začatie prác“ okamih nadobudnutia aktív priamo spojených s nadobudnutým podnikom.

Článok 20

Funkcie inteligentných meracích systémov

Ak je výsledok zavedenia inteligentných meracích systémov podľa článku 19 ods. 2 kladný, alebo ak sú inteligentné meracie systémy systematicky zavádzané po 4. júli 2019, členské štáty zavedú inteligentné meracie systémy v súlade s európskymi normami, prílohou II a týmito požiadavkami:

- a) inteligentné meracie systémy musia presne merať skutočnú spotrebu elektriny a musia byť schopné poskytovať koncovým odberateľom informácie o skutočnom čase spotreby. Overené údaje o spotrebe v predchádzajúcich obdobiach sa koncovým odberateľom jednoducho a bezpečne sprístupnia a zobrazia na požiadanie a bez dodatočných nákladov. Neoverené údaje o spotrebe v takmer reálnom čase sa koncovým odberateľom tiež jednoducho a bezpečne sprístupnia bez dodatočných nákladov cez štandardizované rozhranie alebo cez vzdialený prístup, aby sa podporovali automatizované programy energetickej efektívnosti, riadenie odberu a iné služby;

- b) bezpečnosť inteligentných meracích systémov a dátovej komunikácie sa zabezpečí v súlade s príslušnými pravidlami Únie v oblasti bezpečnosti, pričom sa náležite zohľadnia najlepšie dostupné techniky zabezpečenia najvyššej úrovne ochrany kybernetickej bezpečnosti, berúc do úvahy náklady a zásady proporcionality;
- c) súkromie koncových odberateľov a ochrana ich údajov musia byť v súlade s príslušnými pravidlami Únie v oblasti ochrany údajov a súkromia;
- d) prevádzkovatelia meradiel zabezpečia, aby meradlá aktívnych odberateľov, ktorí napájajú elektrinu do siete dokázali vyjadriť elektrinu napájanú do siete z priestorov aktívnych odberateľov;
- e) ak o to koncoví odberatelia požiadajú, údaje o elektrine, ktorú napájajú do siete, a údaje o ich spotrebe elektriny sa im sprístupnia v súlade s vykonávacími aktami prijatými podľa článku 24 prostredníctvom štandardizovaného komunikačného rozhrania alebo prostredníctvom vzdialeného prístupu, alebo sa sprístupnia tretej strane konajúcej v ich mene, a to v jednoducho zrozumiteľnom formáte tak, aby im to umožnilo porovnať podobné ponuky;
- f) koncoví odberatelia musia byť pred inštaláciou inteligentných meracích zariadení alebo v čase inštalácie náležite poučení a informovaní, najmä o všetkých ich možnostiach z hľadiska správy odpočtov a monitorovania spotreby energie, ako aj o získavaní a spracúvaní osobných údajov v súlade s príslušnými pravidlami Únie v oblasti ochrany údajov;
- g) inteligentné meracie systémy musia umožňovať meranie a vyúčtovanie spotreby koncových odberateľov s rovnakým časovým rozlíšením, ako je obdobie zúčtovania odchýlok na vnútroštátnom trhu.

Na účely prvého pododseku písm. e) koncoví odberatelia musia mať možnosť načítať si ich údaje z merania alebo ich bez dodatočných nákladov preniesť inej strane v súlade s právom na prenositeľnosť údajov podľa pravidiel Únie v oblasti ochrany údajov.

Článok 21

Nárok na inteligentné meracie zariadenie

1. Ak je výsledok zavedenia inteligentných meracích systémov podľa článku 19 ods. 2 negatívny a ak nie sú inteligentné meracie systémy systematicky zavedené, členské štáty zabezpečia, aby mal každý koncový odberateľ za úhradu súvisiacich nákladov a za spravodlivých, primeraných a nákladovo efektívnych podmienok, na požiadanie nárok na montáž inteligentného meracieho zariadenia, alebo prípadne na modernizáciu inteligentného meracieho zariadenia, ktoré:

- a) je podľa technických možností vybavené funkciami uvedenými v článku 20 alebo minimálnym súborom funkcií, ktoré stanoví a uverejní členský štát na vnútroštátnej úrovni, a v súlade s prílohou II;
- b) je interoperabilné a schopné poskytnúť požadovanú pripojiteľnosť meracej infraštruktúry k odberateľským systémom energetického hospodárenia takmer v reálnom čase.

2. V súvislosti so žiadosťou odberateľa o inteligentné meracie zariadenie podľa odseku 1, členské štáty alebo nimi určené príslušné orgány:

- a) zabezpečia, aby boli v ponuke pre koncového odberateľa, ktorý si vyžiadal montáž inteligentného meracieho zariadenia, výslovne uvedené a jasne opísané:
 - i) funkcie a interoperabilita, ktoré dané inteligentné meracie zariadenie podporuje, ako aj využiteľné služby a výhody, ktoré možno realisticky dosiahnuť vďaka danému inteligentnému meraciemu zariadeniu v danom čase,
 - ii) akékoľvek súvisiace náklady, ktoré má znášať koncový odberateľ;
- b) zabezpečia, aby sa namontovalo v primeranej lehote, najneskôr však štyri mesiace od podania žiadosti odberateľom;
- c) pravidelne, avšak aspoň každé dva roky, prehodnocujú a uverejňujú súvisiace náklady a monitorujú ich vývoj v nadväznosti na technologický pokrok a potenciálnu modernizáciu meracích systémov.

Článok 22

Bežné meracie zariadenia

1. Ak koncoví odberatelia nemajú inteligentné meracie zariadenia, členské štáty zabezpečia, aby koncovým odberateľom boli poskytnuté individuálne bežné meracie zariadenia, ktoré presne merajú ich skutočnú spotrebu.
2. Členské štáty zabezpečia, aby koncoví odberatelia dokázali svoje bežné meracie zariadenia ľahko odčítať, buď priamo alebo nepriamo prostredníctvom online rozhrania či iného vhodného rozhrania.

Článok 23

Spravovanie údajov

1. Pri stanovovaní pravidiel spravovania a výmeny údajov členské štáty alebo nimi určené príslušné orgány určia pravidlá prístupu oprávnených osôb k údajom koncového odberateľa v súlade s týmto článkom a príslušným právnym rámcom Únie. Údaje na účely tejto smernice zahŕňajú údaje o meraní a spotrebe, ako aj údaje odberateľa potrebné na zmenu dodávateľa, riadenie odberu a iné služby.

2. Členské štáty zabezpečia spravovanie údajov s cieľom zaistiť efektívny a bezpečný prístup k údajom a ich výmenu, ako aj ochranu údajov a bezpečnosť údajov.

Nezávisle od modelu spravovania údajov, ktorý uplatní každý členský štát, osoby zodpovedné za spravovanie údajov poskytnú každej oprávnenej osobe prístup k údajom koncového odberateľa v súlade s odsekom 1 tohto článku. Oprávnené osoby dostávajú požadované údaje simultánne k dispozícii a na nediskriminačnom základe. Prístup k údajom musí byť jednoduchý, pričom príslušné postupy na získanie prístupu k údajom sa sprístupnia verejnosti.

3. Pravidlá týkajúce sa prístupu k údajom a ich uchovávaniu na účely tejto smernice musia byť v súlade s príslušným právom Únie.

Spracúvanie osobných údajov v rámci tejto smernice sa vykonáva v súlade s nariadením (EÚ) 2016/679.

4. Členské štáty alebo nimi určené príslušné orgány schvália a certifikujú osoby zodpovedné za spravovanie údajov, alebo prípadne vykonávajú dohľad nad týmito osobami, s cieľom zaistiť súlad týchto osôb s požiadavkami tejto smernice.

Bez toho, aby boli dotknuté úlohy zodpovedných osôb v zmysle nariadenia (EÚ) 2016/679, sa môžu členské štáty rozhodnúť vyžadovať, aby osoby zodpovedné za spravovanie údajov vymenovali subjekty zodpovedné za zabezpečenie súladu, ktoré budú niesť zodpovednosť za monitorovanie vykonávania opatrení prijatých uvedenými stranami na zaistenie nediskriminačného prístupu k údajom a súladu s požiadavkami tejto smernice.

Členské štáty môžu určiť subjekty zodpovedné za zabezpečenie súladu alebo subjekty uvedené v článku 35 ods. 2 písm. d) tejto smernice, aby plnili povinnosti podľa tohto odseku.

5. Odberateľom sa za prístup k vlastným údajom alebo za žiadosť o ich sprístupnenie nesmú účtovať žiadne dodatočné náklady.

Členské štáty sú zodpovedné za stanovenie príslušných poplatkov za prístup oprávnených osôb k údajom.

Členské štáty alebo nimi určené príslušné orgány zabezpečia, aby akékoľvek poplatky účtované regulovanými subjektmi, ktoré poskytujú dátové služby, boli primerané a riadne odôvodnené.

Článok 24

Požiadavky a postupy interoperability pre prístup k údajom

1. S cieľom podporiť hospodársku súťaž na maloobchodnom trhu a vyhnúť sa nadmerným administratívnym nákladom oprávnených osôb členské štáty uľahčia plnú interoperabilitu energetických služieb v Únii.

2. Komisia prijme prostredníctvom vykonávacích aktov požiadavky interoperability a nediskriminačné a transparentné postupy pre prístup k údajom uvedené v článku 23 ods. 1. Uvedené vykonávacie akty sa prijímú v súlade s konzultačným postupom uvedeným v článku 68 ods. 2.

3. Členské štáty zabezpečia, aby elektroenergetické podniky uplatňovali požiadavky interoperability a postupy pre prístup k údajom uvedené v odseku 2. Uvedené požiadavky a postupy sú založené na existujúcich vnútroštátnych postupoch.

Článok 25

Jednotné kontaktné miesta

Členské štáty zabezpečia ustanovenie jednotných kontaktných miest, ktoré budú odberateľom poskytovať všetky potrebné informácie o ich právach, uplatniteľnom práve a dostupných mechanizmoch urovnania sporov v prípade sporu. Takéto kontaktné miesta môžu byť súčasťou všeobecných informačných miest pre spotrebiteľov.

Článok 26

Právo na mimosúdne urovanie sporov

1. Členské štáty zabezpečia, aby odberatelia mali prístup k jednoduchým, spravodlivým, transparentným, nezávislým, účinným a efektívnym mechanizmom mimosúdneho urovnania sporov o právach a povinnostiach stanovených v tejto smernici prostredníctvom nezávislého mechanizmu, ako je ombudsman pre energetiku alebo spotrebiteľský orgán, alebo prostredníctvom regulačného orgánu. Ak je koncový odberateľ spotrebiteľom v zmysle smernice Európskeho parlamentu a Rady 2013/11/EÚ ⁽²³⁾, takéto mechanizmy mimosúdneho urovnania sporov musia byť v súlade s kvalitatívnymi požiadavkami smernice 2013/11/EÚ a musia poskytovať systémy náhrady a kompenzácie, ak sú zaručené.

2. Členské štáty v prípade potreby zabezpečia, aby subjekty pre alternatívne riešenie sporov spolupracovali s cieľom zabezpečiť jednoduché, spravodlivé, transparentné, nezávislé, účinné a efektívne mechanizmy mimosúdneho urovnania sporov pri akejkoľvek spore, ktorý vznikne v súvislosti s produktmi alebo službami viazanými na alebo v balíčku s akýmkoľvek produktom alebo službou, ktoré patria do rozsahu pôsobnosti tejto smernice.

3. Účasť elektroenergetických podnikov na mechanizmoch mimosúdneho urovnania sporov pre odberateľov elektriny v domácnosti musí byť povinná, pokiaľ členský štát nepreukáže Komisii, že iné mechanizmy sú rovnako účinné.

Článok 27

Univerzálna služba

1. Členské štáty zabezpečia, aby všetci odberatelia elektriny v domácnosti, a ak to členské štáty uznajú za vhodné, aj malé podniky využívali univerzálnu službu, teda právo na dodávku elektriny na ich území v stanovenej kvalite za konkurencieschopné, jednoducho a jasne porovnateľné, transparentné a nediskriminačné ceny. Na zabezpečenie poskytovania univerzálnej služby môžu členské štáty určiť dodávateľa poslednej inštancie. Členské štáty uložia prevádzkovateľom distribučných sústav povinnosť pripojiť odberateľov do svojej sústavy za podmienok a pri dodržaní taríf stanovených v súlade s postupom ustanoveným v článku 59 ods. 7. Táto smernica nebráni členským štátom, aby posilňovali trhovú pozíciu odberateľov elektriny v domácnosti a malých a stredných odberateľov elektriny mimo domácnosti podporovaním možností dobrovoľného združovania sa na účely zastupovania tejto skupiny odberateľov.

2. Odsek 1 sa vykonáva transparentným a nediskriminačným spôsobom a nebráni slobodnej voľbe dodávateľa ustanovenej v článku 4.

⁽²³⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2013/11/EÚ z 21. mája 2013 o alternatívnom riešení spotrebiteľských sporov, ktorou sa mení nariadenie (ES) č. 2006/2004 a smernica 2009/22/ES (smernica o alternatívnom riešení spotrebiteľských sporov) (Ú. v. EÚ L 165, 18.6.2013, s. 63).

Článok 28

Zraniteľní odberatelia

1. Členské štáty prijímú náležité opatrenia na ochranu odberateľov a zabezpečia najmä, aby existovali dostatočné záruky na ochranu zraniteľných odberateľov. V tejto súvislosti každý členský štát vymedzí koncept zraniteľných odberateľov, ktorý sa môže vzťahovať na energetickú chudobu a okrem iného môže ustanoviť zákaz odpojenia takýchto odberateľov od elektriny v kritických časoch. Pojem zraniteľných odberateľov môže vychádzať z úrovne príjmu, podielu výdavkov na energie z disponibilného príjmu, energetickej hospodárnosti domovov, politickej závislosti od elektrických zariadení zo zdravotných dôvodov, veku alebo iných kritérií. Členské štáty zabezpečia dodržiavanie práv a povinností spojených so zraniteľnými odberateľmi. Prijímú najmä opatrenia na ochranu odberateľov z odľahlých oblastí. Zabezpečia vysoký stupeň ochrany spotrebiteľa, najmä vzhľadom na transparentnosť týkajúcu sa zmluvných podmienok, všeobecných informácií a mechanizmov urovnania sporov.

2. Členské štáty prijímú vhodné opatrenia, ktorými poskytnú výhody v systémoch sociálneho zabezpečenia na zabezpečenie nevyhnutných dodávok pre zraniteľných odberateľov alebo na podporu zlepšenia energetickej efektívnosti, s cieľom zaoberať sa zistenými prípadmi energetickej chudoby podľa článku 3 ods. 3 písm. d) nariadenia (EÚ) 2018/1999, a to i v širšom kontexte chudoby. Takéto opatrenia nesmú brániť účinnému otvoreniu trhu stanovenému v článku 4 ani fungovaniu trhu a v prípade potreby sa oznámia Komisii v súlade s článkom 9 ods. 4. Takéto oznámenie môže obsahovať aj opatrenia prijaté v rámci všeobecného systému sociálneho zabezpečenia.

Článok 29

Energetická chudoba

Pri posudzovaní počtu domácností v energetickej chudobe podľa článku 3 ods. 3 písm. d) nariadenia (EÚ) 2018/1999 členské štáty stanovia a uverejnia súbor kritérií, ktoré môžu zahŕňať nízky príjem, vysoký podiel výdavkov na energie z disponibilného príjmu a nízku energetickú hospodárnosť.

Komisia v tomto kontexte a v kontexte článku 5 ods. 5 poskytne usmernenia k vymedzeniu „významného počtu domácností v energetickej chudobe“, vychádzajúc z predpokladu, že akýkoľvek pomer domácností v energetickej chudobe sa môže považovať za významný.

KAPITOLA IV

PREVÁDZKOVANIE DISTRIBUČNEJ SÚSTAVY

Článok 30

Určenie prevádzkovateľov distribučných sústav

Členské štáty určia alebo vyžadujú, aby podniky, ktoré vlastnia alebo sú zodpovedné za distribučné sústavy, určili jedného alebo viacerých prevádzkovateľov distribučných sústav na obdobie určené členskými štátmi vzhľadom na zväzovanie účinnosti a hospodárskej rovnováhy.

Článok 31

Úlohy prevádzkovateľov distribučných sústav

1. Prevádzkovateľ distribučnej sústavy zodpovedá za zabezpečenie toho, že sústava dlhodobo vyhovuje odôvodneným požiadavkám na distribúciu elektriny, za prevádzku, údržbu a podľa hospodárskych podmienok za rozvoj bezpečnej, spoľahlivej a účinnej distribučnej sústavy vo svojej oblasti s náležitým ohľadom na životné prostredie a energetickú efektívnosť.

2. V žiadnom prípade nesmie prevádzkovateľ distribučnej sústavy diskriminovať užívateľov sústavy alebo skupiny užívateľov sústavy, najmä nie v prospech svojich príbuzných podnikov.

3. Prevádzkovateľ distribučnej sústavy poskytuje užívateľom sústavy informácie, ktoré potrebujú na efektívny prístup do sústavy a jej užívanie.

4. Členský štát môže od prevádzkovateľa distribučnej sústavy požadovať, aby pri využívaní výrobných zariadení dával prednosť výrobným zariadeniam využívajúcim obnoviteľné zdroje alebo využívajúcim vysoko účinnú kogeneráciu v súlade s článkom 12 nariadenia (EÚ) 2019/943.
5. Každý prevádzkovateľ distribučnej sústavy koná pri obstarávaní energie na pokrývanie strát vo svojej sústave ako neutrálny sprostredkovateľ trhu v súlade s transparentnými, nediskriminačnými a trhovými postupmi.
6. Ak je prevádzkovateľ distribučnej sústavy zodpovedný za obstarávanie produktov a služieb potrebných na efektívnu, spoľahlivú a bezpečnú prevádzku distribučnej sústavy, prijme na tento účel objektívne, transparentné a nediskriminačné pravidlá, ktoré vypracuje v spolupráci s prevádzkovateľmi prenosových sústav a inými relevantnými účastníkmi trhu. Podmienky poskytovania takýchto produktov a služieb prevádzkovateľom distribučných sústav prípadne vrátane pravidiel a taríf sa stanovujú v súlade s článkom 59 ods. 7 nediskriminačným spôsobom, ktorý odzrkadľuje náklady, a uverejňujú sa.
7. Prevádzkovateľ distribučnej sústavy pri plnení úloh uvedených v odseku 6 obstaráva nefrekvenčné podporné služby potrebné v rámci jeho sústavy v súlade s transparentnými, nediskriminačnými a trhovými postupmi, pokiaľ regulačný orgán nevyhodnotí, že trhové poskytovanie nefrekvenčných podporných služieb je ekonomicky neefektívne a neudelí výnimku. Povinnosť obstarávať nefrekvenčné podporné služby sa nevzťahuje na plne integrované prvky sústavy.
8. Obstarávaním produktov a služieb uvedených v odseku 6 sa zabezpečí účinné zapojenie všetkých kvalifikovaných účastníkov trhu vrátane účastníkov trhu ponúkajúcich energiu z obnoviteľných zdrojov, účastníkov trhu zapojených do riadenia odberu, prevádzkovateľov zariadení na uskladňovanie energie a účastníkov trhu zapojených do agregácie, a to najmä tým, že sa od regulačných orgánov a prevádzkovateľov distribučných sústav v úzkej spolupráci so všetkými účastníkmi trhu ako aj prevádzkovateľov prenosových sústav vyžaduje stanovenie technických požiadaviek účasti na týchto trhoch na základe technických charakteristík týchto trhov a možností všetkých účastníkov trhu.
9. Prevádzkovatelia distribučných sústav spolupracujú s prevádzkovateľmi prenosových sústav na účinnom zapojení účastníkov trhu, ktorí sú pripojení do ich siete, do maloobchodných, veľkoobchodných a vyrovnávacích trhov. Poskytovanie regulačných služieb, ktoré pochádzajú zo zdrojov nachádzajúcich sa v distribučnej sústave, sa dohodne s príslušným prevádzkovateľom prenosovej sústavy v súlade s článkom 57 nariadenia (EÚ) 2019/943 a článkom 182 nariadenia Komisie (EÚ) 2017/1485 ⁽²⁴⁾.
10. Členské štáty alebo nimi určené príslušné orgány môžu prevádzkovateľom distribučných sústav povoliť vykonávanie iných činností, než sú činnosti stanovené v tejto smernici a v nariadení (EÚ) 2019/943, ak sú takéto činnosti potrebné na to, aby prevádzkovatelia distribučných sústav plnili svoje povinnosti podľa tejto smernice alebo nariadenia (EÚ) 2019/943, za predpokladu, že regulačný orgán vyhodnotil potrebu takejto výnimky. Týmto odsekom nie je dotknuté právo prevádzkovateľov distribučných sústav vlastniť, vyvíjať, spravovať alebo prevádzkovať iné sústavy ako elektrizačné sústavy, ak toto právo členský štát alebo určený príslušný orgán udelil.

Článok 32

Stimuly na využívanie flexibility v distribučných sústavách

1. Členské štáty zabezpečia potrebný regulačný rámec, ktorý prevádzkovateľom distribučných sústav umožní obstarávať služby flexibility vrátane riadenia preťaženia v ich oblastiach, a stimuluje ich k takémuto obstarávaniu s cieľom zvýšiť efektívnosť prevádzky a rozvoja distribučnej sústavy. Regulačný rámec musí najmä zabezpečovať, aby prevádzkovatelia distribučných sústav boli takéto služby schopní obstarávať od poskytovateľov elektriny z distribuovanej výroby, riadenia odberu alebo uskladňovania energie a podporovať prijímanie opatrení energetickej efektívnosti, ak takéto služby nákladovo efektívne nahrádzajú potreby modernizácie alebo nahradenia elektroenergetickej kapacity a podporujú efektívnu a bezpečnú prevádzku distribučnej sústavy. Prevádzkovatelia distribučných sústav takéto služby obstarávajú v súlade s transparentnými, nediskriminačnými a trhovými postupmi, pokiaľ regulačné orgány nestanovia, že obstarávanie takýchto služieb nie je z ekonomického hľadiska efektívne, alebo že by takéto obstarávanie viedlo k závažnej deformácii trhu alebo k vyšším preťaženiam.

⁽²⁴⁾ Nariadenie Komisie (EÚ) 2017/1485 z 2. augusta 2017, ktorým sa stanovuje usmernenie pre prevádzkovanie elektrizačnej prenosovej sústavy (Ú. v. EÚ L 220, 25.8.2017, s. 1).

2. Prevádzkovatelia distribučných sústav, ak to schváli regulačný orgán, alebo samotný regulačný orgán stanoví v transparentnom a participatívnom procese, ktorý zahrnie všetkých príslušných užívateľov sústavy a prevádzkovateľov prenosovej sústavy, špecifikácie obstarávaných služieb flexibility a v prípade potreby, aj štandardizovaných trhových produktov pre takéto služby aspoň na vnútroštátnej úrovni. Týmto špecifikáciami sa zabezpečí účinné a nediskriminačné zapojenie všetkých účastníkov trhu vrátane účastníkov trhu ponúkajúcich energiu z obnoviteľných zdrojov, účastníkov trhu zapojených do riadenia odberu, prevádzkovateľov zariadení na uskladňovanie energie a účastníkov trhu zapojených do agregácie. Prevádzkovatelia distribučných sústav si vymieňajú všetky potrebné informácie a koordinujú svoju činnosť s prevádzkovateľmi prenosových sústav s cieľom zabezpečiť optimálne využitie zdrojov a bezpečnú a efektívnu prevádzku sústavy a podporiť rozvoj trhu. Prevádzkovatelia distribučných sústav musia byť za obstarávanie takýchto služieb primerane odmeňovaní, aby si mohli pokryť aspoň zodpovedajúce primerané náklady, vrátane výdavkov na potrebné informačné a komunikačné technológie a nákladov na infraštruktúru.

3. Rozvoj distribučnej sústavy musí byť založený na transparentnom pláne rozvoja sústavy, ktorý prevádzkovateľ distribučnej sústavy zverejňuje a predkladá regulačnému orgánu najmenej každé dva roky. Plán rozvoja sústavy musí zabezpečiť transparentnosť potrebných strednodobých a dlhodobých služieb flexibility, a stanoví plánované investície na najbližších päť až desať rokov s osobitným dôrazom na hlavnú distribučnú infraštruktúru potrebnú na pripojenie novej výrobnéj kapacity a nového odberu vrátane nabíjajúcich staníc pre elektrické vozidlá. V pláne rozvoja siete sa zároveň musí preukazovať využitie riadenia odberu, energetickej efektívnosti, zariadení na uskladňovanie energie alebo iných zdrojov, ktoré má prevádzkovateľ distribučnej sústavy využívať ako alternatívu k rozširovaniu sústavy.

4. Prevádzkovateľ distribučnej sústavy konzultuje so všetkými relevantnými užívateľmi systému a relevantnými prevádzkovateľmi prenosových sústav plán rozvoja sústavy. Prevádzkovateľ distribučnej sústavy uverejní výsledky konzultácie spolu s plánom rozvoja sústavy a predložia výsledky konzultácií a plánu rozvoja sústavy regulačnému orgánu. Regulačný orgán môže požiadať o zmeny tohto plánu.

5. Členské štáty sa môžu rozhodnúť neuplatňovať povinnosť stanovenú v odseku 3 na integrované elektroenergetické podniky, ktoré poskytujú služby menej než 100 000 pripojeným odberateľom alebo obsluhujú malé izolované sústavy.

Článok 33

Integrácia elektromobility do elektrizačnej sústavy

1. Bez toho, aby bola dotknutá smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/94/EÚ⁽²⁵⁾, členské štáty zabezpečia potrebný regulačný rámec, ktorý umožní pripájanie verejne prístupných a súkromných nabíjajúcich staníc do distribučných sústav. Členské štáty zabezpečia, aby prevádzkovatelia distribučných sústav spolupracovali na nediskriminačnom základe s akýmkoľvek podnikom, ktorý vlastní, vyvíja, prevádzkuje alebo spravuje nabíjacie stanice pre elektrické vozidlá, a to aj z hľadiska pripojenia do siete.

2. Prevádzkovatelia distribučných sústav nesmú vlastníť, vyvíjať, spravovať alebo prevádzkovať nabíjacie stanice pre elektrické vozidlá s výnimkou prípadov, keď prevádzkovatelia distribučných sústav vlastnia súkromné nabíjacie stanice výhradne na vlastné použitie.

3. Odchylné od odseku 2 môžu členské štáty povoliť prevádzkovateľom distribučných sústav vlastníť, vyvíjať, spravovať alebo prevádzkovať nabíjacie stanice pre elektrické vozidlá za predpokladu, že sú splnené všetky tieto podmienky:

- a) iným osobám po otvorení, transparentnom a nediskriminačnom výberovom konaní, ktoré podlieha preskúmaniu a schváleniu regulačným orgánom nebolo udelené právo vlastníť, vyvíjať, spravovať či prevádzkovať nabíjacie stanice pre elektrické vozidlá iným osobám, alebo iné osoby by nemohli uvedené služby poskytovať za primerané náklady a včas;
- b) regulačný orgán vykonal *ex-ante* posúdenie podmienok výberového konania podľa písmena a) a udelil svoj súhlas;
- c) prevádzkovateľ distribučnej sústavy prevádzkuje nabíjacie stanice na základe umožnenia prístupu tretích strán v súlade s článkom 6 a nediskriminuje užívateľov sústavy alebo kategórie užívateľov sústavy, najmä nie v prospech spriaznených podnikov.

⁽²⁵⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/94/EÚ z 22. októbra 2014 o zavádzaní infraštruktúry pre alternatívne palivá (Ú. v. EÚ L 307, 28.10.2014, s. 1).

Regulačný orgán môže vypracovať usmernenia alebo doložky týkajúce sa obstarávania s cieľom pomôcť prevádzkovateľom distribučných sústav zabezpečiť spravodlivý postup výberového konania.

4. Ak členské štáty uplatnia podmienky uvedené v odseku 3, členské štáty alebo nimi určené príslušné orgány zorganizujú v pravidelných intervaloch alebo aspoň každých päť rokov verejnú konzultáciu na prehodnotenie potenciálneho záujmu trhových aktérov o vlastníctvo, vývoj, prevádzku alebo spravovanie nabíjajúcich staníc pre elektrické vozidlá. Ak z takejto verejnej konzultácie vyplynie, že iné osoby sú schopné takéto stanice vlastniť, vyvíjať, prevádzkovať alebo spravovať, členské štáty zabezpečia postupné ukončenie činnosti prevádzkovateľov distribučnej sústavy v tejto oblasti pod podmienkou úspešného ukončenia postupu výberového konania uvedeného v odseku 3 písm. a). Regulačné orgány môžu ako súčasť podmienok uvedeného postupu umožniť prevádzkovateľovi distribučnej sústavy vymáhať zostatkovú hodnotu svojej investície do nabíjacej infraštruktúry.

Článok 34

Úlohy prevádzkovateľov distribučných sústav z hľadiska spravovania údajov

Členské štáty zabezpečia, aby všetky oprávnené osoby mali nediskriminačný prístup k údajom za jednoznačných a rovnocenných podmienok v súlade s príslušnými pravidlami v oblasti ochrany údajov. V členských štátoch, kde sú zavedené inteligentné meracie systémy v súlade s článkom 19 a prevádzkovatelia distribučných sústav sa podieľajú na spravovaní údajov, programy súladu uvedené v článku 35 ods. 2 písm. d) musia zahŕňať osobitné opatrenia na vylúčenie diskriminačného prístupu oprávnených osôb k údajom v zmysle článku 23. Ak sa na prevádzkovateľov distribučných sústav nevzťahuje článok 35 ods. 1, 2 alebo 3, členské štáty prijímajú všetky potrebné opatrenia na zabezpečenie toho, aby vertikálne integrované podniky nemali privilegovaný prístup k údajom na výkon svojich dodávateľských činností.

Článok 35

Oddelenie prevádzkovateľov distribučných sústav

1. Ak je prevádzkovateľ distribučnej sústavy súčasťou vertikálne integrovaného podniku, musí byť aspoň z hľadiska svojej právnej formy, organizácie a rozhodovania nezávislý od iných činností, ktoré nesúvisia s distribúciou. Uvedenými pravidlami nevzniká povinnosť oddeliť vlastníctvo aktív prevádzkovateľa distribučnej sústavy od vertikálne integrovaného podniku.

2. Ak je prevádzkovateľ distribučnej sústavy súčasťou vertikálne integrovaného podniku, musí byť okrem splnenia požiadaviek uvedených v odseku 1 nezávislý i z hľadiska svojej organizácie a rozhodovania od iných činností, ktoré nesúvisia s distribúciou. Aby sa to mohlo dosiahnuť, uplatňujú sa minimálne tieto kritériá:

- a) osoby zodpovedné za riadenie prevádzkovateľa distribučnej sústavy sa nesmú zúčastňovať na podnikových štruktúrach integrovaného elektroenergetického podniku priamo alebo nepriamo zodpovedného za každodenné fungovanie výroby, prenosu a dodávky elektriny;
- b) musia sa prijať vhodné opatrenia s cieľom zabezpečiť, aby sa profesionálne záujmy osôb zodpovedných za riadenie prevádzkovateľa distribučnej sústavy brali do úvahy spôsobom zaručujúcim, že sú schopné konať nezávisle;
- c) prevádzkovateľ distribučnej sústavy musí mať účinné rozhodovacie práva nezávislé od integrovaného elektroenergetického podniku, pokiaľ ide o aktíva, ktoré sú potrebné na prevádzku, údržbu alebo rozvoj sústavy. Na účely plnenia týchto úloh musí prevádzkovateľ distribučnej sústavy disponovať potrebnými zdrojmi vrátane ľudských, technických, materiálnych a finančných zdrojov. Toto by nemalo brániť existencii náležitých koordinačných mechanizmov na zabezpečenie toho, aby boli chránené práva materskej spoločnosti dohliadať nad hospodárením a riadením, pokiaľ ide o návratnosť aktív v dcérskej spoločnosti regulovanej nepriamo v súlade s článkom 59 ods. 7. Materskej spoločnosti toto konkrétne umožňuje schvaľovať ročný finančný plán alebo akýkoľvek zodpovedajúci nástroj prevádzkovateľa distribučnej sústavy a stanovovať celkové limity pre úroveň zadlženia dcérskej spoločnosti. Materskej spoločnosti sa tým nepovoľuje vydávať pokyny týkajúce sa každodennej prevádzky, ani pokiaľ ide o jednotlivé rozhodnutia týkajúce sa výstavby alebo modernizácie distribučných vedení, ktoré nepresahujú podmienky schváleného finančného plánu alebo ktoréhokoľvek zodpovedajúceho nástroja; a

- d) prevádzkovateľ distribučnej sústavy musí vypracovať program súladu, v ktorom sa uvedú opatrenia prijaté na zabezpečenie vylúčenia diskriminačného správania, a zabezpečiť primerané monitorovanie dodržiavania tohto programu. V programe súladu sa stanovujú špecifické povinnosti zamestnancov na splnenie tohto cieľa. Výročnú správu, v ktorej sa uvedú prijaté opatrenia, predkladá osoba alebo subjekt zodpovedný za monitorovanie programu súladu, subjekt prevádzkovateľa distribučnej sústavy zodpovedný za zabezpečenie súladu, regulačnému orgánu uvedenému v článku 57 ods. 1 a táto správa sa uverejňuje. Subjekt prevádzkovateľa distribučnej sústavy zodpovedný za zabezpečenie súladu je úplne nezávislý a má prístup ku všetkým informáciám prevádzkovateľa distribučnej sústavy a pripojených podnikov potrebným na splnenie svojej úlohy.
3. Ak je prevádzkovateľ distribučnej sústavy súčasťou vertikálne integrovaného podniku, členské štáty zabezpečia, aby sa činnosti prevádzkovateľa distribučnej sústavy monitorovali regulačnými orgánmi alebo inými príslušnými subjektmi, aby nemohol svoju vertikálnu integráciu využiť na narušenie hospodárskej súťaže. Vertikálne integrovaní prevádzkovatelia distribučných sústav musia pri svojej komunikácii a označovaní dbať najmä na to, aby nedošlo k zámene v súvislosti so samostatnou identitou dodávateľskej pobočky vertikálne integrovaného podniku.
4. Členské štáty sa môžu rozhodnúť neuplatňovať odseky 1, 2 a 3 na integrované elektroenergetické podniky, ktoré poskytujú služby menej než 100 000 pripojeným odberateľom alebo obsluhujú malé izolované sústavy.

Článok 36

Vlastníctvo zariadení na uskladňovanie energie prevádzkovateľmi distribučných sústav

1. Prevádzkovatelia distribučných sústav nesmú vlastníť, vyvíjať, spravovať alebo prevádzkovať zariadenia na uskladňovanie energie.
2. Odchyľne od odseku 1 môžu členské štáty povoliť, aby prevádzkovatelia distribučných sústav vlastnili, vyvíjali, spravovali alebo prevádzkovali zariadenia na uskladňovanie energie, ktoré predstavujú plne integrované prvky sústavy a regulačný orgán v tejto súvislosti udelí súhlas alebo sú splnené všetky tieto podmienky:
- a) iným osobám po otvorení, transparentnom a nediskriminačnom výberovom konaní, ktoré podlieha preskúmaniu a schváleniu regulačným orgánom, nebolo udelené právo vlastníť, vyvíjať, spravovať či prevádzkovať takéto zariadenia alebo iné osoby by nemohli uvedené služby poskytovať včas a za primerané náklady;
 - b) takéto zariadenia sú potrebné na to, aby prevádzkovatelia distribučných sústav plnili svoje povinnosti vyplývajúce z tejto smernice v záujme efektívnej, spoľahlivej a bezpečnej prevádzky distribučnej sústavy, a tieto zariadenia sa nepoužívajú na nákup alebo predaj elektriny na trhu; a
 - c) regulačný orgán vyhodnotil potrebu takejto výnimky a vykonal posúdenie výberového konania vrátane podmienok výberového konania a udelil súhlas.

Regulačný orgán môže vypracovať usmernenia alebo doložky týkajúce sa obstarávania s cieľom pomôcť prevádzkovateľom distribučných sústav zabezpečiť spravodlivý postup výberového konania.

3. Regulačné orgány v pravidelných intervaloch alebo aspoň každých päť rokov zorganizujú verejnú konzultáciu v súvislosti s existujúcimi zariadeniami na uskladňovanie energie za účelom prehodnotenia potenciálnej dostupnosti a záujmu o investície do takýchto zariadení. Ak z takejto verejnej konzultácie na základe posúdenia regulačného orgánu vyplynie, že tretie strany sú schopné takéto zariadenia vlastníť, vyvíjať, prevádzkovať alebo spravovať nákladovo efektívnym spôsobom, regulačný orgán zabezpečí, aby sa do 18 mesiacov postupne ukončila takáto činnosť prevádzkovateľov distribučnej sústavy. Regulačné orgány môžu ako súčasť podmienok uvedeného postupu umožniť prevádzkovateľom distribučných sústav získať primeranú náhradu, a to konkrétne vymáhať zostatkovú hodnotu svojich investícií do zariadení na uskladňovanie energie.
4. Odsek 3 sa nevzťahuje na plne integrované prvky sústavy ani na obvyklú dobu odpisovania nových zariadení na uskladňovanie energie využívajúcich batérie s finálnym investičným rozhodnutím pred 4. júlom 2019 za predpokladu, že takéto zariadenia na uskladňovanie energie využívajúce batérie budú:
- a) pripojené na sieť najneskôr dva roky po nadobudnutí účinnosti tejto smernice;
 - b) začlenené do distribučnej sústavy;

- c) používané výlučne na reaktívnu okamžitú obnovu bezpečnosti siete v prípade nepredvídaných udalostí v sústave, ak sa takéto opatrenie na obnovu fungovania začne okamžite a skončí sa, keď bežný redispečing môže riešiť problém; a
- d) nebudú sa používať na nákup alebo predaj elektriny na trhu vrátane zabezpečovania rovnováhy.

Článok 37

Povinnosť zachovania dôvernosti informácií prevádzkovateľmi distribučných sústav

Bez toho, aby bol dotknutý článok 55 alebo iná zákonná požiadavka zverejňovať informácie, prevádzkovateľ distribučnej sústavy zachováva dôvernosť citlivých obchodných informácií získaných v priebehu vykonávania svojej obchodnej činnosti a zabráni tomu, aby boli informácie o jeho vlastných činnostiach, ktoré môžu byť z obchodného hľadiska výhodné, zverejnené diskriminačným spôsobom.

Článok 38

Uzavreté distribučné sústavy

1. Členské štáty môžu stanoviť, že regulačné alebo iné príslušné orgány budú klasifikovať sústavu na distribúciu elektriny v rámci geograficky ohraničenej lokality priemyselných, obchodných alebo zdieľaných činností, ktorou sa bez toho, aby bol dotknutý odsek 4, nezásobujú odberatelia elektriny v domácnosti, ako uzavretú distribučnú sústavu, ak:

- a) sú prevádzkové alebo výrobné postupy užívateľov tejto sústavy z osobitných technických alebo bezpečnostných dôvodov integrované alebo
- b) táto sústava distribuuje elektrinu primárne vlastníčkovi alebo prevádzkovateľovi sústavy alebo jeho príbuzným podnikom.

2. Uzavreté distribučné sústavy sa na účely tejto smernice považujú za distribučné sústavy. Členské štáty môžu stanoviť, aby regulačné orgány vyňali prevádzkovateľa uzavretej distribučnej sústavy z:

- a) požiadavky podľa článku 31 ods. 5 a 7 týkajúcej sa obstarávania energie na pokrývanie energetických strát a nefrekvenčných podporných služieb vo svojej sústave v súlade s transparentnými, nediskriminačnými a trhovými postupmi;
- b) požiadavky podľa článku 6 ods. 1, aby tarify alebo metodiky ich výpočtu boli pred nadobudnutím ich účinnosti schválené v súlade s článkom 59 ods. 1;
- c) požiadaviek podľa článku 32 ods. 1 obstarávať služby flexibility a podľa článku 32 ods. 3 rozvíjať prevádzkovateľovu sústavu na základe plánov rozvoja siete;
- d) požiadavky podľa článku 33 ods. 2 o zákaze vlastníctva, vývoja, správy alebo prevádzky nabíjacích staníc pre elektrické vozidlá a
- e) požiadavky podľa článku 36 ods. 1 o zákaze vlastníctva, vývoja, správy alebo prevádzky zariadení na uskladňovanie energie.

3. Ak sa udelí výnimka podľa odseku 2, uplatniteľné tarify alebo metodiky ich výpočtu sa prehodnotia a schvália v súlade s článkom 59 ods. 1 na žiadosť užívateľa uzavretej distribučnej sústavy.

4. Príležitostné využívanie distribučnej sústavy malým počtom domácností, ktorých členovia sú v zamestnaneckom alebo inom podobnom vzťahu k vlastníčkovi distribučnej sústavy a ktoré sa nachádzajú v oblasti, ktorú zásobuje uzavretá distribučná sústava, nevylučuje poskytnutie výnimky podľa odseku 2.

Článok 39

Kombinovaný prevádzkovateľ

Článok 35 ods. 1 nebráni činnosti prevádzkovateľa kombinovanej prenosovej a distribučnej sústavy za predpokladu, že prevádzkovateľ dodržiava článok 43 ods. 1, články 44 a 45 alebo oddiel 3 kapitoly VI alebo sa na tohto prevádzkovateľa vzťahuje článok 66 ods. 3.

KAPITOLA V

VŠEOBECNÉ PRAVIDLÁ PRE PREVÁDZKOVATEĽOV PRENOSOVEJ SÚSTAVY

Článok 40

Úlohy prevádzkovateľov prenosových sústav

1. Každý prevádzkovateľ prenosovej sústavy je zodpovedný za:
 - a) zabezpečenie dlhodobej schopnosti sústavy uspokojovať primerané požiadavky na transfer elektriny, prevádzku, udržiavanie a rozvoj bezpečnej, spoľahlivej a efektívnej prenosovej sústavy podľa hospodárskych podmienok s náležitým ohľadom na životné prostredie, a to v úzkej spolupráci so susednými prevádzkovateľmi prenosových sústav a prevádzkovateľmi distribučných sústav;
 - b) zabezpečenie primeraných prostriedkov na splnenie svojich povinností;
 - c) prispievanie k bezpečnosti dodávok prostredníctvom primeranej prenosovej kapacity a spoľahlivosti sústavy;
 - d) riadenie tokov elektriny v sústave, berúc do úvahy výmeny s inými prepojenými sústavami. Na tento účel je prevádzkovateľ prenosovej sústavy zodpovedný za zabezpečenie bezpečnej, spoľahlivej a efektívnej elektrizačnej sústavy a v tejto súvislosti za zabezpečenie dostupnosti všetkých potrebných podporných služieb vrátane služieb riadenia odberu a zariadení na uskladňovanie energie, pokiaľ je táto dostupnosť nezávislá od iných prenosových sústav, s ktorými je jeho sústava prepojená;
 - e) poskytovanie prevádzkovateľovi iných sústav, s ktorými je jeho sústava prepojená, dostatočných informácií na zabezpečenie bezpečnej a efektívnej prevádzky, koordinovaného rozvoja a interoperability prepojenej sústavy;
 - f) zabezpečenie nediskriminácie užívateľov sústavy alebo skupín užívateľov sústavy, najmä v prospech s ním príbuzných podnikov;
 - g) poskytovanie informácií užívateľom sústavy, ktoré potrebujú pre účinný prístup do sústavy;
 - h) vyberanie poplatkov za preťaženie a poplatkov v rámci kompenzačných mechanizmov medzi prevádzkovateľmi prenosovej sústavy v súlade s článkom 49 nariadenia (EÚ) 2019/943, ktorý povoľuje a riadi prístup tretej osoby a poskytuje odôvodnené vysvetlenie v prípade zamietnutia tohto prístupu, čo monitorujú regulačné orgány; prevádzkovatelia prenosovej sústavy pri plnení svojich úloh podľa tohto článku v prvom rade napomáhajú integrácii trhu;
 - i) zabezpečovanie podporných služieb na zaistenie prevádzkovej bezpečnosti;
 - j) prijímanie rámca pre spoluprácu a koordináciu medzi regionálnymi koordináčnymi centrami;
 - k) účasť na vypracovávaní európskych a vnútroštátnych posúdení primeranosti zdrojov podľa kapitoly IV nariadenia (EÚ) 2019/943;
 - l) digitalizáciu prenosových sústav;
 - m) spravovanie údajov vrátane vyvíjania systémov správy údajov, kybernetickú bezpečnosť a ochranu údajov v súlade s príslušnými pravidlami a bez toho, aby boli dotknuté právomoci ostatných orgánov.

2. Členské štáty môžu stanoviť, že jednu alebo viacero zodpovedností uvedených v odseku 1 tohto článku možno prideliť inému prevádzkovateľovi prenosovej sústavy, než je vlastník prenosovej sústavy, na ktorého by sa príslušné zodpovednosti inak vzťahovali. Prevádzkovateľ prenosovej sústavy, ktorému sú dané úlohy pridelené, musí byť certifikovaný ako podnik s modelom oddelenia vlastníctva, modelom nezávislého prevádzkovateľa sústavy alebo modelom nezávislého prevádzkovateľa prenosovej sústavy a spĺňať požiadavky podľa článku 43, ale nemusí vlastniť prenosovú sústavu, za ktorú má zodpovednosť.

Prevádzkovateľ prenosovej sústavy, ktorý prenosovú sústavu vlastní, musí spĺňať požiadavky podľa kapitoly VI a byť certifikovaný v súlade s článkom 43. Nie je tým dotknutá možnosť prevádzkovateľov prenosových sústav, ktorí sú certifikovaní ako podnik s oddelením vlastníctva, nezávislý prevádzkovateľ sústavy alebo nezávislý prevádzkovateľ prenosovej sústavy, delegovať z ich vlastného podnetu a pod ich vlastným dohľadom určité úlohy iným prevádzkovateľom prenosových sústav, ktorí sú certifikovaní ako podnik s oddelením vlastníctva, nezávislý prevádzkovateľ sústavy alebo nezávislý model prevádzkovateľa prenosovej sústavy, ak sa takýmto delegovaním úloh neohrozia účinné a nezávislé rozhodovacie práva prevádzkovateľa prenosovej sústavy, ktorý úlohy deleguje.

3. Pri plnení úloh uvedených v odseku 1 musia prevádzkovatelia prenosovej sústavy zohľadňovať odporúčania, ktoré vydávajú regionálne koordinačné centrá.

4. Pri plnení úloh uvedených v odseku 1 písm. i) musia prevádzkovatelia prenosových sústav obstarávať regulačné služby za podmienok:

a) transparentných, nediskriminačných a trhových postupov;

b) zapojenia všetkých kvalifikovaných elektroenergetických podnikov a účastníkov trhu vrátane účastníkov trhu ponúkajúcich energiu z obnoviteľných zdrojov, účastníkov trhu zapojených do riadenia odberu, prevádzkovateľov zariadení na uskladňovanie energie a účastníkov trhu zapojených do agregácie.

Regulačné orgány a prevádzkovatelia prenosových sústav na účel prvého pododseku písm. b) v úzkej spolupráci so všetkými účastníkmi trhu stanovujú technické požiadavky účasti na uvedených trhoch na základe technických charakteristík uvedených trhov.

5. Odsek 4 sa uplatňuje na obstarávanie nefrekvenčných podporných služieb prevádzkovateľmi prenosových sústav, pokiaľ regulačný orgán vyhodnotil, že trhové poskytovanie nefrekvenčných podporných služieb je ekonomicky neefektívne a neudelí výnimku. Regulačný rámec musí najmä zabezpečovať, aby prevádzkovatelia prenosových sústav boli schopní obstarávať takéto služby od poskytovateľov riadenia odberu alebo uskladňovania energie, a zároveň podporovať prijímanie opatrení energetickej efektívnosti, keď takéto služby nákladovo efektívne znižujú potrebu modernizovať alebo nahradiť elektroenergetické kapacity a podporujú efektívnu a bezpečnú prevádzku prenosovej sústavy.

6. Prevádzkovatelia prenosových sústav, ak to schváli regulačný orgán, alebo samotný regulačný orgán, stanoví v transparentnom a participatívnom procese, ktorý zahŕňa všetkých príslušných užívateľov sústavy a prevádzkovateľov distribučných sústav, špecifikácie obstarávaných nefrekvenčných podporných služieb a v prípade potreby štandardizovaných trhových produktov pre takéto služby aspoň na vnútroštátnej úrovni. Týmto špecifikáciami sa zabezpečí účinné a nediskriminačné zapojenie všetkých účastníkov trhu vrátane účastníkov trhu poskytujúcich energiu z obnoviteľných zdrojov, účastníkov trhu zapojených do riadenia odberu, prevádzkovateľov zariadení na uskladňovanie energie a účastníkov trhu zapojených do agregácie. Prevádzkovatelia prenosových sústav si vymieňajú všetky potrebné informácie a koordinujú svoju činnosť s prevádzkovateľmi distribučných sústav s cieľom zaistiť optimálne využívanie zdrojov a bezpečnú a efektívnu prevádzku sústavy a podporiť rozvoj trhu. Prevádzkovatelia prenosových sústav musia byť za obstarávanie takýchto služieb primerane odmeňovaní, aby si pokryli aspoň zodpovedajúce primerané náklady, vrátane výdavkov na potrebné informačné a komunikačné technológie a nákladov na infraštruktúru.

7. Povinnosť obstarávať nefrekvenčné podporné služby uvedené v odseku 5 sa nevzťahuje na plne integrované prvky sústavy.

8. Členské štáty alebo nimi určené príslušné orgány môžu prevádzkovateľom prenosových sústav povoliť vykonávanie iných činností, než sú činnosti stanovené v tejto smernici a v nariadení (EÚ) 2019/943, ak sú takéto činnosti potrebné na to, aby prevádzkovatelia prenosových sústav plnili svoje povinnosti podľa tejto smernice alebo nariadenia (EÚ) 2019/943, za predpokladu, že regulačný orgán vyhodnotil, že takáto výnimka je potrebná. Týmto odsekom nie je dotknuté právo prevádzkovateľov prenosových sústav vlastniť, vyvíjať, spravovať alebo prevádzkovať iné sústavy ako elektrizačné sústavy, ak takéto právo členský štát alebo určený príslušný orgán udelí.

Článok 41

Zachovávanie dôvernosti a transparentnosti prevádzkovateľmi prenosových sústav a vlastními prenosových sústav

1. Bez toho, aby bol dotknutý článok 55 alebo iná zákonná povinnosť poskytovať informácie, každý prevádzkovateľ prenosovej sústavy a každý vlastník prenosovej sústavy zachováva dôvernosť citlivých obchodných informácií získaných v priebehu vykonávania svojej činnosti a zabráni tomu, aby boli informácie o jeho vlastných činnostiach, ktoré môžu byť z obchodného hľadiska výhodné, zverejnené diskriminačným spôsobom. Najmä nezverejní žiadne citlivé obchodné informácie ostatným častiam podniku, pokiaľ takéto zverejnenie nie je potrebné na uskutočnenie obchodnej transakcie. S cieľom zabezpečiť úplné dodržiavanie pravidiel o oddelení informácií členské štáty zabezpečia, aby vlastníci prenosovej sústavy a zvyšok podniku nevyužívali spoločné služby, ako sú spoločné právne služby, okrem čisto administratívnych funkcií a funkcií informačných technológií (IT).

2. Prevádzkovatelia prenosových sústav nesmú v súvislosti s predajom alebo nákupom elektriny realizovaným príbuznými podnikmi zneužívať citlivé obchodné informácie získané od tretích strán v súvislosti s poskytovaním alebo dojednávaním prístupu do sústavy.
3. Informácie potrebné na efektívnu hospodársku súťaž a účinné fungovanie trhu sa zverejnia. Uvedenou povinnosťou nie je dotknuté zachovávanie dôvernosti citlivých obchodných informácií.

Článok 42

Rozhodovacie právomoci týkajúce sa pripojenia nových výrobných zariadení a zariadení na uskladňovanie energie do prenosovej sústavy

1. Prevádzkovateľ prenosovej sústavy musí vypracovať a uverejniť transparentné a efektívne postupy na nediskriminačné pripojenie nových výrobných zariadení a zariadení na uskladňovanie energie do prenosovej sústavy. Uvedené postupy podliehajú schváleniu regulačnými orgánmi.
2. Prevádzkovateľ prenosovej sústavy nie je oprávnený odmietnuť pripojenie nového výrobného zariadenia alebo zariadenia na uskladňovanie energie z dôvodu možných obmedzení dostupných kapacít sústavy v budúcnosti, ako napríklad preťaženie vo vzdialených častiach prenosovej sústavy. Prevádzkovateľ prenosovej sústavy poskytne potrebné informácie.

Prvým pododsekom nie je dotknutá možnosť prevádzkovateľov prenosových sústav obmedziť zaručenú kapacitu pripojenia alebo ponúknuť pripojenia podliehajúce prevádzkovým obmedzeniam s cieľom zabezpečiť hospodársku efektívnosť, pokiaľ ide o nové výrobné zariadenia alebo zariadenia na uskladňovanie energie, pod podmienkou, že takéto obmedzenia boli schválené regulačným orgánom. Regulačný orgán zabezpečí, aby sa všetky obmedzenia zaručenej kapacity pripojenia alebo prevádzkové obmedzenia zavádzali na základe transparentných a nediskriminačných postupov a nevytvárali sa nimi neprimerané prekážky pre vstup na trh. Ak výrobné zariadenie alebo zariadenie na uskladňovanie energie znáša náklady súvisiace so zabezpečením neobmedzeného pripojenia, neuplatňujú sa žiadne obmedzenia.

3. Prevádzkovateľ prenosovej sústavy nie je oprávnený odmietnuť nové miesto pripojenia z dôvodu, že by tým vznikli dodatočné náklady vzniknuté z potrebného zvýšenia kapacity prvkov sústavy, ktoré sú v blízkosti miesta pripojenia.

KAPITOLA VI

ODDELENIE PREVÁDZKOVATEĽOV PRENOSOVÝCH SÚSTAV

Oddiel 1

Oddelenie vlastníctva

Článok 43

Oddelenie vlastníctva prenosových sústav a prevádzkovateľov prenosových sústav

1. Členské štáty zabezpečia, aby:
 - a) každý podnik, ktorý vlastní prenosovú sústavu, konal ako prevádzkovateľ prenosovej sústavy;
 - b) tá istá osoba alebo osoby neboli oprávnené:
 - i) priamo alebo nepriamo vykonávať kontrolu nad podnikom, ktorý vykonáva výrobnú alebo dodávateľskú činnosť, a priamo alebo nepriamo vykonávať kontrolu nad prevádzkovateľom prenosovej sústavy alebo prenosovou sústavou, alebo si v súvislosti s nimi uplatňovať akékoľvek právo, ani
 - ii) priamo alebo nepriamo vykonávať kontrolu nad prevádzkovateľom prenosovej sústavy alebo nad prenosovou sústavou a priamo alebo nepriamo vykonávať kontrolu nad podnikom, ktorý vykonáva výrobnú alebo dodávateľskú činnosť, alebo si v súvislosti s ním uplatňovať akékoľvek právo;

- c) tá istá osoba alebo osoby neboli oprávnené vymenúvať členov dozornej rady, správnej rady alebo subjektov, ktoré podnik právne zastupujú, prevádzkovateľa prenosovej sústavy alebo prenosovej sústavy a priamo alebo nepriamo vykonávať kontrolu nad podnikom, ktorý vykonáva výrobnú alebo dodávateľskú činnosť, alebo si v súvislosti s ním uplatňovať akékoľvek právo; a
- d) tá istá osoba nebola oprávnená byť členom dozornej rady, správnej rady alebo subjektov, ktoré podnik právne zastupujú, podniku, ktorý vykonáva výrobnú alebo dodávateľskú činnosť, a prevádzkovateľa prenosovej sústavy alebo prenosovej sústavy.
2. Medzi práva uvedené v odseku 1 písm. b) a c) patria najmä:
- a) právomoc vykonávať hlasovacie práva;
- b) právomoc vymenúvať členov dozornej rady, správnej rady alebo subjektov, ktoré podnik právne zastupujú; alebo
- c) vlastníctvo väčšinového podielu.
3. Na účely odseku 1 písm. b) pojem „podnik, ktorý vykonáva výrobnú alebo dodávateľskú činnosť“ zahŕňa „podnik, ktorý vykonáva ťažobnú alebo dodávateľskú činnosť“ v zmysle smernice 2009/73/ES, a pojmy „prevádzkovateľ prenosovej sústavy“ a „prenosová sústava“ zahŕňajú „prevádzkovateľa prepravnej siete“ a „prepravnú sieť“ v zmysle uvedenej smernice.
4. Povinnosť stanovená v odseku 1 písm. a) sa považuje za splnenú v situácii, keď dva alebo viaceré podniky vlastniace prenosové sústavy vytvoria spoločný podnik, ktorý v súvislosti s príslušnými prenosovými sústavami koná ako prevádzkovateľ prenosových sústav v dvoch alebo viacerých členských štátoch. Žiadny iný podnik nemôže byť súčasťou spoločného podniku, pokiaľ nebol schválený podľa článku 44 ako nezávislý prevádzkovateľ prenosovej sústavy alebo nezávislý prevádzkovateľ prenosovej sústavy na účely oddielu 3.
5. Ak osoba uvedená v odseku 1 písm. b), c) a d) je členský štát alebo iný verejnoprávny subjekt, dva samostatné verejnoprávne subjekty, ktoré vykonávajú na jednej strane kontrolu nad prevádzkovateľom prenosovej sústavy alebo prenosovou sústavou a na druhej strane kontrolu nad podnikom, ktorý vykonáva výrobnú alebo dodávateľskú činnosť, sa na účely vykonávania tohto článku nepovažujú za tú istú osobu alebo osoby.
6. Členské štáty zabezpečia, aby sa citlivé obchodné informácie uvedené v článku 41, ktoré má prevádzkovateľ prenosovej sústavy, ktorý bol súčasťou vertikálne integrovaného podniku, ani personál tohto prevádzkovateľa prenosovej sústavy, neposkytli podnikom, ktoré vykonávajú výrobnú alebo dodávateľskú činnosť.
7. Ak k 3. septembru 2009 patrí prenosová sústava vertikálne integrovanému podniku, členský štát môže rozhodnúť o neuplatňovaní odseku 1.
- Dotknuté členské štáty v takom prípade:
- a) určia nezávislého prevádzkovateľa sústavy v súlade s článkom 44; alebo
- b) uplatňujú oddiel 3.
8. Ak k 3. septembru 2009 patrí prenosová sústava vertikálne integrovanému podniku a ak sú zavedené opatrenia, ktoré zaručujú väčšiu nezávislosť prevádzkovateľa prenosovej sústavy ako oddiel 3, členský štát sa môže rozhodnúť neuplatňovať odsek 1.
9. Schváleniu a určeniu podniku za prevádzkovateľa prenosovej sústavy podľa odseku 8 tohto článku predchádza jeho certifikácia v súlade s postupmi stanovenými v článku 52 ods. 4, 5 a 6 tejto smernice a článku 51 nariadenia (EÚ) 2019/943, na základe ktorých Komisia overuje, či zavedené opatrenia jednoznačne zaručujú väčšiu nezávislosť prevádzkovateľa prenosovej sústavy ako oddiel 3 tejto kapitoly.
10. Vertikálne integrovanému podniku, ktorý vlastní prenosovú sústavu, sa v žiadnom prípade nemôže zabrániť, aby prijal opatrenia na zabezpečenie súladu s odsekom 1.
11. Podniky, ktoré vykonávajú výrobnú alebo dodávateľskú činnosť, nesmú v žiadnom prípade získať priamo ani nepriamo kontrolu nad oddeleným prevádzkovateľom prenosovej sústavy z členského štátu, ktorý uplatňuje odsek 1, ani si v súvislosti s ním uplatňovať akékoľvek právo.

Oddiel 2

Nezávislý prevádzkovateľ sústavy

Článok 44

Nezávislý prevádzkovateľ sústavy

1. Ak k 3. septembru 2009 patrí prenosová sústava vertikálne integrovanému podniku, členské štáty môžu rozhodnúť o neuplatňovaní článku 43 ods. 1 a určiť nezávislého prevádzkovateľa sústavy na návrh vlastníka prenosovej sústavy. Takéto určenie podlieha schváleniu zo strany Komisie.
2. Členský štát môže schváliť a určiť nezávislého prevádzkovateľa sústavy za týchto podmienok:
 - a) kandidujúci prevádzkovateľ preukáže, že spĺňa požiadavky stanovené v článku 43 ods. 1 písm. b), c) a d);
 - b) kandidujúci prevádzkovateľ preukáže, že disponuje finančnými, technickými, materiálnymi a ľudskými zdrojmi požadovanými na vykonávanie svojich úloh vyplývajúcich z článku 40;
 - c) kandidujúci prevádzkovateľ sa zaviazá, že bude plniť desaťročný plán rozvoja siete, ktorý monitoruje regulačný orgán;
 - d) vlastník prenosovej sústavy preukáže svoju schopnosť plniť si povinnosti podľa odseku 5. Na uvedený účel poskytne všetky návrhy zmluvných dojednaní s kandidujúcim prevádzkovateľom a akýmkoľvek iným príslušným subjektom; a
 - e) kandidujúci prevádzkovateľ preukáže svoju schopnosť plniť si povinnosti podľa nariadenia (EÚ) 2019/943 vrátane spolupráce s prevádzkovateľmi prenosových sústav na európskej a regionálnej úrovni.
3. Podniky, ktoré regulačný orgán certifikoval ako podniky, ktoré spĺňajú požiadavky článku 53 a odseku 2 tohto článku, schvaľujú a za nezávislých prevádzkovateľov sústav určujú členské štáty. Uplatňuje sa certifikačný postup uvedený buď v článku 52 tejto smernice a článku 51 nariadenia (EÚ) 2019/943 alebo v článku 53 tejto smernice.
4. Každý nezávislý prevádzkovateľ sústavy je zodpovedný za udeľovanie prístupu tretím stranám a jeho riadenie vrátane výberu poplatkov za prístup, poplatkov za preťaženie a platieb v rámci kompenzačných mechanizmov medzi prevádzkovateľmi prenosových sústav v súlade s článkom 49 nariadenia (EÚ) 2019/943, ako aj za prevádzku, údržbu a rozvoj prenosovej sústavy a za zabezpečenie dlhodobej schopnosti sústavy uspokojovať primeraný dopyt prostredníctvom investičného plánovania. Pri rozvoji prenosovej sústavy je nezávislý prevádzkovateľ sústavy zodpovedný za plánovanie (vrátane postupu na udelenie povolenia) a výstavbu novej infraštruktúry a jej uvedenie do prevádzky. Na tieto účely koná nezávislý prevádzkovateľ sústavy ako prevádzkovateľ prenosovej sústavy v súlade s týmto oddielom. Vlastník prenosovej sústavy nesmie byť zodpovedný za udeľovanie prístupu tretím stranám a jeho riadenie, ani za investičné plánovanie.
5. Ak bol určený nezávislý prevádzkovateľ sústavy, vlastník prenosovej sústavy:
 - a) v plnej miere patrične spolupracuje s nezávislým prevádzkovateľom sústavy a podporuje ho na účely splnenia jeho úloh, v rámci čoho mu hlavne poskytuje všetky príslušné informácie;
 - b) financuje investície, o ktorých rozhodne nezávislý prevádzkovateľ sústavy a ktoré schváli regulačný orgán, alebo dáva súhlas s ich financovaním akoukoľvek zainteresovanou stranou vrátane nezávislého prevádzkovateľa sústavy. Príslušné dojednania o financovaní podliehajú schváleniu regulačným orgánom. Regulačný orgán sa pred týmto schválením poradí s vlastníkom prenosovej sústavy a ostatnými zainteresovanými stranami;
 - c) zabezpečuje krytie zodpovednosti súvisiacej s aktívami sústavy s výnimkou zodpovednosti súvisiacej s úlohami nezávislého prevádzkovateľa sústavy; a
 - d) poskytuje záruky na uloženie financovania akéhokoľvek rozšírenia sústavy s výnimkou tých investícií, v ktorých prípade dal podľa písmena b) svoj súhlas na financovanie ktoroukoľvek zainteresovanou stranou vrátane nezávislého prevádzkovateľa sústavy.

6. Príslušnému vnútroštátnemu orgánu na ochranu hospodárskej súťaže sa v úzkej spolupráci s regulačným orgánom udelia všetky príslušné právomoci na účinné monitorovanie dodržiavania povinností, ktoré vlastníkov prenosovej sústavy vyplývajú z odseku 5.

Článok 45

Oddelenie vlastníkov prenosovej sústavy

1. Ak bol vymenovaný nezávislý prevádzkovateľ sústavy, musí byť vlastníkom prenosovej sústavy, ktorý je súčasťou vertikálne integrovaného podniku, aspoň z hľadiska svojej právnej formy, organizácie a rozhodovania nezávislý od iných činností, ktoré nesúvisia s prenosom.

2. S cieľom zabezpečiť nezávislosť vlastníka prenosovej sústavy uvedenú v odseku 1 sa uplatňujú tieto minimálne kritériá:

- a) osoby zodpovedné za riadenie vlastníka prenosovej sústavy sa nemôžu zúčastňovať na podnikových štruktúrach integrovaného elektroenergetického podniku priamo alebo nepriamo zodpovedného za každodennú výrobu, distribúciu a dodávku elektriny;
- b) musia sa prijať vhodné opatrenia s cieľom zabezpečiť, aby sa profesionálne záujmy osôb zodpovedných za riadenie vlastníka prenosovej sústavy brali do úvahy spôsobom zaručujúcim, že budú schopné konať nezávisle; a
- c) vlastníkom prenosovej sústavy vypracuje program súladu, v ktorom sa stanovujú opatrenia prijaté na zabezpečenie vylúčenia diskriminačného správania, a zabezpečiť primerané monitorovanie dodržiavania tohto programu. V programe súladu sa stanovujú špecifické povinnosti zamestnancov na splnenie týchto cieľov. Výročnú správu, v ktorej sa uvádzajú prijaté opatrenia, predkladá osoba alebo subjekt zodpovedný za monitorovanie programu súladu regulačnému orgánu a táto správa sa uverejňuje.

Oddiel 3

Nezávislí prevádzkovatelia prenosovej sústavy

Článok 46

Aktíva, zariadenie, personál a identita

1. Prevádzkovatelia prenosových sústav musia byť vybavení všetkými ľudskými, technickými, materiálnymi a finančnými zdrojmi potrebnými na plnenie svojich povinností vyplývajúcich z tejto smernice a na transfer elektriny, konkrétne:

- a) prevádzkovateľ prenosovej sústavy musí vlastníť aktíva potrebné na transfer elektriny vrátane prenosovej sústavy;
- b) prevádzkovateľ prenosovej sústavy musí zamestnávať personál potrebný na transfer elektriny vrátane plnenia všetkých úloh spojených s fungovaním podniku;
- c) prenájom personálu a poskytovanie služieb iným častiam vertikálne integrovaného podniku alebo prenájom personálu a prijímanie služieb od nich sa zakazuje. Prevádzkovateľ prenosovej sústavy však môže poskytovať služby vertikálne integrovanému podniku, pokiaľ:
 - i) poskytovanie týchto služieb nediskriminuje medzi užívateľmi sústavy, je dostupné všetkým užívateľom sústavy za rovnakých podmienok a neobmedzuje ani nenarúša hospodársku súťaž v oblasti výroby alebo dodávky, a ani jej nebráni a
 - ii) regulačný orgán schváli podmienky poskytovania týchto služieb;
- d) bez toho, aby boli dotknuté rozhodnutia dozorného orgánu podľa článku 49, prevádzkovateľ prenosovej sústavy musí mať zo strany vertikálne integrovaného podniku včas prístupné príslušné finančné zdroje na budúce investičné projekty a/alebo nahradenie existujúcich aktív na základe príslušnej žiadosti prevádzkovateľa prenosovej sústavy.

2. Okrem činností uvedených v článku 40 transfer elektriny zahŕňa prinajmenšom tieto činnosti:
 - a) zastupovanie prevádzkovateľa prenosovej sústavy a styk s tretími stranami a regulačnými orgánmi;
 - b) zastupovanie prevádzkovateľa prenosovej sústavy v rámci ENTSO pre elektrinu;
 - c) udeľovanie prístupu tretím stranám a jeho riadenie na nediskriminačnom základe medzi užívateľmi sústavy alebo skupinami užívateľov sústavy;
 - d) výber všetkých poplatkov, ktoré sa týkajú prenosovej sústavy, vrátane poplatkov za prístup, energie na krytie strát a poplatkov za podporné služby;
 - e) prevádzka, údržba a rozvoj bezpečnej, efektívnej a hospodárnej prenosovej sústavy;
 - f) investičné plánovanie zabezpečujúce dlhodobú schopnosť sústavy uspokojovať primeraný dopyt a zaručujúce bezpečnosť dodávky;
 - g) zakladanie vhodných spoločných podnikov, a to aj s jedným alebo viacerými prevádzkovateľmi prenosových sústav, s burzami elektriny a s ďalšími príslušnými aktérmi s cieľom vytvoriť regionálne trhy alebo uľahčiť proces liberalizácie; a
 - h) všetky služby, ktoré súvisia s fungovaním podniku vrátane právnych služieb, účtovníctva a služieb IT.
3. Prevádzkovatelia prenosových sústav majú právnu formu v súlade s prílohou I smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1132 ⁽²⁶⁾.
4. Prevádzkovateľ prenosovej sústavy nesmie dopustiť možnosť zámeny, pokiaľ ide o jeho podnikovú identitu, komunikáciu, označovanie a priestory, v súvislosti so samostatnou identitou vertikálne integrovaného podniku alebo akejkolvek jeho časti.
5. Prevádzkovateľ prenosovej sústavy s nijakou časťou vertikálne integrovaného podniku spoločne nevyužíva systémy ani zariadenia IT, fyzické priestory ani systémy na ochranu pred neoprávneným prístupom, ani tých istých poradcov či externých dodávateľov systémov alebo zariadení IT, ani systémov na ochranu pred neoprávneným prístupom.
6. Účtovníctvo prevádzkovateľov prenosových sústav overujú iní audítori než tí, ktorí overujú účtovníctvo vertikálne integrovaného podniku alebo akejkolvek jeho častí.

Článok 47

Nezávislosť prevádzkovateľa prenosovej sústavy

1. Bez toho, aby boli dotknuté rozhodnutia dozorného orgánu podľa článku 49, prevádzkovateľ prenosovej sústavy má:
 - a) účinné rozhodovacie práva nezávislé od vertikálne integrovaného podniku, pokiaľ ide o aktíva, ktoré sú potrebné na prevádzku, údržbu alebo rozvoj prenosovej sústavy, a
 - b) oprávnenie na získavanie peňazí na kapitálovom trhu najmä prostredníctvom pôžičiek a zvyšovaním základného imania.
2. Prevádzkovateľ prenosovej sústavy vždy koná tak, aby zabezpečil, že má dostatočné zdroje, ktoré potrebuje na správne a efektívne vykonávanie prenosu a rozvoj a údržbu efektívnej, bezpečnej a hospodárnej prenosovej sústavy.
3. Dcérske spoločnosti vertikálne integrovaného podniku, ktoré vykonávajú výrobnú alebo dodávateľskú činnosť, nesmú vlastniť žiadny priamy ani nepriamy podiel v prevádzkovateľovi prenosovej sústavy. Prevádzkovateľ prenosovej sústavy nesmie vlastniť priamy ani nepriamy podiel v žiadnej dcérskej spoločnosti vertikálne integrovaného podniku, ktorý vykonáva výrobnú alebo dodávateľskú činnosť, ani nesmie prijímať dividendy ani iný finančný výnos z tejto dcérskej spoločnosti.
4. Celková riadiaca štruktúra a podnikové stanovy prevádzkovateľa prenosovej sústavy musia zabezpečovať skutočnú nezávislosť prevádzkovateľa prenosovej sústavy v súlade s týmto oddielom. Vertikálne integrovaný podnik neurčuje priamo ani nepriamo konkurenčné správanie prevádzkovateľa prenosovej sústavy, pokiaľ ide o každodennú činnosť prevádzkovateľa prenosovej sústavy a riadenie siete alebo činnosti potrebné na prípravu desaťročného plánu rozvoja siete, ktorý sa vypracuje podľa článku 51.

⁽²⁶⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1132 zo 14. júna 2017 týkajúca sa niektorých aspektov práva obchodných spoločností (Ú. v. EÚ L 169, 30.6.2017, s. 46).

5. Prevádzkovatelia prenosových sústav pri plnení svojich úloh podľa článku 40 a článku 46 ods. 2 tejto smernice a v súlade s článkami 16, 18, 19, a 50 nariadenia (EÚ) 2019/943 nediskriminujú rôzne osoby ani subjekty a neobmedzujú hospodársku súťaž pri výrobe alebo dodávke, ani ju nenarúšajú a nebránia jej.
6. Vo všetkých obchodných a finančných vzťahoch medzi vertikálne integrovaným podnikom a prevádzkovateľom prenosovej sústavy vrátane pôžičiek od prevádzkovateľa prenosovej sústavy pre vertikálne integrovaný podnik sa dodržiavajú trhové podmienky. Prevádzkovateľ prenosovej sústavy vedie podrobné záznamy o týchto obchodných a finančných vzťahoch a na požiadanie ich sprístupňuje regulačnému orgánu.
7. Prevádzkovateľ prenosovej sústavy predkladá regulačnému orgánu na schválenie všetky obchodné a finančné dohody s vertikálne integrovaným podnikom.
8. Prevádzkovateľ prenosovej sústavy informuje regulačný orgán o finančných zdrojoch uvedených v článku 46 ods. 1 písm. d), ktoré má k dispozícii na budúce investičné projekty a/alebo nahradenie existujúcich aktív.
9. Vertikálne integrovaný podnik sa zdrží každého konania, ktoré by mohlo brániť prevádzkovateľovi prenosovej sústavy alebo ho poškodzovať pri plnení jeho povinností vyplývajúcich z tejto kapitoly a nesmie od prevádzkovateľa prenosovej sústavy vyžadovať, aby na plnenie týchto povinností získal povolenie od vertikálne integrovaného podniku.
10. Dotknutý členský štát schvaľuje a za prevádzkovateľa prenosovej sústavy určuje podnik, ktorý regulačný orgán certifikoval ako podnik v súlade s požiadavkami tejto kapitoly. Uplatňuje sa certifikačný postup uvedený buď v článku 52 tejto smernice a v článku 51 nariadenia (EÚ) 2019/943 alebo v článku 53 tejto smernice.

Článok 48

Nezávislosť personálu a vedenia prevádzkovateľa prenosovej sústavy

1. Rozhodnutia o vymenovaní a opätovnom vymenovaní, pracovných podmienkach vrátane odmeňovania a ukončení funkčného obdobia osôb, ktoré sú zodpovedné za riadenie, a/alebo členov správnych orgánov prevádzkovateľa prenosovej sústavy prijíma dozorný orgán prevádzkovateľa prenosovej sústavy, ktorý sa vymenúva v súlade s článkom 49.
2. Identita osôb, ktoré dozorný orgán navrhuje na vymenovanie alebo opätovné vymenovanie za osoby zodpovedné za výkonné riadenie a/alebo za členov správnych orgánov prevádzkovateľa prenosovej sústavy, podmienky, ktoré sa týkajú funkčného obdobia týchto osôb, jeho dĺžky a ukončenia, ako aj odôvodnenie každého návrhu rozhodnutia o ukončení tohto funkčného obdobia, sa oznamujú regulačnému orgánu. Podmienky a rozhodnutia uvedené v odseku 1 sa stávajú záväznými, len ak regulačný orgán nevzniesol námietky do troch týždňov po oznámení.

Regulačný orgán môže vzniesť námietky voči rozhodnutiam uvedeným v odseku 1:

- a) ak sa objavia pochybnosti o profesionálnej nezávislosti osoby, ktorá je navrhnutá na vymenovanie za osobu zodpovednú za riadenie a/alebo za člena správneho orgánu alebo
- b) v prípade predčasného ukončenia funkčného obdobia, ak existujú pochybnosti v súvislosti s dôvodmi tohto predčasného ukončenia.
3. Vo vzťahu k vertikálne integrovanému podniku ani k akejkoľvek z jeho častí alebo k jeho ovládajúcim akcionárom/spoločníkom okrem prevádzkovateľa prenosovej sústavy nesmie priamo ani nepriamo existovať žiadna profesijná pozícia, zodpovednosť, záujem alebo obchodný vzťah počas troch rokov pred vymenovaním osôb zodpovedných za riadenie a/alebo členov správneho orgánu prevádzkovateľa prenosovej sústavy, na ktorých sa vzťahuje tento odsek.
4. Osoby zodpovedné za riadenie a/alebo členovia správnych orgánov a zamestnanci prevádzkovateľa prenosovej sústavy nesmú mať priamo či nepriamo vo vzťahu k inej časti vertikálne integrovaného podniku ani k jeho ovládajúcim akcionárom/spoločníkom žiadnu inú profesijnú pozíciu, zodpovednosť, záujem alebo obchodný vzťah.

5. Osoby zodpovedné za riadenie a/alebo členovia správnych orgánov a zamestnanci prevádzkovateľa prenosovej sústavy nesmú mať priamo ani nepriamo žiadny podiel v žiadnej časti vertikálne integrovaného podniku okrem prevádzkovateľa prenosovej sústavy, ani od nej nesmú priamo či nepriamo prijímať žiadne finančné výhody. Ich odmeňovanie nesmie závisieť od činností či výsledkov vertikálne integrovaného podniku, ale len od činností alebo výsledkov prevádzkovateľa prenosovej sústavy.

6. Účinné práva na odvolanie sa na regulačný orgán sa zaručujú v prípade každej sťažnosti, ktorú vznesú osoby zodpovedné za riadenie a/alebo členovia správnych orgánov prevádzkovateľa prenosovej sústavy proti predčasnému ukončeniu ich funkčného obdobia.

7. Osoby zodpovedné za riadenie a/alebo členovia správnych orgánov prevádzkovateľa prenosovej sústavy nesmú mať vo vzťahu k akejkoľvek časti vertikálne integrovaného podniku ani k jeho ovládajúcim akcionárom/spoločníkom okrem prevádzkovateľa prenosovej sústavy, počas najmenej štyroch rokov od ukončenia svojho funkčného obdobia v prevádzkovateľovi prenosovej sústavy žiadnu profesijnú pozíciu, zodpovednosť, záujem ani obchodný vzťah.

8. Odsek 3 sa uplatňuje na väčšinu osôb zodpovedných za riadenie a/alebo členov správnych orgánov prevádzkovateľa prenosovej sústavy.

Osoby zodpovedné za riadenie a/alebo členovia správnych orgánov prevádzkovateľa prenosovej sústavy, na ktorých sa nevzťahuje odsek 3, nesmú vo vertikálne integrovanom podniku vykonávať žiadnu riadiacu alebo inú relevantnú činnosť počas najmenej šiestich mesiacov pred svojím vymenovaním.

Prvý pododsek tohto odseku a odseky 4 až 7 sa uplatňujú na všetky osoby vo výkonnom vedení a všetky osoby, ktorým sú tieto osoby priamo nadriadené vo veciach týkajúcich sa prevádzky, údržby a rozvoja sústavy.

Článok 49

Dozorný orgán

1. Prevádzkovateľ prenosovej sústavy musí mať dozorný orgán, ktorý je poverený prijímaním rozhodnutí, ktoré môžu významne ovplyvniť hodnotu aktív akcionárov/spoločníkov prevádzkovateľa prenosovej sústavy, najmä rozhodnutí, ktoré sa týkajú schválenia ročných a dlhodobějších finančných plánov, úrovne zadĺženia prevádzkovateľa prenosovej sústavy a výšky dividend vyplácaných akcionárom/spoločníkom. Medzi rozhodnutia, ktoré patria do pôsobnosti dozorného orgánu, nepatria rozhodnutia, ktoré sa týkajú každodennej činnosti prevádzkovateľa prenosovej sústavy a riadenia sústavy ani činností potrebných na prípravu desaťročného plánu rozvoja siete, ktorý sa vypracuje podľa článku 51.

2. Dozorný orgán tvoria členovia zastupujúci vertikálne integrovaný podnik, členovia zastupujúci tretie osoby ako akcionárov/spoločníkov a v prípade, že to ustanovuje príslušné vnútroštátne právo, členovia zastupujúci iné zainteresované strany, ako sú napríklad zamestnanci prevádzkovateľa prenosovej sústavy.

3. Článok 48 ods. 2 prvý pododsek a článok 48 ods. 3 až 7 sa vzťahujú minimálne na polovicu členov dozorného orgánu zníženú o jedného člena.

Článok 48 ods. 2 druhý pododsek písm. b) sa vzťahuje na všetkých členov dozorného orgánu.

Článok 50

Program súladu a subjekt zodpovedný za zabezpečenie súladu

1. Členské štáty zabezpečia, aby prevádzkovatelia prenosových sústav vypracovali a plnili program súladu, v ktorom sa stanovujú opatrenia prijaté na zabezpečenie vylúčenia diskriminačného správania, a zabezpečia primerané monitorovanie plnenia tohto programu. V programe súladu sa stanovujú špecifické povinnosti zamestnancov na splnenie týchto cieľov. Program podlieha schváleniu regulačným orgánom. Bez toho, aby boli dotknuté právomoci regulačného orgánu, subjekt zodpovedný za zabezpečenie súladu nezávisle monitoruje plnenie programu.

2. Dozorný orgán vymenúva subjekt zodpovedný za zabezpečenie súladu, na základe schválenia regulačným orgánom. Regulačný orgán môže schválenie subjektu zodpovedného za zabezpečenie súladu odmietnuť len pre nedostatočnú nezávislosť alebo nedostatočné odborné schopnosti. Subjekt zodpovedný za zabezpečenie súladu môže byť fyzická alebo právnická osoba. Na subjekt zodpovedný za zabezpečenie súladu sa vzťahuje článok 48 ods. 2 až 8.

3. Subjekt zodpovedný za zabezpečenie súladu zodpovedá za:

- a) monitorovanie plnenia programu súladu;
- b) vypracovanie výročnej správy, v ktorej uvedie opatrenia prijaté na plnenie programu súladu, a za jej predloženie regulačnému orgánu;
- c) podávanie správ dozornému orgánu a vydávanie odporúčaní týkajúcich sa programu súladu a jeho plnenia;
- d) podávanie správ regulačnému orgánu o každom závažnom porušení týkajúcom sa plnenia programu súladu; a
- e) podávanie správ regulačnému orgánu o každom obchodnom a finančnom vzťahu medzi vertikálne integrovaným podnikom a prevádzkovateľom prenosovej sústavy.

4. Subjekt zodpovedný za zabezpečenie súladu predkladá regulačnému orgánu návrhy rozhodnutí o investičnom pláne alebo jednotlivých investíciách do sústavy. Predkladá ich najneskôr vo chvíli, keď riadiaci a/alebo príslušný správny orgán prevádzkovateľa prenosovej sústavy predkladajú tieto návrhy dozornému orgánu.

5. Ak vertikálne integrovaný podnik na valnom zhromaždení alebo prostredníctvom hlasovania členov dozorného orgánu, ktorých vymenoval, zabránil prijatiu rozhodnutia, čím sa zabránilo investícii, ktorá sa podľa desaťročného plánu rozvoja siete mala zrealizovať v nasledujúcich troch rokoch, alebo sa dosiahol jej odklad, subjekt zodpovedný za zabezpečenie súladu o tom informuje regulačný orgán, ktorý potom koná v súlade s článkom 51.

6. Podmienky, ktoré sa týkajú mandátu alebo podmienok zamestnávania subjektu zodpovedného za zabezpečenie súladu vrátane doby trvania jeho mandátu, podliehajú schváleniu regulačným orgánom. Uvedené podmienky zabezpečujú nezávislosť subjektu zodpovedného za zabezpečenie súladu, a to aj tým, že poskytujú všetky potrebné zdroje na vykonávanie povinností subjektu zodpovedného za zabezpečenie súladu. Počas svojho mandátu nesmie subjekt zodpovedný za zabezpečenie súladu priamo či nepriamo zastávať žiadnu inú pracovnú pozíciu, mať zodpovednosť alebo záujem vo vzťahu k vertikálne integrovanému podniku alebo jeho akejkoľvek časti alebo k jeho ovládajúcim akcionárom/spoločníkom.

7. Subjekt zodpovedný za zabezpečenie súladu podáva regulačnému orgánu pravidelné ústne alebo písomné správy a má právo podávať pravidelné ústne alebo písomné správy dozornému orgánu prevádzkovateľa prenosovej sústavy.

8. Subjekt zodpovedný za zabezpečenie súladu sa môže zúčastňovať všetkých zasadnutí riadiacich alebo správnych orgánov prevádzkovateľa prenosovej sústavy, zasadnutí dozorného orgánu a valných zhromaždení. Subjekt zodpovedný za zabezpečenie súladu sa zúčastňuje všetkých zasadnutí, na ktorých sa rokuje o týchto záležitostiach:

- a) podmienky prístupu do siete stanovené v nariadení (EÚ) 2019/943, najmä pokiaľ ide o tarify, služby týkajúce sa prístupu tretích strán, pridelovanie kapacity a riadenie preťaženia, transparentnosť, podporné služby a sekundárne trhy;
- b) projekty vykonané na účely prevádzky, údržby a rozvoja prenosovej sústavy vrátane investícií na prepojenie a pripojenie;
- c) nákup alebo predaj energie potrebnej na prevádzku prenosovej sústavy.

9. Subjekt zodpovedný za zabezpečenie súladu monitoruje dodržiavanie článku 41 zo strany prevádzkovateľa prenosovej sústavy.

10. Subjekt zodpovedný za zabezpečenie súladu má prístup ku všetkým príslušným údajom, do všetkých kancelárií prevádzkovateľa prenosovej sústavy a ku všetkým informáciám potrebným na plnenie svojej úlohy.

11. Subjekt zodpovedný za zabezpečenie súladu má prístup do kancelárií prevádzkovateľa prenosovej sústavy bez predchádzajúceho oznámenia.

12. Dozorný orgán môže po predchádzajúcom schválení regulačným orgánom odvolať subjekt zodpovedný za zabezpečenie súladu. Na žiadosť regulačného orgánu odvolá subjekt zodpovedný za zabezpečenie súladu z dôvodu nedostatočnej nezávislosti alebo odborných schopností.

Článok 51

Rozvoj sústavy a právomoci na prijímanie investičných rozhodnutí

1. Prevádzkovatelia prenosových sústav po konzultáciách so všetkými príslušnými zainteresovanými stranami aspoň raz za dva roky predkladajú regulačnému orgánu desaťročný plán rozvoja siete založený na súčasnej a predpokladanej ponuke a dopyte. Tento plán rozvoja siete obsahuje efektívne opatrenia na zaručenie primeranosti sústavy a bezpečnosti dodávok. Prevádzkovateľ prenosovej sústavy zverejní desaťročný plán rozvoja siete na svojom webovom sídle.

2. Tento desaťročný plán rozvoja siete predovšetkým:

- a) uvádza pre účastníkov trhu hlavné prenosové infraštruktúry, ktoré je potrebné vybudovať alebo zmodernizovať v nasledujúcich desiatich rokoch;
- b) uvádza všetky investície, ktoré už boli schválené, a nové investície, ktoré sa budú musieť zrealizovať v nasledujúcich troch rokoch; a
- c) ustanovuje časový rámec všetkých investičných projektov.

3. Pri príprave desaťročného plánu rozvoja siete prevádzkovateľ prenosovej sústavy plne zohľadní potenciál využívania riadenia odberu, zariadení na uskladňovanie energie alebo iných zdrojov ako alternatív k rozširovaniu sústavy, ako aj predpokladanej spotreby, obchodu s inými krajinami a plánmi investícií do sietí pre celú Úniu a regionálnych sietí.

4. Regulačný orgán otvorene a transparentne konzultuje desaťročný plán rozvoja siete so všetkými súčasnými alebo potenciálnymi užívateľmi sústavy. Od osôb alebo podnikov, ktoré tvrdia, že sú potenciálni užívatelia sústavy, sa môže vyžadovať, aby tieto tvrdenia zdôvodnili. Regulačný orgán uverejní výsledky konzultácie, najmä možné investičné potreby.

5. Regulačný orgán preskúma, či sa desaťročný plán rozvoja siete vzťahuje na všetky investičné potreby, ktoré sa označili počas konzultácie, a či je v súlade s nezáväzným desaťročným plánom rozvoja siete pre celú Úniu (ďalej len „plán rozvoja siete pre celú Úniu“) uvedeným v článku 30 ods. 1 písm. b) nariadenia (EÚ) 2019/943. V prípade akýchkoľvek pochybností o jeho súlade s plánom rozvoja siete pre celú Úniu regulačný orgán konzultuje s agentúrou ACER. Regulačný orgán môže vyžadovať od prevádzkovateľa prenosovej sústavy, aby svoj desaťročný plán rozvoja siete zmenil.

Príslušné vnútroštátne orgány preskúmajú súlad desaťročného plánu rozvoja siete s národným plánom energetiky a klímy predloženým v súlade s nariadením (EÚ) 2018/1999.

6. Regulačný orgán monitoruje a hodnotí vykonávanie desaťročného plánu rozvoja siete.

7. Tam, kde prevádzkovateľ prenosovej sústavy nezrealizuje z iných dôvodov ako z nadradených dôvodov mimo jeho kontroly, investíciu, ktorá sa podľa desaťročného plánu rozvoja siete mala zrealizovať v nasledujúcich troch rokoch, členské štáty s cieľom zabezpečiť realizáciu danej investície zabezpečia, aby v prípade, že táto investícia je na základe najnovšieho desaťročného plánu rozvoja siete stále relevantná, mal regulačný orgán povinnosť prijať aspoň jedno z týchto opatrení:

- a) vyžadovať od prevádzkovateľa prenosovej sústavy, aby zrealizoval danú investíciu,
- b) zorganizovať v súvislosti s danou investíciou postup obstarávania otvorený pre všetkých investorov, alebo
- c) uložiť prevádzkovateľovi prenosovej sústavy povinnosť akceptovať zvýšenie základného imania na financovanie potrebných investícií a umožniť nezávislým investorom, aby mali podiel na imaní.

8. Ak regulačný orgán využije svoje oprávnenie podľa odseku 7 písm. b), môže od prevádzkovateľa prenosovej sústavy vyžadovať, aby súhlasil s jedným alebo viacerými z týchto opatrení:

- a) financovanie akoukoľvek treťou stranou;
- b) výstavba akoukoľvek treťou stranou;

c) vybudovanie príslušných nových aktív vlastnými prostriedkami;

d) vlastné prevádzkovanie príslušných nových aktív.

Prevádzkovateľ prenosovej sústavy poskytne investorom všetky informácie potrebné na realizáciu investície, pripojí nové aktíva do prenosovej sústavy a celkovo vyvinie najlepšie úsilie s cieľom uľahčiť realizáciu investičného projektu.

Príslušné finančné dojednania podliehajú schváleniu regulačným orgánom.

9. Tam, kde regulačný orgán využil svoje oprávnenie podľa odseku 7, na náklady na dané investície sa vzťahujú príslušné predpisy o tarifikách.

Oddiel 4

Určenie a certifikácia prevádzkovateľov prenosových sústav

Článok 52

Určenie a certifikácia prevádzkovateľov prenosových sústav

1. Schváleniu a určeniu podniku za prevádzkovateľa prenosovej sústavy predchádza jeho certifikácia v súlade s postupmi ustanovenými v odsekoch 4, 5 a 6 tohto článku a článku 51 nariadenia (EÚ) 2019/943.

2. Podniky, ktoré podľa certifikačného postupu uvedeného nižšie regulačný orgán certifikuje ako podniky, ktoré spĺňajú požiadavky článku 43, schvaľujú a za prevádzkovateľov prenosových sústav určujú členské štáty. Určenie prevádzkovateľov prenosových sústav sa oznámi Komisii a uverejní sa v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

3. Prevádzkovatelia prenosových sústav oznámia regulačnému orgánu všetky plánované transakcie, ktoré si môžu vyžadovať prehodnotenie dodržiavania požiadaviek článku 43 zo strany týchto prevádzkovateľov.

4. Regulačné orgány monitorujú trvalé dodržiavanie požiadaviek článku 43 zo strany prevádzkovateľov prenosových sústav. S cieľom zabezpečiť takéto dodržiavanie začnú certifikačný postup:

a) po prijatí oznámenia od prevádzkovateľa prenosovej sústavy podľa odseku 3;

b) z vlastného podnetu, ak majú vedomosť o tom, že plánovaná zmena práv alebo vplyvu nad vlastníckymi prenosových sústav alebo prevádzkovateľmi prenosových sústav môže viesť k porušeniu článku 43, alebo ak majú dôvod domnievať sa, že k takému porušeniu došlo; alebo

c) na základe odôvodnenej žiadosti Komisie.

5. Regulačné orgány prijímú rozhodnutie o certifikácii prevádzkovateľa prenosovej sústavy do štyroch mesiacov odo dňa doručenia oznámenia od prevádzkovateľa prenosovej sústavy alebo odo dňa doručenia žiadosti Komisie. Po uplynutí tejto doby sa certifikácia považuje za udelenú. Explicitné alebo implicitné rozhodnutie regulačného orgánu nadobudne účinnosť až po ukončení postupu stanoveného v odseku 6.

6. Regulačný orgán Komisii bezodkladne oznámi explicitné alebo implicitné rozhodnutie o certifikácii prevádzkovateľa prenosovej sústavy spolu so všetkými informáciami, ktoré sa týkajú tohto rozhodnutia. Komisia koná v súlade s postupom stanoveným v článku 51 nariadenia (EÚ) 2019/943.

7. Regulačné orgány a Komisia môžu od prevádzkovateľov prenosových sústav a podnikov, ktoré vykonávajú výrobnú alebo dodávateľskú činnosť, žiadať akékoľvek informácie dôležité pre plnenie svojich úloh podľa tohto článku.

8. Regulačné orgány a Komisia zachovávajú dôvernúť citlivých obchodných informácií.

Článok 53

Certifikácia v prípade tretích krajín

1. Ak o certifikáciu žiada vlastník prenosovej sústavy alebo prevádzkovateľ prenosovej sústavy kontrolovaný osobou alebo osobami z tretej krajiny alebo tretích krajín, regulačný orgán to oznámi Komisii.

Regulačný orgán tiež bezodkladne informuje Komisiu o každej situácii, v dôsledku ktorej by osoba alebo osoby z tretej krajiny alebo tretích krajín získali kontrolu nad prenosovou sústavou alebo prevádzkovateľom prenosovej sústavy.

2. Prevádzkovateľ prenosových sústav informuje regulačný orgán o každej situácii, v dôsledku ktorej by osoba alebo osoby z tretej krajiny alebo tretích krajín získali kontrolu nad prenosovou sústavou alebo prevádzkovateľom prenosovej sústavy.

3. Regulačný orgán prijme návrh rozhodnutia o certifikácii prevádzkovateľa prenosovej sústavy do štyroch mesiacov od dátumu prijatia oznámenia od prevádzkovateľa prenosovej sústavy. Certifikáciu zamietne, pokiaľ sa nepreukáže, že:

a) dotknutý subjekt dodržiava požiadavky článku 43 a

b) certifikáciou sa neohrozí bezpečnosť dodávok energie príslušného členského štátu ani Únie, pričom túto skutočnosť je potrebné preukázať regulačnému orgánu alebo inému príslušnému vnútroštátnemu orgánu, ktorý určí daný členský štát. Pri zvažovaní tejto otázky regulačný orgán alebo iný príslušný vnútroštátny orgán prihliada na:

i) práva a povinnosti Únie vo vzťahu k takejto tretej krajine, ktoré vyplývajú z medzinárodného práva, vrátane akejkolvek dohody uzavretej s jednou alebo viacerými tretími krajinami, ktorých zmluvnou stranou je Únia a ktoré sa zaoberajú otázkami bezpečnosti dodávok energie,

ii) práva a povinnosti členského štátu vo vzťahu k takejto tretej krajine, ktoré vyplývajú z dohôd, ktoré s ňou uzavrel, pokiaľ sú v súlade s právom Únie, a

iii) iné osobitné skutočnosti a okolnosti prípadu a dotknutej tretej krajiny.

4. Regulačný orgán bezodkladne oznámi rozhodnutie Komisii spolu so všetkými informáciami, ktoré sa tohto rozhodnutia týkajú.

5. Členské štáty stanovujú, aby regulačný orgán alebo určený príslušný orgán uvedený v odseku 3 písm. b) pred prijatím rozhodnutia regulačného orgánu o certifikácii požiadal Komisiu o stanovisko k skutočnosti, či:

a) dotknutý subjekt dodržiava požiadavky článku 43; a

b) sa certifikáciou neohrozí bezpečnosť dodávok energie do Únie.

6. Komisia preskúma žiadosť uvedenú v odseku 5 čo najskôr po jej doručení. Stanovisko doručí regulačnému orgánu alebo určenému príslušnému orgánu, podľa toho, kto ňu požiadal, do dvoch mesiacov od doručenia žiadosti.

Komisia môže pri vypracúvaní stanoviska požiadať o vyjadrenie agentúru ACER, dotknutým členským štátom a zainteresovanými stranami. V prípade takejto konzultácie na žiadosť Komisie sa dvojmesačná lehota predĺži o dva mesiace.

Ak Komisia v lehote uvedenej v prvom a druhom pododseku nevydá stanovisko, považuje sa to za nevznesenie námietky voči rozhodnutiu regulačného orgánu.

7. Komisia pri posudzovaní, či kontrola osobou alebo osobami z tretej krajiny alebo tretích krajín ohrozí bezpečnosť dodávok energie do Únie, prihliada na:

a) špecifiká daného prípadu a dotknutej tretej krajiny alebo tretích krajín a

b) práva a povinnosti Únie vo vzťahu k tejto tretej krajine alebo tretím krajinám, ktoré vyplývajú z medzinárodného práva, vrátane dohôd uzatvorených s jednou alebo viacerými tretími krajinami, ktorých zmluvnou stranou je Únia a ktoré sa zaoberajú otázkami bezpečnosti dodávok.

8. Regulačný orgán do dvoch mesiacov po uplynutí lehoty uvedenej v odseku 6 prijme konečné rozhodnutie o certifikácii. Regulačný orgán pri prijímaní svojho konečného rozhodnutia v čo najširšej miere prihliada na stanovisko Komisie. Každý členský štát má vždy právo certifikáciu zamietnuť, ak by sa jej udelením ohrozila jeho bezpečnosť z hľadiska dodávok energie alebo bezpečnosť dodávok energie iného členského štátu. Ak členský štát na posúdenie odseku 3 písm. b) určil iný príslušný vnútroštátny orgán, môže požiadať regulačný orgán, aby prijal konečné rozhodnutie, ktoré bude v súlade s posudkom tohto určeného príslušného vnútroštátneho orgánu. Konečné rozhodnutie regulačného orgánu a stanovisko Komisie sa uverejňujú spoločne. Ak sa konečné rozhodnutie odlišuje od stanoviska Komisie, dotknutý členský štát spolu s týmto rozhodnutím poskytne a zverejní aj odôvodnenie takéhoto rozhodnutia.

9. Žiadne ustanovenie tohto článku nemá vplyv na právo členských štátov vykonávať v súlade s právom Únie vnútroštátnu zákonnú kontrolu s cieľom chrániť legitímne záujmy v oblasti verejnej bezpečnosti.

10. Tento článok sa s výnimkou jeho odseku 3 písm. a) vzťahuje aj na členské štáty, na ktoré sa vzťahuje výnimka podľa článku 66.

Článok 54

Vlastníctvo zariadení na uskladňovanie energie prevádzkovateľmi prenosových sústav

1. Prevádzkovatelia prenosových sústav nesmú vlastníť, vyvíjať, spravovať alebo prevádzkovať zariadenia na uskladňovanie energie.

2. Odchylne od odseku 1 môžu členské štáty povoliť, aby prevádzkovatelia prenosových sústav vlastnili, vyvíjali, spravovali alebo prevádzkovali zariadenia na uskladňovanie energie, ktoré predstavujú plne integrované prvky sústavy za predpokladu, že regulačný orgán v tejto súvislosti udelí súhlas alebo ak sú splnené všetky tieto podmienky:

- a) iným osobám po otvorenom, transparentnom a nediskriminačnom výberovom konaní, ktoré podlieha preskúmaniu a schváleniu regulačným orgánom, nebolo udelené právo vlastníť, vyvíjať, spravovať alebo prevádzkovať takéto zariadenia alebo iné osoby by nemohli uvedené služby poskytovať včas a za primerané náklady;
- b) takéto zariadenia alebo nefrekvenčné podporné služby sú potrebné na to, aby prevádzkovatelia prenosových sústav plnili svoje povinnosti vyplývajúce z tejto smernice v záujme efektívnej, spoľahlivej a bezpečnej prevádzky prenosovej sústavy, a tieto zariadenia sa nepoužívajú na kúpu alebo predaj elektriny na trhu; a
- c) regulačný orgán vyhodnotil potrebu takejto výnimky, vykonal *ex-ante* posúdenie uplatniteľnosti výberového konania vrátane podmienok tohto výberového konania a udelil súhlas.

Regulačný orgán môže vypracovať usmernenia alebo doložky týkajúce sa obstarávania s cieľom pomôcť prevádzkovateľom prenosových sústav zabezpečiť spravodlivý postup výberového konania.

3. Rozhodnutie o udelení výnimky sa oznámi Komisii a agentúre ACER spolu s príslušnými informáciami o žiadosti a dôvodmi na jej udelenie.

4. Regulačné orgány pravidelne alebo aspoň raz za päť rokov usporiadajú verejnú konzultáciu v súvislosti s existujúcimi zariadeniami na uskladňovanie energie na posúdenie potenciálnej dostupnosti a potenciálneho záujmu iných osôb o investície do takýchto zariadení. Ak z takejto verejnej konzultácie na základe posúdenia regulačným orgánom vyplynie, že iné osoby sú schopné takéto zariadenia vlastníť, vyvíjať, prevádzkovať alebo spravovať nákladovo efektívnym spôsobom, regulačný orgán zabezpečí, aby bola do 18 mesiacov postupne ukončená činnosť prevádzkovateľov prenosovej sústavy v tejto oblasti. Regulačné orgány môžu ako súčasť podmienok uvedeného postupu umožniť prevádzkovateľom prenosových sústav získať primeranú náhradu, predovšetkým vymáhať zostatkovú hodnotu svojej investície do zariadení na uskladňovanie energie.

5. Odsek 4 sa nevzťahuje na plne integrované prvky sústavy ani na obvyklú dobu amortizácie nových zariadení na uskladňovanie energie využívajúcich batérie s finálnym investičným rozhodnutím do roku 2024 za predpokladu, že takéto zariadenia na uskladňovanie energie využívajúce batérie budú:

- a) pripojené na sieť najneskôr dva roky po nadobudnutí účinnosti tejto smernice;
- b) začlenené do prenosovej sústavy;

- c) používané sa výlučne na reaktívnu okamžitú obnovu bezpečnosti siete v prípade nepredvídaných udalostí v sieti, ak sa takéto opatrenie na obnovu fungovania začne okamžite a skončí, keď bežný redispečing môže riešiť problém; a
- d) nebudú sa používať na nákup alebo predaj elektriny na trhu vrátane zabezpečovania rovnováhy.

Oddiel 5

Oddelenie a transparentnosť účtovníctva

Článok 55

Právo prístupu k účtovníctvu

1. Členské štáty alebo ktorýkoľvek príslušný orgán, ktorý členské štáty určia, vrátane regulačných orgánov uvedených v článku 57, majú do tej miery, do akej je to potrebné na vykonávanie ich činnosti, právo na prístup k účtovníctvu elektroenergetických podnikov podľa článku 56.
2. Členské štáty a ktorýkoľvek určený príslušný orgán vrátane regulačných orgánov zachovávajú dôvernoscť citlivých obchodných informácií. Členské štáty môžu stanoviť zverejňovanie takýchto informácií, pokiaľ je takéto zverejňovanie potrebné na vykonávanie činností príslušných orgánov.

Článok 56

Oddelenie účtovníctva

1. Členské štáty prijímú potrebné opatrenia na zabezpečenie toho, aby bolo účtovníctvo elektroenergetických podnikov vedené v súlade s odsekmi 2 a 3.
2. Elektroenergetické podniky bez ohľadu na svoje vlastnícke vzťahy alebo právnu formu vypracúvajú, predkladajú na audit a uverejňujú svoje ročné účtovné závierky v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi, ktoré sa týkajú ročnej účtovnej závierky spoločností s ručením obmedzeným, prijatými podľa smernice 2013/34/EÚ.

Podniky, ktoré nemajú zákonnú povinnosť uverejňovať svoje účtovné závierky, uchovávajú ich kópie, ktoré sú dostupné pre verejnosť v sídle spoločnosti.

3. Elektroenergetické podniky vedú vo svojom vnútornom účtovníctve oddelené účtovníctvo pre každú zo svojich prenosových a distribučných činností tak, ako by to museli robiť v prípade, keby každú zo spomínaných činností vykonával samostatný podnik, s cieľom zabrániť diskriminácii, krížovým dotáciám a narušeniu hospodárskej súťaže. Vedú účtovníctvo, ktoré môže mať konsolidovanú formu, aj pre iné činnosti v oblasti elektroenergetiky netýkajúce sa prenosu a distribúcie. V účtovníctve sa uvádzajú výnosy z vlastníctva prenosovej alebo distribučnej sústavy. Pokiaľ je to vhodné, vedú konsolidované účtovníctvo za iné činnosti mimo oblasti elektroenergetiky. Vnútorné účtovné výkazy zahŕňajú súvahu a výkaz ziskov a strát za každú činnosť.
4. Auditom uvedeným v odseku 2 sa overuje najmä to, či sa dodržiava povinnosť zabráňovať diskriminácii a krížovým dotáciám, ako je uvedené v odseku 3.

KAPITOLA VII

REGULAČNÉ ORGÁNY

Článok 57

Určenie a nezávislosť regulačných orgánov

1. Každý členský štát určí na vnútroštátnej úrovni jeden regulačný orgán.
2. Odsekom 1 nie je dotknuté určovanie iných regulačných orgánov na regionálnej úrovni v členských štátoch za predpokladu, že v súlade s článkom 21 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2019/942 existuje jeden vysoký predstaviteľ na účely zastupovania a kontaktné účely na úrovni Únie v rámci rady regulačných orgánov agentúry ACER.

3. Odchyľne od odseku 1 môže členský štát určiť regulačné orgány pre malé sústavy v geograficky samostatných regiónoch, ktoré mali v roku 2008 nižšiu spotrebu ako 3 % celkovej spotreby členského štátu, ktorého sú súčasťou. Uvedenou výnimkou nie je dotknuté vymenovanie jedného vysokého predstaviteľa v súlade s článkom 21 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2019/942 na účely zastupovania a kontaktné účely na úrovni Únie v rámci rady regulačných orgánov agentúry ACER.

4. Členské štáty zaručia nezávislosť regulačného orgánu a zabezpečia, aby vykonával svoje právomoci nestranným a transparentným spôsobom. Členské štáty na uvedený účel zabezpečia, aby bol regulačný orgán pri vykonávaní regulačných úloh, ktoré mu boli uložené na základe tejto smernice a súvisiacich právnych predpisov:

a) právne oddelený a funkčne nezávislý od iných verejnoprávných alebo súkromných subjektov;

b) aby jeho personál a osoby zodpovedné za jeho riadenie:

i) konali nezávisle od akýchkoľvek trhových záujmov a

ii) pri plnení regulačných úloh nepožadovali ani neprijímali priame pokyny od žiadneho štátneho ani iného verejnoprávneho alebo súkromného subjektu. Uvedenou požiadavkou nie je dotknutá prípadná úzka spolupráca s inými príslušnými vnútroštátnymi orgánmi ani všeobecné politické usmernenia, ktoré vydáva vláda a ktoré sa netýkajú regulačných právomocí a povinností podľa článku 59.

5. S cieľom chrániť nezávislosť regulačného orgánu členské štáty zabezpečia najmä, aby:

a) regulačný orgán mohol nezávisle od akéhokoľvek politického subjektu samostatne prijímať rozhodnutia;

b) regulačný orgán mal všetky potrebné ľudské a finančné zdroje, ktoré potrebuje na účinné a efektívne plnenie svojich povinností a vykonávanie právomocí;

c) regulačný orgán mal samostatné ročné rozpočtové prostriedky a autonómiu pri plnení prideleného rozpočtu;

d) členovia predstavenstva regulačného orgánu alebo, ak takéto predstavenstvo neexistuje, najvyššie vedenie regulačného orgánu bolo vymenované na dobu určitú v trvaní piatich až siedmich rokov s možnosťou jedného predĺženia;

e) členovia predstavenstva regulačného orgánu, alebo ak takéto predstavenstvo neexistuje, najvyššieho vedenia regulačného orgánu boli vymenovaní na základe objektívnych, transparentných a zverejnených kritérií, a to nezávislým a nestranným postupom, ktorý zaručuje, že kandidáti majú potrebné zručnosti a skúsenosti na relevantnú pozíciu v regulačnom orgáne;

f) boli zavedené ustanovenia na zabránenie konfliktu záujmov a aby sa povinnosť zachovávať dôvernosť uplatňovala aj po skončení mandátu členov predstavenstva regulačného orgánu, alebo ak predstavenstvo neexistuje, najvyššieho vedenia regulačného orgánu;

g) členovia predstavenstva regulačného orgánu alebo, ak takéto predstavenstvo neexistuje, najvyššieho vedenia regulačného orgánu mohli byť odvolaní iba na základe zavedených transparentných kritérií.

So zreteľom na prvý pododsek písm. d) členské štáty zabezpečia primeraný rotačný systém pre predstavenstvo alebo najvyššie vedenie. Členovia predstavenstva alebo, ak toto neexistuje, najvyššieho vedenia môžu byť odvolaní počas ich funkčného obdobia, len ak prestanú spĺňať podmienky stanovené v tomto článku alebo ak boli uznaní vinnými z protiprávneho konania podľa vnútroštátneho práva.

6. Členské štáty môžu stanoviť *ex post* kontrolu ročnej účtovnej závierky regulačného orgánu nezávislým audítorom.

7. Do 5. júla 2022 a potom každé štyri roky predloží Komisia Európskemu parlamentu a Rade správu o dodržiavaní zásady nezávislosti vnútroštátnymi orgánmi v zmysle tohto článku.

Článok 58

Všeobecné ciele regulačného orgánu

Regulačný orgán pri plnení regulačných úloh uvedených v tejto smernici prijíma v rámci svojich povinností a právomocí stanovených v článku 59, v prípade potreby v úzkej konzultácii s inými príslušnými vnútroštátnymi orgánmi vrátane orgánov na ochranu hospodárskej súťaže, ako aj orgánov, vrátane regulačných orgánov, zo susediacich členských štátov a susediacich tretích krajín, a bez toho, aby boli dotknuté ich právomoci, všetky primerané opatrenia na dosiahnutie týchto cieľov:

- a) podporovať v úzkej spolupráci s regulačnými orgánmi iných členských štátov, Komisiou a agentúrou ACER konkurencieschopný, flexibilný, bezpečný a environmentálne udržateľný vnútorný trh s elektrinou v rámci Únie, a efektívne otvorenie trhu pre všetkých odberateľov a dodávateľov v Únii a zabezpečovať primerané podmienky na efektívne a spoľahlivé fungovanie elektrizačných sústav s prihliadnutím na dlhodobé ciele;
- b) rozvíjať konkurencieschopné a správne fungujúce regionálne cezhraničné trhy v rámci Únie z hľadiska dosiahnutia cieľov uvedených v písmene a);
- c) odstraňovať obmedzenia týkajúce sa obchodovania s elektrinou medzi členskými štátmi vrátane rozvoja vhodných cezhraničných prenosových kapacít na uspokojenie dopytu, a posilňovať integráciu národných trhov, čo môže uľahčiť toky elektriny v celej Únii;
- d) pomáhať pri dosahovaní rozvoja bezpečných, spoľahlivých a efektívnych nediskriminačných sústav orientovaných na spotrebiteľa nákladovo najefektívnejším spôsobom, a podporovať primeranosť sústav a v súlade so všeobecnými cieľmi energetickej politiky aj energetickú efektívnosť ako aj integráciu výroby elektriny z obnoviteľných zdrojov veľkého a malého rozsahu, a distribuovanú výrobu do prenosových a distribučných sústav, a podporovať ich prevádzku vo vzťahu k iným energetickým sieťam v plynárenskom a teplárenskom odvetví;
- e) uľahčovať prístup nových výrobných kapacít a zariadení na uskladňovanie energie do sústavy, a najmä odstraňovať prekážky, ktoré by mohli brániť prístupu nových subjektov trhu a elektriny z obnoviteľných zdrojov;
- f) zabezpečiť, aby sa prevádzkovateľom sústavy a užívateľom sústavy poskytli vhodné krátkodobé a dlhodobé stimuly na zvyšovanie efektívnosti výkonu sústavy (najmä energetickej efektívnosti) a podporu integrácie trhu;
- g) zabezpečiť, aby odberatelia mali prospech z efektívneho fungovania ich vnútroštátnych trhov, podporovať efektívnu hospodársku súťaž a zabezpečiť vysokú úroveň ochrany spotrebiteľov v úzkej spolupráci s príslušnými orgánmi na ochranu spotrebiteľov;
- h) pomáhať pri dosahovaní vysokého štandardu univerzálnej služby a služby vo verejnom záujme, pokiaľ ide o dodávky elektriny, prispievať k ochrane zraniteľných odberateľov a ku kompatibilite potrebných postupov pri výmene údajov pri zmene dodávateľa zo strany odberateľa.

Článok 59

Povinnosti a právomoci regulačných orgánov

1. Regulačný orgán má tieto povinnosti:
 - a) v súlade s transparentnými kritériami stanovovať alebo schvaľovať prenosové alebo distribučné tarify alebo ich metodiky, alebo oboje;
 - b) zabezpečovať, aby prevádzkovatelia prenosových sústav a prevádzkovatelia distribučných sústav, a prípadne aj vlastníci sústav, ako aj všetky elektroenergetické podniky a ďalší účastníci trhu, dodržiavali svoje povinnosti vyplývajúce z tejto smernice, nariadenia (EÚ) 2019/943, sieťových predpisov a usmernení prijatých podľa článkov 59, 60 a 61 nariadenia (EÚ) 2019/943, a iného príslušného práva Únie vrátane práva týkajúceho sa cezhraničných záležitostí, a rozhodnutí agentúry ACER;

- c) v úzkej spolupráci s ostatnými regulačnými orgánmi zabezpečovať plnenie povinností ENTSO pre elektrinu a subjektu PDS EÚ podľa tejto smernice, nariadenia (EÚ) 2019/943, sieťových predpisov a usmernení prijatých podľa článkov 59, 60 a 61 nariadenia (EÚ) 2019/943 a iného príslušného práva Únie vrátane práva týkajúceho sa cezhraničných záležitostí, ako aj rozhodnutí agentúry ACER a spoločne identifikovať situácie, keď si ENTSO pre elektrinu a subjektu PDS EÚ neplnia svoje príslušné povinnosti; ak regulačné orgány nie sú schopné dosiahnuť dohodu v lehote štyroch mesiacov od začatia konzultácií na účely spoločnej identifikácie neplnenia si povinností, vec sa postúpi agentúre ACER na rozhodnutie, a to podľa článku 6 ods. 10 nariadenia (EÚ) 2019/942;
- d) schvaľovať produkty a proces obstarávania nefrekvenčných podporných služieb;
- e) vykonávať sieťové predpisy a usmernenia prijaté podľa článkov 59, 60 a 61 nariadenia (EÚ) 2019/943, a to vnútroštátnymi opatreniami alebo podľa potreby koordinovanými regionálnymi alebo celouinijnými opatreniami;
- f) spolupracovať v oblasti cezhraničných záležitostí s regulačným orgánom alebo orgánmi dotknutých členských štátov a s agentúrou ACER, a to najmä účasťou na práci rady regulačných orgánov agentúry ACER v zmysle článku 21 nariadenia (EÚ) 2019/942;
- g) dodržiavať a vykonávať všetky príslušné právne záväzné rozhodnutia Komisie a agentúry ACER;
- h) zabezpečovať, aby prevádzkovatelia prenosových sústav v maximálnej miere sprístupňovali kapacity spojovacích vedení v zmysle článku 16 nariadenia (EÚ) 2019/943;
- i) každoročne predkladať správu o svojej činnosti a plnení svojich povinností príslušným orgánom členských štátov, Komisii a agentúre ACER vrátane prijatých opatrení a dosiahnutých výsledkov, pokiaľ ide o každú úlohu uvedenú v tomto článku;
- j) zabezpečovať, aby medzi činnosťami spojenými s prenosom, distribúciou a dodávkou alebo inými činnosťami bez ohľadu na to, či sa týkajú elektriny, neexistovali krízové dotácie;
- k) monitorovať investičné plány prevádzkovateľov prenosových sústav a vo svojej výročnej správe poskytovať hodnotenie investičných plánov prevádzkovateľov prenosových sústav, pokiaľ ide o ich súlad s plánom rozvoja siete pre celú Úniu takéto hodnotenie môže obsahovať odporúčania na zmenu týchto investičných plánov;
- l) monitorovať a hodnotiť výsledky prevádzkovateľov prenosových sústav a prevádzkovateľov distribučných sústav v súvislosti s rozvojom inteligentnej siete, ktorá podporuje energetickú efektívnosť a integráciu energie z obnoviteľných zdrojov na základe obmedzeného súboru ukazovateľov, a každé dva roky zverejňovať národnú správu vrátane odporúčaní;
- m) stanovovať alebo schvaľovať normy a požiadavky na kvalitu služby a dodávok, prípadne prispievať k tomu spoločne s ostatnými príslušnými orgánmi a monitorovať dodržiavanie pravidiel bezpečnosti a spoľahlivosti sústavy a preverovať ich fungovanie v minulosti;
- n) monitorovať úroveň transparentnosti vrátane veľkoobchodných cien a zabezpečovať, aby elektroenergetické podniky dodržiavali povinnosti týkajúce sa transparentnosti;
- o) monitorovať úroveň a efektívnosť otvorenosti trhu a hospodárskej súťaže na veľkoobchodnej a maloobchodnej úrovni vrátane búrz elektriny, cien pre odberateľov elektriny v domácnosti vrátane zálohových foriem platby, vplyvu zmlúv s dynamickou cenou elektriny a vplyvu prínosov z používania inteligentných meracích systémov, podielu zmenených dodávateľov, podielu odpojených odberateľov, služieb realizovaných v oblasti údržby a poplatkov za ne, vzťahu medzi cenami pre odberateľov v domácnosti a veľkoobchodnými cenami, vývoja sieťových taríf a odvodov a sťažností odberateľov elektriny v domácnostiach, ako aj akéhokoľvek narušovania alebo obmedzovania hospodárskej súťaže vrátane poskytovania akýchkoľvek relevantných informácií a nahlasovania akýchkoľvek relevantných prípadov príslušným orgánom na ochranu hospodárskej súťaže;
- p) monitorovať výskyt reštriktívnych zmluvných praktík vrátane ustanovení o exkluzivite, ktoré môžu brániť odberateľom uzatvárať zmluvy s viacerými dodávateľmi súčasne alebo obmedzovať ich možnosť zvoliť si takýto postup, a v prípade potreby informovať vnútroštátne orgány na ochranu hospodárskej súťaže o takýchto praktikách;
- q) monitorovať čas, za ktorý prevádzkovatelia prenosových a distribučných sústav zabezpečili pripojenie a opravu;
- r) spolu s ostatnými príslušnými orgánmi pomáhať pri zabezpečovaní toho, aby opatrenia na ochranu spotrebiteľa boli efektívne a aby sa presadzovali;

- s) aspoň raz ročne uverejňovať odporúčania o súlade dodávateľských cien s článkom 5 a v prípade potreby poskytovať tieto odporúčania orgánom na ochranu hospodárskej súťaže;
- t) zabezpečiť nediskriminačný prístup k údajom o spotrebe odberateľov, poskytovať údaje o spotrebe v harmonizovanom a zrozumiteľnom formáte na vnútroštátnej úrovni na nepovinné použitie a rýchly prístup k takýmto údajom podľa článkov 23 a 24 všetkým odberateľom;
- u) monitorovať vykonávanie pravidiel vzťahujúcich sa na úlohy a povinnosti prevádzkovateľov prenosových sústav, prevádzkovateľov distribučných sústav, dodávateľov a odberateľov a ďalších účastníkov trhu podľa nariadenia (EÚ) 2019/943;
- v) monitorovať investície do výrobných a uskladňovacích kapacít vzhľadom na bezpečnosť dodávok;
- w) monitorovať technickú spoluprácu medzi prevádzkovateľmi prenosových sústav z Únie a z tretích krajín;
- x) prispievať ku kompatibilitie postupov výmeny údajov pre najdôležitejšie trhové postupy na regionálnej úrovni;
- y) monitorovať dostupnosť nástrojov na porovnávanie spĺňajúce požiadavky stanovené v článku 14;
- z) monitorovať elimináciu neoprávnených prekážok a obmedzení rozvoja spotreby vlastnej vyrobenej elektriny a občianskych energetických spoločností.

2. Pokiaľ tak členský štát ustanovil, monitorovacie povinnosti podľa odseku 1 môžu vykonávať aj iné orgány ako regulačný orgán. Informácie zistené v rámci takehoto monitorovania sa v takom prípade čo najskôr poskytnú regulačnému orgánu.

Regulačný orgán bez toho, aby boli dotknuté jeho vlastné osobitné právomoci pri plnení povinností uvedených v odseku 1, v prípade potreby konzultuje s prevádzkovateľmi prenosových sústav a prípadne aj úzko spolupracuje s inými príslušnými vnútroštátnymi orgánmi, pričom si zachováva nezávislosť a dodržiava zásady lepšej regulácie.

Žiadnym schválením zo strany regulačného orgánu alebo agentúry ACER podľa tejto smernice nie je dotknutý oprávnený výkon právomocí regulačného orgánu podľa tohto článku v budúcnosti, ani žiadne sankcie uložené inými príslušnými orgánmi alebo Komisiou.

3. Členské štáty zabezpečia, aby regulačné orgány mali právomoci, ktoré im umožňujú vykonávať povinnosti uvedené v tomto článku efektívne a rýchlo. Na tento účel má regulačný orgán minimálne tieto právomoci:

- a) vydávať záväzné rozhodnutia týkajúce sa elektroenergetických podnikov;
- b) skúmať fungovanie trhov s elektrinou a rozhodovať o všetkých potrebných a primeraných opatreniach na podporu efektívnej hospodárskej súťaže a zabezpečenie správneho fungovania trhu a ukladať tieto opatrenia. Pri skúmaní záležitostí, ktoré súvisia s právom hospodárskej súťaže, je regulačný orgán tiež oprávnený podľa potreby spolupracovať s vnútroštátnym orgánom na ochranu hospodárskej súťaže a regulátormi finančného trhu alebo s Komisiou;
- c) požadovať od elektroenergetických podnikov informácie, ktoré potrebuje na plnenie svojich úloh, vrátane odôvodnení k zamietnutiu prístupu tretích strán a informácií o opatreniach potrebných na posilnenie sústavy;
- d) elektroenergetickým podnikom, ktoré si neplnia povinnosti vyplývajúce z tejto smernice, nariadenia (EÚ) 2019/943 alebo iných príslušných právne záväzných rozhodnutí regulačného orgánu alebo agentúry ACER, ukladať účinné, primerané a odrádzajúce sankcie alebo navrhovať príslušnému súdu, aby uložil takéto sankcie, vrátane právomoci uložiť prevádzkovateľovi prenosovej sústavy prípadne vertikálne integrovanému podniku sankcie za neplnenie povinností, ktoré vyplývajú z tejto smernice, alebo navrhnúť uloženie takýchto sankcií vo výške do 10 % ročného obratu prevádzkovateľa prenosovej sústavy alebo do 10 % ročného obratu vertikálne integrovaného podniku; a
- e) vykonávať primerané vyšetrovanie a vydávať pokyny na základe príslušných právomocí pri urovnávaní sporov na základe článku 60 ods. 2 a 3.

4. Regulačný orgán so sídlom v členskom štáte, v ktorom má sídlo ENTSO pre elektrinu alebo subjekt DSO EÚ, má právomoc uložiť subjektom, ktoré si neplnia povinnosti vyplývajúce z tejto smernice, nariadenia (EÚ) 2019/943 alebo iných príslušných právne záväzných rozhodnutí regulačného orgánu alebo agentúry ACER, účinné, primerané a odrádzajúce sankcie alebo navrhovať príslušnému súdu, aby uložil takéto sankcie.

5. Ak bol podľa článku 44 určený nezávislý prevádzkovateľ sústavy, regulačný orgán okrem plnenia svojich povinností stanovených v odsekoch 1 a 3 tohto článku:

- a) monitoruje, či si vlastník prenosovej sústavy a nezávislý prevádzkovateľ sústavy plnia svoje povinnosti vyplývajúce z tohto článku, a ukladá sankcie za ich neplnenie v súlade s odsekom 3 písm. d);
- b) monitoruje vzťahy a komunikáciu medzi nezávislým prevádzkovateľom sústavy a vlastníkom prenosovej sústavy tak, aby sa zabezpečilo plnenie povinností zo strany nezávislého prevádzkovateľa sústavy, a predovšetkým schvaľuje zmluvy a koná ako orgán na urovanie sporov medzi nezávislým prevádzkovateľom sústavy a vlastníkom prenosovej sústavy v súvislosti so sťažnosťami ktorejkoľvek strany podanej podľa článku 60 ods. 2;
- c) bez toho, aby bol dotknutý postup uvedený v článku 44 ods. 2 písm. c), schvaľuje v súvislosti s prvým desaťročným plánom rozvoja siete investičné plánovanie a viacročný plán rozvoja siete, ktoré predkladá nezávislý prevádzkovateľ sústavy minimálne každé dva roky;
- d) zabezpečuje, aby tarify za prístup do sústavy, ktoré vyberajú nezávislí prevádzkovatelia sústav, zahŕňali odmenu pre vlastníka alebo vlastníkov sústavy, ktorá tvorí primeranú odmenu za používanie aktív sústavy a všetky nové investície do nej za predpokladu, že sú hospodárne a efektívne;
- e) má právomoc vykonávať inšpekcie v priestoroch vlastníka prenosovej sústavy a nezávislého prevádzkovateľa sústavy vrátane neohlásených inšpekcií; a
- f) monitoruje využívanie poplatkov za preťaženie, ktoré vybral nezávislý prevádzkovateľ sústavy v súlade s článkom 19 ods. 2 nariadenia (EÚ) 2019/943.

6. V prípade, že bol prevádzkovateľ prenosovej sústavy určený podľa ustanovení kapitoly VI oddielu 3, regulačnému orgánu sa okrem úloh a právomocí, ktoré mu boli uložené podľa odsekov 1 a 3 tohto článku, zveria minimálne tieto úlohy a právomoci:

- a) ukladať sankcie v súlade s odsekom 3 písm. d) za diskriminačné správanie v prospech vertikálne integrovaného podniku;
- b) monitorovať komunikáciu medzi prevádzkovateľom prenosovej sústavy a vertikálne integrovaným podnikom tak, aby sa zabezpečilo dodržiavanie povinností zo strany prevádzkovateľa prenosovej sústavy;
- c) konať ako orgán na urovanie sporov medzi vertikálne integrovaným podnikom a prevádzkovateľom prenosovej sústavy v súvislosti so sťažnosťami predloženými podľa článku 60 ods. 2;
- d) monitorovať obchodné a finančné vzťahy vrátane úverov medzi vertikálne integrovaným podnikom a prevádzkovateľom prenosovej sústavy;
- e) schvaľovať všetky obchodné a finančné dohody medzi vertikálne integrovaným podnikom a prevádzkovateľom prenosovej sústavy pod podmienkou, že spĺňajú trhové podmienky;
- f) v prípade oznámenia od subjektu zodpovedného za zabezpečenie súladu podľa článku 50 ods. 4 požadovať odôvodnenie od vertikálne integrovaného podniku, ktoré predovšetkým zahŕňa dôkazy preukazujúce, že nenastal žiadny prípad diskriminačného správania v prospech vertikálne integrovaného podniku;
- g) vykonávať inšpekcie, aj neohlásené, v priestoroch vertikálne integrovaného podniku a prevádzkovateľa prenosovej sústavy; a
- h) zverovať všetky alebo osobitné úlohy prevádzkovateľa prenosovej sústavy nezávislému prevádzkovateľovi sústavy vymenovanému podľa článku 44 v prípade, že si prevádzkovateľ prenosovej sústavy sústavne neplní povinnosti, ktoré vyplývajú z tejto smernice, a to najmä v prípade opakovaného diskriminačného správania v prospech vertikálne integrovaného podniku.

7. Okrem prípadov, keď je na stanovovanie a schvaľovanie podmienok alebo metodík vykonávania sieťových predpisov a usmernení podľa kapitoly VII nariadenia (EÚ) 2019/943 v zmysle článku 5 ods. 2 nariadenia (EÚ) 2019/942 oprávnená agentúra ACER z dôvodu ich koordinovanej povahy, regulačné orgány sú zodpovedné aspoň za stanovovanie alebo schvaľovanie národných metodík používaných na výpočet alebo stanovenie podmienok, a to v dostatočnom predstihu pred tým, ako nadobudnú účinnosť, pre:

- a) pripojenie a prístup do vnútroštátnych sústav vrátane taríf za prenos a distribúciu alebo ich metodík, pričom tieto tarify alebo metodiky musia umožniť potrebné investície do sústav tak, aby sa nimi zabezpečila prevádzkyschopnosť sústav;
- b) poskytovanie podporných služieb, ktoré sa uskutočňujú najhospodárnejším spôsobom a poskytujú vhodné stimuly pre užívateľov sústav, aby udržiavali v rovnováhe svoj odber a dodávky, pričom sú takéto podporné služby sa musia poskytovať spravodlivým a nediskriminačným spôsobom a musia byť založené na objektívnych kritériách; a
- c) prístup do cezhraničných infraštruktúr vrátane postupov na pridelovanie kapacity a riadenie v prípade preťaženia.

8. Metodiky alebo podmienky uvedené v odseku 7 sa zverejnia.

9. Aby sa zvýšila transparentnosť na trhu a aby sa všetkým zainteresovaným stranám poskytli všetky potrebné informácie, rozhodnutia alebo návrhy rozhodnutí o prenosových alebo distribučných tarifikách v zmysle článku 60 ods. 3, musia regulačné orgány sprístupniť verejnosti podrobné metodiky a príslušné náklady použité na výpočet príslušných sieťových taríf a zachovať pritom dôvernosť obchodne citlivých informácií.

10. Regulačné orgány monitorujú riadenie preťaženia národných elektrizačných sústav vrátane spojovacích vedení a uplatňovanie pravidiel riadenia preťaženia. Na tento účel prevádzkovateľa prenosovej sústavy alebo organizátora trhu predložia regulačným orgánom svoje pravidlá riadenia preťaženia vrátane pridelovania kapacity. Regulačné orgány môžu požiadať o zmenu týchto pravidiel.

Článok 60

Rozhodnutia a sťažnosti

1. Regulačné orgány majú právomoc v prípade potreby od prevádzkovateľov prenosových a distribučných sústav vyžadovať, aby v prípade potreby upravili podmienky vrátane taríf alebo metodík uvedených v článku 59 tejto smernice s cieľom zabezpečiť ich primeranosť a uplatňovanie nediskriminačným spôsobom, v súlade s článkom 18 nariadenia (EÚ) 2019/943. Regulačné orgány majú v prípade oneskorenia stanovenia prenosových a distribučných taríf právomoc stanoviť alebo schváliť predbežné prenosové a distribučné tarify alebo metodiky a rozhodnúť o vhodných kompenzačných opatreniach, ak sa konečné prenosové a distribučné tarify alebo metodiky líšia od týchto predbežných taríf alebo metodík.

2. Každá strana, ktorá podá sťažnosť na prevádzkovateľa prenosovej alebo distribučnej sústavy v súvislosti s povinnosťami prevádzkovateľa podľa tejto smernice, sa môže s touto sťažnosťou obrátiť na regulačný orgán, ktorý koná ako orgán na urovanie sporov a vydá rozhodnutie do dvoch mesiacov od doručenia sťažnosti. Táto lehota sa môže predĺžiť o dva mesiace, ak regulačný orgán požaduje ďalšie informácie. Takto predĺžená lehota sa môže ďalej predĺžiť so súhlasom sťažovateľa. Rozhodnutie regulačného orgánu je záväzné, pokiaľ sa nezruší v odvolacom konaní.

3. Každá strana, na ktorú sa vzťahuje rozhodnutie o metodikách prijaté podľa článku 59 a ktorá má v tejto súvislosti právo podať sťažnosť, alebo v prípade, že má regulačný orgán povinnosť konzultovať navrhnuté tarify alebo metodiky, môže do dvoch mesiacov, alebo v kratšej lehote, ak tak stanovia členské štáty, od uverejnenia rozhodnutia alebo návrhu na rozhodnutie podať sťažnosť a požiadať o preskúmanie. Takáto sťažnosť nemá odkladný účinok.

4. Členské štáty vytvoria vhodné a efektívne mechanizmy na reguláciu, kontrolu a transparentnosť, aby sa zabránilo akémukoľvek zneužívaniu dominantného postavenia, najmä na ujmu spotrebiteľov, a predátorskému správaniu. V týchto mechanizmoch sa zohľadnia ustanovenia ZFEÚ, najmä jej článku 102.

5. Členské štáty zabezpečia, aby sa v prípade, že sa nedodržia pravidlá o zachovávaní dôvernosti informácií uložené touto smernicou, prijali v súlade s vnútroštátnym právom proti zodpovedným fyzickým alebo právnickým osobám vhodné opatrenia vrátane správnych opatrení alebo trestných konaní.

6. Sťažnosťami uvedenými v odsekoch 2 a 3 nie je dotknuté vykonávanie práv na odvolanie podľa práva Únie alebo vnútroštátneho práva.
7. Rozhodnutia, ktoré prijímajú regulačné orgány, musia byť plne odôvodnené a opodstatnené, aby umožňovali súdne preskúmanie. Rozhodnutia sú verejne dostupné, pričom zachovávajú dôvernosť citlivých obchodných informácií.
8. Členské štáty zabezpečia, aby boli na vnútroštátnej úrovni vhodné mechanizmy, v rámci ktorých môže strana dotknutá rozhodnutím regulačného orgánu podať odvolanie na subjekt nezávislý od zúčastnených strán a od akejkoľvek vlády.

Článok 61

Regionálna spolupráca regulačných orgánov v oblasti cezhraničných záležitostí

1. Regulačné orgány sa úzko radia a spolupracujú, najmä v rámci agentúry ACER, a agentúre ACER i sebe navzájom poskytujú informácie potrebné na plnenie ich úloh vyplývajúcich z tejto smernice. Prijímajúci orgán zabezpečuje rovnakú úroveň dôverylosti vymenených informácií, aká sa požaduje od poskytujúceho orgánu.
2. Regulačné orgány spolupracujú minimálne na regionálnej úrovni s cieľom:
 - a) podporiť prijatie prevádzkových opatrení zameraných na umožnenie optimálneho riadenia sústavy, presadenie spoločných búrz elektriny a pridelovania cezhraničnej kapacity a dosiahnutie primeranej úrovne kapacity prepojenia, a to aj prostredníctvom nových prepojení v rámci regiónu a medzi regiónmi, s cieľom umožniť rozvoj efektívnej hospodárskej súťaže a zvýšiť bezpečnosť dodávok bez diskriminácie medzi dodávateľmi v rôznych členských štátoch;
 - b) koordinovať spoločný dohľad nad subjektmi plniacimi funkcie na regionálnej úrovni;
 - c) koordinovať v spolupráci s ostatnými zapojenými orgánmi spoločný dohľad nad vnútroštátnym, regionálnym a európskym posudzovaním primeranosti zdrojov;
 - d) koordinovať vypracovanie všetkých sieťových predpisov a usmernení pre príslušných prevádzkovateľov prenosových sústav a ostatných účastníkov trhu; a
 - e) koordinovať vypracovanie pravidiel týkajúcich sa riadenia preťaženia.
3. Regulačné orgány majú právo uzatvárať medzi sebou dohody o spolupráci s cieľom podporiť regulačnú spoluprácu.
4. Činnosti uvedené v odseku 2 sa vykonávajú podľa potreby v konzultácii s inými príslušnými vnútroštátnymi orgánmi a bez toho, aby boli dotknuté ich konkrétne právomoci.
5. Komisia je splnomocnená prijať delegované akty v súlade s článkom 67 s cieľom doplniť túto smernicu stanovením usmernení o rozsahu povinností regulačných orgánov, pokiaľ ide o ich vzájomnú spoluprácu a spoluprácu s agentúrou ACER.

Článok 62

Povinnosti a právomoci regulačných orgánov vo vzťahu k regionálnym koordinačným centrá

1. Regionálne regulačné orgány regiónu prevádzky sústavy, v ktorom je zriadené regionálne koordinačné centrum, v úzkej vzájomnej koordinácii:
 - a) schvaľujú návrh na zriadenie regionálnych koordinačných centier v súlade s článkom 35 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2019/943;
 - b) schvaľujú náklady súvisiace s činnosťou regionálnych koordinačných centier, ktoré znášajú prevádzkovatelia prenosových sústav a ktoré sa zohľadňujú pri výpočte taríf za predpokladu, že sú rozumné a primerané;

- c) schvaľujú postup kooperatívneho rozhodovania;
 - d) zabezpečujú, aby boli regionálne koordinačné centrá vybavené ľudskými, technickými, materiálными a finančnými zdrojmi potrebnými na plnenie povinností podľa tejto smernice a vykonávali svoje funkcie nezávisle a nestranne;
 - e) navrhujú spoločne s ostatnými regulačnými orgánmi regiónu prevádzky sústavy prípadné ďalšie úlohy a dodatočné právomoci, ktoré by členské štáty regiónu prevádzky sústavy mali udeliť regionálnym koordinačným centrá;
 - f) zabezpečujú plnenie povinností podľa tejto smernice a iného príslušného práva Únie, najmä pokiaľ ide o cezhraničné záležitosti, a spoločne identifikujú situácie, keď si regionálne koordinačné centrá neplnia povinnosti; ak regulačné orgány nie sú schopné dosiahnuť dohodu v lehote štyroch mesiacov od začatia konzultácií na účely spoločnej identifikácie neplnenia si povinností, vec sa postúpi na rozhodnutie agentúry ACER, a to podľa článku 6 ods. 10 nariadenia (EÚ) 2019/942;
 - g) monitorujú koordináciu systému a každoročne o tom informujú agentúru ACER v súlade s článkom 46 nariadenia (EÚ) 2019/943.
2. Členské štáty zabezpečia, aby regulačné orgány mali právomoci, ktoré im umožňujú vykonávať povinnosti uvedené v odseku 1 efektívne a rýchlo. Na tento účel majú regulačné orgány minimálne tieto právomoci:
- a) požadovať informácie od regionálnych koordinačných centier;
 - b) v priestoroch regionálnych koordinačných centier vykonávať kontroly vrátane neohlásených kontrol;
 - c) vydávať spoločné záväzné rozhodnutia týkajúce sa regionálnych koordinačných centier.
3. Regulačný orgán so sídlom v členskom štáte, v ktorom sídli regionálne koordinačné centrum, má právomoc ukladať subjektom, ktoré si neplnia povinnosti vyplývajúce z tejto smernice, nariadenia (EÚ) 2019/943 alebo iných príslušných právne záväzných rozhodnutí regulačného orgánu alebo agentúry ACER, účinné, primerané a odrádzajúce sankcie alebo navrhovať príslušnému súdu, aby uložil takéto sankcie.

Článok 63

Súlad so sieťovými predpismi a usmerneniami

1. Každý regulačný orgán a Komisia môžu požiadať agentúru ACER o stanovisko k súladu rozhodnutia prijatého regulačným orgánom so sieťovými predpismi a usmerneniami uvedenými v tejto smernici alebo v kapitole VII nariadenia (EÚ) 2019/943.
2. Agentúra ACER poskytuje svoje stanovisko regulačnému orgánu, ktorý oň požiadal, alebo Komisii a regulačnému orgánu, ktorý prijal dané rozhodnutie, do troch mesiacov od dátumu doručenia žiadosti.
3. Ak regulačný orgán, ktorý prijal rozhodnutie, nevyhoví stanovisku agentúry ACER do štyroch mesiacov od dátumu doručenia tohto stanoviska, agentúra ACER o tom informuje Komisiu.
4. Každý regulačný orgán môže informovať Komisiu, ak usúdi, že rozhodnutie, ktoré sa týka cezhraničného obchodu, prijaté iným regulačným orgánom nie je v súlade so sieťovými predpismi a usmerneniami uvedenými v tejto smernici alebo v kapitole VII nariadenia (EÚ) 2019/943, a to do dvoch mesiacov odo dňa prijatia tohto rozhodnutia.
5. Ak Komisia do dvoch mesiacov odvtedy, ako ju informovala agentúra ACER podľa odseku 3 alebo regulačný orgán podľa odseku 4, alebo z vlastného podnetu, do troch mesiacov odo dňa prijatia rozhodnutia zistí, že rozhodnutie regulačného orgánu vyvoláva závažné pochybnosti, čo sa týka jeho súladu so sieťovými predpismi a usmerneniami uvedenými v tejto smernici alebo v kapitole VII nariadenia (EÚ) 2019/943, môže rozhodnúť o podrobnejšom preskúmaní veci. V takomto prípade vyzve regulačný orgán a strany konania pred regulačným orgánom, aby predložili svoje pripomienky.

6. Ak Komisia prijme rozhodnutie podrobnejšie vec preskúmať, najneskôr do štyroch mesiacov od prijatia takeého rozhodnutia vydá konečné rozhodnutie:

- a) nevzniesť námietky voči rozhodnutiu regulačného orgánu alebo
- b) vyžadujúce, aby dotknutý regulačný orgán vzal späť svoje rozhodnutie z dôvodu jeho nesúlady so sieťovými predpismi a usmerneniami.

7. Ak Komisia neprijme rozhodnutie podrobnejšie vec preskúmať alebo konečné rozhodnutie v lehotách stanovených v odsekoch 5 a 6, považuje sa to za nevzniesenie námietok voči rozhodnutiu regulačného orgánu.

8. Regulačný orgán vyhovie rozhodnutiu Komisie o späťvzátí svojho rozhodnutia do dvoch mesiacov a informuje o tom Komisiu.

9. Komisia je splnomocnená prijať delegované akty v súlade s článkom 67 dopĺňujúce túto smernicu stanovením usmernení ustanovujúcich podrobné pravidlá postupu, ktorý sa má dodržiavať pri uplatňovaní tohto článku.

Článok 64

Vedenie záznamov

1. Členské štáty od dodávateľov vyžadujú, aby počas minimálne piatich rokov uchovávali k dispozícii pre vnútroštátne orgány vrátane regulačného orgánu, vnútroštátnych orgánov na ochranu hospodárskej súťaže a Komisiu na účely plnenia ich úloh príslušné údaje o všetkých transakciách týkajúcich sa zmlúv o dodávke elektriny a derivátov elektriny s veľkoobchodnými odberateľmi a s prevádzkovateľmi prenosových sústav.

2. Tieto údaje obsahujú podrobné informácie o charakteristikách príslušných transakcií, ako napríklad dĺžka trvania, pravidlá dodávky a zúčtovania, množstvo, dátumy a časy realizácie a ceny transakcií a spôsoby identifikácie príslušných veľkoobchodných odberateľov, ako aj podrobné informácie o všetkých nezúčtovaných zmluvách o dodávke elektriny a derivátoch elektriny.

3. Pod podmienkou, že sa nezverejnia citlivé obchodné informácie o jednotlivých účastníkoch trhu alebo transakciách, môže regulačný orgán rozhodnúť, že časti týchto informácií sú prístupné účastníkom trhu. Tento odsek sa nevzťahuje na informácie o finančných nástrojoch, ktoré patria do pôsobnosti smernice 2014/65/EÚ.

4. Z tohto článku nevyplývajú pre subjekty, ktoré patria do pôsobnosti smernice 2014/65/EÚ, vo vzťahu k orgánom uvedeným v odseku 1 nijaké ďalšie povinnosti.

5. Ak orgány uvedené v odseku 1 potrebujú prístup k údajom, ktoré uchovávajú subjekty, ktoré patria do pôsobnosti smernice 2014/65/EÚ, požadované údaje im poskytnú orgány zodpovedné podľa uvedenej smernice.

KAPITOLA VIII

ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

Článok 65

Rovnaké podmienky hospodárskej súťaže

1. Opatrenia, ktoré môžu členské štáty podľa tejto smernice prijať, aby zabezpečili rovnaké podmienky hospodárskej súťaže, musia byť v súlade so ZFEÚ, najmä jej článkom 36, a právom Únie.

2. Opatrenia uvedené v odseku 1 musia byť primerané, nediskriminačné a transparentné. Uvedené opatrenia môžu nadobudnúť účinnosť až po tom, ako sa oznámia Komisii a tá ich schváli.

3. Komisia koná na základe oznámenia uvedeného v odseku 2 do dvoch mesiacov od jeho doručenia. Uvedená lehota začne plynúť od nasledujúceho dňa po doručení všetkých informácií. Ak Komisia v uvedenej dvojmesačnej lehote nekoná, považuje sa to za nevzniesenie námietok voči oznámeným opatreniam.

Článok 66

Výnimky

1. Členské štáty, ktoré môžu preukázať, že existujú závažné ťažkosti pri fungovaní ich malých prepojených sústav a malých izolovaných sústav, môžu požiadať Komisiu o výnimku z príslušných ustanovení článkov 7 a 8 kapitol IV, V, a VI.

Malé izolované sústavy a Francúzsko na účely Korziky môžu požiadať aj o výnimku z článkov 4, 5 a 6.

Komisia pred prijatím rozhodnutia informuje o takýchto žiadostiach členské štáty, pričom zohľadňuje zachovávanie dôvernosti informácií.

2. Výnimky udelené Komisiou, ako sa uvádza v odseku 1, musia byť časovo obmedzené a musia sa na ne vzťahovať podmienky zamerané na zintenzívnenie hospodárskej súťaže na vnútorného trhu a jeho integráciu, a zabezpečenie toho, aby tieto výnimky nevytvárali prekážky prechodu na energiu z obnoviteľných zdrojov, zvýšeniu flexibility, uskladňovaniu energie, elektromobilita a riadeniu odberu.

V prípade najvzdialenejších regiónov v zmysle článku 349 ZFEÚ, ktoré nemôžu byť prepojené s trhmi Únie s elektrinou, výnimka nesmie byť časovo obmedzená a musia sa na ňu vzťahovať podmienky zamerané na zabezpečenie toho, aby sa ňou nevytvárali prekážky prechodu na energiu z obnoviteľných zdrojov.

Rozhodnutia o udelení výnimiek sa uverejňujú v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

3. Článok 43 sa nevzťahuje na Cyprus, Luxembursko a Maltu. Na Maltu sa nevzťahujú ani články 6 a 35 a na Cyprus sa nevzťahujú články 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50 a 52.

Na účely článku 43 ods. 1 písm. b) sa pojem „podnik, ktorý vykonáva výrobnú alebo dodávateľskú činnosť“ nevzťahuje na koncových odberateľov, ktorí priamo alebo prostredníctvom podnikov, nad ktorými vykonávajú kontrolu samostatne alebo spoločne s inými, vykonávajú v súvislosti s elektrinou výrobnú a/alebo dodávateľskú činnosť, za predpokladu, že koncoví odberatelia sú aj po zohľadnení ich podielov elektriny vyrobenej v kontrolovaných podnikoch v celoročnom priemere čistými spotrebiteľmi elektriny a že hospodárska hodnota elektriny, ktorú predávajú tretím stranám, je v porovnaní s ich inými obchodnými operáciami nepatrná.

4. Na Cyprus a Korziku sa do 1. januára 2025 alebo neskoršieho dátumu uvedeného v rozhodnutí podľa odseku 1 tohto článku nevzťahuje článok 5.

5. Článok 4 sa nevzťahuje na Maltu do 5. júla 2027. Toto obdobie môže byť predĺžené o ďalšie obdobie nepresahujúce osem rokov. Predĺženie o ďalšie obdobie sa vykoná v súlade s rozhodnutím uvedeným v odseku 1.

Článok 67

Vykonávanie delegovania právomoci

1. Komisii sa udeľuje právomoc prijímať delegované akty za podmienok stanovených v tomto článku.

2. Právomoc prijímať delegované akty uvedené v článku 61 ods. 5 a článku 63 ods. 9 sa Komisii udeľuje na dobu neurčitú od 4. júla 2019.

3. Delegovanie právomoci uvedené v článku 61 ods. 5 a v článku 63 ods. 9 môže Európsky parlament alebo Rada kedykoľvek odvolať. Rozhodnutím o odvolaní sa ruší delegovanie v ňom uvedenej právomoci. Rozhodnutie nadobúda účinnosť dňom nasledujúcim po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie* alebo k neskoršiemu dátumu, ktorý je v ňom určený. Nie je ním dotknutá platnosť delegovaných aktov, ktoré už nadobudli účinnosť.

4. Pred prijatím delegovaného aktu Komisia vedie konzultácie s odborníkmi určenými jednotlivými členskými štátmi v súlade so zásadami stanovenými v Medziinštitucionálnej dohode z 13. apríla 2016 o lepšej tvorbe práva.

5. Komisia oznamuje delegovaný akt Európskemu parlamentu a Rade súčasne, a to hneď po jeho prijatí.
6. Delegovaný akt prijatý podľa článku 61 ods. 5 a článku 63 ods. 9 nadobudne účinnosť, len ak Európsky parlament alebo Rada voči nemu nevzniesli námietku do dvoch mesiacov odo dňa oznámenia uvedeného aktu Európskemu parlamentu a Rade alebo ak pred uplynutím uvedenej lehoty Európsky parlament a Rada informovali Komisiu o svojom rozhodnutí nevzniesť námietku. Na podnet Európskeho parlamentu alebo Rady sa táto lehota predĺži o dva mesiace.

Článok 68

Postup výboru

1. Komisii pomáha výbor. Týmto výborom je výbor v zmysle nariadenia (EÚ) č. 182/2011.
2. Ak sa odkazuje na tento odsek, uplatňuje sa článok 4 nariadenia (EÚ) č. 182/2011.

Článok 69

Monitorovanie Komisie, preskúmanie a podávanie správ

1. Komisia monitoruje a preskúmava uplatňovanie tejto smernice a Európskemu parlamentu a Rade podáva správu o celkovom pokroku ako prílohu k správe o stave energetickej únie uvedenej v článku 35 nariadenia (EÚ) 2018/1999.
2. Komisia do 31. decembra 2025 preskúma vykonávanie tejto smernice a predloží správu Európskemu parlamentu a Rade. V prípade potreby Komisia predloží legislatívny návrh spolu so správou alebo po jej predložení.

V rámci preskúmania Komisia posúdi najmä to, či sú odberatelia, najmä zraniteľní odberatelia alebo odberatelia v energetickej chudobe, primerane chránení podľa tejto smernice.

Článok 70

Zmeny smernice 2012/27/EÚ

Smernica 2012/27/EÚ sa mení takto:

1. Článok 9 sa mení takto:

- a) názov sa nahrádza takto:

„Meranie zemného plynu“;

- b) v odseku 1 sa prvý pododsek nahrádza takto:

„1. Členské štáty zabezpečia, aby sa v miere, v akej je to technicky možné, finančne rozumné a primerané k možným úsporám energie, poskytli koncovým odberateľom zemného plynu individuálne meradlá za konkurenieschopné ceny, ktoré presne zobrazujú skutočnú spotrebu energie koncových odberateľov a poskytujú informácie o skutočnej dobe využívania.“;

- c) odsek 2 sa mení takto:

- i) úvodná veta sa nahrádza takto:

„2. Ak sa v rozsahu, v akom členské štáty inštalujú inteligentné meracie systémy a zavádzajú inteligentné meracie zariadenia pre zemný plyn v súlade so smernicou 2009/73/ES“;

- ii) vypúšťajú sa písmená c) a d).

2. Článok 10 sa mení takto:

a) názov sa nahrádza takto:

„Informácie o vyúčtovaní zemného plynu“;

b) v odseku 1 sa prvý pododsek nahrádza takto:

„1. Ak koncoví odberatelia nemajú inteligentné meracie zariadenia uvedené v smernici 2009/73/ES, členské štáty do 31. decembra 2014 zabezpečia, aby informácie o vyúčtovaní spotreby zemného plynu boli spoľahlivé, presné a založené na skutočnej spotrebe v súlade s bodom 1.1 prílohy VII, ak je to technicky možné a ekonomicky opodstatnené.“;

c) v odseku 2 sa prvý pododsek nahrádza takto:

„2. Meracie zariadenia nainštalované v súlade so smernicou 2009/73/ES umožnia poskytnutie presných informácií o vyúčtovaní založených na skutočnej spotrebe. Členské štáty zabezpečia, aby mali koncoví odberatelia možnosť jednoduchého prístupu k doplňujúcim informáciám o spotrebe v predchádzajúcich obdobiach, ktoré im umožnia podrobnú vlastnú kontrolu.“

3. V článku 11 sa názov nahrádza takto:

„Náklady na prístup k informáciám o meraní a vyúčtovaní spotreby zemného plynu“

4. V článku 13 sa slová „článkov 7 až 11“ nahrádzajú slovami „článkov 7 až 11a“.

5. Článok 15 sa mení takto:

a) odsek 5 sa mení takto:

i) prvý a druhý pododsek sa vypúšťajú;

ii) tretí pododsek sa nahrádza takto:

„Prevádzkovatelia prenosovej sústavy a prevádzkovatelia distribučnej sústavy musia spĺňať požiadavky stanovené v prílohe XII.“;

b) odsek 8 sa vypúšťa.

6. V prílohe VII sa nadpis nahrádza takto:

„Minimálne požiadavky na vyúčtovanie a informácie o vyúčtovaní na základe skutočnej spotreby zemného plynu“.

Článok 71

Transpozícia

1. Členské štáty uvedú do účinnosti zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s článkami 2 až 5, článkom 6 ods. 2 a 3, článkom 7 ods. 1, článkom 8 ods. 2 písm. j) a l), článkom 9 ods. 2, článkom 10 ods. 2 až 12, článkami 11 až 24, článkami 26, 28 a 29, článkami 31 až 34 a 36, článkom 38 ods. 2, článkami 40 a 42, článkom 46 ods. 2 písm. d), článkami 51 a 54, článkami 57 až 59, článkami 61 až 63, článkom 70 bodmi 1 až 3, bodom 5 písm. b) a bodom 6 a prílohami I a II do 31. decembra 2020. Bezodkladne oznámia Komisii znenie týchto ustanovení.

Členské štáty však uvedú do účinnosti zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s:

a) článkom 70 bodom 5 písm. a) do 31. decembra 2019;

b) článkom 70 bodom 4 do 25. októbra 2020.

Členské štáty uvedú priamo v prijatých opatreniach alebo pri ich úradnom uverejnení odkaz na túto smernicu. Takisto uvedú, že odkazy v existujúcich zákonoch, iných právnych predpisoch alebo správnych opatreniach na smernicu zrušenú touto smernicou sa považujú za odkazy na túto smernicu. Podrobnosti o odkaze a jeho znenie upravujú členské štáty.

2. Členské štáty oznámia Komisii znenie hlavných ustanovení vnútroštátnych právnych predpisov, ktoré prijímú v oblasti pôsobnosti tejto smernice.

Článok 72

Zrušenie

Smernica 2009/72/ES sa zrušuje s účinnosťou od 1. januára 2021 bez toho, aby boli dotknuté povinnosti členských štátov týkajúce sa lehôt na transpozíciu smernice do vnútroštátneho práva a dátumov jej uplatňovania, ktoré sú uvedené v prílohe III.

Odkazy na zrušenú smernicu sa považujú za odkazy na túto smernicu a znejú v súlade s tabuľkou zhody uvedenou v prílohe IV.

Článok 73

Nadobudnutie účinnosti

Táto smernica nadobúda účinnosť dvadsiatym dňom po jej uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Článok 6 ods. 1, článok 7 ods. 2, článok 8 ods. 1, článok 8 ods. 2 písm. a) až i) a k), článok 8 ods. 3 a 4, článok 9 ods. 1, 3, 4 a 5, článok 10 ods. 2 až 10, články 25, 27, 30, 35 a 37, článok 38 ods. 1, 3 a 4, články 39, 41, 43, 44 a 45, článok 46 ods. 1, článok 46 ods. 2 písm. a), b), c) a e) až h), článok 46 ods. 3 až 6, články 47 až 50, články 52, 53, 55, 56, 60, 64 a 65 sa uplatňujú od 1. januára 2021.

Článok 70 body 1 až 3, bod 5 písm. b) a bod 6 sa uplatňujú od 1. januára 2021.

Článok 70 bod 5 písm. a) sa uplatňuje od 1. januára 2020.

Článok 70 bod 4 sa uplatňuje od 26. októbra 2020.

Článok 74

Adresáti

Táto smernica je určená členským štátom.

V Bruseli 5. júna 2019

Za Európsky parlament
predseda
A. TAJANI

Za Radu
predseda
G. CIAMBA

PRÍLOHA I

MINIMÁLNE POŽIADAVKY NA VYÚČTOVANIE A INFORMÁCIE O VYÚČTOVANÍ

1. Minimálne informácie uvedené na faktúre a v informáciách o vyúčtovaní
 - 1.1. Na faktúrach pre koncových odberateľov sa musia výrazne uviesť a zreteľne odlíšiť od ostatných častí faktúry tieto hlavné informácie:
 - a) cena, ktorá sa má zaplatiť a rozpis položiek, ak je to možné, spolu s jasným vyhlásením, že všetky zdroje energie môžu tiež využívať stimuly, ktoré neboli financované z odvodov uvedených v rozpise položiek;
 - b) dátum splatnosti faktúry;
 - 1.2. Na faktúrach a v informáciách o vyúčtovaní pre koncových odberateľov sa musia výrazne uviesť a zreteľne odlíšiť od ostatných častí faktúry tieto hlavné informácie:
 - a) spotreba elektriny za fakturačné obdobie;
 - b) názov a kontaktné údaje dodávateľa vrátane linky zákazníckej podpory a emailovej adresy;
 - c) názov tarify;
 - d) podľa okolností dátum ukončenia zmluvy;
 - e) informácie o možnosti zmeny dodávateľa a jej výhodách;
 - f) kód na účely zmeny koncového dodávateľa alebo jedinečný identifikačný kód odberného miesta koncového odberateľa;
 - g) informácie o právach koncových odberateľov, pokiaľ ide o mimosúdne urovnávanie sporov vrátane kontaktných údajov zodpovedného subjektu podľa článku 26;
 - h) jednotné kontaktné miesto uvedené v článku 25;
 - i) odkaz na miesto, kde možno nájsť nástroje na porovnávanie podľa článku 14.
 - 1.3. Ak sú faktúry založené na skutočnej spotrebe alebo na diaľkovom odpočte prevádzkovateľom, koncovým odberateľom sa priamo na faktúrach a pravidelných vyúčtovaniach, vo forme prílohy alebo odkazu sprístupnia tieto informácie:
 - a) grafické porovnanie aktuálnej spotreby elektriny koncového odberateľa so spotrebou koncového odberateľa za to isté obdobie minulého roka;
 - b) kontaktné informácie spotrebiteľských organizácií, energetických agentúr alebo podobných subjektov vrátane webových adries, od ktorých možno získať informácie o dostupných opatreniach na zvýšenie energetickej účinnosti elektrických zariadení;
 - c) porovnania s priemerným štandardizovaným alebo referenčným koncovým odberateľom v danej užívateľskej kategórii.
2. Frekvencia vyúčtovania a poskytovania informácií o vyúčtovaní:
 - a) vyúčtovanie na základe skutočnej spotreby sa uskutočňuje aspoň raz ročne;
 - b) ak koncový odberateľ nemá meradlo umožňujúce diaľkový odpočet prevádzkovateľom alebo ak sa koncový odberateľ aktívne rozhodol vypnúť diaľkový odpočet v súlade s vnútroštátnym právom, presné informácie o vyúčtovaní založené na skutočnej spotrebe sa koncovému odberateľovi poskytnú aspoň raz za šesť mesiacov alebo raz za tri mesiace na požiadanie alebo ak sa koncový odberateľ rozhodol pre elektronické vyúčtovanie;

- c) ak koncový odberateľ nemá meradlo umožňujúce diaľkový odpočet prevádzkovateľom alebo ak sa koncový odberateľ aktívne rozhodol vypnúť diaľkový odpočet v súlade s vnútroštátnym právom, povinnosti uvedené v písmenách a) a b) možno splniť systémom pravidelného samoodpočtu koncovými odberateľmi, čím koncový odberateľ oznámi prevádzkovateľovi odčítaný stav svojho meradla; vyúčtovanie alebo informácie o vyúčtovaní možno založiť na odhade spotreby alebo paušálnej sadzbe len v prípade, keď koncový odberateľ neposkytol odpočet stavu meradla za dané zúčtovacie obdobie;
- d) ak má koncový odberateľ meradlo umožňujúce diaľkový odpočet prevádzkovateľom, presné informácie o vyúčtovaní založené na skutočnej spotrebe sa poskytnú aspoň raz mesačne; takéto informácie môžu byť sprístupnené aj na internete a aktualizované tak často, ako to umožňujú použité meracie zariadenia a systémy.

3. Rozpis položiek konečnej zákazníckej ceny

Zákaznícka cena sa skladá z týchto troch zložiek: zložka energia a jej dodávka, zložka sieť (prenos a distribúciu) a zložka, ktorú tvoria dane, odvody, a poplatky.

Ak sa vo faktúrach uvádza rozpis položiek konečnej zákazníckej ceny, v celej Únii sa používa spoločné vymedzenie troch zložiek tohto rozpisu stanovené v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/1952 ⁽¹⁾.

4. Prístup k doplňujúcim informáciám o spotrebe v predchádzajúcich obdobiach:

Členské štáty vyžadujú, aby boli doplňujúce informácie o spotrebe v predchádzajúcich obdobiach, pokiaľ sú dostupné, na žiadosť koncového odberateľa sprístupnené dodávateľovi alebo poskytovateľovi služby, ktorého určí koncový odberateľ.

Ak má koncový odberateľ zavedené meradlo umožňujúce diaľkový odpočet prevádzkovateľom, musí mať jednoduchý prístup k doplňujúcim informáciám o spotrebe v predchádzajúcich obdobiach, ktoré mu umožnia podrobnú vlastnú kontrolu.

Doplňujúce informácie o spotrebe v predchádzajúcich obdobiach zahŕňajú:

- a) súhrnné údaje aspoň za tri predchádzajúce roky alebo za obdobie od nadobudnutia platnosti zmluvy o dodávke elektriny, ak je kratšie. Údaje musia zodpovedať obdobiám, za ktoré boli vystavené pravidelné informácie o vyúčtovaní; a
- b) podrobné údaje podľa času spotreby za ktorýkoľvek deň, týždeň, mesiac a rok, ktoré sú sprístupnené koncovému odberateľovi bez zbytočného odkladu cez internet alebo rozhranie meradla za obdobie minimálne 24 predchádzajúcich mesiacov alebo za obdobie od nadobudnutia platnosti zmluvy o dodávke elektriny, ak je kratšie.

5. Informovanie o zdrojoch energie

Dodávatelia na faktúrach uvedú podiel každého zo zdrojov elektriny, ktorú koncový odberateľ nakúpil v rámci zmluvy o dodávke elektriny (informovanie na úrovni produktu).

Koncovým odberateľom sa sprístupnia na faktúrach a v rámci informácií o vyúčtovaní, vo forme prílohy alebo odkazu tieto informácie:

- a) podiel každého zdroja energie na celkovom energetickom mixe dodávateľa (na vnútroštátnej úrovni, a to v členskom štáte, v ktorom bola zmluva o dodávke elektriny uzatvorená, ako aj na úrovni dodávateľa, ak daný dodávateľ pôsobí vo viacerých členských štátoch) za predchádzajúci rok zrozumiteľným a jasne porovnateľným spôsobom;
- b) informácie o vplyvoch na životné prostredie, aspoň v podobe údajov o emisiách CO₂ a rádioaktívnom odpade, ktorý vznikol pri výrobe elektriny z celkového energetického mixu dodávateľa za predchádzajúci rok;

Pokiaľ ide o druhý pododsek písm. a) v súvislosti s elektrinou získavanou prostredníctvom výmeny elektriny alebo dovozu od podniku, ktorý sa nachádza mimo Únie, možno použiť súhrnné číselné údaje poskytnuté pri takejto výmene alebo príslušným podnikom za predchádzajúci rok.

⁽¹⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/1952 z 26. októbra 2016 o európskej štatistike cien zemného plynu a elektriny a o zrušení smernice 2008/92/ES (Ú. v. EÚ L 311, 17.11.2016, s. 1).

Pri vykazovaní elektriny z vysoko účinnej kombinovanej výroby elektriny a tepla sa môže použiť potvrdenie o pôvode (záruka pôvodu) v zmysle článku 14 ods. 10 smernice 2012/27/EÚ. Vykazovanie elektriny z obnoviteľných zdrojov sa vykonáva pomocou potvrdenia o pôvode okrem prípadov stanovených v článku 19 ods. 8 písm. a) a b) smernice (EÚ) 2018/2001.

Regulačný orgán alebo iný príslušný vnútroštátny orgán prijme potrebné opatrenia na zabezpečenie toho, aby informácie, ktoré dodávatelia poskytnú koncovým odberateľom podľa tohto bodu, boli spoľahlivé a aby boli na vnútroštátnej úrovni jasne porovnateľné.

PRÍLOHA II

INTELIGENTNÉ MERACIE SYSTÉMY

1. Členské štáty zabezpečia na svojom území zavedenie inteligentných meracích systémov, ktoré môžu byť predmetom ekonomického hodnotenia všetkých dlhodobých nákladov a prínosov pre trh a jednotlivých spotrebiteľov alebo otázky, ktorá forma inteligentného merania je ekonomicky výhodná a nákladovo efektívna a aký časový harmonogram ich rozmiestnenia je reálny.
2. Takéto hodnotenie musí zohľadňovať metodiku analýzy nákladov a prínosov a minimálne funkcie inteligentných meracích systémov stanovených v odporúčaní Komisie 2012/148/EÚ ⁽¹⁾, ako aj najlepšie dostupné techniky na zaistenie maximálnej miery kybernetickej bezpečnosti a ochrany údajov.
3. V závislosti od uvedeného hodnotenia členské štáty alebo ak tak členské štáty stanovia, určený príslušný orgán, pripraví harmonogram s cieľom do desať rokov na zavedenie inteligentných meracích systémov. Ak je zavedenie inteligentných meracích zariadení zhodnotené pozitívne, inteligentné meracie zariadenia sa nainštalujú aspoň pre 80 % koncových odberateľov buď do siedmich rokov od dátumu pozitívneho hodnotenia alebo do roku 2024 v prípade tých členských štátov, ktoré začali systematické zavádzanie inteligentných meracích systémov ešte pred 4. júlom 2019.

⁽¹⁾ Odporúčanie Komisie 2012/148/EÚ z 9. marca 2012 o pripravách na zavádzanie inteligentných meracích systémov (Ú. v. EÚ L 73, 13.3.2012, s. 9).

PRÍLOHA III

LEHOTY NA TRANSPOZÍCIU DO VNÚTROŠTÁTNEHO PRÁVA A DÁTUM UPLATŇOVANIA
(POĎA ČLÁNKU 72)

Smernica	Lehota na transpozíciu	Dátum uplatňovania
Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/72/ES (Ú. v. EÚ L 211, 14.8.2009, s. 55)	3.marec 2011	3.september 2009

PRÍLOHA IV

TABUĽKA ZHODY

Smernica 2009/72/ES	Táto smernica
článok 1	článok 1
článok 2	článok 2
—	článok 3
článok 33 a článok 41	článok 4
—	článok 5
článok 32	článok 6
článok 34	článok 7
článok 7	článok 8
článok 8	—
článok 3 ods. 1	článok 9 ods. 1
článok 3 ods. 2	článok 9 ods. 2
článok 3 ods. 6	článok 9 ods. 3
článok 3 ods. 15	článok 9 ods. 4
článok 3 ods. 14	článok 9 ods. 5
článok 3 ods. 16	—
článok 3 ods. 4	článok 10 ods. 1
príloha I bod 1 písm. a)	článok 10 ods. 2 a 3
príloha I bod 1 písm. b)	článok 10 ods. 4
príloha I bod 1 písm. c)	článok 10 ods. 5
príloha I bod 1 písm. d)	článok 10 ods. 6 a 8
—	článok 10 ods. 7
príloha I bod 1 písm. f)	článok 10 ods. 9
príloha I bod 1 písm. g)	článok 10 ods. 10
článok 3 ods. 7	článok 10 ods. 11
príloha I bod 1 písm. j)	článok 10 ods. 12
článok 3 ods. 10	—
článok 4	—
článok 5	—
článok 6	—
—	článok 11
článok 3 ods. 5 písm. a) a príloha I bod 1 písm. e)	článok 12
—	článok 13
—	článok 14
—	článok 15
—	článok 16
—	článok 17
—	článok 18
článok 3 ods. 11	článok 19 ods. 1
—	článok 19 ods. 2 až 6

Smernica 2009/72/ES	Táto smernica
—	článok 20
—	článok 21
—	článok 22
—	článok 23
—	článok 24
článok 3 ods. 12	článok 25
článok 3 ods. 13	článok 26
článok 3 ods. 3	článok 27
článok 3 ods. 7	článok 28 ods. 1
článok 3 ods. 8	článok 28 ods. 2
—	článok 29
článok 24	článok 30
článok 25	článok 31
—	článok 32
—	článok 33
—	článok 34
článok 26	článok 35
—	článok 36
článok 27	článok 37
článok 28	článok 38
článok 29	článok 39
článok 12	článok 40 ods. 1
—	článok 40 ods. 2 až 8
článok 16	článok 41
článok 23	článok 42
článok 9	článok 43
článok 13	článok 44
článok 14	článok 45
článok 17	článok 46
článok 18	článok 47
článok 19	článok 48
článok 20	článok 49
článok 21	článok 50
článok 22	článok 51
článok 10	článok 52
článok 11	článok 53
—	článok 54
článok 30	článok 55
článok 31	článok 56
článok 35	článok 57
článok 36	článok 58

Smernica 2009/72/ES	Táto smernica
článok 37 ods. 1	článok 59 ods. 1
článok 37 ods. 2	článok 59 ods. 2
článok 37 ods. 4	článok 59 ods. 3
—	článok 59 ods. 4
článok 37 ods. 3	článok 59 ods. 5
článok 37 ods. 5	článok 59 ods. 6
článok 37 ods. 6	článok 59 ods. 7
článok 37 ods. 8	—
článok 37 ods. 7	článok 59 ods. 8
—	článok 59 ods. 9
článok 37 ods. 9	článok 59 ods. 10
článok 37 ods. 10	článok 60 ods. 1
článok 37 ods. 11	článok 60 ods. 2
článok 37 ods. 12	článok 60 ods. 3
článok 37 ods. 13	článok 60 ods. 4
článok 37 ods. 14	článok 60 ods. 5
článok 37 ods. 15	článok 60 ods. 6
článok 37 ods. 16	článok 60 ods. 7
článok 37 ods. 17	článok 60 ods. 8
článok 38	článok 61
—	článok 62
článok 39	článok 63
článok 40	článok 64
článok 42	—
článok 43	článok 65
článok 44	článok 66
článok 45	—
—	článok 67
článok 46	článok 68
článok 47	článok 69
—	článok 70
článok 49	článok 71
článok 48	článok 72
článok 50	článok 73
článok 51	článok 74
—	príloha I body 1 až 4
článok 3 ods. 9	príloha I bod 5
príloha I bod 2	príloha II
—	príloha III
—	príloha IV

ISSN 1977-0790 (elektronické vydanie)
ISSN 1725-5147 (papierové vydanie)

Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie
2985 Luxemburg
LUXEMBURSKO

SK